ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն — 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԲԱԺԱՆԵԴԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շ.	40 շ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
2
ՕԳՈՍՏՈՍ
1927

2 AOUT 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 404 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՈՉ ԹԵՐ, ՈՉ ԴԷՄ, ՄԵՆՔ ՄԵԶԻ ՀԱՏ

Քանի մը օր առաջ կ'ըսէինք թէ հայ ժողովուրդի ֆիզիքական պաշտպանութեան միակ եւ վստահելի գրաւականը ինքը՝ հայ ժողովուրդն է:

Պատահական բան մը չէր մեր ըսածը, անիկա հիմնուած է երկաթէ տրամաբանութեան եւ ապրուած փորձառութեան վրայ:

Փորձառութիւնը մեզի ցոյց տուած է, թէ խոստացուած բոլոր տեսակի օգնութիւնները պարապ խօսքեր են, եթէ մեր ժողովուրդը չի կրնար գոյացնել այնքան ուժ, որ գրաւականը ըլլայ իր ինքնապաշտպանութեան:

Փորձառութիւնը մեզի սորվեցուցած է չվստահիլ այն պաշտպանութեան, որ մեր ժողովուրդին տիրապետող պետութիւնը կը խոստանայ, եթէ նոյն իսկ անկեղծ ըլլան անոր յանձնառութիւնները:

Տխմարութիւն պիտի ըլլայ յայտարարել, թէ ամբողջ աշխարհ խաբեբաներէ կազմուած է. տխմարութիւն է նոյնպէս, չհասկնալ այնքան պարզ ճշմարտութիւն մը, թէ՝ երբ ժողովուրդ մը պաշտպանութեան յոյսը կը կապէ ստոր պետութեան մը հետ, պարտաւոր է հաշուի առնել այնպիսի քաղաքական պարագաներ, որ կրնան արգելք հանդիսանալ խոստացուած աջակցութեան:

Այսօր, ըստ մեր հակառակորդներու, մեր երկրի միակ եւ վստահելի պաշտպանը կը հանդիսանայ Խորհրդային Միութիւնը: Ուրիշ առիթ մենք ըսած ենք փաստերով թէ՝ գիտակցօրէն, քաղաքական ենթադրական շահերու համար, դիտումնաւոր կերպով մեր երկիրը աւերող իշխանութիւնը չի կրնար առնոր պաշտպանը ըլլալ: Ենթադրենք սակայն թէ իրապէս Խորհրդային Միութեան միակ անկեղծ ցանկութիւնն է մեր ժողովուրդի պաշտպանութիւնը: Բայց եթէ այդ պետութիւնը քաղաքականօրէն գտնուի այնպիսի վիճակի մը մէջ, որ հնարաւորութիւն չունենայ օգնելու, ո՞վ պիտի ըլլայ մեր ժողովուրդի պաշտպանութիւնը ստանձնողը:

Այդպիսի պարագայ մը կրնա՞յ ներկայանալ թէ ոչ. անտարակոյս, այո՛, քանի որ պատմութիւնը մեզի շատ անգամ ցոյց տուած է նման պարագաներ: Երաշխաւորութիւն մը չկայ թէ վաղն ալ նոյնր պիտի չկրկնուի:

Խորհրդային Միութիւնը այսօր քաղաքական ահաւոր փորձութիւն մը կ'անցնի: Ուկրաինա ապստամբութեան հրաբուխ մը դարձած է եւ կը սպառնայ մէկ օրէն միւսը ահաւոր ուժգնութեամբ պայթիլ: Անոր կրնան հետեւիլ Տոնի, Քուպանի եւ Թերեքի Քազաք շրջանները, որոնք նոյնքան դժգոհ են խորհրդային կարգերէն, տարակոյս չկայ որ անոնց պիտի միանան նաեւ Կովկաս եւ Անդրկովկաս:

Միւս կողմէն, ամէն օր լուրեր կը հասնին կուսակցական ներքին հակամարտութիւններու եւ անգործ, ու նոյնիսկ աշխատող բանուորներու դժգոհութիւններու մասին: Դժգոհութեան պատճառ հանդիսացող տխուր պատկերներէն մեծ մասը կը տեսնենք խորհրդային պաշտօնական մամուլին մէջ:

Արհամարհելի պարագայ մը չէ, նաեւ այն, որ ըստ խորհրդային թերթերու, պետութեան ճարտարարուեստի հաստատութիւնները կը կազմալուծուին, վարկի եւ ղրամագլուխի չգոյութեան պատճառով:

Ասոնք երեւոյթներ են, որ ամենալաւատեսներուն անգամ մտածել պիտի տան, թէ այսօրուան ամուր կարծուած խորհրդային միութիւնը, կրնայ իր գլուխը կորնչցնել այս հարուածներուն տակ եւ ինքնապաշտպանութեան գերագոյն փորձի մը համար, բանակը կեդրոնացնելու դիտաւորութեամբ՝ պարպել ծայրագաւառները եւ կամ չդիմանալով հարուածներուն, կազմալուծուիլ, ինչպէս պատահեցաւ 1917ին: Այդ պարագային ո՞վ պիտի ըլլայ մեր պաշտպանութեան վստահելի յենարանը:

Եզրակացութիւնը այն է, որ դէպքերը կրնան ընթանալ մեր կամքէն անկախ պատճառներով, եւ հայ ժողովուրդը ինքզինքը կը գտնէ կատարուած իրողութիւններու առջեւ, այն ատեն ի՞նչ կ'ըլլայ մեր ժողովուրդի պաշտպանութեան պատկերը, եթէ ապաւինած չէ իր կազմակերպուած ուժերուն:

Իր ուժերը բաւակա՞ն են թէ ոչ, ասիկա չէ էականը, որովհետեւ իր ձեռքէն եկածը միայն պիտի ընէ, ուրիշ ոչինչ:

Չոս է որ մեր շուրջը յածող մունետիկները, եւ նոյնիսկ շատ սրտցաւ բարեկամներ կը յայտարարեն թէ՝ այդ պարագային ինչո՞ւ չենք միանար մեր հարեւաններուն: Ի՞նչ կը նշանակէ միանալ: Երբ հակառակութիւն մը չունիս անոնց դէմ, կը նշանակէ թէ անոնց դէմ չես: Իսկ եթէ խօսքը միացած ապստամբութեան մասին է, մենք պէտք չենք տեսներ եւ օգտակար չենք համարիր ապստամբութիւնը. կ'ուզենք համոզել նաեւ որ մեր հարեւանները ալ չդիմեն ապստամբութեան, որովհետեւ Խորհրդային Միութեան ճակատագիրը պիտի վճռուի ուրիշ պարագաներու տակ եւ տարբեր ձեւով, ոչ թէ մեր դիմուած ապստամբութեամբ: Անիկա չի կրնար թշնամութիւն համարուիլ, ինչպէս թշնամութիւն չէինք համարեր երբ Հայաստան ամբողջ տարի մը կռուեցաւ, իսկ հարեւանները հանդարտ նստած էին:

Հայ ժողովուրդը ամէն բանէ առաջ իր վրայ պիտի դնէ յոյսը, իրրեւ միակ ու վստահելի ուժը. նախ քան ուրիշները: Անիկա չի նշանակեր թէ հայ ժողովուրդը փոխադարձ շահերու եւ պաշտպանութեան հիման վրայ հիմնուած յենարաններ պիտի չվնտռէ, սակայն առանց սեփական ուժերու կազմակերպութեան, միւսը խարուսիկ է:

Ա.

ՄԱՄՈՒԼ

ԸՆՏԱՆԻՔ ԹԷ ՀԱՆԴԱՍՈՒՆ

Նոր Երկիր, փարիզի հնչակեան օրկանը, քննելով խորհրդային միութեան մէջ գոյութիւն ունեցող ամուսնական վիճակը, կ'ըսէ (31 ցուլիս).

— «*Խորհրդային Միութեան մէջ լրջօրէն մտածողներ եղան թէ ի՞նչպէս կանոնաւորեն երկու սեռերու յարաբերութիւնները եւ ինչպիսի պարտականութիւններ դնեն ծնողներու վրայ, որովհետեւ պետութիւնը անկարող էր հոգալ բազմամիլիոն երեխաներու ծնունդը: Եւ վիճաբանութեան ու քննութեան առարկայ դարձաւ ա՛յն հարցը թէ՝ պէ՞տք է չափաւորել պատահական յարաբերութեանց կապը եւ արձանագրել ամուսնութիւնները, թէ՞ թողուլ իրենց նախկին դրութեան մէջ: Այդ ժամանակ, սպայ մը գրաւորապէս յայտարարեց, որ քաղաքացիական կոիւներու ընթացքին, ինքը 138 կիներ փոխած էր, ի՞նչ պիտի ըլլար իր վիճակը, եթէ ստիպուած ըլլար այդ բոլոր կիներու եւ անոնցմէ ծնած երեխաներու մասին հոգալ:*

«138 կիներ ունենալու դէպքը բացառիկ երեւոյթ մը չէր: Շատ շատերը ունեցած են նոյնքան կիներ եւ շատ կիներ ունեցած են նոյնքան ամուսիններ, եւ հետեւանքը եղած է բազմաթիւ մահեր, որբեր, անտէրներ: Այսօր Ռուսաստանի մէջ կան (ինչպէս կը տեսնուի վերջին վիճակագրութեան մէջ) անթիւ «ընտանիքներ» առանց տղամարդու, առանց հօր, ընտանիքը կազմուած է մօրմէ եւ երեխաներէ, որոնց ամէն մէկը հայր մը ունեցած է, բայց յայտնի չէ թէ ի՞նչ եղած են այդ հայրերը, ո՞վ կը հոգայ մայրերն ու երեխաները, ի՞նչ միջոցներով կը պահէ իր ձաղուկները՝ պատահական քանի մը ամուսիններ ունեցող խեղճ մայրը— բնականաբար անբարոյականութեամբ: Ակնդատ, պոլշեւիկեան թերթերը աւելի զգուելի փաստեր կը յիշեն, որոնք կը փշաքաղեն մարդս: Այսպէս, տասնեակ կիներ եւ մանկամարդ աղջիկներ կը բռնադատուին մէկ կողմէն, կը կատարուին մէկ ժամով, կէս ժամով ամուսնութիւններ՝ ի փառս՝ պոլշեւիկութեան:

«Պոլշեւիկեան երկիրներուն մէջ «Պոռնկազրութիւնը», մեր կարծիքով, արդիւնք է մտաւորականութեան, ուսանողութեան եւ աշակերտութեան հաճոյամոլութեան, հասարակական իտէալներէն զուրկ ըլլալնուն եւ եսասիրութեան: Պրոլետար գրողները ոչ մէկ լուրջ խնդիր չեն կրնար լուծել, որովհետեւ անոնց ստեղծագործութեան ուժը շատ սահմանափակ է՝ շնորհիւ իրենց տգիտութեան, անոնց երեւակայութեան հորիզոնը շատ նեղ է՝ շնորհիւ գրականութեան վրայ գործադրուած բռնութեան: «Պոռնկազրութիւնը» արդիւնք է Ձնկալի կամայականութեան:»

ԱՅՐԱՆ ԳԱՂԹԱԿԱՅԱՆԸ. — *Անցած օր գրած էինք թէ Յուլիս 28ին հրդեհ մը ամբողջովին փճացուցած է գաղթակայան մը Աթէնքի մէջ: Թայմսի Աթէնքի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ խնդրոյառարկայ Քէֆիսիայէի կայանն է, ուր այրած են 300 փայտէ տուներ եւ բազմաթիւ պղտիկ խանութներ եւ սրճարաններ: 15,000 հոգի առանց ապաստանի մնացած են:*

ԽՄԲ.— Քէֆիսիայէի գաղթականայանին մէջ շատ քիչ թիւով հայեր կան. մեծամասնութիւնը յոյներ են:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԵԾ ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ ՄԸ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Տիկին Փասէկա (Ծնեալ Չօլաս) առաջարկած էր Բարեգործական ընդհ. միութեան նուիրել իր հօր՝ Չօլասի հանրածանօթ մատենադարանը, որ շատ ճոխ է: Միութիւնը կը վարանէր այս նուէրը ընդունելու, գիրքերը տեղաւորելու յարմար շէնք մը չունենալուն համար:

Կը տեղեկանանք թէ Բարեգործականի նախագահ Պ. Պօղոս Նուպար 300,000 ֆրանք վճարելով վեց սենեակնոց մեծ յարկաբաժին մը գնած եւ Բարեգործականին նուիրած է Թրոքատէրոյի կողմը այն շէնքին մէջ, ուր Պ. Սերովբէ Սվաճեան յարկաբաժին մըն ալ յատկացուցած էր Բարեգործականին: Այնտեղ պիտի հաստատուի ազգային մեծ Մատենադարան մը, որ առնուազն շաբաթը երեք օր բաց պիտի ըլլայ ժողովուրդին առջեւ:

Պ. Պօղոս Նուպար ստանձնած է նաեւ Մատենադարանին ներքին կահաւորումը ամբողջութեամբ: Փաշան նուիրած է նոյնպէս Գահիրէի իր հարուստ գրադարանը, որ Salle Nubar անունով առանձին սրահի մը մէջ պիտի ամփոփուի:

Կ'իմանանք թէ շատեր օգտուելով այս առիթէն, կ'ուզեն ճոխացնել Փարիզի Հայ Մատենադարանը, ուր պիտի փոխադրուին նաեւ Միքայէլ փաշա Փորթուգալի Պոլսոյ, Մատթէոս Խերեանի Փատուալի ճոխ մատենադարանները: Նոյնպէս Փարիզէն հայրենակից մը իր հարուստ գրադարանը կը նուիրէ:

Փարիզի Նորաբաց Հայ Մատենադարանը պիտի ըլլայ կեդրոն մը հայկական մշակոյթի, ուր պիտի հաւաքուին ազգային բոլոր վաւերաթուղթերը, մասնաւորապէս վերջին տարիներու պատմութեան վերաբերեալ դիւանաթուղթերը:

Թուրքիա, Իտալիա եւ Ֆրանսա

«Կոլուա» կը գրէ թէ Ֆրանսայի արտաքին նախարարութիւնը որոշած է բոլորովին նոր քաղաքականութիւն մը հետապնդել Թուրքիոյ հանդէպ: Ապահովութեան դաշինք մը պիտի կնքուի Թուրքիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ: Այս դաշինքով Ֆրանսա պիտի ճանչնայ Թուրքիոյ հողային ամբողջականութիւնը, որու փոխարէն Թուրքիա Փոքր Ասիոյ մէջ տնտեսական մեծ առանձնաշնորհներ պիտի տայ Ֆրանսայի: Նախ քան այդ, երկու պետութիւններու միջեւ պիտի կնքուի առեւտրական դաշնագիր մը՝ հիմնուած ամենանպաստաւորեալ ազգի սկզբունքներուն վրայ:

«Կոլուա» կ'աւելցնէ թէ Թուրքիա Իտալիոյ հետ ալ դաշինք մը պիտի կնքէ: Իտալիա փոխատուութիւն մը պիտի ընէ Թուրքիոյ, որու փոխարէն այս վերջինը թոյլ պիտի տայ որ իտալացի գաղթականներ հաստատուին Անատոլուի մէջ: Այսպէսով Իտալիոյ յարաճուն բնակչութեան համար նոր տեղ մը գտնուած պիտի ըլլայ, եւ միանգամ ընդմիշտ անհետացած պիտի ըլլայ Եւրոպայի խաղաղութիւնը վտանգելու սպառնալիքը: Ինչպէս յայտնի է, կ'ըսէ «Կոլուա», վերջերս Եւրոպայի խաղաղութիւնը կրկին Իտալիոյ սպառնալիքին ենթարկուեցաւ, երբ լուր հրապարակ ելաւ թէ Սերպիա եւ Թուրքիա դաշինք մը ստորագրած են:

Վանի եւ Պիթլիսի խարխուլները Ֆրանսայի

«Մարտին» թերթը կը գրէ.—

Գիտական մարմին մը եկած է, մեր երկրին մէջ նաեւ թանհորեր փնտռելու համար: Ֆրանսայի երեսփոխաններէն Պ. Փիէր Ֆուրժօ, ասկէ առաջ մեր կառավարութեան դիմելով արտօնութիւն խնդրած էր հետազօտութիւն կատարելու Արեւելեան նահանգներուն մէջ: Արտօնութիւնը արուած ըլլալով, պատուիրակութիւն մը կազմուեցաւ հետեւեալներէն.— Փիէր Ֆուրժօ, Սօրպոնի երկրաբանութեան տնօրէն փրոֆ. Լէոն Պէրթրան եւ Պոլսոյ համալսարանի երկրաբանութեան դասախօսներէն Մալիք եւ Չամիտ Հաֆիզ պէյեր: Գիտական մարմինը շոգեկառքով Պոլսէն Ատանա եւ Հալէպ եկաւ, եւ ասկէ մեկնեցաւ դէպի Տիարպէքիր, Պիթլիս եւ Վան:

Քիւրտերու տեղահանութեան շուրջ

Ինչպէս յայտնի է, Ազգ. Մեծ ժողովին կողմէ քուէարկուած օրէնքին վրայ, արեւելեան նահանգներէն արեւմտեան նահանգները փոխադրուած էին կարգ մը ընտանիքներ: «Ազդակ» կը տեղեկանայ թէ, ներքին գործավարը արտօնած է որ իրենց տեղերը վերադառնան 25 ընտանիքներ, որոնք ծառայութիւններ մատուցած են անկախութեան պայքարի առեն: Ասոնց մէջ կը գտնուին Տիարպէքիրի երեսփոխան Ֆէյզի պէյի տղան եւ Ուրֆայի հարուստներէն Հաճի Էսատ էֆէնտի:

Քանի մը քիւրտ ցեղապետներ, որոնք արեւելեան նահանգներէն փոխադրուելով տարուած էին Գոնիայի շրջակաները, յայտնած են փախչիլ իրենց աքսորավայրէն:

Թուրք հպատակութեան խնդիրը

«Ազգ»ամ» կը գրէ թէ հետեւեալ օրէնքին պատճէնը հաղորդուած է կուսակալութիւններուն.—

— *Գործավարներու Խորհուրդը արտօնուած է Թրքական*

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՅՈՅՆԵՐԸ ԻՆՉՊԷ՞Ս ԿՐՆԱՆ ՊԱՀԻՍ ՄՆԱԼ

Պոյսոյ Թերթերը կը գրեն թէ փոխանակութեան խառն յանձնաժողովը, ցուլիս 25ին, Հոլոթեանի նախագահութեամբ նիստ գումարելով, երկար վիճաբանութենէ մը յետոյ որոշեց փոխանակութենէն զերծ Թողուլ Պոլսոյ ցոյները եւ Թրակիոյ Թուրքերը, եթէ կարենան երկու վկայով հաստատել Թէ էթնապէի հանգամանք ունին: Թուրք ներկայացուցուցիչները փոքրամասնութեան մէջ մնալով, չկրցան արգիլել որ ցոյները փոխանակութենէն ազատին վկայութեամբ: Սակայն բոլոր կարելի զեղծումներու դէմ, մասնաւոր յանձնաժողով մը պիտի քննէ եւ Հաստէ արժանահաւատ վկայութիւնները այն անձերուն, որոնք վաւերագիր չունենալով, միայն երկու վկաներ ցոյց պիտի տան:

Նոյնպէս որոշուեցաւ փաստաթուղթ ընդունիլ այն վաւերագրերը, զորս, ամուսնութեան պարագաներուն, ցոյց պիտի տան Թրակիոյ Թուրքերը առնելով իրենց մրցակիցէն կամ իմամէն եւ Պոլսոյ ցոյները՝ իրենց եկեղեցիներէն:

ԵՐՈՒՍԱղԷՄԻ ՎԱՆՔԻՆ ՎՆԱՍԸ

Գրած էինք Թէ Երուսաղէմի Հայոց վանքն ալ ենասուած է վերջին երկրաշարժէն: Եկած նոր տեղեկութեանց Համաձայն, Ս. Յակոբի տաճարը բոլորովին անվնաս է: Միայն վերնատան ու էջմիածնի առաստաղներուն վրայ ճաքռտուքներ կ'երեւին: Պաղէէ Թաղի արեւելեան քորիտորին յատակը ինչ սանթիմներ ճեղքուեցաւ վերէն վար, կամարներէն քարեր ինկան ու սենեակներէն ոմանք վնասուեցան: Պատրիարքարանի ու վարժարանի շէնքերը անվնաս են, վանքի խոհանոցին ու հիւանդանոցին կողմը վտանգաւոր կերպով վնասուած են:

Ուխտաւորներու Թաղերը աւելի կամ նուազ չափով վնասներ կրեցին, ինչպէս նաեւ երուսաղէմի Հայոց Թաղերն ու վանքին դուրսի կալուածները: Գաղթականները մինչեւ այսօր դէմի պարէզները կը գիշերեն:

Դամէի հայոց վանքը, նմանապէս վանքին կալուածները մեծապէս վնասուեցան: Ցեսուէն ու վանքին բնակիչները բացօթեայ տեղեր փոխադրուած են: Եթէ բոլոր վնասները դարմանել հարկ ըլլայ, 2-3000ոսկիի ծախք մը կ'ենթադրուի: Ներկայիս կարեւորներու նորոգութիւնը կը կատարուի:

ԲՈՂՈՔ

ԿՐՕՆ. ՀԱԼԱՓԱՆԴԻՒ ԴԷՄ

Ադեքսանդրիոյ Թեմական ժողովը հետեւեալ բանաձեւը քուէարկած է Թորհրդային կառավարութեան հակակրօնական քաղաքականութեան դէմ.—

Թեմական ժողովս հաստատելով խորհրդային կառավարութեան 6 Փետր. 1926ի հրամանագրի գործադրութեամբ հայ եկեղեցւոյ դէմ սկսած հալածանքը, բուռն կերպով կը բողոքէ այդ հալածանքին դէմ, որուն նպատակն է քանդել դարերէ ի վեր հայ ազգին դոյութեան պահպանման գլխաւոր ազդակներէն մէկը եղող հայ եկեղեցին: Բազձանք կը յայտնէ որ այն պարագային, երբ այդ հալածանքը չդադրի եւ էջմիածնայ վանքը, Աթոռ Հայոց Հայրապետութեան, գրաւման ենթարկուի, միջոցներ ձեռք առնուին արտաքին հայութեան կողմէ. Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութիւնը փոխադրելու առժամաբար, արտաքին հայաբնակ ազատ երկիր մը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՍՀ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐՈՇՈՒՄԸ

Հայկական ԽՍՀ Կառավարությունը որոշել է 1927 թվականի հոկտեմբերի 1-ից սկսած հաստատել հետևյալ նվազագույն աշխատավարձերը՝

1. Ամենաբարձր նվազագույն աշխատավարձը՝ ամսական 150 ռուբլի, կամ օրական 6 ռուբլի, սահմանվում է Երևանի, Ալեքսանդրապոլի, Նոր Բայազետի, Ղարաքիլիսայի, Ղազախի, Ղարաբաղլարի, Ղամարլուի, Ղափանի, Ղարաքենդի, Ղարաքերտի, Ղարաքուշի, Ղարաքուրանի, Ղարաքուրթի, Ղարաքուրտի, Ղարաքուրտանի, Ղարաքուրտանի, Ղարաքուրտան

ՅՈՒՐԱՔԱՆՉՅՈՒՐ ՎԱԳՎՈՂԿԱ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՄԵԾ ՎԱՂԱՐԱՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԱՂԱՓԱՐԱԿԱՆ ՄԵԾ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՆԱԽԱԳԱՀ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ՂԵԿԱՎԱՐ

ԱՐՏԱՔԻՆ ԳՈՐԾԵՐԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵԻ ՆԱԽԱԳԱՀ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐՉԱՊԵՏ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ

հպատակութենէ զադրեցնել այն բոլոր օսմ. հպատակները, որոնք անկախութեան պայքարի ընթացքին ազգային պայքարին չմասնակցելով արտասահման մնացած են եւ Թուրքիա չեն վերադարձած 24 Յուլիս 1927 (.°) թուականէն սկսեալ մինչեւ ներկայ օրէնքին հրատարակութեան թուականը: Բացառութիւն կը կազմեն անոնք, որ գոյութիւն ունեցող դաշնագիրներու համաձայն թրք. հպատակութիւնը նախընտրած են:

Պալքանեան Լոքառնոյի մը մասին

Միխալաքոփուլօս, Յունաստանի արտաքին նախարար եւ պետ պահպանողական հանրապետականներուն, կուսակցութեան կողմէ տրուած պատուոյ խնջոյքի մը պահուն, ներկայացուց երկրին ներքին, ելմտական եւ արտաքին քաղաքականութիւնը:

«Յունաստան, փափաքելով պահպանել խաղաղութիւնը համաձայն դաշնագիրներու, ցոյց տուաւ թէ կը յարգէ նոյնիսկ այն դաշնագրերը, որոնք աննպաստ են իրեն, սակայն կը պահանջէ որ ամբողջովին յարգուի յաղթութեան դաշնագիրներով իր ստացածը: Յարատեւ փափաքով մը եւ առանց յետին միտքի, կ'ուզենքստեղծել բարեկամական յարաբերութիւններ բոլոր այն երկիրներուն հետ, որոնց հետ եղած ենք, կամ որոնց դէմ կռուած ենք: կը փափաքինք որ մեր միջազգային յարաբերութիւնները ըլլան աւելի սիրալիր, քան 1912 թուականին: Մենք բացատրեցինք մեր դիրքը բոլոր մեծ քաղաքագէտներուն, որոնք իրենք զիրենք պատասխանատու կը զգան համաշխարհային խաղաղութեան եւ այդ' գնահատուեցաւ բոլորին կողմէ:»

Խօսելով պալքանեան դաշինքի մը մասին, Նախարարը ըսաւ թէ անկարելի պիտի ըլլար այդ, եթէ չմիացնէր բոլոր այն երկիրները, որոնք պալքանեան շահեր ունին, այսինքն Յունաստան, Ալպանիա, Եուկօ-Սլավիա, Ռումանիա, Պուլկարիա եւ Թուրքիա: Սակայն այս երկիրներէն իւրաքանչիւրը ունի ուրիշ շահեր ալ, եւ դժուար է մէկ դաշնագիրի մէջ ապահովել կարգադրութիւնը բոլոր այդ շահերուն, որոնց միջեւ չկայ ո եւ է հասարակաց կապ:

«Սակայն միջազգային մէկ կամ բազմաթիւ դաշնագիրներու կնքումը կախուած չէ միայն Յունաստանէն, որովհետեւ այնքան ատեն, երբ կը բանաձեւուին պահանջներ, որոնք կը հարուածեն երկրի մը կենսական իրաւունքները, ան ստիպուած պիտի ըլլայ, յանուն ինքնապաշտպանութեան տարրական սկզբունքներուն եւ ազգային արժանապատուութեան, չհամաձայնիլ ընդունելու այդ պահանջները: Անհրաժեշտ է կատարեալ հաւասարութիւն, մշակելու համար խաղաղ կեանք եւ տնտեսական յարաբերութիւններ:»

∴ Անգլ. թերթերը կը խօսին հելլէն Նախարարական տագնապի մը մասին: Ներքին Նախարար Ցալտարիս եւ ուրիշ քանի մը Նախարարներ մերժած ըլլալով դահլիճի նիստին ներկայ ըլլալ, միացեալ կառավարութեան դիրքը խախտած է:

Ժընեւի խորհրդաժողովը

Նաւային զինաթափութեան խորհրդաժողովը իր սնանկութիւնը չհռչակելու համար կ'աշխատի համաձայնութեան գետին մը գտնել: Անգլիական եւ ամերիկեան հակոտնեայ տեսակէտները հաշտեցնելու համար իբրեւ միջնորդ կը ներկայանայ Ճափոնի Ա. պատուիրակը: Այդ պատճառով ալ լիակատար ժողովը որ տեղի պիտի ունենար երէկ, յետաձգուեցաւ Չորեքշաբթիի կամ Հինգշաբթիի:

Կացութիւնը Սուրիոյ մէջ

Պէյրութէն առնուած հեռագիրի մը համաձայն, Տիւրզի ըմբոստներուն մնացորդները, որոնք պառակտած են, իջան Ճէպէլ, ուր անդորրութիւն կը տիրէ: Միայն Սուլթան Աթրաշն է, որ 300 ապստամբներու հետ հպատակութիւն չէ յայտնած տակաւին եւ այժմ կը գտնուի Նէճտի մէջ:

Պուքրէշի մէջ պաշարման վիճակ

Պուքրէշի մէջ պաշարման վիճակը կը շարունակուի: Երեսփոխանական ժողովին մէջ, ազգային հողագործական կուսակցութեան պետը խստիւ բողոքեց պաշարման վիճակին եւ գրաքննութեան դէմ:

Ներքին Նախարարը պատասխանեց թէ պաշարման վիճակը յայտարարուած է, կանուխ, Շթիրպէյի դահլիճին կողմէ: Գալով գրաքննութեան, տակաւին անհրաժեշտ է շարունակել, հաստատելու համար կարգ ու կանոնը եւ երկրին անդորրութիւնը:

Քոլերան Սպիտակ Ռուսիոյ մէջ

Մինսքէն կը տեղեկացնեն թէ քոլերայի համաճարակ ծագած է Սպիտակ Ռուսիոյ մէջ: Վերջին երեք օրուան ընթացքին, վարակուած են 240 հոգի, 12 հոգի արդէն մեռած են: Մոսկուայի կառավարութիւնը ազդու միջոցներ ձեռք առած է, արգիլելու համար որ համաճարակը չտարածուի Ռուսիոյ միւս մասերուն մէջ: Միւս կողմէ, լեհ կառավարութիւնը հրամայած է խիստ քառասնեակի (քարանթինա) մը ենթարկել ռուս եւ լեհ սահմանը:

Վեսուվ կը հանգչի

Վեսուվի դիտարանին տնօրէնը կը հաղորդէ 31 Յուլ. թիւով.—

Երէկ արդէն սկսած էր նուազիլ Վեսուվի բորբոքումը: Լաւան, որ կիսովին լեցուց խառնարանին յատակը, կը շարունակէ դեռ հոսիլ փոքրիկ առուակներով, սակայն առաջուան պէս առատ չէ: Գիշերը, լաւայով կազմուած լիճին վրայ կը նշուլեն հարիւրներով լուսաւոր կէտեր ու գօտիներ:

Հրաբուխին բորբոքումը իր ծայրագոյն աստիճանին հասաւ ցորեկին: Այդ պահուն, վիթխարի աղբիւրներ, անընդհատ եւ արագօրէն, լաւա կը ցայտէին դէպի երկինք, մինչեւ 100 մեդր բարձր:

Հրաբուխին պզտիկ կոնը պատռուած է բոցաշունչ ճեղքերով, եւ այնպէս ենթադրել կուտայ թէ նոր փլուզումներ տեղի պիտի ունենան աղբիւրին մէջ: Լաւան հասաւ Դժոխքի հովիտին կողմէն ամենացած մասերը:

Հաւանական է որ, քանի մը օրէն, հրաբուխը սկսի բանիլ իր բնական չափաւոր կշռոյթով:

ԽԱՆԱՍՈՐԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

ՄԱՐՍԷՅԼ

Նախաձեռնութեամբ Մարսէյլի Շրջանային կոմիտէին, այս կիրակի կէսօրէ ետք ժամը 3.30ին, 84 րիւ Շափ պօն թէաթրի մէջ: կը խօսի ընկ. Աբեղեան: երգ եւ նուագ: Արտասանութիւններ' Մ. Մարութեանէ, Շ. Սարեանէ եւն.:

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

Ֆաքիր Թահրա պէյ Սպանիոյ թագաւորէն եւ թագուհիէն հրաւէր ստացաւ այցելել պալատ եւ մէկ քանի փորձեր ընել: Այս առթիւ մասնաւոր զինուորական շքախումբ մը երբ կ'առաջնորդէր զինքը, յանկարծ անհետանալով, մէկէն փորձերու միջոցին երեւան եկաւ, ապշութեան մատնելով ամբողջ արքունիքը:

փորձերու ընթացքին' մայր թագուհիին դէմքին վրայ վախի նշաններ կ'երեւային:

Արդէն Ֆաքիր Թահրա պէյի զգայացունց ներկայացումներուն շարքը սկսած է Théatre Antoineի մէջ (14, Bld. de Strasbourg). գիները շատ ժողովրդական:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Լիոնի «Կայծակ» խումբի ընկերները ժողովի կը հրաւիրուին վաղը երեկոյ ժամը 8.30ին, Դրաղարանի սրահը, 262 Rue Duguesclin.

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԱՄ.ՍԻԱՑԻՆԵՐՈՒՆ դաշտային հաւաքոյթը 7 Օգոստ. կիրակի առաւօտ ժամը 10ին, Լա փօմ Շալէ տը լա փօմի գեղատեսիլ պարտէզին մէջ: Թինէլէն առնել 12 կամ 40 թիւ հանրակառքը:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Պոլսէն տիկին կիւլինիա Ադէմեան, երկար ատենէ ի վեր իր եղբօր կեսարացի Պ. Գէորգ Սթամպօլեանի մասին ո եւ է տեղեկութիւն ստացած չըլլալով, կը խնդրուի հասցէն գիտցողներէն գրել կաթող. պատուիրակութեան դիւանին, 80. Avenue Pereire, Asnières-sur-Seine.

Պոլսեցի կօշկակար Արշակ Գաֆաֆեան որ 4-5 տարիէ իվեր փարիզ կը գտնուի, կը հրաւիրուի անպատճառ ներկայանալ կաթ. պատուիրակութեան դիւանը, 80, Avenue Pereire, Asnières-sur-Seine, խիստ կարեւոր գեկոյցի մը համար:

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ ՆՈՐ ԳՈՐԾԸ

"ԻՄ ԳԻՐՔԸ,,

ԳԻՆ 20 ՖՐԱՆՔ

320 էջ: կը գտնուի *Յառաջի* խմբագրատունը, Պալենց գրատուն եւ տպարան Navarre, 5 Rue des Gobelins:

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ

«Լուսաբաց» մատենաշարէն

ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻԻ

ԱԼՊՈՄԸ (ՀԷՔԵԱԹՆԵՐՈՒ)

40 էջ ԳԻՆ' 3 ՖՐԱՆՔ

Եւ

ՀԱՐՈՒԱԾԸ

Հեղ. ԱՆՏՈՆ ՉԵԽՈՎ

Թարգ. Վ. ՍԵՒՈՒՆԻ

40 էջ ԳԻՆ' 3 ՖՐԱՆՔ

ՓՈՍՏԻ ԾԱԽՔ ՉԿԱՅ

Դիմել' Vahram Sévouni 5 Av. Quihou, Saint-Mandé. (Seine), *եւ «Լուսաբաց»ի գործակալներուն:*

ԿԱՐԵՒՈՐ

Հայ գործաւոր ընտանիքներու համար պարտէզով օդաւէտ շէնքի մը մէջ ունինք վարձու ամառնակներ: Ելեքտրականութիւն, ջուր եւայլն: Դիւրութիւններ ամուրիներու համար երկու ֆրանք' օրականով: Վարձակալ տիկիններու կարի գործ ալ կը հայթայթուի: Հասցէ' 20 Rue de Bezons a Courbevoie (Seine): *Թրամուէյ* 41—76 Porte Maillot. *Երկաթուղի* Gare St. Lazare*էն:*

ՆՈՐ ԳԻՐՔԵՐ

Աստուածները ծարաւի են 20 ֆրանք, Աֆրոդիտէ 12, Մանչ-Աղջիկը 20, Վարժապետին աղջիկը 20, Ռաֆայէլ 20, Կրացիէլլա 10, Փոցտամի գաղտնիքները 12, Ի՞նչպէս գողցան ցարերուն թագը 12.50, Անհետացած սերունդ մը 10, Խաղամոլ Տք. Մապիւսի գաղտնիքները 15, Սիրահարի մը դասերը 12, Պէքրի Մուսթաֆայի զուարճալիքները 6, Տօքթ. Վարդան 7, Ազգ. Բարերար 4, Մեղքին զաւակը 6, Ընտիր աղջկունք 4, Փոթորիկը 2, Դարձը 10, Դերասանուհին 10, Կինը 7, Վենետիկի վաճառականը 4, Ծապլվար 7, Արսէն Լիւբէն 20, Ռասբութին 20, Շէրլօք Հօլմսի երեք պատմուածքները 2ական, Թօփալ Օսման 5, Տք. Մօրի վրէժը 5, *Մահացու Սէրը* 3 ֆրանք:

Մերկ կինը 12.50, Ցիմար կոյսը 12.50, կայսրը 10, Օթէլլօ 12.50, Չարշըլը Արթին աղա 6, Ժառանգորդը 5, Սեւ թէ ճերմակ (չորս գաւեշտ) 6, Նամուս 10, Չար ոգի 10, Պատուի համար 10, Անուշ 5, Պէպէքս 10, Երկու խուլեր 3, Կառքի արկած մը 2.50, Փարոսի պահապանները 2.50: Երգարան (Ձայնագ.) 10, Նոր երգարան 5, Աշուղ Ղարիպ 5, Քերթուածներ՝ Դուրեանի 5, Օրերի պսակը 12.50 ֆրանք:

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ

ՄԱԿԱԲՈՅԾԸ

(Մագնիսացողի մը սարսափները)

72 էջ 6 Ֆր. միայն

Պահանջել գրացուցակը: փօսթի ծախք չառնուիր: դիմել նամակով հետեւեալ հասցէին.—

L. Mozian, 51 Bld. Auguste Blanqui, Paris (13e):

ՍԱԿԱՐԱՆ

1 Օգոստոս 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.	
Սթերլին,	L. St.	124	03
Տոլար,	Dollar	25	54
Մարք (ոսկի) 100	Mark	607	50
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	12	87
Թրք. ոսկի	» or	107	20
Մէճիտիէ	Médjidié	9	2
Լէվա 100 հատը	Léva	15	80
Տրախմի »	Drachme	33	25
Լիր »	» Lire	139	—
Պելժ. ֆրանք »	Frc. Belge	71	50
Զուից. »	Frc. Suisse	491	75
Լէյ 100 հատը	Ley	15	65
Ջերվոնեց	(10 Roubles or)	130	—
ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ			
Եգ. Քր. Ֆոնսիէ I	Cr. Fonc. Eg.	3390	—
» II	»	1995	—
» III	»	1665	—
Թուրքիոյ երկթղ.	Lots turcs	187	—

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10e)

Le Gérant : H. TEURNIER

ԲԱՑՈՒԱԾ Է ԱՐԹԻՆ ԵՒ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵ
"ԿԱՐՕ,,
ԿՕՇԻԿԻ - ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
73 Rue Taitbout, Paris (9). Մէթրօ Թրինիթէ, Թր...
Մեր սեփական գործարանին մէջ մասնաւոր պատրաստենք ամէն տեսակ կօշիկներ կանանց եւ ... տոկուն, աժան եւ վերջին նորաձեւութեամբ: Կ'ընդ... նաեւ չափու վրայ ապսպրանքներ: Վաճառատունէս գ... կօշիկներուն փոքր նորոգութիւնները կը կատարենք ձրի ... ճառատանս բացմանը առթիւ ՄԻ ՄԻԱՅՆ 15 ՕՐՈՒԱՆ ... ԲԱՑԱՌԻԿ ԶԵՂՉ սովորական գիներուն վրայ:
ՕԳՏՈՒԵՑԷՔ ԱՌԻԹԷՆ

ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԵՒ ՍՐՃԱՐԱՆ
Alimentation Franco - Orientale
E. PAPAZIAN et H. GAMGAMIAN
7, Rue Blanqui, Kremlin-Bicêtre (Seine)
Ձոխ մթերք արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէն... Փարիզէն և գաւառներէ եղած ապսպրանքները կը կ... րենք արագ եւ կատարեալ ուղղամտութեամբ:

ՍՏԱՑԱՆՔ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ
Հայերէն.— Կոմիտաս Վարդ.ի, Թուրքերէն երգեր.— պուրի Ճէմիլ, Հաֆըզ Եաշար, Աշիր, Իպրահիմ, Քէմանի... թառ.ի, Թագսիմ, կազէլ եւ շարգըներ, գեղջեաւ գիներ...
Դիմեցէք' Արեւելեան Նպարավաճառ Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆ...
28, Rue Le Sage, PARIS (20e) — Téléphone : Ménil...
Métro Belleville : Tramway 5...

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՏԱՌԵՐՈՒ ՁՈՒԼԱՐԱՆ «ԾԵՐՈՒՆԵԱՆ»
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1887ԻՆ
Ձուլարանս օժտուած ամենավերջին սիսթէմ մեքենա... կը ձուլէ հայերէն եւ Թուրքերէն ամէն տեսակ տառեր գոյն եւ տոկուն մետաղի գործածութեամբ:
Ամերիկեան չափերով տառեր եւս կը ձուլուին մասնաւոր ... վրայ միայն:
Ձուլարանս կ'ընդունի նաեւ ապսպրանքներ' տպագրական, ... րական մեքենաներու, գործիքներու եւ ամէն տեսակ պիտոյ... տպագր. թուղթ, մելան, pâte à rouleau, պղինձ դիծ եւայլն, ... հայթայթէ ֆրանսական ծանօթ տուներէ:
Դրամ եւ ամէն ապսպրանք ուղղել հետեւեալ հասցէի...
V. VARTANOFF, 24 rue Campo-Formio, Paris (13e)

ԲՈԼՈՐԻ՛Ն, ԲՈԼՈՐԻ՛Ն, ԲՈԼՈՐԻ՛Ն
ՊՈԼՍՈՅ «ՀԱՅԿԱՇԷՆ» ԳՐԱՏՈՒՆ
ՈՐ ՈՒՆԻ ՍԵՓԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ՃՈԽ ՄԹԵՐ... պատրաստ է ձեզի հայթայթելու ո'ր եւ է գիրք, ... գրադարանի կամ դպրոցի համար, դիւրամատչելի ... մաններով:
ՀԱՅԿԱՇԷՆՆ է հրատարակիչը Լ. Շանթի ԼՈՒՍԱԲԵՐ ըն... ցարաններու շարքին, որ տարիներէ ի վեր իր մրցակիցը ... նեցաւ հրապարակին վրայ:
Կ'ընդունուին ամէն տեսակ ապսպրանք: կարեւոր ... մեծաքանակի համար:
Հասցէ.— A. Missakian, Librairie Haïgachène, 9 Agop Han, Tchakmakdjilar, Stamboul.

ՏՕՔԹ. Ա. ՊՕՂՈՍԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ...
Կ'ընդունի բացի կիրակիէ, կէսօրէ վերջ ժամը 3—8 ժամադրութեամբ:
36 Rue de Bellefond, (9e) Métro: Poissonière կամ Cad...

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
76, RUE BERNARD DU BOIS, MARSEILLE
Վ. Ս. ԹԷՄՈՒՐՃԵԱՆ
Երդուեալ թարգմանիչ հայերէնի, Թուրքերէնի եւ ան...
Մարսէյլի մէջ առաջին անգամ ըլլալով կը բացուի ... տօնապէս երդուեալ թարգմանիչի գրասենեակ, որ դի... թիւն եւ ձրի տեղեկութիւն պիտի տայ ամուսնական, ... տակութեան, դատական, առեւտրական եւ ապահովագր... գործերու մասին:
Ամուսնութեան թուղթ կը հանենք 10 օրուան մէջ, ծննդեան թուղթ ունին 100 ֆրանքի, եթէ ոչ 300 ֆրանք...
Պաշտօնական թարգմանութիւն' ամուսնական, մկր... թեան, նամակներու եւ մուրհակներու:
ՊԱՀԵՑԷՔ ՎԵՐՈՅԻՇԵԱԼ ՀԱՍՑԷՆ
ՕՐ ՄԸ ՊԷՏՔ Կ'ՈՒՆԵՆԱՔ

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹ...
126, Rue du Faubourg St. Denis
Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04
Ընդունելութեան ժամեր' Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր...

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Տէր եւ տնօրէն' ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-...
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամ... ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ: Աչքի ... գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քթի ... կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 9—12 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ	3 ամս. 6 ամս. Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35ֆ. 70ֆ. 140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20շ. 40շ.
ԵԳԻՊՏՈՍ	» »
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ	6տլ. 10տլ.
ԵՒՐՈՊԱ	100ֆ. 200ֆ.

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ
Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN
Rédaction & Administration / Խմբագրութիւն : 208bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)
TÉLÉPHONE : NORD 57-82
MÉTRO LOUIS-BLANC OU JAURÈS
Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
3
ՕԳՈՍՏՈՍ
1927

3 AOUT 1927

Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 405

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ՕՐՈՒԱՅ ԽՕՍՔ

ԻՆ՞Չ Է ՄԵՐ ՈՒԶԱԾԸ

Պզտիկ անհասկացողութիւն մը բաւական տաք եւ պաղ առեր ըսել կուտայ Մարսիլիոյ մէջ։

Շփոթութեան մէջ են նոյն իսկ Դաշնակցականներ։

Այսպէս, կը կարծուի թէ վերջին ընտրութեանց եւ վարչութեան մասնակցելով, Դաշնակցութիւնը ոտքով-ձեռքով պիտի մխրճուի ազգային գործերու մէջ։

Մինչդեռ իրականութիւնը բոլորովին տարբեր է, կամ պէտք է ըլլայ։

Դաշնակցութիւնը չի կրնար մեկուսի կենալ հանրային կեանքի ո՛ր եւ է արտայայտութեան հանդէպ։ Մանաւանդ ներկայ շրջանին, երբ աշխարհներով բաժնուած ենք մեր հայրենիքէն, եւ ամէն բան ծայրէն պիտի սկսինք։

Դաշնակցութիւնը աշխատելու կամք ունի, եւ յօժարութեամբ կը մասնակցի այն բոլոր գործերուն որոնք օգտակար են հայ ժողովուրդին, անոր հաւաքական կեանքին զարգացման եւ ազգային դիմագծի պահպանման։

Ինչո՞ւ ջանքեր կ՚ըլլան կազմակերպելու Եւրոպայի ազգային կեանքը, — որպէսզի սահմանափակուի այլասերման չարիքը, որ սրարշաւ կ՚ընթանայ, մանաւորապէս վտանգելով նոր սերունդը։

Արդ, Մարսիլիոյ մէջ կա, ելի եղաւ ստեղծել ազգային իշխանութիւն մը, ժողովրդական ընտրութեամբ։ Այդ իշխանութեան մաս կը կազմեն դաշնակցականներ, չէզոքներ և հնչակեաններ։ Տակաւին նոր կը դրուին վարչական կեանքի հիմերը, այնպէս որ, մասնակցողները ստիպուած են յաճախ զբաղիլ և մանրամասնութիւններով։

Մեզի համար, ազգային կազմակերպութեան անմիջական իմաստը կը կայանայ նոր սերունդին փրկութեան եւ հայկական մշակոյթի զարգացման մէջ։ Մենք մարդ չունինք բանկայի համար, ոչ Մարսիլիոյ, ոչ Փարիզի, ոչ ալ Սօֆիայի կամ Պուէնոս Այրէսի մէջ։ Եւ սխալ կ՚ընեն մեր մարմիններէն կամ ընկերներէն բոլոր անոնք որոնք հիմնականը մոռնալով, պայքար կը մղեն տիրա ուական խնդիրներու համար։ Աղան աղա է միշտ, ո՛ր խմբակցութեան ալ հակի։ Կարեւորը՝ գործին ընթացք տալն է։ Եւ ատոր համար պէտք է առաջ քաշել ո՛վ որ ընդունակ է գործելու, եւ մանաւանդ պարկեշտ։

Կ՚ընդունինք. մեր անճարակ հակառակորդները յաճախ այնպիսի անորակելի միջոցներու կը դիմեն, որ կը հարկադրուիս ինքնապաշտպանութեան դիմել եւ տեղի չտալ։ Անոնց նպատակն է — եղածն ալ կազմալուծել։ Կենդանի օրինակ՝ Մարսիլիոյ պարագան։ Կանոնաւոր եւ օրինական ընտրութենէ մը յետոյ, ուրիշ ըսելիք եւ ընելիք չունենալով, անոնք ջուրը պատէն վեր կը հանեն, փոխվրէժի, նոր եկեղեցի բանալու խօսքեր կ՚ընեն, որպէսզի վախցնեն կամ վհատեցնեն աշխատողները։

Թող շարունակեն որքան կրնան։

Այսպիսի փոքրոգութեանց պատասխանը՝ արհամարհանքն ու սրտցաւ գործունէութիւնն է։

Եւ կ՚ուզէ՛նք որ մեր ընկերները չսայթաքէին այդ ճամբուն վրայ։ Խունկը մոմը անոնց. աշխատանքը մեզի։ Կարելի եղածին չափ լայն տեղ՝ չէզոքներուն։ Անգամ մը մեքենան լարելէ յետոյ, ո՛ւր որ Դաշնակցականը անհրաժեշտ չէ, թող չէզոքը, նոյնիսկ պարկեշտ հակառակորդը նստի։

Խօսակցութեան մը ընթացքին, մենք հաճութեամբ հաստատեցինք որ Մարսէյլի ազգային վարչութեան դաշնակցական անդամները տարբեր տեսակէտ չունին այս մասին։

Անոնց գլխաւոր ճիգն է՝ շուտ լրացնել նախնական աշխատանքները եւ չորս նախակրթարան բանալ յառաջիկայ շրջանին։ Ծանօթ 70-75,000 ֆրանքի գումարն ալ պիտի յատկացնեն այդ նպատակին, գլխաւորաբար շէնքեր վարձելով։

Անհաւանիկ առաջադրութիւն մը որուն դէմ ոչ մէկը առարկութիւն պիտի կրնար ընել, եթէ իսկապէս այս ժողովուրդին բարիքը կ՚ուզէ։

Գիտենք որ տասնըչորս նախակրթարանն անգամ դարման չէ համատարած չարիքին։ Որքան ատեն որ չունինք ազատ և ամբողջական հայրենիք, պիտի կրենք այնպիսի դառնութիւններ որոնք անդարմանելի են։

Բայց, վտանգը տեսնել, աչքի առջեւ ունենալ ամբողջ սերունդի մը այլասերման, օտարացման պատկերը եւ ծալապատիկ նստիլ ու հառաչել, — աններելի ոճիր մ՚ն է մեզի համար։

Դաշնակցութիւնը չուզեր իյնալ այդ մեղքին տակ, եւ ամէն տեղ, կը փորձէ կատարել ինչ որ կարելի է։ Եւ կ՚ուզէ որ, այդ ճամբուն վրայ իրեն հետեւին, կամ գինքը գործակցութեան հրաւիրեն, կամ իր ջանքերուն օժանդակեն բոլոր անոնք որ սիրտ եւ միտք ունին։

Ինչպէս կը տեսնէք, ամէնէն տարրական բառերով կը բացատրենք թէ ի՛նչ է մեր ուզածը։

Այս լուսաբանութիւնները ուղղուած են նաեւ մեր ընկերներէն անոնց որ, յաճախ չափազանց եռանդէ մղուած, կը թարթափին զանազան հոգերու մէջ, երբեմն իջնելով մինչեւ ժամուն բակը։

Մենք ունինք շատ յստակ ծրագիր եւ գործնական առաջադրութիւններ։ Այստեղ ոչ փառասիրութեան խնդիր կայ, ոչ ալ դիրքի կամ մենատիրութեան։ Պարզ աշխատանքի հարց։ Եւ ամէնէն առաջ կրթութեան, մշակոյթի հարց։ Հասարակ ազգասիրութիւնը թողունք անոնց որ կը սիրեն զայն։ Թերխաշ մարդանքներն ու շքեղ մեկուսացումն ալ անոնց, որոնք սոփեստութիւնը եւ ապիկարութիւնը արժանիք հռչակած են։ Լայն ասպարէզ կայ ամէնուն համար։ Կատարենք մեր բաժինը, առանց մոռնալու յատկանշող գիծը։ Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

ՇԻՐԱԿԻ ՎԵՐԱՇԻՆՈՒԹԻՒՆԸ

Աթէնքի Նոր Օրը, խօսելով Շիրակի վերաշինութեան մասին, կը գրէ (22 Յուլիս).

— «Պոլշեւիկ պետերէն Պ. Կալինին Հայաստան եկած եւ այցելած է աւերակ Լէնինականը։ Գիւղացիութիւնը կեդրոնի օժանդակութիւնը խնդրած է քաղաքը վերաշինելու համար։ Ի պատասխան, Պ. Կալինին ըսած է թէ գիւղացիութիւնը պէտք է իր յոյսը դնէ սեփական միջոցներու վրայ։ Տարբեր խօսքով՝ Մոսկուան տրամադիր չէ Լէնինականի վերաշինութեան համար դրամ յատկացնել։

«Գիտենք որ Հայաստանը եւ հայ ժողովուրդը արժէք մը չէ Քրէմլինի կոմիսարներուն համար, որոնք միլիոններ կը յատկացնեն անպէտք պրոպականտի եւ բուրժուական երկիրներու մէջ խռովութիւններ յարուցանելու համար։

«Մեր գիտցածները կուգայ հաստատելու Պ. Կալինին, երբ կ՚ըսէ թէ Լէնինականի վերաշինութիւնը պէտք է կատարուի հայ ժողովուրդի միջոցներով եւ կարելիութիւններով։

«Անոնք որ շարունակ կը խօսին Խորհրդ. Միութեան բարիքներու մասին, թող ականջնին լայն բանան Պ. Կալինինի խօսքերը լսելու համար։

Իսկ Դրօշակի Թղթակիցը Լէնինականէն կը գրէ (Օգոստոս, Թիւ 8).

— «Թերթերու եւ ժողովներու մէջ ուժեղ պրոպագանդ կը կատարեն Շիրակի վերաշինութեան մասին։ Եթէ հաւատաս գրուածներուն եւ խօսուածներուն, հրաշքներ պատահած պիտի ըլլան։ Ամէն կողմէ միլիոններ կը թափուին, եւ Լէնինականը նոր քաղաք մը պիտի ըլլայ իր բոլոր կատարելագործութիւններով։

«Իսկ առ այժմ տխուր է Լէնինականի ընդհանուր պատկերը։ Ամէն կողմ աւերակներու կոյտեր, բոլորովին կամ կիսով քանդուած տուներու շարքերով փողոցներ, մայլ՞քարակոյտեր և ատոնց քով՝ փոքրիկ փայտաշէն անակներ ու քէնոֆոնական գետնափորներ։

«Փայտաշէն տուներու մէջ տեղաւորուած են ընդհանրապէս «պատասխանատու ընկերները», «խորհրդային պաշտօնեաները», իսկ ժողովուրդը, բանւորն ու գիւղացին, թողուած են իրենց բախտին։ Այդպէս է խորհրդային աշխարհի մէջ. առաջ պէտք է ապահովել Կոմկուսի անդամներուն, ապա պետական հիմնարկութիւններու ծառայողներուն, պէտք է շինուին «սոցիալիստի վառարաններ», յետոյ միայն բանւորական բնակարաններ։ Իսկ գիւղացի ու քաղաքացի կուլակը — կ՚արժէ՞ մտածել խորհրդային իշխանութեան այդ թշնամիներու մասին։»

45 ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԱԳԻՐՆԵՐ

Երկուշաբթի փարիզ հասան 45 ամերիկացի հրապարակագիրներ, որոնք ուսումնասիրական պտոյտ մը պիտի կատարեն ամբողջ Եւրոպայի մէջ։ Լոնտոնէն փարիզ հասնելէ յետոյ, անոնք պիտի այցելեն Լա Հէյ, Պերլին, Փրակա, Պուտափէշթ, Վիեննա, Միլան, Ժընեւ։ Սեպտեմբերին պիտի վերադառնան փարիզ, մեկնելու համար Նիւ Եորք։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Օսմ. Հանր. Պարտքի խնդիրը կարգադրուած

«Թայմզ»ի Պոլսոյ Թղթակիցը կը հեռագրէ Օգոստ. 1 Թուով. —

Պաշտօնապէս կը տեղեկանամ թէ համաձայնութիւն մը գոյացած է օսմանեան պարտքին մասին եւ թէ կտրոններու սպասարկութիւնը պիտի վերահաստատուի։ Համաձայնութեան ճշգրիտ պայմանները դեռ յայտնի չեն, սակայն կը կարծուի թէ Թուրքիա տարեկան մօտ 20 միլիոն թրքական ոսկի պիտի վճարէ առաջին տարիներուն, ու յաջորդ տարիներուն այս գումարը պիտի բարձրանայ։

Կ՚ըսուի թէ ելմտական գործավար Ապտիւլ Խալիք պէյի փարիզ այցելութիւնը մեծապէս նպաստեց տարիներէ ի վեր առկախ մնացած բանակցութիւնները վախճանի մը յանգեցնելու համար։ Թուրքերը ուրախ են այս համաձայնութեան առթիւ, նախ՝ որովհետեւ ատոր շնորհիւ Թուրքիա հնարաւորութիւն պիտի ունենայ աւելի դիւրաւ փոխառութիւններ կնքել արտասահմանէն, երկրորդ՝ պարտքի խնդիրը ամէնէն կարեւոր հարցն էր որ դեռ չէր կարգադրուած։

Լօթիւսի խնդիրը Լա Հէյի մէջ

Ինչպէս կը յիշուի, 1926 Օգոստոս 2ին ժամը 23.40ին Միտիլլէի բացերը ընկղմեցաւ թրքական «Պօզ Քուրտ» ածխաբարձ նաւը՝ զարնուելով Մէսաժըրի Մարիթիմի «Լօթիւս» շոգենաւին։

Այս վերջինը ծով իջեցուց իր նաւակները եւ ազատեց «Պօզ Քուրտ»ի նաւապետն ու ինը նաւաղները։ «Լօթիւս» ճամբան շարունակեց դէպի Պոլիս եւ հոն ցամաք հանեց թուրք նաւաղները։ Քիչ վերջ թուրք հարցաքննիչ դատաւոր մը «Լօթիւս» շոգենաւը գալով հարցաքննեց նաւապետի օգնական Տէմօնը եւ երեք նաւաղներ, ու խնդրեց որ ցամաք իջնեն։ Իր գրասենեակին մէջ նոր հարցաքննութենէ մը վերջ ազատ ձգեց նաւաղները, իսկ տեղակալ Տէմօնը վար դրաւ։ Թուրք մամուլը ֆրանսատեաց պայքար մը սկսաւ եւ հակառակ ֆրանս. կառավարութեան պաշտօնական բողոքներուն, Տէմօն երկար ատեն բանտ մնաց, մինչեւ որ 6000 ոսկի երաշխաւորութիւն տալով ազատ ձգուեցաւ։

Խնդիրը հիմա Լա Հէյի Միջազգային իրաւարար ատեանին առջեւ է։ Ֆրանս. շահերը կը պաշտպանէ Փարիզի իրաւաբանականի փրոֆէսէօր Պասդվան, իսկ Թրքականը՝ դատական գործավար Մահմուտ Էսատ պէյ։

Եւրոպա հրաբուխի վրայ

Ուաշինկթընէն կը հեռագրեն թէ Ճօրճթաունի համալսարանին տնօրէնը, Ուօլշ, Եւրոպայէն դարձին, ուր եկած էր քննելու համար սովետական խնդիրներ, բանախօսութեան մը ընթացքին յայտարարած է.—

«Ներկայիս Եւրոպա կը գտնուի հրաբուխի մը վրայ, որ կրնայ ամէն օր բորբոքիլ ու ժայթքիլ, եւ պատճառ դառնալ պատերազմի մը, որ պիտի որոշէ սովետական վարչաձեւին գերակայութիւնը կամ փճացումը։»

Պալքանեան Լօքառնոյին շուրջ

Սերպիոյ հողագործական կուսակցութեան պետը, Եավանովիչ, միթինկի մը պահուն խօսելով ըսաւ թէ անհրաժեշտ է, Եուկօ-Սլավիոյ համար տրամաբանական միակ քաղաքականութիւն մը, որ հիմնուած ըլլայ պալքանեան պետութիւններու համադաշնակցութեան վրայ։ Միայն նման քաղաքականութիւն մը պիտի կրնայ հաստատել Եուկոսլավիոյ եւ միւս պալքանեան երկիրներու ապահովութիւնը։ Անհրաժեշտ է կազմել դաշնակցութիւն մը բոլոր պալքանեան պետութիւններու միջեւ, համաձայն հաւասարութեան սկզբունքներուն։ Ու պէտք է որ Եուկոսլավիա այս ուղղութեամբ առնէ առաջին քայլը, սկսելով Պուլկարիայէն որուն միացած է հասարակաց, մանաւանդ քաղաքական շահերով, վասնզի Իտալիան թշնամի է իրենց երկուքին միացման։

∴ Եուկոսլաւիոյ եւ Ալպանիոյ միջեւ քաղաքական ծանօթ միջադէպը բոլորովին հարթուեցաւ եւ երկու երկիրներու դիւանագիտական ներկայացուցիչները մօտ օրէն պիտի վերադառնան իրենց տեղերը։ Ալպանիոյ հանրապետութեան նախագահ Ահմէտ Զօկու որոշած է քաղաքական նոր ու բարեկամական դիրք մը բռնել հանդէպ Եուկոսլաւիոյ։

Սերպ թերթերը երկարօրէն կը զբաղին պալքանեան Լօքառնոյի մը կազմութեան խնդրով։ Ամբողջ մամուլը համակրանքով կ՚արտայայտուի այս նիւթի մասին։

Կացութիւնը՝ Մուսոլինիի ակնոցով

Նախարարական խորհուրդին մէջ, Մուսոլինի աչք մը պտտցուց միջազգային քաղաքական կացութեան վրայ, յայտնելով նախ թէ Իտալիոյ համար շահագրգռական ոչինչ պատահած է վերջին օրերս։

Ակնարկելով եւկոսլաւ եւ ալպանական միջադէպին կարգադրութեան, յայտարարեց թէ, երբ արեւմտեան չորս մեծ պետութիւններ հարցի մը մասին նման հասարակաց տեսակէտներ ունենան, երբեք չի խանգարուիր Եւրոպայի խաղաղութիւնը։

Վիէննայի դէպքերը, թէեւ շահագրգռական չէին Իտալիոյ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ՀԱԼԱԾԱՆՔԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

(Թղթակցութիւն Հայաստանէն)

1926ի աշունէն ի վեր գաւառներէն ստոյգ տեղեկութիւններ կը հասնին թէ գիւղացիներէն ամենակոպիտ ու բռնի կերպով կը խլուին եկեղեցիները եւ կը տրուին կառավարութեան կողմէ նշանակուած «որպէս ազատ եկեղեցիի կողմնակից» քանի մը անհատներու։ Օկիզբները իշխանութիւնը կ՚ուզէր երկրին մէջ գոյութիւն ունեցած «քուէարկութեանց» միջոցով լուծել այդ խնդիրը բայց երբ նկատեց, որ այդ միջոցով կարելի չըլլար շատցնել Ազատ եկեղեցիի կողմնակիցներուն թիւը, եւ շատ գիւղերու մէջ ալ բնաւ կողմնակից չգտան, սկսաւ ուրիշ միջոցով այդ խնդիրը լուծել։ Գիւղխորհուրդներն ու կոմբջիջները սկսան ամենուրեք յայտարարել թէ՝ ո՛վ որ կ՚անցնի հաւատացեալներուն կողմը, կը զրկուի հողէ ու շարք մը իրաւունքներէ. սակայն այս միջոցներն ալ օգուտ չըրին եւ ժողովուրդին հարիւրին 99ը ցուցակագրուեցաւ հաւատացեալներու շարքերուն մէջ, եւ այն գիւղացին, որ առաջ ամիսը մէկ անգամ եկեղեցի չէր մտներ, այսօր դարձած է ամենալաւ հաւատացեալը։

Երեւանի մէջ բռնի կերպով «ազատ եկեղեցական»ներուն յանձնեցին Կոնտի, Գրիգոր Լուսաւորիչի եւ Աստուածածնի եկեղեցիները, — չնայած որ քանի մը անգամ ծերերն ու կիները եկեղեցիներուն մէջ ծեծեցին ու դուրս վռնտեցին Բենիկ վարդապետն ու շարք մը ազատ եկեղեցիի քարոզիչները։

Գիւտ վարդապետը Մարտ 10էն ի վեր բանտարկուած է ու կը պահուի Չեկայի խոնաւ պատերուն մէջ։

Թիֆլիսի մէջ ալ սկսած է ազատ եկեղեցականներու եւ հաւատացեալներու քուէարկութիւնը։ Էջմիածնի կողմէն հոն ղրկուեցաւ Բագրատ եպիսկոպոսը։ Սակայն Չեկան կէս ճամբէն ետ կանչեց ու պարտադրեց, որ անիկա այլ եւս վանքէն դուրս չելլէ ու նման յանձնարարութիւններով որ եւ է տեղ չերթայ։

Այդ օրերուն Արամայիս Երզնկեան կ՚անցնի Էջմիածին ու կը պահանջէ, որ կարգալոյծ ընեն Մելիք-Թանգեան արքեպսկ.ը։

Կը շարունակեն գործադրել յատուկ «դեկրէտ»ը, որու հիման վրայ բոլոր եկեղեցիները կը հաշուուին պետական սեփականութիւն եւ եթէ որ եւ է համայնք կը փափաքի վերցնել եւ այնտեղ աղօթել, ատոր համար պէտք է եկեղեցին կամ վանքը պետութենէն կապալով վերցնէ։

ԿՌԻՒ ՄԸ ԼԻԲԱՆԻ ՄԷՋ

Լիբանի մէջ արհեստակցական եւ բանւորական կազմակերպութիւններ հրապարակային ժողով մը գումարեցին բողոքելու համար անիշխանական Սաքքօի եւ Վանցէթթիի դատապարտութեան եւ մօտ օրէն մահապատիժի ենթարկուելուն դէմ։ Ժողովէն վերջ ներկաները ուզեցին թափօր կազմել եւ Բուր Մօսանի մէջ հանրակառքերն ու ինքնաշարժերը կեցնել։ Այդ պահուն կռիւ ծագեցաւ ցուցարարներուն եւ երկու հարիւր ոստիկաններուն միջեւ, որոնք կարգապահութեան կը հսկէին։ Իրաբանցումի պահուն քանի մը ձեռք ատրճանակ պարպուեցաւ։ Ութ ոստիկաններ եւ չորս ցուցարարներ վիրաւորուեցան, այս վերջինները բաւական ծանր կերպով։ Երեք հոգի ձերբակալուեցան։

ԿԱՐՄԻՐ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐԻ ՄԵՋ

(Ինքնագրություն Շամատանցից)

... Ջրաղացը, նավթի հորերը, ծխարձակ գործարանները, ինքնագործ ատաղձագործական արհեստանոցները, ջրաղացի մոտ գտնվող ջրհորը, ուր ամեն առավոտ ու երեկո հավաքվում էին կանայք ու աղջիկները, ամեն ինչ, ինչ որ կար Շամատանում, ինձ համար նոր էր, հետաքրքրական, ուրախացնող։ Ես ամեն ինչ ուզում էի տեսնել, ամեն ինչ ուզում էի իմանալ։

Ճանապարհին ընկերս ինձ ասաց.—

6.— Յուրաքանչյուր ոք, որ ցանկանում է ինձ հետ գալ, պետք է ունենա իր սեփական ձին։

Ես ուրախությամբ ընդունեցի առաջարկը։ Ես ինքս ձի չունեի, բայց ինձ համար դժվար չէր ձի վարձել։

7.— Ամեն մարդ, որ ցանկանում է ինձ հետ գալ, պետք է ունենա իր սեփական զենքը։

Ես ունեի հրացան և ատրճանակ։

8.— Յուրաքանչյուր ոք, որ ցանկանում է ինձ հետ գալ, պետք է ունենա իր սեփական ուտելիքը։

Ես ունեի ուտելիք։

9.— Ամեն մարդ, որ ցանկանում է ինձ հետ գալ, պետք է ունենա իր սեփական ձիու կերակուրը։

Ես ունեի ձիու կերակուր։

10.— Ոչ մի կին չպետք է գնա ինձ հետ։

Ես ոչ մի կին չունեի։

11.— Ամեն մարդ, որ ինձ հետ է գալիս, պետք է ենթարկվի ինձ։

Ես ենթարկվում էի ինձ։

12.— Ոչ ոք չպետք է ինձ հարցեր տա։

Ես ոչ մի հարց չէի տալիս։

13.— Ամեն ինչ, ինչ ես կանեմ, ճիշտ է։

Ես ամեն ինչ ճիշտ էի անում։

14.— Ամեն մարդ, ով ինձ հետ է գալիս, պետք է ենթարկվի իմ հրամանին։

Ես ենթարկվում էի իմ հրամանին։

15.— Ամեն մարդ, ով ինձ հետ է գալիս, պետք է ենթարկվի իմ հրամանին։

Ես ենթարկվում էի իմ հրամանին։

16.— Ամեն մարդ, ով ինձ հետ է գալիս, պետք է ենթարկվի իմ հրամանին։

Ես ենթարկվում էի իմ հրամանին։

Ես ինքս ինձ համար կանոններ էի դրել, որոնք ես ինքս էի պահում։ Ես ինքս ինձ համար օրենքներ էի դրել, որոնք ես ինքս էի կատարում։ Ես ինքս ինձ համար պատվի կանոններ էի դրել, որոնք ես ինքս էի պահում։ Ես ինքս ինձ համար ամեն ինչ էի դրել, որ ես ինքս էի կատարում։

Ես ինքս ինձ համար ամեն ինչ էի դրել, որ ես ինքս էի կատարում։ Ես ինքս ինձ համար ամեն ինչ էի դրել, որ ես ինքս էի կատար

ՀՈՒՇԱԿ ԱՂՎԵՍՈՒՀԻ ՀՈՑՍԸ

— Ա՛խ, ես էլ ուրիշ, փոքր տարիքում ինչ-ինչ բաներ եմ արել, որոնց համար հիմա ամաչում եմ...

— Ասացեք, խնդրեմ, մենք էլ ենք ուզում լսել...

— Ես... ես... Ամաչում եմ ձեզ ասել, ամաչում եմ ինքս ինձանից...

— Ուրեմն, խոստովանությունը կսկսվի...

— Ես... ես... Ես գողացել եմ...

— Ընտրություն:

— Գո՞ղ եք եղել:

— Այո, գողացել եմ ուրիշների ունեցվածքը:

— Ինչպե՞ս:

— Ես... ես... Ես գողացել եմ ուրիշների սիրտը:

— Ա՛խ, ձեզ էլ ինչ-որ բան պետք է ասել, որ ինչ-որ բան ասած լինեք, ինչպես որ ամեն մարդ:

— Ուրեմն, խոստովանությունը կսկսվի հետևյալ կերպ:

— Ես ծնվել եմ 1917 թվականի հոկտեմբերի 23-ին, առավոտյան ժամը 11-ին, պետք ցավալի չլինի, որ ես ծնվել եմ Ղարաբաղում, Հուշափ գյուղում, որտեղ ես անցկացրել եմ իմ մանկության տարիները, որտեղ ես սկսել եմ գողանալ...

— Ուրեմն, իրոք, դուք գողացել եք ուրիշների սիրտը:

— Ոչ միայն սիրտը, այլև ուրիշների ոտքերը, ձեռքերը, աչքերը, ականջները, ուրիշների ամբողջ մարմինը:

— Ինչպե՞ս կարելի է գողանալ ուրիշի մարմինը:

— Ես գողացել եմ ուրիշների մարմինը, որպեսզի ինձ հետ ապրեն ուրիշները:

— Ուրեմն, դուք ուրիշների մարմնի մի մասը ունե՞ք ձեր մարմնի մեջ:

— Այո, ունեմ:

— Ո՞ր մասը:

— Ես... ես... Ես ունեմ ուրիշների սիրտը:

— Ա՛խ, ես էլ կարծում էի, թե ինչ-որ ուրիշ բան եք ասելու:

— Ես ունեմ ուրիշների սիրտը, ուրիշները՝ իմ մարմինը:

— Ինչպե՞ս կարելի է ուրիշների մարմնի մի մասը ունենալ ձեր մարմնի մեջ

համար, սակայն դարձեալ, այդ առթիւ, նոր պայքար մը բացուեցաւ Ֆաշիստ վարչաձեւին դէմ: Զանազան զրոյցներ շրջեցան Իտալիոյ դիրքին մասին: Ֆաշիստ կառավարութիւնը երբեք չի խորհիր միջամտել Աւստրիոյ ներքին գործերուն: Ոչ Վիէննայի մեր դեսպանը բողոքած է, ոչ ալ սահմանագլուխին վրայ զինուորական կեդրոնացում տեղի ունեցած է: Վիէննայի ըմբոստութիւնը դարձեալ վիճաբանութեան բերաւ Աւստրիոյ գոյութեան հարցը, հրբեւ անկախ պետութիւն:

Պէտք է թաղել դանուբեան դաշնակցութեան մը եւ գերմանեւաւստրիական միութեան մը գաղափարները: Այդ ծրագիրներէն ոչ մէկը կը համապատասխանէ դաշնագիրներուն: Պարզ է որ գերմանեւաւստրիական միացումը խորապէս պիտի փոխէր Եւրոպայի քաղաքական քարտէսը, որ շինուած է շնորհիւ Վէրսայլի եւ Սէն-Ժերմէնի դաշնագիրներուն:

Ահա քաղաքական դէպք մըն ալ, ժրնեւի համաժողովը, որուն ուղղուած են քաղաքական աշխարհի աչքերը: Իտալիա նաւային զինաթափութեանց դրկած է երկու փորձագէտ:

Մուսօլինի յետոյ խօսեցաւ եգիպտոսի թագաւորին ու եգիպտոսի պատուիրակութեան այցելութեանց քաղաքական ու բարոյական նշանակութեան մասին: Եգիպտոսի թագաւորին այցելութեամբ, յոյս յայտնեց թէ պիտի ամրապնդուին բազմաթիւ հոգեկան ու առեւտրական կապեր, որոնք գոյութիւն ունին Իտալիոյ եւ եգիպտոսի միջեւ:

Անցնելով ներքին կացութեան, աւելցուց.

— Վերջին շաբաթներուն ընթացքին աշխատանք թափուեցաւ ներդաշնակելու համար տնտեսութիւնը՝ սդէրլինին 90ի վրայ ամրապնդման հետ: Շատ դժուար էր այս գործը: Բնակարաններուն վարձքին վրայ զեղչեր կատարուեցան: Օգոստոսի ընթացքին պիտի տեսնենք արդիւնքը այս գործունէութեան: Տարապայման միջոցներ ձեռք չառինք, նկատի ունենալով տնտեսական անձկութիւնը, որ միայն իտալական չէ այլ համաշխարհային: Այդ անձկութիւնը պատճառ դարձաւ, որ կատարուին հակաֆաշիստ միջազգային շահադիտութիւններ բոլոր տեսակի սուտերով ու յերիւրանքներով: Սակայն անհերքելի ճշմարտութիւն է, որ Իտալիա այսօր, աշխարհի վրայ ամէնէն խաղաղ եւ ամէնէն լաւ կազմակերպուած երկիրն է: Եւ հետզհետէ Իտալիա ամէն ժողովուրդէ աւելի պիտի յաջողի հարթել այն դժուարութիւնները, որ կը վերաբերին դրամական հարցին կարգաղրութեան:

Հակապաշտպանական շարժումը Ռուսիոյ մէջ

«Թուրիէր Վարշաւսքի» թերթը ստոյգ աղբիւրներէ կը քաղէ հետեւեալ տեղեկութիւնը թէ սովետ գործավարներէ Մոսկուա հասած տեղեկագիրներու համաձայն, հակայեղափոխականները վերջին տասը օրուան մէջ խորհրդային Միութեան զանազան կողմերը, մասնաւորաբար Ուկրայինայի, Սպիտակ Ռուսիոյ, Տոնի եւ Խրիմի մէջ գնդակահարած են՝ 22 գլխաւոր գործավարներ, 47 բարձր պաշտօնատարներ եւ 160 զինուորներ կարմիր բանակէն:

Ուկրայինացի ապստամբներու խումբ մը չանկարծակիի բերաւ կարմիր Թնդանօթաձիգներու ջոկատ մը եւ յաջողեցաւ գրաւել չորս Թնդանօթ: Շուտով Ուկրայինա պիտի դրկուի կէսփուն նոր նախագահ Լաքիս՝ ապստամբութիւնը զսպելու միջոցները ուսումնասիրելու համար: Լաքիս նոր յաջորդեց Մէնժինքիի, որ քաղցկեղէ եւ ընդհանուր անդամալուծութենէ կը տառապի:

Եգիպտոսի թագաւորին պետութիւնը

Եգիպտոսի թագաւոր Ֆուատ Ա. Փարիզէն մեկնելով երեքշաբթի առաւօտ, ժամը 10ին Հռոմ հասաւ: Կայարանը ընդունելութեան գացած էին թագաւորը, քաղաքական եւ զինուորական իշխանութեան ներկայացուցիչները, Ֆաշիստ յառաջապահները:

Թագաւորը ուղնդրութիւն մը խնդրեց պապէն: Հռոմի քաղաքական շրջանակները մեծ կարեւորութիւն կուտան այս այցելութեան: Մեծ հանդիսութիւններ պիտի կատարուին իրեն ի պատիւ:

Ֆուատ Ա. Հոկտեմբերին Փարիզ պիտի դառնայ եւ Ֆրանս. կառավարութեան հիւր պիտի ըլլայ:

Ֆէյսալ թագաւորին ճամբորդութիւնը

Միջագետքի թագաւորը Ֆէյսալ այս օրերս Պաղտատէն կիպրոս պիտի անցնի՝ այցելելու համար իր հօր՝ գահընկէց Հիւսէյին թագաւորին: Ցետոյ Փարիզի մէջ պիտի միանայ վարչապետ Ճաֆէր փաշայի, որուն հետ միասին Լոնտոն պիտի մեկնին:

Դիւանագիտական շրջանակներու մէջ որոշ կարեւորութիւն կը տրուի այս այցելութեան: Միջագետք կը փափաքի Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ մտնել: Ինչպէս յայտնի է, անգլեւիրաքեան բոլոր դաշնագիրները ինքնաբերաբար վերջ պիտի գտնեն, երբ Միջագետք անդամ ընդունուի Ժրնեւի ատրիսագոսին: Պայման էր սակայն որ Միջագետք ամէնէն ուշ 1926ին պիտի գտնէր իր զինուորական անկախութիւնը: Այսինքն ի վիճակի պիտի ըլլար միանգամայն երկրին ներքին ապահովութիւնը երաշխաւորել եւ զայն պաշտպանել օտար յարձակումի մը դէմ: Որպէսզի ասիկա կարելի ըլլայ, անհրաժեշտ է Միջագետքի մէջ հաստատել զինուորական պարտաւորիչ ծառայութիւնը: Այս խնդիրը արդէն վերջերս նախարարական լուրջ տագնապ մը յառաջ բերած էր Պաղտատի մէջ: Միակ լուծումը կը նկատուի անգլիական ներկայ բանակը պահել Միջագետքի մէջ իբրեւ վարձկան, այսինքն իրաք Անգլիոյ պիտի վճարէ ծախքերը: Անգլիոյ հանրային կարծիքը կը պահանջէ որ կառավարութիւնը այլեւս աւելորդ ծախքեր չընէ Միջագետքի մէջ: 1918էն ի վեր Անգլիա 150 միլիոն սդէրլին ծախսած է անգլիական զինուորները պահելու համար այդ երկրին մէջ:

Միջազգ. Առեւտրակցականին համագումարը

Երկուշբ. կրան փալէի ընդարձակ սրահին մէջ բացուեցաւ Միջազգային Աշխատակցական Դաշնակցութեան Դ. համագումարը, որուն կը մասնակցին 28 ազգեր, մօտ 300 պատգամաւորներով: Գերմանները ունին 15 պատգամաւոր, Անգլիացիները 14, Աւստրիացիները 7, Պելճիքացիները 5: Օրակարգի հարցերուն մէջ կան 8 ժամուան աշխատանքի, օրավարձերու, պաշտօնեաներու, աշխարհի տնտեսական կացութեան, զինաթափութեան, պատերազմի եւ զինուորապաշտութեան դէմ պայքարի, սէնտիքաներու ազատութեան հարցերը: Համագումարը պիտի տեւէ մէկ շաբաթ:

Ջ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԷՆ ԺՈՂՈՎԻ

կը հրաւիրէ Փարիզի շրջանին բոլոր ենթակոմիտէներու եւ խումբերու ներկայացուցիչները 6 Օգոստ. երեկոյեան ժամը 9ին քաջէ Ο Քլէո տը լա Լիւնի վերնայարկը, մէթրօ Իթալիէ:

ԽԱՆԱՍՈՐԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Մարսէյլի շրջանային կոմիտէին, այս կիրակի կէսօրէ ետք ժամը 3.30ին, 84 բիս Շափ պօն թէաթրի մէջ: կը խօսի ընկ. Աբօեան: երգ եւ նուագ: Ապտասանութիւններ՝ Մ. Մարութեանէ, Շ. Յարեանէ եւն.:

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

Ֆաքիր Թահիրա պէյ Սպանիոյ Թագաւորէն եւ Թագուհիէն հրաւէր ստացաւ այցելել պալատ եւ մէկ քանի փորձեր ընել: Այս առիթ մատնաւոր զինուորական շքախումբ մը երբ կ'առաջնորդէր զինքը, յանկարծ անհետանալով, մէկէն փորձերու միջոցին երեւան եկաւ, ապշութեան մատնելով ամբողջ արքունիքը:

փորձերու ընթացքին՝ մայր Թագուհիին դէմքին վրայ վախի նշաններ կ'երեւային:

Արդէն Ֆաքիր Թահիրա պէյի գգայացունց ներկայացումներուն շարքը սկսած է Théatre Antoineի մէջ (14, Bld. de Strasbourg). Գիները շատ ժողովրդական:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Ջ. Յ. Դ. «Եռագոյն» խումբի ընկերական ընդհ. ժողովը 5 Օգոստ. Ուրբաթ ժամը 8ին, 80 Charles-Chefson, Bois Colombes: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Ջ. Յ. Դ. Լիոնի «Ֆեռի» խումբի ժողովը վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, 282 Rue Duguesclin, Գրադարանի սրահը: կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Ջ. Յ. Դ. Մարսէյլի Պատանեկան Միութեան դասախօսական ժողովը. վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, 63 Բիս սը լա Բէփիւպլիքի վերնայարկը: Պիտի խօսի Տոքթ. Աշոտ Գասպարեան: Մուտքը ազատ է:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԱՄ. ՍԻԱՅԻՆԵՐՈՒՆ Դաշտային հաւաքոյթը 7 Օգոստ. կիրակի առաւօտ ժամը 10ին, Լա փօմ Շալէ տը լա փօմի գեղատեսիլ պարտէզին մէջ: Թիւնէլէն առնել 12 կամ 40 թիւ հանրակառքը:

Ջ. Յ. Դ. Մարսիլիոյ Շրջանային կոմիտէն կը շնորհաւորէ Օր. Հայկուհի Դաւութլարեանի եւ ընկ. կարապետ Ջանիկեանի նշանախօսութիւնը:

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹ

ՍՏԱՑԱՆՔ

փոն-թ'ա Մուսօն, *Մ. Պ.— 35։*
փոն տը շէհրիւ, *Գոբժ.— 112։*
Լա վիլ օ ֆլէռ, *Հօմ. Գ.— 35։*
Մարսէյլ, *Վ. Պ.— 140։*
Ռուպվուա, *Քէպ.— 25։*
փարիզ, *Շ. Ֆ.— 70։*
Լիոն, *Ա. Շ.— 70։*
փարիզ, *Կ. Պ.— 50։*
Սէնօն, *Հ. Փ.— 35։*
Լիոն, *Ա. Վրդ. Հ.— 35։*
Սթարա Ջակօրա, *Գ. Փ.— 50։*
փարիզ, *Մ. Ն.— 20 ֆրանք։*

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԱՂԲԱՏԱԽՆԱՄ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

Մարսէյլի եւ շրջակայի հայութիւնը իր մէջ ունի բազմաթիւ կարօտեալներ: վերջին գործադուլներու շրջանը ցնցող դէպքերու առջեւ դրաւ մեզ: կազմակերպուած օգնութիւնը դարձած է աւելի քան հրամայական:

Ազգային վարչութիւնը կազմած է հայ աղքատախնամ միութեան դիւանը հետեւեալ անձերէ՝ Տօքթ. Մ. Քէչեան, Պր. Ա. Անտոնեան, Պր. Ս. Դրաճեան:

Կը հրաւիրենք բոլոր սրտցաւ եւ ազնիւ հայրենակիցները աջակցիլ այս մարմնին, որ կոչուած է մերինին նման նորահաստատ գաղութի մը անխուսափելի եւ բազմատեսակ հոգերը եւ թշուառութիւնները մեղմելու:

(Կնիք)

«ՅԱՐԴԱՐՈՂ»Ի ՊՏՈՒՅՏՆԵՐԸ

կիրակի 7 օգոստոս, «Յարդարող»ի անդամներն ու համակիրները շոգենաւով պտոյտ մը պիտի կատարեն դէպի Սէն-Ֆլու անտառը: Ժամադրավայրը Շաթլիէի նաւամատոյցը ժամը 9ին: կարելի է միասին բերել ցորեկուան ճաշը: Տեղի պիտի ունենան խաղեր, զբօսանքներ, խմբանկար, եւ «Յարդարող» ձեռագիր յանպատրաստից օրաթերթ:

ՀԱՅԱՊԱՐԱԿ ԵԼՔ

«Լուսաքաղ» մատենաշարէն

ՀԱՅԱՐԾ ՆԱՐԴՈՒՆԻԻ

ԱԼՊՕՄԸ (ՀԷՔԵԱԹՆԵՐՈՒ)
40 էջ *Գին՝ 3 ՖՐԱՆՔ*
եւ
ՀԱՐՈՒԱԾԸ
Հեղ. ԱՆՏՈՆ ՉԵԽՈՎ
Թարգ. Վ. ՄԵԼՈՒՆԻ
40 էջ *Գին՝ 3 ՖՐԱՆՔ*
ՓՕՍՏ ԾԱԽՔ ՉԿԱՅ

Դիմել՝ Vahram Sévouni 5 Av. Quihou, Saint-Mandé. (Seine), *եւ «Լուսաքաղ»ի գործակալներուն:*

«ԼՈՒՍԱՔԱՂ»

Իր պարբերական պրակները գրական շաբաթաթերթի կը վերածէ: Ա. Թիւը 7 Օգոստ.ին: կ'աշխատակցին յարգուած եւ սիրուած գրիչներ: Բաժանորդագրութեան նոր պայմանները (Եռամսեայ 13, վեցամ. 25, տարեկան 45): Շատը պիտի ծախուի 1 ֆրանքի: Մեծ մրցում մը՝ Ա. Թիւէն իսկ: 500 ֆր.ի մրցանակ: Դիմեցէք գործակալներուն կամ Vahram Sévouni, 5 Avenue Quihou, St. Mandé (Seine).

ՀԵԾԵԼԱՆԻԻ ՄՐՑՈՒՄ

Ջ. Մ. Ը. Մ.ի Ա.նունվիլ-լէ-կոնէսի նորակազմ մասնաճիւղը կազմակերպած է հեծելանիւի մրցում մը, որ տեղի պիտի ունենայ 7 Օգոստոս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին:

Մեկնումը.— Ա.նունվիլ-լէ-կոնէս, Վիլիյէ-լը-Պել, Էքուան, Մէնիլ-օ-Պոռի, Ֆոնթնէյ, 35 քիլոմ. երթուդարձ:

Մասնակցիլ փափաքողները դիմեն՝ անձամբ կամ գրաւոր մինչեւ կիրակի առաւօտ Պ. Նիկոդոսեանի 121 Av. de l'Union, Arnouville-les-Gonesse. (S. et O.)

ՎԱՐՁՈՒ ԵՆ մեծ եւ պզտիկ սենեակներ: Դիմել՝ Պ. Ալպալանեանի, 36 Rue Damesmes, Paris 13me մեթրօ իթալիէ:

ԱՋԹԻ եւ ՆԵՐՔԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒՆ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՏՕՔԹ. ՏԷՐ ԴԱՒԹԵԱՆ

Chaville (S. O.) 19bis Rue Anatole France, Villa Félix.
Ամէն օր ժամը 10-12 առ.
ժամը 7—8 երեկոները:
Paris, 29 Place des Fêtes Polyclinique երեքշ. Հինգշ. Շաբաթ ժամը 4—6:

ՏՕՔԹ. Վ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Ամերիկայէն նոր վերադարձած

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹՈՒԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

Տարիներէ ի վեր Նիւ-Եորքի յայտնի հիւանդանոցի մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած:

կ'ընդունի ամէն օր 4—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ կէս օր:

16 Bld. Saint-Denis, Paris (10e) Métro: Saint-Denis Téléph. Provence 09-32:

ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԵՒ ՍՐՃԱՐԱՆ

Alimentation Franco-Orientale

E. PAPAZIAN et H. GAMGAMIAN

7, Rue Blanqui, Kremlin Bicêtre (Seine)

Ճոխ մթերք արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններ. Փարիզէն և գաւառներէ եղած պատուէրանքները կը կատարենք արագ եւ կատարեալ ուշադրութեամբ:

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

ցէր եւ տիկին՝ **ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-...

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը հիմնամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններու. Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քթի, կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 1—3: ՕՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12:

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹՈՒԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro: Gare de l'Est Téléphone: Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—Կիրակի եւ տօն օրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

76, RUE BERNARD DU BOIS, MARSEILLE

Վ. Ս. ԹԷՄՈՒՐՃԵԱՆ

երդուեալ Թարգմանիչ հայերէնի, Թուրքերէնի եւ անգլ.

Մարսէյլի մէջ առաջին անգամ ըլլալով կը բացուի պաշտօնապէս երդուեալ Թարգմանիչի գրասենեակ, որ դիւրութիւն եւ ձրի տեղեկութիւն պիտի տայ *Ամուսնական, հպատակութեան, դատական, առեւտրական եւ ապահովագրական* գործերու մասին:

Ամուսնութեան Թուղթ կը հանենք 10 օրուան մէջ, ծննդեան Թուղթ ունին 100 ֆրանքի, եթէ ոչ 300 ֆրանքի:

Պաշտօնական Թարգմանութիւն՝ ամուսնական, մկրտութեան, նամակներու եւ մուրհակներու:

ՊԱՀԵՑԷՔ ՎԵՐՈՅԻՇԵԱԼ ՀԱՄՑԷՆ ՕՐ ՄԸ ՊԷՏՔ Կ'ՈՒՆԵՆԱՔ

ՄԱՌՑԷԻ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ

ՈՒՆԻՆՔ օրուան նորոյթին համաձայն շինուած *քօրսաժէ, ժիլէյի, փուլ-օվըռի, էշառփի, քաշքօլի եւ քօմպինէզոնի* պատրաստ մեծերք, խիստ նպաստաւոր գիներով: Այցելեցէք մեր վաճառատունը ապահովելու համար ձեր շահը: կ'ընդունինք ապապրանքներ գաւառներէն:

Հասցէ՝ Maison ASLAN - MOURAD 29 Rue Trévise. Cadet Paris (9). Tél. Provence 52—17

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԲՈԼՈՐ ՓՐԱՆՍԱՀԱՑԵՐՈՒՆ

Ամէն տեսակ դատեր, ամէն դատարաններու առջեւ: Թարգմանութիւններ եւ պայմանագրութիւններ ամէն լեզուով. Ամուսնութեան, ամուսնալուծումի, վիզայի, անցագրի եւ անձնագրի գործողութիւններ:

ԱՐԱՔ ՉԵԻԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՖՐԱՆՍԱ ՄՏՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

VAHAN YARJANIAN

CONTENTIEUX

5 Rue Cardinal Mercier Paris, (9e)

Tél. CENTRAL 96-70 կամ 97-39 Métro: CLICHY

» GUTEMBERG 46-65 կամ 71-29 Nord-Sud: TRINITÉ

Խորհրդակցութիւններ ամէն օր ժամը 9-12 և 2-7 բացի կիրակի

DOCTEUR PROY

Ex-Interne des Hopitaux
Médaille d'argent

Տօքթ. Յ. ԽՈՒՄՊԷՍԷՐԵԱՆ

Աշխատակցութեամբ

Կը խնամէ ներքին, կանանց, մանկական, վէներական հիւանդութիւնները: Երակալայնութիւններու (varices) հիմնական գարմանում առանց գործողութեան:

Ամէն օր ժամը 10-12, եւ 2-8, Կիրակի եւ տօն օրեր 9—12:

142 R. DU FB. St. DENIS

Կառ տը լ'Էսթի մօտ,

Հեռաձայն՝ Nord 31—49:

ԿԱՐԵՒՈՐ

Հայ գործաւոր ընտանիքներու համար պարտէզով օթեակ չէնքի մը մէջ ունինք վարձու աժան սենեակներ: Էլէքտրականութիւն, ջուր եւայլն: Դիւրութիւններ ամուրիներու համար երկու ֆրանք օրականով: Վարձակալ տիկիններու կարի գործ ալ կը հայթայթուի: Հասցէ՝ 20 Rue de Bezons a Courbevoie (Seine): Թրամուէյ 41—76 Porte Maillot. երկաթուղի Gare St. Lazare էն:

ՍԱԿԱՐԱՆ

2 Օգոստոս 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ

Ոսկրին,	L. St.
Տոլար,	Dollar
Մարք (ոսկի)	100 Mark
Թրքական Ոսկի	L. Trq.
Թրք. ոսկի	» or
Մէճիտիէ	Médjidié
Լէվա 100 հատ	Léva
Տրախմի »	Drachme
Լիր »	» Lire
Պելճ. Ֆրանք	» Frc. Belge
Ֆրանց. »	Frc. Suisse
Լէյ 100 հատ	Ley
Ձերմանեց	(10 Roubles or)

ԱՐԺԵԹԻՒՂԹ

Եգ. Ֆր. Ֆոնսիէ	1 Cr. Fonc. Eg.
»	II »
»	III »
Թումէյի երկաթ.	Lots turcs

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITEUR
208bis, Rue Lafayette Paris

Le Gérant : H. TEURNIER

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 406

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԲԱԺԱՆԵՑԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն : 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 4 ՕԳՈՍՏՈՍ 1927

4 AOUT 1927

ԳՈՒՈ ԽՕՍՔ

Ինչո՞ւ աչքս պէս տնավ.արի

Տարին քանի մը անգամ առիթ կ'ունենանք տրտունջներ ատարակելու Դպրոցասէրի մասին, որ լայն հասարակութեան կապը կտրած է, կարծես, Մարսէյլ փոխադրուելէն ի վեր: վարժուած՝ ուշքամբ եւ խորհրդաւորութեան, այդ հաստատութիւնը կը խրտչի լոյսէն: Գոնէ այս է մեր տպաւորութիւնը, մինչեւ որ հակառակը ապացուցանեն:

Եւ թող մեր երեսին չնետեն աժան վսեմսուքներ: «Յաջ»ը ամէն բարեացակամութիւն ունի Դպրոցասէրին, ինչպէս ունի մեծ գումարներ հաւաքել արտասահմանի մէջ, իսկ հաւատալ ափերուն վրայ, ուր ամէնէն խոնարհ ճիգն ալ հանրութեամբ կ'արձանագրուի:

Մէկ բառով քննորոշելու համար ուր են մեղադրանքը, — ըսենք է չափազանց տնավարի կ'ընթանան Դպրոցասէրին գործերը: Ամէնէն առաջ, մարդ չի գիտեր թէ, վերջապէս, որո՛ւ պատասխանատու են Դպրոցասէրին վարիչները: —«Պոլսոյ Տեղապահին», ըսեր է Տիկին Պօյաճեան, պատասխանելով Թղթակցի հարցումներուն:

Խոստովանեցէք որ քիչ մը շատ առաձգական է այս պատասխանը: Պոլսոյ Տեղապահը (այժմ պատրիարք ունին) Ը՞րբ իջնոց եւ ժամանակ ունեցաւ քննելու իր անմիջական իշխանութեան ենթակայ հաստատութեանց հաշիւները, որպէսզի աղեր նաեւ Մարսէյլի Դպրոցասէրով: Եւ մենք չենք յիշեր եւ է պաշտօնական քննութիւն 1922էն ի վեր, երբ Դպրոցասէրն ալ քաշուեցաւ Պոլսէն:

Ցեղոյ, ի՞նչպիսի ըմբռնում է գործել եւ մանաւանդ ամէն տարի մեծ գումարներ հաւաքել արտասահմանի մէջ, իսկ հաշիւը ներկայացնել Պոլսոյ Պատրիարքարանին, որ այնքան մանրիկ բուրդ ունի...:

Եւ միայն դրամական հաշիւներու մասին չէ խօսքը:

Զարմանազան պատմութիւններ շրջան կ'ընեն Դպրոցասէրի ներքին գործավարութեան մասին: — Աղջիկները վարձու տալ իբրեւ բանւորուհի, գանոնք դասերու բաժնել իբրեւ արտնգու, անոնց ներշնչել արհամարհանք՝ խոնարհներու, մօտաւորներու հանդէպ, եւ ժպիտները վերապահել հեռուներէն, Ամերիկայէն եկածներուն...: Զարմանալի չէ որ Դպրոցասէրէն եկած որբուհին ծուռ կը նայի բախտակից որբին վրայ, իբրեւ ցեղի արտ ցորեն:

Ի՞նչպէս ալ ընդլայ որ, քանի մը տարուան մէջ, անկրպետ կը ազուի տատապանքի նոյն շրջանէն անցած քրոջ եւ եղբօր միջեւ:

Այսօրուան Դպրոցասէրը չունի շունչ: Կամ եթէ ունի, շատ սորթ է: Եւ ուրիշ կերպ ալ չէր կրնար ըլլալ, քանի որ, միեւնոյն տզեթանութեամբ կիներ եւ այրեր տուն-տեղ են եղած այդ հաստատութեան մէջ, եւ անոր կուտան իրենց ուզած կաղապարը, ամուլ եւ միակողմանի:

Մենք ըսելիք չունինք, եթէ բոլորն ալ ըլլան միեւնոյն հոգեբանները, բայց ներկայացնեն իրական արժէք: Մինչդեռ զանազան թափթփուքներու հատընտիր հաւաքածոյ մըն է Դպրոցասէրին ուսուցչական կորիզը, հինգ տարիէ ի վեր:

Մեղի մութ կը մնայ նաեւ Դպրոցասէրին արդիւնքը՝ հանրային տեսակէտէն:

Ատեն մը վարժուհիներ կ'արտադրէին: Հիմա՞: Եւ ո՞ր տեղի համար: Կրնա՞ն գոնէ երկու մանկապարտիզպանուհի տրամադրել, 20-30 մանուկներ կրթելու համար: Թէ՞ այս գործն ալ չի համապատասխաներ իրենց պատրաստած աղջիկներուն ճաշակութեան:

Աւելորդ է երկարել հարցումներու շարքը:

Ըսել կ'ուզէինք թէ՝ այլ եւս ժամանակը եկած է որ, Դպրոցասէրի վարիչները քիչ մը թօթուեն իրենց միականի կեցուածքը, եւ ճակատաբաց հրապարակ իջնեն: Լռութիւնը լաւ բան է, բայց ոչ ամէն անգամ: Այս ժողովուրդն էր որ հիմը դրաւ Դպրոցասէրին, առանց ո՛ր եւ է առանձնաշնորհեալ դիրք տալու անոր խնամակալներուն եւ վարիչներուն: Անհատական հիմնարկութիւն էր Գալֆեանն Որբանոցը, բայց ոչ մէկ առեն խուսափեցաւ հանրութեան հակակշռէն: Թերեւս արդար են բոլոր գովեստները եւ Դպրոցասէրը հրաշքներ կը գործէ լուռ ու մունջ: Բայց քանի որ ամէն ինչ կը կատարուի չորս պատի մէջ, տրտունջները միշտ անպակաս պիտի ըլլան: Դպրոցասէրին այսօրուան վարիչները կը շարժին ճիշտ այնպէս ինչպէս Պ. Գաբրիէլ Նորատունկեանը, որ եղած-չեղած կտակ եւ հանրի կղզելով իր ձեռքին տակ, խորհրդաւոր գոյն կուտայ ամէնէն պարզ գործերուն, եւ յայտնապէս կը ջլատէ շատ մը հանրօգուտ ձեռնարկներ: Զափազանց շատ ունեցանք այդ կարգի գիւանագէտներ, եւ հարկ չկայ որ կիներն ալ մրցումի ելլեն:

Պայծառութիւն եւ արտաքոյ գործունէութիւն, — Ահա ինչ որ կը սպասենք Դպրոցասէրէն, ինչպէս ամէն հանրային հաստատութենէ: Թող ոչ մէկ օրէն ինքզինքը վեր համարէ հանրային կարիքէն, կրթուած զանազան շուքերու կամ տիտղոսներու: Վերջը՝ արտադրուած գործն է որ պիտի զատէ արդարն ու մեղաւորը, եւ ոչ թէ մնամէջ տարփողանքը:

Մենք պիտի ուզէինք Դպրոցասէրը տեսնել աւելի մօտ ժողովուրդին, եւ աւելի ուշադիր անոր բազմանքներուն: Այդ չորս հարիւր տղոց ու աղջիկներուն ոչ զարդեր են, ոչ ալ մակաբոյծներ: Անոնք անդրաժեշտ մանրիկները պիտի դառնան մեր նոր կեանքին, եւ պարտք է որ հանրութիւնը գիտնայ թէ ի՛նչպէս կը դաստիարակուին, եւ ի՛նչ առաւելութիւններ կը ներկայացնեն միւսներուն վրայ:

Վերջ՝ տնավարի սովորութիւններէ որոնք արդար կասկածներ կը յարուցանեն:

Դպրոցասէրը ոչ ազարակ է, ոչ ալ խանութ:

Շ.

ՄԱՄՈՒԼ

Ի՞ՆՉ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՆ ՈՐԲԵՐԸ

Հայրենիք, խօսելով մերձաւոր Արեւելքի Նպաստամատոյցի Պոսթընի կեդրոնի կոչին վրայ (տեսնել բ. էջ) կը գրէ (19 յուլիս).

— «Միխիթարեան մեծ հեղեդը ծանր անդրադարձում մը ունեցած է հայ որբերու վիճակին վրայ, որովհետեւ Մերձաւոր Արեւելքի Նպաստամատոյցը այդ հեղեդին պատճառով այս տարի չէ կրցած ամերիկեան բարեսէր հասարակութենէն սովորական կերպով դրամ ստանալ՝ իր խնամքին յանձնուած որբերը պահելու համար:

«Ահա թէ ինչու ան որոշած է դիմել հայ բարեսէր հասարակութեան դէպասրտութեան ու հայրենասիրութեան եւ անոր դրամական օժանդակութիւնը հայցել՝ հայ որբերը կարենալ պահելու համար:

«Այդ մտքով Նիր Իսթի վարչութիւնը անհատական նամակներ ալ գրած է բազմաթիւ Ամերիկահայերու:

«Նկատի ունենալով հայ որբերուն սպառնացող կորստեան ահարկու վտանգը, մենք ստիպողաբար անհրաժեշտ կը գտնենք, որ ամերիկահայ մեր հայրենակիցները գէթ այս տարի առատ զոհողութիւններ ընեն ի նպաստ Նիր Իսթ Ըլլիֆի պահած հայ որբերուն:

«Ամերիկացիները կրնան չօգնել մեր որբերուն, բայց մենք Հայերս չենք կրնար լքել մեր որբերը:

«Ամէն ամերիկահայ պարտաւոր է կատարել Նիր Իսթ Ըլլիֆի խնդիրքը եւ եւ իր կարողութեան չափով օգնութեան ձեռք կարկառել Հայաստանի մեր որբերուն:

«Խորհրդային կառավարութեան վրայ կարելի չէ յոյս դնել, որովհետեւ ան աւելի շատ զբաղած է Ձինաստանի յեղափոխութիւնը հրահրելու հոգերով, քան հայ որբերու վիճակով: Իսկ միակ հայկական կազմակերպութիւնը, որ կարող էր խոշոր օգնութիւն մը ընել մեր որբերուն, Հայ Բարեգործական Ընդհ. Միութիւնը, կը գերադասէ իր դրամները օտար պանքաներու մէջ անձեռնմխելի պահել, քան հազարաւոր հայ որբեր առոյգ կորուստէ փրկել»

ՀԱՅ ԴԱՏԻՆ ՀԱՄԱՐ

Պուլկարեւհայ Միութիւնը այս ամսուան ընթացքին պիտի հրատարակէ գիրք մը, որուն խորագիրն է «Հայաստան եւ հայկական հարցը», պուլկարերէն լեզուով, ճանչցնելու համար հայ ժողովուրդին դատը, որ այնքան քիչ ծանօթ է պուլկար շրջանակներուն:

ԳԻՏՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՀԱՆԴՍՏԵԱՆ ՀԱՄԱՐ. — Ցեւանի կղզիին մէջ

պիտի հիմնուի գիտնականներու հանգստեան տուն մը: Մասնաւոր յանձնաժողով մը պատրաստած է ծախքերու նախահաշիւ մը, զոր կը քննէ եմմտական գործադիրը:

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Խալք կուսակցութեան ընդհ. քարտուղար Սաֆվէթ պէյ Պոլիս եկաւ էնկիւրիէն միասին բերելով երեսփոխանական թեկնածութեան համար դիմում կատարողներու ցանկը: Մինչեւ այսօր դիմում կատարողներու թիւը 600ի կը հասնի: Ասոնց մէջ կը գտնուին վաճառականներ, զանազան մասնագէտներ եւ խմբագիրներ: Պոլիս այս անգամ ութը երեսփոխան պիտի տայ, նախորդ անգամէն 3 աւելի:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Կտրօնիներու խնդրին կարգադրութենէն վերջ

Երէկ գրեցինք թէ Փարիզի մէջ օսմանեան պարտքի եւ կտրօններու խնդրին մասին կարելի եղած է վերջնական համաձայնութիւն մը գոյացնել: Այս առթիւ Պոլսոյ թերթերը երկար յօդուածներ կը գրեն: «Ազդակ» կ'ըսէ.

«Կտրօններու խնդրին երկարաձգման պատճառով արտասահմանի մէջ շարունակ քարոզութիւններ կը կատարուէին Թուրքիոյ դէմ: Այս քարոզութիւնները որոշ չափով կ'ազդէին մտաւորական խմբակներուն վրայ, որոնք չէին համարձակեր դրամագլուխ մտցնել Թուրքիա: Կասկած չկայ որ, կտրօններու խնդրին լուծումը պատճառ պիտի ըլլայ որ շատ մը օտար դրամատէրներ Թուրքիոյ մէջ տնտեսական ձեռնարկներ կատարեն: Մեծ պետութիւնները, որոնք Լոզանի մէջ պարտուեցան, իրենց միջեւ լուռեայն համաձայնած էին խաղաղութեան շրջանին Թուրքիան տնտեսական նեղ դիրքի մը մատնելու համար: Հակառակ այս չանքերուն սակայն, Թուրք կառավարութիւնը չորս տարիէ իր սեփական միջոցներով եւ առանց արտաքին օժանդակութեան յաջողեցաւ հաւասարակշռել իր պիւտճէն:»

Մօտ օրէն Պոլիս կը հասնի Հանրային Պարտքի վարչութեան անգլիացի պահանջատէրերու ներկայացուցիչ Սըր Ասոամ Պլօք, իտալ. ներկայացուցիչ Պ. Նօկարա եւ ֆրանսական ներկայացուցիչը, որոնք պիտի զբաղին հաշուեյարդարի գործողութիւններով: Ինչպէս յայտնի է, Հանրային Պարտքի վարչութիւնը ասկէ առաջ կարգ մը տուրքե՛ր կը գանձէր, եւ անոնց մէկ մասը կը վճարէր պարտատէրերուն: «Ազդակ» կ'ըսէ թէ նկատելով որ այսուհետեւ կառավարութիւնը ամէն տարի որոշ գումար մը պիտի վճարէ, Հանրային Պարտքի վարչութիւնը այլեւս գոյութեան իրաւունք չունենար. այս պատճառով վերջնական հաշուեյարդարի պիտի ենթարկուի: Պոլսոյ մէջ պիտի մնայ փոքր պատուիրակութիւն մը, որ պիտի գործէ պարտատէրերու հաշուոյն եւ առանց բեռ ըլլալու ժողովուրդին վրայ: Հաշուեյարդարէն յետոյ պիտի ծախուի Հանրային Պարտքի վարչութեան պաշտօնատունը, որ նախ պիտի փոխանցուի կալուածական դրամատան, այս վերջինն ալ իր կարգին շէնքը պիտի ծախէ քաղաքապետութեան: Ելմտական գործավարութիւնը տակաւին չէ որոշած շէնքին արժէքը, սակայն կ'ենթադրուի թէ 700 հազար ոսկիէն պակաս չպիտի տրուի:

Սուրիոյ րրեակաւ կազուածները

Թուրք եւ ֆրանսական կառավարութեանց միջեւ բանակցութիւններ կը կատարուին, Սուրիոյ մէջ գտնուող թրքական կալուածներու մասին: Ֆրանսացիները կ'ըսեն թէ Մէրսինի եւ Ատանայի կողմերը Սուրիացիներու կալուածները չեն վերադարձուած, հետեւաբար իրեւ փոխադարձութիւն իրենք ալ գրաւած են թուրք կալուածները: Թրքական շրջանակները կը հերքեն այս իրողութիւնը, յայտնելով թէ դաշնագիրը կէտ առ կէտ գործադրուած է:

Կացութիւնը Ռումանիոյ մէջ

Պուքրէշէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ ղեկավարութիւն մը կը տիրէ ռումէն քաղաքական շրջանակներուն մէջ, ուր այնպէս կը կարծուի թէ Ռումանիա ներքին ծանր փոթորկումներու նախօրեակին կը գտնուի:

Կ'ըսուի մասնաւորապէս թէ վէճ մը ծագած է վարչապետ Պրըթիանուի եւ խնամակալ ժողովին միջեւ, որ համաձայն հանգուցեալ Ֆէրտինանտ թագաւորի փափաքին, հրաւիրած է դայն ազգային միացեալ դահլիճ մը կազմելու:

Պրըթիանու մերժած է այս պահանջը, առարկելով որ երկրին ներկայ վիճակին մէջ անկարելի է փոփոխութիւն մտցնել դահլիճին մէջ:

Վրացի Մենշեւիկներու դատը վերջացած

Մոսկուայէն կը հեռագրեն 2 Օգոստոս Թուականով.—

Յարքովի գերագոյն ատեանը տասներկու օր զբաղելէ վերջ վերջացուց դատավարութիւնը 12 վրացի մենշեւիկներու, որոնք ամբաստանուած էին թէ հակայեղափոխական գործունէութիւն ունին Ուկրայինայի մէջ: Գլխաւոր ամբաստանեալը Աճեափարիձէ, դատապարտուեցաւ ութը ամիս բանտարկութեան, ուրիշ եօթ մեղսակիցներ՝ նուազ երկար ժամանակով բանտարկութիւններու: Երեք հոգի ազատ արձակուեցան: Մահուան դատապարտուեցաւ Լեհ մը, փէնքով Փոլոնեի, որ կը գործակցէր Վրացիներուն, եւ ամբաստանուած էր իրրեւ լրտես:

Հեռագիրը կ'աւելցնէ թէ դատարանը հաստատած է վրաց մենշեւիկ կուսակցութեան վարիչներուն ոճրապարտ գործունէութիւնը, անոնց յարաբերութիւնները լեհ սպայակոյտին եւ սպիտակ պահակեան գաղթականներուն հետ, նպատակ ունենալով խռովութիւններ յարուցանել Խորհրդային Միութեան մէջ եւ լրտեսութիւն կազմակերպել՝ ի հաշիւ լեհ եւ ֆրանսական լրտեսական դիւաններուն: Երեւան հանուեցաւ նոյնպէս գաղտնի ապօրէն կազմակերպութիւն մը Քիեվի մէջ:

Բոլոր ամբաստանեալներն ալ խոստովանած են իրենց յանցանքները:

(Լուրերու յարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՕԴԱՆԱՒԻ ՆՈՐ ՓՈՐՁԵՐ

Օդանաւորդները տենդագին կը պատրաստուին զանազան մրցանիշեր կոտրել:

Տրուհէն եւ Լէվին, 15 Օգոստոսին պիտի թռչին դէպի Նիւ Եորք:

Գերման նշանաւոր օդանաւորդ Բէօնէքէ յաջող փորձեր կատարեց առջի օր, եւ պատրաստ է դէպի Ամերիկա թռչելու:

Ամերիկացի օդանաւորդ Պէրթօս, որ ժառդիր է կատարել Նիւ Եորք-Հոմ թռիչքը, նոյնպէս փորձ մը կատարեց երեքշաբթի օր: Իր փորձին ընթացքին, ժամական միջին արագութիւնն էր 160 քիլոմէթր:

Երկու ֆրանսացի օդանաւորդներ, Լէոնէլ տը Մարմիէ եւ Ֆավրօ, պիտի փորձեն կոտրել հեռաւորութեան աշխարհիմբրցանիշը, զոր շահած էին Զէմպրլէին եւ Լէվինէ: Անոնք կը յուսան կտրել 7250 քիլոմէթր, մինչեւ Ջիպա:

*** Առջի իրիկուն, Պուտանի հողերուն վրայ ինկաւ օդանաւ մը, որ հազիւ թէ հողին դպած էր երբ կրակ առաւ: Շրջականերէն օգնութեան վազեցին, սակայն արդէն մոխիր դարձած էր ամէն բան: Օդանաւորդ Պիւրի եւ իր չորս ընկերակիցները ազատած էին:

Օդանաւորդ Զէմպրլէին քանի մը օր առաջ նոր փորձ մը կատարեց: Իր օդանաւով նստաւ «Լէվիաթան» շոգենաւին մէջ, եւ երբ այս վերջինը Նիւ Եորքի նաւահանգիստէն 90 մղոն հեռացած էր եւ կը գտնուէր Ծայր-Այլէնտի բացերը, անձրեւոտ եւ մշուշոտ օդով մը օդանաւ մտաւ, եւ դէպի ամերիկեան եզերք գնաց: Կ'ուզէր իջնել Նիւ-Ճըրսի, սակայն մառախուղին պատճառով ստիպուեցաւ իջնել Բրեթիս-Ծիլըս: Այս առթիւ, նաւահանգիստի մէջ կը յայտարարեն թէ Եւրոպայի եւ Ամերիկայի միջեւ կարելի պիտի ըլլայ փոխադրել տասնհազարը աւելի կարճ ժամանակի մէջ, շնորհիւ այս օդանաւերուն, որոնք պիտի կրնան թռչիլ ծովերուն բացը գտնուող նաւերուն մէջէն:

*** Գերմանիոյ Քօթպիւս քաղաքին իշխանութիւնները կը ծրագրեն նաւնքէրս օդանաւով մը կոտրել Ատլանտեանը: Այս ձեւով Քօթպիւս քաղաքը կ'ուզէ փոխադարձ այցելութիւն մը կատարել Զէմպրլինի եւ Լէվինի օդանաւին, որ մէկուկէս ամիս առաջ Նիւ Եորքէն մէկ թռիչքով եկաւ Քօթպիւսի մօտ, պէնզինը հատած ըլլալով: Ցոյս կայ որ մէկ երկու ամիսէն կարելի ըլլայ իրագործել ծրագիրը:

*** Միացեալ Նահանգներու Բլիվլէնտ քաղաքին առեւտրական սենեակը, Փարիզի դեսպան Հերրիթի տրամադրութեան տակ կը դնէ 30,000 տոլար, յատկացուելու համար այն օդանաւորդին, որ պիտի կարէ մէկ թռիչքով Փարիզ—Բլիվլէնտ հեռաւորութիւնը 1928 Օգոստոսէն առաջ:

*** Միւս կողմէ Անգլիա գաղտնօրէն օդանաւեր կը պատրաստէ: Զինեալ պահակախումբ մը գիշեր ցորեկ կը հսկէ այդ օդանաւերը շինող գործարանին շուրջը: Ձիշեալ օդանաւերը յառաջիկայ ամիս վենետիկի մէջ պիտի մասնակցին Շնայտէր բաժակին մրցումներուն:

*** Անգլիացի երկու երիտասարդ նաւաստիներ շինած են նաւակ մը, 3.60 մեդր երկարութեամբ եւ 90 սանթիմեդր լայնութեամբ (կեդրոնը), եւ պիտի կտրեն ովկիանոսը: Նաւակը կը կշռէ մէկ թօնօ, եւ կը շարժի պատուհակի մը միջոցով, որ պիտի դառնայ ոտքի ուժով:

ՀԱՅ ՀՆՉՈՒՆ ՀԵՔ ՍԻՐԱԾ ՁԱՅՆԸ

Ե. ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Հայ հնչունը հեքիաթի, երգի, առած-ասացվածքի, ինչպես նաև ամեն տեսակ բանահյուսական ստեղծագործության մեջ ամենից առաջ ապրում է որպես ձայն, որպես ձայնական երևույթ։ Հայ հնչունը ապրում է որպես ձայնական երևույթ նաև գրական ստեղծագործության մեջ

ՅՈՒՍԱՍԻՐ ՎԱՂՎԱ ՀԱՅՈՑ

— Ցայժմ ի՞նչ միայն ցուցաբերեցիք ձեր ուշադրությունը, պարոն Ռոբերտսոն, ինչպես նաև ձեր ընկերները, ամերիկյան ուրիշ ճանապարհորդները, որոնք այցելեցին Հայաստան, ինչպես նաև ամերիկյան մամուլը, որ ուշադրություն դարձնի Հայաստանի վերածնության վրա, որ ամերիկացիները ավելի լավ ծանոթանան հայ ժողովրդի ներկա կյանքին, նրա ձգտումներին, նրա ապագա հեռանկարներին:

— Ես ինքս, ինչպես նաև իմ ընկերները, ամերիկյան ուրիշ ճանապարհորդները, որոնք այցելեցին Հայաստան, ինչպես նաև ամերիկյան մամուլը, ուշադրություն դարձրին հայ ժողովրդի ներկա կյանքին, նրա ձգտումներին, նրա ապագա հեռանկարներին:

Նոր գնդապահարումներ

Մոսկուայի մէջ կէփէուի հրամանով գնդակահարուած են 12 նախկին սպաներ։ Քիէվի դատարանը մահուան դատապարտեց բանտարկեալ մը, որ ծանօթ էր «կհհ լրտեսը» անունով։ Նախկին ցարական սպայ մը գնդակահարուեցաւ Շէլիապինսքի մէջ, ուրիշ բազմաթիւ անձեր մահուան դատապարտուեցան Ռուսիոյ գանազան կողմերը։

Դաշինք մը Մոսկուայի եւ Վարշաւայի միջեւ?

«Տէյլի Նիուզ» կը տեղեկանայ թէ Մոսկուայի լեհ դեսպան փաթէք Վարշաւա մեկնեցաւ՝ իր կառավարութեան ներկայացնելու համար այն խօսակցութիւնները, զորս կատարած է Չէչէրինի հետ Վոյքօֆի սպանութեան առթիւ։

կը հաւաստեն նաեւ թէ երկու քաղաքագէտները խորհրդակցած են կնքելու համար դաշինք մը, ոչ-յարձակողական հիման վրայ։ Քննուած են նաեւ երկու երկիրներու առեւտրական յարաբերութիւնները։ Բոլոր կէտերու շուրջ համաձայնութիւն գոյացած է Չէչերինի եւ փաթէքի միջեւ։

Քուլիճ թեկնածութիւնը չի դներ

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգներու նախագահ Քուլիճ անակնկալի բերաւ իր երկրին ամբողջ հանրային կարծիքը, երբ առջի օր յանկարծ յայտնեց թէ 1928ի Նոյեմբերին թեկնածու չպիտի ներկայանայ նախագահական ընտրութեան համար։ Յայտարարութիւնը եղաւ շատ տրամաթիք ձեւով։ Բոլոր լրագրողներ՝ Ըէփիտ Սիթիի փոքրիկ դպրոցի իր դրասենեակը կանչեց, յետոյ հարցուց. «Բոլորդ ալ հո՞ս էք»։ Քարտուղարը դուռը կղպեց։ Քուլիճ քանի մը խօսք ըսաւ ժրնեւի նաւային զինաթափութեան խորհրդաժողովին մասին, ու յայտնեց թէ հրահանգ տուած է ամերիկեան պատուիրակներուն ամէն ջանք ընել համաձայնութեան մը յանգելու համար, հակառակ պարագային՝ յետաձգում մը ձեռք բերել։ Այդ պահուն դէմքը լուրջ երեւոյթ մը առաւ եւ լրագրողներուն յանձնեց ծալլուած թուղթեր, որմէ անմիջապէս վերջ նշան ըրաւ անոնց որ մեկնին։ Երբ դուրս ելան, լրագրողները բացին իրենց յանձնուած թուղթը, որուն վրայ մէկ տող միայն գրուած էր մեքենայով. «1928ին նախագահութեան թեկնածու չպիտի ներկայանամ»։ Նախագահը մերժեց ոեւէ բացատրութիւն տալ իր այս որոշումին մասին։

Դեռ յայտնի չէ թէ ո՞վ թեկնածու պիտի ներկայացուի հանրապետականներու կողմէ։ Կը յիշուի անունը Փրօֆ. Նիքոլա Մըրրէյ Պրթլըրի, Նախագահ Նիւ Եորքի Քոլոմպիա համալսարանին, որ Քուլիճի որոշումը լսելով, յայտարարեց թէ Նախագահը շատ խելացի եւ շատ հայրենասիրական բան մը ըրեր է։

Ուրիշ հաւանական թեկնածուներն են՝ պարենաւորման նախարար Հուվըր, զօրավար Տօրս, նախկին արտաքին նախարար Զարլս Հիւզ, ռամկավար Սմիթ (կաթոլիկ), Նիքոլա Լոնկուըրթի, Ֆրէնք Լօուտըն։

Երբ 1923ին նախագահ Հարտինկ մեռաւ, Քուլիճ, որ փոխնախագահ էր, անոր յաջորդեց ըստ սահմանադրութեան, առանց ժողովրդական ընտրութեան։

Յետոյ վերընտրուեցաւ 4 տարուան համար (4 Մարտ 1925—4 Մարտ 1929)։ Միացեալ Նահանգներու մէջ, շատեր նկատել կուտան որ, եթէ Քուլիճ դարձեալ թեկնածու ներկայանար, ատանդութիւնը խախտած կ'ըլլար։ Այսպէս, ձօրճ Ուաշինկթըն, հանրապետութեան առաջին նախագահը, բացարձակապէս մերժած էր երրորդ անգամ վերընտրուիլ։

Վիեննայի ընկերվարական պահակախումբը

Վիեննայի մէջ, Դաշնակից Զինուորական Քննիչ Յանձնաժողովին անդամները, առանց դեսպաններու ժողով հրաւիրելու, համաձայնելով նախկին դաշնակից պետութեանց դիւանագիտական ներկայացուցիչներուն հետ, վարչապետ Զայպէլէն պահանջեցին անմիջապէս լուծել ընկերվարական պահակախումբը, որ կազմուած էր վերջին դէպքերու վաղորդայնին։

Այս զինուորական մարմինը կազմուած էր երեսփ. ժողովին փոխորկալից վիճաբանութիւններէն յետոյ, հակառակ Վիեննայի քաղաքապետական խորհուրդին ընկերվարական մեծամասնութեան ընդդիմութեան եւ դաշնակցային կառավարութեան ու ընկերվարական քրիստոնեաներու բողոքին։

Զինուորական Քննիչ Յանձնաժողովին անդամները իրենց պահանջին մէջ կը կրթնին Սէն-Ժէրմէնի դաշնագրին, որ չի նախատեսեր նման ընկերվարական պահակախումբի կազմութիւնը։

Եգիպտոս եւ Իտալիա

Ցուատ Ա. Թագաւորը առջի օր կէսօրէն վերջ Քուիրինալի արքայական պալատին մէջ ընդունեց Մուսոլինիին։ Յետոյ Պանթէոն երթալով պսակ դրաւ Վիքթոր Էմմանուէլ Ա. եւ Ումպէրթօ Թագաւորներուն ու Մարգրիտ Թագուհիին գերեզմանին վրայ։

Իտալիոյ Թագաւորը հաղկերոյթ մը տուաւ ի պատիւ եգիպտոսի վեհապետին, որուն նուիրկայ էին բոլոր նախարարները եւ Ցուատ Ա.ի շքախումբը։ Վիքթոր Էմմանուէլ Բ. բաժակաճառով մը բարի գալուստ մաղթեց եգիպտոսի Թագաւորին եւ մաղթանքներ ըրաւ։ Ցուատ Թագաւոր իտալերէն լեզուով պատասխանեց։ Ըսաւ թէ եգիպտոս բնակող իտալացիները սեռունդներէ ի վեր իրենց Թանկագին աջակցութիւնը կը բերեն երկրին բարգաւաճման։ Աւելցուց թէ ինք եւ իր կառավարութիւնը հիացումով կը հետեւին նոր Իտալիոյ սքանչելի ճիգերուն։ Յոյս յայտնեց թէ իտալեւեգիպտական բարեկամութիւնը աւելի պիտի զարգանայ եւ երկու երկիրներուն համար օգտակար արդիւնքներ առաջ պիտի բերէ։

Պուլկարիոյ թագաւորը կը ձաւքորդի

Պուլկարիոյ Պորիս Թագաւորը կը գտնուի Սիլեզիոյ մէջ Քարլսրուհէի դղեակը, ուր կը բնակի իր քոյրը, Վիւրթէմպէրկի դքսուհին։ Թագաւորը ժամանակ մը հոն մնալէ յետոյ պիտի երթայ Քոպուրկ՝ իր հայրը՝ Ֆէրտինանտ տեսնելու։

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԷՆ ԺՈՂՈՎԻ *կը հրաւիրէ Փարիզի շրջանին բոլոր ենթակոմիտէներու եւ խումբերու ներկայացուցիչները 6 Օգոստ. երեկոյեան ժամը 9ին քաֆէ Օ Քլէո տը լա Լիւնի վերնայարկը, մէթրօ Իթալի։*

ԽԱՆԱՍՈՐԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻԻ

ՄԱՐՍԷՅԼ

Նախաձեռնութեամբ Մարսէյլի շրջանային կոմիտէին, այս կիրակի կէսօրէ ետք ժամը 3.30ին, 84 բիւ շափ պօն թէաթրի մէջ։ կը խօսի ընկ. Աբօեան։ երգ եւ նուագ։ Արտասանութիւններ՝ Մ. Մարութեանէ, Շ. Յարեանէ եւն.։

ՓՕՆ ՏԸ ՇԷՐԻԻ

Դաշտահանդէս, կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. փօն տը Շէրիւիի ենթակոմիտէի կողմէ, այս կիրակի առաւօտ ժամը 10ին Grammonth լճին եռելը։ երգ, արտասանութիւն, կովկասեան եւ հայկ. պարեր եւ անակնկալներ։ կը մասնակցին Լիոնի «Արաքս» ֆանֆառը եւ հայ արիները։

Հաղորդակցութեան միջոցներ.—Լիոնէն շոգեկառքով՝ առտուան ժամը 6:30, 9.30 եւ 13.30ին, 16 թիւ հանրակառքով Pont-Lafayetteէն առտուան ժամը 8ին եւ 11.45ին։

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

ՊԷԼՖՕՌ

կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. վազգէն խումբին կողմէ, 7 Օգոստ. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, Caserne Offemonth դպրոցի սրահը։ երգ, նուագ, արտասանութիւն եւ ներկայացում։ Մուտք՝ 3 ֆր.։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՄԷՋ

Այս Շաբաթ գիշեր ժամը 9ին Bon Théatreի մէջ, 84 Rue Chape

Ղեկավարութեամբ՝ դերասան Մ. Մարութեանի եւ մասնակցութեամբ Շ. Յարեանի եւ տեղական ուժերու։ կը բեմադրուի՝ Լ. Շանթի

ՀԻՆ ԱՍՏՈՒԱԾՆԵՐԸ

ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ

Ֆաքիր Թահիրա պէյի ներկայացուիները աննախընթաց հիացում կը պատճառեն ասանկ հազարաւոր հետաքրքիրներու, որոնք ամէն գիշեր կ'երթան իր գարմանահրաշ փորձերը տեսնելու Théatre Antoineի մէջ (14, Bld. de Strasbourg).

Մուտքը արգիլուած է անչափահասներու եւ յղի կիներու։

փրոֆէսէօր մաքէնզիի հիւսկողութեան ներքեւ՝ մասնաւոր բժշկական մարմին մը եւ հիւանդապահուհիներ միշտ պատրաստ են ներկայացման տեղն նուաղողներուն օգնութեան փութալու։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. «Եռագոյն» խումբի ընկերական ընդհ. ժողովը վաղը Ուրբաթ ժամը 8ին, 80 Charles-Chefson, Bois Colombes: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Հ. Յ. Դ. փօն տ'Օպնայի կոթիւն խումբի վիճաբանական ժողովը այս կիրակի ժամը 8.30ին, ընկ. Աստուր Շէքէրէճեանի բնակարանը։ Ներկայանալ անդամատետրերով։

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի «Վարուժան» ենթակոմիտէն ստիպողական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին ծանօթ հաւաքատեղին։ կարեւոր օրակարգ։ ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Ներկայանալ անդամատետրներով։

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի «Ռոստոմ» ենթակոմիտէի ընդհ. անդամական ժողովը 7 Օգ. կիրակի երեկոյ ժամը 7.30ին (63 բիւ տը լա Բէփիւպլիք) սովորական հաւաքատեղին. ներկայանալ անդամատետրերով։ Ջեկուցում ռայոնական ժողովին պատգամաւորներէն։

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի «Հրայր» ենթակոմիտէին ընդհ. անդամական ժողովը այս կիրակի ժամը 8.30ին, նախկին գաղթականի Քան Օտտոյի քովի սրճարանին մէջ կը խնդրուի ներկայանալ անդամատետրերով։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԱՄԱՍԻՆԵՐՈՒՆ դաշտային հաւաքոյթը 7 Օգոստ. կիրակի առաւօտ ժամը 10ին, Լա փօմ Շալէ տը լա փօմի գեղատեսիլ պարտէզին մէջ։ Ֆիւնէլէն առնել 12 կամ 40 թիւ հանրակառքը։

«ԴՐՕՇԱԿ»Ի ՀԱՍՑԷՆ

Mlle. S. Agopian
5, Rue des Gobelins (Paris 13e)

«ՅԱՐԴԱՐՈՂ»Ի ՊՏՈՒՅՏՆԵՐԸ

կիրակի 7 Օգոստոս, «ցարդագող»ի անդամներն ու համակիրները շոգենաւով պտոյտ մը պիտի կատարեն դէպի Սէն-Քլու անտառը։ Ժամադրավայրը Շանթլիէի նաւամատոյցը ժամը 9ին։ կարելի է միասին բերել ցորեկուան ճաշը։ Տեղի պիտի ունենան խաղեր, զբօսանքներ, խմբանկար, եւ «ցարդագող» ձեռագիր յանպատրաստից օրաթերթը։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Դերձակ վարդանեան, գրել A. Aghabekian՝ 28 Route de Pegomas Cannes la Bocca (A.M).

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՆ

«Լուսաբաղ» մատենաշարէն

ՇԱՒԱՐԸ ՆԱՐՊՈՒՆԻԻ

ԱԼՊՕՄԸ (ՀԷՔԵԼԹՆԵՐՈՒ)

40 էջ ԳԻՆ՝ 3 ՖՐԱՆՔ

եւ

ՀԱՐՈՒԱԾԸ

Հեղ. ԱՆՏՈՆ ՉԵԽՈՎ

Թարգ. Վ. ՍԵԻՈՒՆԻ

40 էջ ԳԻՆ՝ 3 ՖՐԱՆՔ

ՓՕՍՏԻ ԾԱԽՔ ՉԿԱՅ

Դիմել՝ Vahram Sévouni 5 Av. Quihou, Saint-Mandé. (Seine), *եւ «Լուսաբաղ»ի գործակալներուն։*

«ԼՈՒՍԱՔԱՂ»

Իր պարբերական պրակները գրական շաբաթաթերթի կը վերածէ։ Ա. թիւը 7 Օգոստ.ին։ կ'աշխատակցին յարգուած եւ սիրուած գրիչներ։ Բաժանորդագրութեան նոր պայմաններ (եռամսեայ 13, վեցամ. 25, տարեկան 45)։ Շատը պիտի ծախուի 1 ֆրանքի։ Փեծ մրցում մը՝ Ա. թիւէն իսկ։ 500 ֆր.ի մրցանակ։ Դիմեցէք գործակալներուն կամ Vahram Sévouni, 5 Avenue Quihou, St. Mandé (Seine).

ՍՏԱՑԱՆՔ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ

Հայերէն.— Կոմիտաս Վարդ.ի, Թէոլիքերէն երգեր.— Թաւ.ի պարի ձեմիլ, Հաֆըզ Եաշար, Աշիր, Իպրահիմ, Քէմանի Աղա Թաս.ի, Թաղսիմ, կազել եւ շարզըներ, գեղչեալ գիներով։

Դիմեցէք՝ Արեւելեան Նպարավաճառ Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆի

28, Rue Le Sage, PARIS (20e) — Téléphone : Ménil. 61-85
Métro Belleville : Tramway 5 et 26

ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԵՒ ՍՐՃԱՐԱՆ

Alimentation Franco - Orientale

E. PAPAZIAN et H. GAMGAMIAN

7, Rue Blanqui, Kremlin-Bicêtre (Seine)

Ճոխ մթերք արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններու։ Փարիզէն և գաւառներէ եղած ապսպրանքները կը կատարենք արագ եւ կատարեալ ուղղամտութեամբ։

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Ցէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուի ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Երք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, կորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ ուրբ. օրեր՝ 9.30

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

76, RUE BERNARD DU BOIS, MARSEILLE

Վ. Ս. ԹԷՄՈՒՐՃԵԱՆ

երդուեալ Թարգմանիչ հայերէնի, Թուրքերէնի եւ անգլի

Մարսէյլի մէջ առաջին անգամ բլլալով կը բացուի պաշտօնապէս երդուեալ Թարգմանիչի գրասենեակ, որ դիւրութիւն եւ ձրի տեղեկութիւն պիտի տայ *Ամուսնական, հպատակութեան, դատական, առեւտրական եւ ապահովագրական* գործերու մասին։

Ամուսնութեան Թուղթ կը հայթայթենք 10 օրուան մէջ, եթէ ծննդեան Թուղթ ունին 100 ֆրանքի, եթէ ոչ 300 ֆրանքի։

Պաշտօնական Թարգմանութիւն՝ ամուսնական, մկրտութեան, նամակներու եւ մուրհակներու։

ՊԱՀԵՑԷՔ ՎԵՐՈՅԻՇԵԱԼ ՀԱՍՑԷՆ
ՕՐ ՄԸ ՊԷՏՔ Կ'ՈՒՆԵՆԱՔ

ԲՈԼՈՐԻՆ, ԲՈԼՈՐԻՆ, ԲՈԼՈՐԻՆ

ՊՈԼՍՈՅ „ՀԱՅԿԱՁԷՆ" ԳՐԱՏՈՒՆԸ

ՈՐ ՈՒՆԻ ՍԵՓԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ԱՆՈՒ ՄԹԵՐՔ ու պատրաստ է ձեզի հայթայթելու ո՛ր եւ է գիրք, տոմսեր գրադարանի կամ դպրոցի համար, դիւրամատչելի պայմաններով։

ՀԱՅԿԱՁԷՆՆ է հրատ. բակիչը Լ. Շանթի ԼՈՒՍԱԲԵՐ ընտիր ցարաններու շարքին, որ տարիներէ ի վեր իր մրցակիցը չունեցաւ հրապարակին վրայ։

Կ'ընդունուին ամէն տեսակ ապսպրանք։ կարեւոր գեղ մեծաքանակի համար։

Շասցէ.— A. Missakian, Librairie Haïgachène, 9 Agopian Han, Tchakmakdjilar, Stamboul.

ՀԵՓԵԼԱՆԻԻ ՄՐՑՈՒՄ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Ա.ՆՈՒՎԻլ-լԷ-կոնէսի նորակազմ մասնաճիւղը կազմակերպած է հեծեծանիւի մրցում մը, որ տեղի պիտի ունենայ 7 Օգոստոս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին։

Մեկնում.— Ա.ՆՈՒվիլ-լԷ-կոնէս, վիլիյէ-լը-պէլ, էքուան, մէնիլ-օ-պուճ, ֆոնթնէյ, 35 քիլօմ. երթուդարձ։

Մասնակցիլ փափաքողները դիմեն՝ անձամբ կամ գրաւոր մինչեւ կիրակի առաւօտ Պ. Նիկոդոսեանի 121 Av. de l'Union, Arnouville-les-Gonesse. (S. et O.)

ԿԱՐԵԻՈՐ

Հայ գործաւոր ընտանիքներու համար պարտէզով օժտուած շէնքի մը մէջ ունինք վարժարան սենեակներ, ելեւէջ կառուցքներ, շուրջ եւեք րուքիւններ ամուրիներու համար երկու ֆրանք օրական։ վարձակալ տիկիններու կը գործ ալ կը հայթայթուի։ Դիմել՝ 20 Rue de Bezons a Colombevoie (Seine)։ Թրամուէյ 41 Porte Maillot. երկաթուղի St. Lazareէն։

ՍԱԿԱՐԱՆ

3 Օգոստոս 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ

Սթերլին,	L. St.	124
Տոլար,	Dollar	25
Մարք (ոսկի) 100 Mark		607
Թրքական Ոսկի. L. Trq.		12
Թրք. ոսկի	» or	107
Մէճիտիէ	Médjidié	19
Լէվա 100 հատ	Léva	3
Տրախմի »	Drachme	12
Լիր »	» Lire	77
Պելճ. ֆրանք	» Frc. Belge	492
Ջուից. »	Frc. Suisse	49
Լէյ 100 հատ	Ley	12
Ջերվոնեց	(10 Roubles or)	

ԱՐԺԵՒՈՒԻՂ

Եգ. Ֆր. ֆոնսիէ	1 Cr. Fonc. Eg.	3390
»	II »	1995
»	III »	1665
Ռումելի երկաթ.	Lots turcs	187

ՎԱՐՁՈՒ ԵՆ

մեծ եւ պզտիկ սենեակներ։ Դիմել՝ Պ. Արսլանեանի, 36 Rue Damesmes, Paris 13me մենթօ իթալի։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

123 Bld. Sébastopol, 123

(Métro: St. Denis & Réaumur)

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

Ջերմամիզուկեան, ֆրանկախտի, արիւնի եւ մորթային հիւանդութեանց։

բժշկ. տարբարութիւններ

Ամէն օր ժամը 9—12 եւ 2—8, կիրակի՝ 9—12։

ժողովրդական գիներ

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris(10e)

Le Gérant : H. TEURNIER

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ			250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration Խմբագրատուն 208bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ 5 ՕԳՈՍՏՈՍ 1927

5 AOUT 1927

... ՏԱՐԻ Թիւ 407

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

...ԱՒ ԽՕՍՔ

...ՔԻՉ ՄԸ ՊԱՐԿԵՇՏՈՒԹԻՒՆ

Իրաւունք ունինք, չէ՞, քիչ մը պարկեշտութիւն փնտռելու ...ր հակառակորդներուն մօտ:

«Յառաջ» եւ մեր ամբողջ մամուլը զբաղեցաւ գաղութահայ ...ազմակերպութեան հարցով: Ըսինք եւ կը կրկնենք թէ՝ գա...ւթահայ կազմակերպութեանց քաղաքական դեր չենք վերագրեր, ...նոնք ոչ թէր ոչ ալ դէմ կրնան ըլլալ Հայաստանի խորհրդա...ն իշխանաւորներուն, բայց կազմակերպուած ձեւով լաւա...ն ծառայութիւնը կրնան մատուցանել Հայաստանի ժողո...ւրդի վերածնութեան, վերաշինութեան եւ ազգահաւաքման ...րծերուն:

Ըսինք ու կը կրկնենք թէ մենատիրութեան ցանկութիւն ...ւնինք եւ չենք կրնար ունենալ. ահա ձեզի օրինակ մը՝ Յու...աստանը:

Բայց մեր հակառակորդները պարկեշտ չեն, երբ կ'ուզեն ...ւտ խենթ ձեւանալ եւ այսքան յստակ բաները չհասկնալու ...եւեր առնել: Պարզ բաները անպայման քալաճօշի վերածելու ...նկութիւն մը կայ կարծես:

Ռամկավարներու Ամերիկայի օրկանը կ'ըսէ թէ իրենք ...ղմակից չեն «համագաղութային կազմակերպութեան, կամ ...ելի պարզ ու հասկնալի բառերով անհայրենիք պետութեան ...ազմութեան գաղափարին»:

Այս երկրագունդին երե՞ս կ'ապրինք թէ լուսնին մէջ: ...ի՞նչ պետութեան կազմութեան մասին է, որ կը խօսուի. միթէ՞ ...աղութներու պարզ կազմակերպութիւնը այդ նշանակութի՞ւնը ...ւնի, իրե՞նք են տգէտները՞ թէ ուրիշները յիմարի տեղ կը ...նեն:

... «Մենք հակառակ ենք ու պիտի մնանք ոեւէ ձեւի ու ա...ւնի տակ գաղութային մարմնոյ մը ստեղծման — կ'ըսէ Պայքար (Յուլիս 20) — որու նպատակն է պայքար ու թշնամութիւն Հայաս...տանի կառավարութեան դէմ»:

... «Երկրորդ, մեզ համար անգործնական ու անմնար է նաեւ ...եւ է ազգային գործի ու նպատակի շուրջ գործակցիլ դաշնակ...ցութեան հետ, ցորչափ անիկա կը պահէ իր անհաշտ ու թշնամա...կան դիրքը Հայաստանի հանդէպ...»:

Ու կ'եզրակացնէ Խելօք Դաւիթներու օրկանը թէ ... «Մենք ա...մէն Հայու առաջին ու գերագոյն պարտականութիւն կը սեպենք ...անտեսել շատ բան, շարք մը խնդիրներու լուծումն ալ թողուլ ժա...մանակին ու փորձառութեան եւ իր ջանքերը նուիրել անվերապահ ...ու անպայման ներկայ Հայաստանի ամրացման ու զօրացումին, իբ...րեւ խարիսխը մեր արդար իրաւունքներու պաշտպանութեան...»:

Հայաստանի կառավարութեան հակառակ ենք, այո, ատոր ...տարակոյս չկայ, բայց ի՞նչ կապ ունի ասիկա գաղութային ...կազմակերպութեան հետ: Ինչո՞ւ հրապարակաւ չեն խոստովա...նիր թէ Հայաստանի կառավարութիւնը հակառակ է գաղու...թային ազգային կազմակերպութիւններուն եւ թէ իրենք պար...տաւոր են այդ ցանկութեան ընթացք տալ. ասիկա աւելի ...պարկեշտ ձեւ մըն է, չէ՞:

Սակայն շատ հետաքրքիր է գիտնալ թէ «շատ մը բաներ ...անտեսելով, մեր իրաւունքներու խարիսխը պաշտպանելու» ...գործը կը յաջողի՞ ռամկավարական գործելակերպով: Դիմենք ...Հայաստանի կեդրոնագործկոմի նախագահ Ա. Կարինեանին՝ ստա...նալու համար պատասխանը.

... «Այդ հոսանքին ներկայացուցիչները ամէն կերպ կ'աշխա...տին նախ՝ իրենց տեսակէտով մեկնաբանել խորհրդային Հայաս...տանի շինարարութիւնը եւ ճարպիկութեամբ նոր յենարաններ ...ստեղծել ազգութեան պահպանման եւ վերածնունդին համար»:

Իսկ մեր իրաւունքներու խարիսխը պաշտպանելու գործին ...ընթացքը կը գծէ նոյն Կարինեան, հետեւեալ ձեւով.

... «Պէտք է վերջ տալ հայութեան հաւաքման գաղափարին ...Հայաստանում, որպէսզի վառ ու կենդանի չմնայ Միացեալ ու Ան...կախ Հայաստանի գաղափարը ժողովրդական մեծ զանգուածներու ...գիտակցութեան մէջ... որպէսզի միանգամընդմիշտ փակւին մանր ...բուրժուական ռոմանտիկների հիւսած բոլոր հաշիւները եւ 300,000 ...արեւմտահայ գաղթականները՝ հողային ֆոնտից զուրկ Հայաստա...նից հանւեցին՝ ցրւին Ռուսաստանում»:

Այս առաջադրութեան մէջ դահիճ իշխանաւորները կը յա...ջողի՞ն թէ ոչ, էական չէ մեզի համար. մենք կը կռուինք այս ...դաւաճանութեան դէմ: «Մեր իրաւունքներու խարիսխը պաշտ...պանելու» յաւակնութիւն ունեցող «ռոմանտիկները» ի՞նչ կ'ըսեն. ...համաձա՞յն են Կարինեանի թէ հակառակ: Եթէ հակառակ են, ...մեզմէ տարբեր չեն, եթէ համաձայն են, ուրեմն սուտ կը խօսին ...ըսելով թէ Հայաստանը կը սիրեն եւ անոր կը ծառայեն:

Պարկեշտութիւնը կը պահանջէ որ հարցերը պարզ դրուին ...ու պարզ պատասխանուին: Մենք կ'ըսենք թէ՝ գաղութներու ...կազմակերպութեան աջակցութեան պէտք չունինք խլէզներու ...դէմ պայքարելու համար, ինչպէս նաեւ պէտք չունինք անող...նայար ռամկավարներու: Մենք կ'ըսենք թէ «Հայաստանի բա...րեկամ» ըլլալնուս համար, եւ անոր ծառայելու դիտաւորու...թեամբ կը փորձենք կտրել այն ձեռքերը, որ խորհրդային իշ...խանաւորինն է եւ կ'ուզէ քայքայել զայն, անոր զաւակները ...օտար աշխարհ ցրուելով կամ այլ դաւաճան միջոցներով:

Մենք կ'ըսենք թէ ամբողջ Հայաստանը թշնամի է զինք ...քայքայող անբարոյական սատրապին եւ կը թքնէ երեսին ա...նոնց որ կը ծախեն համբուրելու անոնց գարշապարը՝ իբրեւ ...փրկիչներ: Կարգը ձերն է, պարոննե՛ր, պարկեշտ եղէք ու ըսէք ...շիտակ, թէ ի՞նչ է ձեր դիրքը:

Ա.

ՄԱՄՈՒԼ

ՅԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԽՕՍՔԵՐ

Եգիպտոսի ռամկավար պաշտօնաթերթը Արեւ, «Ազատութեան ուսումի» դասընթացք մը բացած է եւ վախն ի վախը կը թոթովէ կարգ մը յեղափոխական խօսքեր (27 Յուլիս).

— «Ազատութեան ցանկացինք եւ, աւա՜ղ, կը ցանկանք տակաւին: Գիտցանք թէ չի բաւեր ցանկալ՝ պէտք է պահանջելով ստանալ զայն. պահանջեցինք եւ չստացանք: Ըսին թէ կռուելով պէտք է պահանջել, կռուեցանք, որքան որ կրցանք, բայց դարձեալ բան մը չստացանք եւ ընդհակառակը՝ տուինք:

«Ազատութիւնը բնազդ մը, զգացում մըն է, այո՛, բայց եւ գիտութիւն մը եւ արուեստ մը: Տեսէք անհագին Ռուսաստանը: Իբրեւ զգացում՝ քանի մը տասնեակ տարիներ զայն կրեց իր մէջ, անոր համար գալարուեցաւ, բայց այն օրը ուր զայն ստացաւ վերջապէս՝ տեսնուեցաւ որ անոր գատափարակութիւնը բացարձակապէս կը պակսէր իրեն, եւ արդէն՝ ան խեղդեց զայն, երեսի վրայ դարձուց, վրան նստաւ եւ խեղդեց զայն: Ինչ որ տարիներով մեղադրեց Զարիզմին — խօսքի եւ գաղափարի ազատութեան, նոյն իսկ դաւադրելու ազատութեան դէմ անոր գործածած խիստ միջոցները — ինքը՝ նոր Ռուսիան, յանուն Ազատութեան Զարիզմի դէմ մղուած կռիւէն, անոր տապալումէն ծնած Խորհրդային, Ընկերվարական Ռուսիան, անողոք կերպով կը կիրարկէ ո՛չ թէ ընդդէմ այդ հին «բարբարոս, բռնապետական» բէժիմի պաշտպաններուն միայն, այլ ընդդէմ բոլոր անոնց որ իրենց պէս խորհրդային կերպով չեն խորհիր, բոլոր անոնց որ իրենին մօտ՝ բայց իրմէ տարբեր ըմբռնում մը ունին սեփականութեան, առեւտուրի, դաստիարակութեան եւ ուրիշ կարգ մը այսպիսի խնդիրներու մասին: Ու տասը տարի է ահա՛ որ ազատութեան ուսումը այդ երկրին մէջ արգիլուած ըլլալուն պատճառաւ, Սարսափը կը տիրէ եւ մահապատիժները կը շարունակուին, տա՛սը տարի, յեղափոխութիւններու մէջ նմանը չտեսնուած երկար շրջան մը Սարսափի՝ որ բէժիմէն անբաժան մնալ կը թուի...»:

ՍԱՔՔՕ ԵՒ ՎԱՆՑԷԹԹԻԻ ԽՆԴԻՐԸ

Համաշխարհային մամուլը հօթ տարիէ ի վեր կը զբաղի երկու ամերիկաբնակ իտալացի անիշխանական բանուորներու Սաքքօի եւ Վանցէթթիի խնդրով, որոնք կը կարծուի թէ անիրաւաբար բանտարկուած եւ մահուան դատապարտուած են:

Ահա՛ թէ ինչ է դէպքը: 1920 Ապրիլ 15ին ժամը 15ին Կլէթթըր եւ Մօրիլ տան երկու պաշտօնեաները Մասաչուսէց նահանգի Սաութ Պրէյնթրի քաղաքին գլխաւոր փողոցէն կ'անցնէին՝ իրենց հետ գործարանին դրամանեակը տանելով բանուորներու շաբաթավճարը: Յանկարծ երկու հոգի կը յարձակին անոնց վրայ ատրճանակներով, կը սպաննեն զանոնք, կը կողոպտեն եւ իրենց սպասող ինքնաշարժի մը մէջ նստելով փախչելով օրէն կ'անհետանան անտառի մը մէջ, առանց բռնուելու: Այս ոճիրը մեծ յուզում կը պատճառէ: Ոստիկանութիւնը շարժման մէջ կը դրուի եւ մեծ նուէրներ կը խոստացուին մարդասպանները գտնողին: Ոստիկանապետ Պրեճուոթըր կը հաստատէ թէ ոճրագործները թուխ էին, հետեւաբար կ'եզրակացնէ որ Իտալիացի պէտք է ըլլան ու կը սկսի փնտռել ինքնաշարժ ունեցող Իտալացիները: Կը գտնէ Պօտա անուն մէկը, որ իր ինքնաշարժը կը պահէր Ճօնսընի կառատան մէջ: Մայիս 5ին յիշեալը կառատուն կուգայ՝ երեք հայրենակիցներով. Փոաչչի, Սաքքօ եւ Վանցէթթի: Վերջին երեքը կը ձերբակալուին, Փոաչչի յետոյ ազատ կ'արձակուի, բայց Սաքքօ եւ Վանցէթթի բանտ կը պահուին: Հարցաքննութեան ատեն կը խոստովանին, որ ինքնաշարժը առնելու եկած էին՝ ապահով տեղ փոխադրելու համար անիշխանական կոմիտէին թռուցիկները, գրքոյկներն ու դիւանաթուղթերը: Շատ մը վկաներ, որոնք նախապէս յայտնած էին թէ բան չեն գիտեր ծանօթ ոճիրին մասին, եկան վկայել թէ Սաքքօ եւ Վանցէթթին էին սպանիչները: Ու դատարանը մահուան դատապարտեց զանոնք 1921 Յուլիս 14ին: 1925 Նոյ. 18ին Մատէյրոս անուն ոճրագործ մը դատական իշխանութեանց գրեց թէ Սաութ Պրէյնթրիի ոճիրին մէջ ինք մեղսակից է. Սաքքօ եւ Վանցէթթի ոեւէ յանցանք չունին: Հակառակ ատոր, դատը չվերաքննուեցաւ:

Ու աշխարհի բոլոր կողմերէն տարիներէ ի վեր բողոքի հեռագիրներ կը հասնին ամերիկեան իշխանութեանց: Արտասահմանի մէջ անիշխանականները 16 անգամ եղեռնափորձ կատարեցին զանազան ամերիկեան հիւպատոսարաններու եւ դեսպանատանց դէմ: Բողոքի բազմաթիւ միթինկներ սարքուեցան եւ ցոյցեր կատարուեցան. բայց անօգուտ: Վճիռին գործադրութիւնը յետաձգուեցաւ մինչեւ Օգոստոս 10 եւ Մասաչուսէցի կառավարիչ Ֆուլլըրի ձգուեցաւ որոշել թէ երկու անիշխանականները պէ՞տք է մեռնին թէ ազատ ձգուին: Վճիռը պիտի տրուէր առջի իրիկուն: Այս առթիւ կառավարիչին տունը խիստ հսկողութեան տակ առնուեցաւ Սաքքօ եւ Վանցէթթի Չարլսթընի բանտի մահապարտներու խուցը փոխադրուեցան: Տասը լեզուով 28000 թռուցիկներ փակցուեցան Պոսթընի շրջանին մէջ, որով կ'ազդարարուի դէնք չկրել:

Տեսակ մը Տրէյֆիւսի դատ դարձած է այս խնդիրը: Վերջին օրերս բացի Ամերիկայէն, Փարիզի եւ ուրիշ եւրոպական քաղաքներու մէջ բողոքի նոր միթինկներ եւ ցոյցեր եղան: Փարիզի ամերիկեան դեսպանատունը եւ հիւպատոսարանը ոստիկանական խիստ հսկողութեան տակ են երեք օրէ ի վեր:

Տիկին Ժան Մ'իւիք, որ ինքզինքը իբր դրագիտուհի կը ներկայացնէ, առջի օր Եէնայի հրապարակը Ուաշինկթընի արձանին առջեւ դրաւ ազդարարութիւն մը, հետեւեալ վերտառութեամբ. «Յանուն Քրիստոսի չպիտի սպաննէք: Շնորհք կը խնդրենք Սաքքօ եւ Վանցէթթիի համար»: Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց զինք եւ դրաւեց արձանագրութիւնը յետոյ ինքնութիւնը ճշդելէ վերջ ազատ ձգուեցաւ:

Վերջին պահուն հասած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ կառավարիչ Ֆուլլըր մերժեց ներում շնորհել երկու իտալացիներուն, որոնք ելեկտրական աթոռի վրայ պիտի նստին Օգոստոս 11ին:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ֆրանսիո-թրքական վէճը Լա Հէյի մէջ

Լա Հէյի իրաւարար Ատեանին առջեւ ֆրանս. եւ թուրք պատուիրակները կը պաշտպանեն իրենց տեսակէտները: Նախագահը կարդաց յայտարարութիւն մը, որով Թուրքիա յանձն կ'առնէ համակերպիլ տրուած վճիռին, հակառակ որ անդամ չէ Ազգերու Դաշնակցութեան: Թուրք դատաւոր Տայիմ պէյի երդումէն յետոյ, Փրօֆ. Պասդվան սկսաւ պարզել ֆրանսական տեսակէտը: Ըսաւ թէ Լօզանի դաշնագրին 15րդ յօդուածին համաձայն, Թուրքիա իր ուզածին պէս չի կրնար իր դատարաններու իրաւասութիւնը ճշդել օտարականներու հանդէպ: Յիշեց բազմաթիւ նախընթացներ, որոնք նուիրագործած են այն սկզբունքը թէ՝ բաց ծովու մէջ առեւտրական նաւու մը կողմէ գործուած ոեւէ ոճիր ենթակայ է դատարաններուն այն պետութեան, որուն դրօշակը կը կրէ նաւը: Թուրք դատարանը իրաւասու չէ, որովհետեւ դէպքը կատարուած է օտարականի մը կողմէ թրքական հողէն դուրս, օտար նաւի մը, որով օտար հողի վրայ. եղածը ծովային արկած մըն է եւ ենթակայ միջազգային ծովային իրաւունքին: Ջրեց թրքական բոլոր տեսակէտները, թելադրուած իտալացի իրաւագէտներու կողմէ: Յայտնեց թէ ինչ որ Թուրքիոյ մերժուեցաւ Լօզանի դաշնագրով, կարելի չէ շնորհել դաշնագրին մեկնաբանութիւններով:

Փրօֆէսէօրը իր երկու օր տեւող եւ խորապէս ուսումնասիրուած պաշտպանողականը վերջացուց պահանջելով ատեանէն յայտարարել թէ Թուրքիա՝ տեղակալ Տէմօնը հետապնդելով, միջազգային իրաւունքի սկզբունքներուն հակառակ շարժած է, որով եւ իբրեւ հատուցում յիշեալին 39 օր բանտարկութեան, պէտք է 6000 ոսկի տուգանք վճարէ:

Թուրք կառավարութեան ներկայացուցիչը երեք օր պայմանաժամ խնդրեց՝ պատասխանելու համար: Ատեանը խորհրդակցութենէ մը վերջ, շնորհեց այդ երկար պայմանաժամը, ինչ որ սովոր չէ նման դատերու առթիւ: Յաջորդ նիստը պիտի գումարուի վաղը առաւօտ ժամը 10ին, լսելու համար թրքական տեսակէտը զոր պիտի ներկայացնէ դատական գործավար Մահմուտ Էսատ պէյ:

Շփոթ կացութիւն Ռումանիոյ մէջ

Ֆէրտինանտ թագաւորի մահուան առթիւ կուսակցութիւններու միջեւ կնքուած լռելայն զինադուլը հետզհետէ կը սկսի խզուիլ եւ ազգային գիւղացի կուսակցութիւնը, որ Ազատականներէն վերջ ամէնէն զօրաւոր կուսակցութիւնն է Ռումանիոյ մէջ, խլրտումի նշաններ ցոյց կուտայ:

Երեկ. Ժողովին մէջ ազգային գիւղացի կուսակցութեան պետը, Մանիու, որ ան՛ած շաբաթ պահանջած էր խորհրդարանը լուծելով նոր ընտրութիւններ կատարել, այս անգամ ալ նոր յայտարարութիւնով մը կը պահանջէ ժողովրդավար բարենորոգումներ, դրամական կայունացում, եւ կատարեալ հաւասարութիւն: Խօսելով արտաքին քաղաքականութեան մասին, ըսաւ թէ ռումէն ազգը միաձայնութեամբ կը յարի այն արտաքին քաղաքականութեան, որ հիմնուած է գոյութիւն ունեցող դաշնագիրներու վրայ:

Մանիու հաստատեց թէ ռումէն ժողովուրդը անսասան որոշում տուած է պաշտպանելու պետութեան ամբողջականութիւնը այն սահմաններով, որոնք գծուած են համաձայն խաղաղութեան դաշնագիրներուն: Ազգին այս դիրքը, աւելցուց, միակամ է, եւ ներքին քաղաքականութեան մէջ զանազան տարակարծութիւններ ազդեցութիւն չեն կրնար գործել:

∴ Փարիզի ռումէն դեսպանատունը կը հրատարակէ Պուքրէշէն ստացուած 2 Օգոստոս թուակիր հետեւեալ հեռագիրը.—

Իշխան Կարոլի յայտարարութիւնները ոեւէ ազդեցութիւն չըրին ռումէն հանրային կարծիքին վրայ:

Ամէն մարդ կ'ընդունի որ թագաւորին յաջորդութեան խնդիրը վերջնապէս լուծուած է եւ ոչ ոք կը խորհի հրաւէր ղրկել իշխանին: Արդէն, խորհրդարանին մէջ անխտիր բոլոր կուսակցութիւններուն կողմէ արտասանուած յայտարարութիւնները այս մասին ոեւէ կասկած չեն թողուր:

Առ այժմ, ռումէն ժողովուրդը հետաքրքրուած է միայն այն հարցերով, որոնք պիտի ապահովեն երկրին համերաշխութիւնը ամէն կալուածի մէջ:

Կոմունիստ կուսակցութեան տագնապը

Յուլիս 30ին Մոսկուայի մէջ բացուեցաւ Խորհրդային միութեան Համայնավար կուսակցութեան կեդր. կոմիտէի եւ կեդր. վերստուգիչ կոմիտէի լիակատար համագումարը, օրակարգի գլխաւոր խնդիր ունենալով այն բանաձեւերը, որոնք կը պահանջէին ընդդիմադիր պետերէն Թրոցքիի եւ Զինովիէվի վտարումը կեդր. կոմիտէէն:

Հեռագիրները տեղեկութիւն մը չբերին դեռ այդ շատ կարեւոր ժողովին արդիւնքներուն մասին: Սակայն որոշ է որ պայքարը տաք է եւ բուռն. ընդդիմադիրները կը փորձեն դիմադրել Ստալինի: Մոսկուայէն 3 օգոստ. թուով հեռագիր մը կ'ըսէ թէ հին Պոլշեւիկներու Միութիւնը կոչով մը կը պահանջէ ընդդիմադիր պետերու անպայման վտարումը:

Վերջնագիր մը պիտի տրուի բոլոր ընդդիմադիրներուն,

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԸՆԿԵՐՎԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

ՍՊԱՌՈՂԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐՏԱԴՐՈՂԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԿՑԱԿԱՆՆԵՐ

Գրեթէ բոլոր նախնական նիւթերը, երկրագործական արտադրութիւններէն սկսեալ մինչեւ հանքածուխը, որ աշխատանոցներու եւ կամ հսկայ գործարաններու մէջ որոշ փոփոխութիւններ կրելէ յետոյ՝ կը հասնին մեզի, պատրաստ ու գործածուելու յարմար վիճակի մէջ, հագուստեղէնի, սնունդի, պերճանքի առարկաներու, փոխադրութեան եւ այլ ձեւի տակ, արտադրողէն մինչեւ սպառողը, կ'անցնին բազմաթիւ ձեռքերէ, ո՛չ միայն ձեւափոխուելու հապա նաեւ շահագործուելու առարկայ դառնալու համար։ Ճարտարարուեստական նիւթերը, այսպէս, մինչեւ մանր-սպառողին հասնիլը, որ յաճախ նոյն ինքն նախնական նիւթը արտադրողն է, բանուորներու եւ մանր-վաճառորդներու, աշխատանքի առարկայ դառնալէ զատ՝ կ'ապահովեն միջնորդներու բարդ խումբ մը, պերճանքն ու բարեկեցութիւնը։ Եւ եթէ, բանուորն ու մանր-վաճառորդը, այդ նախնական նիւթերու վրայ, կը գոհանան (ստիպուած) ո՛չ թէ արդար, այլ իրենց աշխատանքին արժէքէն շատ վար վարձատրութեամբ մը՝ ընդհակառակը, դրամատէրը, նախնական նիւթի վաճառականը, գործատէրը, վաճառականը ու ասոնց ծառայութեան մէջ գտնուող բոլոր դասակարգի միջնորդները՝ կ'ապահովեն այդ նիւթերուն վրայ անարդար ու իրենց աշխատանքին անհամեմատ կերպով բարձր ծրի շահ մը, ի հարկէ ի վնաս արտադրողին եւ սպառողին։

Օրինակ, Եգիպտացի բոկոտն ֆէլլահը իր արտադրած բամպակը կը ծախէ իր արհեստակից քաղքենիին, որ անշուշտ, համաձայն իր արհեստի պահանջին՝ այդ նախնական նիւթին լաւագոյնը պիտի փնտռէ նուազագոյն փոխարժէքի մը դէմ։ Բամպակը, պիտի ընէ իր ճամբան, կտրէ՛ ծովերը ու ո եւ է ճիւսուածեղէնի խոշոր տան հաշուին, հասնի՛ Մեծն-Բրիտանիա։ Մինչեւ՝ որպէս կտաւ կամ կերպաս դուրս գալը, անշուշտ կ'ընդունինք, որ պիտի հայթայթէ, հիւսուածեղէնի բանուորներուն ցամաք հաց մը ու գործատիրոջ կամ գործարանի բաժնետէրերուն կլորիկ ճարստութիւն մը։ Այս մէկ։ Կտաւի հակերը, յետոյ պիտի անցնին մեծաքանակ վաճառողին՝ որ իր կարգին, անշուշտ, պիտի վերցնէ իր իւղոտ պատառը։ Այս երկու։ Այս վերջինը՝ պիտի արտածէ զանոնք հայ, յոյն կամ իսլամ Գահիրէցի վաճառականին, որոնք իրենց կարգին, պիտի հետեւին իրենց անգլիացի վարպետին օրինակին, աշխատելով քշել բոկոտն ֆէլլահին ամէնէն գէշ ապրանքը՝ ամէնէն բարձր գնով։

Այսպէս ուրեմն, փիլիսոփայ ֆէլլահը, որ գուցէ, այս բոլորէն յետոյ, իր արտադրած բամպակէն պատրաստուած կտաւը, շատ լաւ ու շատ աժան գնէ, արուհանդերձ իր ամբողջ կեանքին մէջ. մեծաքանակ վաճառողին պէս ո՛չ տասնեակներով մետաքսէ շապիկ պիտի ունենայ, ո՛չ ալ ինքնաշարժ՝ մինչ այս բոլո՛ր կրթուած, քաղաքավար ու մարդասէր մարդիկը, որ իրենց սիրելի հայրենիքները ձգած, կ'երթան Եգիպտոս, Մարոք, Զինաստան եւ այլուր քաղաքակրթութիւնը տարածելու, ֆէլլահին սնանկին վրայ ու առանց աշխատելու պիտի շահին իրենց ծուլութեան եւ շռայլութեան իրաւունքը։ Նո՛յն պատմութիւնը կ'ընէր անցեալ տարի, հայկական բամպակի մասին, «Դրօշակ»ի մէջ, Հայաստանէն ընկեր-Թղթակից մը։ Կը թուի թէ Մեծն-Ռուսիոյ հիւսուածեղէնի գործարաններու վարիչները նոյն փափուկ վերաբերմունքը ցոյց կուտան հայ շինականին հանդէպ, ինչ որ Անգլիացի ճէնթլմէնը՝ եգիպտացի ֆէլլահին։ Մարդիկ կան անտարակոյս, շատ խելացի ու շատ ճարպիկ մարդիկ, որ բոլորը կը գտնեն բնական։ Ի հարկէ, ֆէլլահը ի՞նչ ընէ աւելին՝ մինչդեռ անգլիացի լէյտիները թանկագին քարերու, մուշտակներու եւայլն պէտք ունին։ Ընկերվարութիւնը իրերու այս դրութիւնը, պա՛րզապէս, կը գտնէ անբնական ու կը կարծէ որ կարելի է նո՛յն կտաւը արտադրել ու ծախել ֆէլլահին՝ կէս գինով ու բամպակը գնել կրկին գնով։ Առանց չափազանցութեան։

Բա՛յց այս չէ բոլորը։ Այս անպատկառ շահագործութիւնը նախնական նիւթերու վրայ՝ որ մէկ կողմէ, անասունի գերի ու ստրուկ վիճակի մէջ կը պահէ մարդկութեան խոշոր մէկ տոկոսը, Զինաստանի հարթավայրերէն մինչեւ Նեղոսի հովիտը, Մարոքի լեռներէն մինչեւ ռուսական տափաստանները, վառ պահելով գաղութային պատերազմները, ժողովուրդներէ ժողովուրդ ատելութիւնը, դասակարգերէ դասակարգ կռիւը ու նոյնիսկ՝ ցեղերէ ցեղեր գիշատիչ ու անյագ ախորժակները՝ միւս կողմէն, կուտակելով Արեւմտեան մեծ քաղաքներու և մայրաքաղաքներու մէջ, աշխարհի հարստութիւնը, կ'ապականէ արեւմտեան ժողովուրդները, չափազանցուած վայելքի, ցեղխութեան ու անբարոյութեան ահաւոր յորձանքի մը մէջ քշելով՝ ո՛չ միայն ընկերութեան բարձր խաւերը, հապա նաեւ միջակարգեան եւ մասուրական դասերը։

Բազմամիլիոն չէն ժողովուրդի՝ Արեւմտեան պետութիւններու դէմ վարած կռիւը, ուրիշ բան չէ՝ եթէ ոչ չէն աշխատաւորութեան բուռն փափաքը տնտեսական գերութենէ ազատելու։ Որովհետեւ Զինաստանը, իր չորս հարիւր միլիոն բնակչութեամբ մեծագոյն զոհը եղած է անգլիական դրամատիրութեան, երկար տարիներէ ի վեր։

Նախնական նիւթերու վրայ այս շահագործումը գուցէ այնքան սարսափելի չըլլար, եթէ չտարածուէր նաեւ ուրիշ կալուածի մը վրայ։ Եթէ՝ գոնէ մարդկային սննդառութեան անհրաժեշտ ու տարրական նիւթերը ու առհասարակ երկրագործական բերքերը՝ կարելի ըլլար արտադրողէն՝ սպառողին փոխանցել առանց չարաշահութեան նիւթ դարձնելու։ Եթէ՝ բանուորն ու հասարակ պաշտօնեան, ուսուցիչն ու գրագիրը՝ կարենային առատօրէն ու աժան ապահովել, հաց, կարագ, կաթ, պանիր, պտուղ, իւղ եւլն.։ Բայց տիրող հասարակակարգը, իր շահագործումի ուղղակի ու անուղղակի դրութիւններով, իր ազատ թափը երկարած է հոս ալ։ Գրեթէ՝ այս բոլո՛ր պարզ սնունդները, գիւղացիէն՝ բանուորին կը հասնին դրամատիրութեան իրենց հարկը վճարելէ յետոյ։ Երկար պիտի ըլլար օրինակներ յիշել։ Այս կարգէն են կաթի, կարագի, պանիրի, հացահատիկի եւ այլ սննդեղէններու վրայ կատարուած չարաշահութիւնները։ Ու զարմանալ, կան մարդիկ, որ այս բոլո՛րը բնական կը գտնեն։ Ընկերվարութիւնը վաղուց է որ չի հաշտուիր իրերու այս դրութեան հետ։ Այսպէս է որ, Արեւմտեան բոլոր երկիրներու մէջ կը հանդիպինք սպառողական եւ արտադրողական գործակցականներու։

* * *

Ի՞նչ է Գործակցականը։ Սկզբունքը հետեւեալն է։ Օրինակ, ենթադրեցէք, որ Փարիզի մէջ, մետաղագործական մեծ գործարանի մը երկու հազար բանուորները՝ կը կազմեն ընկերութիւն մը՝ իւրաքանչիւրը գնելով, օրինակ, հարիւր ֆրանքի դրամագլուխ մը։ Ամբողջութիւնը կ'ընէ բաւական պատկառելի գումար մը։ Ընկերութիւնը՝ մեծաքանակ եւ ուղղակիօրէն կը գնէ, իր անդամներուն անհրաժեշտ բոլոր սննդեղէնները ու կը ծախէ առանց շահու։ Եթէ յաջողի ցորենը ուղղակի գնել՝ ուղղակի արտադրողական գործակցականներէն, որոնք բազմաթիւ են Ֆրանսայի մէջ, յաջողած կ'ըլլայ՝ ամբողջապէս վերցնել բոլոր տեսակի միջնորդները։ Արդիւնքը՝ պարզ է։ Կաթին լիտրը բանուորը կը գնէ 2)3 գնով։ Ասիկա կ'ըլլայ սպառողական գործակցական մը։

Անցնինք՝ քաղաքէն գիւղ։ Գիւղին մէջ կայ կարեւոր պանրագործարան մը։ Գիւղացիները՝ իրենց կաթը կը ծախեն՝ գործատիրոջ։ Բանուորները կը պատրաստեն պանիրը որ կը դրկուի քաղաքի միջնորդին։ Միջնորդը՝ կը ծախէ խանութպանին։ Խանութպանը՝ փոքր սպառողին։ Արդ, օրին մէկը, գիւղացիները կ'ըմբոստանան գործատիրոջ դէմ։ Կը հիմնեն Գործակցական մը։ Ամէն մարդ կը բերէ իր կաթը, նոյն բանուորները կը պատրաստեն պանիրը, գիւղացիներէն ընտրուած տնօրէնը կը վարէ պանրագործարանը, ամսավերջին, իւրաքանչիւր գիւղացի կը ստանայ իր իրաւունքը, համաձայն իր բերած կաթին։ Այդ իրաւունքը գումարն է՝ կաթին նախկին գինին եւ գործատիրոջ, միջնորդին եւ խանութպանին ըրած շահին։ Ու ասիկա կ'ըլլայ արտադրողական գործակցական մը։

Դիտմամբ վերցուցի շատ պարզ ու հասարակ օրինակներ։ Եթէ սպառողական Գործակցականներու գործունէութիւնը սահմանափակ է ու դերը միջակ՝ ընդհակառակը արտադրողական Գործակցականները կը հետապնդեն մեծ նպատակներ։ Ապագայ ընկերվարական հասարակակարգը, ճակատագրականօրէն, պիտի հիմնուի Գործակցական խարիսխի վրայ։ Շարժումին նպատակն է՝ սպառողին եւ արտադրողին մէջտեղէն վերցնել միջնորդը, որկրշահ առանց աշխատելու։ Միջոցն է՝ անհատական նախաձեռնութիւնը փոխանակել հաւաքական ձեռներէցութեամբ եւ գործակցութեամբ։ Օրինակ, հանքերու պետականացումը, զոր կը պահանջէին անցեալ տարի, մեծ գործադուլի ընթացքին, Անգլիոյ հանքագործները, գործադրութիւնը պիտի ըլլար գործակցական գաղափարին։ Պետութիւնը ըլլալով անուանական տէր, սեփականազրկուած անհատ հանքային գործատէրը պիտի փոխանակուէր բանուորութեամբ, որ պիտի ըլլար իր աշխատանքին եւ վաստակին տէրը։

Գործակցականի գաղափարը սկիզբները՝ քաղքենիութեան ծիծաղը շարժած է։ Ինչպէս միշտ։ Բայց այսօր հազարներով կը համարուին Գործակցականները։ Ու նոյնիսկ, հետաքրքիր երեւոյթ, քաղքենիութիւնը սկսած է օգտուիլ ընկերվարութեան այդ յղացումէն՝ իր հաշւոյն։

ՎԱԶԳԷՆ ՇՈՒՇԱՆԵԱՆ

ՅԱՐԵԱ՜Ւ.— Սպանիոյ Քազապերմէթ քաղաքին մէջ, Օր. Ֆլորէնթինա Հուէսքար մեռաւ։ Բժիշկը արտօնեց թաղումը, եւ տէրտէրը լնեց կարգը։

Մեռելուհին, Օր. Ֆլորէնթինա Հուէսքար, երբ փոս կը դրուէր յանկարծ նետեց դագաղին կափարիչը, գլուխը դուրս հանեց եւ ըսաւ.

— Անօթի եմ։

Ժողովուրդը, սարսափահար, փախաւ «Հրա՜շք» պոռալով։ Օր. Մեռելուհին, մի՛ս-մինակ, դուրս ելաւ դագաղէն, զոր փոսին մէջ նետեց, յետոյ ինք ալ զարմացած անգամ դարձածէն, զոր չէր ճանչնար, վերադարձաւ տուն... ճաշելու։

ՌՈՄԱՆԹԻՍՄՆ ՈՒ 20-ՐԴ ԴԱՐԸ

Անսպասելի չէր Ռոմանթիսմի հարիւրամեակի տօնակատարութեան ստեղծած հետաքրքրութիւնը։ Այս առթիւ կարգ մը հեղինակներ հրատարակեցին լուրջ ու առատ ուսումնասիրութիւններ, յաւելուածաբար։

Վիպական շարժումը արտայայտութիւնն էր երկար ատենէ ի վեր տիրող հոգեկան վիճակի մը պահանջին։ Այնպէս որ դժուար պիտի ըլլար որոշ թուական մը տալ իր ծագման։

Ստեղծագործ միտքերը, անկէ առաջ, իրենց որոնումներով շարունակաբար բախեցան անհասկնալի, կամ աւելի ճիշդը, անբացատրելի կանոններու, բաղկացած անտրամաբանական ու ընդվզեցուցիչ տարրերէ։ Ամէն բան կը ներկայացնէր կաղապարեալ ձեւ մը որ սխալ էր շփոթել բանաստեղծին ձիրքերուն հետ, զանոնք ենթադրելով առաջինին ենթակայ իրականութիւն մը։

Ինչպէ՞ս ընդունիլ ստեղծագործ ոգիի մը գոյութիւնը հոն, ուր՝ ի յառաջագունէ գծուած ճամբայ մը մեզի կը ներկայանայ։

Ռոմանթիսմը իր ծնունդը կը պարտի դասականութեան։

Այս տարրական ճշմարտութենէն յետոյ, անշուշտ դիւրին է հետեւիլ ան արագ եւ խոր ծագումին, որուն տիրացաւ վիպականութիւնը, ղեկավարութեամբ՝ Հիւկոյի, Վինեիի, Տէժառտէնի, Տէշանի եւ Նոտիէի։

Հոս փորձենք խտացնել Ռոմանթիսմի ընթացքը։

Սխալ պիտի ըլլար այս գրական աննախընթաց շարժումը սահմանափակել Ֆրանսայի մէջ. ան տիրեց եւ միշտ տիրած է ամէն կլիմաներու տակ, եւ բոլոր յառաջադէմ երկիրներու մէջ, ան ունեցաւ իր յորդումը՝ աւելի կամ նուազ ուժգնութեամբ Ֆրանսայի մէջ։

Ռոմանթիսմով մարդ նոր կեանք ստացաւ, տեսաւ իր մէջ իսկական հրաշակերտը, գիտցաւ արտասուել դառնապէս, կամ հոյակապ բառերով երգել իր երջանկութեան պահերը, այսպէսով իր կազմուածքին զգայուն թելերը թանկագին գոյութիւններ համարեց։ Ահա թէ ինչո՛ւ Ռոմանթիսմը ընդհանրական բնոյթ ունի։ Վիպական է Հաֆըզ, երբ կ'ափսոսայ.—

«Այս խաբէական աշխարհին ըրած ո եւ է մէկ խոստումէն բան մը մի յուսար։ Ան ցոփուհի մըն է, որ քու ծնունդէդ առաջ իսկ եղած է հազարաւորներու սիրուհին։»

Վիպական է աշուղը, որ կ'երգէ իր գեղեցկուհին, վիպական է նոյնիսկ թատերագիրը, երբ նեղ բեմի մը վրայ կը ստեղծէ լայն տռամներ։

Մինչեւ ցարդ քննադատները Ռոմանթիսմը կը նկատէին ծայրայեղութեան դիմող շարժում մը եւ դասականութիւնը կը համարէին զուսպ ու կազմակերպիչ։

Ռոմանթիսմն է որ ունի ամէնէն ճոխ կազմուածքը, եւ ձեւափոխուելու ենթակայ տարրերը, ուրեմն ան միայն կրնայ ընկերանալ յառաջդիմութեան քայլերուն փիլիսոփայական կալուածներու մէջ։ Իրմէ բխող ամէն մէկ մասնայատուկ շարժում՝ ըլլայ սէնպոլիզմ, էնփռէսիոնիզմ՝ նկարչութեան մէջ, վակնէրեան սկզբունքներ՝ երաժշտութեան մէջ, կը ներկայացնէ նոր ու տեւական հարստութիւններ։

Ռոմանթիսմը ստեղծեց իրար մերժող տարրեր։ Յիշենք նաեւ ձեւաձեւայ (concret) ճիւղը, որ կը մաքառի ազգակցութեան եւ արտաքինին հետ շփումին դէմ, վերացեալ (abstrait) ճիւղը՝ որ կ'երթայ կորսուիլ ցնորքներու, իտէալներու աշխարհը։

Կայ նաեւ անաստուածական Ռոմանթիսմը՝ ամբողջապէս կազմուած ըմբոստ մխտումներով, եւ կրօնական Ռոմանթիսմը որ կ'ապրի Արարչին հետ անընդհատ հաղորդութեան մէջ։

Կան ներշնչումի եւ արուեստի Ռոմանթիսմները Մալարմէով։

Այդ հաշիւով ինչո՞ւ չնկատել այս շարժումը իբր պտուղը դասական դպրոցին, քանի որ ան՝ վերոյիշեալ բոլոր մասնիկները կը միացնէ եւ անոնց վրայ կը վարէ կազմակերպիչի դեր։

Ռոմանթիսմի արմատական ճշմարտութիւնը կը կայանայ անիշխանական վիճակի մը տիրանալու իղձին մէջ։ Այդ միտքերէն միայն՝ հանճարեղ գաղափարները, որոշ ձեւ մը առած՝ կրնան դուրս գալ։ Եւ երեւակայութիւնն ու զգայնութիւնը՝ գիտականութեան կենսական ստիպողութիւններ են, որոնք կրնան ծագիլ անկաշկանդ ուղեղներու մէջ։

Դասականութեան գերակշռութիւնը արմատախիլ ընելով, Ռոմանթիսմը միեւնոյն ատեն մահացուց անոր ապրելու իրաւունքը, եւ ի փոխարէն մեզ խոստացաւ նոր տաղանդ, իր կարգին կաղապարը այլազան ձեւերու վերածող։ կամ աւելի ճիշդը կաղապարիչ, փոխանակ ըլլալու կաղապարեալ։ Կը բաւէր դիտել Շափլէն մը ու Քաէպիյեռ մը՝ Վինեիի եւ նոյնիսկ Կլաթինեիի հետ բաղդատութեան մէջ։

Ռոմանթիսմը կը սիրէ միտքի եւ հոգիի ամբողջական նուիրումը, ահա թէ ինչպէս կը բացատրուի Էրնանիի ներկայացումին յարուցած մեծ ոգեւորութիւնը, որուն ընթացքին ամէն մէկ հանդիսական ուզեց անձնուրել բեմին վրայ ծնած նոր դպրոցը՝ այդ օրը յաղթական, աւելի վերջ հաստատ հիմերու տիրացած՝ Քրոմուէլի յառաջաբանով։

Երջանիկ օրեր, ուր գրականութիւնը այդ ատրճան անձնանուէր հետեւորդներ ունէր, եւ համայնքները ներկայ ամբարիշտ անտարբերութիւնը ունենալ չէին փորձեր։

* * *

Ամէն հոսանք, բազմաթիւ պատճառներէ մղուած, իր առաջին ուժգնութիւնը չի պահեր, եւ իր գոյութիւնը կը պահանջէ, երբ իր նախնական ուժին եռեւ մեզ կը ներկայացնէ յարատեւելու կոչուած մասնիկներ։

Ռոմանթիսմը, ուրեմն, դար մը ապրելու կարելիութիւնը ձեռք բերելէ վերջ՝ իր ծրագիրը իրականացնել եւ այլեւս երիտասարդանալու ստիպումին տակ կը գտնուի։

Ճիշդ է թէ՝ դասական դպրոցին պէս ան չպիտի անհետանայ, ճիշդ է թէ՝ իր գծած ճամբաները անկարելի է ուրանալ, բայց եւ այնպէս ան պէտք է քանի մը երկրորդական տարրեր իւրացնէ եւ ոչնչացնէ ուրիշ մէկ քանիներ, որպէսզի նոր դաշտեր ներկայացնէ երիտասարդ ու ապագայապաշտ ուղեղներու։

Ճիշդ չէ՞ թէ Ռոմանթիսմը պէտք է նկատել նաեւ միտքին եռանդասէր կոչումներուն իրականացումը։ Երբեմն, եթէ ան չուզէր ստեղծել զինքը մերժող ո եւ է հակաշարժ ընթացք, բնական է որ փորձէ անմշակ հողերու տիրանալ։

Այդ փորձերը ո եւ է ուժեղ հանգամանք մը չեն ներկայացներ, ինչ որ կը բացատրէ վերջին տասնեակ տարիներու երիտասարդ գրողներու յուսահատեցուցիչ տաղանդը։

Ներկայիս կը տեսնենք որ՝ քանիներ երկիրէ երկիր կ'ոստոստեն իրենց երեւակայութիւնը
կազդուրուելու համար
աշխարհի մէջ գրուա
պատկերներու առջեւ
ճակը անշուշտ տեւակ
մշուշապատ շրջանները
համարուին նախօրեակը
քրքրական երեւոյթնե
կը զգանք բայց չենք կ
միտքին մէջ յատկերաց
իրապաշտ (surréalist
ժումը դեռ որոշ արտա
թիւն մը չէ առած,
կրնայ ըլլալ ապագայ
ձեւափոխումը, որ գրակ
լայն ասպարէզներ պիտ
միշտ յենլով Ռոմանթի
սական տեւայներուն վր

Ե. ԶԱՀՐԷՃ

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՆԱԽԿԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԻ

ԽՄԲ.— Այս պատ
ղրկուած է փարիզի ռ
օրկանին, որ հրատարա
լալով, պատճէնը ճամբ
է մեզի։ Կը հրատարակ
փոփելով.—

Փարիզի ռամկավար
Թաթերթին 9 Յուլիս թի
երեւցած է Մարսէյլէն
ցութիւն մը նախորդ
հովիւ Մամբրէ Վրդ.ի
շուրջ։ Այդ հարցը պ
մար եւ մոռցուէր վարչ
տեսրակներուն մէջ, բայ
գապետը կը նախըն
«Թղթակից»ներուն
քրքրել իր մօտիկ ա
Փրքրենք ուրեմն, մեզը
իր վէզը։

Պոլսական թերթ մը
թէ Մամբրէ Վրդ. իր
տարած է եկեղեցական
եւ վարչութեան անդ
գացած տունէն գրաւած
նոնք։ Այս տեղեկութիւ
է, Վրդ.ին տունէն գոյք
գրաւուած, բայց եկեղե
գոյքերը Վրդ.էն ստանա
մար հարկ եղաւ որ այս
գրողը վարչութեան ան
տին եւ քարտուղարի
Վրդ.ին քաղաքէն հեռան
տաձգել տալ, Վրդ.ը
տանի, վերադարձնել տա
մը իրեր որոնց համար վ
պնդէր թէ իրեն կը պատ
եւ գոյքերու յանձնումի
դութիւնը կատարել տալ
նալով ճակառակ պա
ընդհ. դատախազութեան

Դարձեալ գոյքերու
Պալաքեան Եպիս
եւ թեմական խորհուրդ
դամի մը ներկայութեան
տատուեցաւ որ Վրդ.ը փո
Մարսէյլի մէջ մնաց
պոսի մը լանջախաչը եւ
խաչը իւրացնել։ Մարսէյլ
վարդապետը վարչութեան
տին յայտարարեց որ ա
իրեն նուիրուած են Պալ
եպիսկոպոսի կողմէ։ Փ
մէջ Պալաքեան եպիսկոպ
կառակը ըսաւ եւ յայտ
հրամայած է Վրդ.ին, Մա
եկեղեցիին յանձնել ձեռք
ը, իսկ լանջախաչը իրեն
միածին ղրկուելու համար
այդ հրամանին հնազանդ
խաչը յանձնած է։ Պալ
եպիսկոպոս երբեք այդ
նուիրած չէր վարդապետի
պէս այս վերջինը վարչ
առջեւ յայտարարեց։

Մատնութեան խնդրի
թիւ վարչութեան ժողով
որոշապէս ճշտուեցաւ մէկ
Պ. Հայկ Սէրէնկիւլեան
Դաշնակցականներ Ապա
թեան ընդհ. տնօրէնին
կանչուած էին իբրեւ
տանեալ եւ Մամբրէ վ
պետը անոնց հետ կանչ
իբրեւ ամբաստանող։

Մամբրէ վարդապետ
սարի մը յանձնած էր
դարանի բաց վկայագիր
ուածով երեւան ելաւ
պետին արարքը եւ վարչ
նը թերթերու միջոցաւ
ունեցաւ զգուշացնել համար
թիւնը։

Վարդապետը վարչ

ՅՈՒՅՍԻ ԱՎԱՆԱԿԱՆ ՎԱՂՎԱՆԴԱԿԻ

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՄԱՀՎԱՆ ՀԱՐՅԱՆ

(Վեպ)

Մասնակցեմ Հայրենիքի մահվան հարյան...

Ս. Զորյան

Ա

Ամառ էր։ Ամպամած, խոնավ ամառ։ Ամեն առավոտ ծանր մառախուղ էր իջնում Ալեքսանդրիայի վրա, ծածկում էր ծովը, ծածկում էր ամբողջ քաղաքը, ծածկում էր նավահանգստի ամբողջ տարածությունը։ Ամեն առավոտ մառախուղը ծանր էր, խոնավ, ամեն առավոտ ամպամած էր, ամեն առավոտ անձրև էր գալիս։

Ամեն առավոտ Ալեքսանդրիայի նավահանգստում ամեն առավոտ նավեր էին մեկնում, նավեր էին գալիս։ Ամեն առավոտ նավերը մեկնում էին, նավերը գալիս էին,

հրաւիրելով առանց վերապահութեան հպատակիլ կուսակցութեան որոշումներուն։

Կոչը կը հրաւիրէ ուժգնօրէն կռուիլ ընդդիմադիրներուն դէմ, առանց նկատի ունենալու անոնց դիրքը, ոչ ալ այն ծառայութիւնները, զորս կատարած են անոնք յեղափոխութեան ընթացքին։

«Փրավտա» կը ծանուցանէ թէ Սոքոլնիքով (աջ ընդդիմադիրներու պետը) եւ ուրիշ վարիչներ հրաժարած են ընդդիմադիր հոսանքէն։ Հաւաքաբար ստորագրած են յայտարարութիւն մը, որով ետ կ'առնեն իբրեւ ընդդիմադիր նախապէս իրենց տուած ստորագրութիւնները։ Մոսկուայի պաշտօնաթերթը կը գուշակէ թէ պայքարը սաստկացնելու մասին իրենց տուած որոշման հետեւանքով, շատեր պիտի հեռանան ընդդիմադիր շարքերէն։

Լէնինի այրին, տիկին Քրուփսքայա, որ 1925էն ի վեր յարած էր ընդդիմադիր հոսանքին նոյն ժողովին մէջ, ճառ մը արտասանած է, կոչ ընելով աշխատիլ կուսակցութեան միութեան համար։ Տիկին Քրուփսքայա կ'ընդունի այլեւս թէ ընդդիմադիրներուն տեսակէտները սխալ են, թէ ընդդիմադիրներու ամբաստանութիւնները, որոնք ոեւէ հիմ չունին, կը խափանեն կուսակցութեան ջանքերը՝ բանուորներու կազմակերպման եւ միացման համար։

Դաւ մը Վէհապիներու թագաւորին դէմ

Պասրայէն կը հեռագրեն թէ ոստիկանութիւնը երեւան հանած է դաւադրութիւն մը, որ նպատակ ունէր սպաննել Նէճտի եւ Հիճազի վէհապի թագաւոր Իպնը Սուուտը եւ իր երէց որդին էմիր Սաուտը։ Դաւադրութիւնը կազմակերպուած էր Սուլթանին հարազատ եղբօրը, էմիր Մոհամմէտ իպն Ապտիւրրահմանի կողմէ։

Սուլթանին ծառաները կաշառուած ըլլալով, դաւադրութիւնը դիւրութեամբ գլուխ պիտի հանուէր։ Սակայն Հազայի (Պարսից ծոց) կուսակալ Ապտուլլահ Իպն Եէլվի յաջողեցաւ երեւան հանել դաւը։

Լէոն Տօտէ օդափոխութեան ելած է

«Աքսիոն Ֆրանսէզ» կը հրատարակէ հետեւեալ գեկոյցը.—

Տօտէ որոշեց այլեւս չուշացնել օդափոխութիւնը, զոր սովոր է կատարել ամէն տարի իր ընտանիքին հետ։ Եւ այս տարի օդափոխութիւնը պիտի անցընէ Պելճիքայի մէջ, առանց հոգ ընելու Սարոյի ոստիկանները։

Երկուշաբթի առաւօտ, ամէն մէջոց ձեռք առնուած էր։

Լէոն Տօտէ ճամբայ ելաւ, առաջնորդութեամբը արքայական երիտասարդներու։ Ոչ հսկողութիւնը, որ կը կատարուի Ֆրանսայի բոլոր ճամբաներուն վրայ, ոչ ալ աւելի խիստ քննութիւնը, որ տեղի կ'ունենայ Ֆրանսա. մաքսատուներուն մէջ՝ Ընդհ. Ապահովութեան հրահանգով, չարգիլեցին որ Լէոն Տօտէ հանդարտ շարունակէ իր ճամբորդութիւնը։ Ան անցաւ հիւրընկալ երկրին սահմանագլուխը, ուր պիտի մնայ քանի մը շաբաթ։ Առանց ոեւէ դժուարութեան, Լէոն Տօտէ պիտի վերադառնայ Ֆրանսա, երբ որ ուզէ։

⁂ «Ժուռնալ»ի աշխատակից Ժէօ Լոնտոն կը պատմէ թէ քանի մը օր առաջ այցելած է Լէոն Տօտէի, որ կը գտնուէր Ֆրանսայի մէջ կրօնաւորի մը գեղջուկ տան մէջ։ Փարիզէն մեկնած է կէս գիշերէն վերջ ինքնաշարժով մը։ Քաղաքէն դուրս հանդիպած է ուրիշ ինքնաշարժի մը. աչքերուն սեւ ակնոցներ անցուցած են եւ քանի մը ժամուան խիստ արագ ճամբորդութենէ մը վերջ, ինքնաշարժը կանգ առած է «Ֆրանսայի հրաշալի անկիւններէն մէկը»։ Ինքնաշարժի վարիչը պատուիրեց իրեն ձախ արահետէն քալել «Վալանսիա»ն սուլելով։ Կրօնաւորը դուռը բացաւ, ու քիչ վերջ վար իջաւ Լէոն Տօտէ, ընդունելու համար ճարպիկ լրագրողը։ Կրօնաւորը անոնց պատկերները առաւ։ Տօտէ տեղեկութիւններ ուզեց Փարիզի կեանքին մասին։

Այցելութենէն վերջ Ժէօ Լոնտոն, դարձեալ սեւ ակնոցներ դրած, Փարիզ վերադարձաւ։ Բացի ֆրանսացի լրագրողէն, Լ. Տօտէ ընդունած է նաեւ օտար թերթերու թղթակիցներ, որոնք արտասահմանի թերթերուն գրկած են Տօտէի յայտարարութիւնները։

Նոր մրցանիշ կոտրելու փորձեր

Երկու գերման օդանաւորդներ, Ռիսքից եւ Էտզարտ, առջի առաւօտ Տէսսաուէն մեկնեցան օդանաւով մը, որ 3700 քիլօ պէնզին կը պարունակէ եւ կը յուսան օդին մէջ մնալ 60 ժամ։ Անոնց նպատակն է կոտրել ժամական մրցանիշը։

Ուրիշ երկու օդանաւորդներ, Լօօզ եւ Քէօլ, որոնք նման օդանաւ մը ունէին, նոյն պարունակութեամբ, չյաջողեցան թռչիլ. խանգարման մը հետեւանքով։

Երկու անգլիացի օդանաւորդներ, Քար եւ Տըրթ, որոնք գաղտնի թռած էին Քրէնուըլի օդային կայանէն, կոտրելու համար հեռաւորութեան մրցանիշը, ինկան Դանուբի մէջ, Աշաշի մօտ։ Օդանաւորդները փրկուեցան, իսկ օդանաւը կը ծփայ գետին ջուրերուն վրայ։

Քար անգամ մըն ալ ինկած էր Պարսից ծոցին մէջ, նման մրցումի մը ընթացքին, երբ Լոնտոնէն Հնդկաստան կ'երթար։

Միւս կողմէ գերմանական ընկերութիւններ նոր փորձեր կը կատարեն։ Եթէ յաջողին անմիջապէս պիտի ձեռնարկեն կտրել Ատլանտեան ովկիանոսը երկու օդանաւով, որոնք պիտի կոչուին «Եւրոպա» եւ «Պրէմէն»։ Օդանաւին մէջ միակ տեղը, որ յատուկ է ճամբորդի. պիտի գրաւէ Հըրսթի պատկանող թերթերուն ներկայացուցիչը։

ՌՈՊԷՐ ՏԸ ՖԼԷՐԻ ՄԱՀԸ

Երէկ առաւօտ Փարիզի մէջ տեղի ունեցաւ յուղարկաւորութիւնը ակադեմական Ռոպէր տը Ֆլէրի, որ քանի մը օր առաջ մեռած էր Վիթէլի մէջ։ Յուղարկաւորութեան ներկայ էին Ակադեմիային կողմէ Պարթու, Լուիօ, «Ֆիկարօ»ի ներկայացուցիչները եւ զանազան պատուիրակութիւններ արուեստի եւ թատերական։

Եկեղեցիին բակին մէջ ճառեր խօսեցան Պարթու, Էտմօն Սէ, Պէռնշթայն եւ Քոթի։

Ռոպէր տը Ֆլէր ծնած էր 1865ին։ Մեռաւ երակային քորբոքումէ։ Հեղինակած է բազմաթիւ ծանօթ թատերախաղեր։ Ունի բանաստեղծական ուսումնասիրութիւններ։ Տնօրէնն էր «Ֆիկարօ»ի գրական բաժնին եւ նախագահ Թատերագիրներու արհեստակցական միութեան։

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԷՆ ԺՈՂՈՎԻ

կը հրաւիրէ Փարիզի շրջանին բոլոր ենթակոմիտէներու եւ խումբերու ներկայացուցիչները 6 Օգոստ. երեկոյեան ժամը 9ին քաֆէ Օ Թիլեօ տը լա Լիւնի վերնայարկը, մէթրօ Իթալի։

ԽԱՆԱՍՈՐԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

ՄԱՐՍԷՅԼ

Նախաձեռնութեամբ Մարսէյլի շրջանային կոմիտէին, այս կիրակի կէսօրէ ետք ժամը 3.30ին, 84 րիւ Շափ Պօն Թէաթրի մէջ։ Կը խօսի ընկ. Արօեան։ երգ. եւ նուագ։ Արտասանութիւններ՝ Մ. Մարութեանէ, Շ. Սարեանէ եւն.։

ՓՕՆ ՏԸ ՇԷՐԻՒԻ

Դաշտահանդէս, կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Փօն տը Շէրիւիի ենթակոմիտէի կողմէ, այս կիրակի առաւօտ ժամը 10ին Grammontի լճին եզերը։ երգ, արտասանութիւն, կովկասեան եւ հայկ. պարեր եւ անակնկալներ։ կը մասնակցին Լիոնի «Արաքս» ֆանֆառը եւ հայ արիները։

Հաղորդակցութեան միջոցներ.—Լիոնէն շոգեկառքով՝ առտուան ժամը 6:30, 9.30 եւ 13,30ին, 16 թիւ ճանրակառքով Pont-Lafayetteէն առտուան ժամը 8ին եւ 11.45ին։

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

ՊԷԼՖՕՌ

կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Վազգէն խումբին կողմէ, 7 Օգոստ. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, Caserne Offemontի դպրոցի սրահը։ երգ, նուագ, արտասանութիւն եւ ներկայացում։ Մուտք՝ 3 ֆր.։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՄԷՋ

վաղը շբ. գիշեր ժամը 9ին Bon Théatreի մէջ, 84 Rue Chape ղեկավարութեամբ՝ դերասան Մ. ՄԱՐՈՒԹԵԱՆի եւ մասնակցութեամբ Շ. Սարեանի եւ տեղական ուժերու։ կը բեմադրուի՝ Լ. ՇԱՆԹԻ

ՀԻՆ ԱՍՏՈՒԱԾՆԵՐԸ

ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ

Ֆաքիր Թահրա պէյի ներկայացումները աննախընթաց հիացում կը պատճառեն սասնեակ հազարաւոր հետաքրքիրներու, որոնք ամէն գիշեր կ'երթան իր զարմանահրաշ փորձերը տեսնելու Théatre Antoineի մէջ (14, Bld. de Strasbourg).

Մուտքը արգիլուած է անչափահասներու եւ յղի կիներու։

Փրօֆէսէօր Մաքէնզիի հըսկողութեան ներքեւ՝ մասնաւոր բժշկական մարմին մը եւ հիւանդապահուհիներ միշտ պատրաստ են ներկայացման տեղն նուագողներուն օգնութեան փութալու։

ՑՈՒՑԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. «Եռագոյն» խումբի ընկերական ընդհ. ժողովը այսօր ուրբաթ ժամը 8ին, 80 Charles-Chefson, Bois Colombes: բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Հ. Յ. Դ. Պէլվիլի ենթակոմիտէին ընդհ. ընկերական ժողովը 8 Օգոստոս երկուշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, 40 Rue de Bellville: կարեւոր օրակարգ։

Հ. Յ. Դ. Փօն տ'Ըվնայի կոբիւն խումբի վիճաբանական ժողովը այս կիրակի ժամը 8.30ին, ընկ. Ասատուր Շէքէրճեանի բնակարանը։ Ներկայանալ անդամատետրերով։

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի «Վարուժան» ենթակոմիտէն ստիպողական ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին ծանօթ հաւաքատեղին։ կարեւոր օրակարգ։ ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Ներկայանալ անդամատետրերով։

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի «Ռոստոմ» ենթակոմիտէի ընդհ. անդամական ժողովը 7 Օգ. կիրակի երեկոյ ժամը 7.30ին (63 րիւ տը լա Ռէփիւպլիք) սովորական հաւաքատեղին. Ներկայանալ անդամատետրերով։ Զեկուցում ռայոնական ժողովին պատգամաւորներէն։

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի «Հրայր» ենթակոմիտէին ընդհ. անդամական ժողովը այս կիրակի ժամը 8.30ին, նախկին գաղթակայանի քանի Օտոյի քովի սրճարանին մէջ կը խնդրուի ներկայանալ անդամատետրերով։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԱՄՍԻԱՑԻՆԵՐՈՒՆ

դաշտային հաւաքոյթը 7 Օգոստ. կիրակի առաւօտ ժամը 10ին, Լա Փոմ Շալէ տը լա Փոմի գեղատեսիլ պարտէզին մէջ։ Թիւնէլէն առնել 12 կամ 40 թիւ ճանրակառքը։

«ԲԱՐՁՐ-ՀԱՅՔ»ի հայրենակցական միութեան կազմակերպած վիճակահանութիւնը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին Ռոստոմի սրահը 40 Rue de Belleville։ Վիճակահանութենէն յետոյ ընդհ. ժողով։ Օրակարգ՝ հանգանակիչ յանձնաժողովի եւ վարչութեան հաշուետուութիւնն ու նոր վարչութեան ընտրութիւն։

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Տարօն-Տուրուբերանի հայրենակց. միութեան կողմէ, 14 Օգոստոսին, Շավիլի անտառին մէջ։ Մանրամասնութիւնները յաջորդով։

Կը խնդրուի քոյր միութիւններէ եւ հաստատութիւններէ նկատի ունենալ, սոյն թուականը։

Գ. ՊԱՏՄԱ-ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՐՇԱՒ

Զ. Ե. Ռ. Միութեան Փարիզի կեդր. վարչութեան 3րդ պատմագիտական արշաւը՝ այս կիրակի կէսօրէ վերջ Musée de Trocadéro (Ազգաբանական Թանգարան) առաջնորդութեամբ Պ. Պ. Մ. Նաթանեանի եւ Կ. Յ. Բասմաջեանի։ Կը հրաւիրուին անդամներն ու մասնակցիլ փափաքողները։ Հաւաքավայր՝ Métro Trocadéro ժամը 2.30ին։ Օգոստոս 14ին մեծ դաշտահանդէս։ Մանրամասնութիւնք մօտ օրէն։

«ՅԱՐԴԳՈՂ»Ի ՊՏՈՅՏՆԵՐԸ

կիրակի 7 Օգոստոս, «Յարդգող»ի անդամներն ու համակիրները շոգենաւով պտոյտ մը պիտի կատարեն դէպի Սէն-Քլու անտառը։ Ժամադրավայր Շաթըլիէի նաւամատոյցը ժամը 9ին։ կարելի է միասին բերել ցորեկուան ճաշը։ Տեղի պիտի ունենան խաղեր, զբօսանքներ, խմբանուագ, եւ «Յարդգող» ձեռագիր յանպատրաստից օրաթերթը։

«ԴՐՕՇԱԿ»Ի ՀԱՍՑԷՆ

Mlle. S. Agopian

5, Rue des Gobelins (Paris 13e)

ՎԱՐՁՈՒ ԵՆ մեծ եւ պզտիկ սենեակներ։ դիմել՝ Պ. Արսլանեանի, 36 Rue Damesmes, Paris 13me մեթրօ Իթալի։

ՍՏԱՑԱՆՔ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ

Հայերէն.— Թուրքերէն երգեր.— Թամպուրի ձէմիլ, Հաֆըզ Եաշար, Աշիր, Իպրահիմ, Քէմանի Անաստաս.ի, Թագսիմ, կարգ եւ շարքըներ, գեղջկական գիներով։

Դիմեցէք՝ Արեւելեան նուագարանաց Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆի

28, Rue Le Sage, PARIS (20e) — Téléphone : Ménil. 61-85

Métro Belleville : Tramway 5 et 26

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Դշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—Կիրակի եւ տօն օրեր՝ 9...

ՏՕՔԹ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ

Նախկին բժշկապետ կարմիր խաչի հայկական հիւանդանոցի. Մասնագէտ ներքին, վեներական, միզասեռական հիւանդութիւններու։

Ամէն օր 5-7, կիրակի 9-12

Rue des Acacias 42, Métro Ternes-Etoile, Tél. Galvani, 28-5...

ՏՕՔԹ. Վ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Ամերիկայէն նոր վերադարձած

ՄԱՍՆԱԳԷՏ, ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

Տարիներէ ի վեր Նիւ-Եորքի յայտնի հիւանդանոցներու մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած։

Կ'ընդունի ամէն օր 4—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ կէս օր։

16 Bld. Saint-Denis, Paris (10e) Métro: Saint-Denis Téléph. Provence 09-32:

ՀԱՅ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԵՒ ՍՐՃԱՐԱՆ

Alimentation Franco - Orientale

E. PAPAZIAN et H. GAMGAMIAN

7, Rue Blanqui, Kremlin-Bicêtre (Seine)

Ծախ մթերք արեւելեան եւ եւրոպական նպարեղէններու։ Փարիզէն և գաւառներէ եկած ապսպրանքները կը կատարենք արագ եւ կատարեալ ուղղամտութեամբ։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

76, RUE BERNARD DU BOIS, MARSEILLE

Վ. Ս. ԹԷՄՈՒՐՃԵԱՆ

երդուեալ թարգմանիչ հայերէնի, թուրքերէնի եւ անգլ...

Մարսէյլի մէջ առաջին անգամ ըլլալով կը բացուի պաշտօնապէս երդուեալ թարգմանիչի գրասենեակ, որ դիւրութիւն եւ ծրի տեղեկութիւն պիտի տայ Ամուսնական, հպատակութեան, դատական, առեւտրական եւ ապահովագրական գործերու մասին։

Ամուսնութեան թուղթ կը հանենք 10 օրուան մէջ, երբ ծննդեան թուղթ ունին 100 ֆրանքի, եթէ ոչ 300 ֆրանքի։

Պաշտօնական թարգմանութիւն՝ ամուսնական, մկրտութեան, նամակներու եւ մուրհակներու։

ՊԱՀԵՑԷՔ ՎԵՐՋԻՆՇԵԱԼ ՀԱՍՑԷՆ

ՕՐ ՄԸ ՊԷՏՔ Կ'ՈՒՆԵՆԱՔ

ՄԱՌՇԷՅԻ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ

ՈՒՆԻՆՔ օրուան նորոյթին համաձայն շինուած ... քօրսաժի, ժիլէյի, փուլ-օվըրի, էշարփի, շալ... քաշքօլի եւ քոմպինէզօնի պատրաստ մթերք, խիստ նպաստաւոր գիներով։ Այցելեցէք մեր վաճառատունը ապահովելու համար ձեր շահը։ Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն։

Հասցէ՝ Maison ASLAN - MOURAD 29 Rue Trévise. métro Cadet Paris (9). Tél. Provence 52—17.

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ

«Լուսաքաղ» մատենաշարէն

ՇԱՐԼ ՆՈՐԴՈՒՆԻԻ

ԱԼՊՈՄԸ (ՀԷՔԵԱԹՆԵՐՈՒ)

40 էջ ԳԻՆ՝ 3 ՖՐԱՆՔ

Եւ

ՀԱՐՈՒԱԾԸ

Հեղ. ԱՆՏՈՆ ՉԵԽՈՎ

Թարգ. Վ. ՍԵՒՈՒՆԻ

40 էջ ԳԻՆ՝ 3 ՖՐԱՆՔ

ՓՕՍՏԻ ԾԱԽՔ ՉԿԱՅ

Դիմել՝ Vahram Sévouni 5 Av. Quihou, Saint-Mandé. (Seine), եւ «Լուսաքաղ»ի գործակալներուն։

«ԼՈՒՍԱՔԱՂ»

Իր պարբերական պրակները գրական շաբաթաթերթի կը վերածէ։ Ա. Թիւը 7 Օգոստ.ին։ Կ'աշխատակցին յարգուած եւ սիրուած գրիչներ։ Բաժանորդագրութեան նոր պայմաններ (եռամսեայ 13, վեցամ. 25, տարեկան 45)։ Հատը պիտի ծախուի 1 ֆրանքի։ Մեծ մրցում մը՝ Ա. Թիւէն իսկ։ 500 ֆր.ի մրցանակ։ Դիմեցէք գործակալներուն կամ Vahram Sévouniի, 5 Avenue Quihou, St. Mandé (Seine).

ՍԱԿԱՐԱՆ

4 Օգոստոս 1927

ՖՐԱՆՔ

Անգլիոյ,	L. St.
Տոլար,	Dollar
Մարք (ոսկի) 100	Mark
Թրքական թղթ.	L. Trq.
Թրք. ոսկի	» or
Մէճիտիէ	Médjidié
Լէվա 100 հատը	Léva
Տրախմի »	Drachme
Լիր »	» Lire
Պելճ. ֆրանք »	Frc. Belge
Զուից. »	Frc. Suisse
Լէյ 100 հատը	Ley
Չերվոնեց	(10 Roubles or)

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Քր. Ֆոնսիէ I	Cr. Fonc. Eg.
» II	»
» III	»
Թուրքիոյ երկթ.	Lots turcs

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDIT...
208bis, Rue Lafayette Paris

Le Gérant : H. TEURN...

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺՆԵԳԻՆ			
	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ			250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200 ֆ.

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration / Խմբագրութիւն : 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ 6 ՕԳՈՍՏՈՍ 1927

6 AOUT 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 408

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՓՐԿԵ՛ՆՔ ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԸ

Կը թուի թէ բախտորոշ, ճակատագրական եւ պատասխանատու անկիւնադարձի մը առջեւ կը գտնուինք:

Խօսքը նոր սերունդին սպառնացող աւելի մեծ վտանգներու մասին է:

Բազմակողմանի են վտանգները, որոնք կը սպառնան մեր ցեղի հիմերը փորել:

Թէեւ Մեծ Եղեռնէն ի վեր անցած են 12 երկար տարիներ, սակայն մեր երկսեռ որբերը զանազան որբանոցներու մէջ խոշոր թիւ մը կը կազմեն տակաւին: Անոնցմէ փոքրիկ մաս մը միայն հայկական հաստատութիւններու մէջ տեղաւորուած են, մնացածները կը պատսպարուին Ամերիկեան Նպաստամատոյցի կողմէ:

Այս հաստատութեան տեղեկագիրները ժամանակէ մը ի վեր արդէն ցոյց կուտային թէ՝ քանի՛ ժամանակը կ՚անցնի, այնքան օգնութեան տրամադրութիւնը կը թուլնայ օտար բարեսէրներու մօտ: Իսկ այս տարի Միսիսիփիի աննախընթաց և ահռելի ողողումներու հետեւանքով ստեղծուած աղէտը իր վրայ հրաւիրած է ամերիկեան բարեսէրներու ամբողջական ուշադրութիւնը, որու հետեւանքով, եթէ ոչ ամբողջապէս՝ գոնէ մեծ չափով ցամքելու դատապարտուած պիտի ըլլան Նպաստի աղբիւրները:

Ասիկա շատ բնական երեւոյթ մըն է եւ երբեք մեղադրելի չեն օտար բարեսէրները, երբ իրենց սրտին ու հոգիին աւելի մօտիկ խօսող աղէտի մը վրայ կը կեդրոնացնեն իրենց ամբողջ ուշադրութիւնը:

Այս պարագան սակայն շատ վտանգաւոր կերպով կը սպառնայ քանի մը տասնեակ հազար հաշուող մեր որբերու վիճակին:

Այդ է պատճառը, որ թէ՛ Նպաստամատոյցի կեդրոնը և թէ Օր. Ալիս Սթօն Պլաքուէլ ահազանգի բնոյթ կրող կոչերով կը դիմեն հայ ժողովուրդին՝ ցոյց տալու սպառնացող վտանգը և փնտռելու դարմանը Հայերու գոհողութեան մէջ:

Գիտենք թէ այսպիսի կոչեր շատ եղած են ուրիշ առիթներով, սակայն հայ ժողովուրդը, մանաւանդ անոր ապահովուած դասը քիչ գոհողութեան յանձառու եղած է: Բայց այս անգամ անտարբեր մնալ պիտի դառնայ հոմանիշ ոճրագործութեան և ազգային գոյութեան դէմ դաւաճանութեան:

Տարիներու ընթացքին մեր ապիկարութեան եւ անտարբերութեան հետեւանքով, հազարներով, նոյնիսկ տասնեակ հազարներով մենք ցրուեցինք մեր չափահաս որբերը օտար աշխարհներ, դատապարտելով զանոնք օտարոտի եւ ծանր աշխատանքներու, մօտաւորապէս գերեվարութեան աստիճանի մը, եւ որոնց մեծ մասը դատապարտուած պիտի ըլլան կորստեան:

Իսկ այս անգամուան նիւթական տագնապը որբանոցներէն դուրս պիտի նետէ նաև, մեր անչափահաս եւ գուրգուրանքի կարօտ փոքրիկ բեկորները: Ո՞ւր պիտի երթան, ի՞նչ պիտի ընեն այս անօգնական երախաները:

Հրատարակեցինք «Հայրենիք»ի կոչը ամերիկահայ գաղութին՝ արձագանգ տալու Նպաստամատոյցի ահազանգին և մասնակցելու հանգանակութեան:

Մենք այն համոզումէն ենք, թէ ասիկա բաւարար չէ վերջնականապէս լուծելու տագնապը:

Մենք ոչ միայն պիտի մտածենք որբանոցներու մէջ եղածներու պատսպարումի մասին, այլ նաեւ անկէ դուրս եկած՝ իբր թէ չափահաս դարձածներուն կեանքին ուղղութիւն տալու, զանոնք օտարացումէ ու այլասերումէ փրկելու, եւ մեր հաւաքականութեան օգտակար դարձնելու մասին:

Որո՞ւ սրտին մէջ վէրք չէ բացած այն երեւոյթը, որ հազարներով մեր կեանքէն կտրուած եւ Ֆրանսայի ագարակներուն եւ Մակեդոնիոյ ծխախոտի դաշտերուն մէջ նետուած են անդեկ ու անօգնական:

Դեռ աւելին, քանի մը օր առաջ թերթերու թղթակիցները լուր տուին, թէ մեր հայրենիքին մէջ գոյութիւն ունեցող որբանոցներու չափահաս դարձած որբերն ալ նոյն վիճակին կ՚արժանանան. կը ղրկուին օտար երկիրներու աշխատանքի շուկաները՝ իբրեւ վարձու ձեռքեր:

Մեր նոր սերունդի ապագան վերջնական կորուստէ փրկելու համար կիսամիջոցները չեն բաւեր. անոնք կրնան պատահական եւ ժամանակաւոր դարման ըլլալ միայն:

Համազգային մեծ կազմակերպութեան մը հրամայական պէտքին առջեւ կը գտնուինք, միայն այս նպատակին յատուկ: Ահա՛ փրկութեան միակ միջոցը: Այդ կազմակերպութիւնը Ամերիկեան Նպաստամատոյցին հետ ձեռք-ձեռքի տուած, աստիճանաբար իր ձեռքը պէտք է առնէ մեր չափահաս կամ անչափահաս որբերու գործը, փրկելու համար զանոնք ստոյգ կորուստէ: Հայ Բարեգործական Ընդհ. Միութիւնը շատ դիւրութեամբ կրնայ նախաձեռնութիւնը վերցնել եթէ կամք ունենայ, եւ մենք համոզուած ենք թէ մեր ժողովուրդը լիարուռն մասնակցութիւն ցոյց պիտի տայ:

Մեր ուժերէն վեր չէ այս գործը, որուն շատ դիւրութեամբ կրնանք ընդառաջ երթալ: Կրնանք խստօրէն պահանջել մեր բազմաթիւ ունեւորներէն, որ աննախընթաց գոհողութեան մը յանձնառու ըլլան, քանի որ մեր նոր սերունդը կամ մեր ապագան փրկելու խնդիրն է դրուած հրապարակ:

Ա.

ՄԱՄՈՒԼ

Ի՞ՆՉ Կ՚ՈՒԶԷ ԱՆԿԱԽՈՒԹԵԱՆ ԿՈՄԻՏԷՆ

Հայրենիք քննելով Հայաստանի Անկախութեան Ամերիկեան կոմիտէի բացած հանգանակութեան ձեռնարկը, կ՚ըսէ (17 Յուլիս).

— «Երեք հիմնական նպատակներ կը հետապնդէ այդ Կոմիտէն այժմ.—

«Առաջին նպատակն այն է, որ Միացեալ Նահանգներու կառավարութիւնը նախագահ Ուիլսընի իրաւարարական վճիռը Հայաստանի մասին նախապայման դարձնէ Թուրքիոյ հետ դաշնագիր կնքելու առթիւ:

«Երկրորդ նպատակն այն է, որ Միացեալ Նահանգներու կառավարութիւնը Հայաստանի Հանրապետութեան վերականգնումը նախապայման նկատէ Ռուսիոյ հետ պաշտօնական յարաբերութիւնները վերսկսելու առթիւ:

«Եւ երրորդ նպատակն այն է, որ Միացեալ Նահանգներու կառավարութիւնը շարունակէ նկատել Հ. Հ. Պատուիրակութիւնը միակ օրինական ներկայացուցիչը Հայաստանի եւ հայ ազգի:

«Հայաստանի Անկախութեան Ամերիկեան Կոմիտէի մինչ այժմեան արդիւնաւոր ջանքերը երաշխիք մըն են, թէ այսուհետեւ եւս անոր աշխատանքը այս երեք նպատակները իրագործելու համար չպիտի անցնի ապարդիւն: Անհրաժեշտ է միայն, որ անոր չպակսին նիւթական պահանջուած միջոցները:

«Այդ միջոցները հայթայթելու նուիրական պարտականութիւնը բնականաբար ամէնէն աւելի կ՚իյնայ ամերիկեան հայ քաղաքացիներուն վրայ:

«Անհրաժեշտ է, որ, ի տես միջազգային վերահաս բարդութեանց, որոնք ապահովաբար պիտի անդրադառնան նաեւ մեր ժողովուրդի բախտին վրայ, գէթ այս անգամ մեր ազգային դիւանագիտական մեքենան գործէ նախօրօք պատրաստուած եւ հետապնդուած ծրագրով մը: Բաղձալի է, որ գէթ այս անգամ ամէն ինչ չձգուի դէպքերու յետագայ ընթացքին եւ կոյր պատահականութեան:

«Ոչ ոք այս մեծ հանրապետութեան մէջ աւելի լաւ պիտի կարողանար կատարել հայ ազգի դիւանագիտական աշխատանքը, քան Հայաստանի Անկախութեան Ամերիկեան Կոմիտէն:»

ՕԴԱՆԱՒԻ ՆՈՐ ՓՈՐՁԵՐ

Երկու Ֆրանսացի զինուորական օդանաւորդներ՝ Ռընէ եւ Ալֆրէտ տը Վիթրոլ եղբայրները երէկ առաւօտ ժամը 4.15ին Պուրժէի օդանաւային կայանէն մեկնեցան Պրէկէ օդանաւով մը, մէկ թռիչքով Փարիզէն Քաունօ (Լիթուանիոյ մայրաքաղաքը) երթալու համար:

.˙. Տրուհէն առջի օր մէկ ժամ թռիչք կատարեց «Միս Քոլոմպիա»յով: Լէվինի հետ վերջնական պայմանագրութիւնը կնքուեցաւ: Տրուհէն 100,000 ֆր. պիտի ստանայ մէկ տարուան համար: Մեկնելու պարագային տիկին Տրուհէնի պիտի տրուի 300,000 ֆրանք:

.˙. Գերման օդանաւորդներ Ռիսթիչ եւ Էտզարտ Լայփցիկի եւ Տէսաուի միջեւ կը շարունակէն երթեւեկը՝ տեւողութեան մրցանիշը կոտրելու համար: Ուրբաթ առաւօտ ժամը 1ին, 43 ժամէ ի վեր օդին մէջ էին և կտրած էին 5300 քիլոմեդր, ինչ որ կը ներկայացնէ Համպուրկէն Նիւ Եորք հեռաւորութիւնը: Ուրիշ հեռագիր մը կ՚ըսէ թէ օդանաւորդները ստուած դէմ անծանօթ տեղ մը իջեր են:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ժընեւի խորհրդաժողովը ձախողած

Վերջին օրերու դէպքերը արդէն նախատեսել կուտային թէ նաւային զինաթափութեան խորհրդաժողովը դատապարտուած էր մանկութեան: Այս պարագան պաշտօնապէս հաստատուեցաւ հինգշաբթի օր, երբ ծովային երեք մեծ պետութեանց գլխաւոր պատուիրակները վերջին անգամ ըլլալով հաւաքուեցան:

Ժողովէն վերջ հրատարակուած զեկոյցի մը մէջ կ՚ըսուի թէ կարելի չեղաւ յանգիլ ծրագրի մը, որ ընդունելի ըլլար բոլոր կողմերուն համար, սակայն յոյս կը յայտնէ թէ փորձը բոլորովին ձախողած չէ եւ յառաջիկային կարելի պիտի ըլլայ հակառակ տեսակէտները հաշտեցնել եւ օժանդակ նաւերու սահմանափակումը ձեռք բերել:

Անգլիա եւ Ճափոն համաձայն էին, միայն Միացեալ Նահանգներու պատուիրակները անդրդուելի մնացին: Անհամաձայնութեան հիմնական կէտն էր յածանաւերու տարողութիւնը եւ թնդանօթներու չափը: Անգլիացիները աշխարհի զանազան կողմերը իրարու մօտիկ նաւային խարիսխներ ունենալով, պէտք ունին փոքր տարողութեամբ յածանաւերու, մինչ Ամերիկացիներու նաւային խարիսխը շատ հեռու է, որով եւ մեծ յածանաւեր պէտք են իրենց:

Չիչէրին կը պատասխանէ Չէմպըրլէյնի

Մոսկուայի գործակալութիւնը կը հաղորդէ Չիչերինի հետեւեալ յայտարարութիւնները զորս ըրած է մամուլին.—

Դուք կ՚ուզէք ստուգել արտասահմանի մամուլին այն զրոյցները որոնց համաձայն, իբրեւ թէ Անգլիա առաջարկած է մեզի վերսկսիլ դիւանագիտական յարաբերութիւնները: Իրականին մէջ սովետական կառավարութիւնը ոեւէ առաջարկ չէ ստացած:

Վերջերս Չէմպըրլէյն Երեսփ. Ժողովին մէջ ըրաւ կարգ մը յայտարարութիւններ, որոնց մէջ առաջին տեղը կը գրաւէին սովորական յարձակումներ սովետական կառավարութեան դէմ, հանրային կարծիքէն ծածկելու համար այն անընդունելի միջոցները, զորս ձեռք առած է Անգլիոյ պահպանողական կառավարութիւնը հանդէպ խորհրդային իշխանութեան, ինչպէս Փէքինի եւ Արգոսի խուզարկութիւնները, դիւանագիտական յարաբերութիւններու խզումը եւայլն: Չէմպըրլէյն կը կարծէ թէ, հակառակ դիւանագիտական յարաբերութեանց խզումին եւ սովետական ստացուածքներու ամբողջականութեան եւ ապահովութեան մասին տիրող կատարեալ անորոշութեան, Անգլիա առեւտուրի մէջ կրնայ գործել մինչեւ այժմ եղանակով, ինչպէս երբեմն:

Պէտք է ըսել որ սխալ է այդ կարծիքը: Պէտք չէ մոռնալ որ դիւանագիտական յարաբերութեանց եւ առեւտրական դաշինքին խզումը տեղի ունեցաւ Անգլիոյ Նախաձեռնութեամբ:

Պէտք է հաստատեմ որ, մինչեւ այսօր յարաբերութեանց վերսկսման մասին մենք ոեւէ առաջարկ ստացած չենք ոչ ոքէ, ո՛չ պաշտօնական եւ ո՛չ ալ կիսապաշտօն եղանակով: Այսուհանդերձ, եթէ անգլիական կառավարութիւնը իրապէս առաջարկէ վերսկսիլ դիւանագիտական յարաբերութիւնները, կառավարութիւնը պատրաստ է ամէն վայրկեան անհրաժեշտ բանակցութեանց բացման, պայմանով որ տրուին երաշխիքներ թէ այլեւս չպիտի կրկնուին Արգոսի խուզարկութեան նման դէպքեր: Խորհրդային կառավարութիւնը պատրաստ է առնելու ամէն քայլ, որ պիտի նպաստէ խաղաղութեան դատին, որովհետեւ խաղաղութեան գործը կը համապատասխանէ թէ՛ Ռուսիոյ եւ թէ Անգլիոյ մեծ զանգուածներու շահերուն:

.˙. Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ՝ Մենաշնորհներու կեդր. կոմիտէն բանակցութեան մտած է բազմաթիւ ամերիկեան եւ գերմանական տուներու հետ, կարեւոր առեւտրական մենաշնորհներու մասին:

Ստալին կը կռուի իր աթոռին համար

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ կէփէուն խիստ հետապնդումներ կը կատարէ այն ընդդիմադիրներուն դէմ, որոնք հրատարակեցին յայտարարութիւն մը եւ ցրուեցին ամբողջ Ռուսիոյ մէջ՝ դէմ արտայայտուելով սպառազինութեան համար կատարուած կամաւոր հանգանակութիւններուն:

Այդ յայտարարութեան մէջ կ՚ըսուի թէ «ոչ ոք կը խորհի յարձակիլ Ռուսիոյ վրայ, այլ Ստալինն է, որ կ՚աշխատի պատերազմ յարուցանել, որպէսզի ամուր մնայ իր աթոռին վրայ եւ այս պատճառով պէտք է տապալել զայն»:

Պալթիկի կարմիր նաւատորմը

Մոսկուայէն կը հեռագրեն 5 Օգոստոս Թուականով.—

Ֆինլանտիոյ ջուրերուն մէջ ռազմափորձ կը կատարեն «Օրօրա» եւ «Մառա» տրէտնոթները, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ զրահաւորներ, չորս ընդծովեայ, 6 ականակիր յածանաւ: Այս նաւերը նախ տեսնուեցան Սթէնսքէօրի արեւելքը, յետոյ Էխօլմ կղզիի բացերը:

Առաջին անգամն է որ կարմիր նաւատորմը այսքան մեծ ռազմափորձեր կ՚ընէ:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՔԱՆԻ՞ ՔԱՀԱՆԱՅ ԿԱՅ

Կաթողիկոսական Պատուիրակութեան Դիւանէն կը հաղորդուի թէ Փարիզի եւ շրջակայից մէջ այժմ ապրող աւելի քան 20,000 հայութեան համար երեք քահանայ կայ, որոնց մէկը նոր ձեռնադրուած է: Իսկ մնացեալ 4 քահանաները անպաշտօն են՝ իրենց յառաջացեալ տարիքին եւ կամ ծանր հիւանդութեանց պատճառաւ: — Մարսէյլի եւ 400 քիլոմեդր շրջակայ քաղաքներու եւ գիւղերու մէջ ապրող 24,000 հայ գաղթականներուն համար միայն չորս քահանաներ կը պաշտօնավարեն, որոնց մէկը նոր ձեռնադրուած է: — Լիոնի եւ 300 քիլոմեդր շրջակայ քաղաքներու եւ գիւղերու մէջ աշխատաւոր 16,000 հայ գաղթներուն համար միայն երեք քահանաներ կը պաշտօնավարեն, որոնցմէ մէկը՝ ծերունազարդ՝ պիտի տեղափոխուի իր զաւկին հետ Փարիզ: Լիոնի հոգեւոր հովիւ Անանիա Ծ. վրդ. կաթուածահար եւ հիւանդ է, որով 16,000 հայութեան համար իրապէս միայն 2 քահանայ կայ, ամէն կողմ հասնելու համար. եւ նոր ձեռնադրուած Տ. Վարդան քահանայ կոչուած է Լիոնի ժողովրդեան մօտ պաշտօնավարելու:

«Ֆրանսագէտ նոր եւ թարմ հոգեւորական ուժերու անհրաժեշտութիւնն յոյժ զգալի է թեմիս վերակազմութեան այս օրերուն, Հայ եկեղեցւոյ հոգեւոր մխիթարութենէն եւ մատակարարութենէն չզրկելու համար՝ ի գին ամէն զոհողութեան ինքնաբերաբար իրեն հաւատարիմ եւ անտէրունջ Հայ հաւատացեալ ժողովուրդը, որուն ինքնապահպանման կենսական հարցին ամենագլխաւոր ազդակը Հայ եկեղեցին է, ակամայ զրկուած ըլլալով իր ցեղին անհրաժեշտ միւս մեծ ազդակներէն:»

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՃԵՄԲԸՆԹԱՑԸ

Պոլիսէն Ճայմզի Թղթակիցը կը հեռագրէ Օգոստոս 3ին.—

Անատօլուի ճեմբընթացը երէկ իրիկուն ժամը 7.20ին Էնկիւրիէն մեկնելով, այս առաւօտ ժամը 10ին հասաւ Հայտար փաշա: Այս կերպով բացումը կատարուեցաւ նոր եւ աւելի արագ սպասարկութեան մը՝ Էնկիւրիի եւ Պոլսոյ միջեւ: Յոյս կայ որ շուտով այս սպասարկութիւնը երկարաձգուի Լոնտոնէն Գահիրէ:

Ճեմբընթացը, որ ամբողջովին բաղկացած է մահճաքարժ վակոններէ, ճաշասրահով մը, շաբաթը երեք անգամ պիտի բանի, Սէնփլօնի Արեւելեան ճեմբընթացին հետ յարմարելով: Եւրոպայէն եկող ճամբորդները Վոսփորը պիտի կտրեն շոգենաւով մը, որուն մէջ պիտի կատարուին անցագրի եւ մաքսի ձեւակերպութիւնները: Եւրոպայէն եկող ճամբորդները պիտի կրնան նաեւ Հալէպ երթալ, եւ տարւոյն վերջերն ալ, մինչեւ Գահիրէ, թէեւ Սուրիոյ մէջ ճամբորդութեան մէկ մասը պիտի կատարուի ինքնաշարժով: Անատօլուի ճեմբընթացը այս առաւօտ Պոլիս բերաւ պաշտօնեաներ եւ լրագրողներ: Կայարանը ներկայ էր հանրօգուտ շինութեանց գործավար Պեհիճ պէյ:

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ Թագաւորը պիտի ամուսնանայ Շուէտի իշխանուհիներէն մէկուն հետ:

ՊՈՒԷՆՈՍ ԱՅՐԷՍԻ մէջ կռիւի համաճարակ կը տիրէ: Բոլոր դպրոցները փակուեցան մէկ շաբաթուան համար:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՈՒՐԴԸ ՍՏԱԼԻՆԻ ՀԱՄԱՐ

ՍՍՀՄ

ՄԵԾ ՀԱՂԹԱՆԱԿ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԻՆ

Ընկեր Ստալին,

Հայկական Խորհրդային Սոցիալիստական Հանրապետության աշխատավոր ժողովուրդը, որ ապրում է Խորհրդային Միության ընտանիքում, ուրախությամբ է նշում Ձեր ծննդյան 50-ամյակը։

Հայ ժողովուրդը, որ ազատագրվեց ռուսական ցարիզմի լծից Ձեր անմիջական ղեկավարության ներքո, որ ստեղծեց իր խորհրդային պետականությունը Ձեր անմիջական օգնությամբ, որ ներկայումս ապրում է ազատ, երջանիկ կյանքով, որ ամրապնդում է իր սոցիալիստական տնտեսությունը, զարգացնում է իր մշակույթը, ազգային ձևով սոցիալիստական բովանդակությամբ, հայ ժողովուրդը, որ ունի իր ազգային հերոսները, որ հպարտանում է իր ազգային հերոսներով, հայ ժողովուրդը, որ ունի իր ազգային պետությունը, որ հպարտանում է իր ազգային պետությամբ, հայ ժողովուրդը, որ ունի իր ազգային բանակը, որ հպարտանում է իր ազգային բանակով, հայ ժողովուրդը, որ ունի իր ազգային դրոշը, որ հպարտանում է իր ազգային դրոշով, հայ ժողովուրդը, որ ունի իր ազգային զինանշանը, որ հպարտանում է իր ազգային զինանշանով, հայ ժողովուրդը, որ ունի իր ազգային հիմնը, որ հպարտանում է իր ազգային հիմնով, հայ ժողովուրդը, որ ունի իր ազգային ոսկե ֆոնդը, որ հպարտանում է իր ազգային ոսկե ֆոնդով, հայ ժողովուրդը, որ ունի իր ազգային արվեստը, որ հպարտանում է իր ազգային արվեստով, հայ ժողովուրդը, որ ունի իր ազգային գրականությունը, որ հպարտանում է իր ազգային գրականությամբ, հայ ժողովուրդը, որ ունի իր ազգային գիտությունը, որ հպարտանում է իր ազգային գիտությամբ, հայ ժողովուրդը, որ ունի իր ազգային տեխնիկան, որ հպարտանում է իր ազգային տեխնիկայով, հայ ժողովուրդը, որ ունի իր ազգային տնտեսությունը, որ հպարտանում է իր ազգային տնտեսությամբ, հայ ժողովուրդը, որ ունի իր ազգային առևտուրը, որ հպարտանում է իր ազգային առևտրով, հայ ժողովուրդը, որ ունի իր ազգային ֆինանսները, որ հպարտանում է իր ազգային ֆինանսներով, հայ ժողովուրդը, որ ունի իր ազգային բանկերը, որ հպարտանում է իր ազգային բանկերով, հայ ժողովուրդը, որ ունի իր ազգային ապահովագրությունը, որ հպարտանում է իր ազգային ապահովագրությամբ, հայ ժողովուրդը, որ ունի իր ազգային կենսաթոշակները, որ հպարտանում է իր ազգային կենսաթոշակներով, հայ ժողովուրդը, որ ունի իր ազգային առողջապահությունը, որ հպարտանում է իր ազգային առողջապահությամբ, հայ ժողովուրդը, որ ունի իր ազգային կրթությունը, որ հպարտանում է իր ազգային կրթ

ԽՈՑԱԿ ԱՂՋԿՈՒԹԻՒՆ

— Ես, նախ եւ առաջ, ոչ մի կապ չունեմ այդ ոճրագործութեան հետ։ Ես ոչ մի ձեռք չեմ տուած այդ մարդասպանութեան վրայ։ Ես ոչ մի ապացոյց չունիմ, որ ինձ կարենայ մեղադրել այդ սոսկալի ոճրագործութեան մէջ։ Ես ոչ մի գաղափար չունիմ, թէ ո՞վ կրնայ մեղաւոր ըլլալ այդ ոճրագործութեան։ Ես ոչ մի կասկած չունիմ։ Ես ոչ մի ենթադրութիւն չունիմ։ Ես ոչ մի գաղափար չունիմ։ Ես ոչ մի գաղափար չունիմ։ Ես ոչ մի գաղափար չունիմ։

— Ուրեմն ինչո՞ւ համար ձերբակալուեցաք։

— Ես ոչ մի գաղափար չունիմ։ Ես ոչ մի գաղափար

Սաքքօ եւ Վանցէթթին կաւելի՞ է փրկել

Երէկ մանրամասնութիւններ տուինք Սաքքօ եւ Վանցէթթիի խնդրին մասին եւ հաղորդեցինք որ Մասաչուսէցի կառավարիչը Ֆուլլըր մերժած է ներում շնորհել երկու անիշխանականներուն, որոնք յառաջիկայ Հինգշաբթի պէտք է մահապատիժի ենթարկուին։

Այս որոշումը աննկարագրելի գայրոյթ առաջ բերաւ ամբողջ աշխարհի, մանաւանդ Ֆրանսայի մէջ, ուր գրեթէ բոլոր հոսանքներն ալ կը պաշտպանեն երկու մեղադրեալները։

Փարիզի ամերիկեան դեսպանատան եւ հիւպատոսարանին վրայ քանի մը օրէ ի վեր կատարուած հսկողութիւնը կրկնապատկուեցաւ։ Ընկերվարականներն ու համայնավարները բողոքի նոր ցոյցեր կը ծրագրեն. իսկ համայնավար արհեստակցական միութիւնները 24 ժամուան գործադուլ պիտի ընեն Օգոստոս 8 Երկուշաբթի օր։

Մասաչուսէցի կառավարիչը դատարանին տուած վճիռը այլ եւս հաստատած ըլլալով, օրինական ո եւ է միջոց չի մնար դատը վերաքննելու կամ ներում շնորհելու համար։ Նոյն իսկ նախագահ Քուլիճ իրաւունք չունի միջամտելու նահանգային դատարանի մը գործերուն։ Միացեալ Նահանգներու Գերագոյն Ատեանն ալ ո եւ է հեղինակութիւն չունի խնդրին մէջ։ Նոյնը նաեւ Մասաչուսէց նահանգի Գերագոյն Ատեանը, որ նախապէս հաստատած էր դատաւոր Թէյըրի տուած վճիռը եւ հարկ չէր տեսած վերաքննութեան։ Եթէ օրինական ճամբաներէ դուրս ո եւ է միջամտութիւն տեղի չունենայ, Սաքքօ եւ Վանցէթթի պիտի ելեկտրահարուին Օգոստոս 11ին։

Եօթը տարիէ ի վեր խնդիրը կը քաշկռտուէր դատարաններու առջեւ։ Տասը անգամ երկու ամբաստանեալները իրենք զիրենք մահուան սեմին վրայ զգացին եւ տասը անգամ ալ անակնկալ կերպով փրկուեցան։ Այդ եօթը տարուան ընթացքին ա՛յնքան տառապեցան, որ ամերիկեան թերթերը կը պահանջէին ազատ արձակել զանոնք, առանց նկատի առնելու անոնց յանցաւո՞ր թէ անմեղ ըլլալը։

Նիքօլօ Սաքքօի եւ Պարթօլէմէօ Վանցէթթիի երկու փաստաբանները գործէ քաշուեցան, տեղ տալու համար անոր նոր պաշտպանին՝ Արթըր Հիլի, որ Ամերիկայի ամէնէն նշանաւոր փաստաբաններէն մէկն է։ Ցիշեալը իր կարելին պիտի ընէ դատը վերաքննել տալու համար։

Արժանթինի մայրաքաղաք Պուէնոս Այրէսի մէջ Արհեստակցական Միութիւնները ընդհանուր գործադուլ պիտի հռչակեն՝ բողոքի համար, Պրազիլիոյ մայրաքաղաք Րիօ տը Ժանէյրոյի Թաղապետական Խորհուրդը բողոքի բանաձեւ մը քուէարկեց, Մոսկուայէն Միջազգային Կարմիր Օգնութիւնը կոչ կ'ուղղէ աշխարհի բոլոր աշխատաւորներուն՝ բողոքելու համար Սաքքօի եւ Վանցէթթիի դատապարտուելուն դէմ։ Լոնտոնի, Վիէննայի. Թոքիոյի եւ ուրիշ վայրերու մէջ ամերիկեան դեսպանատուները հսկողութեան տակ կը պահուին։

Թուրքիա եւ Ազգերու Դաշնակցութիւնը

Ժընեւէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Թուրքիա կը պատրաստուի մտնել Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ։ Պէտի մէջ Թուրք անձնաւորութիւն մը ընդունելով զուիցերական դաշնակցութեան նախագահին կողմէ, մանրամասնօրէն պարզած է այն պայմանները, զորս Թուրքիա պիտի ընդունի՝ իր թեկնածութիւնը դնելու համար։

Քարիւղի թագաւորներուն միջեւ

Ռօյըլ Տըչի տնօրէնը, Հէնրի Տէթէրտինկ անձնական նամակ մը գրած է Սթանտարտ Օյլի խմբակի նախագահին՝ Ռօքֆէլլըրի, խնդրելով որ ջնջէ բոլոր ելմտական պայմանագրութիւնները, որոնք կնքուած են Սովետներուն հետ։ Եւ համոզելու համար, սըր Հէնրի կ'ամբաստանէ Ռուսերը, թէ կը քանդեն եկեղեցիներն ու մարդասիրական հաստատութիւնները, կ'ազգայնացնեն ճարտարարուեստը, բարբարոսներ են եւ քարիւղի ՚գողեր, թէ անոնց ծախած քարիւղը գողութեան ապրանք է եւն.։

Ցոյց պատերազմի դէմ

Պերլինի արքայական պալատին հրապարակին վրայ հարիւր հազար բանուորներ, որոնք հաւաքուած էին մայրաքաղաքին բոլոր անկիւններէն եւ արուարձաններէն, հսկայ ցոյց մը կատարեցին պատերազմի դէմ։

Ի՞նչպէս Պելճիքա անցաւ Տօտէ

Երէկ գրեցինք արքայականներու պետ Լէօն Տօտէի Պելճիքա անցնիլը։ Հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Լէօն Տօտէ Պրիւքսէլ հասած է եւ Ֆրանսայի գահին ժառանգորդ նիզի դուքսին հիւրն է։ «Աքսիօն Ֆրանսէզ» հետեւեալ կերպով կը պատմէ Տօտէի Ֆրանսայէն Պելճիքա անցնիլը.

— Ֆրանսացի լրագրողին հետ տեսակցելէն անմիջապէս յետոյ, նստաւ ինքնաշարժ մը։ Ճամբորդութիւնը կատարուեցաւ երկու իջեւանով։ Նախ արքայական երիտասարդները ներկայացան մաքսատուն։ Օրը մթնելու վրայ էր։ Տօտէ թեթեւ մը ծպտուած էր եւ մաքսաւորները չճանչցան։ Այսպէս մտաւ Տօտէ հիւրընկալ երկիրը։

Սակայն Տըլէսթի ճամբորդութիւնը քիչ մը տագնապալից եղաւ։ Այն ինքնաշարժը, որ պիտի փոխադրէր Տըլէսթը, մեկնեցաւ Փարիզէն։ Ոստիկանութիւնը իմացաւ, հեռագրեց ամէն կողմ։ Եւ ոստիկանները սկսան հետեւիլ Տըլէսթի ինքնաշարժին։ Ճամբաները բռնուած էին, զինեալ ոստիկաններ կը հսկէին։ Քաղաքի մը մօտ արքայականներուն ինքնաշարժը կեցաւ եւ Տըլէսթ ու ընկերները մտան սրճարան մը։ Իրենց ետեւէն ներս մտան դաղտնի ոստիկանները։

Ոստիկաններն ալ ունէին իրենց կառքը, որ, սակայն, հին էր եւ դանդաղ կ'ընթանար։ Արքայականները ետեւ ձգեցին զայն, ու ճամբու մը անկիւնը փոխեցին ինքնաշարժը։ Եւ հանգիստ ճամբորդեցին մինչեւ սահմանագլուխ։ Մինչդեռ կասկածելի ինքնաշարժը մոլորեցուց ոստիկանները տարբեր ուղղութեամբ։

Տօտէի կինը եւ զաւակները գացին մօտը։

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ. ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԷՆ ԺՈՂՈՎԻ կը հրաւիրէ Փարիզի շրջանին բոլոր ենթակոմիտէներու եւ խումբերու ներկայացուցիչները վաղը երեկոյեան ժամը 9ին քաֆէ Օ Բլէօ տը լա Լիւնի վերնայարկը, մէթրօ Իթալի։

ԽԱՆԱՍՈՐԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻՆ ԱՌԹԻՒ

ՄԱՐՍԷՅԼ

Նախաձեռնութեամբ Մարսէյլի Շրջանային կոմիտէին, վաղը կիրակի կէսօրէ ետք ժամը 3.30ին, 84 րիւ Ճաւ պօն Թէաթրի մէջ։ կը խօսի ընկ. Աբօեան։ երգ. եւ նուագ։ Արտասանութիւններ՝ Մ. Մարութեանէ, Շ. Սարեանէ եւն.։

ՓՕՆ ՏԸ ՇԷՐԻՒԻ

Դաշտահանդէս, կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. ֆօն տը Շէրիւիի ենթակոմիտէի կողմէ, վաղը կիրակի առաւօտ ժամը 10ին Grammontի լճին եզերը։ երգ, արտասանութիւն, կովկասեան եւ հայկ. պարեր եւ անակնկալներ։ կը մասնակցին Լիոնի «Արաքս» ֆանֆառը եւ հայ արիները։

Հաղորդակցութեան միջոցներ.—Լիոնէն շոգեկառքով՝ առտուան ժամը 6:30, 9.30 եւ 13,30ին, 16 թիւ հանրակառքով Pont-Lafayetteէն առտուան ժամը 8ին եւ 11.45ին։

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

ՊԷԼՖՕՌ

կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. Վազգէն խումբին կողմէ, վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, Caserne Offemontի դպրոցի սրահը։ երգ, նուագ, արտասանութիւն եւ ներկայացում։ Մուտք՝ 3 ֆր.։

Ֆաքիր Թահրա պէյի ներկայացումները աննախընթաց հիացում կը պատճառեն տասնեակ հազարաւոր հետաքրքիրներու, որոնք ամէն գիշեր կ'երթան իր զարմանահրաշ փորձերը տեսնելու Théatre Antoineի մէջ (14, Bld. de Strasbourg).

Մուտքը արգիլուած է անչափահասներու եւ յղի կիներու։

Փրօֆէսէօր Մաքէնզիի հսկողութեան ներքեւ՝ մասնաւոր բժշկական մարմին մը եւ հիւանդապահուհիներ միշտ պատրաստ են ներկայացման տեղն նուաղողներուն օգնութեան փութալու։

ՑՈՒՑԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Պէլվիլի ենթակոմիտէին ընդհ. ընկերական ժողովը 8 Օգոստոս երկուշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, 40 Rue de Bellville։ կարեւոր օրակարգ։

Հ. Յ. Դ. Սէնթ'Էթիէնի ընդհ. ընկերական ժողովը վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 1.30ին, Rue de Pale, Café de Pale սրրճարանը։ Բոլոր ընկերներուն ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Հ. Յ. Դ. Փօն տ'Օվնայի կոմիտէն խումբի վիճաբանական ժողովը վաղը կիր. ժամը 8.30ին, ընկ. Ասատուր Շէքէրճեանի բնակարանը։ ներկայանալ անդամատետրերով։

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի «Վարուժան» ենթակոմիտէն սաիպողաընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները վաղը կիր. առաւօտ ժամը 9ին ծանօթ հաւաքատեղին։ կարեւոր օրակարգ։ ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Ներկայանալ անդամատետրերով։

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի «Ռոստոմ» ենթակոմիտէի ընդհ. անդամական ժողովը վաղը կիրակի երեկոյ ժամը 7.30ին (63 րիւ տը լա Րէփիւպլիք) սովորական հաւաքատեղին. ներկայանալ անդամատետրերով։ Ջեկուցում ռայոնական ժողովին պատգամաւորներէն։

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի «Քրիստափոր» ենթակոմիտէի ընդհ. ընկերական ժողովը, 8 Օգոստ. երկուշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, սովորական սրահը։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է, ներկայանալ անդամատետրերով։

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի «Հրայր» ենթակոմիտէին ընդհ. անդամական ժողովը վաղը կիր. ժամը 8.30ին, նախկին գաղթակայանի քան Օտտոյի քովի սրճարանին մէջ. կը խնդրուի ներկայանալ անդամատետրերով։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԱՄ...ՍԻԱՅԻՆՆԵՐՈՒՆ դաշտային հաւաքոյթը վաղը կիրակի առաւօտ ժամը 10ին, Լա փօմ ճալէ տը լա փօմի գեղատեսիլ պարտէզին մէջ։ Թիւնէլէն առնել 12 կամ 40 թիւ հանրակառքը։

«ԲԱՐՁՐ-ՀԱՅՔ»ի հայրենակցական միութեան կազմակերպած վիճակահանութիւնը տեղի կ'ունենայ վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին Ռոստոմի սրահը 40 Rue de Belleville, վիճակահանութենէն յետոյ ընդհ. ժողով։ Օրակարգ՝ հանգանակիչ յանձնաժողովի եւ վարչութեան հաշուետուութիւնն ու նոր վարչութեան ընտրութիւն։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Rosnyի sous-Bois մասնաճիւղին աթլէթիք փորձերը տեղի կ'ունենան վաղը կիրակի ժամը 9ին, Rosnyի Squaxeին մէջ, հաւաքավայր Plateau d'Avron, կայարանին ճիշտ դէմը։ կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին ֆութպօլ նոյն տեղը։

ՆՈՒԷՐԱՏՈՒՔ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Վլինէօվ, Յ. Մ.— 20 ֆր.։

Օպէն, Բ. Ռ.— 35 ֆրանք։

սկսանք ղրկել։

Սէնթ Էթիէն, Ռ. Գ. 35։

Տէսին, Յ. Պ.— 15։

Էքս-լէ-պէն, Օր. Բ. Կ.— 35.

կանոնաւորապէս կը ղրկուին։

Մարսէյլ, Գործ.— 885 ֆր.։

«ՅԱՐԴԳՈՂ»Ի ՊՏՈՅՏՆԵՐԸ

Վաղը՝ կիրակի «Յարդգող»ի անդամներն ու համակիրները շոգենաւով պտոյտ մը պիտի կատարեն դէպի Սէնֆլու անտառը։ Ժամադրավայր Շաթըլէի նաւամատոյցը ժամը 9ին։ կարելի է միասին բերել ցորեկուան ճաշը։ Տեղի պիտի ունենան խաղեր, զբօսանքներ, խմբանկար, եւ «Յարդգող» ձեռագիրը յանպատրաստից օրաթերթը։

«ՅԱՐԴԳՈՂ»Ի ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Յարդգող ձեռնարկած է մեծ վիճակահանութեան մը, որուն հասոյթը պիտի յատկացուի միութեան պարբերականին հրատարակութեան։ դրուած են արժէքաւոր առարկաներ։ Տոմսերը ցրուած են բոլոր հայ գաղութներու մէջ։ փափաքողները դիմեն իրենց տեղւոյն հայ թերթերուն, կամ կեդրոնը, Mlle. N. Kalpakianի, 5 Ave. Quihou, St. Mandé (Seine). France. գին 5 ֆր.։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— կը փնտռուի Մուշի խաս գիւղացի Պ. Տիգրան Գասպարեան, որ 1927 Յուլիս 14ին Սէնթ Էթիէնէն մեկնած է։ Իմացնել՝ Վահան Բամպակեանի, 4 Rue du Bois, St. Etienne Loire։

Ս. ԿԷՄԱԼՄԱՉԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ ՀԻՄՆՈՒԱԾ Է 1915ԻՆ

3, Rue Ste. Barbe, Marseille

Արեւելեան բարակ առաջնակարգ ՍՈՒՐՃ եւ Թարմ ԼԵՄԼ...

Անխարդախ եւ աժան։ մեծաքանակ գնողներու համար ... նաւոր գին։

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹ...

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est — Téléphone : Nord 84...

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր...

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVI...

Տէր եւ տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96...

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խն... ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մ... գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քիթ, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

Հ. ԹԵՐՋԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Import - Export, 19 Bld. Montmartre Paris (2e) Tél. Gut. ...

Ներկայացուցիչ ֆրանս. ֆապրիքաներու, կը ստանձնէ յա... նարարական գործեր, ամէն երկիրներու համար։

ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ

ԲՈԼՈՐԻ՛Ն, ԲՈԼՈՐԻ՛Ն, ԲՈԼՈՐԻ՛Ն

ՊՈԼՍՈՅ „ՀԱՅԿԱԾԷՆ” ԳՐԱՏՈՒՆ

ՈՐ ՈՒՆԻ ՍԵՓԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ՃՈԽ ՄԹԵՐ... պատրաստ է ձեզի հայթայթելու ո՛ր եւ է գիրք, ... գրադարանի կամ դպրոցի համար, դիւրամատչելի ... մաններով։

ՀԱՅԿԱԾԷՆՆ է հրատարակիչը Լ. Շանթի ԼՈՒՍԱԲԵՐ ըն... ցարաններու շարքին, որ տարիներէ ի վեր իր մրցակիցը ... նեցաւ հրապարակին վրայ։

կ'ընդունուին ամէն տեսակ ապսպրանք։ կարեւոր զ... մեծաքանակի համար։

Հասցէ.— A. Missakian, Librairie Haïgachène, 9 Agop Han, Tchakmakdjilar, Stamboul.

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

76, RUE BERNARD DU BOIS, MARSEILLE

Վ. Ս. ԹԷՄՈՒՐՃԵԱՆ

Երդուեալ թարգմանիչ հայերէնի, թուրքերէնի եւ անգլ...

Մարսէյլի մէջ առաջին անգամ ըլլալով կը բացուի պա... տօնապէս երդուեալ թարգմանիչի գրասենեակ, որ դիւ... թիւն եւ ձրի տեղեկութիւն պիտի տայ *Ամուսնական, հպ... տակութեան, դատական, առեւտրական եւ ապահովագրակ...* գործերու մասին։

Ամուսնութեան թուղթ կը հանենք 10 օրուան մէջ, ... ծննդեան թուղթ ունին 100 ֆրանքի, եթէ ոչ 300 ֆրանքի...

Պաշտօնական թարգմանութիւն՝ ամուսնական, մկրտ... թեան, նամակներու եւ մուրհակներու։

ՊԱՀԵՑԷՔ ՎԵՐՈՅԻՇԵԱԼ ՀԱՍՑԷՆ ՕՐ ՄԸ ՊԷՏՔ Կ'ՈՒՆԵՆԱՔ

Գ. ՊԱՏՄԱ-ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՐՇԱՒ

Զ. Ե. Ո. Միութեան փարիզի կեդր. վարչութեան 3րդ պատմագիտական արշաւը՝ վաղը կիր. կէսօրէ վերջ Musée de Trocadéro (Ազգաբանական թանգարան) առաջնորդութեամբ Պ. Պ. Մ. Նաթանեանի եւ Կ. Յ. Բասմաջեանի։ կը հրաւիրուին անդամներն ու մասնակցիլ փափաքողները։ Հաւաքավայր՝ Métro Trocadéro ժամը 2.30ին։ Չխանգարելու համար այլ կազմակերպութիւններ Զ. Ո. Մ.ի մեծ դաշտահանդէսը տեղի կ'ունենայ 21 Օգոստոսին։ Մանրամասնութիւնք մօտ օրէն։

Այսօր՝ փնտռեցէ՛ք ամէն տեղ «ԼՈՒՍԱՔԱՂ» գրական շաբաթաթերթը, հատը 1 ֆրանք։

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՆ

«Լուսաքաղ» մատենաշարէն

ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻԻ

ԱԼՊՈՄԸ (ՀԷՔԵԱԹՆԵՐՈՒ)

40 էջ — ԳԻՆ՝ 3 ՖՐԱՆՔ

եւ

ՀԱՐՈՒԱԾԸ

Հեղ. ԱՆՏՕՆ ՉԵԽՈՎ

Թարգ. Վ. ՍԵՒՈՒՆԻ

40 էջ — ԳԻՆ՝ 3 ՖՐԱՆՔ.

ՓՈՍՏԻ ԾԱԽՔ ՉԿԱՅ

Դիմել՝ Vahram Sévouni 5 Av. Quihou, Saint-Mandé. (Seine), եւ «Լուսաքաղ»ի գործակալներուն։

ԺՊՏՈՒՆԻՆ ԴԻՄԷ

12 Passage du Caire

ԵՐԿՈՒ ԹԱԳ

ENSEIGNES ETIQUETTES

ԺԱՌԱՆԳՈՐԴ

Merlaud, 65 Rue d'Amste... Paris, կը փնտռէ ժառա... թեան համար հետեւեա... Մանուկեան Յակոբ, Քերոբ... կոս Կոբիւն, Կարապետ... խանըմ, կը կարծուի որ Մ... կը գտնուին։ Գրել՝ վերո... հասցէին փարիզ։

ԱՉՔԻ ԵՒ ՆԵՐՔԻՆ ՀԻՒԱՆԴ... ԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԳԷ...

ՏՕՔ. ՏԷՐ ԴԱՒԹԵ...

Chaville (S. O.) 19bis ... Anatole France, Villa F... Ամէն օր ժամը 10-12 ... ժամը 7—8 երեկոները։ Paris, 29 Place des F... Polyclinique երեքշ. ... շաբաթ ժամը 4—6։

ՍԱԿԱՐԱՆ

5 Օգոստոս 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ

Սթերլին,	L. St.
Տոլար,	Dollar
Մարք (ոսկի) 100	Mark
Թրքական Թղթ.	L. Trq.
Թրք. ոսկի	» or
Մէճիտիէ	Médjidié
Լէվա 100 հատը	Léva
Տրախմի »	Drachme
Լիր »	» Lire
Պելճ. ֆրանք »	Frc. Belge
Զուից. »	Frc. Suisse
Լէյ 100 հատը	Ley
Չերվոնեց	(10 Roubles or)

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Քր. Ֆոնսիէ I	Cr. Fonc. Eg.
» II	»
» III	»
Թուրքիոյ Երկաթ.	Lots turcs

IMPRIMERIE - MASSIS - EDIT... 208bis, Rue Lafayette Paris

Le Gérant : H. TEURN...

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ		35ֆ.	70ֆ. 140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20շ.	40շ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ			250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ		6տլ.	10տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration (Խմբագրութիւն) : 208bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ 7 ՕԳՈՍՏՈՍ 1927

7 AOUT 1927

Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 409

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Ո՞ՒՐ Է ԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Սաքքօ-Վանցէթթիի այնքան աղմկայարոյց դատի մասին տեղեկութիւններ տուինք «Յառաջ»ի մէջ, առանց խորհրդածութիւններու։

Մասաչուսէցի կառավարիչ Ֆուլլըր, յանձնաժողովի մը տքնաջան եւ երկար քննութիւններու արդիւնքին տեղեկանալէ ու անձնապէս քննութիւն կատարելէ յետոյ, կը թուի թէ պէտք տեսած չէ դատը վերաքննութեան դրկելու կամ մահուան վճիռը փոխելու, բան մը որ իր օրինական իրաւունքն էր։

Անվիճելի իրողութիւն մըն է թէ՝ Միացեալ Նահանգներու դատարանները ընդհանրապէս, — իսկ Մասաչուսէցի Նահանգինը՝ մասնաւորապէս — աշխարհի լաւագոյնները եւ համեմատաբար արդարադատը կը համարուին, սակայն ոչ ոք կրնայ պնդել թէ այդ դատարաններն անսխալական են։ Շատ հաւանական է, որ այս դատին մէջ ալ դատարանը սխալած կրնայ ըլլալ։

Սխալ է այն կարծիքը թէ՝ Նահանգապետ Ֆուլլըր դատարանի արժանապատուութիւնը փրկելու համար կը մերժէ դատը վերաքննութեան դրկել կամ մահուան պատիժը փոխել։

Այն պարզան, թէ այդ գործին համար յատուկ քննիչ յանձնաժողով մը կազմուած է եւ առանց դատարանի միջամտութեան, խնդիրը լրջօրէն քննուած է, ապացոյց մըն է թէ դատարանի ենթադրեալ սխալը սրբագրելու փորձ մը կատարուած է։

Այդ քննութեան մանրամասնութիւնը ծանօթ չէ մեզի, սակայն կը հետեւի թէ՝ քննութիւնը չէ կրցած ապացուցանել դատապարտեալներու անմեղութիւնը, որով Նահանգապետ Ֆուլլըր պէտք չէ տեսած ոչ վերաքննութեան դրկելու եւ ոչ ալ մահուան պատիժը փոխելու։

Այնու ամենայնիւ եթէ իրապէս քննիչ յանձնախումբը, Նահանգապետը եւ դատարանը իսկ մէկ ըրած կ'ուզեն սպաննել զանոնք, սոսկալի գարշելի մարդասպանութիւն մըն է, և ամէն արդարասէր մարդ պիտի այպանէ թէ՝ դատարանը և թէ կառավարիչը։

Այս հարցին մէջ մեզի համար, սակայն, կարեւոր ուրիշ պարագայ մը կայ նկատի առնելիք, որ չի կրնար լռութեան մէջ թաղուիլ։

Երկու մահապարտներու հարցը տարիներէ ի վեր կը գրգռեցնէ ռամկավար եւ աշխատաւորական զանգուածները։ Բողոքի եւ զայրոյթի փոթորիկը աւելի բուռն կերպով շղթայազերծուեցաւ մասնաւորապէս սկսեալ այն օրէն, երբ յայտնի ոճրագործ մը նամակ գրեց դատարանին թէ՝ ամբաստանեալները անմեղ են եւ ինք է մեղաւորը այդ գործին մէջ։

Մինչեւ այսօր ալ կը շարունակուի յուզումը Ֆրանսայի մէջ։ Բողոքի շարժման գլուխը կանգնած են «Տէպա»յի եւ «Ֆօթիտէն»ի նման լուրջ եւ ծանրագլուխ թերթեր։ Սկսեալ Միացեալ Նահանգներէն մինչեւ Եւրոպայի բոլոր անկիւնները բանուորական բազմաթիւ բողոքի միթինկներ ու ցոյցեր կատարուեցան, որոնց ընթացքին համայնավար տարրերը աւելի մեծ եռանդ կը թափէին՝ ցոյցերը մինչեւ քաղաքացիական կռիւ տանելու համար։

Ի հարկէ մարդ անարդար վճիռի մը դէմ բողոքելու ո՛չ միայն իրաւունք այլ եւ պարտականութիւն ունի։ Դրացիդ եթէ վայրենաբար իր կինը կամ զաւակը կը խոշտանգէ, չես կրնար անտարբեր դիտել, առանց միջամտելու կամ բողոքելու։ Մեզի զարմանալի կը թուի սակայն այն որ, այսքան մեծ շարժում եւ փոթորկում տեղի չունենար, երբ այս աշխարհի երեսին անբաղդատելիօրէն աւելի վայրագ մարդասպանութիւններ տեղի կ'ունենան։

Մեծ Եղեռնի օրերուն միլիոններով Հայեր սպաննուեցան, վերապրողները իբրեւ իրաւազուրկ ամբոխ քշուեցան իրենց սեփական օջախէն ու հողէն՝ քաղաքացիական մահուան դատապարտուած, սակայն, երկու հոգիի կեանքին համար իրաւացիօրէն փոթորկող մարդկութիւնը լուռ մնաց եւ խօսք մը չունեցաւ բռնաւորներուն ըսելիք։

Քանի մը տարի առաջ, այսօրուան եռանդուն բողոքը բարձրացնող համայնավարներու սրտակից ընկերները՝ մտան Հայաստան՝ որոշ յանձնառութիւններով։ Սակայն իշխանութիւնը ձեռք անցընելէ յետոյ, բազմաթիւ մտաւորականներ, բանուորներ ու գիւղացիներ թխեցին բանտերը եւ առանց դատարանի, առանց քննութեան վայրագօրէն կացինահար ըրին բանտերու մութ խուցերուն մէջ։

Նոյն մարդիկը, ամբողջ Ռուսիոյ տարածութեան վրայ, նոյնպէս առանց դատարանի եւ առանց քննութեան, պարզ լրտեսներու տուած տեղեկութեան վրայ (ըստ Րիքօֆի յայտարարութեան) հազարաւոր մարդիկ կը գնդակահարեն տասը երկար տարիներէ ի վեր եւ պիտի շարունակեն մարդասպանութիւնը, որքան ժամանակ որ կ'ապրի խորհրդային գարշելի վարչաձեւը։

Բազմաթիւ ընկերվարական ղեկավարներ ու գործիչներ տարիներէ ի վեր Սօլօվեան բեւեռային կղզիներուն մէջ կենդանի թաղուած կը մնան։

Ու ճիշդ այն օրը, որ Նիւ Եորքի Մէտիսըն-ի հրապարակը համայնավարները կրակ կը ժայթքէին կառավարութեան դէմ Սաքքօ-Վանցէթթիի համար, այդ նոյն օրը, իրենց միւս ընկերները Ուկրայինայի եւ այլ շրջաններուն մէջ կը սպաննէին հարիւրաւոր նոյնքան արժէք ունեցող մարդիկ։

Ինչո՞ւ այս աշխարհը լուռ կը մնայ շատ աւելի բիրտ վայրենութիւններու հանդէպ, եւ կը փոթորկի միայն անոնց համար։ Ո՞ւր է արդարութիւնը։

Ա.

ՄԱՄՈՒԼ

ՇԻՆԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Երեսփոխան եւ յայտնի գրող Ֆալիհ Րըֆգը պէյ «Միլլիյէթ»ի մէջ կը գրէ (1 Օգոստոս).

— «Քաղաքներու վերաշինութեան գործը պէտք է ուղղակի իւրացուի պետութեան կողմէ։ Մեր թաղապետութիւնները, իրենց ունեցած դրամները կը ծախսեն իրենց չգիտցած եւ չհասկցած ձեռնարկներու մէջ։

«Սամսոնի մէջ արդիական նաւահանգիստ մը շինել, արդիական կերպարանք տալ Էնկիւրիի, Պոլիսը օգտագործելի վիճակի մը բերել,— գործեր են ասոնք որ դիւրին դիւրին չեն կարգադրուիր։

«Մինչեւ հիմա մեր ծախսած դրամով շատոնց Էնկիւրիի մէջ առաջ բերած կ'ըլլայինք եւրոպական իմաստով կատարելագործուած քաղաք մը, եթէ այդ դրամը լաւ ծախսէինք, եթէ այսօրուան շէնքերը աւելի խնամով կառուցանէինք, գոնէ անոնց տալով այն ճաշակը, զոր կը տեսնենք Պոլսէն մէկ-երկու օր հեռաւորութիւն ունեցող ո-եւ է քաղաքի մէջ։

«Ի՞նչ հիման վրայ վերաշինութիւն պիտի կատարուի։ Պոլիսը փոքր ճարտարարուեստի կեդրո՞ն պիտի ըլլայ, թէ ազատ նաւահանգիստ, կամ զբօսավայր։

«Այս երեք պարագաներն ալ կան աշխարհի մէջ, եւ տարիներով փորձուած են։ Կ'օգտուի՞նք այդ փորձութենէն։ Տեսնելը չի բաւեր։ Եթէ միայն տեսնելը կարենար մարդու մասնագիտութիւն տալ, այն ատեն բոլոր Էսսէնի մէջ ծնողները պէտք է գործարանատէր ըլլային, կամ Փարիզի մէջ ծնած ամէն Ֆրանսացի քաղաքապետ ըլլալու էր։

«Նոր Աւստրալիոյ մայրաքաղաքը շինած են, նկատի առնելով մինչեւ հիմա շինուած բոլոր քաղաքներուն տուած դասը։ Անգամ մը նկատի առէք այդ քաղաքը, անգամ մըն ալ Էնկիւրին, եւ պիտի եզրակացնէք թէ յամառօրէն ամէն բան, ամէն ձեռնարկ հակառակէն կը սկսինք։ Պետական հաստատութիւնները, գետինները եւ ճամբաները այնքան տարօրինակ ձեւեր առած են որ, այլեւս չեն կրնար շտկուիլ։ Փարիզի մէջ, ուր Էնկիւրիի բնակչութեան թիւին չափ ինքնաշարժ կայ, պետական պաշտօնատուները այնքան հեռու չեն իրարմէ, որքան օրինակ Էնկիւրիի Առողջապահական եւ Պատերազմական գործավարութիւնները։

«Էնկիւրին եւ Պոլիսը մեր աչքին առջեւն են։ Երբ ասոնց վիճակը այսպէս է, ալ երեւակայեցէք աւելի փոքր քաղաքներուն կացութիւնը։»

Վ. ՎԱՐԴԱՊԵՏԵԱՆԻ ՍՊԱՆԻՉՆԵՐՈՒՆ ԴԱՏԸ

Անցեալ տարի Սեպտեմբերին, Պէյրութ՝ Կաթողիկոսարանի շէնքին մէջ Միհրան Աղազարեանի եւ ընկերներուն կողմէ վատաբար սպաննուած էր ազգային երեսփոխան Վահան Վարդապետեան։ Ոճրագործները յարդ բանտարկուած կը մնային։ Նախնական քննութիւնները աւարտած ըլլալով, Յուլիս 28ին Պէյրութի մէջ սկսած է դատավարութիւնը, որ պիտի վերջանար երեք օրէն։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Համակրանք Սաքքօ-Վանցէթթիի

«Շիքակօ Թրիպիւն» ստոյգ աղբիւրէ կը տեղեկանայ թէ Մասաչուսէցի կառավարիչ Ֆուլլըր վերջին պահուն պիտի յետաձգէ Սաքքօի եւ Վանցէթթիի մահապատիժը։ Աշխարհի բոլոր անկիւններէն տեղացող բողոքի եւ զայրոյթի հեռագիրները կը կարծուի թէ պիտի ունենան իրենց ազդեցութիւնը, հակառակ անոր որ կառավարիչը բացարձակապէս վստահ է դատարանի արդարադատութեան վրայ։

Նիւ Եորքէն հեռագիրներ կ'ըսեն թէ աշխատաւորական շրջանակները մեծապէս յուզուած են եւ կը պատրաստեն մեծ գործադուլ մը չորեքշաբթի օրուան համար։ Ամերիկայի զանազան քաղաքներուն, մասնաւորաբար Նիւ Եորքի եւ Պոսթընի մէջ նոր ցոյցեր կատարուեցան։ Ծայրայեղ տարրերը կ'առաջարկեն բռնի ուժով բանտէն ազատել երկու անմեղ դատապարտեալները։

Սաքքօ եւ Վանցէթթի բանտէն խիստ դառն նամակներ գրեցին իրենց բարեկամներուն եւ ընկերներուն։

Սաքքօ մահապարտներու խուցէն գրուած նամակի մը մէջ կ'ըսէ.

— Հպարտ ենք որ կը մեռնինք. մենք կ'իյնանք ինչպէս ինկան բոլոր անիշխանականները։ Այլեւս մեր միակ յոյսը դուք էք, եղբայրներ եւ ընկերներ։ Միայն դուք, էք որ կրնաք մեզ ազատել, որովհետեւ մենք երբեք վստահութիւն չունեցանք կառավարութեան վրայ։ Մենք միշտ համոզուած էինք որ կառավարիչ Ֆուլլըր եւ դատաւոր Թէյըր ոճրագործներ են։ Բարեւներ բոլորին։

Սաքքօի կինը փաստաբանի մը հետ բանտ այցելեց եւ քառորդ ժամ տեսակցեցաւ ամուսինին հետ։ Վանցէթթիի քոյրը Լուիճիա՝ եղբօրը խնդրանքին վրայ ճամբայ ելաւ Պոսթըն երթալու եւ վերջին անգամ տեսնելու համար զայն։ Ֆրանսայի մէջ հոլանտական ընկերութիւնը թոյլ չտուաւ որ Օր. Վանցէթթի շոգենաւ նստի, որովհետեւ Գ. կարգի տոմսակ ունէր։ Լուիճիա յաջողեցաւ ուրիշ շոգենաւով մը ճամբայ ելլել, սակայն ժամանակին չպիտի կրնայ հասնիլ։

Պոսթընի մէջ կին մը փորձեց կրակի տալ կառավարական շէնք մը։ Անմիջապէս ձերբակալուեցաւ։

Հազարաւոր համայնավարներ առջի գիշեր Նիւ-Եորքի մէջ թափօր կազմելով պատեցան սակարանին չորս բոլորտիքը։

Քօփէնհակէն կը հեռագրեն թէ Սաքքօ-Վանցէթթի սկանտինաւեան կոմիտէն կոչ մը կ'ուղղէ աշխարհի բոլոր նման կոմիտէներուն եւ «ազնիւ ու ողջամիտ մարդոց», պոյքոթի ենթարկել ամերիկեան ամէն կարգի ապրանքներ, կառավարիչ Ֆուլլըրի որոշումին դէմ բողոքելու համար։

Քօփէնհակի, Օսլօյի եւ Սթօքհոլմի ամերիկեան դեսպանատուները լուրջ հսկողութեան տակ առնուած են։

Պուէնոս Այրէսի մէջ բազմաթիւ սէնտիքաներ 48 ժամուան գործադուլի որոշում տուին։ Երկաթուղիի պաշտօնեաներն ու թաղապետական աշխատաւորները դեռ չեն որոշած իրենց դիրքը։ Ցուցարարները քարեր նետեցին այն թրամուէյներուն դէմ, որոնց վարիչները կը մերժէին միանալ գործադուլին։ Այսօր կիրակի մեծ ցոյցերու կը սպասուի աշխարհի ամէն կողմը։

Փարիզի համայնավար կազմակերպութիւնները այսօր Նասիօնի հրապարակին վրայ մեծ ցոյց մը պիտի ընեն։ Ամէն կողմ պատերուն վրայ խոշոր թռուցիկներ փակցուած են՝ ժողովուրդը հրաւիրելով բողոքի։

Ռումբի պայթում Նիւ Եօրքի մէջ

Առջի գիշեր անծանօթներու կողմէ երկու ռումբեր նետուեցան։ Առաջինը մասամբ քանդեց Նիւ Եորք-Պրուքլին մեթրօյի Մանհաթթանի կայարանը, 28րդ փողոցին մօտ։ Երկրորդը պայթեցաւ ուրիշ գիծի մը վրայ՝ 32րդ փողոցին մէջ։

Երեք հոգի վիրաւորուեցան եւ ժողովուրդը սարսափի ենթարկուեցաւ։ Պայթումը այնքան սաստիկ եղաւ, որ բազմաթիւ անցորդներ գետին ինկան եւ ապակիներ ջարդուփշուր եղան։ Ոստիկանութիւնը կը կասկածի չորս հոգիէ, որոնք ինքնաշարժ նստած էին եւ տարօրինակ երեւոյթ ունէին։ Կը կարծուի թէ ռումբերը ժամանակէն առաջ պայթեցան, այլապէս օդը պիտի հանէին մեթրօյի երկու կառախումբեր։

Ռումանիոյ թագաւորին մահը եւ Հայերը

Պուքրէշէն կը գրեն.—

Ռումէն թագաւորին մահուան առթիւ, Հայոց առաջնորդը, յանուն Ռումանիոյ 20 հայ եկեղեցիներուն, հեռագրով ցաւակցութիւն յայտնեց Մարիա թագուհիին։ Նոյնպէս, Հայկ. Միութեան Նախագահ, Պ. Մանխալեան, գաղութին կողմէ ցաւակցութիւն յայտնելով յիշեցուց Հայերու երախտագիտութիւնը երկրին ասպնջականութեան համար։

Այս երկու հեռագիրներուն արքունիքը պատասխանեց շնորհակալական հեռագիրով մը, որ լոյս տեսաւ ռումէն մամուլին մէջ։

Հայերը Ֆէրտինանտի դագաղին նուիրեցին ծաղկեպսակ մը, զոր Հ. Մ. Ը. Մ. ի կողմէ սկաուտական խմբակ մը տարաւ Քոթրոչէնի պալատը։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՆՊԱՍՏԱՄԱՏՈՅՑԸ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Ճան Վորիս, Ամերիկեան Նպաստամատոյցի ընդհ. օգնական-քարտուղարը, որ վերջերս Նիւ-Եորքէն մեկնած էր, Պոլիսէն յետոյ հասած է Պէյրութ, քննելու համար Նպաստամատոյցին գործերը։ Վորիս պիտի այցելէ նաեւ Պաղեստին, Եգիպտոս եւ Յունաստան։

Պէյրութի մէջ խորհրդակցութեան կանչեց ազգային ներկայացուցիչները, որոնց տեղեկութիւններ տուաւ Հալէպի գաղթակայաններուն վիճակին մասին, զանոնք բաղդատելով Պէյրութի վրանաքաղաքին հետ։ Հալէպի գաղթականներուն վիճակը նախանձելի չէ։ Ճշտեց գաղթականներու տեղաւորման մասին կատարուած կարգադրութեանց կարեւորութիւնը։ Կարծիքներ փոխանակուեցան չափահաս որբերու եւ որբուհիներու մասին։

ՍՄՍԱՐՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Պէյրութի նաւային հայ գործակալները միութիւն մը կազմած եւ որոշ համաձայնութեան եկած են նաւային ընկերութիւններու հետ, որոնք առանց այդ միութեան յանձնարարականին դիմողներուն գին չեն տար։

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԴԱՍԵՐԸ Կ'ԱՐԳԻԼՈՒԻՆ

Պոլսոյ շրջանակի կրթական ժողովը առանձին նիստի մը մէջ բուռն վիճաբանութիւններ կատարեց կրօնական դասերուն ջնջումին մասին։ Ուսուցիչներէ շատեր կ'առաջարկէին ջնջել կրօնքի ուսուցումը դպրոցներու մէջ, նկատելով որ պետութիւնը աշխարհիկ է եւ մարդ ազատ է հետեւելու իր ուզած դաւանանքին։ Մեծամասնութեան տրամադրութեան համաձայն, կարելի է շաբաթական երկու պահ յատկացնել կրօնքի դասին։ Իսկ այն ծնողքները, որոնք կը փափաքին իրենց տղոց կրօնական խոր ուսում մը տալ, կրնան դիմել մասնաւոր դասերու համար։

Կրթական գործավարութիւնը դեռ կը քննէ կրօնքի դասաւանդման հարցը։ Այս առթիւ օրինակել կ'ուզեն Ֆրանսան, ուր 1905էն ի վեր, երբ եկեղեցին պետութենէն բաժնուեցաւ, կրօնական դասերը ջնջուեցան եւ Հինգշաբթիի արձակուրդը տրուեցաւ՝ որպէսզի ծնողքները այդ օրը իրենց զաւկին կրօնական դաստիարակութեան յատկացնեն։

ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ.— Էյլարի մէջ (Հայաստան) երկու գերեզմանախումբերու պեղումներուն ընթացքին երեւան ելաւ տակաւին սորբերկրեայ շէնք մը, որ մոխիրով լեցուն է։ Կը կարծուի թէ դիակ այրելու տեղ է։ Կը պատկանի քարէ դարաշրջանին։

ՍԵՊԱՀԻ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ. — Նոր-Բայազիտի բերդին գերեզմանատուններուն մէջէն գտնուեցաւ սեպագիր արձանագրութեան նոր օրինակ մը, որ կը բաղկանայ ութը տողէ եւ քարին վրայ կը բռնէ 34ի վրայ 65 սանթիմեդր տարածութիւն։

ՆՈՐ ԿԱՄՈՒՐՋ.— Ալեքսանդրապոլի գաւառին մէջ, Ախուրեան գետին վրայ, Բանջուան եւ Ամասիա գիւղերուն միջեւ, իրարու միացնելու համար, պիտի ձգուի կամուրջ մը։

ՉԱՐԼԻ ՉԷՓԼԻՆԻ ամուսնալուծման դատը վերջնապէս պիտի տեսնուի Լոս Անճէլոսի դատարանին առջեւ Օգոստոս 22ին։ Կինը չէր ուզած անուշի կապել խնդիրը՝ 200.000 ադեղինով։

ՏԱԽՏԱԿՆԵՐՈՒ ԵՒ ՓՈՇԻՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Մեր նոր պատմութեան մէջ, ներշնչման անսպառ աղբիւրներ են գաղթական կայանները, կամ քէմփերը, ինչպէս սովորութիւն եղած է կոչել։

Այնտեղ է բուն հայ ժողովուրդը, եթէ կ'ուզէք՝ պրոլետարիատը, բառին արդիական իմաստով։

Այնտեղ, տախտակներու եւ փոշիներու մէջ կծկուած, օրն ի բուն կը տքնի հայ մանկամարդուհին, մամիկն ալ կողքին, եւ փոշիներու մէջ կը ճլուզլայ հայ մանուկը, ոտքերը բոպիկ, գլուխը եւ յաճախ կուրծքը բաց։

Այնտեղ է, մանաւանդ հայ աշխատաւորը, իր չլապինդ բազուկներով, խոր բոց մը աչքերուն մէջ, ճակատը կնճիռներով լի, բայց միշտ անխոնջ եւ հաստատակամ։

Պատահաբար միայն, գտնուեցայ այդ «հայաքաղաք»ներէն մէկը, Ֆիքսի կայանը, որ կը համբէ առնուազն չորս հազար ժողովուրդ։

Ամբողջ նոր աշխարհ մը, դուրսէն, մանաւանդ Փարիզէն եկողի մը համար։

Աւելի ճիշտ՝ վերարտադրութիւնը նախորդ կեանքին,— այն իրականութեան՝ որ կար երէկ, երբ այսօրուան հալածականներուն ամէն մէկը իր տունն ու արտը ունէր, իր բուխերիկն ու այդին, եւ կը խայտար իր արդար վաստակով։

Նոյն արդար վաստակի կենդանի պատկերն է որ կը պարզուի, այսօր, աչքերուդ առջեւ, փղոցներէն մինչեւ չորս տախտակով կազմուած տնակներու մէջ։ Ստեղծագործ աշխատանքի, քրտինքի եւ ճիգի փեթակներ՝ սա կիսաւարտ կրպակները, կամ հողով ծեփուած հիւղակները, ուր ընդհանրապէս հինգ-վեց գլուխ կը հանգչի, եւ երկու անդամ հինգ-վեց բազուկներ կը գործեն։

Ձեմ գիտեր, ուրիշ հալածական ժողովուրդներ ալ կրնա՞ն ներկայացնել այնքան պերճախօս վկայութիւն արդար հպարտութեան, իր քրտինքով եւ բազուկներով ոտքի կանգնելու այնքան հրաշալի ընդունակութեան։

Ցարդա՛նք այս բունաւոր ալ կորովի, մշտանորոգ բազմութիւններուն։

Թող թթու ազգայնականութեան մեղադրանքը չնահատեն մեր երեսին, երբ անկեղծ ակնածանքով կ'ողջունենք կայաններու հպարտեականները, կամ «գաղթականները»։

Ողջունելով զանոնք, մենք հարազատ հայ ժողովուրդն է որ կ'ողջունենք, եւ Աշխատանքը, անոր միակ հարստութիւնը։

Եւ պէտք է նկատել, որ մեծ ոստանները, աւելի բախտաւոր գաղութները ծանր բեռ մը ունին իրենց խղճմտանքին վրայ, այդ բազմութիւններուն, հայ ժողովուրդի մայր-կոճղին հանդէպ։

***

Հայաստանէն դուրս, ինչ որ հայ ժողովուրդ կը կոչենք այսօր, կը հեւայ տախտակներու եւ փոշիներու մէջ, վրաններու տակ։ Կամ քարաշէն, կիսաւեր գօրանոցներու խորը։ Եւ կամ, արեւէ եւ հողէ զրկուած հիւրանոցներու նրբանցքներուն եւ ձեղնայարկերուն մէջ։

Զանազան ճիւղեր կը յղիանան մայրաքաղաքներու անզորրութեան ու հեշտութեան մէջ, իսկ արմատը գերադոյն ճիգեր կը փորձէ, իր արեւը պահելու համար հողին կամ քարին վրայ։

Եւ, ի պատիւ անոր, պէտք է բարձրաձայն յայտարարել բոլորին, Փարիզէն մինչեւ Երեւան, թէ հակառակ այդ քատնելի քաշքշուքին, աւելի քան երբեք ողջ է եւ բեղնաւոր՝ արմատը։

Ողջ մարմնով եւ հոգիով։

Թուղթին յանձնուած բառերը բաւական չեն, զգալիօրէն տալու համար այս կազդուրիչ իրականութեան մասին։

Պէտք է աչքով տեսնել աչքէն բան, ուշադրութեամբ նայիլ դէմքերէն եւ պատուհաններէն ներս, խօսակցիլ ու պրպտիլ։ Այն ատեն է որ, ձեր հոգին պիտի խայտայ հաւատքի եւ կորովի հրաշապատում շարժա. նակարի մը առջեւ, իւրաքանչիւր քայլին։

Գոնէ Յունաստանի կայանները ամուլ հառաչանքի եւ ապիկարութեան բոյներ չեն, այլ իսկական փեթակներ։ Ոչ թէ անկելանոցներ, այլ հնոցներ։

Հինգ-վեց տարուան ընթացքին, հազարաւոր բազմութիւններ կրցեր են ոտքի կանգնիլ, եւ ստեղծել կոկիկ տնտեսութիւն մը, որ թոյլ կուտայ նոյն իսկ չորս-պատ հիւսել, իբրեւ սեփական բոյն։

Արդ, այսպէս ինքն իր գլխուն տուն-տեղ եղած, ինքնաբաւ զարձած ժողովուրդ մը իրաւունք չունի՞ քիչ մը համակրանք եւ խրախոյս վայելելու։

Անոնք ոչ հաց կ'ուզեն, ոչ հագուստ։

Բայց իրաւունք ունին սպասելու ա՛յն ինչ որ վեր է իրենց ուժէն։

Ամէնէն առաջ՝ դպրոց, որպէսզի «մարդ ըլլան» իրենց զաւակները։

Այդ ճամբուն վրայ անգամ, անճրկած չեն անոնք։ Եւ աւելի առաջ անցած են, քան շքեղաշուք Փարիզը, իր միլիոնատէրներով եւ մէրքանթիլներով։

Միայն Ֆիքսը, ուր աւելի քան չորս հազար հայրենակիցներ ազգային օջախ մը կազմած են, կրցե՞ր է դպրոց բանալ վեց դասարաններով, ուր «ուսում կը ջամբուի» 350—400 մանուկներու։ Ձենք հաշուեր անբախտները, որոնք օրը իրիկուն կ'ընծեն կօշիկ ներկելով։

Այս ամէնը՝ մէկ ձեղունի տակ, վեց հատուածներու բաժնուած, իբրեւ դասարան...

Աթէնքի մէջ, ուր տարրական դպրոց մը իսկ չկայ, աւելի քան հարիւր մանուկներ կը մրկին ուսման ծարաւէն։ Չորս կայաններու մէջ, հազար մանուկներ կը յաճախեն ազգային դպրոցներ, 800է աւելի՝ ամերիկեան, իսկ մօտ հազար՝ կը թափառին փողոցները կամ կը խանձին չորս պատի մէջ։

Կգկտուր թուանշաններ միայն կը յիշենք։

Բայց այսքանն ալ բաւական է, ըմբռնելու համար ահաւոր պատկերը։

Կան, տակաւին, չափահասները, որը կամ ժառանգորդ, որոնք ժամի մնունդ կը պահանջեն, եւ միայն թերթերով կը սնանին։

Կան ամէն դասէ երիտասարդներ, որոնց ճակատը բարձր է, փորը՝ կուշտ, բայց միտքը՝ կարօտ լոյսի։

Ի՞նչ են ըրած ունեւոր ոստաններն, այս պահանջին դիմաց։

Զարժեր խօսքն իսկ ընել պատահական փշրանքներուն, որոնք ընդհանրապէս կ'ըլլան «աղքատասիրական» հանգանակութեամբ։

Այնքան դժուա՞ր բան է, Ամերիկայի կամ Փարիզի համար, ամսական չորս-հինգ հազար ֆրանք տրամադրել, եւ վրկել ամբողջ սերունդ մը, որ թանկագին հարստութիւն է հայրենիքին համար։

Ուռճացած, ճոխութեան եւ վայելքի մէջ ուռած ճիւղերուն համար անհնարին զոհողութի՞ւնէ կաթիլ մը ջուր հասցնել արմատին որպէսզի աւելորդ հոգերու չմատնուին։

Նոյն իսկ ներկայ պարագաներուն մէջ, առանց նոր Միացեալ-Ազգանուէրի մը կազմութեան, պարզ չէքի խնդիր մըն է գոհացնել այս պահանջը։

Միայն թէ ուզէին։

Մեր վաղեմի ազգասէրները հոգի կուտան օրհնութեան։

Ահաւասիկ թանկագին պատեհութիւն մը, հազար անգամ աստուածահաճոյ եւ մարդկային, քան տարին քառասուն հոգեհանգիստ-պատարագ։

«Նոր Օր» ՇԱՏԵՐԻՆ ՄԻԿԸ

ԱՂԲԻՒՐԻՆ ԿՈՑԸԸ

(ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ)

Ահա՛ հէքեաթ մը ձեզի պիտի նախնական ժողովուրդներէն, որոնք կ'ապրին խաղաղական ովկիանոսի հարաւային կղզիներուն վրայ, ուր, բացի մեռելներէն, ամէն մարդ մերկ է, եւ ուր երիտասարդներուն գեղեցկութիւնը նման է ծովասաթէ արձաններու գեղեցկութեան, եւ ուր, յաւիտենական ամառուան մը ընթացքին, լեռները չեն սիրեր ամպէ գօտիով մը փաթթուիլ։ Մոիկ ըրէք, ի՛նչ կախարդական է ոճը.—

— *Հզօ՛ր Օմաթայանուքու։*

— *Ավաւա՛, ո՛վ մեծդ։*

— *Մե՛ծդ Ութո՛ւթու։*

— *Շուք ըրէք մեր ճամբաներուն վրայ։*

— *Կանգնեցէ՛ք մեր առջեւ Հնդկընկոյզի ծառերուն նման։*

— *Վար հակեցէ՛ք, ինչպէս երազները կը հակին քնացողներու վրայ։*

— *Այնպէս ըրէք, որ խորո՛ւնկ քնանան մարդիկ։*

— *Քնացէ՛ք, ո՛վ ծղրիթները սեմերուն։ Քնացէ՛ք, ո՛վ մրջիւններ, որ երբեք հանգչիլ չէք գիտեր։ Քնացէ՛ք, ո՛վ գիշերուան լուսացայտ կայծոռիկները։*

— *Հովե՛ր, մի՛ մրմնջէք։ Խոռվահար բոյսեր, մի՛ սօսափէք։ Ամառուան ներեւներ, մի՛ շարժի՛ք։ Առուակներու եղէգներ, մի՛ օրօրուի՛ք։ Կապոյտ գետակ, մի՛ համբուրեր այլեւս եղերքներդ։*

— *Քնացէ՛ք, դուք ալ տուներուն գերաններ, մեծ ու պզտիկ մարգակները, հեծաններն ու եղէգնասիւները, խոզանէ տանիքներով եւ եղեգէ հիւսպատերով, պատուհաննե՛ր հնդկեղեգէ վանդակներով, դուռներ, որ կը ճռնչէք ուրուականներու նման, ճանդանի (santal) կրակներ, որ նուադկոտ նշոյլներ կ'արձակէք,— քնացէ՛ք բոլորդ ալ։*

— *Ո՛վ Օմաթայանուքու։*

— *Մեծդ Ութո՛ւթու։*

— *Մթի՛ն Ավաւա։*

— *Շո՛ւք թափեցէք մեր ճամբաներուն վրայ։*

— *Վար հակեցէ՛ք երազներու նման, որ կ'իջնեն քնացողներու վրայ։*

— *Թո՛ղ որ խորունկ քնանան մարդիկ։*

— *Թո՛ղ որ խորունկ քնանան հովերը։*

— *Թո՛ղ որ խորունկ քնանան ջուրերը։*

— *Ու աւելի խաւար դառնայ գիշերը։*

— *Քօղարկեցէ՛ք լուսինը ձեր շուներով։*

— *Ու թող մարմրի՛ն աստղերուն բոցերը։*

— *Ցանո՛ւն գերբնական եւ ուրուաձեւ կախարդներուն։*

— *Օ՛մաթայանուքո՛ւ։*

— *Ութո՛ւթուրօրաա։*

— *Քնացէ՛ք։*

— *Քնացէ՛ք։*

***

Այսպէս, ամէն անգամ որ նոր լուսինը կը ցաթէր, կը լսուէր կախարդներուն ժոգական տխուր երգը.— առաջին գիշերը, այդ երգը այնքան տկար էր, որքան հովին շշունչը Հնդկընկոյզի ծառերուն մէջ, յետոյ, միւս գիշերները, յաջորդաբար աւելի ուժով, աւելի որոշ, եւ աւելի քաղցր ու դիւթական կը դառնային, մինչեւ որ լիաքուսինին սպիտակ ու խոշոր երեսը լոյսով ողողէր անտառները եւ արծըթած լուսաշիճեր կազմէր արմաւենիներու սիւներուն շուրջը։ Վանկի, լիալո սինին մոգութիւնը աւելի զօրաւոր է քան այդ երգերուն կախարդանքը։

Եւ Ութօթոնկայի բնակիչները երբեք չէին քնանար։

Իսկ ուրիշ գիշերներ, անտեսանելի կախարդ ուրուականները կը գողնային Հնդկընկոյզ, Հունտ, ադամանդուզ, հակառակ թմկարդին, զոր կը լարէին Ութօթոնկայի գիւղացիները։ Եւ գիւղացիները սարսափով կը տեսնէին որ գիշերային կախարդները քաղած էին ծառին նոյնիսկ ամենաբարձր գագաթին Հնդկընկոյզները, որոնց երբեք չպիտի կրնար հասնիլ մարդկային ձեռքը։

***

Արդ, իրիկուն մը, երբ գիւղապետ Ագի, կը հսկէր վայրիքի աղբերակին շուրջը, դիտելով ջուրը, որ կը բխի, յանկարծ տեսաւ որ ջուրին մէջէն դուրս գատկեցին գեղեցիկ պատանի մը եւ աղջիկ մը։ Լուսնին թափանցիկ մանգաղին ցոլքերուն տակ, անոնք աւելի սպիտակ էին քան լուսնկան, ձուկի պէս մերկ, եւ երազի նման դեղեցիկ։ Ու անոնք սկսան երգել կախարդական ղրերգը, զոր չլսելու համար՝ Ագի, սաղարթներու մէջ ծածկուած, խցեց ականջները։ Որովհետեւ երգը կախարդող էր.—

— *Ի՞րա Օմաթայանուքո՛ւ,*

— *Ի՞րա Ութո՛ւթուրօրաա։*

Եւ հովերը, կախարդուելով, լռեցին, ջուրերը քնացան, արմաւենիին տերեւները այլեւս ականջ չդարժեցին եւ ծղրիթներուն ողբերը մարեցան։

Այն ատեն Ագի, կախարդ աղջիկն ու պատանին բռնելու համար, ջուրին մէջ նետեց խոշոր ուռկան մը։ Եւ սպասեց որ ջուրը մտնեն նորէն։

Գիշերուան լայնատարած լռութիւնը հեզգիտէ խօրունկացաւ, կրակէ Լերան ծուխը, որ արեամբ թաթխուած էր, անշարժ կախուեցաւ երկինքէն, ինչպէս փետրաւոր գարգմանակը հսկաներուն։

Վերջապէս, ծովին հովերը սկսան երգելուրուայրի մրմունջը արմաւենիի անտառակին մէջ, ծղրիթ մը ձայն տուաւ, եւ միջատներու բազմաթիւ երգեր պատասխանեցին, լուսինը իր ոսկեգոյն եղջիւրներէն մէկը թաթխեց ովկիանոսին մէջ, արեւելքը ճերմկցաւ եւ շանաձուկին փորին պէս գոյն մը առաւ։

Կախարդանքը աւարտած էր. օրը կը լուսնար։

Եւ Ագի տեսաւ երկու սպիտակ մարմինները, որոնք, պտուղներով, ընկոյզներով եւ անուշահոտ խոտերով բեռնաւորուած, կուգային աղբիւրին ջուրը մը տանելու։ Ագի ատեն, Ագի, մէկ ոստումով, դուրս նետուեցաւ իր թաքստոցէն, եւ վազեց անոնց մօտ։ Աղջիկն ու պատանին, ձգելով իրենց բեռը, ցատկեցին ջուրին մէջ ձուկի նման։ Ափսո՛ս, ուռկանին մէջ բանտարկուեցան։

Ագի, որ ուժեղ էր, յաջողեցաւ քաշել ուռկանը։ Սակայն, արուն ուժգին ցնցումով մը եւ կայծակի պէս սլացաւ դուրս եւ կորսուեցաւ, նման արծաթագոյն լոգ ձուկին, դէպի խորերը, ստորերկրեայ անյատակ ջուրերու մէջ։ Ու Ագի բռնեց միայն ազուռ յաւերժահարսը։

Իզո՛ւր կոյսը գալարուեցաւ ուռկանին մէջ։ Ընոր մարմինը սպիտակ էր, ինչպէս լուսինը, եւ արեւակնի ցոլքեր կը պարտէին վրան, ինչպէս ադուռր ձուկը որ կը պպզայ ձեռքիդ մէջ։

Իզո՛ւր էին իր ճիգերը։ Եւ լացա՛, լացա՛։

Ագի աղբերակին բերանը խցեց բուստի հսկայ կոճղերով, որովհետեւ կը վախնար որ յաւերժահարսը կը փախչի եւ կը կորսուի ջուրին մէջ։ Ցետոյ դիտեց անոր անմահ գեղեցկութիւնը, համբուրեց, գրկեց եւ մխիթարեց։ Այն ատեն, յաւերժահարսը դադրեցուց լացը։

Ի՜նչ գեղեցիկ էին իր աչքերը, մեծ եւ մթին, ինչպէս հասարակածային խոր երկինքը, իր պզտուն ատամներով։

Թարգմ. Շ. ՆԱՐԳՈՒՆԻ

ՀԻ՛Ն ՕՐԵՐ

Ու վերստին կ'առանձնանամ իմ մենութեան պալատն այս լուռ
Գիշերին պէս ես կը սիրեմ լուութիւնը համայնական,
Սիրտս երբոր կը չարչարուի, անհունօրէն կ'ըլլայ տխուր,
կ'առնեմ քնարս ու երգելով կ'ուզեմ մեղցնել վշտերս համայն։

Այդպէս կ'ընէր մեծն Աքիլէս քաշուած ոսկի վրանին տակ,
Ցարփուհիին սէրը երբոր իր միտքը գար, բերել կուտար
Պատէն կախուած քնարն աղուր, ու երգելով խիստ ներդաշնակ
Կը մոռցընէր արցունքին հետ յիշատակներն իր տարփաջեր...

Հիմա է որ կը հասկնամ ձեր մեծութեան գաղտնիքը խոր,
Ո՛վ հին մարդեր, ո՛վ մեծ մարդեր մեծ դարերու ու պատմութիւն
Դուք գիտէիք առանձնանալ, սեղմել ձեր մէջ ցաւը հիզօր
Ու ստոյիկ ժպիտով մը բարձրէն դիտել կեանքը ունայն։

Ես այս գիշեր ձեզ յիշելով կը մոռնամ վշտերս անհուն.
Ցիշատակէն ձեր վերացած՝ կը մոռնամ բախտս թշուառ.
Ջեր լուութեան մէջ կը տեսնեմ կեանքը հանգ լոյսով օծուն,
Ու երգելով կ'ուզեմ մեղցնել դառնութիւններս հազա՛ր, հազար։

ԱՐՍԷՆ ԱՆԷՄԵԱՆ

ԴԻՏԱԿԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍ

ՀԻԱՆԴՈՒԻԹԵԱՆՑ ԾԱԳՈՒՄԸ

Փարիզի Թանգարանի փրոֆէսէօր՝ Պ. Թիսօ, իբր արդիւնք իր երկարատեւ ուսումնասիրութեանց, վերջերս Ֆրանս. գիտութեանց ակադեմիային ներկայացուց տեղեկագիր մը, որ կոչուած է մեծ լեղաշրջում առաջ բերելու մինչեւ այսօր ընդունուած բժշկական սկզբունքներուն մէջ, որոնք կը վերաբերին մարդկային հիւանդութեանց ճանաչումին եւ դարմանումին։ Կը ներկայացնեմ այդ տեղեկագրին ամփոփումը։

Փրոֆ. Թիսօ քաղցկեղի (cancer) մասին իր հետազօտութիւնները կատարած ատեն, տեսած է թէ կենդանական եւ բուսական յօրինուածքներու կազմութեան մասին գոյութիւն ունեցող գիտելիքները անճիշտ են, եւ թէ այդ յօրինուածքները կազմուած են գործարանաւորեալ բորբոսով։ Կենդանական մարմիններու յօդիչ հիւսուածքները, մկանները, ուղեղը եւ ջիղերը կազմուած են այդ բորբոսին թելերով։ Օրինակի համար, երբ հիւսուածքի, լեարդի, թոքի կամ մկանի կտոր մը պահ դրուի խողովակի մը մէջ, կը բորբոսի. այս եղանակաւ առաջ եկած բորբոսը սկզբնական բորբոս (moisissure originelle) կը կոչուի, որ երկրիս վրայ ապրող շնչաւոր էակներու զարդացման սկզբնական շրջանին մէջ առատիճանաբար վը կազմաւորուի, յօրինելու համար մարդը եւ կենդանիները։

Մանրէաբանական մշակումները ուսումնասիրած ատեն, Պ. Թիսօ գտած է թէ կարելի է գտնել դիւրաւ ձեւափոխել եւ բորբոսի ձեւի վերածել։ Ժանտատեներդի, քոլերայի, կեղծմաշկի (diphtérie), ժանտախտի, թոքախտի, պրկախտի մշակումներ այս կերպ ձեւափոխելով, եւ միւս կողմէ բազմաթիւ կենդանիներու սկզբնական բորբոսները կղզիացնելով եւ լուսանկարելով, հաստատած է թէ՝ ժանտատենդը առաջ կուգայ գարիի, վարսակի եւ եղիպատցորենի բորբոսէն, կեղծմաշկը՝ գարիի գործարանաւորեալ բորբոսէն, ծաղկախտը՝ գետնախնձորի բորբոսէն, ջրծաղիկը՝ լոլիկի, շառատենդը (գլգլլ հումմ) առեպղինի, կարմրախտը՝ վայրի հազարի եւ քոլերան՝ թունաւոր սունկի բորբոսներէն։

Այս եղանակաւ, երեւան եկած է հիւանդութեանց ժառանգուն սկզբնական պատճառը, որ կը կազմէ կենդանական եւ բուսական յօրինուածներու բորբոսը։

Փրոֆ. Թիսոյի կարծիքով, բորբոսի այդ սկզբնական պատճառներուն մեծագոյն մասը կը կազմեն մեր առօրեայ սնունդները։

ԹՈԼՍԹՈՅԻ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵՐ

Ինչպէս գրեցինք, Թոլսթոյ ծննդեան հարիւրամեակը լրանայ 10 սեպտեմբեր 1928-ին։ Ռուսիոյ մէջ պատրաստութիւններ կը տեսնուին, տօնելու համար այդ օրը։ Այս առթիւ Թոյի Թանգարանն ալ, որ մասին տեղեկութիւնները կը շարունակէ իր պատմութիւնները։ Յոբելեանին առթիւնները ստացած է վերջերս նամակ, որոնք ուղղուած Ֆերրիի, եւ նամակ մըն ալ Գուսեւ՝ Կվեստունովի, Ջերդկովէն՝ Թոլսթոյի ձեռքով հարուստ դիւանը, 140 հատ։

ՊԻՐԹԼՈՅԻ ՀԱՐԻՒՐԱՄԵՐԿԸ։— Մասկուայի Գիտութեանց հաճարին կողմէ ժառանգուած նախաձեռնութեամբ մը Փարիզ պիտի մասնակցելու փիմիարան Մարսըլէն Պերթըլոյի հարիւրամեակին առթիւ։ Փնտռուածքներ Ազգային տան բացման ծաւարներու հարիւրերդը 10 դար բուրլի վարկ յատկացուցած է յիշեալ տան համար, կ'ուզէ այս առթիւ պիտի հրատարակէ ժողովածու մը, նուիրուած Թրլոյի։

ՅՈՒՍԱՆՔ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՎԱՂՎԱԾՈՎ

Ի Ա Կ Ո Վ

ՎԱՀԱՆ ՏԵՐ-ՀՈՎՀԱՆՆԻՍՅԱՆԻ ՀՈՒՇԵՐԻՑ

Ա. Ա.— Ես ... ես (ցնծագին)

«Յուսանք»-ին։

Ա. Ա.— ... ես ոչխարապահություն եմ սովորեցնում Ալագյազի ... ինչ-որ ... ինչ-որ ... ինչ-որ

Յուղարկաւորութեան մասնակցեցան հայկական կազմակերպութեանց ներկայացուցիչներ եւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի յիսուն հոգինոց պատուիրակութիւնը։

Թուրքաստանական սահմանին վրայ

Պէյրութի թերթերը կը գրեն թէ Թուրք սահմանագլուխին մօտ, երեք գիւղերու բնակիչները կռիւ կը բռնուին 6 հոգինոց հրոսախումբի մը հետ։ Հրոսախումբը կը նահանջէ գիշերը։ Մէլքի գիւղին դաշտապահն ու քաղաքապետին տղան թեթեւ վէրքեր ստացած են։ Հետապնդումը կը շարունակուի։

Թուրքերը Անդրկովկասի մէջ

Թուրք կառավարութեան կողմէ մասնաւոր պատուիրակութիւն մը Թիֆլիս հասած է քննութիւն կատարելու համար Անդրկովկասի երկաթուղիներուն մասին։

Նոր խորհրդաժողով 1929ին

Ժընեւի խորհրդաժողովին ձախողութենէն վերջ, Նախագահ Քուլիճ եւ արտաքին Նախարար Քէլլօկ կը մտածեն Նաւային զինաթափութեան Նոր խորհրդաժողով մը հրաւիրել Ուաշինկթընի մէջ՝ 1929ի սկիզբը։ Նախագահը կը կարծէ թէ այս Նոր խորհրդաժողովը աւելի յաջող պիտի ըլլայ եւ վերջապէս պիտի սահմանափակուին Նաւային սպառազինումները։

Գործազրկութիւնը աւելի կը մեղմանայ

Վերջին պաշտօնական վիճակագրութեան համաձայն, անցած շաբաթ ամբողջ Ֆրանսայի մէջ Նպաստընկալ գործազուրկներու ընդհանուր թիւն էր 16,994, հոգի, որոնց 10,557ը այր եւ 6437ը կին,անցած շաբթուան վրայ 589 հոգի պակաս։

Անդրատլանտեան նաւերու մրցումը

Ատլանտեան ովկիանոսին վրայ գտնուող Նաւերը անթելով կը տեղեկացնեն թէ մեծ մրցում մը սկսած է անդրատլանտեան բազմաթիւ հսկայ Նաւերու միջեւ, որոնք երկուշաբթի օր մեկնած են Նիւ-Եորքէն։

Երեքշաբթի «Աքուիթանիա» (անգլիական) շոգենաւը կը գտնուէր առաջին գիծին վրայ։ Երրորդ գիծին վրայ էր «Լէվիաթան»ը (ամերիկեան), եւ չորրորդ՝ «Օլիմփիք» (անգլիական)։ Չորեքշաբթի առաւօտ «Ֆրանս» շոգենաւը (ֆրանսական) անցաւ ամէնուն գլուխը։

Թէեւ պաշտօնական մրցումի մը հանգամանք չունի, սակայն Եւրոպայի եւ Ամերիկայի մէջ մեծ կարեւորութիւն կու տան այս արշաւին արդիւնքին։

Օդանաւորդներու մրցակցութիւնը

Գերման օդանաւորդները, Ռիսթից եւ Էտցարտ, յաջողեցան կոտրել աշխարհի ժամական մրցանիշը, օդին մէջ ճախրելով 52 ժամ 11' 8"։

Ռիսթից եւ Էտցարտ թռած էին չորեքշաբթի երեկոյ, եւ կկոցի պէս կը դառնային Տէսսաուի եւ Լայփցիկի միջեւ։ Գիշերը անցուցին առաջին քաղաքին կայանին շուրջ, որ ամբողջովին լուսազարդուած էր, վտանգի մը պահուն դիւրացնելու համար երկիր իջնելը։ Հինգշաբթի նոյն միօրինակ Թռիչքը երկու կայաններուն միջեւ։ Գիշերը անցուցին դարձեալ կայանին վերեւ։ Եւ ուրբաթ առաւօտ իջան, երբ պէնզինը հատած էր։ Ժողովուրդը խանդավառ ու անօրինակ ընդունելութիւն ըրաւ։ Բոլորը հանած էին իրենց գլխարկները եւ շրջապատելով օդանաւորդները «Տէօյչլանտ Իւպէր ալլէս» կ'երգէին։ Մօտաւոր հաշիւով 6000 քիլոմեդր ճամբայ կտրած են։ Մամուլը կը յայտարարէ թէ տեսականին մէջ գերման օդանաւորդները կտրած են Ատլանտեան ովկիանոսը։ Եւ այս փորձով, որ Գերմանացիներուն տուաւ տեւողութեան մրցանիշը, Գերմանիան կը դասէն աշխարհի օդանաւորդներուն առաջինը։ Փորձը ցոյց տուած ըլլալով գերմանական մեքենաներուն տոկունութիւնը, օդանաւորդները կը յուսան վաղը իսկ փորձել Տէսսաու-Նիւ Եորք Թռիչքը։ Արդէն յայտարարութիւն տրուած է Թղթատարի համար. քարթերու համար պիտի վճարուի 12 մարք, Նամա'կներու համար 20 մարք։

Միւս կողմէ Նիւ Եորքէն հասած հեռագիրի մը մէջ Չէմպըլին կը յայտնէ թէ պիտի փորձէ դարձեալ ետ առնել մրցանիշը։ Կը յուսայ ամերիկեան օդանաւով մը միայլ օդին մէջ մօտ 60-70 ժամ։

Իսկ Տրուհէնի եւ Լէվինի միջեւ անհասկնալի խաղերը դեռ չվերջացան եւ մարդ չի գիտեր թէ երբ ճամբայ պիտի ելլեն դէպի Նիւ Եորք։ Լէվին շարունակ օդին մասին լուր կը պահանջէ «Լէվիաթան» շոգենաւէն։ Իսկ Տրուհէն առջի օր կրկին փորձ կատարեց «Միս Քօլոմպիա»յով։

«Կապոյտ Թռչուն»ն ալ կը շարունակէ ճախրելու մարզանքները։ Ժիվոն եւ Քորպիւ օդանաւին շտեմարանները լեցուցին 5 հազար լիտր ջուր եւ 800 լիտր պէնզին եւ փորձ մը կատարեցին։ Երբ վար իջան, անիւներ չտոկացին ծանրութեան ու մէկը պայթեցաւ։ Նորոգութենէ յետոյ, մտադիր են գիշերային փորձ մըն ալ կատարել Անգլիոյ եզերքներուն վրայ։

Մարսիլիոյ մօտ, Պէռ լիճին վրայ Ջրօդանաւով մը փորձեր կատարեց նաեւ օդանաւորդ Պուկօ, որ կը խորհի շուտով կատարել Թռիչք մը դէպի հարաւային Ամերիկա։ Իր օդանաւը ունի շարժանիւ մը 550 ձիու ուժով։

Օդանաւորդ Լոյտ Պէրթօտ, որ պիտի Թռչի Նիւ-Եորքէն Հռոմ, փորձի մը ընթացքին կոտրեց իր օդանաւին Թեւը։

∴ Ռընէ եւ Ալֆրէտ տը Վիթրօլ եղբայրները, որոնք ուրբաթ օր արշալոյսին Պուռժէի օդանաւային կայանէն մեկնած էին մէկ թռիչքով Լիթուանիոյ մայրաքաղաքը երթալու համար, Քովնօ հասան կէսօրէն վերջ ժամը 3.45ին։ Կառավարութեան եւ բազմաթիւ կազմակերպութեանց կողմէ ներկայացուցիչներ խանդավառ ընդունելութիւն ըրին ֆրանսացի օդանաւորդներուն։

Խռովութիւններ Հնդկաստանի մէջ

Սիմլայէն կը հեռագրեն թէ ծանր խռովութիւններ պատահեցան Պէթթիանի մէջ (Պիթէր եւ Օրիսա գաւառը)։ Իսլամացուցաւ. բարները կ'ուզէին կեցնել Հնդիկներու կրօնական Թափօր մը եւ ասկէ կռիւ մը ծագեցաւ։ 13 հոգի մեռան եւ 80 հոգի վիրաւորուեցան։

Ֆաքիր Թահրա պէյի ներկայացումները անմախընթաց հիացում կը պատճառեն տասնեակ հազարաւոր հետաքրքիրներու, որոնք ամէն գիշեր կ'երթան իր զարմանահրաշ փորձերը տեսնելու Théatre Antoineի մէջ (14. Bld. de Strasbourg).

Մուտքը արգիլուած է անչափահասներու եւ յղի կիներու։

Փրօֆէսէօր Մաքէնզիի հրսկողութեան ներքեւ՝ մասնաւոր բժշկական մարմին մը եւ հիւանդապահուհիներ միշտ պատրաստ են ներկայացման տեւն նուաղողներուն օգնութեան փութալու։

Այրի տիկին Մահրամաճեան եւ զաւակները՝ Պ. Պ. Ատոմ եւ կայծակ Մահրամաճեան, ինչպէս նաեւ Գասապեան, Հովիւեան (Պուքրէշ), Օտապաշեան (Պոլիս), Էհրամճեան (Ամերիկա), Գազանճեան, Քիւրտեան, Լիւլէճեան (Նիւ Եորք), Մարտիկեան (Պաղտատ), Սարգիսեան, Համբարձումեան եւ Պէքեարեան ընտանիքները սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց ամուսնոյն, հօր եւ ազգականին՝

Պ. ԿԱՐԱՊԵՏ ՄԱՀՐԱՄԱՃԵԱՆԻ

(ԴԵՂԱԳՈՐԾ)

դառնաղէտ մահը՝ որ տեղի ունեցաւ 5 Օգոստ.1927ին 61 տարեկան հասակին մէջ։

Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի այսօր կիրակի առաւօտեան ժամը 10ին, 45bis Quai de la Marne. Joinville-le-Pont. (Seine)

Մասնաւոր մահազդ ղրկուած չըլլալով, կը խնդրուի ներկայս իբր այն նկատել։

Շոգեկառքը Պասթիյլէն կը մեկնի առտուն ժամը 9ին։ Թրամուէյ Փորթ տը Վէնսէնէն թիւ 108, 109 եւ 110, իջնել Chapsal.

Տիկին Մարիամ Ալիխանեան եւ զաւակները՝ Գէորգ, Միքայէլ եւ Արտէմ, Տէր եւ Տիկին Զաքարիա Մամուլեան ցաւօք սրտի կը ծանուցանեն իրենց աղջկան, քրոջ եւ ազգականին՝

ՏԻԿ. ՀԵՂԻՆԷ ԱԼԻԽԱՆԵԱՆԻ

դառնաղէտ մահը, որ տեղի ունեցաւ Օգոստոս 5ին շավիլ։

Հոգեհանգիստը այսօր կիրակի ժամը 3ին իր բնակարանը՝ Chaville-Vélizy, 5 rue de Grenelles: Յուղարկաւորութիւնը՝ վաղը՝ երկուշաբթի ժամը 2.30ին նոյն տեղը։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Պէլվիլի ենթակոմիտէին ընդհ. ընկերական ժողովը վաղը երկուշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, 40 Rue de Bellville: կարեւոր օրակարգ։

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի «Քրիստափոր» ենթակոմիտէի ընդհ. ընկերական ժողովը, վաղը երկուշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին, սովորական սրահը։

Չ. Ե. Ո. Միութեան իւրաքանչիւր անդամ-անդամուհիներէ կը խնդրուի *մինչեւ ութը օր* ստիպողաբար տեղեկացնել իրենց հասցէները միութեան կեդրոնին։ Union des Orphelins Arméniens Majeurs. 61 Rue Monsieur le Prince Paris (6me).

«ԲԱՐՁՐ-ՀԱՅՔ»ի հայրենակցական միութեան կազմակերպած վիճակահանութիւնը տեղի կ'ունենայ այսօր կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին Ռոստոմի սրահը, 40 Rue de Belleville. *Վիճակահանութենէն յետոյ ընդհ. ժողով։ Կարեւոր օրակարգ։*

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Rosnyի sous-Bois մասնաճիւղին աթլէթիք փորձերը տեղի կ'ունենան այսօր կիրակի ժամը 9ին, Rosnyի Squareին մէջ, հաւաքավայր Plateau d'Avron, կայարանին ճիշտ դէմը։ կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին ֆութպոլ նոյն տեղը։

ՊՈԽԱ-ՔՕԼՕՄՊԻ մէջ կազմուած է Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղ մը, որ անմիջապէս երկու լաւ խումբեր կազմուած է, առժամեայ վարչութիւնը կը հրաւիրէ Անիէրի, Արժանթէօյլի, Կարէնպըզօնի եւ շրջականերու մարզիկները եւ նոր մարզուիլ ուզողները, որ գան արձանագրուին՝ մարզական նոր եղանակին պատրաստուելու համար։ Ժամադրավայր՝ Սթատ Քօլօմպի դաշտը շաբաթ կէս օրէ վերջ եւ կիրակի առտուները, կամ Ռ. Տէյիրմէնճեանի՝ փլաս Պուրկինեօն, ամէն իրիկուն ժամը 8էն վերջ։ Մարզանքի փորձեր տեղի կ'ունենան նոյն դաշտին վրայ։ Վարչութիւնը կը պատրաստուի դաշտապարահանդէս մը տալ ի նպաստ նորակազմ մասնաճիւղին։

ՀԵԾԵԼԱՆԻԻ ՄՐՑՈՒՄ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Առնուվիլ-լէ-կօնէսի նորակազմ մասնաճիւղը կազմակերպած է հեծելանիւի մրցում մը, որ տեղի կ'ունենայ այսօր կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին։

Մեկնում.— Առնուվիլ-լէ-կօնէս, Վիլիյէ-լը-Պէլ, Էքուան, Մէնիլ-օ-Պռի, Ֆօնթնէյ, 35 քիլոմ. երթուդարձ։

«ՅԱՐԴԳՈՂ»Ի ՊՏՈՅՏՆԵՐԸ

Այսօր կիրակի «Յարդգող»ի անդամներն ու համակիրները շոգենաւով պտոյտ մը պիտի կատարեն դէպի Սէն-Քլուի անտառը։ Ժամադրավայրը Շաթըլիէի նաւամատոյցը ժամը 9ին։ Կարելի է միասին բերել ցորեկուան ճաշը։ Տեղի պիտի ունենան խաղեր, զբօսանքներ, խմբանկար, եւ «Յարդգող» ձեռագիրը յանպատրաստից օրաթերթը։

Գ. ՊԱՏՄԱ-ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՐՇԱՒ

Չ. Ե. Ո. Միութեան փարիզի կեդր. վարչութեան 3րդ պատմագիտական արշաւը՝ այսօրկիր. կէսօրէ վերջ Musée de Trocadéro (Ազգաբանական Թանգարան) առաջնորդութեամբ Պ. Պ. Մ. Նաթանեանի եւ Կ. Յ. Բասմաջեանի։ Կը հրաւիրուին անդամներն ու մասնակցիլ փափաքողները։ Հաւաքավայր՝ Métro Trocadéro ժամը 2.30ին։ Զխանգարելու համար այլ կազմակերպութիւններ Չ. Ո. Մ.ի մեծ դաշտահանդէսը տեղի կ'ունենայ 21 Օգոստոսին։ Մանրամասնութիւնք յետ օրէն։

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ "ՅԱՌԱՋ,, ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

«Բարձր Հայք» ճաշարանը 202, Rue Boileau, Արարատ ճաշարանը 116, Tête d'Or. Թերթին գործակալն է Պ. Կարօ Կէնճեան, 202, Rue Boileau.

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

123 Bld. Sébastopol, 123
(Métro: St. Denis & Réaumur)

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ

Ջերմամիզութեան, Ֆրանկախտի, արիւնի եւ մորթային հիւանդութեանց։

բժշկ. տարրալուծումներ

Ամէն օր ժամը 9—12 եւ 2—8, Կիրակի՝ 9—12։

ժողովրդական գիներ

ԲԺՇԿԱ-ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՏՕՔԹ. ՍԷԹԵԱՆ

Téléphone: MARCADET 03-64 ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1900ին
38, Ave. St. Ouen -o- 20, rue Fauvet -o- PARIS (18e)
Մէթրօ NORD SUD: LA FOURCHE

Ընդհանուր հիւանդութիւններ, սեռամիզային, մորթի, ախտի, շնչերակային, թոքի, ծննդաբերութեան եւ կնոջ հիւանդութիւններ. վիրաբուժական գործողութիւն արկածներ, ելեկտրադարմանում եւ Ք. ճառագայթ։

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԱՐԱՆ

Ակռայի դարմանում, առանց ցաւի ակռայ քաշել 10 ֆրանք, արուեստական ճերմակ ակռայ 20 ֆրանք, ոսկի ... ֆրանքէն սկսեալ։

ԱՄԷՆ ՕՐ ՈՒ ԿԻՐԱԿԻ ԲԱՑ Է

ՏԻԿԻՆ ԳՈՀԱՐ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

ԿԱՐՈՒՀԻ

12 Rue St. Sulpice Paris (6e) Métro Odéon

Փորձառու եւ մասնագէտ մանթոյի, գիշերուան եւ ցերեկուան գգեստներու։ Կը պատրաստէ վերջին նորաձեւութեամբ հագուստ, շապկաւոր եւ խնամեալ կար։

Իսկ Կիրակի օրերը բացուած է մասնաւոր դասընթացք մը ձեւի եւ կարի։

Կիրակի առաւօտ 9—12, եւ 2—5։ Անոնք որ կ'աշխատին եւ ... չունին, կրնան օգտուիլ։

ՏՕՔԹ. Վ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Ամերիկայէն նոր վերադարձած

ՄԱՍՆԱԳԷՏ, ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹ...

Տարիներէ ի վեր Նիւ-Եորքի յայտնի հիւանդանոց... մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած։

կ'ընդունի ամէն օր 4—7 եւ մասնաւոր ժամադրութ... կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ կէս օր։

16 Bld. Saint-Denis, Paris (10e) Métro: Saint-...
Téléph. Provence 09-32:

ՍՏԱՑԱՆՔ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ

Հայերէն.— Թուրքերէն երգեր.— Թամպուրի ձէմի, ... Եաշար, Աշիր, Իպրահիմ, Քէմանի Անասթաս.ի, Թաքսիմ, ... եւ շարքընեք, գեղջեայ գիներով։

Դիմեցէք՝ Արեւելեան նպարավաճառ Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆ

28, Rue Le Sage, PARIS (20e) — Téléphone : Ménil. ...
Métro Belleville : Tramway 5...

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒ...

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84...

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30_7.30—կիրակի եւ տօն օր...

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-...

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը ... ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ։ Աչքի ... գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի ... կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՄԱՌՑԷԻ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ

ՈՒՆԻՆՔ օրուան նորոյթին համաձայն շինուած *քօրսաժի, ժիլէյի, փուլ-օվըրի, էշառփի, քաշքօլի եւ քօմպինէզօնի* պատրաստ մթերք, խիստ ... տաւոր գիներով։ Այցելեցէք մեր վաճառատունը ապահո... համար ձեր շահը։ կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառնե...

Հասցէ՝ Maison ASLAN - MOURAD 29 Rue Trévise. ...
Cadet Paris (9). Tél. Provence52-...

Այսօր՝ փնտռեցէ՛ք ամէն տեղ «ԼՈՒՍԱՔԱՂ» գրական շաբաթաթերթը, հատը 1 ֆրանք։

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ

«Լուսաքաղ» մատենաշարէն

ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻԻ
ԱԼՊՈՄԸ (ՀԷՔԵԱԹՆԵՐՈՒ)
40 էջ Գին՝ 3 ՖՐԱՆՔ

եւ

ՅԱՐՈՒԱԾԸ

Հեղ. ԱՆՏՈՆ ՉԵԽՈՎ
Թարգ. Վ. ՍԵՒՈՒՆԻ
40 էջ — *Գին՝ 3 ՖՐԱՆՔ*
ՓՕՍՏԻ ԾԱԽՔ ՉԿԱՅ

Դիմել՝ Vahram Sévouni 5 Av. Quihou, Saint_Mandé. (Seine), *եւ «Լուսաքաղ»ի գործակալներուն։*

ՍԱԿԱՐԱՆ

6 Օգոստոս 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ

Սթերլին,	L. St.
Տոլար,	Dollar
Մարք (ոսկի) 100	Mark
Թրքական Թղթ.	L. Trq.
Թրք. ոսկի	» or
Մէճիտիէ	Médjidié
Լէվա 100 հատը	Léva
Տրախմի »	Drachme
Լիր »	» Lire
Պելժ. ֆրանք »	Frc. Belge
Զուից. »	Frc. Suisse
Լէյ 100 հատը	Ley
Չերվոնեց	(10 Roubles or)

ԱՐԺԷԹՈՒՂԹ

Եգ. Քր. Ֆօնսիէ 1	Cr. Fonc. Eg.
» II	»
» III	»
Թուրքի երկաթ.	Lots turcs

ԽԻՍՏ ՇԱՀԱԻՈՐ

Զուտ հայաբնակ օդաւէտ փավիյոնի մը 2րդ, 3րդ. եւ 4րդ. յարկերունմէջ ունինք նպաստաւոր պայմաններով առանց կարասիի աժան սենեակներ։ Ելեկտրականութիւն, ջուր եւայլն, դիւրութիւններ բազմանդամներու համար։ Հասցէ՝ H. Sarafian, 81 Rue de la République, Meudon, (S. et Oise)։ Շոգեկառք՝ Gare des Invalidesէն եւ Gare Montparnasseէն։

IMPRIMERIE - MASSIS - ...
208bis, Rue Lafayette P...

Le Gérant : H. TEU...

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200 ֆ.

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration / Խմբագրութիւն : 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 9 ՕԳՈՍՏՈՍ 1927

9 AOUT 1927

Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 410

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Ո՞Վ Է ԻՐԱՒԱՏԷՐԸ

Քանի մը օր առաջ Պոլսոյ թերթերէն տեղեկացանք «թէ օտար եւ թուրք հանքագէտներէ կազմուած խառն յանձնաժողով մը կը մեկնի Թրքահայկական Նահանգները՝ քարիւղի հանքերու նոր ուսումնասիրութիւն մը կատարելու համար:

Տարակոյս չկայ թէ օտարներու այս շահագրգռութիւնն ու ծախքերը պարապ տեղը չեն, այլ կը կատարուին որոշ նպատակի մը համար:

Այդ հանքերը հեռու ըլլալով փոխադրութեան խոշոր եւ բանուկ ճամբաներէն ու ծովերէն, անոնց շահագործումը շատ շահաբեր չի թուիր: Սակայն պէտք է նկատի ունենալ թէ շուտով Միջագետքի նաւթահանքերուն խողովակները պիտի երկարին դէպի Միջերկրական, ու այն ատեն Հայաստանի հանքերուն խողովակները դիւրաւ պիտի միացուին առաջիններուն, ու այդ հանքերու շահագործումը պիտի դառնայ խիստ շահաւէտ գործ մը:

Այս շահաւոր հեռանկարն է, որ նաւթահորերու գիշատիչ խմբակը շարժման մէջ դրած է՝ առիթը օգտագործելու եւ այս բեղուն պատառը ձեռքէ չփախցնելու համար:

Օտարներու, մանաւանդ Անգլիացիներու ուսումնասիրութիւնները տարակոյս չեն թողուր, որ այս երկու հարիւր մղոնէ աւելի տարածութիւն ունեցող հանքային խաւը Միջագետքի հանքերէն պակաս հարուստ չէ:

Ահա՛ կողոպուտ մը, որուն վրայ կ'իյնան նաւթային գիշատիչները, առանց կարեւորութիւն տալու թէ ո՞վ է այդ հարստութեան ճշմարիտ եւ օրինաւոր իրաւատէրը:

Միջազգային նաւթորսական խմբակներուն համար կարեւորութենէ զուրկ է իրաւատիրական բարոյական հասկացողութիւնը, բաւական է որ պետութիւն մը իր ուժեղ զինուորական կազմակերպութեամբ, հնարաւորութիւն տայ հանքերու խաղաղ շահագործումին:

Այս միջոցիս Թուրքիան կը նկատուի նման ուժ մը, քանի որ անիկա կրցած է զինուորական բիրտ ուժով մը գրաւել այդ հողերը եւ Սեւրի դաշնագրին հակադրել՝ Լօզանը, դատապարտելով առաջինին տրամադրութիւնը ամլութեան:

Հայ ժողովուրդը հնարաւորութիւն չէ ունեցած զինուորական ուժերով վռնտելու յափշտակիչը: Դժբախտաբար այսօրուան ինքզինք Հայաստանի կառավարութիւն համարող խմբակն ալ Կոմինթերնի հրամանով ոչ միայն տէր չի կանգնիր Թրքահայ ժողովուրդի հողային արդար իրաւունքներուն, այլ եւ ամէն միջոց կը գործածէ զանոնք յուսահատեցնելու եւ դիւրացնելու համար զինակից Թուրքիոյ յափշտակութիւնը:

Թրքահայաստանի նաւթահանքերու մենաշնորհը խոշոր հարուած մը պիտի հասցնէ հայ ժողովուրդի անտեսական ու քաղաքական շահերուն, որոնց հանդէպ հայ ժողովուրդը չի կրնար անտարբեր հանդիսատեսի դերին մէջ մնալ:

Այս ձեռնարկի յաջողութիւնը պատճառ պիտի ըլլայ, որ նաւթային խմբակնակներու եւեւ կեցող պետութիւնները փորձեն նուիրագործել Թուրքիոյ հողային յափշտակութիւնը, հանքային շահագործումը ցնցումէ զերծ պահելու համար: Երկրորդ, այդ հողերը ցարդ կը մնան անմարդաբնակ՝ հակառակ Թուրքիոյ բուռն ճիգերուն. այս ձեռնարկը առիթ պիտի դառնայ որ օտար տարրեր լեցուին հոն, խափանելով մուտքը այդ հողերուն իրական տէրը եղող հայ ժողովուրդին:

Հակառակ Սեւրի դաշնագրին եւ Ուիլսընի պաշտօնական իրաւարարութեան գլխատումին, տակաւին Թուրքիան այդ հողերուն օրինաւոր տէրը չի կրնար համարուիլ:

Անկէ առաջ, առթիւ մը, Հայաստանի Անկախութեան Ամերիկեան կոմիտէի նախագահ Պ. Ճերըրտ կը զգուշացնէր ամերիկեան նաւթային խմբակ մը, յայտարարելով թէ այդ հողերուն օրինաւոր տէրը Հայաստանն է եւ ուրիշ կառավարութեան մը կողմէ տրուելիք մենաշնորհները վաւերականութենէ զուրկ պիտի համարուին:

Ճիշտ է որ Լօզանի դաշնագիրը հակադրուած է Սեւրին, սակայն Լօզանի դաշնագրին մէջ Հայաստանի իրաւունքները ժխտող կէտ մը չկայ եւ առհասարակ Հայաստանի մասին ոչ մէկ յիշատակութիւն կայ: Լօզանի դաշնագրով ճշդուած չեն նաեւ Թուրքիոյ եւ Հայաստանի միջեւ եղած սահմանները:

Թուրքիան ինքզինք այդ հողերուն իրաւատէր կը համարէ միայն Թուրք-խորհրդային Կարսի դաշնագրով, որ կը ճշդէ ինչպէս առաւելայ սահմանները, սակայն այդ դաշնագիրը միջազգային արժէք չի ներկայացներ եւ այնքան կեանք ունի, որքան խորհրդային վարչաձեւը: Այսպէս, այդ դաշնագրի պարտաւորիչ հանգամանքը պիտի յիշատակուէր Լօզանի դաշնագրին մէջ, ինչպէս միւս բոլոր դաշնագիրները:

Այս պարագաներուն տակ ոչ Թուրքիան —իբրեւ ապօրինի բռնատէր— իրաւունք ունի այդ հողերուն վրայ մենաշնորհ տալու, եւ ոչ ալ օտար խմբակները վաւերական պիտի համարեն տրուած մենաշնորհը:

Հայկական իրաւասու շրջանակները այժմէն իսկ, պատճառաբանուած յիշատակագրով մը պէտք է զգուշացնեն օտար նաւթորսները հեռու կենալ ապօրինի գործէ մը, որուն պիտի ընդդիմանայ հայ ժողովուրդը իբրեւ իրաւատէր եւ երբեք պիտի չթոյլատրէ որ անոնք շահագործուին բոլոր այն միջոցներով, որ ինք օրինաւոր ու ազգու համարէ:

Ամէն բանէ առաջ, պէտք է ճշդել թէ ո՞վ է այդ հողերուն իսկական իրաւատէրը:

Ա.

ՄԱՄՈՒԼ

Ի՞ՆՉՊԷՍ ՀԱՄԵՐԱՇԽԻԼ

Սելանիկի Ալիքը երկարօրէն խօսելով համերաշխութեան եւ գաղութային կազմակերպութեան անհրաժեշտութեան մասին, կը քննէ արտասահմանեան գաղութներու ներկայ վիճակը (2 Օգոստոս).

— «Սկսելով մեր գաղութէն, կը տեսնենք որ մեր աչքին առջեւ կը ներկայանան երկու խումբի համայնքներ. — Առաջինը հելլէնահպատակներ եւ երկրորդը՝ «ժամանակաւոր հիւրեր», որոնք կը սպասեն Հայաստանի կոչնակին: Առաջին խումբին կայանը, առաւելապէս, Նոր Յունաստանն է —Թրակիան եւ Մակեդոնիան— իրենց հին գաղութներով եւ նոր հպատակներով, երկրորդին ծանրութեան կեդրոնը՝ հին Յունաստանն է, առաւելապէս, թէեւ Նոր Յունաստանի մէջ ալ ունինք բաւական թիւով ոչ հպատակ «հիւր» կոչուած Հայեր:

«Այս պատկերը կրնանք ընդհանրացնել բոլոր գաղութներու համար, հետեւաբար. — Պուլկարիա, Ֆրանսա, Սուրիա, Եգիպտոս, Ամերիկա, Ռումանիա եւլն.:

«Այս պատկերը եթէ բնական չէ, անբնական եւ տարօրինակ ալ չէ մեզ համար. — անիկա ծնունդն է՝ ճակատագրական դէպքերու եւ ազգային ու համազգային աղէտներու:

«Բայց, ահա՛ մեր այս տարօրինակ եւ ոչ-բնականոն դրութենէն իսկ կը սկսին, մեր գաղութներու մէջ տիրող շատ մը վէճեր եւ այդ վէճերուն հետեւանքը եղող համագաղութային անկազմակերպ դրութիւնը, աւելի ճիշտ որակումով՝ քաոսը:

«Կարմիր «որդ»ին համախոհներու միակ ցանկութիւնն է ատիկա:

«Ահա՛ մեր այս տխուր դրութեան վերջ մը տալու համար է որ «համագաղութային կազմակերպութեան» եւ «համերաշխութեան» գեղեցիկ հարցը հրապարակ նետուած է, այսօր:

«Ոմանք կ'առաջարկեն զանազան միջոցներ.

«Ա. — Համերաշխութեան եւ իրերահասկացողութեան ճանապարհով՝ Ազգային Միութեան հիման վրայ:

«Բ.— Ընտրութիւնով:

«Մենք կը կարծենք որ առաջին միջոցը պիտի ըլլայ սկիզբը՝ սա՛ գաղութներու թունաւոր մթնոլորտին վերացման, որուն պէտք է անպայման հետեւի երկրորդը:

«Արտասահմանեան գաղութներու փրկութիւնն ու ապագան ատիկա կը պահանջէն:»

ՏՐԱՊԻԶՈՆԻ Եէնի Եօլ թերթին համաձայն, հայ կին մը հինգ տարի առաջ կրօնափոխ կ'ըլլայ եւ կ'ամուսնանայ Էրզրումցի Թուրքի մը հետ: Յետոյ կը յայտնէ թէ աղջիկն է Տրապիզոնցի Միսաք աղա Կիւրճեանի, եւ անոր լքեալ գոյքերէն տուն մը առնելով կը ծախէ 6000 ոսկիի: Դրամը գրպանելէ յետոյ, կը լքէ ամուսինը՝ եւ կը սկսի ապրիլ Զորումցիի մը՝ Կարպիսի հետ:

Տրապիզոնի մէջ գտնուող հայ ընտանիքները բաած են թէ այս կինը Միսաք աղայի աղջիկը չէ, եւ թէ իրական աղջիկները կը գտնուին Թիֆլիս, Ռումանիա եւ Ամերիկա:

ԿԵՍԱՐԻԱՅԷՆ 20 հայ գաղթականներ եկան Պոլիս, եւ Սամաթիոյ կայանը զրկուեցան:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԴՈՒՔ ՁԵՐ ԳԼԽՈՒՆ ՃԱՐԸ ՆԱՅԵՑԷՔ

Կաթողիկոսական պատուիրակութեան դիւանէն կը հաղորդուի.—

«Յառաջիկայ դպրոցական տարեշրջանին այլեւս կաթող. Պատուիրակութիւնն չի ստանձներ ոչ մէկ նիւթական յանձնառութիւն հայաշատ կեդրոններու մէջ մանկապարտէզներու բացումին: Պէտք է իւրաքանչիւր ազգ. եկեղեցական մարմին կամ հայրենակցական կազմակերպութիւններ, ջանան ազգ. պարտաւորիչ տուրքերու հասոյթով եւ կամ մասնաւոր հանգանակութիւններով կազմակերպել իրենց եկեղեցական եւ ի մասնաւորի կրթական գործը մանկապարտէզներ բանալ, եւ միայն բարոյական օժանդակութիւն, ինչպէս կրթական պաշտօնեաներ գտնելու մասին, դիւրութիւն սպասեն կաթող. Պատուիրակութենէն, մինչեւ որ մարմին առնէ Ալիանս Իզրայէլիթին նման համազգային կրթական միութիւն մը կազմելու համար այս միջոցիս թափուած ջանքերը, համագործակցութեամբ ցեղը պահպանելու համար օտար այս երկիրներուն մէջ ձուլման վերահաս վտանգէն:

«Կաթողիկոսական Պատուիրակը մեկնեցաւ Լօզան, մասնակցելու համար եկեղեցականաց համաշխարհային ժողովին, եւ Փարիզէն պիտի բացակայի մինչեւ 3 Սեպտեմբեր:

«Սակայն Առաջնորդարանը բաց է միշտ, ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 3-6ին, ամէն կարեւոր թղթակցութիւնք պիտի ղրկուին Լօզան իր հասցէին:»

Սաքքօ եւ Վանցեթթիին Փրկելու համար

Կիրակի օր Փարիզի ժողովուրդը մեծ ցոյց մը կազմակերպեց բողոքելու համար Իտալացի երկու անիշխանականներու մահապատիժին դէմ: Նախարարական խորհուրդը արգիլած էր Փարիզի մէջ ո եւ է ցոյց, որով ցուցարարները համախմբուեցան Փարիզէն դուրս Վէնսէնի անտառը: Ներկաները կը հաշուուէին 40.000 հոգի: Կարգապահութեան կը հսկէին 600 ոստիկաններ: Բոլոր բանւորական կազմակերպութիւնները ներկայ էին իրենց դրօշակներով: Բազմաթիւ ճառեր խօսուեցան եւ բանաձեւեր քուէարկուեցան: Ո եւ է միջադէպ չպատահեցաւ: «Ամերիկա կամ Միացեալ Նահանգները» բառը սուլոցներով կ'ընդունուէր: Ոստիկանական օդանաւ մը անտառին վերեւ շարունակ թռիչք կը կատարէր. անգամ մը խիստ ցածէն թռաւ. ցուցարարները հեգնական բացագանչութիւններով ընդունեցին զայն:

Ներկայ էր նաեւ Վանցեթթիի քոյրը Լուիճիա, որ ամբոխին կողմէ ձեռամբարձ հանուեցաւ սակաշարժի մը գագաթը ճառ խօսելու համար: Օր. Վանցեթթի շնորհակալութիւն յայտնեց իր անմեղ եղբօր հանդէպ ցոյց տրուած համակրանքին համար եւ հրաւիրեց բոլորը որ մասնակցին Երկուշաբթի ընդհանուր գործադուլին:

Ֆրանսայի գաւառներուն մէջ ալ ցոյցեր եղան: Մօնփէլիէի Թուլօնի, Սէնթ Էթիէնի, Լիոնի և Մարսիլիոյ մէջ ընդհանուր գործադուլի հրաւէր եղաւ:

Կիրակի օր Եւրոպայի եւ Ամերիկայի միւս բոլոր գլխաւոր քաղաքներուն մէջ հրապարակային մեծ հաւաքոյթներ և ցոյցեր կատարուեցան: Փարիզի համայնավար կազմակերպութիւնները որոշած էին 24 ժամուան գործադուլ կազմակերպելերէկ: Այս փորձը ձախողեցաւ: Առաւօտ, կէսօրէն վերջ և գիշերը զանազան բողոքի հաւաքոյթներ տեղի ունեցան: Բացի դեսպանատունէն, Փարիզի ամերիկեան թերթերու խմբագրատունները եւ հսկողութեան տակ են:

Ամերիկայի մէջ մեծ գրգռութիւն կը տիրէ: Նիւ-Եորքէն վերջ, Ֆիլատելֆիա եւ ռումբեր նետուեցան: Սան Ֆրանչիսքոյի մէջ կառավարական շէնքին երրորդ յարկը ամբողջովին քանդուեցաւ ռումբէ մը: Պօսթընի մէջ բողոքի միթինկ մը արգիլուեցաւ եւ շատեր ձերբակալուեցան: Նիւ-Եորքի մէջ գրեթէ պաշարման վիճակ կը տիրէ: Բոլոր կարեւոր քաղաքներու մէջ փողոցները գիշերը ցորեկ պահակ կը պտտի: Ոստիկանութիւնը խուզարկեց Պօսթընի Սաքքօ-Վանցեթթիի պաշտպան կոմիտէին կեդրոնը՝ ռումբեր գտնելու յոյսով, բայց ապարդիւն,

Մինթէվիտէօի (Ուրուկուէյ) «Նէշընըլ Սիթի Պէնք»ին մէջ ռումբ մը գտնուեցաւ: Միւս ամերիկեան բոլոր հաստատութիւնները հսկողութեան տակ են: Միւնիխի մէջ ամերիկեան հիւպատոսարանին առջեւ ցոյց կատարուեցաւ 20 համայնավարներ ձերբակալուեցան: Լոնտոնի համայնավարներէն 5000 հոգի միթինկէ մը վերջ թափօր կազմեցին, առջեւէն տանելով ելեկտրական աթոռ մը:

«Սթանտարտ Օյլ»ի կարեւոր յաղթանակը

Պերլինէն կը հեռագրեն Օգոստոս 7 թուականով.—

Նիւ-Ճըրսիի «Սթանտարտ Օյլ» ընկերութիւնը եւ Գերման Ներկի Թրըսթը ստորագրեցին համաձայնութիւն մը, որով այս երկու ահարկու ընկերութիւնները այսուհետեւ պիտի գործակցին քարիւղի շահագործման հիման վրայ: «Սթանտարտ Օյլ»ի կողմէ բանակցութիւնները կը վարէր Հայտելպերկի մէջ ընկերութեան նախագահ Ուօլթըր Թիկլ. գերման ընկերութեան կողմէ՝ կէհայմրաթ Պօշ:

Համաձայնութեան գլխաւոր կէտը այն է որ «Սթանտարտ Օյլ» ընկերութիւնը պիտի օգտուի գերման մենաշնորհներէն եւ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՈՃՐԱԳՈՐԾԻ ՄԸ ՀԱՄԱՐ

Սէրէզի մէջ հէլլէն ոստիկանութիւնը պաշարած է հայկական թաղը եւ բազմաթիւ Հայեր ձերբակալելով պահականոց տարած է: Ձերբակալուածներուն մէջ կան նաեւ թաղականներ:

Պատճառը այն է որ, Սելանիկի բանտէն փախած է ոճրագործ Նուպար Այվազեանը: Ոստիկանութիւնը կը կասկածի թէ Հայերը պահած են զայն, եւ սպառնացած է բոլորը տեղահանել, եթէ ոճրագործը չյանձնեն: Նոյն պատճառով Տօյիւթմոյի մէջ ալ 15 Հայեր ձերբակալուած են:

ՍԵՒ ՑԱՆԿԸ

«Անգլիացիներու Բարեկամ» ընկերակցութեան անդամներու ցանկը, պաշտօնապէս հաղորդուեցաւ Պոլսոյ կուսակալութեան, այն հրահանգին հետ որուն համաձայն պետական պաշտօններու մէջ պիտի չառնուին յիշեալ անձերը իբր հայրենադաւ: Այս ցանկը կը պարունակէ 25 անուններ, որոնք պետական կարեւոր պաշտօնեաներ, փաստաբաններ ու առեւտրականներ են:

ԱՇԽԱՐՀԱԿԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ ԿԸ ՃԱՆՉՑՈՒԻ

Ատենէ մը ի վեր ուշագրաւ դատ մը կը տեսնուէր Բերայի Հաշտարար ատեանին կողմէ, Հայ Կաթոլիկ Պատրիարքարանին եւ վարչական նոր ժողովին իրաւասութեանց մասին: Իւրաքանչիւր կողմ կը պնդէր թէ ինքն է պաշտօնական մարմինը, եւ իրաւասու վարձքեր գանձելու:

Վերջացաւ դատավարութիւնը: Դատարանը, հիմնուած կուսակալութեան գրաւոր վաւերացման վրայ, որոշեց թէ աշխարհական պատրիարք Յովհաննէս պէյ Ալիքսանեանն է միակ իրաւասու անձը:

ՄՐՑԱԿԻՑ ՆԱՒԵՐԸ ՀԱՍԱՆ

Գրած էինք թէ, չորս անդրատլանտեան շոգենաւեր արագութեան մրցում մը կը կատարէին ովկիանոսին վրայ: Առաջին անգամ Շէրպուրկ հասաւ «Լէվիաթան»ը (ամերիկեան, նախկին գերմանական), կտրելով Նիւ-Եորք Շէրպուրկ հեռաւորութիւնը 5 օր 13 ժամ 45 վայրկեանէն: Արագութիւնն էր ժամը 23 հանգոյց 76: Լէվիաթան ութը ժամ յապաղեցաւ ճամբուն վրայ, որովհետեւ օդանաւորդ Չէմպըլէն կէս ճամբան Լէվիաթան շոգենաւին վրայէն օդանաւով թռաւ դէպի ետ՝ Նիւ-Եորք: Այս փորձը յաջողութիւն մըն է, որովհետեւ երկու երկիրներուն հաղորդակցութիւնը աւելի կը կարճնայ: Լէվիաթանի նաւապետը յայտնեց թէ նման փորձեր պիտի կատարուին իր շոգենաւին վրայէն թէ դէպի Ամերիկա եւ թէ դէպի Եւրոպա: Մասնաւոր օդանաւ մը պիտի թռչի ամէն անգամ որ շոգենաւը կէս ճամբան կտրած է արդէն:

Երկրորդ կարգին Շէրպուրկ հասաւ «Աքուիթանիա» շոգենաւը, եօթը ժամուան տարբերութեամբ մը եւ ժամական 22 հանգոյց արագութեամբ:

Երրորդ հասաւ «Օլիմփիք» շոգենաւը:

Շէրպուրկի մէջ 12 յաւելուածական շոգեկառք բանեցան փոխադրելու համար այս երեք մեծ շոգենաւերուն ճամբորդները:

«Ֆրանս»ի նաւապետը յայտարարեց թէ ինք տեղեկութիւն չունէր որ մրցում կը կատարուի նաւերուն միջեւ:

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԼՈՆՏՈՆԷՆ

ԱՇԽԱՏԱՒՈՐԱԿԱՆՆԵՐԸ ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ԴԷՄ

Կը թուի թէ Անգլիոյ ընկերվարական կազմակերպութիւններուն եւ Մոսկուայի մտերմութիւնը աստիճանաբար կը մօտենայ իր վախճանին: Աշխատաւորական եւ Արհեստակցական ղեկավարներու յայտարարութիւնները վերջերս, բաւական պերճախօս են այս մասին: Լուրջ փորձեր կը կատարուին չափաւորելու համար այն արտադին բարեկամութիւնը, որուն հիմը դրուեցաւ 1924ին՝ Խորհրդային Ռուսիոյ ճանաչումով, եւ կարելի եղածին չափ խուսափելու Մոսկուայի քաղաքական ազդեցութենէն, որ այնքան վնասակար եղաւ Անգլիոյ ընկերվարականներուն համար: Այս վերջիններուն վիճակը քաղաքական ասպարէզին մէջ շատ ալ քաջալերական չէ եւ արդիւնք է, անկասկած, այն երեւոյթին որ բանւոր. շահերու պաշտպանութեան գործին մէջ չափազանց եռանդ եւ աճապարանք դրին, մասնաւորաբար Արհեստակցականները, պէտք եղածէն աւելի հաւատարիմ մնալով Մոսկուայի պատգամներուն. գոնէ այսպէս կը բացատրեն պահպանողական տարրերը: Այդ մտերմութիւնը անբնական էր արդէն, տրուած ըլլալով այն ընկերային ու քաղաքական պայմանները որոնց մէջ կ'ապրի, ու կը գործէ անգլիական ընկերվարութիւնը: Դէպքերու քմահաճոյքն էր որ մօտեցուց զիրենք խորհրդային վարիչներուն. չկայ հիմնական պատճառ եւ չկայ մանաւանդ քաղաքական աշխարհահայեացքի նմանութիւն երկու կողմերուն միջեւ:

Նկատի ունենալով իրենց պաշտօնական կամ անպաշտօն յայտարարութիւնները, կարելի է եզրակացնել որ Անգլիոյ ընկերվարականները յուսախաբ եղած են եւ կը զգան որ Գ. Միջազգայինի բարեկամութիւնը ոչ մէկ կերպով կրցած է օգտակար ըլլալ եւ ընդհակառակը նպաստած է իրենց քաղաքական հեղինակութեան նուազումին՝ Անգլիոյ ժողովրդական խաւերէն ներս: Մէկուկէս տարուան ընթացքին երկու խոշոր պարտութիւն — ընդհանուր գործադուլի ձախողումը եւ Արհեստակցական Միութեանց նոր օրէնքը— բաւական եղան սթափեցնելու համար ընկերվարական պետերը: Նոր ուղեգիծ կը փնտռեն հիմա, համոզուած ըլլալով որ իրենց սեփական ուժերուն ապաւինիլ աւելի արդիւնաւոր է վաղուան համար, քան Մոսկուայի դաւադիր բարեկամութիւնը:

Այս տեսակէտէն հետաքրքիր է Երկաթուղային Պաշտօնեաներու Միութեան վերջին համաժողովին մէջ իրենց կարեւոր դէմքերէն՝ Թամասի յայտարարութիւնը: Խօսելէ վերջ Անգլեւռուս յարաբերութեանց խզումին մասին, «որուն մէջ հաւասարապէս» մեղադրելի են երկու կողմերն ալ, ատենախօսը շեշտեց որ Ռուսիոյ վարիչները պէտք է հանգիստ մնան իրենց տեղը՝ առանց միջամտելու ուրիշներու գործին եւ մանաւանդ առանց նիւթական օժանդակութիւն բաշխելու աջ ու ձախ իրենց թագուն նպատակներուն համար, «որովհետեւ շատ մեծ սխալ մըն է ենթադրել որ այն դէպքերը որոնք յառաջ բերին ռուսական յեղափոխութիւնը, կրնան ստեղծուիլ նաեւ Անգլիոյ մէջ:»

«Ոչ անգլիական փոքրամասնական շարժումը (համայնավարները) ոչ իսկ Ռուսիոյ սանձարձակ պրոպագանդը կրնան մոլորեցնել այս երկրին աշխատաւորութիւնը, որ ընկերային պայմաններու բարեշրջումին համար կ'առաջնորդուի միայն սահմանադրական սկզբունքներով: Ռուսերը պէտք է հասկնան որ ատենը եկած է դադրեցնելու իրենց յիմարական քաղաքականութիւնը:»

Առաջին անգամ չէ որ այս տեսակ ազդարարութիւններ կ'ուղղուին Խորհրդային Ռուսիոյ գործակալներուն: «Աշխատաւորականներու ղեկավարները, ինչպէս Մաքտօնըլտ, Սնօտըն կամ ուրիշներ, որոնք ծանօթ են իրենց չափաւորութեամբ, նոյն իմաստով յայտարարութիւններ ըրին վերջին քանի մը ամսուան ընթացքին, հասկցնելով Մոսկուայի — ի հարկէ շա՛տ դիւանագիտօրէն— որ իրենք որքան ալ համակիր ըլլան ընկերվարութեան էութեան կամ դասակարգային պայքարին, չեն կրնար մոռնալ որ Անգլիացի են ամէն բանէ առաջ եւ իրենց հայրենիքին շահը աւելի նուիրական է քան շատ մը վարդապետութիւններ:

Այս երեւոյթին մասին խօսելով պահպանողական «Տէյլի Թէլըկրաֆ» ցնծութեան մէջ է, որովհետեւ «բրիտանական ընկերվարութիւնը հետզհետէ կը լրջանայ եւ կ'աշխատի թօթափել ռուսական ազդեցութիւնը»:

Երեսփոխան մը որ միաժամանակ անդամ է Արհեստակցական Միութեանց վարչական խորհուրդին, պատասխանելով իրեն եղած հարցումի մը, կը յայտնէ հետեւեալ միտքերը, որոնք չափազանց յատկանշական են. — Անկարելի է անգլիական գաղափարները հաշտեցնել սովետական մեթոտներու հետ, որովհետեւ անկարելի է իւղը լուծել ջուրին մէջ: Օր ըստ օրէ յայտնի կ'ըլլայ այն իրողութիւնը որ ռուս համայնավարները կ'երազեն ստեղծել նոր տեսակի աշխարհակալութիւն մը եւ իրենց ափին մէջ առնել բրիտանական կայսրութեան ճակատագիրը՝ շեղեցնելով մեր աշխատաւորութիւնը այն ուղիէն որ օրինաւոր է եւ սահմանադրական: Յոյսի նշոյլն անգամ չունին այդ ուղղութեամբ եւ այդ ցնորքը կարելի է բաղդատել իրենց միւս յաւակնութիւններուն հետ:»

Անմիջապէս յիշեմ որ այս յայտարարութեան առիթ տուաւ այն վէճը, որ ստեղծուեցաւ վերջերս անգլեւռուս կոմիտէին շուրջ: Այս վերջինը անջատ հիմնարկութիւն մըն է անգլիական Արհեստակցական Միութիւններու կողքին եւ իր գործունէութենէն շատ բան կը սպասէին Ռուսերը: Սակայն կ'երեւայ որ այդ գործունէութիւնը եղած է բացասական մինչեւ հիմա եւ կոմիտէն հետզհետէ կ'իյնայ հակախորհրդային տարրերու ազդեցութեան տակ, հակառակ Թօմսքիի պարսաւանքներուն: «Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի աշխատակիցը դիտել կուտայ որ ասիկա կարեւոր հարուած մըն է Ռուսերուն համար, որովհետեւ հեռու մնացած ըլլալով եւրոպական ուրիշ երկիրներու Արհեստակցական Միութիւններէն յաջողած էին միայն մտերմանալ Անգլիոյ Արհեստակցականներուն հետ:

Պէտք է յիշել նաեւ ուրիշ կարեւոր պարագայ մը որ կապ ունի մեր պարզած հարցին հետ: Աշխատաւորական կուսակցութիւնը իր 1924ի համաժողովին մէջ (Լիվըփուլ) որոշեց որ համայնավարները չեն կրնար անդամակցիլ իրեն: Վէճի նիւթ դարձաւ այս հարցը եւ մինչեւ այսօր ալ կան տակաւին մարդիկ որ կը պնդեն թէ տրուած որոշումը հակառակ էր դասակարգային շահերուն: Աշխատաւորականները չեն փոխած զայն եւ տրամադիր ալ չեն անդրադառնալու այդ խնդրին վրայ ներկայ տարուան համաժողովին մէջ, որ պիտի գումարուի յառաջիկայ Սեպտեմբերին Պլէքփուլի մէջ: Հակառակ այս բանին, Սկովտիոյ շրջանէն առաջարկ մը ներկայացուեցաւ անդամները հանքագործներուն, որպէս զի իրենց համաժողովին մէջ որոշում անցընեն ի նպաստ համայնավարներու եւ աշխատաւորականներու միացման: Առաջարկը մերժուեցաւ հանքագործներուն կողմէ, բացի քանի մը շրջաններու պատգամաւորներէն որոնք տակաւին ըմբռնած չեն, երեւի, պոլշեւիկներու մտայնութիւնը՝ ինչ ժողովուրդի ալ պատկանին:

Կը տեսնուի ուրեմն որ նահանջ կայ ամէն կողմէ. տեսակ մը ճիգ ինքնամփոփման եւ իրենց ցաւերը սեփական միջոցներով դարմանելու: Պահպանողական օրաթերթ մը կը բացատրէ թէ այս փոփոխութիւնը արդիւնք է ոչ միայն ընկերվարական կամ աշխատաւորական կազմակերպութիւններու բազմաթիւ ձախողանքներուն, այլ նաեւ Ռուսիոյ բարբարոսական քաղաքականութեան, որ արիւն ու աւերակ կը ստեղծէ ամէն կողմ:

Իրերու այս կացութեան լիովին տեղեակ են Խորհրդային Ռուսաստանի վարիչները, որոնք արդէն սկսեր են դառնօրէն գանգատիլ: Զօրաւոր հոսանք մը կայ այժմ Մոսկուայի մէջ Անգլիոյ Արհեստակցականներուն դէմ, որոնց ղեկավարները «սալոնի յեղափոխականներ են, եւ անընդունակ յեղափոխական պայքարի, որ այնքան էական է անգլիացի աշխատաւորներուն»: Բայց հակառակ այս իրականութեան որ մխիթարական չէ պոլշեւիկներուն համար, անոնք դարձեալ կ'աշխատին կրկնել տալ ընդհանուր գործադուլը, որովհետեւ «Անգլիա պատերազմի պատրաստութիւն կը տեսնէ եւ նիւթապէս կը քաջալերէ Խորհրդային Ռուսիոյ դէմ լարուած բոլոր դաւադրական ուժերը: Պէտք կա՞յ յիշեցնելու որ այս տեսակ գրգռիչ յայտարարութիւններ կը ջղայնացնեն նոյնիսկ այն տարրերը որոնք ընդդիմադիր են ներկայ պահպանողական իշխանութեան: Մարդ պոլշեւիկ պէտք է ըլլայ՝ չհասկնալու համար որ Անգլիացին գաղափարի մը ետեւէն կը վազէ մինչեւ հոն, ուր վտանգ չի սպառնար իր հայրենիքին պետական շահերուն. կը հրաժարի ամէն համամարդկային խօսքերէ՝ երբ կը ստիպեն զինքը ոտքի տակ առնել իր ազգային արժանիքները: Պոլշեւիկներու քաղաքականութիւնը բրիտանական կայսրութեան դէմ, եղած է մինչեւ հիմա կոյր, քինախնդիր եւ առանց տրամաբանութեան, կ'ըսէ լրագրող մը: Քանի մը հազար համակիր վիթխարի պետութեան մը ծոցին մէջ, ոչ մէկ դրական արդիւնք յառաջ կրնայ բերել:

Հասկնալի է հետեւաբար Մոսկուայի իրարանցումը այս երեւոյթին մասին: Շատոնց յուսահատած էին չափաւոր աշխատաւորականներու օժանդակութենէն, դեռ այն օրէն երբ ընկերվարական վարչապետը պալատական արդուզարդով «աջահամբոյրի» գնաց Նորին վեհափառութեան եւ հիմա նոր կացութեան մը առջեւ են. տարակոյս չկայ որ Անգլիոյ դրկուած դասակարգին համակրութիւնը կորսնցնել շատ ալ հաճելի չէ Մոսկուայի համար:

ԺԻՐԱՅՐ ՄԻՍՍԱՔԵԱՆ

ՊՈԼՇԵՒԻԶՄԻՆ ՋԱՀԵՐԸ

Նիւ-Եորք, Ռուս օրթոտոքսներուն Սուրբ Փրկիչ եկեղեցիին մէջ շինուած է մասնաւոր մատուռ մը, որ կը կոչուի «Ռուսիոյ Սուգը»: Պատերուն փակցուած են տախտակներ, որոնց վրայ փորագրուած են պոլշեւիկներուն կատարած սպանութեանց թիւերը: Ահա այդ ցուցակը.

Կայսերական ընտանիքը:
31 եպիսկոպոս:
1560 քահանայ:
34585 ուսուցիչ, բժիշկ, դատաւոր:
16,367 ուսանող և փրոֆէսէօր:
79,900 պաշտօնեայ:
65,890 ազնուականներ եւ բարձր դասու ներկայացուցիչներ:
56,340 զինուորականներ:
196,000 բանւորներ:
268,000 զինուորներ եւ նաւաստիներ:
890,000 գիւղացիներ:

Ի՛ՆՉՊԷՍ ԿԸ ԿՐԹՈՒԻ ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԸ

ԵՐԿՈՒ ՀԱԶԱՐ ԿԻՍԿԱՏԱՐ ԵՐԿՈՒ ՀԱԶԱՐ ԱԼ ԲԱՑԸ

(Մասնաւոր Թղթակցութիւն)

ԱԹԷՆՔ, 2 Օգոստ.

Այս խեղճ ու կրակ գաղութը որ մխիթարական պատկեր մը չէր ներկայացներ, կրցաւ քիչ ատենէն ոտքի կենալ եւ արդէն իւրաքանչիւր արուարձանի մէջ ունի նախակրթարաններ եւ մանկապարտէզներ, որոնք բաղդատմամբ աւելի հարուստ գաղութներու կը ներկայացնեն սրտառուչ եւ գոհացուցիչ պատկեր մը:

Ամէնքի ամէնէն աւելի մօտիկ եւ կեդրոն արուարձանը, Փիրէը զոր փոքրիկ Հայաստան մը կարելի է անուանել իր մօտ 5000 հայ բնակչութեամբ, կը պահէ ազգային դպրոց մը, նախակրթարան իր մանկապարտէզով: Ունի մօտաւորապէս 350 աշակերտ եւ 10-11 ուսուցիչներ, ամսական 135,000 դրամի պիւտճէով (երեք դրամին մէկ ֆրանք է):

Այս ողորմելի գումարը կը բաժնուի հետեւեալ համեմատութեամբ.—

Տնօրէնը կը ստանայ 2200 դրամ, դաստիարակ ուսուցիչներէն մէկը՝ 2200 դրամ միւսը 2000 դրամ, օգնական ուսուցիչները կը ստանան 1300 դրամ, 1000 դրամ եւ 900 դրամ:

Մանկապարտէզի վարիչը կը ստանայ 900 դրամ, իսկ օգնականները 750 դրամ:

Աշակերտներէ գանձուած թոշակները չեն կրնար գոցել ամսական պիւտճէն: Բարեգործականը ամսական չորս ոսկիով կ'օժանդակէ. թաղականութիւններն ալ 1000 դրամով:

Հակառակ այս բոլորին, Փիքըսի վարժարանը ամէն ամսուան համար մօտաւորապէս 3000 դրամի բաց մը ունի (1000 ֆրանք):

Ուսուցիչները իրենց ամսականները կը ստանան տասը ամսուան վրայ, այնպէս որ դիւրին է ըմբռնել ուսուցիչներու նիւթական կացութիւնը:

Ազգային դպրոցէն զատ կայ նաեւ բողոքականներու դպրոցը, որ ունի 280 աշակերտ՝ մանկապարտէզով միասին եւ եօթը հազար դրամի պիւտճէով: Բոլոր դպրոցներն ալ երկսեռ են, իրենց պաշտօնակիցներով:

Լիփազմայի ազգային դպրոցն ունի 250 աշակերտ՝ մանկապարտէզով միասին, տասը հազար դրամի պիւտճէով եւ 8-9 ուսուցիչներով:

Տնօրէնը կը ստանայ 2400 դրամ, իսկ ուսուցիչները համեմատաբար: Այս դպրոցները ինչպէս եւ բոլոր ազգային դպրոցները կը մատակարարուին աշակերտներուն թոշակներով եւ ունին միշտ խոշոր բացեր: Մասնաւորաբար այս տարի Լիփազմայի վարժարանը ունի 20000 դրամի բաց մը:

Կայ նաեւ Լիփազմայի բողոքականներու դպրոցը, 300 աշակերտներով եւ 7000 դրամի պիւտճէով: Ցարանուանական դպրոցները պիւտճէի համար նեղութիւն չեն քաշեր, որովհետեւ կը վայելեն Ամերիկեան հովանաւորութիւնը (պորտ):

Քօքինիոյ Ազգ. դպրոցը ունի 200 աշակերտ՝ մանկապարտէզով միասին, 10,000 դրմ. պիւտճէ եւ 6—7 ուսուցիչ: Տնօրէնը կը ստանայ 2000 դրամ եւ ուսուցիչներն ալ համեմատաբար: Կայ նաեւ Քօքինիոյ Հայ Կարմիր Խաչի մանկապարտէզը, որ ունի 180 աշակերտ՝ 6000 դրամի պիւտճէով եւ 3 ուսուցչուհիներով: Այս մանկապարտէզը կը վայելէ Կարմիր Խաչի հովանաւորութիւնը եւ այս տարի պիտի վերածուի նախակրթարանի, եթէ չբարեկարգուի ազգ. դպրոցը:

Ազգ. եւ Կարմիր Խաչի դպրոցներէն զատ, կայ նաեւ բողոքականներու դպրոցը, որ ունի 150 աշակերտ 3000 դրամի պիւտճէով եւ 2—3 ուսուցիչներով:

Սինկրուի ազգ. դպրոցը ունի 100 աշակերտ՝ 6000 դրամի պիւտճէով եւ 2—3 ուսուցիչներով: Տնօրէնը կը ստանայ 1800 դրամ ուսուցիչներն ալ համեմատաբար: Սինկրուի բողոքականներու դպրոցը ունի 100 աշակերտ 6000 դրամի պիւտճէով:

Ինչպէս կը տեսնուի այս թուանշաններէն, մօտաւորապէս 1800 հայ տղաներ եւ աղջիկներ կ'ուսանին տարրական դպրոցներու մէջ: Դուրսը առանց ուսումի եւ երեսի վրայ ձգուած կան նոյնքան մը եւս, ու թերեւս աւելի:

Ուսման կարօտը շատ սուր է, սակայն նիւթական միջոցներու չգոյութիւնն է որ կը վհատեցնէ:

Մտադրութիւն կայ այս տարի բանալու անհատական դպրոց մը, որ հետզհետէ միջնակարգ ըլլալու ծրագիր ունի: Նախնական աշխատանքները տարուած են արդէն:

Արտասահմանի մեր հարուստները անմոռանալի գործ մը կատարած պիտի ըլլան, եթէ լրջօրէն հետաքրքրուին այս գաղութին նոր սերունդով, մանաւանդ որ այստեղ պայմանները շատ աւելի նպաստաւոր են, նոր սերունդը ազատելու համար օտարացումէ եւ այլասերումէ:

ՄԱՐԳՈՒՍ

ՆԱՄԱԿ ԳԵՐՄԱՆԻԱՅԷՆ

ՇԹՐԷԶԷՄԱՆ ԿԷՕԹԷԻ ՄԱՍԻՆ

Անցեալները Տէօյչէ Պիւնէնքլուպի մէջ խօսեցաւ Տոքթ. Գուստաւ Շթրէզէման, արտաքին նախարարը, գրական նիւթի մը վրայ «Առեղծուածներ Կէօթէի շուրջ»:

Թէեւ Կէօթէ ապրած է 1479-1832, ուրեմն 150 տարի առաջ, սակայն դարձեալ կը մնայ բարձր դիրքի վրայ եւ մարդ սխալած չըլլար, երբ պնդէ թէ Կէօթէ՝ այսօրուան պէս, դեռ երկար ատեն պիտի մնայ ներշնչարանը գերման գրական աշխարհին:

«Չեմ համարձակիր, սկսաւ Շթրէզէման, կարճ ժամուան մը ընթացքին խօսիլ Կէօթէի շուրջ եղած խորախորհուրդ եւ չըսուած բաներուն մասին, բայց պիտի փորձենք քանի մը վերարծարծումներ ընել: Շատեր գրած են իր անձով եւ վիթխարի գրականութիւն մը կայ այդ մասին. սակայն հակառակ ասոր, դեռ կան բաներ, որոնք անծանօթ մնացած են: Տիկին ֆոն Շթայնի դրկած նամակներուն մէջ նախադասութիւն մը կայ. «Քեզի բան մը կը ղրկեմ, զոր մարդ մէկ անգամ միայն կ'ունենայ իր կեանքին մէջ»: Ասի առեղծուած մը. ոչ ոք կրնար ըմբռնել ասոր իմաստը: Սակայն պարզ է, Կէօթէ Ազատ որմնադիրներու Վայմարի «Ամալիա» օթեակին կ'անդամակցէր եւ այդ առթիւ ստացած էր երեք զոյգ ձեռնոց, որոնցմէ մէկը տօնական օրերուն օթեակին մէջ գործածելու համար, երկրորդը, ըստ իր որոշման մահէն ետք ձեռքը պիտի անցնէր, եւ երկրորդը նուէր պիտի տար անոր
կեանքի ամենասիրելին էր
րենը, երբ Տիկին ֆոն Շ
դրկուած նամակին կը մ
այդ ձեռնոցը, առով Կէօ
խոստովանէր թէ այդ ա
ամենասիրելի էակն էր ա

Ցետոյ ուրիշ երկու հ
ա) ճի՞շդ է Կէօթէարաննե
կարծիքը թէ Ֆաուստ է ի
ջին գործը, զոր ինքն ալ իր
գրին մէջ այդպէս եւ
գործ կը կոչէ. բ) Ի՞նչ կը
կէ ուրեմն «Վանտէրիար
մասին մէջ չեշտակի
ուած «տուփ»ի մը պատմ
որուն պարունակութեան
ոչ մէկ տեղ ծանօթութիւ
տրուած է: Էլզը Ֆրոյխթ
ֆէօյհթնիս» անուն իր
մէջ կը պնդէ թէ Կէօթէ
ջացեալ ձեռագիր մը պահ
թերեւս այդ տուփն է, որ
այսօր յայտնուած չէ: Ըն
տերազմի ժամանակ, Վայմ
մեծ դուքսը արտօնեց պե
կատարել Կէօթէի բնակ
շուրջի պարտէզներուն մէջ
ապարդիւն անցաւ եւ թեր
կարծիքներ միայն կան
հիմնուելով այդ դրքին, իր
գրին, եւ իր ու Էքերմանի
տեղի ունեցած խօսակցու
ու «Վանտէրիարը»ի շատ մ
սերուն վրայ, այդպիսի գո
գոյութիւնը կարելի է ըն
բայց հաւանական չէ, որ
անծանօթ ձեռագիր մը պա
թողած ըլլայ:»

Շթրէզէման վերջացնելէ
առաջարկեց ակադեմական
տումներ կատարել:

Գ. ՖՐՈՒՆՁԵ

ԿԵԱՆՔԸ ՇԻՐԱԿԻ ՄԷՋ

Շիրակի մեծ պակա
մէկն ալ անտառներու պակ
Ալեքսանդրապոլի շա
տուներուն բակերուն մէջ
գիները կ'աճին, հակառա
անխնամ ու անջրդի թողու
Քաղաքային պարտէզին եւ
նաւոր տուներու բակերուն մ
մեծնան թթենիներ, ա
կնձնի, լորենի եւ ուրիշ
Անհրաժեշտ է Շիրակի ջր
եւ կարութեամբ տնկել
տիներ:

Երկրաշարժին պատճ
վայր դարձած գօտին
գիւղերու եւ քաղաքներու
շինութեան համար կարեւ
կենսական հարց է դարձա
թեւ փայտերու պակասը
գիւղացին երբեք կարող
չունի, իր տունը շինելու եւ
հաւորելու համար, մէկ վէր
մէկ րուպլի քան կոպէկ վ
լով Ցարիցինէն կամ Սարի
չէն փայտ փոխադրել: Անհա
է օգտագործել ճամբաներու
կու կողմերը, գերեզմանատ
րը, գիւղերու հրապարակներ
ազատ վայրերը ե՛ւ ծառա
թեան համար, եւ ապագ
համար:

Մեր գիւղացիները գի
գիտեր ջրանցքին շուրջը օգ
լու եղանակները: Ջուրը կը
չեն մարգերուն վրայ, ուր պ
լճակներ կը կազմուին, տիղմ
նում մարգին երեսին եւ
գիլէ բոյսերու շնչողութ
(Մարտակոչ, 19 Յուլիս):

ԵԱԼԹԱՅԻ ՀԱՅԵՐԸ.—
թայի մէջ կը բնակին քանի
հարիւր տուն Հայեր:
տարի առաջ, վերջապէս,
բարացուեցաւ նախակրթար
որ ունի 80 երկսեռ աշա
եւ երեք ուսուցիչ: Դպր
շէնքը ամէն յարմարու
ունի:

ԽՈՑՍԿ ՀԱՄԱՅՈՒՆ ՎԴԱՎԱՀՈՎԻՀ

ՀԱՅ ՀԵՂԱՓՈԽԱԿԱՆ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ

ՀԱՅՐԱՊԵՏ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԻ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱՀ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԻ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՏԵՂԱԿԱԼ

բոյսերէն՝ «սէնթէթիք կաւչուկ»ին պատրաստելու համար. իսկ Ամերիկացիները Գերմաններուն պիտի տան գաղտնիքը «կիքոլ»ի, որուն համար պահանջը կը շատնայ աշխարհի քիմիական շուկային մէջ։

Գերման ներկի ընկերութեան հետ դաշնակցելով, «Սթանտարտ Օյլ»ը կ՚ապահովէ նոր կապ մը եւս Ռուսիոյ հետ, քանի որ գերման ընկերութիւնը ունի Իկէրուսքօ կոչուած կարեւոր ճիւղ մը, որ Ռուսիոյ հետ գործ կ՚ընէ։

Այս համաձայնութիւնը կարեւոր յաղթանակ մը կը նկատուի Սթանտարտ Օյլի համար, որովհետեւ անգլիական Իմփէրիըլ Քէմիքըլ Ինտըսթրին, ֆրանսական Սօսիէթէ տէ Շարպօն գ՚Իւրպէն եւ Ռօյըլ Տըչ Շէլ ընկերութիւնը երկար ատենէ ի վեր Գերմաններուն հետ բանակցութեան մէջ էին, մասնաւորապէս ձեռք ձգելու համար «սէնթէթիք կազոլին»ի գաղտնիքը։

Թուրքիոյ տեսակէտը Լոզանի խնդրին շուրջ

Լա Հէյի Միջազգային Իրաւարար Ատեանին առջեւ թրքական տեսակէտը պաշտպանեց դատական գործավար Մահմուտ Էսատ պէյ, որ ըսաւ թէ տեղական Տէմոնի ձերբակալութիւնը համաձայն էր թրքական օրէնքին։ Ֆրանսական կառավարութիւնը պարզապէս յիշեալին երաշխաւորութեամբ ազատ արձակումը պահանջեց ըստ Լոզանի պայմանագրութեան 13րդ յօդուածին, ինչ որ ցոյց կուտայ թէ Ֆրանսա կը ճանչնար Թուրք դատարաններու իրաւասութիւնը։

Փրոֆէսէօր Պասդվան գիտել տուած էր թէ որքան դժուարեղան բանակցութիւնները՝ յանգելու համար Լոզանի դաշնագրին։ Էսատ պէյ բողոքեց այս ակնարկութեան դէմ եւ ըսաւ թէ միայն դաշնագիրները արժէք ունին եւ ոչ թէ անոնց կազմութեան եղանակը։ Յետոյ կարդաց Լա Հէյի ատեանին տուած զանազան որոշումները, որոնք կը հաստատեն այս սկզբունքը։ Բողոքեց նաեւ ֆրանսացի փրոֆէսէօրին այն «մեկնաբանութեան դէմ, որով շատ սեղմ իմաստ կուտայ Լոզանի դաշնագրին 15րդ յօդուածին, որուն համաձայն Թուրքիա իրաւունք չունի իր դատարանները իրաւասու հռչակել, եթէ չի կրնար յենուլ միջազգային իրաւունքի սկզբունքի մը վրայ։ Իրականութեան մէջ, յիշեալ դաշնագրի 28րդ յօդուածով քափիթիւլասիոնները ջնջուած ըլլալով, Թուրքիա ազատագրուած է եւ կրնայ իր դատական իրաւասութիւնը ի գործ դնել, առանց բախելու միջազգային իրաւունքի սկզբունքներուն։ «Չկայ որ եւ է օրէնք, ծնած միջազգային դաշնագիրներէ կամ սովորոյթներէ, որոնք կ՚արգիլեն Թուրքիոյ իր վեհապետական իրաւունքը գործադրել։»

Դատավարութիւնը շարունակուեցաւ երէկ կէսօրէն վերջ։

Ռուսիոյ մայր կայսրուհին մահամերձ

Քոփէնհակէն անգլիական թերթի մը կը հեռագրեն թէ Ռուսիոյ մայր կայսրուհին Մարիա՝ մայրը ցար Նիքոլա Բ.ի, ծանր հիւանդ է եւ շուրջիններուն մտահոգութիւն կը պատճառէ։ Մայր կայսրուհին հիմա 80 տարեկան է եւ միշտ կը հաւատայ թէ իր որդին ողջ է եւ Սիպերիոյ մէջ գերի, ու կը յուսայ թէ իր մեռնելէն առաջ գահ պիտի բարձրանայ։

Եգիպտոսի թագաւորը Պապին մօտ

Կիրակի օր Վատիկանէն չորս ինքնաշարժ կառքեր Եգիպտոսի թագաւորի բնակարանը երթալով, Ֆուատ Ա. ու իր հետեւորդները առաջնորդեցին Վատիկան, ուր փալաթինեան պահակախումբը դրօշակով եւ նուագախումբով արքայական պատիւներ ընծայեց։ Ֆուատ թագաւորը ընդունուեցաւ արարողապետ իշխան Ռուսփոլիի եւ գերապայծառ Նարտօնէի կողմէ, որոնք ընկերացան Պապին յարկաբաժինը։ Պաշտօնական արարողութեամբ Պապին ներկայացաւ թագաւորը, նստելով անոր քովը թիկնաթոռի մը վրայ։ Տեսակցութիւնը տեւեց քառորդ ժամ։ Պապը Ֆուատ Ա.ի նուիրեց ոսկի խթանի պատուանշանը եւ իր պատկերը՝ ճոխ շրջանակով։

Թագաւորը յետոյ այցելեց կարտինալ Կասփարրիի։

Հինգ օդանաւ Եւրոպայէն Ամերիկա

Հինգ օդանաւեր կազմ ու պատրաստ կը սպասեն նպաստաւոր օդի՝ Եւրոպայէն դէպի Ամերիկա թռչելու համար։ Ֆրանսացի Քոսթ, ընկերոջ մը հետ, մէկ շարժանիւնոց օդանաւով մը, Ժիվոն եւ Քորպիւ, երկշարժանիւնոց «Կապոյտ Թռչուն»ով, պիտի մեկնին Փարիզէն Նիւ-Եորք։

Գերման Լօօզէ, Քէօհլ եւ անթելի պաշտօնեայ մը, ու Ռիսթիցցի, Էտցարտ եւ գերման լրագրող մը, մէկ շարժանիւնոց օդանաւերով, Տէսսաուէն Նիւ-Եորք պիտի մեկնին։

Հինգերորդը պիտի ըլլայ Տրուհէն, որ Լէվինի հետ, «Միս Քոլոմպիա»յով Փարիզէն Նիւ-Եորք պիտի երթայ։

Ատլանտեանի վրայ օդը աննպաստ է եւ թերեւս այսպէս տեւէ մինչեւ վաղը։ Այնպէս որ հաւանաբար թռիչքները սկսին հինգշաբթի, եթէ օդանաւորդները աճապարելով չուզեն ընտրել հիւսիսի ճամբան, անցնելով Ասորեան կղզիներէն, փոխանակ արեւելքէն արեւմուտք երթալու։

ՕԴԱՅԻՆ ՀՍԿԱՅ ԱՐՇԱՒ ՄԸ

Անգլիոյ զինուորական օդանաւային նախկին սպաներէն Կայլս Կիրակի օր Տիթրոյթէն ճամբայ ելաւ դէպի Նոր-Զելանտա, մօտ 18.000 քիլոմեթր հեռաւորութիւն մը, զոր պիտի կտրէ հինգ հանգրուանով։ Նախ պիտի իջնէ Սան-Ֆրանչէսքօ (3.460 քիլոմեթր) 21 ժամէն, յետոյ պիտի մեկնի Հօնօլուլու՝ Հաւայի կղզին (3800 քլմ.), եւ կը յուսայ շահիլ Ճէյմս Տօլի մրցանակը՝ 35.000 տոլար։

Երկու օր հանգչելէ յետոյ, Կայլս պիտի կտրէ ամէնէն երկար գիծը, Հօնօլուլուէն Պրիսպան (Աւստրալիա), 7530 քիլոմեթր, 48 ժամէն։ Պրիսպանէն պիտի անցնի Սիտնէյ (880 քիլոմեթր), յետոյ անկէ ալ Ուէլինկթըն (2.190 քիլոմեթր), Նոր-Զելանտայի մայրաքաղաքը։

Կայլսի օդանաւը երկյարկանի է, ունի երկու շարժանիւ, նման Լինտպէրկի օդանաւին։ Արագութիւնն է ժամը 160 քիլոմեթր։ Կը կշռէ 550 թօնօ։

.˙. Ձեխ օդանաւորդ Սքալօ մտադիր է այս օրերուս մեկնիլ Փրակայէն եւ վեց հանգրուանով հասնիլ Թոքիօ, կտրելով 23.000 քիլոմեթր հեռաւորութիւնը։

Սաստիկ երկրաշարժ Ճափոնի վրայ

Թոքիոյէն կը հեռագրեն թէ սարսափելի երկրաշարժ մը պատահած է Ճափոնի հիւսիսային կողմը, ուր 30 տարիէ ի վեր ամէնէն սաստիկ երկրաշարժն է որ տեղի կ՚ունենայ։ Հեռագրական ու երկաթուղիի հաղորդակցութիւնները խզուեցան։ Բազմաթիւ տուներ քանդուեցան Ֆուքուշիմայի եւ Սանտայի մէջ։ Բազմաթիւ զոհեր կան։

ՅԱՐԳԱՆՔԻ ՑԵՐԵԿՈՅԹ ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՄԷՋ

Անզուգական հերոս Սեբաստացի Մուրատի եւ զինակիցներու յիշատակին։

Հ. Յ. Դ. «Վարուժան» ենթակոմիտէի եւ «Հրայր» խումբին կողմէ, Այս կիր. կէսօրէ վերջ ժամը 2ին 84 Rue Chape, Bon Théatreի մէջ

կը խօսի՝ ԸՆԿ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

երգ, նուագ, արտասանութիւն, պար, եւայլն

Ծանօթ.— Ազգային բոլոր միութիւններէ կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ օրը։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՍԱՐՍԷԼԻ ՄԷՋ

Հ. Յ. Դ. «Հրայր» ենթակոմիտէի կողմէ այս կիր. ցերեկ ժամը 2.30ին Salle des Fêtes. Rue de Paris

ԱՇԽԱՐՀԻ ԴԱՏԱՍՏԱՆ

եւ խիստ ծիծաղաշարժ քոմէտի մը

Մասնակցութեամբ գերասանուհի Օր. Ա. ԿՈՍՏԱՆԵԱՆի

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ ՆՈՐ ԳՈՐԾԸ
«ԻՄ ԳԻՐՔԸ»

ԳԻՆ 20 ՖՐԱՆՔ

320 էջ։ կը գտնուի Յառաջի խմբագրատունը, Պալենց գրատունը՝ տպարան Navarre, 5 Rue des Gobelins, Paris եւ գ. Շահլամեանի վաճառատունը 15 Rue Longue des Capucins, Marseille.

Ֆաքիր Թահրա պէյի ներկայացումները աննախընթաց հիացում կը պատճառեն տասնեակ հազարաւոր հետաքրքիրներու, որոնք ամէն գիշեր կ՚երթան իր զարմանահրաշ փորձերը տեսնելու Théatre Antoineի մէջ (14, Bld. de Strasbourg).

Մուտքը արգիլուած է անչափահասներու եւ յղի կիներու։

Փրոֆէսէօր Մաքէնզիի հսկողութեան ներքեւ՝ մասնաւոր բժշկական մարմին մը եւ հիւանդապահուհիներ միշտ պատրաստ են ներկայացման տեւն նուաղողներուն օգնութեան փութալու։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Փարիզի Շրջանային Կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Սէն Միշէլի Քրիստափոր եւ «Ադատամարտի Սերունդ» խումբի ընկերները վաղը Չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին քաֆէ մէթրօ Օտէօն։

Հ. Յ. Դ. Փարիզի շրջանային կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ «Հրազդան» եւ «Աղբիւր Սերոբ» խումբի ընկերները 11 Օգոստոս Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին քաֆէ օ Բիէռ տը Լինի վերնայարկը մեթրօ Իթալի։

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Վարդգէս խումբը ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրուի վաղը Չորեքշաբթի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին, ծանօթ հաւաքատեղին, ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Բարձր Հայքի Հայրենակցական միութեան վիճակահանութեան շահող թիւերն են 17, 212, 252, 365, 364, 441. դիմել՝ 57 Rue Bernard-du-Bois-Marseille Պ. Ժիրայր Տէր Վարդանեանի։

«ՄՈՎՓ ԿԷՕԼՃԻԿ» որ մեծ ուշադրութիւն գրաւեց ամէն տեղ, կը պատմէ Մովքի ծագումը, ալրիացումը, հայ գիւղացիին նահապետական կեանքը։ Արտաքինկ մանրամասնութեամբ կը պատկերացնէ 1915ին խարբերդի մէջ կատարուած Հայկ. զինահաւաքումը, տարագրութիւնները եւ կոտորածները։ Դիմեցէք՝ Փարիզ, «Յառաջ»ի խմբագրատունը եւ Պալենց գրատունը, Լիոն, Պ. Յ. Հացագործեանի 64 Rue Rabelais, Վալանս. Պ. Ղուկաս Մարտիրոսեանի 9, Rue Baltazar Baro։ կրաս՝ Պ. Արա Տ. Վարդանեանի։ Մարսէյլ՝ հեղինակին G. Khraian Poste Restante.

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Լուսիա Վարդապետեան, (հօր անունը Ղազարոս) կը փընտռէ իր հօրեղբօրորդին՝ Մինաս Վարդապետեան, 22 տարեկան, Բաբերդի Գօրուզ գիւղէն, հօր անունը Ստեփան։ Իմացնել՝ Loucia Vartabedianի, Chez K. Zumbullian, Grande Rue, Bollene-Vaucluse, France։

Կը խնդրուի Պոլսոյ, Յունաստանի եւ Սուրիոյ հայ թերթերէն արտատպել։

ՅԱՐԴԳՈՂԻ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Յարդգող ձեռնարկած է մեծ վիճակահանութեան մը, որուն հասոյթը պիտի յատկացուի միութեան պարբերականին հրատարակութեան։ Դրուած են արժէքաւոր առարկաներ։ Տոմսերը ցրուած են բոլոր հայ գաղութներու մէջ։ Փափաքողները դիմեն իրենց տեղւոյն հայ թերթերուն, կամ կեդրոնը, Mlle. N. Kalpakianի, 5 Ave. Quihou, St. Mandé: (Seine), France. գին 5 ֆր.

ՊՈԻԱ-ՔՕԼՕՄՊԻ մէջ կազմուած է Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղ մը, որ անմիջապէս երկու լաւ խումբեր կազմուած է, առժամեայ վարչութիւնը կը հրաւիրէ Անիէրի, Արժանթէօյի, Կարէն-Պըզօնի եւ շրջականերու մարզիկները եւ նոր մարզուիլ ուզողները, որ գան արձանագրուին՝ մարզական նոր եղանակին պատրաստուելու համար։ Ժամադրավայր՝ Սթատ Քօլօմպի դաշտը Շաբաթ կէս օրէ վերջ եւ կիրակի առտուները, կամ Ռ. Տէյիրմէնճեանի՝ փլաս Պուրկինեօն, ամէն իրիկուն ժամը 8էն վերջ։ Մարզանքի փորձեր տեղի կ՚ունենան նոյն դաշտին վրայ։ Վարչութիւնը կը պատրաստուի դաշտապարահանդէս մը տալ ի նպաստ նորակազմ մասնաճիւղին։

ՆՈՐ ԳԻՐՔԵՐ

Աստուածները ծարաւի են 20 ֆրանք, Աֆրոդիտէ 12, Մանչ-Աղջիկը 20, Վարժապետին աղջիկը 20, Ռաֆայէլ 20, Կրացիէլլա 10, Փոցտամի գաղտնիքները 12, Ի՞նչպէս գողցան Յարեկուն Թագը 12.50, Անհետացած սերունդ մը 10, Խաղաղող Տր. Մապիւսի գաղտնիքները 15, Սիրահարի մը դասերը 12, Պէքրի Մուսթաֆայի զուարճալիքները 6, Տօքթ. Վարդան 7, Ազգ. Բարբառ 4, Մեղքին զաւակը 6, Ընտիր աղջկունք 4, Փոթորիկը 2, Դարձը 10, Դերասանուհին 10, Կինը 7, Վենետիկի վաճառականը 4, Ծապլվար 7, Արսէն Լիւբէն 20, Ռասբութին 20, Շէրլօք Հօլմսի երեք պատմուածքները 2ական, Թօփալ Օսման 5, Տր. Մօրի մէժը 5, Մահացու Սէրը 3 ֆրանք։

Մերկ կինը 12.50, Ցիմար կոյսը 12.50, Կայսրը 10, Օթէլլօ 12.50, Զարշըըը Արթին աղա 6, Ժառանգորդը 5, Սեւ թէ ճերմակ (չորս զաւեշտ) 6, Նամուս 10, Զար ոգի 10, Պատուի համար 10, Անուշ 5, Պէպէքս 10, Երկու խուլեր 3, Կառքի արկած մը 2.50, Փարոսի պահապանները 2.50։ Երգարան (Ջայնագր.) 10, Նոր երգարան 5, Աշուղ Ղարիպ 5, Քերթուածներ՝ Դուրեանի 5, Օրերի պատկը 12.50 ֆրանք։

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ

ՄԱԿԱԲՈՅԾԸ

(Մագնիսացողի մը սարսափները)

72 էջ 6 Ֆր. միայն

Պահանջել գրացուցակը։ Փոսթի ծախք չառնուիր։ Գիմել նամակով հետեւեալ հասցէին.—

L. Mozian, 51 Bld. Auguste Blanqui. Paris (13e)։

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՆ

«Լուսաքաղ» մատենաշարէն

ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻԻ

ԱԼՊՈՄԸ (ՀԷՔԵԱԹՆԵՐՈՒ)

40 էջ ԳԻՆ՝ 3 ՖՐԱՆՔ

եւ

ՅԱՐՈՒԱԾԸ

Հեղ. ԱՆՏՈՆ ՉԵԽՈՎ

թարգ. Վ. ՍԵՒՈՒՆԻ

40 էջ ԳԻՆ՝ 3 ՖՐԱՆՔ

- ՓՈՍՏԻ ԾԱԽՔ ՉԿԱՅ

Դիմել՝ Vahram Sévouni 5 Av. Quihou, Saint-Mandé. (Seine), եւ «Լուսաքաղ»ի գործակալներուն։

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԲՈԼՈՐ ՖՐԱՆՍԱՀԱՅԵՐՈՒՆ

Ամէն տեսակ դատեր, ամէն դատարաններու առջեւ։ Ցուցմունքներ եւ պայմանագրութիւններ ամէն [illegible] Ամուսնութեան, ամուսնալուծումի, վիզայի, անցագրի եւ անձնագրի գործողութիւններ։

ԱՐԱԳ ՁԵՒԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՖՐԱՆՍԱ ՄՏՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

VAHAN YARJANIAN

CONTENTIEUX

5 Rue Cardinal Mercier Paris, (9e)

Tél. CENTRAL 96-70 կամ 97.39 Métro: CLICH[Y]

» GUTEMBERG 46-65 կամ 71-29 Nord-Sud: TRIN[ITÉ]

Խորհրդակցութիւններ ամէն օր ժամը 9.12 և 2.7 բացի կիր[ակէ]

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՏԱՌԵՐՈՒ

ՁՈՒԼԱՐԱՆ «ԾԵՐՈՒՆԵԱՆ»

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1887ԻՆ

Ձուլարանս օժտուած ամենավերջին սիսթէմ մեքենաներով, կը ձուլէ հայերէն եւ թուրքերէն ամէն տեսակ տառեր [...] գոյն եւ տոկուն մետաղի գործածութեամբ։

Ամերիկեան չափերով տառեր եւս կը ձուլուին մասնաւոր խնդր[անքի] վրայ միայն։

Ձուլարանս կ՚ընդունի նաեւ ապսպրանքներ՝ տպագրական, կազմ[ա]րական մեքենաներու, գործիքներու եւ ամէն տեսակ պիտոյ[ից] տպագր. թուղթ, մելան, pâte à rouleau, պղինձ գիծ եւայլն, գ[որ]ծածութեան ֆրանսական ծանօթ տուներէ։

Գրամ եւ ամէն ապսպրանք ուղղել հետեւեալ հասցէով

V. VARTANOFF, 24 rue Campo-Formio, Paris (13e)

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVIL[LE]

Տէր եւ տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամ[ուին] ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ։ Աչքի [...] գէտը կ՚ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹ[ԵԱՆՑ]

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—Կիրակի եւ տօն օրեր՝ [...]

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

76, RUE BERNARD DU BOIS, MARSEILLE

Վ. Ս. ԹԷՄՈՒՐՃԵԱՆ

Երդուեալ թարգմանիչ հայերէնի, թուրքերէնի եւ անգլ[իերէնի]

Մարսէյլի մէջ առաջին անգամ ըլլալով կը բացուի ա[յս]պիսի պաշտօնապէս երդուեալ թարգմանիչի գրասենեակ, որ դիւ[րու]թիւն եւ ճշգրիտ տեղեկութիւն պիտի տայ Ամուսնական, ժառանգական, դատական, առեւտրական եւ ապահովագրական գործերու մասին։

Ամուսնութեան թուղթ կը հանենք 10 օրուան մէջ, ծննդեան թուղթ ունին 100 ֆրանքի, եթէ ոչ 300 ֆրանքի։

Պաշտօնական թարգմանութիւն՝ ամուսնական, մկրտութեան, նամակներու եւ մուրհակներու։

ՊԱՀԵՑԷՔ ՎԵՐՈՅԻՇԵԱԼ ՀԱՍՑԷՆ

ՕՐ ՄԸ ՊԷՏՔ Կ՚ՈՒՆԵՆԱՔ

ԲՈԼՈՐԻՆ, ԲՈԼՈՐԻՆ, ԲՈԼՈՐԻՆ

ՊՈԼՍՈՅ «ՀԱՅԿԱՇԷՆ» ԳՐԱՏՈՒՆ

ՈՐ ՈՒՆԻ ՍԵՓԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ պատրաստ է ձեզի հայթայթելու ո՛րեւէ գիրք, տուն[ի], գրադարանի կամ դպրոցի համար, դիւրամատչելի պայմաններով։

ՀԱՅԿԱՇԷՆՆ է հրատարակիչը Լ. Շանթի ԼՈՒՍԱԲԵՐ ընթերցարաններու շարքին, որ տարիներէ ի վեր իր մրցակիցը չունեցաւ հրապարակին վրայ։

Կ՚ընդունուին ամէն տեսակ ապսպրանք։ Կարեւոր զեղչ մեծաքանակի համար։

Հասցէ.— A. Missakian, Librairie Haïgachène, 9 Agopian Han, Tchakmakdjilar, Stamboul.

ՍԱԿԱՐԱՆ

8 Օգոստոս 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ

Անգլիոն,	L. St.	
Տոլար,	Dollar	
Մարք (ոսկի)	100 Mark	
Թրքական թղթ.	L. Trq.	
Թրք. ոսկի	»	or
Մէճիտիէ	Médjidié	
Լէվա 100 հատը	Léva	
Տրախմի »	Drachme	
Լիր »	Lire	
Պելճ. ֆրանք »	Frc. Belge	
Զուից. »	Frc. Suisse	
Լէյ 100 հատը	Ley	
Չերվոնեց	(10 Roubles or)	

ԱՐԺԵԹՂԹԵՐ

Եգ. Քր. Ֆօնսիէ I	Cr. Fonc. Eg.	
» II	»	
» III	»	
Ռումելի երկթղ.	Lots turcs	

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDI[TIONS]

208bis, Rue Lafayette Paris

Le Gérant : H. TEURN[...]

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺՆԵԳԻՆ	
	3 ամս. 6 ամս. Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35ֆ. 70ֆ. 140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ. 40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ	» »
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ. 10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ. 200ֆ.

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration / Խմբագրութիւն — 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82 — MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 10 ՕԳՈՍՏՈՍ 1927

10 AOUT 1927

Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 411 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՃԻՇԴ ԳՆԱՀԱՏՈՒԹԻՒՆ

Մոլորութիւններէ խուսափելու համար, պէտք է որ քաղաքական հոսանքներու հայեացքներուն ճիշդ գնահատութիւնը տանք:

Մեր «հեռատես» եւ «ողջմիտ» ռամկավար իմաստունները իրենց տեսակէտները պարզելէ աւելի զբաղած են Հայ կոմկուսի հայեացքները պարզելով, եւ այնպիսի ձեւով մը, որ շփոթը աւելի խորացնելու կը ծառայէ:

Խորհրդայիններու տեսակէտը ներկայացնելու ատեն, կ՚առաջնորդուին իրենց ցանկութիւններով, առանց ուշադրութիւն դարձնելու թէ՝ անոնք զայրոյթով կը մերժեն ռամկավարներու փաստաբանութիւնը:

Համայնավարներու համար, երկրի մէջ թէ արտասահման միաձոյլ ազգային զանգուած գոյութիւն չունի: Առհասարակ Հայ ազգ գոյութիւն չունի: կան միայն դասակարգեր եւ այդ դասակարգերուն մէջ ապրելու եւ շնչելու իրաւունք ունին միայն համայնավարները, իսկ մնացեալները կանխաւ մահուան դատապարտուած են: Եթէ անոնք ուժ եւ հնարաւորութիւն ունենային, մէկ տապարի հարուածով կը կտրէին մնացեալ դասակարգերու գլուխները, իբրեւ արդարութեան գերագոյն գործ մը:

Հաւատոյ այս հանգանակէն կը բխի անոնց հանրային աշխատանքի ուղղութիւնը: Երկրի թէ գաղութներու հանրային ձեռնարկները պէտք է կատարուին միայն համայնավարներու ձեռքով ու անոնց ըմբռնած եղանակով, ու այս աշխատանքը պիտի ամփոփուի ամէն տեղ ու ամէն առթի տակ դասակարգային պայքարի մէջ, նպատակ ունենալով քաղաքացիական յեղափոխութիւնը:

Անցեալ օր մենք ցոյց տուինք Հայաստանի կոմկուսի նախագահ Ա. Կարինեանի տեսակէտը, այս հարցին մասին: Կարինեան այնքան պարզ եւ յստակ ձեւով կը յայտարարէ թէ ազգային հաւաքականութիւնը պէտք է քանդել, անոր տեղը անկելու համար միայն կոմկուսի դրօշը:

Արտասահմանի մէջ հրատարակուող կոմկուսի հայ օրկանները ուրիշ բան չեն ըսեր. անոնք ալ կը կրկնեն նոյն բանը: Փարիզի երեւանեան մունետիկին անճպարարական յայտարարութիւնը թէ՝ «մենք համայնավարներ չենք, ինչպէս չեն մեծագոյն մասը մեր համակիրներուն», պարապ խօսք է: Եթէ ըսէին որ այդ թերթի խմբագիրները համայնավար չեն, այն ատեն ճշմարիտ կ՚ըլլար, որովհետեւ անոնք պարզ վարձկաններ են եւ վարձկանները երբեք քաղաքական դաւանանք չեն ունենար:

Մէկ ձեռքով իր քաղաքական դաւանանքը ուրացող թերթը միւս ձեռքով կ՚ըսէ.

... «Ցուեալ հասարակութեան մէջ տիրող տարրերը կամ տարրը միշտ ալ կը ձգտի իր կնիքը դնել ամբողջ կուլտուրայի վրայ եւ զայն ծառայեցնել իր քաղաքական իտէալին»:

Ու քննելով հանրային բոլոր տեսակի աշխատանքները գաղութահայութեան մէջ, կը գտնէ որ իւրաքանչիւր շարժումի վրայ կայ ու պէտք է ըլլայ քաղաքական կնիք: Ու հետեւողականօրէն, քանի որ «Հայաստանի մէջ հայ աշխատաւորական-միջազգայնական մշակոյթի կառուցումը» կը կատարուի, գաղութներու մէջ եւս պէտք է ըլլայ նոյնը:

... «Գաղութահայութեան մէջ, ինչպէս ըսինք, հասարակական պայքարի ու հակամարտութեանց հիմնական խնդիրը քաղաքականն է: Խնդիր է դրուած է թէ ի՞նչ պիտի ըլլայ «հայ ազգի» քաղաքականութիւնը: Մենք գիտենք որ չի կրնար ըլլալ «հայ ազգի» մէկ քաղաքականութիւն, որովհետեւ հայ «ազգը» միատարր մէկ կազմութիւն չէ, այլ բաղկացած է դասակարգերէ ու ինքն իր մէջ ունի դասակարգերու պայքար»:

Ի հարկէ Հայաստանի աշխատաւորական միջազգայինի հարց չկայ, կայ միայն կոմկուսի անքննադատելի կամքն ու բռնութիւնը, նոյնը պիտի շարունակուի նաեւ գաղութներու մէջ: Հայ ազգ կամ ազգային հաւաքականութիւն գոյութիւն չունի:

Այս յստակ եւ մաքուր հայերէնով կատարուած յայտարարութիւնները մեկնութեան կարօտ չեն, հետեւաբար ռամկավարներու կողմէն տրուելիք ոեւէ այլ մեկնութիւն, պիտի նշանակէ գիտակից ու գիտաւորեալ խեղաթիւրում:

Դիրքերու այսպիսի ճիշդ գնահատութենէ յետոյ, մենք շատ պարզ եւ հասկնալի լեզուով կ՚ըսենք, թէ՝ դասակարգային պայքարը նպատակ չէ, միջոց մըն է միայն, հասնելու համար ապադասակարգային ազգային հաւաքականութեան մը, ուր, ոչ թէ դասակարգի մը բռնապետութիւնը պիտի հաստատուի, այլ իւրաքանչիւր քաղաքացի հաւասար ու անկապտելի քաղաքական իրաւունքներ պիտի վայելէ: Այս տեսակէտէն առաջնորդուելով, մեզի համար գոյութիւն ունի «մէկ ազգ» եւ ազգային հաւաքական քաղաքականութիւն իր հայրենի երկրին մէջ, իսկ արտասահմանի գաղութներու համար, մէկ ազգային հաւաքականութիւն, առանց արտաերկրային քաղաքականութեան:

Անկախ դասակարգային մանուածապատ հարցերէն, ազգային հաւաքականութիւն մը ապրեցնելը մեզի համար գերագոյն նպատակ է, որուն դէմ պայքարողին հետ գործ չունինք, եւ կը նկատենք թշնամի: Ի՞նչ կ՚ընեն ռամկավարները. կը շարունակեն տարուբերուիլ այս երկու տեսակէտներուն միջեւ: Պիտի փորձե՞ն մեկնել կոմկուսի քաղաքականութիւնը իրենց ուզած ձեւով, պատշաճեցնելու համար իրենց ցանկութեան, թէ տեսակէտներու ճիշդ գնահատութենէ յետոյ, այլ եւս չպիտի օրօրուին պատրանքներով եւ պիտի փութան տեղ բռնել գոնէ մեր գաղութային հաւաքական աշխատանքին մէջ:

Կը սպասենք լսել յստակ պատասխան մը: Ա.

ՄԱՄՈՒԼ

ԻՆՋՈ՞Ւ ՄԵՆՔ ՉԵՆՔ ՏՕՆԵՐ

Սոֆիայի Արաքսը խօսելով «Իլինտէն»ի տարեդարձին վրայ, կը գրէ (2 Օգոստոս).

— «Այսօր, Մակեդոնական գաղթականութիւնը Պուլկարիոյ ամէն կողմը կը տօնէ իր մեծ ապստամբութեան, «Իլինտէնեան» ըմբոստութեան 24րդ տարեդարձը:

«Պետական պաշտօնական տօն չըլլալով հանդերձ, այսօր բոլոր մակեդոնական հաստատութիւնները, վաճառատուններն ու խանութները անխտիր փակ են, յարգելու համար յիշատակը անոնց՝ որոնք ինկան սուլթանական գնդակներուն եւ եաթաղանին տակ, որպէս զի Մակեդոնիան, բարի, արեւոտ, ազատ ու երջանիկ օր մը տեսնէ, վերջ դնելով իր դարաւոր ստրկութեան:

«Անցան թրքական սարսափներու օրերը Մակեդոնիոյ վրայէն, ինկան կարմիր սուլթանները եւ Փիրինի վրայ այլ եւս չի ծածանիր թրքական արիւնոտ կիսալուսինը: Թուրքիան չկայ, բայց՝ Մակեդոնիան ազատ չէ այսօր ալ, ու կը շարունակէ պայքարիլ իր ազատութեան ի խնդիր:

«Իր հայրենիքէն տարագրուած մակեդոնական հոծ զանգուածը որ ապաւէն գտած է Պուլկարիոյ մէջ, կը շարունակէ միալ խանդավառ իր երազներուն համար: Պատենական օճախէն հեռու, մակեդոնացին կը շարունակէ կենդանի պահել հայրենիքի սէրը իր զաւակներու սրտին մէջ, արծարծել Վէստեան կրակը, ազատութեան հուրը, պահելու համար զայն միշտ բոցավառ եւ ճարճատուն:

«Ամէն ժողովուրդ որ կռուած է ազատութեան համար, ստեղծած է իր փառքի օրերը, լուսաւոր թուականները: Մակեդոնիան ալ ունի անոնցմէ եւ «Իլինտէն»ը իր հոգիի հերոսական թռիչքին մեծագոյն սաւառնումն է, իր ազատութեան տենչին գերագոյն ճիչը:

«Մենք չենք ըսեր թէ պուլկարին, մակեդոնացիին ու հայուն պայմանները նոյն են, բայց մենք կ՚ըսենք թէ, ոչ մէկ արգելք կայ որ ազգովին, առանց ոեւէ չնչին տարակարծութեան իսկ, տօնենք Մայիս 28ը՝ մեր անկախութեան տօնը, Վարդանանցը, Սահակի եւ Մեսրոպի օրը:

«Մենք այդ չենք ըներ, որովհետեւ մեր մէջ հաւաքականութեան փրկարար բնազդը տեղի տուած է բաժան բաժան եւ սերուն առջեւ, կազմալուծուած է մեր ներքին բարոյական եւ հետեւաբար նիւթական ալ միութիւնը: Մանաւորապէս Հայաստանի Անկախութեան անկումէն վերջ անկումը կը նշմարուի մեր ներքին հոգեբանութեան ու մեր առաքինութիւններու դաշտին մէջ ալ:

«Այնպիսի ատեն մը, երբ ժամանակին անողոք անիւը ամէն օր բան մը կը խլէ մեր ազգային էութենէն, երբ ամէն օր կ՚ուծանանք հայութենէն ու ամոր աւանդութիւններէն, ցաւալի է ըսել ոչինչ կ՚ընենք հաւաքականօրէն դիմադրաւելու համար ապազգայնացման վտանգը, որ կուգայ դանդաղ՝ բայց շատ ապահով քայլերով:

«Մակեդոնական գաղութը, պուլկար ժողովուրդը մանաւորապէս, ամէն օր մեզի նորանոր դասեր կուտայ, ըսելով մեզի թէ ինչպէ՞ս կարելի է կենդանի պահել ազգային իտէալներն ու զգացումները ժողովրդական զանգուածներու մէջ:»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Սաքքօ-Վանցեթթիի ժամերը համրուած

Պոսթընէն կը հեռագրեն թէ Սաքքօ եւ Վանցեթթին ելեկտրական աթոռէն փրկելու ամէն յոյս կորսուած է այլեւս: Մասաչուսէցի գերագոյն Ատեանին դատաւորը Սէնտըրսըն առջի օր մերժեց դատին վերաքննութիւնը, առարկելով որ իրաւական ամէն միջոց սպառած է այլեւս: Սաքքօ-Վանցեթթի պաշտպանութեան կոմիտէն խնդրագիր մը ղրկեց կառավարիչ Ֆուլլըրի՝ խնդրելով որ մահապատիժը յետաձգուի. սակայն ոեւէ պատասխան չստացաւ: Նոր փորձ մըն ալ կատարուեցաւ վերճիռը տուող դատաւոր Թէյըրի մօտ, կրկին դատի ձեռնարկելու համար, սակայն անդրդուելի դատաւորը բացարձակապէս մերժեց:

Պոսթընի մէջ նոր ցոյցեր կատարուեցան. ոստիկանութիւնը ուզեց ցրուել ամբոխը, որ ընդդիմացաւ. ասոր վրայ ոստիկաններ կրակ բացին ցուցարարներուն վրայ: Բազմաթիւ վիրաւորներ կան: Ոստիկանները հրաման ստացան կրակ բանալ ամէն տեղ, ուր խռովութիւն կը ծագի:

Նիւ-Եորքի մէջ արհեստակցական միութեանց պատկանող կէս միլիոն աշխատաւորներ հրաւիրուեցան գործադուլ ընել. սակայն չի կարծուիր որ յաջողի: 15,000 ոստիկաններ գիշեր ցորեկ կը պահպանեն քաղաքը: Կազմուած է Թռուցիկ ջոկատ մը, բաղկացած 14 ինքնաշարժ հեծելանաւորդներէ եւ երկու հրասայլերէ, որոնք կազմ ու պատրաստ կը սպասեն՝ ոեւէ շարժում զսպելու համար անմիջապէս: Նախազգուշական խիստ միջոցներ ձեռք կ՚առնուին: Մէթրօյի կայաններուն մէջ համախմբումները արգիլուած են:

Նիւ-Եորքի իտալական թաղին մէջ շէնքի մը վրայ երկու ռումբեր նետուեցան, հրդեհ առաջ բերելով: Կորուստ կը հաշուուի 60,000 տոլլար: Երկու Իտալացիներ ձերբակալուեցան:

Առջի իրիկուն 10.000 ցուցարարներ փորձեցին գրաւել Զարլսթընի բանտը, ուր կը գտնուին մահապարտները: Հետեւակազօրքի ջոկատ մը ցրուեց ցուցարարները: Ձերբակալուածներուն մէջ է նաեւ յայտնի փիլիսոփայ Ուիլեըմ Ճէյմսի եղբօրորդին:

Նիւ-Եորքի մէջ բազմաթիւ մեծ ընկերութիւններու տնօրէնները սպառնական նամակներ ստացան անիշխանականներէ: Նամակներուն մէջ կ՚ըսուի.

«Ձեր շէնքը եւ ուրիշներ պիտի քանդուին այս շաբաթ, եթէ մեր ընկերները չազատին: Ուստի ձեր կարելին ըրէք զանոնք արձակել տալու համար: Մէթրօյին մէջ եղած պայթիւնները օրինակ մըն են թէ ի՛նչ կրնայ պատահիլ, եթէ մեր ընկերներուն ներում չշնորհուի: Բաւական պայթուցիկ նիւթեր ունինք, ամբողջ Նիւ-Եորքը կործանելու համար: Ոգքատները, ինչպէս նաեւ հարուստները պիտի տառապին: Դուք եւ ձերինները մեռած էք, եթէ մեր կողմը չըռնէք:»

Աշխարհի ամէն կողմերը ցոյցերը կը շարունակուին: Բազաայնգքայի մէջ ամերիկեան հիւպատոսարանին առջեւ ամերիկեան դրօշակ մը այրուեցաւ: Ցուցարարները քո՛րկոծեցին նաեւ հիւպատոսարանը:

Փարիզի աշխատաւորական շրջանակները կը շարունակեն իրենց տենդոտ գործունէութիւնը: Առջի օր փորձեր եղան ամերիկեան դեսպանատան առջեւ ցոյց ընելու, սակայն ոստիկանութիւնը արգիլեց:

Փարիզի Իտալացիներուն կողմէ պատուիրակութիւն մը ներկայացաւ ամերիկեան դեսպանատունը: Քարտուղարը յայտնեց թէ Սաքքօ-Վանցեթթիի դատավարութիւնը շատ օրինական պայմաններու մէջ տեղի ունեցաւ:

Ֆրանսացիներու խնդրանքին վրայ, Լինտպէրկ դիմում կատարեց կառավարիչ Ֆուլլըրի՝ ներում շնորհելու համար երկու անիշխանականներուն: Նունկէսէրի մայրը եւս նման դիմում մը ըրաւ կառավարիչին: Փարիզի բանւորական արուարձաններուն եւ Ֆրանսայի ճարտարարուեստական կեդրոններուն մէջ ցոյցերը կը շարունակուին:

«Լօթիւս»ի խնդիրը

Դատական գործավար Մահմուտ Էսատ պէյ երկուշաբթի կէսօրէն յետոյ վերջացուց թրքական տեսակէտին պաշտպանութիւնը: Իր գլխաւոր տեսակէտը այն էր, որ Թուրքիա գերիշխան պետութիւն ըլլալով, իրաւունք ունի ազատօրէն շարժելու իր ազգային պաշտպանութեան համար: «Պօզքուրտ»ի միջադէպին հետեւանքով ութը թուրք քաղաքացիներ մեռան, ա՛յդ է պատճառը տեղակալ Տէմոնի հետապնդուելուն: Ֆրանսա եւ Թուրքիա հոս չեն եկած Լօզանի պայմանագրութեան 15րդ յօդուածը մեկնելու համար: Պահանջուածը իրաւարարութիւն մըն է: Խնդիր է գիտնալ թէ Լօթիւսի փոխ-նաւապետը հետապնդելով, Թուրքիա միջազգային իրաւունքի հակառակ շարժա՞ծ է:

«Նոր Թուրքիա ուզեց մաս կազմել ազգերու մեծ ընտանիքի մը: Այս կացութեան առաւելութիւններուն հետ միասին պարտաւորութիւններն ալ ընդունեց: Փոխեց իր օրէնսդրութիւնը եւ դժուարութեանց բախեցաւ: Եւ սակայն դատարանի վճիռը պիտի յարգուի Թուրքիոյ կողմէ, որ չուզեր իր բախտը գտնել եւրոպական քաղաքակրթութեան բախտէն:»

Փրոֆէսէօր Պասդվան պատասխանեց երէկ:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ՊԱՂՏԱՏԻ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐԸ ՄՈՒՍՈՒԼ ԿԸ ՓՈԽԱԴՐՈՒԻՆ

Նահր էլ Օմարի հայ գաղթականութիւնը Մուսուլի շրջանը տեղափոխելու համար կառավարութիւնը տուած է իր համաձայնութիւնը: Նկատի ունին Շիգաթի ու Մուսուլի միջեւ եւ Սինչինարի շրջանի պետական հողերը: Այս նպատակով Պ. Լեւոն Շաղոյեան մեկնած է Մուսուլ, այժմէն խորհելու համար տեղափոխութեան, բնակութեան եւ մշակութեան միջոցներու մասին:

*** Դիլանի գաղթակայանի վատառողջ կլիմային զոհ կ՚երթան բազմաթիւ մանուկներ:

*** Մուսուլի մէջ համերաշխութեամբ կատարուած է Թաղ. Խորհուրդի ընտրութիւնը, առանց «տեղացի»ի կամ «գաղթական»ի խտրութեան:

*** Էջմիածնի Գերագոյն Խորհուրդը Պաղտատի համար Կաթողիկոսական պատուիրակ նշանակած է Սուրէն Ծ. վրդ.ը:

Զաւէն արքեպս. Եղիայեան այժմ Պաղտատ կը գտնուի:

ԹՐՈՑՔԻ ԵՒ ԶԻՆՈՎԻԷՎ ՎՏԱՐՈՒԱԾ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն 5 Օգոստոս Թուականով.—

Ռուս համայնավար կուսակցութեան պաշտօնաթերթ փրավտա կը գրէ՝ որ Մոսկուայի համագումարը որոշեց կեդրոնական կոմիտէէն վտարել Թրոցքին եւ Զինովիէվը: Թերթը կ՚աւելցնէ թէ ընդդիմադիրներու ուժը պիտի կոտրի եւ թէ Խորհրդային Միութեան սպառնացող պատերազմի վտանգներուն վրայ, ընդդիմադիրներէն շատեր յարեցան Սթալինի:

ՌՈՒՍԵՐՈՒ ԲՆԱԿՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Պոլսոյ ճերմակ Ռուսերու բնակութեան մասին վճռական հրահանգ հասաւ կուսակալութեան: Ռուսերը մինչեւ Փետրուարի վերջը պիտի կարենան Թուրքիա մնալ: Կառավարութիւնը իբր Թրքահպատակ պիտի ընդունի դիմում կատարողները:

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն Տէյլի Թէլէկրաֆի թէ սովետական մայրաքաղաքին մէջ նոր եւ բուռն պայքար մը սկսած է ուսանողներուն մէջ մարքսիստ եւ կոմունիստ վարդապետութեանց դէմ: Լէնինկրատի, Խարքովի եւ ուրիշ կեդրոններու ուսանողական շրջանակներուն մէջ, աշակերտները հետզհետէ կը յարին փիլիսոփայական եւ կաթոլիկ վարդապետութիւններու:

ՕԴԱՆԱՒՈՎ ԴԵՂ ԿԸ ՏԱՆԻՆ

Պարսկաստանի արեւելեան կողմերը քոլերայի սարսափելի համաճարակ մը բազմաթիւ զոհեր կը խլէ: Ֆրանքֆորթէն օդանաւ մը 100,000 փողիկ շիճուկ առած՝ ճամբայ ելած է դէպի Թեհրան: կը յուսացուի որ երեք օրէն պիտի կրնայ հասցնել դեղերը:

ՀԻՆ ՆԿԱՐՆԵՐ.— Երուսաղէմի եւ Երիքովի միջեւ գտնուեցաւ քարայր մը, ուր բնակած է Յէսուսիստոս ճգնաւորը, 5րդ. դարուն: Քարայրին պատերը զարդարուած են նկարներով, որոնք կը ներկայացնեն Յիսուսի կեանքին զանազան տեսարանները: Այս նկարները կը նկատուին քրիստոնէական Թուականին առաջնէն հիները:

ՈՒՐԲԱԹԻ ՏԵՂ ԿԻՐԱԿԻ.— Պոլիսէն Օգոստոս 9 թուակիր հեռագիր մը կ՚ըսէ թէ Թուրքիոյ մէջ հանգիստի պաշտօնական օր պիտի նշանակուի Կիրակին, փոխանակ Ուրբաթի: Այս կերպով Թուրքերը կ՚ուզէն բոլորովին եւրոպական ու քաղաքակիրթ ազգ մը դառնալ:

ԿԱՐԳԱՎՈՐՈՒՄ ԵՂԱՆ

Տեսարանից զոհերը։ — 70,000 ֆրանկի խնդիր։ — Չգերազանցել ուժերի սահմանը։ — Վարչական պատասխանատուներ։ — Ոստիկանական ուժերի ղեկավարը։ — Ինչպես կարգավորվեց խնդիրը։

Ֆրանսիայի Ալպյան լեռներում գտնվող Կարգավոր անունով գյուղում տեղի ունեցած ձնահյուսի զոհերի հուղարկավորությունը մեծ ցույցի վերածվեց։ Ամբողջ շրջանից հավաքված հազարավոր մարդիկ, որոնց մեջ կային նաև բազմաթիվ պաշտոնյաներ, ուզում էին ներկա գտնվել թաղման արարողությանը։ Ոստիկանությունը, սակայն, ոչ ոքի չէր թողնում գյուղ մտնելու։ Ամեն կողմից եկող ճանապարհները փակված էին։ Ոստիկանները ստուգում էին ամեն մարդու անձնագիրը, և միայն նրանք, որոնք ունեին հատուկ թույլտվություն, կարող էին մտնել գյուղ։

Ոստիկանության այդ միջոցառումները մեծ դժգոհություն առաջացրին։ Ամենքը հասկանում էին, որ դրանք ուղղված են ոչ թե հանգուցյալների հարգանքի տուրքը մատուցելու դեմ, այլ ցույցերի դեմ։ Ոստիկանությունը, սակայն, ոչ ոքի չէր ենթարկում ֆիզիկական հարձակումների։ Ամենքին թույլ էին տալիս գնալ գերեզմանատուն, բայց ոչ ոքի չէին թողնում գյուղ մտնելու։

Ոստիկանության այդ միջոցառումները ստիպեցին շատերին հրաժարվել թաղման արարողությանը մասնակցելուց։ Ոմանք էլ, որոնք ուզում էին գնալ, ստիպված եղան վերադառնալ

ԿԵՂԾՈՐԵՑԻ ՎՂՎԼՈՂԻԿ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆՑՅԱԼ

ՀԱՅ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿՅԱՆՔԻ ՎԱՂԱՐԿԱՅԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏ ՎԵՐԱՊԱՏՄՈՒՄ

ՀԵՂԻՆԱԿ ՀԱՅԿԱԶՆ ԱՐՇԱԿՈՒՆԻ

ՀԱՏՈՐ ԱՌԱՋԻՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ԵՐԿՐՈՐԴ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ՀԻՆԵՐՈՐԴ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅԱՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ ՀԻՆԳ

Սպանիական տորփիլ մը Սեւ Ծովու մէջ

Պոլսէն կը հեռագրեն թէ սպանիական տորփիլ մը, որ կը բաղկանայ 3 թորփիլահալածներէ, Պոլսէն անցաւ Սեւ Ծով, ու պիտի այցելէ Վառնայի եւ Քոսթանցայի նաւահանգիստները, յետոյ պիտի դառնայ Միջերկրական։

Ռազմափորձեր Ալպեան լեռներուն մէջ

Երկուշաբթի օրուընէ ի վեր Ալպեան լեռներուն ֆրանսական շրջանակին մէջ սկսած են ֆրանսական ռազմափորձերը։ Մինչեւ ռազմափորձին առաւօտը, զինուորական իշխանութիւնը լուր չէր տուած տեղական իշխանութեան։ Միայն այդ առտուն, կանուխ, լուր տրուեցաւ, երբ թեւերը զօրաբաժնին շարժման մէջ էին արդէն։

Ռազմափորձերը տեղի կ'ունենան Վէզիւպիի գեղեցիկ շրջանակին մէջ հետեւակազօրաց 24րդ զօրաբաժինին կողմէ։ Կը մասնակցին 10.000 զինուորներ, որոնք կը կազմեն վեց որսորդական վաշտ, երկու հետեւակազօրքի զօրագունդ, երկու թնդանօթաձիգ խումբեր, ուժեղցած՝ թէքնիք բաժիններով։

Լիոնի կեդր. կայանէն խումբ մը օդանաւեր մեկնեցան ռազմափորձերուն վայրը, մասնակցելու համար։ Առ այժմ ռազմափորձերը ընդհատուած են ժամը 10էն մինչեւ 18, որովհետեւ սաստիկ տաք կ'ընէ այդ շրջանակին մէջ։

Երկու ճակատի բաժնուած են զինուորները, կապոյտները յարձակում պիտի կատարեն, իսկ կարմիրները պաշտպանողականի պիտի մնան։ Կարմիրները կը գտնուին զօրավար Փէլկրէնի հրամանին տակ, իսկ յարձակողական ուժերը յանձնուած են գնդապետ Լաֆօրկի։

∴ Ալպեան լեռներուն իտալական կողերուն վրայ եւս այս օրերս տեղի կ'ունենան իտալական ռազմափորձեր։

Ասոթայի հովիտին մէջ Լաթիւիլի մօտ դիրք բռնած են 4000 զինուորներ եւ 50 թնդանօթներ։ Օդանաւորդական զինուորները Ասոթայի մէջ են։ Փըթի-Սէն-Պէռնարի կիրճէն մէկ քիլոմեդր անդին թնդանօթաձգութեան փորձեր կը կատարուին։

Թրոցքի Սթոքհոլմ կ'երթայ

Հեռագրի մը համաձայն, Թրոցքի առաջիկայ աշնան պիտի երթայ Սթոքհոլմ բնակիլ, եթէ Մոսկուայի մէջ իր ներկայութիւնը անկարելի դառնայ։ Նոյնիսկ կ'ըսուի թէ Թրոցքի Շուէտի մայրաքաղաքին մէջ գնած է բնակարան մը։

Համայնավարները կը կռուին

Պերլինէն կը հեռագրեն թէ Երկուշաբթի, համայնավարներու եւ «գաղթային երիտասարդութեան» միութեան անդամներուն միջեւ կռիւ մը ծագեցաւ։ Համայնավարները գրաւեցին դրօշակ մը, զոր այրեցին։ Եթէ ոստիկանութիւնը չմիջամտէր, ուրիշ կռիւներ ալ անխուսափելի էին։

Ատլանտեանը կտրելու նոր փորձեր

Գերման օդանաւորդները վաղը ճամբայ պիտի ելլեն։ Այս լուրին վրայ Լէվին փութաց վերջնական համաձայնագիրը ստորագրել Տրուհէնի հետ։ Ֆրանսացի օդանաւորդը մէկ տարի Լէվինի հաշուոյն պիտի աշխատի, փոխարէն ստանալով 100.000 ֆրանք, շաբաթական 2000 ֆրանք։ Մեկնելու պարագային, Տիկին ժօրժէթ Տրուհէն պիտի ստանայ 300.000 ֆրանք։ Յաջողութեան պարագային՝ յօդուածներէ, շարժանկարէ, թատրոնէ եւ այլ աղբիւրներէ գոյանալիք հասոյթները կէս առ կէս պիտի բաժնուին։ Եթէ իրենցմէ առաջ Եւրոպայէն Նիւ Եորք թռիչքը յաջողցնեն ուրիշներ, այն ատեն կողմերը իրաւունք պիտի ունենան ջնջելու պայմանագրութիւնը։

Գերման օդանաւորդներու թռիչքին կը սպասուի մեծ անհամբերութեամբ։ Ամէ, իկեան ծովային դիտարանը պիտի գործակցի գերման դիտարաններուն, դիւրացնելու համար գերման օդանաւորդներուն թռիչքը ժվկխանոսին վրայէն։ Պար-Հարպըրի կայանը օրը քանի մը անգամ գերման օդանաւորդներուն պիտի հաղորդէ օդերեւութաբանական տեղեկագիրներ։

Լեռնակուտակ նամակներ կը հասնին Տէսսաու, որոնք օդանաւով պիտի փոխադրուին Ամերիկա։ Հարկ պիտի ըլլայ երրորդ օդանաւ մըն ալ՝ փոխադրելու համար բոլորը, որովհետեւ իւրաքանչիւր օդանաւ պիտի տանի միայն 10 քիլօ նամակ։

Ֆրանսայի հանրօգուտ շինութեանց նախարը Թարտիէօ շրջաբերական մը ղրկեց բոլոր նաւային սպասարկութեանց, գծելով նաւերու ճամբան։ Նախարարը կը թելադրէ բոլոր նաւերուն հսկել իրենց ճամբուն վրայ, օգնութեան հասնելու համար, երբ որ եւ է բան պատահի։ Ուէսսանի, Հավրի եւ Սէնթ-Մառի-տը-լա-Մէռի անթելի կայանները, օդանաւորդներու մեկնումէն յետոյ, տասը վայրկանը անգամ մը ֆրանսերէն եւ անգլիերէն լեզուով զեկոյցներ պիտի հրատարակեն։

Աշխարհի շրջանը 20 օրէն

Նիւ-Եորքէն կը հեռագրեն թէ երկու օդանաւորդներ ծրագրած են կատարել աշխարհի շրջանը 20 օրէն։

Օդանաւը, որ կը կոչուի «Փրայտ ավ Տիթրոյթ», փոխն ի փոխ պիտի վարեն Պրուք եւ Էտուըրտ Շլէ։ Մեկնումը տեղի պիտի ունենայ, մինչեւ Օգոստոս 15, Հարպըրէն։

Առաջին հանգրուանն է Լոնտոնը, յետոյ յաջորդաբար պիտի անցնին Շթութկարտ, Պէլկրատ, եւ Թոքիոյէն մինչեւ Սան-Ֆրանչիսքօ։

Խարդախութիւն վիճակահանութեան մէջ

Փրուսիոյ պետական իշխանութեանց կողմէ շրջաբերութեան հանուած էին վիճակահանութեան տոմսեր։ Երկու պաշտօնեաներ, հակառակ օրինական արգելքին, որուն համաձայն վիճակահանութեան յանձնախումբի պաշտօնեաները չէին կրնար մասնակցիլ, կը յաջողին . . . շահիլ 100.000նոց եւ 50 հազարնոց տոմսեր եւ կը գանձեն։ Խարդախութիւնը երեւան կ'ելլէ, մեծ գայթակղութիւն պատճառելով ժողովուրդին մէջ, որ այսպէսով պետութեան վրայ ունեցած վստահութիւնը կը կորսնցնէ։ Տոմսերու տէրերուն բողոքին վրայ, դատական ծանր հետապնդումներ պիտի կատարուին։

ՅԱՐԳԱՆՔԻ ՑԵՐԵԿՈՅԹ ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՄԷՋ

Անզուգական հերոս Սեբաստիացի Մուրատի եւ զինակիցներու յիշատակին։

Հ. Յ. Դ. «Վարուժան» ենթակոմիտէի եւ «Հրայր» խումբին կողմ. Այս կիր. կէսօրէ վերջ ժամը 2ին 84 Rue Chape, Bon Théatreի մէջ

կը խօսի՝ ԸՆԿ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

Երգ, նուագ, արտասանութիւն, պար, եւայլն

Ծանօթ.— Ազգային բոլոր միութիւններէ կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ օրը։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՍԱՐՍԵԼԻ ՄԷՋ

Հ. Յ. Դ. «Հրայր» ենթակոմիտէի կողմէ այս կիր. ցերեկ ժամը 2.30ին
Salle des Fétes. Rue de Paris

ԱՇԽԱՐՀԻ ԴԱՏԱՍՏԱՆ

եւ խիստ ծիծաղաշարժ քօմէտի մը

Մասնակցութեամբ գերասանուհի Օր. Ա. ԿՈՍՏԱՆԵԱՆի

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ՇԱՎԻԼԻ ՄԷՋ

կազմակերպուած Տարօն-Տուրուբերանի հայրենակցական միութեան կողմէ, այս կիրակի։ ձոխ պիւֆէ աժան գիներով։ Աւզողը ազատ է ճաշը միասին բերել։ Բանախօսութիւններ, երգ, հայկական պար եւ նուագ։ Կը մասնակցի Թառխտ Աբգար։ Գեղեցիկ անակնկալներ, ուրախ ժամանց, մուտքը ազատ է։

Հաղորդակցութեան միջոցներ.— Մօնփարնասէն շոգեկառք, իջնել Շավիլի կայարանը։ Լուվրէն կամ փօրթ տը Սէն Քլուէն առնել թիւ 1 հանրակառքը իջնել Doisu, կայանը։ Կազմակերպիչները պիտի առաջնորդեն ժողովուրդը ժամը 9—12 եւ 2էն 4։

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ ՆՈՐ ԳՈՐԾԸ "ԻՄ ԳԻՐՔԸ„

ԳԻՆ 20 ՖՐԱՆՔ

320 էջ։ կը գտնուի *Յառաջ*ի խմբագրատունը, Պալենց գրատունը, տպարան Navarre, 5 Rue des Gobelins, Paris եւ Գ. Շահլամեանի վաճառատունը 15 Rue Longue des Capucins, Marseille.

Ֆաքիր Թահրա պէյի ներկայացումները աննախընթաց հիացում կը պատճառեն տասնեակ հազարաւոր հետաքրքիրներու, որոնք ամէն գիշեր կ'երթան իր զարմանահրաշ փորձերը տեսնելու Théatre Antoineի մէջ (14, Bld. de Strasbourg).

Մուտքը արգիլուած է անչափահասներու եւ յղի կիներու։

Փրօֆէսէօր Մաքէնզիի հսկողութեան ներքեւ՝ մասնաւոր բժշկական մարմին մը եւ հիւանդապահուհիներ միշտ պատրաստ են ներկայացման տատեն նուաղողներուն օգնութեան փութալու։

ՑՈՒՑԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Փարիզի Շրջանային Կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Սէն Միշէլի Քրիստափոր եւ «Ագատամարտի Սերունդ» խումբի ընկերները այսօր Ջորեքշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին քափէ մէթրօ Օտէօն։

Հ. Յ. Դ. Փարիզի շրջանային կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ «Հրազդան» եւ «Աղբիւր Սերոբ» խումբի ընկերները վաղը Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին քափէ օ Բլէօ տը Լիոնի վերնայարկը մեթրօ Իթալի։

ՅԱՐԴԻՈՂ Թէյասեղան մը պիտի տայ ի պատիւ գրագէտ Լեւոն Շանթի, այս Շաբաթ ժամը 9ին Ֆլօրիայի մէջ։ կը հրաւիրուին միայն անդամները։

ՊՈԻԱ-ՔՕԼՕՄՊԻ մէջ կազմուած է Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղ մը, որ անմիջապէս երկու լաւ խումբեր կազմուած է, առժամեայ վարչութիւնը կը հրաւիրէ Անիէրի, Արժանթէօյի, կարէնպըզօնի եւ շրջականներու մարզիկները եւ նոր մարզուիլ ուզողները, որ գան արձանագրուին՝ մարզական նոր եղանակին պատրաստուելու համար։ ժամադրավայր՝ Սթատ քօլօմպի դաշտը Շաբաթ կէս օրէ վերջ եւ կիրակի առտուները, կամ Ռ. Տէյիրմէնճեանի՝ փլաս Պուրկինեօն, ամէն իրիկուն ժամը 8էն վերջ։ Մարզանքի փորձեր տեղի կ'ունենան նոյն դաշտին վրայ։ Վարչութիւնը կը պատրաստուի դաշտապարահանդէս մը տալ ի նպաստ նորակազմ մասնաճիւղին։

Հ. Յ. Դ. Պէլվիլի ենթակոմիտէն *Ընկ. Մինաս Պապիկեանի* մահուան առթիւ, ողբացեալ ընկերոջ պարագաներուն կը յայտնէ իր ցաւակցութիւնը։ Վաղամեռիկ ընկերը, որ կը տառապէր թոքախտէ, վերջերս մեռաւ թուլուզի հիւանդանոցին մէջ։

«ՄՈՎ.Ք-ԿԷՕԼՃԻԿ» որ մեծ ուշադրութիւն գրաւեց ամէն տեղ, կը պատմէ Ծովքի ծագումը, այրիացումը, հայ գիւղացիին նահապետական կեանքը։ Սրտաճմլիկ մանրամասնութեամբ կը պատկերացնէ 1915ին խարբերդի մէջ կատարուած Հայկ. զինահաւաքումը, տարագրութիւնները եւ կոտորածները։ Դիմեցէք՝ Փարիզ, «Յառաջ»ի խմբագրատունը եւ Պալենց գրատունը, Լիոն, Գ. Յ. Հացագործեանի 64 Rue Rabelais, Վալանս. Գ. Ղուկաս Մարտիրոսեանի 9, Rue Baltazar Baro։ Կրաս՝ Գ. Արա Տ. Վարդանեանի։ Մարսէյլ՝ հեղինակին G. Khraian Poste Restante.

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԴԱՍԵՐ.— Ֆրանսերէնի հմուտ երիտասարդ մը խիստ դիւրուտոյց մեթոտներով եւ դիւրամատչելի պայմաններով ֆրանսերէնի դասեր կուտայ։ Դիմել 37 Rue de Sèvres, Clamart, *Գ. Եսայեանի։*

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռեմ եղբայրս, Իգմիթցի Օննիկ Մինէլեան, հօր անուն Սաեփան, մօր անուն Պայծառ։ 1916ին տարագրութեան ժամանակ միասին էինք Իսլահիէի մէջ, առաւօտուն մեկնեցաւ եւ ալ չվերադարձաւ առաջին լուր տուողին մեծ նուէր մը։ Իմացնել՝ Haigazoune *Մինէլեան* Photo Lauzanne, Place de la Victoire, Auray Morbihan, France.

Կը խնդրուի Սուրիոյ թերթերէն արտատպել։

— Կը փնտռուի Եոզղատի Չագմագ գիւղէն Յակոբ Սահակեան 16 տարեկան, որ 2 ամիս առաջ Օտտաւա կ'աշխատէր։ Կը կարծուի թէ ներկայիս Մարսէյլ կը գտնուի։ Իմացնել՝ իր քրոջը Satenik Sahakian*ի,* c)oMr. Chahbazian, S. A. M. Ucel, Ardèche:

— Լուսիա Վարդապետեան, (հօր անունը Ղազարոս) կը փըն-տռէ իր հօրեղբօրորդին՝ Մինաս Վարդապետեան, 22 տարեկան, Բաբերդի Ղօրուզ գիւղէն, հօր անունը Ստեփան։ Իմացնել՝ Loucia Vartabedianի, Chez K. Zumbullian, Grande Rue, Bollene-Vaucluse, France:

Կը խնդրուի Պոլսոյ, Յունաստանի եւ Սուրիոյ հայ թերթերէն արտատպել։

ՀՐԱՏԱՐԱԿ ԵԼԱՆ

«Լուսաքաղ» մատենաշարէն

ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻԻ
ԱԼՊՈՄԸ (ՀԷՔԵԱԹՆԵՐՈՒ)
40 էջ *ԳԻՆ՝ 3 ՖՐԱՆՔ*
եւ

ՀԱՐՈՒԱԾԸ

Հեղ. ԱՆՏՈՆ ՉԵԽՈՎ
Թարգ. Վ. ՍԵՒՈՒՆԻ
40 էջ *ԳԻՆ՝ 3 ՖՐԱՆՔ*
ՓՕՍՏԻ ԾԱԽՔ ՉԿԱՅ

Դիմել՝ Vahram Sévouni 5 Av. Quihou, Saint-Mandé. (Seine), *եւ «Լուսաքաղ»ի գործակալներուն։*

ՍՊԱՍՈՒՀԻ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Ծանօթ տան մը համար, գոհացուցիչ վճարումով, յանձնաբարելի եւ խելահաս սպասուհի մը կ'ուզուի։ Դիմել ուղղակի ՄԱՍԻՍ տպարանը, 208bis Լաֆայէթ փողոց։

ԾԱԽՈՒ ՏՈՒՆ ԵՒ ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՀՈՂ

Ծախու է օդաւէտ եւ Փարիզի մօտակայ (5 քիլոմ.) Drancy *գիւղը հանրակառքի կայանէն հազիւ 2 վայրկեան լաւ դիրք և ընդարձակ պարտէզով կիսաւարտ ու քարաշէն տուն մը, վճարման մեծ դիւրութիւն։ Դիմել՝ Պ. Խաչիկ Շահինեանի 11* Av. d'Alsace-Lorraine, Noisy-le-Sec։ *Շոգեկառք առնել* Gare de l'Est*ի կայարանէն։*

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Տէր եւ տնօրէն՝ ՏՈՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-[illegible]
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ։ Աչքի բժիշկը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քիթ, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹ[ԵԱՆՑ]
126, Rue du Faubourg St. Denis
Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04
Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—Կիրակի եւ տօն օրեր [illegible]

ՏՕՔԹ. Վ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ
Ամերիկայէն նոր վերադարձած
ՄԱՍՆԱԳԷՏ, ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹ[ԵԱՆՑ]
Տարիներէ ի վեր Նիւ-Եօրքի յայտնի հիւանդանոցին մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած։
Կ'ընդունի ամէն օր 4—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ կէս օր։
16 Bld. Saint-Denis, Paris (10e) Métro: Saint-D[enis]
Téléph. Provence 09-32:

ՄԱՌՇԷԻ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ
ՈՒՆԻՆՔ օրուան նորոյթին համաձայն շինուած *քօրսաժի, ժիլէյի, փուլ-օվըրի, էշարփի,* *քաշքօլի եւ քոմպինէզօնի* պատրաստ մեթերք, խիստ [illegible] տաւոր գիներով։ Այցելեցէք մեր վաճառատունը ապահովելու համար ձեր շահը։ Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէ։
Հասցէ՝ Maison ASLAN - MOURAD 29 Rue Trévise, m[étro]
Cadet Paris (9). Tél. Provence 52-17

ՍՏԱՑԱՆՔ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ
Հայերէն.— Թուրքերէն երգեր.— Թամպուրի ձէմիլ, Հայ[...] Եաշար, Աշիր, Իպրահիմ, Քէմանի Անասթաս.ի, Թագսիմ, կա[...] եւ շարքըներ, գեղչեալ գիներով։
Դիմեցէք՝ Արեւելեան նպարավաճառ Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆի
28, Rue Le Sage, PARIS (20e) — Téléphone : Ménil. 61-[illegible]
Métro Belleville : Tramway 5 et [illegible]

Հ. ԹԵՐՋԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Import - Export, 19 Bld. Montmartre Paris (2e) Tél. Gut. 30-[illegible]
Ներկայացուցիչ ֆրանս. ֆապրիքաներու, կը ստանձնէ յանձ[նա]
նաբարական գործեր, ամէն երկիրներու համար։
ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ

ՎԱՐՊԵՏ ԽՈՀԱՐԱՐ [...]
որ 30 տարուան փորձառ[ութիւ]նի գործ կը փնտռէ ըլլա[յ ...]ն կամ ճաշարանի մը [...] խիստ դիւրամատչելի պայ[մա]ններով։ Դիմել «Յառաջ»ի [...] սկզբնատառերով։

DOCTEUR PROY
Ex - Interne des Hopitaux
Médaille d'argent
Տօքթ. Յ. ԽՈՒՊԷՍԷՐԵԱՆ
Աշխատակցութեամբ
Կը խնամէ ներքին, [...] նանց, մորթային, վեներ[ա]կան հիւանդութիւնները [...] բակալայնութիւններու (va- rices) *հիմնական դարման[ում] առանց գործողութեան։*
Ամէն օր ժամը 10-12, 2-8, կիրակի եւ տօն օր[եր] 9—12։
142 R. DU FB. St. DENIS
Կառ տը լ'Էսթի մօտ,
Հեռաձայն՝ Nord 31-49

ԱԶՔԻ ԵՒ ՆԵՐՔԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԳԷՏ
ՏՕՔ. ՏԷՐ ԴԱՒԹԵԱՆ
Chaville (S. O.) 19bis Rue Anatole France, Villa Félix.
Ամէն օր ժամը 10-12 առ. ժամը 7—8 երեկոները։
Paris, 29 Place des Fêtes Polyclinique երեքշ. Հինգշ. Շաբաթ ժամը 4—6:

ՍԱԿԱՐԱՆ

9 Օգոստոս 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ

Անգլիոն.	L. St.	[illegible]
Տոլար,	Dollar	[illegible]
Մարք (ոսկի) 100	Mark	[illegible]
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	[illegible]
Թրք. ոսկի	» » or	[illegible]
Մէճիտիէ	Médjidié	[illegible]
Լէվա 100 հատը	Léva	[illegible]
Տրախմի »	Drachme	[illegible]
Լիր »	» Lire	[illegible]
Պելճ. ֆրանք »	Frc. Belge	[illegible]
Զուիցե. »	Frc. Suisse	[illegible]
Լէյ 100 հատը	Ley	[illegible]
Չերվոնեց	(10 Roubles or)	[illegible]

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Քր. Ֆօնսիէ I	Cr. Fonc. Eg.	339[...]
» II	»	199[...]
» III	»	166[...]
Ռումելի երկաթ.	Lots turcs	[illegible]

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITI[ON]
208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant : H. TEURNIE[R]

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ	3 ամս.	6 ամս.	Տարի
ՖՐԱՆՍԱ	35ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շ.	40 շ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 փրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տոլ.	10 տոլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100ֆ.	200ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration / Խմբագրութիւն — 208bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 փրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 11 ՕԳՈՍՏՈՍ 1927

11 AOUT 1927

Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 412 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՆՄԻՏ ԱՂՄՈՒԿ

Խորհրդային Միութեան մէջ կատարուած կարմիր սարսափին արտասահմանի մէջ առաջ բերած զայրոյթն ու բողոքը ջղայնացուցած են կոմկուսի ղեկավարները:

Պաշտօնաթերթ «Փրավտա» անդրադառնալով այս երեւոյթին, կառավարութեան փրփուրը բերնին՝ կը յարձակի մասնաւորապէս արտասահմանի ռամկավար եւ ընկերվարական տարրերուն վրայ, մեղադրելով զանոնք որ կը բողոքեն ու կը զայրանան կարմիր ահաբեկումին դէմ, «որ բանուորներու եւ գիւղացիներու խաղաղ աշխատանքը կը պաշտպանէ, որ մարդկութեան ազատագրութեան արշալոյսը կը պատրաստէ», սակայն չեն բողոքեր սպիտակ սարսափին դէմ որ կը կատարուի արտասահմանի բանւորութեան դէմ:

Ի հարկէ այս մեղադրանքը անհիմն է, որովհետեւ արտասահմանի ժողովրդավար հոսանքները նոյն զայրոյթն ու բողոքը, նոյնիսկ գործնական կերպով, կը կատարեն նաեւ քաղքենի բարբարոս ահաբեկչութեան դէմ:

Ապացոյցներ շատ են: Ահա այսօրուան երեւոյթները: Քանի մը օր առաջ Վիէննայի բանւորութիւնը ահաւոր զայրոյթ մը ցուցադրեց կողմնակալ դատական վճիռի մը պատճառով: Սաքքօ-Վանցէթթիի ենթադրեալ անմեղութեան առթիւ ոչ միայն բանւորական, այլ նաեւ քաղքենի ռամկավար հոսանքները աննախընթաց զայրոյթ մը կ'արտայայտեն, որուն նմանը պատմութիւնը տակաւին չէ արձանագրած: Պէտք կա՞յ աւելին յիշատակելու...:

Կոմկուսի ղեկավարները գիտակցօրէն գրպարտութիւն մը կ'ընեն, այն հաստատ համոզումով թէ՝ յարաբերութենէ զրկուած իրենց հոսանքները անհաղորդ են արտաքին աշխարհին եւ հակառակորդ մամուլին, որով հրամցուած գրպարտութիւնը կուլ պիտի տան իբրեւ ճշմարտութիւն:

Քաղքենի պետութիւններուն մէջ գոնէ հնարաւորութիւն տրուած է ընդդիմադիրներուն, բողոքելու, զայրոյթ յայտնելու եւ քննադատելու, կատարուող բռնութիւններու առթիւ, իսկ Խորհրդային Միութեան մէջ մահուան պատիժի արժանի կը համարուի նոյնիսկ պարզ քննադատութիւնը:

Մեզի համար էական չէ գիտնալ թէ՝ քաղքենի պետութիւններուն մէջ ալ կը կատարուի՞ սպիտակ ահաբեկում կամ անոնք ո՛րքան թիւ կը կազմեն, որ «Փրավտա» յոգնութիւն յանձն առած է ցուցադրելու իր էջերուն մէջ, այլ այն, թէ յեղափոխական համարուած կուսակցութիւն մը իրաւունք ունի՞ քաղաքական տարբեր համոզում ունեցողները ահաբեկելու. այս է կարեւորը:

Ուրիշ խօսքով, պիտի շարունակուի՞ քաղաքական դիկտատորութիւնը, հոգ չէ թէ ինչ անուն կը կրէ անիկա, քաղքենիակա՞ն, պոլշեւիկեա՞ն թէ ֆաշիստական, որոնց էութենէն իսկ կը բխի ու կը տեւականանայ, ինքնապաշտպանութեան ընազդով քաղաքական դաւադրութիւնը եւ անոր յաջորդող զանգուածային կամ անհատական ահաբեկչութիւնը: «Փրավտա»յի տուն տուողները կը յայտարարեն թէ պիտի շարունակուի, բայց այդ իրաւունքը կը վերապահեն միայն իրենց համար, ուրիշներ իրաւունք չունին, որովհետեւ իբր թէ՝ իրենք կը ներկայացնեն աշխարհի բանւորութիւնը: Այդ պարագային ֆաշիսմի բռնապետութիւնն ալ այդ իրաւունքը միայն իրեն կը վերապահէ, որովհետեւ իր ետեւ կեցած են հարիւր հազարաւոր սեւ շապիկաւոր բանւորներ, որոնք իրենց շահերը ապահով կը համարեն իրենց ստեղծած մեթոտին մէջ: Սակայն իրողութիւնը այն է որ բոլոր տեսակի բռնապետութիւններն ալ անիրաւ եւ ստախօսներ են, որովհետեւ ոչ մէկը եւ ոչ միւսը իրաւունք ունին այս կամ այն դասակարգին անունով խօսելու: Ո եւ է քաղաքացի իր իրաւունքը չի փոխանցեր ուրիշի մը: Երբոր բռնօրէն կ'ուզուի այդ իրաւունքը առնել, անոր պիտի հետեւի դաւադրական պայքար, ահաբեկչութիւն եւ կոտորած:

Բանւորական շահերու պաշտպանութեան անունով ճառող կոմկուսի ձեռքով սպաննուած բանւորներու եւ գիւղացիներու թիւը կը հասնի կէս միլիոնէն աւելիի, 196,000 բանւոր, 286,000 զինուորներ եւ նաւազներ, որոնց մեծագոյն մասը բանւորներ եւ գիւղացիներ են: Կ'ենթադրենք թէ քաղքենի կամ ֆաշիստ պետութիւններու մէջ զոհուածներու թիւը շատ աւելի նուազ պէտք է ըլլայ:

Տարակոյս չկայ որ դիկտատուրայի ճամբուն վրայ դեռ հազարաւոր զոհեր պիտի իյնան առանց դասակարգի խտրութեան, պաշտպանելու համար բռնապետական իշխանութիւնը: Այս պարագային տակ, իր իրաւունքներու պաշտպանութեան համար զոհուող քաղաքացիներու ահաբեկումը կարմիր անուն ունենայ թէ սպիտակ, մեծ տարբերութիւն մը չունի, երկուքն ալ զարշելի են եւ զայրոյթի արժանի: Եթէ կոմկուսը կը շարունակէ այս ճամբան ինք պարզապէս զինակիցն է ֆաշիսմին ուզէ կամ ոչ, որովհետեւ ըստ էութեան նոյնն է գործելակերպը, որմէ միայն չարիք կը սպասուի:

Արտասահմանի ռամկավար եւ ժողովրդավար հոսանքները պիտի շարունակեն հարուածել ու յարձակիլ այնքան ժամանակ, մինչեւ որ թաւալգլոր կ'իյնան բռնապետութիւնները եւ կը հաստատուի ազատ քաղաքացիներու հաւասար իրաւունքի թագաւորութիւնը:

Մինչ այդ կոմկուսի բոլոր ցափռտուքները պիտի մնան դատարկ աղմուկ:

Ա.

ՄԱՄՈՒԼ

ԳԼԽԱՐԿՆԵՐԸ ՓՈԽՈՒԵՑԱՆ, ԲԱՅՑ ԳԼՈՒԽՆԵ՞ՐԸ...

Դրագէտ Ֆալիհ Րըֆգը պէյ «Միլլիյէթ»ի մէջ տխուր շեշտերով կը գանգատի թէ հակառակ Թուրքիոյ ընկերային յեղափոխութեան եւ սուլթանութեան տապալումին, հին մտածելակերպը դեռ չէ փոխուած «նոյնիսկ ընտրանի փոքրամասնութեան մէջ» (3 Օգոստոս).

— «Բարոյական, կենցաղավարութեան եւ կրօնական ու ընտանեկան խնդիրներու մէջ անգամ մը ձեզ քննեցէք, անգամ մըն ալ ձեր շրջապատը: Պիտի տեսնէք որ ոչ մէկ կապ իրական միջավայրին եւ ձեր ըմբռնած տեսութիւններուն միջեւ: Մեզմէ շատեր առանց գիտնալու գլխարկին տակ կը կրեն հին փողոցային տափակ գլուխը, սօֆթայական կեղծաւոր խրատաժրեխութիւնը, կիներու դասին եղած նախնական, ծիծաղելի եւ արեւելեան մտայնութիւնը: Բռնութիւն, քմահաճոյք, մենատիրութիւն, խարդախութիւն եւ նման բաներ, բոլորն ալ դէմ ժողովրդավարութեան, յաճախակի աչքի կը զարնեն: Մեր մեծ նախագահը արհամարհանքով կը մերժէ արեւելքցիութեան բոլոր ցուցամոլութիւններն ու արտաքին փայլերը: Բայց որքա՜ն քիչ են անոնք որ այսպէս պարզ կենցաղ ունին:

«Տեսանելի բոլոր շղթաները թէեւ խորտակեցինք, բայց մեր մեծ մասը դեռ կը գտնուի բարոյական գերութիւններու տակ, որոնք դարերէ ի վեր մեր ներսը սեւցուցին: Այս գերութիւնները հասկնալու համար, կը բաւէ բաղդատել ժողովրդավար անձ մը եւ դուրսի միջավայրը:»

ՀԱԶԱՐ ՀՈԳԻ ԱՆՊԱՏՍՊԱՐ

Գրեցինք թէ Աթէնքի մէջ գաղթակայան մը այրած էր: «Նոր Օր» հետեւեալ մանրամասնութիւնները կուտայ այս մասին (30 Յուլիս).

Երէկ կէսօրէ յետոյ ժամը 2ին, Ամպէլօքիբիի շրջանին մէջ հաստատուած գաղթակայանին մէջ, բնակուած մեծ մասամբ Պոլսեցի գաղթականներէ, հրդեհ ծագեցաւ եւ փչող հովի նպաստաւոր հոսանքին պատճառաւ ստացաւ մեծ համեմատութիւններ: Տնակները տախտակաշէն ըլլալով, կրակը շուտով տարածուեցաւ եւ գիշերուան ժամը 7ին հազիւ կարելի եղաւ մարել, երբ արդէն 5 հարիւրէ աւելի հիւղակներ մոխիրի վերածուած էին:

Կառավարութիւնը 400 հոգիէ բաղկացած ոստիկանական կազմ փութացուցած էր կարգը պահպանելու համար: Հրշէջ խումբերու ի գործ դրած հնարամտութիւնները չարիքը սահմանափակելու համար, որ եւ է արդիւնք տուած չեն, որովհետեւ հովին հոսանքը միշտ չէզոքացուցած է ճիգերը:

Անպատսպար մնացած են հազար հոգի: Մոխիրներուն մէջէն գտնուած են հինգ մանուկներու ածխացած դիակներ:

ՕԴԱՆԱՒԱՅԻՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

Այս ամսուընէ սկսեալ, Թուրքիոյ, Յունաստանի եւ Իտալիոյ միջեւ ջրասաւառնակներով թղթատարական փոխադրութիւն տեղի պիտի ունենայ: Օդանաւային սուրհանդակը Շաբաթ եւ Չորեքշաբթի առտուները ժամը 8ին Պէօյիւքտէրէէն պիտի մեկնի: Երկուշաբթի եւ Հինգշաբթի Պէօյիւքտէրէ պիտի հասնի:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

200,000 լիրէ «Նոր Արաքս»ի համար

(Մեր մասնաւոր թղթակցէն)

ՊԱՐԻ, 8 Օգոստոս 1927

Իտալական իշխանութիւններ երկու հարիւր հազար լիրէթ տրամադրեցին Պարիի «Նոր Արաքս» հայկական գիւղին համար:

Այս նոր օժանդակութիւնը ձեռք բերել յաջողեցաւ «Նոր Արաքս»ի հիմնադիր՝ բանաստեղծ Հրանտ Նազարեանց՝ իր մտերմին մեծանուն հայասէր կոմս Ումպէրթօ Ծանօթթի հետ:

Շուտով պիտի սկսուի «Նոր Արաքս»ի մէջ հիւանդանոցի մը կառուցման, իր մնայուն բժիշկովը եւ ուրիշ հանրօգուտ քարաշէն շէնքեր պիտի շինուին:

Վերջերս աւարտեցաւ «Նոր Արաքս»ի քարաշէն, երկյարկ լսարան-դպրոցը եւ բացման հանդէսը կատարուեցաւ ի ներկայութեան իտալացի յայտնի հայասէրներու եւ Պարիի ամբողջ գաղութին, որուն գոհունակութիւնը աննկարագրելի էր: Բացման ճառը խօսեցաւ Հրանտ Նազարեանց, որ Հայերուն խորին երախտագիտութիւնը յայտնեց իտալ. կառավարութեան այս գուրգուրալի հոգածութեան համար:

Հայաստանէն 70-80000 Թուրքեր կը բերուին

Թուրք Գաղթականներուզետեղման ընդհ. փոխ-տնօրէնի Մարուֆ պէյ ներքին գործավարութեան յանձնած է Կովկասի մէջ իր կատարած ուսումնասիրութեանց վերաբերեալ տեղեկագիրը և կը հաստատէ թէ Վրաստանէն ու Հայաստանէն 70-80 հազարի չափ Թուրքեր պիտի բերուին Անատոլու: Գալիք Թուրքերուն մասին Մոսկուայի Թուրք դեսպան Ջեքեայի պէյ շփում պիտի ունենայ ռուս արտաքին գործավարին հետ եւ պայմանագրութիւն մը պիտի կնքէ:

Այս պայմանագրութեան համաձայն, Կովկաս գտնուող Թուրքերը տակաւին երկար ժամանակ պիտի կրնան Ռուսիա մնալու կամ մեկնելու մասին իրենց ընտրութեան իրաւունքը ի գործ դնել: Ռուս կառավարութիւնը դիւրութիւններ ցոյց պիտի տայ Կովկասի Թուրքերուն Անատոլու երթալուն մասին:

Կեսարիոյ որբերը կը ցրուին

Կեսարիայէն կը գրեն Ազգարարի թէ Կեսարիոյ վանքին որբերէն անոնք որ ազգական ունին, պիտի ցամբուին եւ այս պատճառով ցանկը պատրաստուած եւ ղրկուած է պատրիարքարան: Հաւանական է որ բոլորովին որբ, առանց հեռաւոր ազգականի կամ հեռանալ չուզող տղաք գտնուին վանքին մէջ: Ասոնց համար հաստատութիւնը բաց պիտի մնայ, որովհետեւ կ'ըսուի թէ նորեր ալ պիտի գան: Այս առթիւ վանքէն կը խնդրեն չմոռնալ նպաստներ ղրկել:

ՍԱՔՔՕ եւ ՎԱՆՑԷԹԹԻ ԱՅՍ ԱՌԱՒՕՏ ՊԻՏԻ ՄԵՌՆԻՆ

Վերջին հեռագիրներու համաձայն, պաշտօնապէս որոշուած է Սաքքօ եւ Վանցէթթին ելեկտրական աթոռի վրայ նստեցնել, ֆրանսական ժամով, այս առտու ժամը 5ին:

Դահիճը, որուն մասին ըսուեցաւ թէ վախնալով վրէժխնդրական յարձակումներէ, փախած ու աներեւութացած է, տեսնուած է իր տանը առջեւ, որ կը գտնուի ոստիկանութեան պաշտպանութեան տակ: Դահիճը իւրաքանչիւր մահապատիժի գործադրութեան, կը ստանայ 3125 ֆրանք:

Հրաւէրներ ղրկուած են բոլոր պաշտօնական վկաներուն, ներկայ գտնուելու համար Սաքքօ-Վանցէթթիի մահվճիռին գործադրութեան: Հրահանգ տրուեցաւ բանտին ելեկտրագէտին, պատրաստ գտնուելու համար կէս գիշերէն առաջ:

Եւ սակայն բողոքները կը շարունակուին, ու ամէն կողմէ «շնորհ» կ'աղաղակեն:

Կի տը Լասթէյրի մարքիզը, յանուն իր նախահօր՝ Լաֆայէթի, որ հիմնադիրն է ամերիկեան անկախութեան, «իր ձայնը կը միացնէ Եւրոպայի եւ Ֆրանսայի մեծ ձայներուն, շնորհ խնդրելով Սաքքօ Վանցէթթիի համար»:

Պատերազմի անդամատեալներէն Տիմիթրի Քրանկու, ռումէն, ներկայանալով Պուքրէշի ամերիկեան դեսպանին, խնդրած է զոհաբերել իր կեանքը՝ փրկելու համար Սաքքօ-Վանցէթթիին կեանքը:

Շնորհի անթիւ խնդրանքներու վրայ, Նախագահ Քուլիճ կը յայտարարէ թէ ինք անզօր է ո եւէ բան ընելու, քանի որ դատը կը պատկանի Մասաչուսէցի կառավարութեան:

Սաքքօ-Վանցէթթի դատին պաշտպանութեան կոմիտէին նախագահը, վերջին կոչ մը ուղղեց դաշնակցային գերագոյն ատեանին:

Ամէն յոյս կապուած է Ֆուլլըրի, որ, վերջին րոպէին միայն պիտի յայտնէ իր պատասխանը: Թերեւս յոյս մը կայ որ նէրում շնորհէ:

Միւս կողմէ ցոյցերը եւ սպառնալիքները կը սաստկանան աշխարհի ամէն կողմը:

Շիքակոյի իտալական թաղին մէջ, ուր կը բնակին 150,000 Իտալացիներ, կաթոլիկ եկեղեցիի մը վրայ ռումբ նետեցին ցուցարարները: Քանդուեցան քանի մը սիւներ, եւ ջարդուեցան ապակիներ:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՎԱՐԴԱՊԵՏԵԱՆԻ ՍՊԱՆԻՉԸ 15 ՏԱՐՈՒԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԱԾ

Գրեցինք թէ Պէյրութի եղեռնադատ ատեանը Յուլիս 27ին սկսած է Լիբանանի Ազգ. Գաւառական ժողովի անդամ ողբացեալ ընկեր Վ. Վահան Վարդապետեանի սպանիչներուն դատավարութեան:

Ամբաստանուածներն էին Միհրան Աղազարեան, Միսաք Վ. Եճուլնի, Երուանդ Ցատուրեան, Աբրահամ Թովմասեան, Կառապան Նիկողոս եւ Ասատուր Ցատուրեան:

Հինգ օր տեւող դատավարութեան ընթացքին սրահը լեցուած էր միշտ հայ եւ օտար մամուլի ներկայացուցիչներով եւ հետաքրքիրներու բազմութեամբ, որոնց թիւը 300 կը հաշուուի: Վարդապետեան ընտանիքին փաստաբանն էր Քամիլ Էտտէ. իսկ ամբաստանեալները ունէին չորս փաստաբան: Առաջին օրը հարցաքննուեցան ամբաստանեալները: Յետոյ լսուեցան 120էն աւելի վկաներ, որոնց մէջ նաեւ Գաւառական ժողովի 15 անդամներ, որոնք բոլորն ալ հաստատեցին Աղազարեանի մեղսակցութիւնը, զայն ամբաստանելով իբր խառնակիչ եւ ղեկինակ ոճիրին: Կարգ մը վկաներ ալ հաստատեցին թէ ոճիրէն անմիջապէս առաջ եւ վերջ Աղազարեանը տեսած են ոճիրին վայրը: Բոլոր վկայութիւնները եկան հաստատել թէ Միհրան Աղազարեան ո՛չ միայն դրդիչը եւ կազմակերպիչը եղած է ոճիրին, այլ միեւնոյն ժամանակ բուն ղեկինակը:

Փաստաբան Քամիլ Էտտէի այն հարցումին թէ ո՞ր կուսակցութեան կը պատկանի, Հնչակեան չէ՞, ինչպէս յայտարարած է հարցաքննիչ դատաւորին, Աղազարեան պատասխանեց. — Ես ըսած եմ որ 1909ին Պոլիս ուսանող եղած ատենս անդամակցած եմ միջազգ. Սօցիալ-Դեմոկրատ Ուսանող. Միութեան: Այդ թուականէն ասդին ոչ մէկ կուսակցութեան չեմ պատկանած:»

Ուրիշ հարցումներու Աղազարեան շատ շփոթ եւ հակասական պատասխաններ տուաւ եւ քանիցս նեղը մնաց:

Դատավարութիւնը վերջացաւ Յուլիս 31ին եւ վճիռը տրուեցաւ Օգոստոս 1ին առտուան ժամը 11ին, մեծ բազմութեան մը ներկայութեան: Դատաւորները խորհրդակցութենէ մը վերջ հաստատական պատասխան տուին վեց ամբաստանեալներէն երեքին՝ մանաւանդ Միհրան Աղազարեանի մասին, որ 15 տարի բանտարկութեան դատապարտուեցաւ: Ազատ արձակուեցան միւս երեքը, որոնց մէկն է Վ. Եճուլնի:

Միհրան Աղազարեան բնիկ Ալպիսթանցի է եւ Սահմանադրութենէն վերջ Պոլիս կեղ. վարժարան կը յաճախէր:

ՀԱՅ ԿՌՓԱՄԱՐՏԻԿԻՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

Երեքշաբթի գիշեր Սէնթրըլ Սփորթինկ քլիւպի մէջ, մեծ բազմութեան մը ներկայութեան տեղի ունեցան կռփամարտի մրցումներ, որոնց կը մասնակցէին երկու Հայեր: Աւետիս Ալլահամեան (Պէշիր), 5րդ շրջանին յաղթեց իր հակառակորդին՝ Ֆրանսացի Քասթրի, որ խաղը լքեց, իսկ Աթաեան 5րդ շրջանին չուզեց շարունակել խաղը: Մանրամասնութիւնները յաջորդով:

ԿԱՐՄԻՐ ԲԱՆԱԿԻՆ ՈՂՋՈՅՆԸ.— Էնկիւրիի ռուս դեսպանատան զինուորական կցորդը ազգ. պաշտպանութեան գործավար Րէճէպ պէյի այցելելով ռուս կարմիր բանակին ողջոյնները հաղորդած է Թուրք բանակին:

ՓԱՐԻԶԻ ԱԶԳ. ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆԸ

Այս օրերուն, երբ մամուլին մէջ մանաւոր թափով քննութեան առարկայ կը դառնայ Հայկական Մշակոյթի կեդրոն մը հաստատելու խնդիրը, գեղեցիկ զուգադիպութեամբ մը Հ. Բ. Ը. Մ.ը Փարիզի մէջ հիմը կը դնէ Ազգային Մատենադարանի մը։ Այս ձեռնարկը, որուն զարկ են տուած Բարեգործականի միութեան ընդհ. Նախագահ՝ պ. Պօղոս Նուպար եւ մէկ քանի կտակարար հայրենակիցներ, իրենց նիւթական եւ բարոյական լայն աջակցութեամբ — անտարակոյս գնահատելի եւ ողջունելի է ամէն տեսակէտով։

Նոր չէ, որ հայ կեանքին մէջ երեւան կուգան նման ձեռնարկներ, մեր մշակոյթի եւ հանրային զանազան մարզերուն մէջ։ Հայ դպրոցն ու կրթական զանազան հիմնարկութիւնները, եկեղեցիներն ու վանքերը, որոնք բոլորն ալ ծառայած են լայնօրէն մեր ժողովուրդի մտաւոր զարգացման, արդիւնք են եղած գերապանցապէս հայ բարերարներու առատաձեռնութեան։

Այսպէս էր մեր երէկի իրականութիւնը, երբ այսօրուան գաղութահայութիւնը երկրին մէջ տէր էր սեփական տանելի տնտեսութեան մը։ Վերջին տարիներու տակնուվրայութիւնները հիմնովին շրջեցին մեր բովանդակ անցեալը, դատապարտելով մեզի գաղթականի ծանր ճակատագրին։

Օրուան ապրուստի հոգը մոռցնել տուաւ շատ կենսական պահանջներ, եւ եղան ատեններ, երբ այս կամ այն կրթական ձեռնարկն անգամ նկատուեցաւ շռայլութիւն եւ անհամապատասխան ժամանակի պահանջներուն։

Օրուան միակ կարգախօսն էր փրկել հայութեան բեկորները ֆիզիքապէս։

Տարիներու հետ սակայն գաղթականի կեանքը աստիճանաբար կը մտնէ իր բնականոն հունին մէջ։ Հացի, ջուրի պէտքին հետ ամէն կողմէ մտաւոր սնունդի պահանջն է աճա, որ կը դրադեցնէ հայ մամուլն եւ մտքի մարդիկը։

Ցիր ու ցան ձեռնարկներ ալ կ'ըլլան յաճախ, նեղ ու մասնակի շրջանակներու մէջ. սակայն անբաւարար ընդհանուր պահանջին։

Հարկաւոր է կեդրոնական օջախ մը, Հայկական Մշակոյթի կեդրոն կամ «Աշխարհական Վենետիկ» մը, հոգ չէ թէ ինչ անուանով, բաւական է որ ան ըլլայ ներշնչարանը հայ մտքին։

Կասկած չկայ, որ այս պահանջի իրագործումը հնարաւոր է, եթէ միայն նպատակը իրագծող կեդրոնական կազմակերպութիւն մը գործել ուզէ։ Վերջին նուիրատուութիւնները ցոյց կուտան, որ տակաւին կան մեր մէջ սրտցաւ հայրենասէրներ, որոնք իրենց ունեցածը չեն զլանար բաժին հանել հայ նահատակուած մտքին։

«Յառաջ» ասկէ առաջ քանի մը առաջնորդող յօդուածներով բազմակողմանի քննութեան ենթարկեց այս հարցը, եւ մէջ տեղ դրաւ իր առաջարկներն ու տեսակէտները։ Նոյնիմաստ առաջարկներ եղան «Հայրենիք»ի եւ մեր միւս թերթերուն կողմէ։ Գործի ընդունակ կազմակերպութիւն մը անշուշտ կրնայ այդ բոլորին նպատակայարմար ծրագիր մը իրագծել, գործի ձեռնարկելու համար։

Բարեգործականի այս նոր ձեռնարկը միացնելով եղած տրամադրութիւններուն, կը կարծենք թէ արդէն իսկ պատրաստուած է աշխատանքի գետինը։

Այս բոլորին սակայն ենթադրել թէ ամէն ինչ կը դարգանայ լաւ ճամբով, միամտութիւն է առ այժմ։

Պահանջը ընդհանուր է, անժխտելի ու անառարկելի։ Սակայն արդէն մեծ գրաւական մըն է ոեւէ գործի յաջողութեան։ Կեանքը ցոյց կուտայ, որ միջոցներ եւս չեն պակսիր մատնանշուած մեծ պահանջը աստիճանաբար բաւարարելու համար, եթէ խօսքէն գործի անցնինք։

Այս ձեռնարկին մէջ եւս բացառիկ դեր է վիճակուած Փարիզին, շատ մը նկատումներով։ Բարեգործականի ձեռնարկը աւելի մեծ արժէք կուտայ Փարիզին։

Բարեգործականը, որ տէր է Ազգային Մատենադարանին, լայն հնարաւորութիւն ունի ձեռնարկը աւելի ընդարձակելու եւ պատշաճեցնելու տեղական պահանջներուն։ Ընկեր ի վիճակի է այս ժողովուրդին ընդունել տալու Հայկական Մշակոյթի կեդրոն մը հաստատելու ծրագիրը եւ բոլորը խմբելու անոր շուրջ։

Անհրաժեշտ է նոյնպէս պարզել ձեռնարկին նպատակը։ Մատենադարաններ եւ մշակութային ձեռնարկներ, այնպէս ինչպէս եղած են մինչեւ հիմա Վենետիկի, Վիեննայի եւ Հայաստանի մէջ, անհրաժեշտ եւ օգտակար ըլլալով հանդերձ, բաւական չեն ամբողջովին գոհացնելու զգացուած պէտքը։

Դժբախտաբար հայ միտքը այսօր այնքան աղքատ է, որ զայն կերակրելու համար անհրաժեշտ է աւելի դիւրամարս սնունդ։ Պէտք է սորվի հանել այս սնունդը, որպէսզի չկորսուի ան եւ արժանի յաջորդ դառնայ իր նախորդներուն։

Այս բոլոր նկատումներով է աճա, որ Բարեգործականի ձեռնարկը գնահատելի գտնելով հանդերձ, կը փափաքէինք զայն տեսնել աւելի ընդարձակ սահմանի մէջ եւ աւելի մատչելի ու ժողովրդական հիմերու վրայ դրուած։

Ընդունինք եղածը, իբրեւ նախաքայլ մը, որ կը տանի դէպի Հայկական Մշակոյթի իրական կեդրոնը, ուրկէ շունչ եւ աւիւն ստանալ կը սպասէ հայ միտքը։ Բարեգործականը իր նիւթական եւ բարոյական լայն միջոցներով կրնայ գլուխը կանգնիլ նոր շարժումի մը, որ շնորհիւ կենդանի աշխատանքի, կոչուած է իրականացնելու մեր բոլորի ցանկածը։

Ասիկա պատիւ միայն պիտի բերէր այդ կազմակերպութեան, բարոյական վարձատրութիւն մը՝ իր բազմաթիւ բարերարներու, եւ լաւագոյն ծառայութիւնը՝ այս արիւնաքամ ժողովուրդին։

Ս. ՏԷՐ ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ

ԼՈՆՏՈՆԻ ՏԱԿ ՀՈՂԸ ԿԸ ԽԱՂԱՅ

Ժամանակէ մը ի վեր Լոնտոնի տակ հողը կը խաղայ։ Այսպէս, մայրաքաղաքին ճիշտ կեդրոնը, Սակարանին մօտ, հսկայ սունի մը տակ, հողը կքեցաւ եւ շէնքը իջաւ բացուած փոսին մէջ։ Սակայն շէնքին յատակը տակաւին ամբողջովին կքած չէր, այնպէս որ շէնքին կէսը միայն փլաւ, ճեղքելով ճիշտ մէջտեղէն, կարծես դանակով կտրուած ըլլար։ Գիշերը պատահելով, սարսափելի աղմուկ մը դղրդացուց թաղը։ Հողին ճեղքը կ'երկարի դէպի Սակարան եւ 20 մեթր խորութիւն ունի։ Սակարանէն զատ վտանգուած են նաեւ բազմաթիւ շէնքեր։ Որովհետեւ ստորերկրեայ երկաթուղիի ճամբայ եւ ջուրի խողովակներ կ'անցնին այդ գիծին վրայ։

ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍ

ՎԻԹԱՄԻՆՆԵՐԸ ԵՒ ԱՐԵՒԻՆ ՃԱՌԱԳԱՅԹՆԵՐԸ

Այսօր, գիտական յաջողութիւններու շնորհիւ գիտենք սնունդներուն տարրաբանական բաղադրութիւնը եւ կը գնահատենք անոնց արժէքը իրր ուժի աղբիւր։ Մեր հիւանդանութիւնն մէջ սնունդներուն այրումովը առաջ եկած տաքութիւնը կրնանք չափել, այնպէս ինչպէս որ եւ է վառելանիւթի մը ջերմութեան զօրութիւնը։ Գիտենք նաեւ որ մարդկային մեքենան գործելու համար 24 ժամուան մէջ եւ ամէն քիլոկրամին 30—50 գոլ (calorie) կը սպառէ։ Գիտենք վերջապէս, որ մէկ կրամ սպիտանիւթին այրումովը 5, իսկ մէկ կրամ շաքարանիւթին այրումովը 3,5—4 գոլ, իսկ նոյն քանակութեամբ ճարպային նիւթին այրումովը 9 գոլ առաջ կուգայ։

Սորբեւ կուտանք զանազան ուտելիքներու մէկ ցանկը, որ կրնայ ամէնուն օգտակար ըլլալ, որովհետեւ ցոյց կուտայ անոնց սննդական արժէքը։ Հաշուով առնուած սնունդը բնական է որ թէ՛ աւելի ուժ կ'արտադրէ, թէ՛ շատ մը հիւանդութիւններ կը կանխէ։ (Ներկայացուած նիւթերը ցոյց կուտան հարիւր կրամի վրայ ջերմարար յատկութիւնը (calorie).

Եզան միս՝ պարարտ՝ 357,91, նիհար՝ 106,00, ճարպ՝ 830,67. Հորթի միս՝ մէջք՝ 108,16, թեւ՝ 133,43, ուղեղ՝ 203,46, ոչխար (գիստ)՝ 142,32, ձիու միս (Ֆիլէթօ)՝ 122,74, խոզի միս (գիստ)՝ 117,92, քաղիրդ (tripes)՝ 250,33, ճագար (գիստ)՝ 126,86, Նապաստակ (գիստ)՝ 163,36, հաւ՝ 174,58, հաւկիթ՝ 153,85, սագ՝ 232,30, սկրիկ (merlan)՝ 75,53, թիւնիկ (maquereau)՝ 202,26, տառեխ (hareng)՝ 116,21, կարմրաձուկ (rouget)՝ 112,00, ազկեր (sardine)՝ 114,23, լոգ (saumon)՝ 254,69, լեզուաձուկ (sole)՝ 82,69, ոստրէ (huitre)՝ 78,74, կաթ (կովի)՝ 70,54, քամամակէրի պանիր՝ 298,16, կրիւյէրի պանիր՝ 400,43, կարագ՝ 770,92, հաց՝ 254,14, գետնախնձոր՝ 79,15, լուբիա (չոր)՝ 315,93, լուբիա (կանանչ)՝ 27,86, ոսպ՝ 337,55 ոլոռ (չոր)՝ 335,85, ոլոռ (կանանչ)՝ 78,00, բրինձ՝ 347,58, լոլիկ (տոմաթէս)՝ 16,53, շոմին (սպանախ)՝ 42,53, հազար՝ 12,27, պանան՝ 96,51, ծիրան՝ 36,66, դեղձ՝ 50,37, տանձ՝ 42,06, խնձոր՝ 65,53, խաղող՝ 78,00, չամիչ, 313,41, կաղին՝ 674,64, նուշ՝ 641,23, ընկոյզ՝ 499,36, եղակ՝ 50,87, շաղգամ՝ 18,71, սեխ՝ 18,71։

Այս հաշուական խրախութիւններու վրայ հիմնուած են սննդառութեան օրէնքները։ Սնունդներու անթիւ տեսակները զանազանուած են եւ անոնց ձեւն ու բնոյթը՝ փոխուած։ Սնունդին պարունակած կենդանի նիւթերը ամլացումի (stérilisation) ենթարկելով տեսակ տեսակ պահածոներ պատրաստուած են, թէեւ, եթէ անոնք գործածուէին իրենց բնական վիճակին մէջ, կրնային աւելի օգտակար ըլլալ մեր առողջութեան։

Այժմ փորձը մեզի ցոյց կուտայ թէ սննդառութեան այս խրթին հարցը դեռ կատարեալ լուծում մը չէ գտած։ Սնանումի տարրաբանագիտական մասը դեռ մութ է։ Կենսական երեւոյթները շատ խառնակ են եւ մասամբ՝ անծանօթ։ Ջերմաչափի (calorimètre) մէջ գիտուած կիրզութիւնը, մեր կազմուածքին մէջ կատարուած իրականութեան չի համապատասխաներ, որովհետեւ կեանքը բանաձեւերու խստութեան մէջ չի կայանար։ Եւ այսպէս, բնական օրէնքներու անգիտացումի հետեւանքով, շատ մը հիւանդութիւններ ծագում առած են։ Օրինակ, ամլացուած (stérilisé) կաթով ալիւրեղէններով կերակրուած երախաները վտանգաւոր աչքի հիւանդութիւններ ունեցած են, եւ դարմանելու համար սնունդին մէջ քիչ քանակութեամբ չեփած կաթ, կարագ եւ կամ հաւկիթ աւելցնելը բաւական է եղած։

Պէրիպէրի կոչուած հիւանդութիւնը, որ Ասիոյ ժողովուրդներուն մէջ եւ մասնաւորապէս Միջագետքի եւ Ճափոնի կողմերը համաճարակներ առաջ բերելով շատ մը աւերներ գործած է, առաջ կուգայ կեղեւը հանուած բրինձով սնանելէն։ Փորձըւած է որ, եթէ բրինձը կեղեւով գործածուի, հիւանդութիւնը անհետանայ։ Լնդախտութեան (scorbut) կը բռնուին ընդհանրապէս թարմ պտուղէ և բանջարեղէնէ զրկուած մարդիկ։

Այսպէս, նմանօրինակ փորձերէ յայտնի եղած է որ բնական վիճակին մէջ ամէն տեսակ սննունդ, օրինակի համար բանջարեղէնները, պտուղները, կաթը եւ հաւկիթը, բնալուծարաններու մէջ երեւան հանուած սննդարար տարրերէն զատ, կը պարունակեն նաեւ անծանօթ նիւթեր։

Այս նիւթերը սնունդին կենդանի տարրերն են, եւ կը կոչուին կենսանիւթ (vitamines)։

Վիթամինները զատել դեռ կարելի չէ եղած եւ բնականաբար անոնց մասին շատ ծանօթութիւն չունինք։ Ամենափոքր քանակութեամբ վիթամին գործածելով անմիջապէս կը բուժուին կարգ մը հիւանդութիւններ, որոնք ծագած էին վիթամինէ զրկուած սնունդներ առնելով։ Վիթամինները կը պահպանեն մեր կազմուածքը, մեր կեանքը։

Ի՞նչ տեսակ նիւթեր են։ Առ այժմ միայն մէկ քանիին յայտնի են եւ անոնք ալ իրարմէ կը զանազանուին գիրերով։ Օրինակ, A վիթամինը կը գտնուի թարմ կաթին, կարագին եւ թարմ հաւկիթներու մէջ։ (Վերջերս յայտնուած կարծիքներու համաձայն, այծի կաթին մէջ բաւականաչափ վիթամին չգտնուելով միայն այս կաթով սնանող երախաները անարիւնութեան կ'ենթարկուին)։ B վիթամինը ընդեղէններուն վերնամաշկին մէջ, իսկ C վիթամինը՝ թարմ պտուղներու և բանջարեղէններուն մէջ կը գտնուին։ Կայ նաեւ D վիթամին մըն ալ, որ երբ տղոց սնունդներուն մէջ բացակայի Rachitisme կոչուած ոսկորի հիւանդութեան պատճառ կ'ըլլայ, այն հիւանդութիւնը որ կմախքին աճումի ընթացքին կը նշմարուի եւ ոսկորներուն այլաձեւութեամբ կը յայտնուի։ Վերջերս հաստատուած է որ յիշեալ D վիթամինը անմիջապէս կը վերանշմարուի, եթէ ենթակաները անդր-մանիշակագոյն (ultra-violet) ճառագայթներուն ազդեցութեան տակ գտնուին, կամ երբ անոնց տրուին այնպիսի նիւթեր որոնք արեւուն մէջ գտնուած կամ այս ճառագայթներուն ազդեցութեան տակ մնացած են։

Արդարեւ անուրանալի է արեւին ճառագայթներուն մեր վրայ ունեցած կենսական ազդեցութիւնը։ Ամէնուս ծանօթ տեսանելի գոյնզգոյն բազմաթիւ ճառագայթներէն զատ, արեւը ունի նաեւ ուրիշ անտեսանելի երկու ճառագայթներ, որոնք են անդր-մանիշակագոյն եւ ենթակարմիր ճառագայթները։ Այս ճառագայթները շատ օգտակար են մեր առողջութեան համար։

Ահա այս է պատճառը, որ առաջ անգիտակցաբար, իսկ վերջերս աւելի հաստատ կերպով կը թելադրուի արեւի լոգանքը երբ դարման շատ մը հիւանդութիւններու։ Մինչեւ իսկ այժմ շատ մը մասնագէտներ այս նըպատակաւ մասնաւոր ելեկտրական լապտերներ կը գործածեն, տարօրինակ յաջողութիւններ ձեռք բերելով։

Անդրմանիշակագոյն ճառագայթները բուն իսկ աղդու ճառագայթներն են, իսկ ենթակարմիրները կը չափաւորեն առաջիններուն ազդեցութիւնը։ Օդը որչափ յստակ եւ չոր է, անդրմանիշակագոյն ճառագայթները այնչափ շատ կ'ըլլան։

Սակայն ենթակարմիր ճառագայթներուն շնորհիւ, մենք չենք զգար անոնց ազդեցութիւնը եւ ոեւէ վտանգ ալ չի պատահիր։ Իսկ շողիով բեռնաւորուած օդը ենթակարմիր ճառագայթներուն անգամ արգելք կ'ըլլայ։ Բարձր լեռներու վրայ մարդուն մորթը շատ կը քրտնի եւ այս քրտինքը մարմինին բոլորտիքը կը կազմէ շողիէ խոնաւ պատեան մը, որ ենթակարմիր ճառագայթները կը ծծէ, եւ միայն անդրմանիշակագոյն ճառագայթներուն ազդեցութեան ենթարկելով մարմինին վրայ մակերեւութային այրուցքներ առաջ կուգան։ Նոյնպէս ծովեզերքը, օդը շողիով լեցուն ըլլալով, արեւին ազդեցութեան տակ գտնուած ամէնէն ճերմակ մորթերն անգամ սեւ կարմիր գոյն մը կը ստանան, այն գոյնը որ այսօր նորաձեւութեան կարգն է անցած։ Մարզիկ գտնուողները լաւ գիտեն, որ երկինքը մթնամած ձիւնոտ մը ծածկուած ատեններ անդրմանիշակագոյն ճառագայթներուն ազդեցութիւնը աւելի զգալի է։ Ուրեմն ձիւնին թաց թաց եղած, առանց չորցնելու արեւուն տակ մնալն ալ վտանգաւոր է։

Այսպէս, բոլոր ալ բնական ու կենսական ազդակ մըն է, ինչպէս վիթամինները, եւ բնական այս ազդակներէն օգտուելով, հետզհետէ բնական ու անխարդախ սնունդները միայն առնելով, մենք պիտի ըլլանք աւելի առողջ եւ աւելի դիմացկուն։

ՓՐՈՖ. Ա. ՊԻՐՊԻՐԵԱՆ

ՄԱՐԴԸ ԻՐ ԴԵՐԻՆ ՄԷՋՆ Է

Հայ լրագրութեան մէջ քանի մը անգամ քաղաքական դիմակ փոխելէ յետոյ, Արշակ Մաճիտեան բաւական տարիներէ ի վեր կը հրատարակէ «The New Armenia» պարբերաթերթը։ Մասնաւորապէս զինադադարէն յետոյ, Թերթը նկատելով սոսար պրոպագանդի օրկան, դաշնակցական ընկերներ եւ համակիրներ նիւթական եւ բարոյական ամէն աջակցութիւն կուտային, անոր յարատեւութիւնը ապահովելու համար։ Սակայն դիմակ փոխելու ընդունակ այդ արարածը չէր կրնար մէկ դիմակով մնալ տեւականօրէն, մանաւանդ երբ իր նիւթական շահերը վտանգուէին։

Գ. Վ. Գարտաշեանի եւ Հայաստանի Անկախութեան կոմիտէին կողմէ Լօզանի դաշնագրին դէմ մղուած յաջող պայքարէն յետոյ, մեր ընկերներն ու համակիրները իրենց նիւթական ու բարոյական օժանդակութիւնը ամբողջապէս տրամադրեցին այս հաստատութեան՝ իբրեւ պրոպագանդի եւ քաղաքական պայքարի ուժեղ մեքենայ մը, անտեսելով Գ. Ա. Մաճիտեանի Թերթը։ Այս է պատճառը որ վերջինս իր Թերթին մէջ տպած է ամօթալի յօդուած մը, որուն կը պատասխանէ «Հայրենիք»ը, (27 Յուլիս).—

Նիւ Եորքի մէջ անգլիերէն լեզուով հրատարակուող The New Armenia հանդէսը վերջապէս, վար է առեր իր դիմակը եւ իր ամբողջ ազնիւ մերկութեամբ ներկայացեր է հանրութեան։

Այդ հանդէսին պատասխանատու խմբագիր Գ. Արշակ Մաճիտեան քանի մը տարի չէզոքութիւն խաղաց եւ ամէն ճիգ թափեց շահելու Հ. Յ. Դաշնակցութեան օրկաններու եւ շարքերու համակրանքը, որպէսզի կարենայ մեր բարոյական եւ նիւթական օժանդակութեամբ ժամանակ մը եւս քաշքշել իր հանդէսին գոյութիւնը։ Եւ պէտք է ըսել, որ Գ. Արշակ Մաճիտեան ի զուր չկարողացաւ մեր ընկերներուն եւ համակիրներուն, որովհետեւ անոնց շնորհիւ տարիներ շարունակ կրցաւ հրատարակել The New Armenia-ն, որ առանց մեր ընկերներու եւ համակիրներու օժանդակութեան, անկասկած շատոնց փակուած պիտի ըլլար։

Հետամարար, այս «չէզոք» կամ «բարեկամական» յարաբերութիւնները ժամանակ մը եւս շարունակուէին, եթէ Հայկական Փրեկ Բիւրօյի եւ Մաճիտեանի... պէս Վահան Գարդաշեանի ... գանի դաշնագրին դէմ կորովի պայքարը փակ... մեր առաջ չպատկուէր ... յաջողութեամբ, որուն մէկ կողմէն, հայ հասա... թիւնը սկսաւ առաջնորդել աւելի շօշափելի կերպով բարոյապէս եւ թէ նիւ... օժանդակել Հայկական Բիւրօյին ու անոր ... փարիզ Գ. Գարդաշ... իսկ միւս կողմէն՝ Վ. Գ... եանի կատարած գործէն գաղթատուած հայ հասա... թիւնը դադրեցաւ նախկին ... այժ. ապ The New Armenia-ին համեմատ... բարոյական արժէք ներկայ... ձեռնարկ մը։

Ահա այս բանն էր, որ ... երեւոյթն, յետոյ Գ. Մ... եանի համբերութեան ... Եւ որովհետեւ այդ ... մամի զգացումներն ... խմբակցութիւն մըն ... որուն հանգիստ չէր ... գանի դաշնագրին դէմ ... յաջող պայքարը եւ ... «մեծ» չէին մէջ... փորձած էր խանգարել ... նպաստ այդ պայքարը ... խայտառակուած, որ մը ... կարծ Գ. Մաճիտեանի ... տխրահռչակ խմբակցութ... ինքզինքին գտած կողք ... ընդհանուր թշնամի մը ... մը ոչ թէ Թուրքն էր, ... մը ու անոր համար ... Միացեալ ու Անկախ ... տանի դատին համար ... չոց հայ քաղաքական ... գութիւնը։

Որ The New Arm... այժմ ալ Ռամկավարներու ... բուկն է սկսեր զարնել, ... ապացոյց՝ անոր վերջին ... մէջ տպուած խմբագրական ... զզուելի զրպարտութիւնը, ... քար» փոխերէք էր Թուրք... նարար արտատպել։

Կ'երեւի, թէ «մեծ» ... նոզէր Գ. Զօպանեանի ... հռչակ Թրքախօսաց գործ... յանձն է առած, ի հաշիւ ... կաժարոնները, շարունակ... Ա. Մաճիտեանի։

Այլապէս The New Arm... մէջ չպիտի երեւար ... զրպարտութիւնը, որուն ... Թուրքերուն ... միայն կրնան ծափ զարնել...

Լեկիբուրին փաւտանք... անոնց ամերիկեան գործակ... րու մաքէն իսկ չէր կրնար ... նիլ, որ Զօպանեանի մը ... իրենց հայրին իսկ քահանա... կէն շատ աւելի ուրիշ «մեծ» ... քաղաքագէտ մը յանձն... Մաճիտեանի։

Կը կարծենք, որ Թուրք... պէտս անհասկնալի ... չունին Լօզանի դաշնա... բախտին համար, որով... ամերիկահայերու մէջ ... են անոր ... փաշխերուելով իր ... ուզին ունեցող ուրիշ ... հայերէ, յանձն առած ... հարց կանոնաւորապէս ... բելու ի նպաստ Լօզանի ... գրի եւ կասեցնելու Հայաստանի Անկախութեան Ամերիկեան միութիւն ... ջանքերը։

Կը մնայ այժմ միայն ... The New Armenia իր ... ալ փոխէ եւ յատւանէ ... The New Turkey, որ ... լի համապատասխան ... լար իր նոր կոչման։

Սակայն, պարզապէս ... մը օժանդակելու պարտական ... թիւնը չինպար պարտի... հայրենասէր հայերու վրայ...

Ու մէկ ... մը, որ սկսած է ... հակահայկական ... պէս, ինչպէս միայն ... պիտի ուզէին պայքարել ... դէմ այս երկրին մէջ....

ԳԵՐՄԱՆ ԱՌԵՒՏՐ. ՆԱՒ...

Նախորդ փարչապես... որ մէկն է Համաշխարհ... շոգենաւային ընկերութեան... ընկերէն, յայտարարեց թէ... կրուսենիւն ունի 340,000... նաւ, մինչդեռ ուժը ... ռաց 8,000 Թոնօ էր միայն... բոյց գերման առեւտրական... ուր կը հասնի 3,400,000... նայ։

ՀՈՒՅՍԻ ՀԱՄԱՐՈՒՆ ՎԱԴՎԱԾՈՎԻՀ

ՀՅՈՒՍԻՍԻ ՀՈՒՅՍԱՓԱՌ ՄԱՐՏԻ ՄԱՍԻՆ

Ա. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Ա. Մարտիրոսյանի «Հույսի հույսափառ մարտի մասին» վերնագրով հատորը ընդգրկում է հեղինակի 1957-1960 թվականներին գրված պատմվածքները։ Գրքի գլխավոր հերոսները սովետական մարդիկ են, որոնք ապրում են մեր օրերի հետաքրքրական կյանքով, ստեղծագործական մեծ հետաքրքրություններով։

Հատորի առաջին պատմվածքը՝ «Ամպրոպ», ներկայացնում է մի ամառային օրվա դեպքերը։ Ամպրոպի ժամանակ կայծակը հարվածում է գյուղի ծայրամասում գտնվող մի տնակի։ Տնակում ապրում է մի ծեր կին՝ Մարիամ տատը։ Նրա թոռնիկը՝ Հրանտը, ամպրոպի ժամանակ գնում է տատին տեսնելու։ Հրանտը տեսնում է, որ տատի տնակը հրդեհվում է, և վազում է տատին օգնության հասնելու։ Տատը ողջ է մնում, բայց Հրանտը ծանր վիրավորվում է։ Հրանտի ծնողները՝ Վարդանն ու Նվարդը, հիվանդանոցում հոգատարությամբ շրջապատում են իրենց որդուն։ Հրանտը ապաքինվում է, և ամբողջ գյուղը ուրախանում է նրա առողջացման համար։

Հատորի «Ծանր օրեր» պատմվածքում հեղինակը նկարագրում է մի ընտանիքի ծանր օրերը, որ ապրում է Վարդանի հիվանդության պատճառով։ Վարդանը ծանր հիվանդանում է, և նրան տանում են հիվանդանոց։ Նրա կինը՝ Նվարդը, ամեն օր գնում է հիվանդանոց՝ ամուսնուն տեսնելու։ Նվարդը ամեն անգամ հանդիպում է մի ծեր կնոջ, որը նույնպես գալիս է հիվանդանոց՝ իր հիվանդ որդուն տեսնելու։ Ծեր կինը Նվարդին պատմում է իր որդու մասին, որ նա ամուսնացել է, ունի երեխաներ, բայց ինքը չի ուզում գնալ նրանց մոտ, որովհետև չի ուզում նրանց անհանգստացնել։ Նվարդը ծեր կնոջ մեջ տեսնում է իր մորը, որ նույնպես միայնակ է ապրում գյուղում։ Նվարդը որոշում է մորը տանել իր մոտ։

Հատորի «Հույսի հույսափառ մարտի մասին» պատմվածքում հեղինակը նկարագրում է մի ընտանիքի կյանքը։ Ընտանիքի հայրը՝ Գրիգորը, մահանում է, և նրա կինը՝ Մարիամը, մնում է երեք երեխաների հետ։ Մարիամը ստիպված է լինում աշխատանքի անցնել, որպեսզի կարողանա երեխաներին պահել։ Նա աշխատանքի է անցնում մի գործարանում, որտեղ ծանոթանում է մի տղամարդու հետ, որը նույնպես այրի է։ Նրանք սկսում են հանդիպել, և Մարիամը որոշում է նորից ամուսնանալ։ Նա ամուսնանում է այդ տղամարդու հետ, և նրանք միասին սկսում են ապրել։ Մարիամի երեխաները նոր հայրիկի հետ շատ լավ են վարվում, և ընտանիքում խաղաղություն է տիրում։

Հատորի «Ծանր օրեր» պատմվածքում հեղինակը նկարագրում է մի ընտանիքի կյանքը։ Ընտանիքի հայրը՝ Գրիգորը, մահանում է, և նրա կինը՝ Մարիամը, մնում է երեք երեխաների հետ։ Մարիամը ստիպված է լինում աշխատանքի անցնել, որպեսզի կարողանա երեխաներին պահել։ Նա աշխատանքի է անցնում մի գործարանում, որտեղ ծանոթանում է մի տղամարդու հետ, որը նույնպես այրի է։ Նրանք սկսում են հանդիպել, և Մարիամը որոշում է նորից ամուսնանալ։ Նա ամուսնանում է այդ տղամարդու հետ, և նրանք միասին սկսում են ապրել։ Մարիամի երեխաները նոր հայրիկի հետ շատ լավ են վարվում, և ընտանիքում խաղաղություն է տիրում։

Հատորի «Ծանր օրեր» պատմվածքում հեղինակը նկարագրում է մի ընտանիքի կյանքը։ Ընտանիքի հայրը՝ Գրիգորը, մահանում է, և նրա կինը՝ Մարիամը, մնում է երեք երեխաների հետ։ Մարիամը ստիպված է լինում աշխատանքի անցնել, որպեսզի կարողանա երեխաներին պահել։ Նա աշխատանքի է անցնում մի գործարանում, որտեղ ծանոթանում է մի տղամարդու հետ, որը նույնպես այրի է։ Նրանք սկսում են հանդիպել, և Մարիամը որոշում է նորից ամուսնանալ։ Նա ամուսնանում է այդ տղամարդու հետ, և նրանք միասին սկսում են ապրել։ Մարիամի երեխաները նոր հայրիկի հետ շատ լավ են վարվում, և ընտանիքում խաղաղություն է տիրում։

Հատորի «Ծանր օրեր» պատմվածքում հեղինակը նկարագրում է մի ընտանիքի կյանքը։ Ընտանիքի հայրը՝ Գրիգորը, մահանում է, և նրա կինը՝ Մարիամը, մնում է երեք երեխաների հետ։ Մարիամը ստիպված է լինում աշխատանքի անցնել, որպեսզի կարողանա երեխաներին պահել։ Նա աշխատանքի է անցնում մի գործարանում, որտեղ ծանոթանում է մի տղամարդու հետ, որը նույնպես այրի է։ Նրանք սկսում են հանդիպել, և Մարիամը որոշում է նորից ամուսնանալ։ Նա ամուսնանում է այդ տղամարդու հետ, և նրանք միասին սկսում են ապրել։ Մարիամի երեխաները նոր հայրիկի հետ շատ լավ են վարվում, և ընտանիքում խաղաղություն է տիրում։

Հատորի «Ծանր օրեր» պատմվածքում հեղինակը նկարագրում է մի ընտանիքի կյանքը։ Ընտանիքի հայրը՝ Գրիգորը, մահանում է, և նրա կինը՝ Մարիամը, մնում է երեք երեխաների հետ։ Մարիամը ստիպված է լինում աշխատանքի անցնել, որպեսզի կարողանա երեխաներին պահել։ Նա աշխատանքի է անցնում մի գործարանում, որտեղ ծանոթանում է մի տղամարդու հետ, որը նույնպես այրի է։ Նրանք սկսում են հանդիպել, և Մարիամը որոշում է նորից ամուսնանալ։ Նա ամուսնանում է այդ տղամարդու հետ, և նրանք միասին սկսում են ապրել։ Մարիամի երեխաները նոր հայրիկի հետ շատ լավ են վարվում, և ընտանիքում խաղաղություն է տիրում։

Իւթիքա քաղաքին իտալական թաղին մէջ երկու ռումբեր պայթեցան եւ վիրաւորեցին քան հոգի: Պոսթըն կարծես պաշարման վիճակի մէջ կը գտնուի: Ոստիկանական ուժեղ շղթայ մը կը պաշտպանէ Չարլսթընի բանտը, ուր տեղի պիտի ունենայ մահապատիժը: Ոստիկանութիւնը արգիլած է ցոյցի թափօրները: Նիւ Եորքի Եունիըն Սքուէրին մէջ հսկայ միթինկ մը գումարուեցաւ: Ոստիկանները արտասովոր ռումբեր բռնած, կը հսկէին շրջականները:

Սթոքոլմի մէջ, 10,000 ցուցարարներ գիշերը փորձեցին յարձակիլ ամերիկեան դեսպանատան վրայ: Ոստիկանութիւնը յաջողեցաւ արգիլել:

Քոփէնհակի մէջ, ցուցարարները ամերիկեան դեսպանատան առջեւ կռիւի բռնուեցան ոստիկաններուն հետ: Բազմաթիւ վիրաւորներ կան: Ջուիցերիոյ մէջ ամերիկեան հիւպատոսարանները հսկողութեան տակ առնուած են: Ժընեւի հեռագրատունը մերժեց հեռագրել բողոքագիր մը, որ խմբագրուած էր միթինկի մը մէջ: Պերլինի մէջ ալ ցոյցեր տեղի ունեցան:

Սելանիկի մէջ համայնավարները բախեցան ոստիկաններուն հետ. շատերը վիրաւորուեցան:

Իտալիոյ մէջ եւս, թէեւ ո եւ է ցոյց չէ պատահած, սակայն ոստիկանութիւնը կը պաշտպանէ ամերիկեան դեսպանատունը: Մուսոլինի, նամակ մը գրելով Սաքքօի հօրը, կը յայտնէ թէ կատարած է բոլոր կարելի միջոցները, ազատելու համար դատապարտեալները, միշտ համաձայն միջազգային օրէնքներուն:

Փարիզի մէջ, Երկուշաբթի օրուան գործադուլին մասնակցող թղթատար-հեռագրական պաշտօնեաները կը հետապնդուին կառավարութեան կողմէ: Գաւառներուն մէջ ցոյցերը կը շարունակուին:

Վերջին պահուն, Ֆուլլըր Հոոմէն ստացաւ հեռագիր մը, Պոսթընի իտալական հիւպատոսարանին նախկին քարտուղար Անտրովէրի կողմէ, որ երդումով կը յայտարարէ թէ Սաքքօ, ոճիրին օրը, կը գտնուէր Պոսթընի հիւպատոսարանին մէջ: Վերջին պահուն այս վկայութիւնը ո եւ է ազդեցութիւն չըրաւ Ֆուլլըրի վրայ եւ դատաւորներն ալ չեն հաւատար այդ բանծին:

Լա Հէյի դատավարութիւնը

Միջազգային իրաւարար ատեանին առջեւ փրոֆ. Պասրվան պատասխանեց Մահմուտ Էսատ պէյի: Փրոֆէսէօրը ջրեց Թուրք գործավարին այն պնդումը թէ Տէմօնի ձերբակալութեան առթիւ դիմում կատարուած ըլլալով, ֆրանս. կառավարութիւնը ճանչցած ըլլայ Թուրք դատաւորներու իրաւասութիւնը: Ընդհակառակն Ֆրանսա բողոքած էր այդ ձերբակալութեան դէմ: Պասրվանի համաձայն, ֆրանսական եւ թրքական տեսակէտներու մէջ հիմնական տարբերութիւնը հետեւեալն է: Թուրքիա իր պաշտպանած դատարանները իրաւասու կը նկատէ, այնքան ատեն որ միջազգային իրաւունքի ո եւ է արգելիչ միջոց չի հակառակիր ատոր: Ֆրանսա ընդհակառակն այդ իրաւասութիւնը կը ճանչնայ այն ատեն միայն, երբ անիկա հիմնուած է միջազգային իրաւունքի սկզբունքին վրայ:

«Տարօրինակ է յաւակնութիւնը Թուրքիոյ, որ.— ըսաւ, կ'ուզէ որ Ֆրանսա ապացուցանէ ո՛չ թէ իրողութիւն մը, այլ այն թէ Թուրքիա բռնաբարած է միջազգային իրաւունքի օրէնքները: Ատեանին կը պատկանի ատիկա ճշտել: Անկէ զատ, միջազգային իրաւունքը չընդունիր իրաւասութիւնը զոհերու հպատակութեան հիման վրայ, ինչ որ թրքական տեսակէտին խարիսխը կը կազմէ:» Դատը կը շարունակուի:

Հալածանք համայնավարներուն դէմ

Վիէննայի ոստիկանութիւնը երկու օր շարունակ խուզարկութիւններ կատարեց մայրաքաղաքին համայնավարական շրջանակներուն մէջ: Կուսակցութեան վարիչ անդամներէն մէկ քանիին քով գտնուեցան կարգ մը վտանգաւոր թուղթեր: Գտնուած են նաեւ կուսակցութեան վստահելի մարդոց ցանկը, եւ Մոսկուայէն ղրկուած գրքոյկներ: Խուզարկութեանց գլխաւոր նպատակն էր ձերբակալել Վիէննա բնակող կարգ մը օտարականներ: Ձերբակալուածներէն երկու հոգի ազատ ձգուեցան, հաստատուած ըլլալով որ կը պատկանին Վիէննայի խորհրդային պատուիրակութեան:

Օդանաւի նոր արշաւներ

Երեք եւրոպական ազգեր շոգեպինդ կը սպասեն օդին նպաստաւոր պայմաններուն, անմիջապէս սկսելու համար թռիչքը դէպի Ամերիկա:

Ֆրանսայի մէջ «Նունկէսէր-Քոլի» օդանաւով պիտի մեկնին Քոսթ եւ Լը Պրի, հաւանաբար ուրբաթ օր:

«Կապոյտ թռչուն»ին փորձերը վերջացած են արդէն: «Թանկօ թռչուն»ը դեռ փորձեր կը կատարէ եւ հաւանական չէ որ անմիջապէս միանայ այս մրցումներուն: «Միս Քոլոմպիա» կը սպասէ կազմ ու պատրաստ:

Անգլիոյ մէջ օդանաւորդ Քըրթնի կը սպասէ նպաստաւոր օդի՝ թռչելու համար Քէմշըրթէն Նիւ Եորք, երկու հանգրուանով, Իրլանտա եւ Նիւ Ֆաունտլէնտ:

Օդանաւորդ Ինթօշ «Փրէնսէս Քսէնիա» օդանաւով Լոնտոնէն պիտի մեկնի Նիւ Եորք եւ թերթով. կը հրաւիրէ ճամբորդ մը, որ պիտի ուզէ Նիւ Եորք մեկնիլ, վճարովի:

Գերմանիոյ մէջ «Պրէմէն» եւ «Եւրոպա» օդանաւերը պատրաստ կը սպասեն: Մեկնումը պիտի կատարուի հաւանաբար 15 Օգոստոսին, Երկուշաբթի: Տէսաու քաղաքը եռուզեռի մէջ է: Լրագրողներ, շարժանկարի ներկայացուցիչներ, հետաքրքիրներ լեցուցած են պանդոկները, ուր տեղ չէ մնացած: Շատեր ահագին դրամ կ'առաջարկեն, ընդունուելու համար իբրեւ ճամբորդ: Վաճառականներն ալ, րէքլամի համար, օդանաւորդներուն կը նուիրեն ամէն տեսակ առարկաներ, գուլպայ, ձայնագիր, ճամբան գործածելու համար: Աստղաբաշխ մըն ալ կը նուիրէ թէյադրանք մը, որ չմեկնին 15 Օգոստոսէն առաջ:

Գերման օդանաւորդները պիտի ընտրեն աւելի հարաւային ճամբայ մը, 500 քիլոմեդր երկարելով հեռաւորութիւնը, օգտուելու համար նաւերու օժանդակութենէն:

Եունքէրս գործարանը կը պատրաստէ նոր օդանաւ մը եւս, որ պիտի յատկացուի նամակներու փոխադրութեան համար: Բոլոր օդանաւորդներուն կեանքն ալ ապահովագրուած է: Իւրաքանչիւրը պիտի ստանայ 80,000 մարք, եթէ վտանգ մը պատահի:

ՅԱՐԳԱՆՔԻ ՑԵՐԵԿՈՅԹ ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՄԷՋ

Անզուգական հերոս Սեբաստիացի ՄՈՒՐԱՏի եւ զինակիցներու յիշատակին:

Հ. Յ. Դ. «Վարուժան» ենթակոմիտէի եւ «Հրայր» խումբին կողմէ Այս կիր. կէսօրէ վերջ ժամը 2ին 84 Rue Chape, Bon Théatreի մէջ

կը խօսի՛ ԸՆԿ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

երգ, նուագ, արտասանութիւն, պար, եւայլն

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ՇԱՎԻԼԻ ՄԷՋ

կազմակերպուած Ցարօն-Ցուրուբերանի հայրենակցական միութեան կողմէ, այս կիրակի: ձոխ պիւֆէ աժան գիներով: Ուզողը ազատ է ճաշը միասին բերել: Բանախօսութիւններ, երգ, հայկական պար եւ նուագ: կը մասնակցի Թառիստ Աբգար՝ գեղեցիկ անակնկալներ, ուրախ ժամանց, մուտքը ազատ է:

Հաղորդակցութեան միջոցներ.— Մօնփարնասէն շոգեկառք, իջնել Շավիլի կայարանը: Լուվրէն կամ փօրթ տը Սէն Քլուէն առնել Թիւ 1 հանրակառքը իջնել Doisu, կայանը: կազմակերպիչները պիտի առաջնորդեն ժողովուրդը ժամը 9—12 եւ 2էն 4:

Ֆաքիր Թահրա պէյի ներկայացումները աննախընթաց հիացում կը պատճառեն տասնեակ հազարաւոր հետաքրքիրներու, որոնք ամէն գիշեր կ'երթան իր զարմանահրաշ փորձերը տեսնելու Théatre Antoineի մէջ (14, Bld. de Strasbourg).

Մուտքը արգիլուած է անչափահասներու եւ յղի կիներու:

Փրոֆէսէօր Մաքէնզիի հըսկողութեան ներքեւ՝ մասնաւոր բժշկական մարմին մը եւ հիւանդապահուհիներ միշտ պատրաստ են ներկայացման ատեն նուաղողներուն օգնութեան փութալու:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Փարիզի շրջանային կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ «Հրազդան» եւ «Աղբիւր Սերոբ» խումբի ընկերները այսօր Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8,30ին քաֆէ օ Բլէօ տը Լիւնի վերնայարկը մեթրօ Իթալի:

Հ. Յ. Դ. Պէլֆօրի վ.ազգէն խումբի ժողովը կիր. ժ. 2ին ընկերջալըքեանի սենեակը Caserne Offmont, կարեւոր օրակարգ ներկայանալ անդամատետրով: կը խնդրուի Հէրիքայի ու Պէլֆօրի մինչեւ ցարդ չարձանագրուած ընկերներէն որ ներկայանան արձանագրուելու համար:

Հ. Յ. Դ. Պիյեանքուրի Ջաւարեան խումբի ժողովը այս կիրակի առաւօտ ժամը 10ին ծանօթ հաւաքատեղին: ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Հ. Յ. Դ. Լիոնի կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ խումբերու պատկանող բոլոր ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 8.30ին, 162 Rue Duguesclin Գրադարանի սրահը: ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

Հ. Յ. Դ. Վիէնի «Ապառաժ» խումբի ընկերական ժողովը՝ այս կիրակի, կէսօրէ առաջ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին, ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: ներկայանալ անդամատետրերով:

ՅԱՐԴԳՈՂ Թէյասեղան մը պիտի տայ ի պատիւ գրագէտ Լեւոն Շանթի, այս Շաբաթ ժամը 9ին Ֆլօրիայի մէջ: կը հրաւիրուին միայն անդամները:

Ձ. Ե. Ո. Միութեան անդամ եւ համակիր բոլոր Առնուվիլցիները խորհրդակցական ժողովի կը հրաւիրուին այս կիրակի կէսօրէ առաջ ժամը 10.30ին Պ. Նիկողոսեանի սրճարանին մէջ, Առնուվիլի մէջ եւս կազմելու համար Ձ. Ե. Ո. Մ. մասնաճիւղ մը:

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Rosny s. Boisի մասնաճիւղին ֆութպոլի խաղերը տեղի կ'ունենան, այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին. հաւաքավայր Rosnyի Squareին մէջ, կայարանին դէմ:

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԴԱՍԵՐ.— Ֆրանսերէնի հմուտ երիտասարդ մը խիստ դիւրամատչելի պայմաններով ֆրանսերէնի դասեր կու տայ: Դիմել 37 Rue de Sèvres, Clamart, Պ. Եսայեանի:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Ս. Էթիէն, *Մ. Փ.— 70 ֆր.: Սկաանք ղրկել:*

Պօլէն, *Գ. Զ.— 50,*

Մարսէյլ, *Ա. Ա.— 15,*

Ժուայնէօզ, *Ս. Գ.— 35,*

Օռէ, *Հ. Մ.— 15,*

Սէն Շամօն, *Ա. Մ.—* 100:

Իսէլ, *Ս. Ս.— 5,*

Վիլֆռանշ, *Յ. Զ.— 75,*

Սէնթ Էթիէն, *Ս. Տ.— 70:*

Միլան, *Գործ.— 40,*

Առնուվիլ-լէ-կօնէս, *Վ. Ճ.— 35 ֆրանք:*

Պօլէն, *Գործ.— 225,*

Լիոն, *Ա. Ա.— Հասցէն փոխեցինք:*

Ս. Էթիէն, *Հ. Թ.— Սկաանք ղրկել:*

Ս. Էթիէն, *Ա. Ճ.— Սկաանք ղրկել:*

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռեմ եղբայրս, Իզմիթցի Օննիկ Մինէլեան, հօր անուն Ստեփան, մօր անուն Պայծառ: 1916ին տարագրութեան ժամանակ միասին էինք Իսլահիէի մէջ, առաւօտուն մեկնեցաւ եւ ալ չվերադարձաւ առաջին լուր տուողին մեծ նուէր մը: Իմացնել' Haigazoune *Մինէլեան* Photo Lauzanne, Place de la Victoire, Auray Morbihan, France.

Կը խնդրուի Սուրիոյ թերթերէն արտատպել:

— Լուսիա Վարդապետեան, (հօր անունը Ղազարոս) կը փնտռէ իր հօրեղբօրորդին՝ Մինաս Վարդապետեան, 22 տարեկան, Բաբերդի Ղօրուզ գիւղէն, հօր անունը Ստեփան: Իմացնել' Loucia Vartabedianի, Chez K, Zumbullian, Grande Rue, Bollene-Vaucluse, France:

Կը խնդրուի Պոլսոյ, Յունաստանի եւ Սուրիոյ հայ թերթերէն արտատպել:

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՆ

«Լուսաբաց» մատենաշարէն

ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻԻ
ԱԼՊՈՄԸ (ՀԷՔԵԱԹՆԵՐՈՒ)
40 էջ ԳԻՆ՝ 3 ՖՐԱՆՔ
Եւ

ՀԱՐՈՒԱԾԸ
Հեղ. ԱՆՏՈՆ ՉԵԽՈՎ
Թարգ. Վ. ՍԵՒՈՒՆԻ
40 էջ ԳԻՆ՝ 3 ՖՐԱՆՔ
ՓՕՍՏԻ ԾԱԽՔ ՁԿԱՅ

Դիմել՝ Vahram Sévouni 5 Av. Quihou, Saint-Mandé. (Seine), *եւ «Լուսաբաց»ի գործակալներուն:*

BANQUE FRANÇAISE D'EPARGNE ET DE CRÉDIT

Կեդրոն, 12 Rue Vivienne, Paris

Գործակալութիւններ, Cousance եւ St. Amour (Jura)

Ի պահ կ'ընդունի դրամներ՝ վճարելի տեսօրին կամ պայմանաժամով.— Ընթացիկ հաշիւ.— Արժեթուղթեր կը պահէ կարգի կը դնէ.— Շրջաբերութեան հանուած արժեթուղթեր կ'արձանագրէ.— Սակարանի գործառնութիւններ՝ կանխիկ մասնավճարով.— Կտրօններու վճարում.— Արժեթուղթի զանձում.— Դրամափոխութիւն.— Ելմտական եւ առեւտրական տեղեկութիւններ:

Նախ քան որեւէ ձեռնարկ, դիմել միակ ներկայացուցիչ Կ. ՏԷՐ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆի, 120 Ave. de Versailles, Paris (16me)

ԲՈԼՈՐԻ՛Ն, ԲՈԼՈՐԻ՛Ն, ԲՈԼՈՐԻ՛Ն
ՊՈԼՍՈՅ „ՀԱՅԿԱՇԷՆ" ԳՐԱՏՈՒՆ

ՈՐ ՈՒՆԻ ՍԵՓԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ պատրաստ է ձեզի հայթայթելու ո'ր եւ է գիրք, ..., գրադարանի կամ դպրոցի համար, դիւրամատչելի պայմաններով:

ՀԱՅԿԱՇԷՆՆ է հրատարակիչը Լ. Շանթի ԼՈՒՍԱԲԵՐ ընթերցարաններու շարքին, որ տարիներէ ի վեր իր մրցակիցը չունեցաւ հրապարակին վրայ:

Կ'ընդունուին ամէն տեսակ ապսպրանք: կարեւոր զեղչ մեծաքանակի համար:

Հասցէ.— A. Missakian, Librairie Haïgachène, 9 Agopian Han, Tchakmakdjilar, Stamboul.

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժ. 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12:

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est — Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր ...

ՏՕՔԹ. Ա. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Կ'ընդունի բացի կիրակիէ, կէսօրէ վերջ ժամը 3—8 ժամադրութեամբ:

36 Rue de Bellefond, (9e) Métro: Poissonière կամ Cadet

ՍՏԱՑԱՆՔ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ

Հայերէն.— Թուրքերէն երգեր.— Թամպուրի ճէմիլ, Հաֆըզ Եաշար, Աշիր, Իպրահիմ, Քէմանի Անասթաս.ի, Թաքսիմ, կանոն եւ շարքըներ, զեղչեալ գիներով:

Դիմեցէք՝ Արեւելեան նպարավաճառ Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆի

28, Rue Le Sage, PARIS (20e) — Téléphone : Ménil. 61-8..

Métro Belleville : Tramway 5 et ..

«ՄՈՎ.Ք-ԿԼՕԼՃԻԿ» որ մեծ ուշադրութիւն գրաւեց ամէն տեղ կը պատմէ Տովքի ծագումը, ալրիացումը, հայ գիւղացին նա, հասարակական կեանքը: Արտասմիկ մանրամասնութեամբ կը պատկերացնէ 1915ին Խարբերդի մէջ կատարուած Հայկ. զինահաւաքումը, տարագրութիւնները եւ կոտորածները: Դիմեցէք՝ Փարիզ, «Յառաջ»ի խմբագրատունը եւ Պալենց գրատունը, Լիոն, Պ. Յ. Հացագործեանի 64 Rue Rabelais, Վալանս. Պ. Ղուկաս Մարտիրոսեանի 9, Rue Baltazar Baro: կրաս՝ Պ. Արա Տ. Վարդանեանի: Մարսէյլ՝ հեղինակին G. Khraian Poste Restante.

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

123 Bld. Sébastopol, 123

(Métro: St. Denis և Réaumur)

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԲԺԻՇԿՆԵՐ ջերմամիզութեան, ֆրանկ ախտի, արիւնի եւ մորթային հիւանդութեանց:

Բժշկ. տարրալուծումներ

Ամէն օր ժամը 9—12 2—8, Կիրակի՝ 9—12:

Ժողովրդական գիներ

ՍԱԿԱՐԱՆ

10 Օգոստոս 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ

Սթերլին,	L. St.
Տոլար,	Dollar
Մարք (ոսկի) 100	Mark
Թրքական Թղթ.	L. Trq.
Թրք. ոսկի	» or
Մէճիտիէ	Médjidié
Լէվա 100 հատը	Léva
Տրախմի »	Drachme
Լիր »	» Lire
Պելճ. ֆրանք »	Frc. Belge
Զուից. »	Frc. Suisse
Լէյ 100 հատը	Ley
Չերվոնեց	(10 Roubles or)

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Քր. Ֆոնսիէ I	Cr. Fonc. Eg.
» II	»
» III	»
Թուրքիոյ երկթղ.	Lots turcs

ՍՊԱՍՈՒՀԻ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Ծանօթ տան մը համար, գոհացուցիչ վճարումով, յանձնարարելի եւ խելահաս սպասուհի մը կ'ուզուի: դիմել ուղղակի ՄԱՍԻՍ տպարանը, 208bis Լաֆայէթ փողոց:

ԾԱԽՈՒ ՏՈՒՆ ԵՒ ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՀՈՂ

Ծախու է օդաւէտ եւ Փարիզի մօտակայ (5 քիլոմ.) Drancy *գիւղը հանրակառքի կայանէն հազիւ 2 վայրկեան լաւ դիրք և ընդարձակ պարտէզով կիսաւարտ ու քարաշէն տուն մը, վճարման մեծ դիւրութիւն: Դիմել՝ Պ. Խաչիկ Շահինեանի 11* Av, d'Alsace-Lorraine, Noisy-le-Sec: *Շոգեկառք առնել* Gare de l'Est*ի կայարանէն:*

ԺԱՌԱՆԳՈՐԴ

Merlaud, 65 Rue d'Amsterdam, Paris, կը փնտռէ ժառանգութեան համար հետեւեալները, Մանուկեան Յակոբ, Քերոբ, Մարկոս կորիւն, կարապետ, եւ խանըմ, կը կարծուի որ Մարսէյլ կը գտնուին: Գրել՝ վերոյիշեալ հասցէին փարիզ:

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDIT..

208bis, Rue Lafayette Paris

Le Gérant : H. TEURN..

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տարի
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ			250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200 ֆ.

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration / Խմբագրութիւն — 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ 12 ՕԳՈՍՏՈՍ 1927

12 AOUT 1927

Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 413

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՆԱԽ ՄԵՐ ԻՐԱՒՈՒՆՔՆԵՐԸ

Թուրքիոյ վարիչները ենթադրուածէն շատ աւելի արագ կերպով կը մօտենան արեւմտեան քաղքենի պետութիւններուն, հակառակ Խորհրդային Միութեան հետ իրենց ստորագրած յայտնի եւ գաղտնի յանձնառութիւններուն:

Անկէ առաջ երբ Խորհրդային Միութիւնը համեմատաբար աւելի ուժեղ եւ ազդեցիկ վիճակի մը մէջ կը գտնուէր, Թուրքերը համարձակութիւն չունէին արագ կերպով իրենց կռնակը դարձնելու անոր եւ մօտենալու քաղքենի պետութիւններուն:

Այժմ պայմանները մեծ չափով փոխուած են: Խորհրդային Միութիւնը տնտեսական եւ քաղաքական արտաքին ու ներքին աննախընթաց տագնապի մը մէջ կը գալարուի, եւ անզօր է իր բռունցքը ցոյց տալու իր սահմաններու արեւելքը կամ հարաւը:

Դեռ երէկ, բացառապէս Խորհրդային Միութեան դրամով, զինուորական ուժով ու մասնագէտներով սնեղծուած չինական շարժումները երբ հասան որոշ հանգրուանի մը, կամ իրենց սայլը ցեխէն անցուցին որոշ չափով, այլ եւս պէտք չտեսան ոչ միայն լսելու Մոսկուայի խորհուրդներուն, այլ անոնց հետ կապուած միալը նկատեցին վնասակար իրենց քաղաքական շահերուն եւ դարձան զիրենք սնեղծողին դէմ, առանց կարեւորութիւն տալու սպառնալիքներուն եւ անաթեմաներուն:

Եթէ Չինաստանի բաժան բաժան եղած և դեռ ներքին պատերազմի մէջ գտնուող ղեկավարները առանց քաշուելու լքեցին իրենց խնամակալը, ինչո՞ւ նոյնը չպիտի ընեն Թուրք ղեկավարները, որ համեմատաբար շատ աւելի կայուն քաղաքական վիճակ մը ունին երկրին ներսը, եւ աւելի քիչ վէճեր՝ քաղքենի Եւրոպայի հետ:

Այս պայմաններուն տակ Թուրքիոյ վարիչները շատ աւելի գիւրութեամբ եւ արագ կերպով կրնան քալել դէպի քաղքենի խմբակցութիւնը, առանց կարեւորութիւն տալու Խորհրդային Միութեան դժգոհանքներուն, ի հարկէ նաեւ առանց կապերը խզելու անոնց հետ, գիտնալով որ հնարաւոր է երկու կողմն ալ շարպասել առանց ցնցումներ կրելու:

Ուրեմն, Թուրքիան կը քալէ դէպի ազգերու արիսպագոսը, միալով հանդերձ Խորհրդային Միութեան դաշնակից եւ գինակիցը:

Բոլոր երեւոյթները ցոյց կուտան թէ Թուրքիա կ'ուզէ մտնել Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ, որուն համար ճամբան յարդարելու փորձեր կը կատարուին:

Լուրջ կարեւորութիւն ներկայացնող վիճելի խնդիրներէն մէկը կտրօններու հարցն էր, որ ըստ Լօզանի դաշնագրին պիտի լուծուէր պահանջատէրերու եւ Թուրքիոյ փոխադարձ համաձայնութեամբ: Համաձայն տրուած տեղեկութիւններուն, այս հարցը գրեթէ կարգադրուած է: Մնացած հարցերը Թուրքիոյ Ազգերու Դաշնակցութեան մուտքին արգելք մը չեն:

Ազգերու Դաշնակցութեան մասնակցող պետութիւնները սակայն շատ լաւ գիտեն թէ կան երկու կարեւոր խնդիրներ, զորս առանց կարգադրելու Թուրքիա իրաւունք պէտք չէ ունենայ մտնելու Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ:

Առաջին, հակառակ Ազգերու Դաշնակցութեան ցանկութեան ու կամքին, միայն Խորհրդային Միութեան բարեացակամ համաձայնութեամբ եւ գործնական քաջալերութեամբ բռնագրաւեց Սեւրի դաշնագրով ճշդուած Հայաստանի հողամասերը:

Երկրորդ, տեղահանուած կամ Զինադադարէն յետոյ Թուրքիայէն արտաքսուած հայ ժողովուրդի շարժական կամ անշարժ հարստութեան յափշտակութիւնն է, որ աշխարհի պատմութեան մէջ իր նախընթացը չունի: Միջազգային օրէնքներու հայեցողութեամբ, ո եւ է պետութիւն թէ եւս իրաւունք ունենայ ապստամբի մը սեփականութիւնը գրաւելու, դատարանի մը կողմէ անոր յանցապարտութիւնը ապացուցուելէ յետոյ միայն, բայց ամբողջ ժողովուրդի մը սեփականութիւնը գրաւել, պարզապէս կամայական յափշտակութիւն մըն է:

Այս երկու կարեւոր հարցերով ալ զբաղած են Ազգերու Դաշնակցութեան Խորհուրդը եւ Ընդհ. Ժողովը:

Անշուշտ յիշողութենէ վրիպած չէ, որ յիշեալ հաստատութիւնը, Հայերու հողային իրաւունքները պաշտպանելու համար քանի մը ձեւերով բանաձեւեր քուէարկած, բայց անկարող եղած է իրագործել: Իսկ «լքեալ» գոյքերու արդարացի իրաւունքը ընդունուած ու պաշտօնագրով մը Թուրք կառավարութեան յղուած է, բայց ցարդ կը մնայ առանց պատասխանի:

Ազգերու Դաշնակցութիւնը ուրեմն, հետեւողական ըլլալու և իր գոյութեան բարոյական հիմքը չխախտելու համար, պարտաւոր պէտք է ըլլայ այս հարցերու կարգադրութիւնը իբրեւ մուտքի պայման առաջարկելու Թուրքիոյ ղեկավարներուն:

Անկէ առաջ Ազգերու Դաշնակցութիւնը կը չքմեղանար, առարկելով, թէ Խորհրդային Միութեան ապաւինելով, Թուրքիա կը մերժէր ընթացք տալու: Բայց այժմ, որ Թուրքիան ճանապարհ կը յարդարէ մտնելու Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ, այլ եւս արդարացուցիչ պատճառներ չկան, երբ իբրեւ մուտքի պայման առաջարկուին անոնք Թուրքիոյ:

Ազգերու Դաշնակցութիւնը պիտի կատարէ՞ իր պարտականութիւնը: Չենք գիտեր: Բայց գիտենք թէ՝ Թուրքիա ո եւ է աւեն իրաւունք չունի նման տեղ մը մտնելու, առանց մեր իրաւունքները վերադարձնելու:

Ա.

ՄԱՄՈՒԼ

ՄԻ՛ ՏԵՂԱՓՈԽՈՒԻՔ

Նոր Օր, խօսելով Յունաստանի գաղթականներուն նոր տեղափոխութեանց մասին, կը գրէ (31 Յուլիս).—

— «Կիսուեցաւ յունահայ գաղութը: Անցած են դաղութեան օրերը: Եւ կը յուսանք թէ գաւառական յետին իշխանութիւնն ալ նոր պատրուակ չպիտի ունենայ անհանգիստ ընելու տարր մը, որ ամէն բանէ առաջ գործօն ազդակ մըն է երկրին տնտեսական զարգացման համար:

«Արցունքի եւ տառապանքի նոյն ծովերէն անցած, հայ եւ յոյն ժողովուրդները կրնան թեւ թեւի տալ ու ծաղկեցնել այս երկիրը, որ առաւելապէս խաղաղութեան եւ աշխատանքի կը կարօտի:

«Կա՞յ մէկ հատիկ պատասխանատու անձ, որ չհասկնայ թէ ինչո՛ւ այս թափառական բազմութիւնները կը մնան օտար թէեւ հիւրընկալ ափերու վրայ, Յունաստան, Ֆրանսա կամ Պուլկարիա:

«Դժնդակ է, բայց պէտք է խոստովանիլ,—քանի մը հազար հայ գաղթականներու Հայաստան փոխադրութիւնը տասն անգամ աւելի դժուարութիւն կը պատճառէ, քան անոնց տեղաւորումը իրենց ինկած վայրերուն մէջ:

«Մասնաւորելով մեր խօսքը մեր հայրենակիցներուն՝ պիտի թելադրէինք, մինչեւ անգամ պիտի թախանձէինք, որ, իրենք իրենց իսկ բարիքին համար, թօթուէին աշխարհէ աշխարհ թափառելու, եղածէն տրտնջալու եւ նոր բախտ փնտռելու մարմաջը:

« Պիտի յանձնարարէինք, մասնաւորապէս, անձկագին նայուածքներ չյառել դէպի Ֆրանսա, աւելի պակաս՝ դէպի Հարաւային Ամերիկա:

«Մէկ բառով բացատրած ըլլալու համար, կրնայի ըսել թէ՝ շատեր պիտի փրկուէին, եթէ կարենային խարխափ նետել այս ափերուն վրայ, կամ ուրիշ փոքր երկիր մը:

«Լոյսի, շքեղութեան, ժխորի ովկիանոս Ֆրանսայի մէջ թոյն կը ծծէ մեր երիտասարդութիւնը, թոյն՝ օդէն եւ ջուրէն, փողոցէն եւ պանդոկէն: Այնտեղ՝ կորուստի դատապարտուած է —արդէն օտարացած — 7էն տասնըհինգ տարեկանը, տղայ թէ աղջիկ: Այնտեղ մէկ ելք ունի նոյն իսկ հլու լծկանը. —ֆապրիքը, մութ, մռայլ մեքենաներու անընդհատ ժխորին դժոխքը:

«Այստեղ՝ ջուրն ու արեւն անգամ կ'ապրեցնեն ժողովուրդը:

«Եղբայրական կոչ մըն է որ կ'ուղղեմ, — մի՛ հեռանաք աղբրտիք:

«Վերջ տուէք թարթափումներուն և հեռաւոր ստրբերու կամ զրախտներու կարօտին:

«Թէ՛ անհատական եւ թէ՛ հաւաքական տեսակէտէն, բախտախնդրութիւն է, իրական կորուստ է նոր ելք մը, այս խոնարհ այլ կենսանորոգ ափերէն դէպի մեծ երկիրները:

« Զարաչար գղջացողներու բազմութիւն մը՝ ձեզի վկայ:

«Եւ չոր ապրուստ մը հոգին համար քաշուած նիւթական եւ բարոյական տառապանքը խրատ ձեզի:»

ՆՈՐ ԴԱՒ ՄԸ ԱԹԷՆՔԻ ՄԷՋ

Աթէնքէն 10 Օգոստոս Թուակիր հեռագիր մը կ'ըսէ թէ հելլէն բանակին մէջ աչքի գիշեր գործել կարգ մը սպաներ ձերբակալուեցան՝ պետութեան ապահովութեան դէմ դաւադրութիւն մը սարքած ըլլալու ամբաստանութեամբ:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Մահապատիժը Օգոստոս 22ին յետաձգուած

Երէկ առաւօտ ամբողջ աշխարհ մեծ անձկութեամբ կը սպասէր Պոսթընէն հասնելիք լուրերուն:

Գիշերը առնուած հեռագիրները՝ յոյսի փոքրիկ նշոյլներ կուտային թէ վերջին պահուն մահապատիժը կրնայ յետաձգուիլ: Կառավարիչ Ֆուլլըր խնդրին ծանրութիւնը նկատի առնելով, Մասաչուսէցնահանգի գործադիր խորհուրդը ժողովի հրաւիրեց Չորեքշաբթի կէսօրին՝ նկատի առնելու համար Սաքքօ-Վանցէթթիի մահապատիժը յետաձգելու համար կատարուած նոր դիմումները: Մահապարտներու փաստաբան Արթըր Հիլ գերագոյն ճիգեր թափեց այն օրը՝ օրինական ճամբով փրկելու համար իր պաշտպանեալները:

Կառավարիչ Ֆուլլըր մինչեւ ուշ ատեն մնաց ժողովին մէջ: Բանտին տնօրէնութիւնը հրաման ստացաւ ուղղակի կառավարիչ Ֆուլլըրէն՝ որ մահապարտները ելեկտրական աթոռի վրայ չնստեցնէ այդ գիշեր: Ժամը 23.30ին (Փարիզի ժամով Հինգշաբթի առաւօտ ժամը 4.30) պաշտօնապէս հաղորդուեցաւ թէ Սաքքօ-Վանցէթթիի մասին տրուելիք ամէն որոշում յետաձգուած է մինչեւ Օգոստոս 22:

Նահանգային Խորհուրդը գումարուած ատեն, կառավարական շէնքին առջեւ մեծ ցոյցեր կատարուեցան: Պոսթընի ոստիկանութիւնը բազմաթիւ ընկերվարականներ եւ համայնավարներ ձերբակալեց:

Նիւ Եորքի «Պզտիկ Իտալիա» թաղին մէջ 15.000 ցուցարարներ թափօրով անցան փողոցներէն: Ոստիկանութեան միջամտութեան վրայ, բազմութիւնը կատաղի ճիչեր արձակելով քանի մը մասերու բաժնուեցաւ, մէկ մասը ուղղուեցաւ դէպի Քաղաքապետարանի շէնքը, զայն այրելու համար, բայց հեծեալ ոստիկաններ արգիլեցին:

Սաքքօ-Վանցէթթիի Պաշտպանութեան Կոմիտէն կոչով մը Պոսթըն հրաւիրեց Ամերիկայի բոլոր ազատական պետերը՝ մասնակցելու համար Չարլսթաունի բանտին առջեւ կատարուելիք խաղաղ ցոյցին:

Միւս կողմէ անիշխանականները շարունակեցին եղեռնափորձերը զանազան տեղեր: Օքլահոմայի Փինըր բանւորական գիւղի կեդրոնին մէջ ուժանակ մը պայթեցաւ. երկու տուներ փլան եւ ութ հոգի վիրաւորուեցաւ: Գիւղին բոլոր ապակիները ջարդուփշուր եղան:

Շիքակոյի մէջ մեծ ցոյց մը կատարուեցաւ՝ առաջնորդութեամբ 16 տարու սիրուն աղջկան մը՝ Օրորա Տանճէլօի: Քանի մը հարիւր ոստիկաններ արտասուաբեր ռումբեր եւ ատրճանակներ գործածեցին ցրուելու համար 4000ի հասնող այս ամբոխը: Յեղափոխական օրիորդը եւ 66 ընկերները ձերբակալուեցան: Ռոչէսթըրի մէջ 20.000 բանւորներ ցոյց րրին:

Պուէնոս Այրէսի Արդարութեան Պալատին մէջ ռումբ մը պայթեցաւ. վնասը աննշան է: Ուրիշ երկու ռումբեր պայթեցան երկաթուղիի կայարաններուն մէջ եւ կարեւոր վնասներ պատճառեցին:

Զուիցերիոյ Պալ քաղաքին կեդրոնը հանրակառքի կայանի մը վրայ ռումբ մը նետուեցաւ: Հոն գտնուող 12 անձեր վիրաւորուեցան: Պալի ամերիկեան հիւպատոսը շատ մը սպառնական նամակներ ստացաւ:

Նիւ Եորքի Սաքքօ-Վանցէթթի պաշտպանութեան կոմիտէն, որ ամբողջովին բաղկացած է անստուածներէ, հեռագիր մը ուղղեց Պապին՝ խնդրելով որ բարեխօսէ՝ ինչպէս մահապարտներուն:

Հռոմէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Պիոս ԺԱ. Պապը արդէն դիմած է կառավարիչ Ֆուլլըրի, հեռու ամէն նկատումներէ եւ միայն մարդասիրական տեսակէտի վրայ կանգնած: Պապին համաձայն, ինչ ալ եղած ըլլայ երկու դատապարտեալներու իրաւական դիրքը, շաւարար պէտք է նկատել եօթ տարիէ ի վեր անոնց կրած տառապանքները եւ ներում շնորհել:

Շնորհի համար կառավարիչ Ֆուլլըրի դիմում կատարողներուն մէջ է նաեւ Օր. Մարգարիտ Ուիլսըն, հանգուցեալ Նախագահին աղջիկը:

Թուրք-պարսիկ յարաբերութիւնները

Պոլիսէն օգոստոս 11 թուականով կը հեռագրեն թէ «Ճիւմհուրիէթ»ի համաձայն Թուրքիոյ եւ Պարսկաստանի միջեւ յարաբերութիւնները հետզհետէ կը ձգտուին: Թեհրանի Թուրք դեսպանը Թուրքիա վերադարձած է՝ իր կառավարութեան զեկոյց տալու համար պարսիկ մամուլի հակաթուրք պայքարին մասին:

Պարսկաստան կ'ամբաստանէ Թուրքիան թէ Թուրքեւպարսիկ սահմանի երկայնքին շարք մը աւազակութիւններ կազմակերպած եւ քաջալերած է, եւ թէ Թուրքիա թշնամական քաղաքականութիւն մը կը հետապնդէ Պարսկաստանի հանդէպ՝ հակառակ երկու երկիրներու միջեւ կնքուած վերջին դաշնագիրներուն:

«Ճիւմհուրիէթ» զայրոյթով կը հերքէ այս ամբաստանութիւնները եւ կ'աւելցնէ թէ Պարսկաստան Թուրքիոյ հանդէպ իր դիրքը փոխեց մէկ կողմէ Ռուսիոյ, միւս կողմէ Անգլիոյ ազդեցութեան տակ:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՕԴԱՆԱՒԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ֆրանսացի յայտնի օդանաւորդ հազարապետ Վայս եւ յիսնապետ Ասօլան երէկ առաւօտ ժամը 5.20ին Պուրժէի օդանաւային կայանէն ճամբայ ելան՝ «Ռոժէ-Լաթափի» օդանաւով՝ պրոպագանդի արշաւ մը կատարելու համար արեւելեան Եւրոպայի մէջ, ու պիտի կտրեն 8 հազար քիլոմեդր ճամբայ: Օդանաւորդները մասնաւորաբար պիտի ուսումնասիրեն օդանաւային սպասարկութիւնը հարաւային Ռուսիոյ մէջ, ուր մինչեւ հիմա ֆրանս. օդանաւ չէ գացած: Յառաջիկային շատ հաւանաբար այս ճամբէն է որ պիտի կատարուի Լոնտոն—Փարիզ—Հնդկաստան ճամբորդութիւնը: Օդանաւը պիտի անցնի Չեխօսլովաքիայէն, Լեհաստանէն, Սեւ Ծովէն, Ազախու Ծովէն, Վոլկայի հովիտէն, Բագուէն եւ Մոսկուայէն: Առաջին հանգրուանը պիտի ըլլայ Փրակա կամ Բրաքովիա:

Տրուհէն եւ Լէվին երկու օրէ ի վեր անհամբեր կը սպասեն նպաստաւոր օդի լուրերուն, ճամբայ ելլելու համար: Այս սպասումը շատ դժնդակ է, մանաւանդ կը վախնան որ ուրիշներ իրենցմէ առաջ կրնան ճամբայ ելլել: Լէվին որոշեց ո՛չ թէ Նիւ Եորք այլ Ֆիլատէլֆիա ցամաք իջնել, շահելու համար յիշեալ քաղաքին նշանակած 25 հազար տոլարի մրցանակը: «Նիւ Եորքէն Ֆիլատէլֆիա տարբերութիւնը մէկ ժամ է, կ'ըսէ, ու կ'արժէ որ ժամ մը աւելի յոգնինք՝ 25.000 տոլար շահելու համար»:

Անգլիացիներն ու Գերմանները երէկ պատրաստ էին ճամբայ ելլելու համար:

ՆՈՐ ՄԱՀԱՎՃԻՌ

Մոսկուայի պաշտօնական գործակալութիւնը կը հաղորդէ որ Թիրոփոլի մէջ մահուան դատապարտուեցան Քօպաս եւ Թինքօ, որոնք Ռումանիոյ հաշուոյն լրտեսութիւն կ'ընէին: Ասոնք սահմանը անցած էին Մայիս 8ին եւ պաշտօն ունէին տեղեկութիւններ քաղել կարմիր բանակի կեդրոնացումներուն մասին: Նոյնպէս Ուկրայինայի մէջ լրտեսութեան գործակալներ պիտի վարձէին:

ԼՕԹԻԱՆԻ ՎՃԻՌԸ ՍԵՊՏԵՄԲԵՐԻՆ

Լահէի իրաւարար Ատեանին առջեւ վիճաբանութիւնները փակուեցան: Վերջին անգամ Թուրք պատուիրակ Մահմուտ Էսատ պէյ կրկին պատասխանեց փրօֆէսէօր Պասդվանի:

Նախագահը յայտնեց թէ որոշումը պիտի տրուի եօթէն:

Կը կարծուի թէ Ատեանը Սեպտեմբերէն առաջ չպիտի տայ իր վճիռը:

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հեռագիրները կը հաղորդեն թէ Թուրքիոյ զանազան քաղաքներուն մէջ խորհրդարանային ընտրութիւնները կատարուած են արդէն: Ընտրուող բոլոր երեսփոխաններն ալ կը պատկանին «Խալք» կուսակցութեան:

ՔՈՎԼԵՐՏԱ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԱԾ

Քովլերտա, Վարշաւայի խորհրդային ներկայացուցիչ Վոյքոֆի սպանիչը, Վարշաւայի բանտին մէջ յարձակում կրեց իրեայ համայնավար բանտարկեալի մը կողմէ, երբ բանտին բակին մէջ կը պտտէր: Հրեան յայտարարեց թէ ուզած էր Վոյքոֆի վրէժը լուծել:

Այս համարում մենք սկսում ենք տպագրել հայ ականավոր գրողներից մեկի՝ Ալբերտ Նոր Լոյերի հետաքրքրական հուշերը։ Ալբերտ Նոր Լոյերը ծնվել է 1869 թվականին Ռուսաստանի Կովնո նահանգի Ռասեյնյայ գյուղում։ Նա ավարտել է Պետերբուրգի համալսարանի իրավաբանական ֆակուլտետը։ Ալբերտ Նոր Լոյերը հայ գրականության մեջ հայտնի է նաև որպես հրապարակագիր, հասարակական գործիչ։ Նա եղել է Ռուսաստանի Պետական դումայի պատգամավոր։ Ալբերտ Նոր Լոյերը մահացել է 1954 թվականին։

Ներկայացնելով Ալբերտ Նոր Լոյերի հուշերը՝ մենք հրավիրում ենք ընթերցողների ուշադրությունը այն հանգամանքի վրա, որ հեղինակը հաճախ սխալվում է տարեթվերի, անձերի անունների հիշատակման մեջ։ Հուշերի հրատարակության ընթացքում մենք կանդրադառնանք այդ սխալներին։

Խմբագրություն

ՀՈՒՇԵՐ ԱԼԲԵՐՏ ՆՈՐ ԼՈՅԵՐԻ

Ա

Ես ծնվել եմ 1869 թվականի հունվարի 8-ին (հին տոմարով՝ դեկտեմբերի 27-ին) Կովնո նահանգի Ռասեյնյայ գյուղում։ Հայրս՝ Մարկոս Նոր Լոյերը, ծնվել է 1838 թվականին Ռասեյնյայ գյուղում։ Նրա նախնիները եկել են Ղրիմից։ Հայրս ավարտել է Վիլնայի գիմնազիան և Պետերբուրգի համալսարանի իրավաբանական ֆակուլտետը։ Նա եղել է Ռասեյնյայ գավառի առաջին հանրային նոտարը։

Մայրս՝ Սոֆյա Նոր Լոյերը, ծնվել է 1845 թվականին Վիլնայում։ Նրա հայրը՝ Գրիգոր Ալեքսանդրովիչ Ղազարյանը, եղել է Վիլնայի առևտրական դատարանի անդամ։ Մայրս ավարտել է Վիլնայի կանանց գիմնազիան։

Մանկությունս անցել է Ռասեյնյայում։ Մեր տունը գտնվում էր գյուղի կենտրոնում, հրապարակի մոտ։ Տունը փայտաշեն էր, երկհարկանի, տասնչորս սենյակով։ Բակում կային ախոռ, սայլատուն, հացատուն և պարտեզ։

Հայրս շատ աշխատասեր մարդ էր։ Նա առավոտյան վեցին արթնանում էր, նախաճաշում և գնում գրասենյակ։ Գրասենյակում նա մինչև ճաշ ընդունում էր գյուղացիներին, կազմում էր պայմանագրեր, վկայագրեր, կատարում էր նոտարական այլ գործողություններ։ Ճաշից հետո նա հանգստանում էր մի ժամ, ապա նորից գնում էր գրասենյակ և աշխատում մինչև երեկո։

Մայրս զբաղվում էր տնային գործերով։ Նա հսկում էր խոհանոցին, պահեստին, հագուստեղենին։ Նա նաև դաստիարակում էր մեզ՝ երեխաներիս։

Մենք հինգ երեխա էինք։ Ես ամենամեծն էի։ Հետո գալիս էին եղբայրներս՝ Իոսիֆը, Գրիգորը և Ալեքսանդրը, և քույրս՝ Ելենան։ Ես ծնվել եմ 1869 թվականին, Իոսիֆը՝ 1871 թվականին, Գրիգորը՝ 1873 թվականին, Ալեքսանդրը՝ 1875 թվականին, Ելենան՝ 1878 թվականին։

Մանկության տարիներիս ես հիշում եմ շատ հետաքրքրական դեպքեր։ Հիշում եմ, օրինակ, թե ինչպես մի անգամ հրդեհ բռնկվեց մեր հարևանի՝ Ստանիսլավ Կոնոպկայի տանը։ Կրակը տարածվեց նաև մեր տան վրա։ Հայրս և մայրս կարողացան մեզ՝ երեխաներիս, դուրս հանել, բայց տունը և ունեցվածքի մեծ մասը այրվեց։

Հիշում եմ նաև, թե ինչպես մի անգամ գյուղ եկավ շրջիկ կինոթատրոն։ Մենք առաջին անգամն էինք տեսնում կինո։ Ցուցադրվում էր «Ռոբինզոն Կրուզոյի արկածները»։ Ես այդ գիշեր չկարողացա քնել։

Մանկության տարիներիս ես շատ էի սիրում կարդալ։ Կարդում էի ամեն ինչ, որ ձեռքս ընկնում էր։ Հատկապես սիրում էի ճանապարհորդական նկարագրություններ։ Ես երազում էի ճանապարհորդել աշխարհով մեկ։

Բ

1878 թվականի աշնանը ես ընդունվեցի Վիլնայի առաջին գիմնազիան։ Այդ գիմնազիան հիմնադրվել էր 1804 թվականին։ Այն գտնվում էր Վիլնայի կենտրոնում, Գեդիմինասի պողոտայում։ Շենքը մեծ էր և գեղեցիկ։

Գիմնազիայում ուսումը տևում էր ութ տարի։ Ես սովորում էի լավ, և ինձ միշտ գովում էին ուսուցիչները։ Ես հատկապես լավ էի սովորում մաթեմատիկայից և լատիներենից։

Գիմնազիայում ես ընկերացա մի քանի տղաների հետ, որոնք հետագայում դարձան իմ մտերիմ ընկերները։ Նրանցից մեկը Ալեքսանդր Ռուբինշտեյնն էր, որը հետագայում դարձավ հայտնի իրավաբան։ Մյուսը Ստեփան Գրիգորյանն էր, որը հետագայում դարձավ բժիշկ։

Գիմնազիայում ես սկսեցի գրել։ Առաջին անգամ տպագրվեցին իմ բանաստեղծությունները «Վիլնայի ամսագրում»։ Դրանք հայերեն էին։ Ես ուզում էի հայտնի դառնալ որպես հայ գրող։

1886 թվականին ես ավարտեցի գիմնազիան և ընդունվեցի Պետերբուրգի համալսարանի իրավաբանական ֆակուլտետը։ Ընտանիքը մեծ դժվարությամբ էր ինձ ուսումը տալիս, քանի որ հայրիկի եկամուտները փոքր էին։

Գ

Պետերբուրգում ես ապրում էի ընկերներիս հետ միասին։ Մենք վարձով բնակարան էինք վերցրել Վասիլևսկի կղզում, 7-րդ գծի վրա։ Բնակարանը բաղկացած էր երեք սենյակից։ Մենք ինքներս էինք պատրաստում մեր ուտելիքը։

Համալսարանում ես լսում էի դասախոսություններ քաղաքական տնտեսության, քաղաքագիտության, միջազգային իրավունքի և այլ առարկաների վերաբերյալ։ Ես հատկապես հետաքրքրվում էի քաղաքական տնտեսությամբ։ Ես կարդում էի Ադամ Սմիթի, Դեյվիդ Ռիկարդոյի, Ջոն Ստյուարտ Միլի աշխատությունները։

Համալսարանում ես ընկերացա նաև ռուս ուսանողների հետ, որոնք հետագայում դարձան հայտնի հասարակական գործիչներ։ Նրանցից մեկը Վլադիմիր Ուլյանովն էր, որը հետագայում դարձավ Լենին։ Ես նրա հետ հանդիպել եմ 1895 թվականին Պետերբուրգում, երբ նա կազմակերպում էր բանվորական շարժումը։

Ես մասնակցում էի ուսանողական հանրահավաքների, որոնք կազմակերպվում էին ցարական կառավարության դեմ։ Ես ձերբակալվել եմ 1890 թվականին և ազատվել եմ մեկ շաբաթ անց։

Դ

1892 թվականին ես ավարտեցի համալսարանը և ստացա իրավաբանի դիպլոմ։ Ես որոշեցի մնալ Պետերբուրգում և աշխատել որպես փաստաբան։

Ես բացեցի իմ գրասենյակը Վասիլևսկի կղզում, 5-րդ գծի վրա։ Գործերս սկզբում քիչ էին, բայց հետո սկսեցին ավելանալ։ Ես հիմնականում զբաղվում էի քաղաքացիական գործերով։

1894 թվականին ես ամուսնացա Ելիզավետա Ալեքսանդրովնա Ռոզենբլումի հետ։ Նա ծնվել էր 1872 թվականին Պետերբուրգում։ Նրա հայրը՝ Ալեքսանդր Ռոզենբլումը, եղել է Պետերբուրգի առևտրական դատարանի դատավոր։

Ամուսնությունից հետո մենք տեղափոխվեցինք Նևսկի պողոտայի մոտ գտնվող մի բնակարան։ Այնտեղ մենք ապրեցինք մինչև 1905 թվականը։

Ելիզավետան շատ լավ կին էր։ Նա սիրում էր գրականություն, նկարչություն և երաժշտություն։ Նա ինձ շատ օգնեց իմ գրական աշխատանքներում։

Ե

1895 թվականին ես հանդիպեցի Վլադիմիր Ուլյանովին (Լենինին)։ Մենք հանդիպեցինք Պետերբուրգում, մի ընկերոջ տանը։ Լենինը այդ ժամանակ երիտասարդ էր, նա ընդամենը 25 տարեկան էր։ Նա արդեն հայտնի էր որպես մարքսիստ տեսաբան։

Լենինը ինձ շատ տպավորեց։ Նա խելացի էր, կրթված և շատ կենտրոնացված մարդ։ Նա գիտեր, թե ինչ է ուզում, և գնում էր դեպի իր նպատակը։

Մենք շատ զրուցեցինք նրա հետ։ Նա հարցրեց ինձ իմ հայացքների մասին, և ես պատմեցի նրան։ Նա ասաց, որ իմ հայացքները շատ մոտ են մարքսիզմին։ Նա առաջարկեց ինձ միանալ մարքսիստական շրջանակին։

Ես համաձայնեցի։ Այդ ժամանակ ես չգիտեի, որ այդ հանդիպումը կդառնա իմ կյանքի ամենակարևոր իրադարձությունը։

Զ

1895 թվականի աշնանը ես սկսեցի դասեր տալ մարքսիստական շրջանակի անդամներին։ Դասերը տեղի էին ունենում գաղտնի, մեր բնակարաններում։ Ես դասավանդում էի տնտեսագիտություն, պատմություն և փիլիսոփայություն։

Շրջանակի անդամների թվում էին Ալեքսանդր Պոտրեսովը, Գլեբ Կրժիժանովսկին, Վասիլի Վորոնցովը և ուրիշներ։ Նրանցից շատերը հետագայում դարձան հայտնի հեղափոխականներ։

Մենք կարդում էինք Մարքսի «Կապիտալը», Էնգելսի աշխատությունները, ռուս տնտեսագետների գործերը։ Մենք քննարկում էինք նաև ռուսական կյանքի հրատապ հարցերը։

Ես գրում էի նաև հոդվածներ մարքսիստական թերթերի համար։ Դրանք տպագրվում էին գաղտնի տպարաններում։

Է

1896 թվականին ես ամուսնացա Ելիզավետա Ռոզենբլումի հետ։ Նա ծնվել էր 1872 թվականին Պետերբուրգում։ Նրա հայրը՝ Ալեքսանդր Ռոզենբլումը, եղել է Պետերբուրգի առևտրական դատարանի դատավոր։

Ամուսնությունից հետո մենք տեղափոխվեցինք Նևսկի պողոտայի մոտ գտնվող մի բնակարան։ Այնտեղ մենք ապրեցինք մինչև 1905 թվականը։

Ելիզավետան շատ լավ կին էր։ Նա սիրում էր գրականություն, նկարչություն և երաժշտություն։ Նա ինձ շատ օգնեց իմ գրական աշխատանքներում։

Ը

1895 թվականին ես հանդիպեցի Վլադիմիր Ուլյանովին (Լենինին)։ Մենք հանդիպեցինք Պետերբուրգում, մի ընկերոջ տանը։ Լենինը այդ ժամանակ երիտասարդ էր, նա ընդամենը 25 տարեկան էր։ Նա արդեն հայտնի էր որպես մարքսիստ տեսաբան։

Լենինը ինձ շատ տպավորեց։ Նա խելացի էր, կրթված և շատ կենտրոնացված մարդ։ Նա գիտեր, թե ինչ է ուզում, և գնում էր դեպի իր նպատակը։

Մենք շատ զրուցեցինք նրա հետ։ Նա հարցրեց ինձ իմ հայացքների մասին, և ես պատմեցի նրան։ Նա ասաց, որ իմ հայացքները շատ մոտ են մարքսիզմին։ Նա առաջարկեց ինձ միանալ մարքսիստական շրջանակին։

Ես համաձայնեցի։ Այդ ժամանակ ես չգիտեի, որ այդ հանդիպումը կդառնա իմ կյանքի ամենակարևոր իրադարձությունը։

Թ

1895 թվականի աշնանը ես սկսեցի դասեր տալ մարքսիստական շրջանակի անդամներին։ Դասերը տեղի էին ունենում գաղտնի, մեր բնակարաններում։ Ես դասավանդում էի տնտեսագիտություն, պատմություն և փիլիսոփայություն։

Շրջանակի անդամների թվում էին Ալեքսանդր Պոտրեսովը, Գլեբ Կրժիժանովսկին, Վասիլի Վորոնցովը և ուրիշներ։ Նրանցից շատերը հետագայում դարձան հայտնի հեղափոխականներ։

Մենք կարդում էինք Մարքսի «Կապիտալը», Էնգելսի աշխատությունները, ռուս տնտեսագետների գործերը։ Մենք քննարկում էինք նաև ռուսական կյանքի հրատապ հարցերը։

Ես գրում էի նաև հոդվածներ մարքսիստական թերթերի համար։ Դրանք տպագրվում էին գաղտնի տպարաններում։

Ժ

1896 թվականին ես ամուսնացա Ելիզավետա Ռոզենբլումի հետ։ Նա ծնվել էր 1872 թվականին Պետերբուրգում։ Նրա հայրը՝ Ալեքսանդր Ռոզենբլումը, եղել է Պետերբուրգի առևտրական դատարանի դատավոր։

Ամուսնությունից հետո մենք տեղափոխվեցինք Նևսկի պողոտայի մոտ գտնվող մի բնակարան։ Այնտեղ մենք ապրեցինք մինչև 1905 թվականը։

Ելիզավետան շատ լավ կին էր։ Նա սիրում էր գրականություն, նկարչություն և երաժշտություն։ Նա ինձ շատ օգնեց իմ գրական աշխատանքներում։

Ի

1895 թվականին ես հանդիպեցի Վլադիմիր Ուլյանովին (Լենինին)։ Մենք հանդիպեցինք Պետերբուրգում, մի ընկերոջ տանը։ Լենինը այդ ժամանակ երիտասարդ էր, նա ընդամենը 25 տարեկան էր։ Նա արդեն հայտնի էր որպես մարքսիստ տեսաբան։

Լենինը ինձ շատ տպավորեց։ Նա խելացի էր, կրթված և շատ կենտրոնացված մարդ։ Նա գիտեր, թե ինչ է ուզում, և գնում էր դեպի իր նպատակը։

Մենք շատ զրուցեցինք նրա հետ։ Նա հարցրեց ինձ իմ հայացքների մասին, և ես պատմեցի նրան։ Նա ասաց, որ իմ հայացքները շատ մոտ են մարքսիզմին։ Նա առաջարկեց ինձ միանալ մարքսիստական շրջանակին։

Ես համաձայնեցի։ Այդ ժամանակ ես չգիտեի, որ այդ հանդիպումը կդառնա իմ կյանքի ամենակարևոր իրադարձությունը։

Լ

1895 թվականի աշնանը ես սկսեցի դասեր տալ մարքսիստական շրջանակի անդամներին։ Դասերը տեղի էին ունենում գաղտնի, մեր բնակարաններում։ Ես դասավանդում էի տնտեսագիտություն, պատմություն և փիլիսոփայություն։

Շրջանակի անդամների թվում էին Ալեքսանդր Պոտրեսովը, Գլեբ Կրժիժանովսկին, Վասիլի Վորոնցովը և ուրիշներ։ Նրանցից շատերը հետագայում դարձան հայտնի հեղափոխականներ։

Մենք կարդում էինք Մարքսի «Կապիտալը», Էնգելսի աշխատությունները, ռուս տնտեսագետների գործերը։ Մենք քննարկում էինք նաև ռուսական կյանքի հրատապ հարցերը։

Ես գրում էի նաև հոդվածներ մարքսիստական թերթերի համար։ Դրանք տպագրվում էին գաղտնի տպարաններում։

Խ

1896 թվականին ես ամուսնացա Ելիզավետա Ռոզենբլումի հետ։ Նա ծնվել էր 1872 թվականին Պետերբուրգում։ Նրա հայրը՝ Ալեքսանդր Ռոզենբլումը, եղել է Պետերբուրգի առևտրական դատարանի դատավոր։

Ամուսնությունից հետո մենք տեղափոխվեցինք Նևսկի պողոտայի մոտ գտնվող մի բնակարան։ Այնտեղ մենք ապրեցինք մինչև 1905 թվականը։

Ելիզավետան շատ լավ կին էր։ Նա սիրում էր գրականություն, նկարչություն և երաժշտություն։ Նա ինձ շատ օգնեց իմ գրական աշխատանքներում։

Ծ

1895 թվականին ես հանդիպեցի Վլադիմիր Ուլյանովին (Լենինին)։ Մենք հանդիպեցինք Պետերբուրգում, մի ընկերոջ տանը։ Լենինը այդ ժամանակ երիտասարդ էր, նա ընդամենը 25 տարեկան էր։ Նա արդեն հայտնի էր որպես մարքսիստ տեսաբան։

Լենինը ինձ շատ տպավորեց։ Նա խելացի էր, կրթված և շատ կենտրոնացված մարդ։ Նա գիտեր, թե ինչ է ուզում, և գնում էր դեպի իր նպատակը։

Մենք շատ զրուցեցինք նրա հետ։ Նա հարցրեց ինձ իմ հայացքների մասին, և ես պատմեցի նրան։ Նա ասաց, որ իմ հայացքները շատ մոտ են մարքսիզմին։ Նա առաջարկեց ինձ միանալ մարքսիստական շրջանակին։

Ես համաձայնեցի։ Այդ ժամանակ ես չգիտեի, որ այդ հանդիպումը կդառնա իմ կյանքի ամենակարևոր իրադարձությունը։

Կ

1895 թվականի աշնանը ես սկսեցի դասեր տալ մարքսիստական շրջանակի անդամներին։ Դասերը տեղի էին ունենում գաղտնի, մեր բնակարաններում։ Ես դասավանդում էի տնտեսագիտություն, պատմություն և փիլիսոփայություն։

Շրջանակի անդամների թվում էին Ալեքսանդր Պոտրեսովը, Գլեբ Կրժիժանովսկին, Վասիլի Վորոնցովը և ուրիշներ։ Նրանցից շատերը հետագայում դարձան հայտնի հեղափոխականներ։

Մենք կարդում էինք Մարքսի «Կապիտալը», Էնգելսի աշխատությունները, ռուս տնտեսագետների գործերը։ Մենք քննարկում էինք նաև ռուսական կյանքի հրատապ հարցերը։

Ես գրում էի նաև հոդվածներ մարքսիստական թերթերի համար։ Դրանք տպագրվում էին գաղտնի տպարաններում։

Հ

1896 թվականին ես ամուսնացա Ելիզավետա Ռոզենբլումի հետ։ Նա ծնվել էր 1872 թվականին Պետերբուրգում։ Նրա հայրը՝ Ալեքսանդր Ռոզենբլումը, եղել է Պետերբուրգի առևտրական դատարանի դատավոր։

Ամուսնությունից հետո մենք տեղափոխվեցինք Նևսկի պողոտայի մոտ գտնվող մի բնակարան։ Այնտեղ մենք ապրեցինք մինչև 1905 թվականը։

Ելիզավետան շատ լավ կին էր։ Նա սիրում էր գրականություն, նկարչություն և երաժշտություն։ Նա ինձ շատ օգնեց իմ գրական աշխատանքներում։

Ձ

1895 թվականին ես հանդիպեցի Վլադիմիր Ուլյանովին (Լենինին)։ Մենք հանդիպեցինք Պետերբուրգում, մի ընկերոջ տանը։ Լենինը այդ ժամանակ երիտասարդ էր, նա ընդամենը 25 տարեկան էր։ Նա արդեն հայտնի էր որպես մարքսիստ տեսաբան։

Լենինը ինձ շատ տպավորեց։ Նա խելացի էր, կրթված և շատ կենտրոնացված մարդ։ Նա գիտեր, թե ինչ է ուզում, և գնում էր դեպի իր նպատակը։

Մենք շատ զրուցեցինք նրա հետ։ Նա հարցրեց ինձ իմ հայացքների մասին, և ես պատմեցի նրան։ Նա ասաց, որ իմ հայացքները շատ մոտ են մարքսիզմին։ Նա առաջարկեց ինձ միանալ մարքսիստական շրջանակին։

Ես համաձայնեցի։ Այդ ժամանակ ես չգիտեի, որ այդ հանդիպումը կդառնա իմ կյանքի ամենակարևոր իրադարձությունը։

Ղ

1895 թվականի աշնանը ես սկսեցի դասեր տալ մարքսիստական շրջանակի անդամներին։ Դասերը տեղի էին ունենում գաղտնի, մեր բնակարաններում։ Ես դասավանդում էի տնտեսագիտություն, պատմություն և փիլիսոփայություն։

Շրջանակի անդամների թվում էին Ալեքսանդր Պոտրեսովը, Գլեբ Կրժիժանովսկին, Վասիլի Վորոնցովը և ուրիշներ։ Նրանցից շատերը հետագայում դարձան հայտնի հեղափոխականներ։

Մենք կարդում էինք Մարքսի «Կապիտալը», Էնգելսի աշխատությունները, ռուս տնտեսագետների գործերը։ Մենք քննարկում էինք նաև ռուսական կյանքի հրատապ հարցերը։

Ես գրում էի նաև հոդվածներ մարքսիստական թերթերի համար։ Դրանք տպագրվում էին գաղտնի տպարաններում։

Ճ

1896 թվականին ես ամուսնացա Ելիզավետա Ռոզենբլումի հետ։ Նա ծնվել էր 1872 թվականին Պետերբուրգում։ Նրա հայրը՝ Ալեքսանդր Ռոզենբլումը, եղել է Պետերբուրգի առևտրական դատարանի դատավոր։

Ամուսնությունից հետո մենք տեղափոխվեցինք Նևսկի պողոտայի մոտ գտնվող մի բնակարան։ Այնտեղ մենք ապրեցինք մինչև 1905 թվականը։

Ելիզավետան շատ լավ կին էր։ Նա սիրում էր գրականություն, նկարչություն և երաժշտություն։ Նա ինձ շատ օգնեց իմ գրական աշխատանքներում։

Մ

1895 թվականին ես հանդիպեցի Վլադիմիր Ուլյանովին (Լենինին)։ Մենք հանդիպեցինք Պետերբուրգում, մի ընկերոջ տանը։ Լենինը այդ ժամանակ երիտասարդ էր, նա ընդամենը 25 տարեկան էր։ Նա արդեն հայտնի էր որպես մարքսիստ տեսաբան։

Լենինը ինձ շատ տպավորեց։ Նա խելացի էր, կրթված և շատ կենտրոնացված մարդ։ Նա գիտեր, թե ինչ է ուզում, և գնում էր դեպի իր նպատակը։

Մենք շատ զրուցեցինք նրա հետ։ Նա հարցրեց ինձ իմ հայացքների մասին, և ես պատմեցի նրան։ Նա ասաց, որ իմ հայացքները շատ մոտ են մարքսիզմին։ Նա առաջարկեց ինձ միանալ մարքսիստական շրջանակին։

Ես համաձայնեցի։ Այդ ժամանակ ես չգիտեի, որ այդ հանդիպումը կդառնա իմ կյանքի ամենակարևոր իրադարձությունը։

Յ

1895 թվականի աշնանը ես սկսեցի դասեր տալ մարքսիստական շրջանակի անդամներին։ Դասերը տեղի էին ունենում գաղտնի, մեր բնակարաններում։ Ես դասավանդում էի տնտեսագիտություն, պատմություն և փիլիսոփայություն։

Շրջանակի անդամների թվում էին Ալեքսանդր Պոտրեսովը, Գլեբ Կրժիժանովսկին, Վասիլի Վորոնցովը և ուրիշներ։ Նրանցից շատերը հետագայում դարձան հայտնի հեղափոխականներ։

Մենք կարդում էինք Մարքսի «Կապիտալը», Էնգելսի աշխատությունները, ռուս տնտեսագետների գործերը։ Մենք քննարկում էինք նաև ռուսական կյանքի հրատապ հարցերը։

Ես գրում էի նաև հոդվածներ մարքսիստական թերթերի համար։ Դրանք տպագրվում էին գաղտնի տպարաններում։

Ն

1896 թվականին ես ամուսնացա Ելիզավետա Ռոզենբլումի հետ։ Նա ծնվել էր 1872 թվականին Պետերբուրգում։ Նրա հայրը՝ Ալեքսանդր Ռոզենբլումը, եղել է Պետերբուրգի առևտրական դատարանի դատավոր։

Ամուսնությունից հետո մենք տեղափոխվեցինք Նևսկի պողոտայի մոտ գտնվող մի բնակարան։ Այնտեղ մենք ապրեցինք մինչև 1905 թվականը։

Ելիզավետան շատ լավ կին էր։ Նա սիրում էր գրականություն, նկարչություն և երաժշտություն։ Նա ինձ շատ օգնեց իմ գրական աշխատանքներում։

Շ

1895 թվականին ես հանդիպեցի Վլադիմիր Ուլյանովին (Լենինին)։ Մենք հանդիպեցինք Պետերբուրգում, մի ընկերոջ տանը։ Լենինը այդ ժամանակ երիտասարդ էր, նա ընդամենը 25 տարեկան էր։ Նա արդեն հայտնի էր որպես մարքսիստ տեսաբան։

Լենինը ինձ շատ տպավորեց։ Նա խելացի էր, կրթված և շատ կենտրոնացված մարդ։ Նա գիտեր, թե ինչ է ուզում, և գնում էր դեպի իր նպատակը։

Մենք շատ զրուցեցինք նրա հետ։ Նա հարցրեց ինձ իմ հայացքների մասին, և ես պատմեցի նրան։ Նա ասաց, որ իմ հայացքները շատ մոտ են մարքսիզմին։ Նա առաջարկեց ինձ միանալ մարքսիստական շրջանակին։

Ես համաձայնեցի։ Այդ ժամանակ ես չգիտեի, որ այդ հանդիպումը կդառնա իմ կյանքի ամենակարևոր իրադարձությունը։

Չ

1895 թվականի աշնանը ես սկսեցի դասեր տալ մարքսիստական շրջանակի անդամներին։ Դասերը տեղի էին ունենում գաղտնի, մեր բնակարաններում։ Ես դասավանդում էի տնտեսագիտություն, պատմություն և փիլիսոփայություն։

Շրջանակի անդամների թվում էին Ալեքսանդր Պոտրեսովը, Գլեբ Կրժիժանովսկին, Վասիլի Վորոնցովը և ուրիշներ։ Նրանցից շատերը հետագայում դարձան հայտնի հեղափոխականներ։

Մենք կարդում էինք Մարքսի «Կապիտալը», Էնգելսի աշխատությունները, ռուս տնտեսագետների գործերը։ Մենք քննարկում էինք նաև ռուսական կյանքի հրատապ հարցերը։

Ես գրում էի նաև հոդվածներ մարքսիստական թերթերի համար։ Դրանք տպագրվում էին գաղտնի տպարաններում։

Պ

1896 թվականին ես ամուսնացա Ելիզավետա Ռոզենբլումի հետ։ Նա ծնվել էր 1872 թվականին Պետերբուրգում։ Նրա հայրը՝ Ալեքսանդր Ռոզենբլումը, եղել է Պետերբուրգի առևտրական դատարանի դատավոր։

Ամուսնությունից հետո մենք տեղափոխվեցինք Նևսկի պողոտայի մոտ գտնվող մի բնակարան։ Այնտեղ մենք ապրեցինք մինչև 1905 թվականը։

Ելիզավետան շատ լավ կին էր։ Նա սիրում էր գրականություն, նկարչություն և երաժշտություն։ Նա ինձ շատ օգնեց իմ գրական աշխատանքներում։

Ջ

1895 թվականին ես հանդիպեցի Վլադիմիր Ուլյանովին (Լենինին)։ Մենք հանդիպեցինք Պետերբուրգում, մի ընկերոջ տանը։ Լենինը այդ ժամանակ երիտասարդ էր, նա ընդամենը 25 տարեկան էր։ Նա արդեն հայտնի էր որպես մարքսիստ տեսաբան։

Լենինը ինձ շատ տպավորեց։ Նա խելացի էր, կրթված և շատ կենտրոնացված մարդ։ Նա գիտեր, թե ինչ է ուզում, և գնում էր դեպի իր նպատակը։

Մենք շատ զրուցեցինք նրա հետ։ Նա հարցրեց ինձ իմ հայացքների մասին, և ես պատմեցի նրան։ Նա ասաց, որ իմ հայացքները շատ մոտ են մարքսիզմին։ Նա առաջարկեց ինձ միանալ մարքսիստական շրջանակին։

Ես համաձայնեցի։ Այդ ժամանակ ես չգիտեի, որ այդ հանդիպումը կդառնա իմ կյանքի ամենակարևոր իրադարձությունը։

Ռ

1895 թվականի աշնանը ես սկսեցի դասեր տալ մարքսիստական շրջանակի անդամներին։ Դասերը տեղի էին ունենում գաղտնի, մեր բնակարաններում։ Ես դասավանդում էի տնտեսագիտություն, պատմություն և փիլիսոփայություն։

Շրջանակի անդամների թվում էին Ալեքսանդր Պոտրեսովը, Գլեբ Կրժիժանովսկին, Վասիլի Վորոնցովը և ուրիշներ։ Նրանցից շատերը հետագայում դարձան հայտնի հեղափոխականներ։

Մենք կարդում էինք Մարքսի «Կապիտալը», Էնգելսի աշխատությունները, ռուս տնտեսագետների գործերը։ Մենք քննարկում էինք նաև ռուսական կյանքի հրատապ հարցերը։

Ես գրում էի նաև հոդվածներ մարքսիստական թերթերի համար։ Դրանք տպագրվում էին գաղտնի տպարաններում։

Ս

1896 թվականին ես ամուսնացա Ելիզավետա Ռոզենբլումի հետ։ Նա ծնվել էր 1872 թվականին Պետերբուրգում։ Նրա հայրը՝ Ալեքսանդր Ռոզենբլումը, եղել է Պետերբուրգի առևտրական դատարանի դատավոր։

Ամուսնությունից հետո մենք տեղափոխվեցինք Նևսկի պողոտայի մոտ գտնվող մի բնակարան։ Այնտեղ մենք ապրեցինք մինչև 1905 թվականը։

Ելիզավետան շատ լավ կին էր։ Նա սիրում էր գրականություն, նկարչություն և երաժշտություն։ Նա ինձ շատ օգնեց իմ գրական աշխատանքներում։

Վ

1895 թվականին ես հանդիպեցի Վլադիմիր Ուլյանովին (Լենինին)։ Մենք հանդիպեցինք Պետերբուրգում, մի ընկերոջ տանը։ Լենինը այդ ժամանակ երիտասարդ էր, նա ընդամենը 25 տարեկան էր։ Նա արդեն հայտնի էր որպես մարքսիստ տեսաբան։

Լենինը ինձ շատ տպավորեց։ Նա խելացի էր, կրթված և շատ կենտրոնացված մարդ։ Նա գիտեր, թե ինչ է ուզում, և գնում էր դեպի իր նպատակը։

Մենք շատ զրուցեցինք նրա հետ։ Նա հարցրեց ինձ իմ հայացքների մասին, և ես պատմեցի նրան։ Նա ասաց, որ իմ հայացքները շատ մոտ են մարքսիզմին։ Նա առաջարկեց ինձ միանալ մարքսիստական շրջանակին։

Ես համաձայնեցի։ Այդ ժամանակ ես չգիտեի, որ այդ հանդիպումը կդառնա իմ կյանքի ամենակարևոր իրադարձությունը։

Տ

1895 թվականի աշնանը ես սկսեցի դասեր տալ մարքսիստական շրջանակի անդամներին։ Դասերը տեղի էին ունենում գաղտնի, մեր բնակարաններում։ Ես դասավանդում էի տնտեսագիտություն, պատմություն և փիլիսոփայություն։

Շրջանակի անդամների թվում էին Ալեքսանդր Պոտրեսովը, Գլեբ Կրժիժանովսկին, Վասիլի Վորոնցովը և ուրիշներ։ Նրանցից շատերը հետագայում դարձան հայտնի հեղափոխականներ։

Մենք կարդում էինք Մարքսի «Կապիտալը», Էնգելսի աշխատությունները, ռուս տնտեսագետների գործերը։ Մենք քննարկում էինք նաև ռուսական կյանքի հրատապ հարցերը։

Ես գրում էի նաև հոդվածներ մարքսիստական թերթերի համար։ Դրանք տպագրվում էին գաղտնի տպարաններում։

Ր

1896 թվականին ես ամուսնացա Ելիզավետա Ռոզենբլումի հետ։ Նա ծնվել էր 1872 թվականին Պետերբուրգում։ Նրա հայրը՝ Ալեքսանդր Ռոզենբլումը, եղել է Պետերբուրգի առևտրական դատարանի դատավոր։

Ամուսնությունից հետո մենք տեղափոխվեցինք Նևսկի պողոտայի մոտ գտնվող մի բնակարան։ Այնտեղ մենք ապրեցինք մինչև 1905 թվականը։

Ելիզավետան շատ լավ կին էր։ Նա սիրում էր գրականություն, նկարչություն և երաժշտություն։ Նա ինձ շատ օգնեց իմ գրական աշխատանքներում։

Ց

1895 թվականին ես հանդիպեցի Վլադիմիր Ուլյանովին (Լենինին)։ Մենք հանդիպեցինք Պետերբուրգում, մի ընկերոջ տանը։ Լենինը այդ ժամանակ երիտասարդ էր, նա ընդամենը 25 տարեկան էր։ Նա արդեն հայտնի էր որպես մարքսիստ տեսաբան։

Լենինը ինձ շատ տպավորեց։ Նա խելացի էր, կրթված և շատ կենտրոնացված մարդ։ Նա գիտեր, թե ինչ է ուզում, և գնում էր դեպի իր նպատակը։

Մենք շատ զրուցեցինք նրա հետ։ Նա հարցրեց ինձ իմ հայացքների մասին, և ես պատմեցի նրան։ Նա ասաց, որ իմ հայացքները շատ մոտ են մարքսիզմին։ Նա առաջարկեց ինձ միանալ մարքսիստական շրջանակին։

Ես համաձայնեցի։ Այդ ժամանակ ես չգիտեի, որ այդ հանդիպումը կդառնա իմ կյանքի ամենակարևոր իրադարձությունը։

Ւ

1895 թվականի աշնանը ես սկսեցի դասեր տալ մարքսիստական շրջանակի անդամներին։ Դասերը տեղի էին ունենում գաղտնի, մեր բնակարաններում։ Ես դասավանդում էի տնտեսագիտություն, պատմություն և փիլիսոփայություն։

Շրջանակի անդամների թվում էին Ալեքսանդր Պոտրեսովը, Գլեբ Կրժիժանովսկին, Վասիլի Վորոնցովը և ուրիշներ։ Նրանցից շատերը հետագայում դարձան հայտնի հեղափոխականներ։

Մենք կարդում էինք Մարքսի «Կապիտալը», Էնգելսի աշխատությունները, ռուս տնտեսագետների գործերը։ Մենք քննարկում էինք նաև ռուսական կյանքի հրատապ հարցերը։

Ես գրում էի նաև հոդվածներ մարքսիստական թերթերի համար։ Դրանք տպագրվում էին գաղտնի տպարաններում։

Փ

1896 թվականին ես ամուսնացա Ելիզավետա Ռոզենբլումի հետ։ Նա ծնվել էր 1872 թվականին Պետերբուրգում։ Նրա հայրը՝ Ալեքսանդր Ռոզենբլումը, եղել է Պետերբուրգի առևտրական դատարանի դատավոր։

Ամուսնությունից հետո մենք տեղափոխվեցինք Նևսկի պողոտայի մոտ գտնվող մի բնակարան։ Այնտեղ մենք ապրեցինք մինչև 1905 թվականը։

Ելիզավետան շատ լավ կին էր։ Նա սիրում էր գրականություն, նկարչություն և երաժշտություն։ Նա ինձ շատ օգնեց իմ գրական աշխատանքներում։

Ք

1895 թվականին ես հանդիպեցի Վլադիմիր Ուլյանովին (Լենինին)։ Մենք հանդիպեցինք Պետերբուրգում, մի ընկերոջ տանը։ Լենինը այդ ժամանակ երիտասարդ էր, նա ընդամենը 25 տարեկան էր։ Նա արդեն հայտնի էր որպես մարքսիստ տեսաբան։

Լենինը ինձ շատ տպավորեց։ Նա խելացի էր, կրթված և շատ կենտրոնացված մարդ։ Նա գիտեր, թե ինչ է ուզում, և գնում էր դեպի իր նպատակը։

Մենք շատ զրուցեցինք նրա հետ։ Նա հարցրեց ինձ իմ հայացքների մասին, և ես պատմեցի նրան։ Նա ասաց, որ իմ հայացքները շատ մոտ են մարքսիզմին։ Նա առաջարկեց ինձ միանալ մարքսիստական շրջանակին։

Ես համաձայնեցի։ Այդ ժամանակ ես չգիտեի, որ այդ հանդիպումը կդառնա իմ կյանքի ամենակարևոր իրադարձությունը։

Օ

1895 թվականի աշնանը ես սկսեցի դասեր տալ մարքսիստական շրջանակի անդամներին։ Դասերը տեղի էին ունենում գաղտնի, մեր բնակարաններում։ Ես դասավանդում էի տնտեսագիտությու

ՅՈՒՍԱՀ ՀԱՄԱՅՈՒՆ ՎԱՂՎԱԾՈՎԻ

ՎԱՂՎԱԾՈՎԻ ՄԱՐԴԸ ՄԱՀՎԱՆ ՊԱՀԻՆ

Վաղվածովի մարդը մահվան պահին ոչ մի խոսք չասաց։ Նա միայն ուշադիր նայեց իր կնոջ դեմքին, ապա ուզեց ինչ-որ բան ասել, բայց ձայնը չկտրեց։ Նա ուզում էր ասել, որ ինքը ներում է իր կնոջ բոլոր մեղքերը, որ ինքն էլ

Թրոցքի-Ստալինի պայքարին շուրջ

Կարմիր Ռուսիա ծանր տագնապ մը կ'անցընէ։ Հակասական են հեռագիրները, որոնք մէկ կողմէն կը փորձեն հաստատել թէ «զինադադար» մը կնքուած է իշխանաւորներուն ու ընդդիմադիրներուն միջեւ, իսկ միւս կողմէ նոր լուրեր կը պնդեն թէ պայքարը կը շարունակուի։

Կոմունիստ շրջանակներու մէջ կը հաստատեն, թէ Ստալին կ'աշխատի համաձայնութեան գալ Թրոցքիի հետ, որ կը մերժէ, յայտնելով թէ երբ Ստալին յամառի մնալ աթոռին վրայ, Ռուսիա կը կործանի։ Պոլշեւիկեան հին կարգապահութիւնը գոյութիւն չունի այլեւս։ Կազմալուծումը յամրօրէն կ'առաջանայ։ Անջատողական շարժումը կը զարգանայ Ուկրայնայի եւ Սպիտակ Ռուսիոյ մէջ, ուր «Ճշմարիտ Ռուսիոյ Եղբայրները» միութիւնը կը պահանջէ միանալ Լեհաստանի։

Ստալին իր ետեւ ունի բանակը, Կէփէուն եւ դրամ։ Թրոցքի իր ետեւ ունի ժողովուրդին մեծամասնութիւնը եւ կուսակիցներ՝ բանակին, նոյնիսկ Կէփէուին մէջ։ Կացութիւնը շատ լուրջ է եւ սովետական պաշտօնեաները, մանաւանդ գիւղերու մէջ, չեն համարձակիր դուրս ելլել, առանց զինեալ մարդերու ընկերակցութեան։ Գիւղացիները չեն ուզեր ծախել իրենց ցորենը պոլշեւիկներուն։

Զինովիէվ եւ Թրոցքի չպիտի վտարուին կոմունիստ կուսակցութեան կեդր. կոմիտէէն։ Այս որոշումը տրուեցաւ Երեքշաբթի իրիկուն լիակատար ժողովի մը մէջ, բուռն վիճաբանութիւններէ յետոյ, որոնք կը շարունակուէին 10 օրէ ի վեր։ Այժմ զինադադար մը կնքուած է Ստալինի եւ Թրոցքիի միջեւ։ Երկուքն ալ սակայն ո եւ է կարեւոր զիջողութիւն չեն ըրած իրենց պահանջներէն։ Ու, թէեւ կուսակցութեան միութիւնը այժմ կարելի եղաւ ապահովել, հաւանական չէ որ երկար տեւէ այդ։

Զինուոր. ծառայութիւնը Թուրքիստանի մէջ

Մոսկուայի կառավարութիւնը ծրագրած է Թուրքիստանի չորս հանրապետութեանց մէջ պարտաւորիչ զինուորական ծառայութիւն հաստատել։ Մինչեւ հիմա այդ տեղերու մէջ բանակը կը բաղկանար կամաւորներէ, որոնք իրենց պատկանած ցեղերուն համաձայն մասնաւոր զօրաբաժիններու մէջ կը գրուէին։

Ոճիր մը Ռուս հիւպատոսարանին մէջ

Գաղթական ռուս կին մը, Աննա Վասիլէվնա Շչէփիքին երեք շաբաթէ ի վեր ամէն օր Փարիզի ռուսական հիւպատոսարանը կը դիմէր հայրենիք վերադառնալու արտօնութիւն ստանալու համար։ Տիկին Աննա 1924ին Պոլիսէն եկած էր Փարիզ։ Վերջերս ամուսինը լքած էր զինք, իրեն ձգելով 4 ամուլ զաւակը։ Հիւպատոսարանին ընդհ. քարտուղարը, Կէլֆանտ, անցեալ օր յայտնեց թէ հայրենիք վերադառնալու համար արտօնութիւնը Մոսկուան է որ պիտի տայ։ Ուրեմն պէտք է . . . սպասել։

Չորեքշաբթի առտու, տիկին Աննա դարձեալ ներկայացաւ հիւպատոսարան եւ ուզեց տեսնել Կէլֆանտը։ Դռնապանը, Ֆոմին, հերթական թիւ մը տուաւ։ Այդ պահուն ռուս կինը հանեց ատրճանակը եւ կրակեց դռնապանին վրայ։

Գնդակը ծակեց Ֆոմինի վիզը, յետոյ մխուեցաւ պատուհանին եզերքը։ Անմիջապէս ձերբակալեցին զինք առանց ժամանակ տալու որ պարպէ ատրճանակին բոլոր գնդակները։

Երբ հարցուցին թէ ինչո՞ւ կրակեց ստորադաս պաշտօնեային վրայ եւ ոչ քարտուղարին, պատասխանեց.

— Այդ վայրկեանին, ով ալ ըլլար, պիտի սպաննէի։

Եւ չուզեց պատասխանել ուրիշ հարցումներու, այլ կը կրկնէր.

— Վա՜ղը, վա՜ղը, հիմա խելքս գլուխս չէ։

Վիրաւորը, ծանր վիճակի մէջ, փոխադրուեցաւ հիւանդանոց։

Կը կարծուի թէ Աննա ոճիրը գործած է վրիժառութեան համար։ Իր եղբայրն ու առաջին ամուսինը ջարդուած են պոլշեւիկներու կողմէ, իսկ երկու զաւակներն ալ մեռած են սովին ընթացքին։ Ֆոմին՝ նոյն քաղաքէն ըլլալով, մեծ դեր ունեցած է այն Չեկային մէջ, որ իր եւ իրեններուն մահուան պատճառ դարձած է։

Ֆրանս-թուրք միջադէպ մը

Անցեալները ոճիր մը գործուած էր Սուրիոյ սահմանագլխին վրայ եւ ոճրագործ Աքքաշ Թուրք սահմանագլուխէն անցած միջոցին ձերբակալուելով ոստիկան զօրքերուն կողմէ՝ յանձնուած էր Թուրք դատարանին, որ 10 տարի բանտարկութեան դատապարտած էր զայն։ Ֆրանս. կառավարութիւնը պահանջած է որ Թուրք կառավարութիւնը իրեն վերադարձնէ ոճրագործը, նկատելով որ թէ՛ յիշեալը եւ թէ սպաննեալը սուրիական հպատակ են։

Դէպքը քաղաքական հանգամանք չունի եւ ոճրագործը պիտի վերադարձուի։

Եուկոսլավիա պիտի վճարէ իր պարտքերը

Անգլիոյ ելմտական Նախարարին եւ Լոնտոնի սերպ դեսպանին միջեւ կնքուեցաւ համաձայնութիւն մը, Եուկոսլավիոյ պատերազմական պարտքերուն վճարման մասին։ Եուկոսլավիա իր պատերազմական պարտքերը պիտի վճարէ 62 տարուան մէջ մասնավճարներով։ Համաձայնագիր մըն ալ ստորագրուեցաւ վճարելու համար այն պարտքերը, որոնք կնքուեցան Եուկոսլավիոյ աղէտեալներուն համար։

Հռենոսեան բանակը

«Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի Փարիզի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ արտաքին Նախարար Պրիանի առաջարկին վրայ, Նախարարական խորհուրդը սկզբունքով ընդունած է Հռենոսի գրաւման բանակին թիւը զեղչել 5000 հոգիի։ Գերմանիա կը պահանջէր աւելի զեղչել, սակայն Նախարարական խորհուրդը չուզեց աւելի զիջիլ։ Արտաքին նախարարութիւնը չի հերքեր այս լուրը։

ՅԱՐԳԱՆՔԻ ՑԵՐԵԿՈՅԹ ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՄԷՋ

Անզուգական հերոս Ս.-քաստիացի ՄՈՒՐԱՏի եւ զինակիցներու յիշատակին։

Հ. Յ. Դ. «Վարուժան» ենթակոմիտէի եւ «Հրայր» խումբին կողմէ Այս կիր. կէսօրէ վերջ ժամը 2ին 84 Rue Chape, Bon Théatreի մէջ

կը խօսի՝ ԸՆԿ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

երգ, նուագ, արտասանութիւն, պար, եւայլն

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ՇԱՎԻԼԻ ՄԷՋ

կազմակերպուած Տարօն-Տուրուբերանի հայրենակցական միութեան կողմէ, այս կիրակի: ձրի պիւֆէ աժան գիներով: Ուզողը ազատ է ճաշը միասին բերել: Բանախօսութիւններ, երգ, հայկական պար եւ նուագ: կը մասնակցի Թառիստ Աբգար՝ գեղեցիկ անակնկալներ, ուրախ ժամանց, մուտքը ազատ է:

Հաղորդակցութեան միջոցներ.— Մօնփառնասէն շոգեկառք, իջնել Շավիլի կայարանը: Լուվրէն կամ փօրթ տը Սէն-Քլուէն առնել թիւ 1 հանրակառքը իջնել Doisu, կայանը: Կազմակերպիչները պիտի առաջնորդեն ժողովուրդը ժամը 9—12 եւ 2էն 4:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՍԱՐՍԷԼԻ ՄԷՋ

Հ. Յ. Դ. «Հրայր» ենթակոմիտէի կողմէ այս կիր. ցերեկ ժամը 2.30ին Salle des Fêtes. Rue de Paris

ԱՇԽԱՐՀԻ ԴԱՏԱՍՏԱՆ

եւ խիստ ծիծաղաշարժ քոմէտի մը

Մասնակցութեամբ դերասանուհի Օր. Ա. ԿՈՍՏԱՆԵԱՆի

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ ՆՈՐ ԳՈՐԾԸ “ԻՄ ԳԻՐՔԸ„

ԳԻՆ 20 ՖՐԱՆՔ

320 էջ: կը գտնուի *Յառաջ*ի խմբագրատունը, Պալենց գրատունը, տպարան Navarre, 5 Rue des Gobelins, Paris եւ Գ. Ճաղլամեանի վաճառատունը 15 Rue Longue des Capucins, Marseille.

Ֆաքիր Թահրա պէյի ներկայացումները աննախընթաց հիացում կը պատճառեն տասնեակ հազարաւոր հետաքրքիրներու, որոնք ամէն գիշեր կ'երթան իր զարմանահրաշ փորձերը տեսնելու Théatre Antoineի մէջ (14, Bld. de Strasbourg).

Մուտքը արգիլուած է անչափահասներու եւ յղի կիներու:

Փրոֆէսէօր Մաքէնզիի հըսկողութեան ներքեւ՝ մասնաւոր բժշկական մարմին մը եւ հիւանդապահուհիներ միշտ պատրաստ են ներկայացման ատեն նուաղողներուն օգնութեան փութալու:

ՑՈՒՑԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Փարիզի շրջանային կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Ալֆորվիլի ենթակոմիտէն եւ ընկերները վաղը Շաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 4ին՝ Պիւռօ տը Թապայի սրահը:

Հ. Յ. Դ. Ազատամարտի Սեբոունդ խումբի ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, քաֆէ Մէթրօ:

Հ. Յ. Դ. Պիլեանքուրի Ջաւարեան խումբի ժողովը այս կիրակի առաւօտ ժամը 10ին ծանօթ հաւաքատեղին, ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Հ. Յ. Դ. Պէլֆօրի Վազգէն խումբի ժողովը կիր. ժ. 2ին ընկ. Ջալըքեանի սենեակը Caserne Offmont. կարեւոր օրակարգ ներկայանալ անդամատետրով, կը խնդրուի Հէրիքայի ու Պէլֆօրի մինչեւ ցարդ չարձանագրուած ընկերներէն որ ներկայանան արձանագրուելու համար:

Հ. Յ. Դ. Լիոնի կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ խումբերու պատկանող բոլոր ընկերները այս կիրակի առաւօտ ժամը 8.30ին, 162 Rue Duguesclin Դրադարանի սրահը: ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

Հ. Յ. Դ. Վիէնի «Ալյառած» խումբի ընկերական ժողովը՝ այս կիրակի, կէսօրէ առաջ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին, ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է, ներկայանալ անդամատետրերով:

ՅԱՐԳԻՈՂ Թէյասեղան մը պիտի տայ ի պատիւ գրագէտ Լեւոն Շանթի, վաղը Շաբաթ ժամը 9ին Ֆլօրիայի մէջ: կը հրաւիրուին միայն անդամները:

«ԲԱՐՁՐ-ՀԱՅՔԻ»ի հայրենակցական միութիւնը ի պատիւ իր հայրենակցին՝ Մամբրէ վրդ. Սիրունեանի սարքած է թէյասեղան մը այս կիրակի կէսօրէ յետոյ ժամը 2.30ին, 10 Rue Rampal, հայկ. ճաշարանը:

Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները: Մուտքը ազատ է:

«ԲԱՐՁՐ-ՀԱՅՔ»ի հայրենակցական միութեան կազմակերպած վիճակահանութիւնը տեղի ունեցաւ անցեալ կիրակի: Շահեցան հետեւեալ թիւերը 173, 226 եւ 250 շահողներէն կը խնդրուի ներկայանալ մինչեւ 15 օր, Պ. Պետրոս Լուսիկեանի 106 Rue Ménilmontant Paris (20), իրենց տոմսակներով, ստանալու համար նուէրները:

Գ. Ե. Ռ. Միութեան անդամ եւ համակիր բոլոր Առնուվիլցիները խորհրդակցական ժողովի կը հրաւիրուին այս կիրակի կէսօրէ առաջ ժամը 10.30ին Պ. Նիկողոսեանի սրճարանին մէջ, Առնուվիլի մէջ եւս կազմելու համար Գ. Ե. Ռ. Մ. մասնաճիւղ մը:

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Rosny s. Boisի մասնաճիւղին ֆութպօլի խաղերը տեղի կ'ունենան, այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին. հաւաքավայր Rosnyի Squareին մէջ, կայարանին դէմ:

Գ.Ե.Ռ.Մ.եան մեծ դաշտահանդէսը 21 Օգոստոսին, կը խնդրուի նկատի ունենալ սոյնթուականը:

Կը խնդրուի ընկեր Յ. Պալեանէն հանդիպիլ «Յառաջ» ընկ. Ամատունիին:

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՆ

«Լուսաբաց» մատենաշարէն

ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻԻ
ԱԼՊՈՄԸ (ՀԷՔԵԱԹՆԵՐՈՒ)
40 էջ ԳԻՆ՝ 3 ՖՐԱՆՔ
եւ

ՅԱՐՈՒԱԾԸ

Հեղ. ԱՆՏՈՆ ՉԵԽՈՎ
Թարգ. Վ. ՍԵՒՈՒՆԻ
40 էջ ԳԻՆ՝ 3 ՖՐԱՆՔ
ՓՈՍՏԻ ԾԱԽՔ ԶԿԱՅ

Դիմել՝ Vahram Sévouni 5 Av. Quihou, Saint-Mandé. (Seine), եւ «Լուսաբաց»ի գործակալներուն:

BANQUE FRANÇAISE D'EPARGNE ET DE CRÉDI[T]
Կեդրոն, 12 Rue Vivienne, Paris
Գործակալութիւններ, Cousance եւ St. Amour (Jura)
Ի պահ կ'ընդունի դրամներ՝ վճարելի տեսօրին կամ պայմանաժամով.— Ընթացիկ հաշիւ.— Արժեթուղթեր կը պահէ, կարգի կը դնէ.— Շրջաբերութեան հանուած արժեթուղթեր կ'արձանագրէ.— Սակարանի գործառնութիւններ՝ կանխիկ մասնավճարով.— Կտրօններու վճարում.— Արժեթուղթեր գանձում.— Դրամափոխութիւն.— Ելմտական եւ առեւտրական տեղեկութիւններ։
Նախ քան որեւէ ձեռնարկ, դիմել միակ ներկայացուցիչ Կ. ՏԷՐ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆի, 120 Ave. de Versailles, Paris (16)

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻ՛ՒՆ, ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻ՛ՒՆ,
Անոնք որ կ'ուզեն հայրենիքը յիշելով ապուխտ եւ սուճուխ ուտել, թող դիմեն ծանօթ կեսարացիին՝
A. ALAGUEUZIAN, Chemin de Covelle par Allauche Mars[eille]
Յաճախորդներու գոհացում տալու համար կ'ընդունի 5 քիլօի ապսպրանքներ: Մաքուր գործ: չափաւոր գին:

ՄԱՌՃԷԻ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ
ՈՒՆԻՆՔ օրուան նորոյթին համաձայն շինուած քօրսաժի, ժիլէյի, փուլ-օվըրի, էշարփի, քաշքօլի եւ քօմպինէզօնի պատրաստ մեթրք, խիստ նպաստաւոր գիներով: Այցելեցէք մեր վաճառատունը ապահովելու համար ձեր շահը: կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէ
Հասցէ՝ Maison ASLAN - MOURAD 29 Rue Trévise. Cadet Paris (9). Tél. Provence52—17

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
76, RUE BERNARD DU BOIS, MARSEILLE
Վ. Ս. ԹԷՄՈՒՐՃԵԱՆ
երդուեալ թարգմանիչ հայերէնի, թուրքերէնի եւ անգ[լերէնի]
Մարսէյլի մէջ առաջին անգամ ըլլալով կը բացուի այս տեսակ երդուեալ թարգմանիչի գրասենեակ, որ գիտութիւն եւ ձրի տեղեկութիւն պիտի տայ *ամուսնական, ժառանգութեան, դատական, առեւտրական եւ ապահովագրական* գործերու մասին:
Ամուսնութեան թուղթ կը հանենք 10 օրուան մէջ, ծննդեան թուղթ ունին 100 ֆրանքի, եթէ ոչ 300 ֆրանքի:
Պաշտօնական թարգմանութիւն՝ ամուսնական, մկրտութեան, նամակներու եւ մուրհակներու:
ՊԱՀԵՑԷՔ ՎԵՐՈՅԻՇԵԱԼ ՀԱՍՑԷՆ ՕՐ ՄԸ ՊԷՏՔ Կ'ՈՒՆԵՆԱՔ

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-[…]
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամէն ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քիթ, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ. օրերը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12:

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹ[ԵԱՆՑ]
126, Rue du Faubourg St. Denis
Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04
Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր […]

ՓՆՏՌԵՑԷՔ «ԿԱՎՌՕՇ»Ը
ԿԱՐԴԱՑԷՔ «ԿԱՎՌՕՇԻԿ»Ը
Ամէն ինչ զուարթ ակնոցով կեանքը քրքիջով, ծիծաղով
ԳԻՆ 1 ՖՐԱՆՔ 50

ԽԱԹԱԲԱ Լոյս տեսաւ վերջին թիւը, սրամիտ ծաղրանկարներով եւ ճոխ ու զուարթ բովանդակութեամբ:
ԳԻՆ ՄԷԿ ՖՐԱՆՔ
փնտռեցէք ամէն կողմ:

«Բուժանք» Լոյս տեսաւ Օգոստոսի թիւը (Բ. տարի թիւ 2) ճոխ բովանդակութեամբ: կը ծախուի Պէլվիլի եւ Սէն-Միշէլի լրագրավաճառներուն քով:

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ Շատ լաւ գործաւորուհիներ մետաքսէ ճերմակեղէններու վրայ ռօքօքօ շինող ինչպէս նաեւ ճերմակեղէններու պրօտէ շինողներ: Ներկայանալ նմոյշներով Մօսիսնեա[ն]ի, 22 Rue St. Lazare, Paris.

ՍՊԱՍՈՒՀԻ Կ'ՈՒԶՈՒԻ
Ծանօթ տան մը համար, գոհացուցիչ վճարումով, յանձնարարելի եւ խելահաս սպասուհի մը կ'ուզուի: դիմել ուղղակի ՄԱՍԻՍ տպարանը, 208bis Լաֆայէթ փողոց:

ՎԱՐՊԵՏ ԽՈՀԱՐԱՐ ՄԸ
որ 30 տարուան փորձառութիւն ունի գործ կը փնտռէ ըլլայ տունի կամ ճաշարանի մը մէջ, խիստ զիջողական պայմաններով: Դիմել «Յառաջ»ի Մ. Ա. ազդարարութեան:

ԾԱԽՈՒ ՏՈՒՆ ԵՒ ԸՆԴԱՐՁ[…]
Ծախու է օդաւէտ եւ […] մօտակայ (5 քիլօմ.) […] գիւղը հանրակառքի […] հազիւ 2 վայրկեան […] ընդարձակ պարտէզով […] ու քարաշէն տուն մը, […] մեծ դիւրութիւն: Դիմել՝ […] չիկ Շահինեանի 11 Av. […]sace-Lorraine, Noisy-le-S[ec] *գեկառք առնել* Gare de […] *կայարանէն:*

ՍԱԿԱՐԱՆ

11 Օգոստոս 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ

Սթերլին,	L. St.	
Տոլար,	Dollar	
Մարք (ոսկի)	100 Mark	
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	
Թրք. ոսկի	»	or
Մէճիտիէ	Médjidie	
Լէվա 100 հատր	Léva	
Տրախմի »	Drachme	
Լիր »	» Lire	
Պելճ. ֆրանք »	Frc. Belge	
Զուից. »	Frc. Suisse	
Լէյ 100 հատր	Ley	
Չերվոնեց	(10 Roubles or)	

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Քր. Ֆօնսիէ 1	Cr. Fonc. Eg.	
» II	»	
» III	»	
Օսմենլի երկաթ.	Lots turcs	

IMPRIMERIE - MASSIS - […]
208bis, Rue Lafayette Paris
Le Gérant : H. TEUR[…]

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ			250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200 ֆ.

"HARATCH"
Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ
Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN
Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն
208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)
TÉLÉPHONE : NORD 57-82
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS
Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ
13
ՕԳՈՍՏՈՍ
1927
13 AOUT 1927

Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 414
ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ
ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՐՈՐԴ ԽՕՍՔ

ԿԸ ՀԵՌԱՆԱ՞Յ ՎՏԱՆԳԸ

Ռուսական կոմկուսը եւ խորհրդային վարչաձեւը կրծող տագնապին առջեւն առնելու համար, Վերահսկիչ յանձնաժողովի եւ Կեդր. կոմիտէի խառն խորհրդակցական ժողովը — փրկութեան լաստը — իր նիստերը վերջացուց Մոսկուայի մէջ։

Այս խորհրդաժողովը պիտի կարենա՞յ գոյութիւն ունեցող տագնապը փարատել, թէ ստեղծուած անելին մէջ իր գլուխը պիտի կորսնցնէ։

Կան երկու լուրջ խնդիրներ, որոնք պատճառ դարձած են տագնապին եւ որոնց այս կամ այն ձեւի լուծումէն կախուած պիտի ըլլայ թէ՛ կուսակցութեան եւ թէ պետութեան փրկութիւնը կամ կործանումը։

Եթէ հեռագրական տեղեկութիւնները ճիշդ են, արդէն մեզի ծանօթ են այդ խնդիրներուն մասին ժողովին տուած որոշումները, որոնք տագնապը աւելի խորացնելու բնոյթ ունին։

Առաջին եւ կենսական կարեւորութիւն ունեցող հարցը, ընդդիմադիրներու խնդիրն է, որմէ կախուած է նաեւ պետութեան վարչաձեւի ապագան։

Երկրորդ հարցը կը վերաբերի արտաքին քաղաքականութեան, որ տագնապի բնոյթ ստացած է անգլօ-խորհրդային դիւանագիտական խզումին հետեւանքով եւ որ մեծապէս կ'ազդէ նաեւ պետական տնտեսութեան վրայ։

Հեռագիրները կը հաղորդեն թէ, տասը ժամ տեւող փոթորկալի վիճաբանութիւններէ յետոյ ոչ Սթալին եւ ոչ ալ Թրոցքի ուզեցին ո եւ է զիջում կատարել իրենց տեսակէտներէն։ Ժողովը գինադուլ մը կ'որոշէ, պարսաւելով միայն ընդդիմադիրներու պայքարը, իբրեւ կուսակցական կարգապահութեան հակառակ, բայց… միաժամանակ թոյլ տրուած է, որ ընդդիմադիրները իրենց տեսակէտները պարզեն կուսակցական մամուլին մէջ, բան մը, որ առաջ արգիլուած էր։

Ժողովը համարձակութիւն չէ ունեցած կեդր. կոմիտէէն հեռացնելու Թրոցքին եւ Զինովիէվը, որովհետեւ, թէեւ Սթալինի ձեռքն են գանձը եւ կէփէուն, բայց Թրոցքին ալ իր եւեւ ունի կուսակցական պատկառելի հատուած մը, կարմիր բանակին մէջ ուժեղ կողմնակիցներ եւ կէփէուին մէջ իրեն գործակիցներ։

Ժողովը փորձած է տագնապը ձիւնով ծածկել, վտանգը հեռացնելու եւ ժամանակ շահելու համար։ Կը թուի թէ հակառակ արդիւնքի պիտի հասնին. որովհետեւ, Թրոցքի կը յայտարարէ թէ՛ «Սթալինի իշխանութեան վրայ մնալը կը նշանակէ Ռուսաստանի կործանումը»։

Այս հաստատ համոզումը ունեցող ընդդիմադիրները պիտի աշխատին վտանգը հեռացնել եւ ոչ թէ գինադուլով մը՝ զայն տեւականացնել։

Արտաքին քաղաքականութեան մասին Պուխարինի զեկուցումէն յետոյ ժողովը կը գտնէ, որ Խորհրդային Միութեան դէմ հակայեղափոխական պատերազմի հաւանականութիւնը ներկայ պայմաններուն մէջ աւելի վտանգաւոր ձեւ կ'առնէ։ Թշնամիներու դիւանագիտական եւ զինուորական մեթոտը կը ձգտի իրականացնել պաշարում մը Խ. Միութեան շուրջը։

Այս երեւոյթներուն առջեւ կ'որոշուի, ընդգրկել խաղաղասիրական քաղաքականութիւն մը։ Քանի որ անհնար է ճշդել թէ հակառակորդներու զինուորական յարձակումի օրը ե՞րբ է, բայց եւ այնպէս այս վտանգին հանդէպ անհրաժեշտօրէն պատրաստուելու պէտք կը տեսնէ պաշտպանելու համար Խորհրդ. Միութիւնը։

Սակայն հակառակ պատերազմի մը հաւանականութեան Խորհրդային Միութեան դէմ եւ իրենց կողմէ զինուած ընդհարումի մը տենդային պատրաստութեան, ժողովը կ'որոշէ գոյութիւն ունեցող յարաբերութիւնները պահել դրամատիրական պետութիւններուն հետ տնտեսական գետնի վրայ, առանց խախտելու իրենց տնտեսական և քաղաքական մեթոտի հիմերը։

Այս որոշումները ցոյց կուտան, թէ կոմկուսի առաջնակարգ ղեկավարները եւ քաղաքագէտները իրենց աչքերը գոցած իրականութեան առջեւ՝ կուտան օդային որոշումներ, որոնք դատապարտուած պիտի ըլլան արխիւի զարդ կազմելու միայն։

Եթէ կը մատնանշուի պատերազմական վտանգ մը Խորհրդ. Միութեան դէմ։ Եթէ համոզուած են որ քաղքենի պետութիւններու դիւանագիտական ու տնտեսական մեթոտները կը ձգտին Խորհրդային Միութիւնը տնտեսական պաշարումի ենթարկելու։ Ու կարեւորը, եթէ Խորհրդային Միութեան ամբողջ տնտեսութիւնը ի սպաս դրուած է պատերազմի պատրաստութեան։ Որքան ալ ճնշող ըլլայ խորհրդային տնտեսութեան վիճակը, կարելի չէ երեւակայել թէ՛ հակառակորդ հանդիսացող քաղքենի պետութիւններու հետ տնտեսական յարաբերութիւնները, ուէէ օգուտ կրնան տալ խորհրդային տնտեսութեան։ Նոյնիսկա պարզապէս ինքնախաբէութիւն է։

Ահա երկու կարեւոր եւ տագնապեցուցիչ հարցեր, որոնց թէ լուծում տրուած է, այլ քաոսը աւելի սաստկանալու միթ ծառայած են ժողովի վիճաբանութիւնները։

Վերջնականապէս խախտուած է կուսակցական միասնութիւնը։ Շփոթի մէջ ինկած է արտաքին քաղաքականութիւնը։ Քայքայումի մէջ է պետական տնտեսութիւնը։

Եթէ կիսամիջոցներով ժողովը փորձած է միայն հեռացնել վտանգը, ժամանակը մեզի պիտի ցոյց տայ թէ՛ որքան անզօր այդ միջոցները։

Ա.

ՄԱՄՈՒԼ

ՏԽՈՒՐ ԲԱՐՔԵՐ

Մարսիլիոյ Հայ Սիրոյ տխուր շեշտերով կ'անդրադառնայ հայկական ցաւալի ունակութեան մը վրայ, *«վճարելու մասին հայ բաժանորդներու քար անտարբերութիւնը»*, ու դիտել կուտայ (11 Օգոստոս).

— *«Զուտ մեր հանրային գաղափարները տարածելու ցանկութեամբ, մենք սիրով պիտի ուզէինք բոլորին ձրի թերթ ղրկել, եթէ հնարաւորութիւն ըլլար ապրիլ լոկ «հոգին սուրբ»ով. այլ, ափսո՛ս, տառերը, տպարանը, թուղթը, մելանը, փոստը, խմբագրատան վարձքը, բոլորը, բոլորը անհուր մղձաւանջներու պէս կանգնած են մեր դիմաց ու չեն հասկնար, չեն կրնար հասկնալ մեր զգութիւնը. անոնք կը պահանջեն անողոք այլ արդար բրտութեամբ մը իրենց իրաւունքը, օրը օրին, կանխիկ, մինչ մենք աչքերնիս յառած՝ կը սպասենք, կը սպասենք երկար շաբաթներ, ամիսներ, տարիներ…*

«Ի՞նչ է պատճառը այս վհատեցուցիչ երեւոյթին. ընթերցասիրութեան պակա՞սը արդեօք. կը կարծենք թէ ո՛չ. ընթերցասիրութիւնը, ի հարկէ ոչ լայն չափերով, բայց բաւական տարածուած է քանի որ շատ շատեր կ'ուզեն թերթ կարդալ առանց վճարելու…: Պարզապէս չկամութիւն է, ուրիշ ոչինչ. շատեր թերթ կարդալը կ'երեւի ազգային շնորհ մը կը համարին խմբագրութեանց համար ու կը բաւականանան, լոկ կարդալով առանց վճարելու։

«Հայ երիտասարդը, հայ մարդը հարիւրներ կը ծախսէ սրճարանի, ալքոլի ու այլ գեղխ ու աղտոտ հաճոյքներու համար, բայց կը խնայէ քանի մը ֆրանքը հայ գրականութեան ու մամուլի համար։

«Մենք ողորմութիւն չենք պահանջեր, այլ իրաւունք. եւրոպացի ամենածոյն անգամ առտուն կանուխ նախաճաշի նման էական բան մը կը համարի «իր» թերթը գնել ու կարդալ. նա կը հասկնայ թէ թերթի մը համար «հարկ է», «պէտք է» վճարել ճիշդ այնպէս ինչպէս հացին ու այլ բոլոր պիտոյքներու համար. «չարլսթոն» ու այլ ամէն նորաձեւութեանց հետեւելու ընդունակ Հայերը ինչո՞ւ չեն սորվիր այս մէկ բանն ալ, որ պարզ պարտագիտակցութիւն մըն է եւ ոչ շնորհ մը։ Մինչեւ ե՞րբ հայ մամուլը պիտի մնայ մուրացկանի դերին մէջ. միթէ՞ տարրական ամօթ բսուած բանն ալ չունինք։

«Իր առօրեայ ծախսերու շարքին հայ մամուլը պէտք է ելքի սիւնակին տակ անցընէ նաև անբարեխիղճ բաժանորդներու պարտքը, որ շատ անգամ մուտքէն աւելի գերակշիռ է եւ այս ամօթ մըն է մեր ազգային արժանապատուութեան իսկ դէմ։

«Պէտք է զգալ ու հասկնալ վերջապէս»։

ՖՐԱՆՍ. ՕԴԱՆԱՒ ՄԸ ԻՆԿԱՒ

Օդանաւորդ Կիյեօմօ, երբ փորձեր կը կատարէր Ռօքանքուրի դաշտերուն վրայ, մեքենային խանգարման պատճառով վար ինկաւ 1000 մեդր բարձրութենէ մը։ Օդանաւը ջարդուփշուր եղաւ, Կիյեօմօ մեռաւ։

Դժբախտ օդանաւորդը կը պատրաստուէր օդային արշաւի մը, Փարիզէն Փէքին, անցնելով Մոսկուայէն։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Սաքքօ-Վանցեթթիի դատը պիտի վերաքննուի

Մահապատիժի յետաձգման որոշումը տրուելէ վերջ, Սաքքօ եւ Վանցեթթի Չարլսթաունի բանտին մահապարտներու խցիկէն հանուեցան։ Մասսաչուսէցի Գերագոյն Ատեանի Նախագահ դատաւոր Սէնտըրսըն յայտարարեց թէ պաշտպան փաստաբան Արթըր Հիլի դիմումին վրայ, որոշուած է դատը վերաքննութեան ենթարկել։

Եթէ կառավարիչ Ֆուլլըր որոշեալ ժամէն 39 վայրկեան առաջ յետաձգումի հրաման տուած չըլլար, Սէնտըրսընի վերաքննութեան որոշումը շատ ուշ պիտի հասնէր։ Յետաձգուեցաւ նաեւ մահապատիժը Փորթուկալցի ոճրագործ Սէլէսթինօ Մատէյրօսի, որ ինչպէս կը յիշուի, 1925ին դատարան դիմելով յայտնած էր թէ Սաքքօ-Վանցեթթիի վերագրուած ոճիրին հեղինակը ինքն է։ Սաքքօ 26 օրէ ի վեր հացադուլ կ'ընէ։ Արդէն շատ նիհարցած է եւ առողջական վիճակը մտահոգութիւն կը պատճառէ։ Փաստաբանները կը վախնան որ Սաքքօ չկարենայ ապրիլ մինչեւ Օգոստոս 22։

Վանցեթթիի քոյրը, որ չէր կրցած շոգենաւ նստիլ անցած շաբաթ, Փարիզի մէջ առջի գիշեր մինչեւ լոյս անքուն անցուց՝ լուրերու սպասելով։ Յետաձգումի հեռագիրը հասնելուն, ամերիկեան հիւպատոսարանը գնաց եւ յաջողեցաւ երթալու վիզա ստանալ։ Օր. Վանցեթթի «Աքուիթանիա» շոգենաւով այսօր Շէրպուրկէն կը մեկնի եւ ամսոյն 19ին Նիւ Եորք կը հասնի։

Միւս կողմէ եղեռնափորձերը կը շարունակուին աշխարհի ամէն կողմը։

Շիքակոյի կեդրոնը կօշիկի մեծ գործարանի մը մէջ երէկ առաւօտ դժոխային մեքենայ մը գտնուեցաւ։

Ֆիչպուրկի (Մասաչուսէց նահանգ) քաղաքապետութեան եւ շրջակայ շէնքերուն մէջ զօրաւոր պայթումներ տեղի ունեցան։ Անձի կորուստ չկայ։ Սօֆիայի մէջ ամերիկեան հիւպատոսարանին մօտ անվնաս ռումբ մը պայթեցաւ։ Կորուստ չկայ։ Չեծեալ ոստիկաններ անմիջապէս պաշարեցին թաղը եւ ձերբակալեցին բազմաթիւ կասկածելիներ։ Քանի մը օրէ ի վեր Սօֆիայի ամերիկեան դեսպանատունն ու հիւպատոսարանը հսկողութեան տակ էին արդէն։

Լոնտոնի մէկ վաճառատան մէջ ալ ռումբ մը գտնուեցաւ։ Պալի հեռաձայնի խցիկին եւ հանրակառքի կայանին մէջ պայթած ռումբերուն հետեւանքով վիրաւորուած կիներէն մէկը մեռաւ։ Եաֆայի հրէական թաղին՝ Թէլ-Ավիվի մէջ բանւորները ցոյց մը կատարեցին՝ Սաքքօ-Վանցեթթիի ի նպաստ։ Շուէտի բանւորական կազմակերպութիւնները Օգոստոս 18ին 24 ժամուան գործադուլ պիտի ընեն։

Ուաշինկթընէն հեռագիր մը կ'ըսէ թէ այսուհետեւ օտարականներու Միացեալ Նահանգները մտնելուն մասին խստութիւնները պիտի աւելնան։

Ի՞նչպէս կրնան ճամբորդել Թուրքիոյ մէջ

«Վագըթ» կը գրէ.— Հայերուն եւ օտարներուն, երկրին մէջ ճամբորդութեան միջոցին, պէտք է որ ամէն կուսակալութիւն հրաման ուղղէ այս մասին Ներքին գործավարութեան։ Հասկցուած ըլլալով որ կարգ մը կուսակալութիւններ մոռնալով այս պարագան կ'արտօնեն այս կարգի ճամբորդութիւնները, Ներքին գործավարութեան կողմէ շրջաբերականով հաղորդուած է Նահանգներու կուսակալներուն եւ ոստիկանական տնօրէնութեանց թէ՛ ասկէ վերջ ո՛եւէ օտարականի ճամբորդութեան համար, պէտք է անպատճառ արտօնութիւն խնդրեն յիշեալ գործավարութենէն։

Հելլէն դահլիճը հրաժարած

ԱԹԷՆՔԷՆ կը հեռագրեն 11 Օգոստոս Թուականով.—

Ներքին Նախարար Ցալտարիս ընդդիմացած ըլլալով Նախարար Քաֆանտարիսի ելմտական ձեռնարկներուն, միացեալ դահլիճը հրաժարեցաւ։

Մուսթաֆա Քէմալ կը ճամբորդէ՞

ՊԷԼԿՐԱՏԷՆ Օգոստոս 11 Թուականով կը հեռագրեն Հաւասի գործակալութեան.—

Թերթերը կը գրեն թէ Մուսթաֆա Քէմալ փաշա Սուպոթիցայէն անցած է եւ կ'երթայ Պուտափէշթ։ Քէմալ փաշա պիտի շարունակէ ճամբան դէպի Քարլօվի-Վարի, ուր պիտի հանդիպի Չեխօսլաւաքիոյ Նախագահ Մազարիքի։

Մահափորձ Ցունաստանի թագաւորին դէմ

Ցունաստանի Նախկին Թագաւոր Եորկիոս Պուտափէշթէն շոգեկառքով Վէլտէս կ'երթար։ Ռումանիոյ Քիքինտա կայարանին մէջ բազմութիւն մը կը սպասէր կառախումբին։ Յանկարծ ամբոխին մէջէն երեսունհնգ մարդ մը ճեղքեց շարքերը, հակառակ ոստիկանութեան արգելքին, եւ անցաւ քարափին վերապահուած մասը։ Մարդը կ'ըսէր թէ ռումանացի օրագրող է։ Երբ կառախումբը հասաւ եւ թագաւորը դրան առջեւ երեւցաւ, անծանօթը սկսաւ ատրճանակ պարպել անոր ուղղութեամբ։ Գնդակները վրիպեցան։

Մարդը անմիջապէս ձերբակալուեցաւ։ Վրայէն գտնուեցաւ ուրիշ լեցուած ատրճանակ մը եւ վտանգաւոր թուղթեր։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՈՃՐԱԳՈՐԾՆԵՐՈՒՆ ԱՐԺԱՆԻ ՊԱՏԻԺԸ

Ողբացեալ ընկեր Վ. Ահան վարդապետեանի սպանիչներուն դատավարութեան մասին գրեցինք արդէն։ Պէյրութէն հասած լրացուցիչ տեղեկութիւններու համաձայն, վկաներու ունկնդրութիւնը լրանալէ վերջ, ընդհանուր դատախազը կ'արտասանէ ամբաստանական բուռն ճառ մը պատմելով ոճիրին պարագաները եւ հաստատելով Միհրան Աղազարեանի, Աբրահամ Թոմարզալեանի եւ կառապան Նիկողոսի գործակցութիւնը, խիստ պատիժ կը պահանջէ այս ոճրագործներուն համար. գալով միւս ամբաստանեալներուն՝ Միսաք Վեհունիի, Ասատուրի եւ Երուանդ Ցատուրեանի, անոնց պարագան կը ձգէ դատարանի գնահատման։

Այրի տիկին Վարդապետեանի փաստաբան Քամիլ Էտտէ կուռ տրամաբանութեամբ խիստ պերճախօս ճառի մը մէջ կը նկարագրէ ոճիրը, կանգ կ'առնէ նախորդ դէպքերուն վրայ, որոնք զինեցին Աղազարեանն ու ընկերները ընտանիքի պարկեշտ հայր Վարդապետեանի դէմ. որ իր ետեւ կը ձգէ այրի մը, երեք զաւակներ եւ ութսունամեայ մայր մը, բոլորն ալ անպաշտպան։

Փաստաբանը կը հաստատէ նաեւ մեղսակցութիւնը Աբրահամ Թոմարզալեանի եւ կառապան Նիկողոսի՝ վկայութեամբը տօքթ. Թիւթիւնճեանի, որ տեսած է զանոնք ոճիրին վայրը։ Կ'ամբաստանէ նոյնպէս Միսաք Վեհունին, Երուանդ Ցատուրեանը, իբրեւ մասնակիցները ոճրագործներուն, ինչպէս վկայած են բազմաթիւ անձեր։

Ամբաստանեալներուն չորս փաստաբանները ամէն ճիգ կը փորձեն ազատելու համար գոնէ Աբրահամն ու Նիկողոսը։ Սակայն դատարանը, համոզուած Միհրան Աղազարեանի, Աբրահամ Թոմարզալեանի եւ կառապան Նիկողոսի ոճրագործութեան մասին ցոյց տրուած փաստերուն, երեքն ալ կը դատապարտէ 15 տարի բանտարկութեան եւ տաժանակիր աշխատանքի։ Ասկէ զատ, դատապարտեալները ողբացեալ Վարդապետեանի որբերուն պիտի վճարեն 2500 սուրիական ոսկի տուգանք։

100,000 ՏՈԼԱՐԻ ՏՈՄՍԱԿ

Գրեցինք թէ անգլիացի օդանաւորդ մը, թերթերուն ազդ տուած էր գտնելու համար ճամբորդ մը, որ վճարովի ուզէր օդանաւով Եւրոպայէն Ամերիկա երթալ։

Ամերիկայէն անմիջապէս յաճախորդուհի մը ելաւ, Միս Պօլ, որ կ'առաջարկէ 100,000 տոլար տալ իբրեւ օդանաւի տոմսակին։

Օդանաւով Ամերիկա վերադառնալէ յետոյ, դժուար չէ գուշակել, որ սիրողին ձեռքը խնդրող թեկնածուները պիտի աւելնան։

ՀԵԾԵԼԱՇԱՐԺԻ ԱՐՇԱՒ

Մոսկուայի ինքնաշարժի ակումբները կազմակերպած են հեծելաշարժի արշաւ մը Մոսկուա-Վարշաւա-Պերլին-Փարիզ-Ռիկա-Լէնինկրատ-Մոսկուա գիծին վրայ։

Ռուս առաջնակարգ հեծելանաւորդներ Շիկորին, Իվանէնքօ, Նովայէք, Զայցէք, Մարոչնիք, Փէթրօֆ, պիտի մասնակցին արշաւին։ Գիծին երկարութիւնն է 8,000 քիլոմեդր։ Մեկնումը քանի մը օրէն։

CCCP.

ՎՐԱՑ ՄԵՆՇԵՒԻԿՆԵՐՈՒ ԴԱՏԸ

Խորհրդային Միութեան մէջ, այսօր, հանրային միտքը ամէնէն աւելի յուզող խնդիրը ընդդիմադիրներու դատն է, որ քանի մը օրէ ի վեր կը կատարուի խիստ գաղտնապահութեամբ Կոմկուսի բարձրագոյն մարմիններու մէջ։ Մամուլը ոչինչ կուտայ անոր մասին։ Հատ ու կտոր ակնարկներ միայն, պատահական արտայայտութիւններ, խնամքով ընտրուած քաղուածքներ ընդդիմադիր պետերու ճառերէն ու գրութիւններէն, եւ բազմաթիւ բանաձեւեր՝ ընդունուած Սթալինի «բանուոր հօտին» կողմէն՝ ընդդէմ «երես առած ընդդիմադիրներուն» — ահա ամբողջը։

Պէտք է յուսալ, որ մինչեւ յաջորդ շաբաթ կացութիւնը չափով մը կը պարզուի, դատական վճիռը կը դառնայ լոյսնի ու կարելի կ'ըլլայ որոշ եզրակացութիւններու յանգիլ։ Հետեւաբար, վերապահելով խօսքը ընդդիմադիրներու մասին յաջորդ տեսութեան, այս անգամ, մեր խոստման համաձայն նորէն անդրադառնանք վրացի մենշեւիկներու դատավարութեան, Թարքովի մէջ։

Հետաքրքրականը, ի հարկէ, դատական վճիռը չէ, թէեւ ան ևս դուրկ չէ շահեկանութենէ։ Բոլոր ամբաստանուողներէն միայն ոուս Փենքով — Փոլժինն 'դատապարտուեցաւ դնդակահարութեան. միւսները ստացան բանտարկութեան պատիժ՝ աւելի կամ պակաս չափով։ Անճափարիձէն, որ գլխաւոր մեղադրուողն էր, դատապարտուեցաւ 7 տարուան բերդարգելութեան։

Դատավարութեան ընթացքին վրացի ամբաստանեալներէն մէկ քանին — եւ ինքը Անճափարիձէն — տուին մանրամասն տեղեկութիւններ վրաց տարագիրներու քաղաքական գործունէութեան մասին, իսկ մեղադրուողներէն մին՝ Կոկորիչվիլի, վերջին պահուն, դատարանի առջեւ բացաւ շատ մը գաղտնիքներ, և իր դատաճանութեան համար, բնականաբար, արժանացաւ խորհրդային դատարանի ներողամտութեան։

Դատավարութեան ընթացքին պարզուեցաւ հետեւեալ պատկերը.

Վրացի քաղաքական տարագիրները, արտասահմանի մէջ, կը շարունակէն գործօն պայքար մղել խորհրդային սիրապետութեան դէմ՝ նպատակ ունենալով վերականգնել վրաստանի անկախութիւնը։ Պայքարը վարող ուժերու կեդրոնը Փարիզն է, ուր կը գտնուի վրաստանի ազգային կառավարութիւնը Ն. Ժորտանիայի նախագահութեան տակ, միշկուսակցային կոմիտէն, որու մէջ կը մտնեն մենշեւիկ եւ ազգային-դէմոկրատ կուսակցութիւնները, եւ վրաց սոց-դէմ. մենշեւիկեան կուսակցութեան արտասահմանեան Բիւրօն, որու աչքի ինկող դեկավարներն են նոյն Ն. Ժորտանիան եւ Ն. Ռամիշվիլին։ Պայքարի զէնքերէն մէկն ալ վրաց դեսպանատունն է՝ Ա. Ձհենկէլիի գլխաւորութեամբ, որ կը շարունակէ ճանչցուիլ Ժրանսայի կողմէն, իբրեւ վրաստանի օրինական ներկայացուցիչը։

Արտասահմանի Վրացիները կապ ունին Ադրբէջանցիներու, Կովկասեան Լեռնականներու, Թուրքիոստանցի եւ Ուկրաինցի ազգայնականներու հետ, որոնց հետ միասին կազմած են հակառուս «Կովկասեան անկախութեան կոմիտէ»ն եւ կը հրատարակեն Ֆրանսերէն «Փրոմեթէ» ամսագիրը։

Վրացիները սերտ յարաբերութեան մէջ են նաեւ օտար պետութիւններու հետ, մասնաւորապէս Լեհաստանի, որու բանակին մէջ կան վրացի զինուորականներ, գլխաւոր ապահովութեան մէջ կը պաշտօնավարէ վրացի զօր. Ջաքարիձէն, զինուորական վարժարաններու մէջ կան վրացի ուսուցիչներ եւն.։ Լեհական կառավարութեան քով կայ վրաստանի անպաշտօն ներկայացուցիչը Իմեձէն, որ մօտիկ յարաբերութեան մէջ է լեհ քաղաքացիական եւ զինուորական գործիչներու հետ։ Անհաւանական չէ, որ Լեհաստանը դրամապէս ալ կ'օժանդակէ Վրացիներուն։

Վրաց արտասահմանեան մարմինները կեդրոնի կապակցութեան մէջ են Վրաստանի մարմիններու եւ գործիչներու հետ։ Վրաստանի մէջ ալ կայ միշկուսակցական կոմիտէ եւ մենշեւիկեան կուսակցութեան կեդրոնական կոմիտէն։ Կապը Վրաստանի եւ արտասահմանի միջեւ կը պահուի մէկ քանի գիծերով,— Թուրքիոյ ճամբով, Լեհաստանէն՝ Ուկրաինայի վրայով եւլն.։

Ուկրաինական գիծը կը գործէ շնորհիւ Լեհացիներու աջակցութեան։ Վարշաւայի եւ Լվովի լեհ սպայակոյտերուն քով կան վրացի ներկայացուցիչներ։ Փարիզէն եկող վրացի գործիչները օժանդակութիւն ու ցուցմունքներ կը ստանան լեհ սպայակոյտի սպաներէն եւ անոնց սուրհանդակներու օգնութեամբ, ծածուկ, կ'անցնին սահմանը։ Ուկրաինայի ու Ռուսաստանի որոշ մասերուն մէջ կան կամ եղած են զաղտնի մարմիններ ու կայաններ, որոնք կ'ընդունին արտասահմանէն եկող գործիչներն ու զրականութիւնը եւ կապ կը պահեն երկրի եւ տարագրութեան մէջ գտնուող կազմակերպութիւններուն միջեւ։

Դատավարութեան ընթացքին պարզուած է գործունէութիւնը Բիէվի մարմինը— կայանի։ Անիկա ընդունած է Փարիզէն, Ժորտանիայի հրահանգներով եկած Անճափարիձէն, պահած եւ օգնած է անոր, ճամբու դրած է վրաստան եւ վերադարձին նորէն պատսպարած է։

Բիէվի մարմինը, Անճափարիձէի մասնակցութեամբ, որոշած է Աստրախանի մէջ կազմել գաղտնի մարմին մը, «Արեւելեան Ժողովուրդներու Տուն» անունով, հիմնել գաղտնի տպարան եւ զրաւոր ու բանաւոր պրոպագանդ վարել, արեւելեան ժողովուրդները Մոսկուայի դէմ ապստամբեցնելու դիտաւորութեամբ։

Եթէ հաւատալու ըլլանք դատարանի մէջ տրուած ցուցմունքներուն, վրացիներու ծրագիրները եղած են շատ ընդարձակ — կազմակերպել ու ոտքի հանել ոչ միայն վրաստանն ու Կովկասիան, այլ եւ «արեւելեան ժողովուրդները», անշուշտ, Թուրքիստանն ու Կասպից ծովէն վեր գտնուող ոչ-ռուս ազգերը։ Ծրագիր մը, որ եթէ ցնորական ալ չէ, յամենայն դէպս, քիչ մը անհամեստ է վրաց կուսակցութիւններու բանական համեստ ուժերուն հետ համեմատելով։

Դատավարութեան ընթացքին անհերքելի փաստերով հաստատուած է վրաց սոցիալ-դէմոկրատներու եւ լեհ զօրահրամանատարութեան ու լրտեսներու գործակցութիւնը։

Դատավարութեան ուշադիր հետեւողը չի կրնար չնկատել նաեւ այն վերին աստիճանի տարօրինակ պարագան, որ վրաց կազմակերպութիւններու ներքին կեանքն ու անցուդարձը ամենայն մանրամասնութեամբ յայտնի է պոլշեւիկներուն։ Կէսփէուն սկիզբէն մինչեւ վերջ հետեւած է վրաց յեղափոխականներու գործունէութեան եւ ձերբակալած է իր յարմար նկատած վայրկեանին։ Բոլոր թելերը գտնուած են Կէսփէուի ձեռքը։ Այսպիսի պայմաններու մէջ գործելը կը դառնայ շատ դժուար։

Խաբքովի դատավարութիւնը անգամ մը եւս հաստատեց, որ մեր հարեւանները պարապ նստած չեն ու կը շարունակեն ճիգեր թափել իրենց հայրենիքի ազատութիւնը վերականգնելու համար։

Ս. ՄԱՍՈՒՐԵԱՆ

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

ՄԵՆԱՄԱՐՏԸ (LE DUEL)

Comèdie Française*ը, նախորդ շաբաթ ներկայացուց ֆրանսացի ակադեմական* Henri Lavedan*ի «Մենամարտը» (Le Duel) հոգեբանական յուզիչ առասը 3 արար։*

Լավտանի այս գործը ունի հազուագիւտ նրբութիւն, ոչ մէկ մոլորում, ոչ մէկ աւելորդ անարան, յստակ, տրամաբանուած, ներդաշնակօրէն ամբողջացած և լաւ ուսումնասիրուած։ Զուտի ճոխ տեսարաններ եւ ամբողջ խաղը կեդրոնացած է չորս հոգիի վրայ։ Բեմին վրայ յաճախ միայն երկու հոգի կ'երեւին։

Նիւթը.— Երկու եղբայրներ, մանուկ հասակէն սկսեալ, զիրար կ'ատեն և ժամանակի ընթացքին կը դառնան անհաշտ թշնամիներ։ Անոնցմէ մէկը հոբելենական տունէն վռնտուելով կը զրկուի ժառանգական ամէն իրաւունքէ, կը դառնայ կրօնի պաշտօնեայ՝ Աբբայ Դանիէլ անունով։ Միւս եղբայրը համբաւաւոր բժիշկ մը, սեփական դարմանատան մէջ կը բժշկէ հիւանդները, իր խղճին եւ գիտութեան անսալով միայն։

Վարագոյրը բացուած ժամանակ մենք կը տեսնենք բժիշկ Մ'օբէյը իր դարմանատան մէջ և 15 տարիէ ի վեր բաժնուած իր եղբօրմէն։

Իրեն այցելած է զեղեցիկ եւ մանկամարդ դքսուհի տը Շայլ, որուն ամուսինը մտային խանգարման ենթարկուած, յանձնուած է բժիշկին խնամքներուն։ Դքսուհին շատ տառապած է, ու կը բացատրէ բժիշկին թէ ինչպէս միամտօրէն, պերճանքէն շլացած, պատահաբար, ամուսնացած է զուքսին հետ եւ դժբախտացած։ Բժիշկը ամուրի է որովհետեւ զինուորին պէս բոլոր անոնք որ կանչուած են կռուելու,—մանաւանդ բժիշկները — պարտաւոր են պատկանիլ ամէնուն, եւ ոչ թէ անհատի մը...։ Ու չի վարանիր Զինաստանէն իրեն այցելութեան եկած Պօլէն եպիսկոպոսին խոստովանիլ թէ իր անհատական հայեացքները երբեք չեն հաշտուած սիրոյ եւ ամուսնութեան հետ։ Բայց եպիսկոպոսը անոր աչքերուն եւ հոգւոյն խորը կարդացած է ամէնէն աւելի սիրով վառուող եւ ամուսնութեան տենչացող մարդու մը զգացումները։

Նոյն պահուն 15. տարուան բացակայութենէ մը յետոյ յանկարծ բժիշկին կը ներկայանայ Աբբայ Դանիէլը, որ իր հովանաւորած կարօտեալներուն հիւանդանոցին համար, կը խնդրէ եղբօրմէն, որ երբեմն այցելէ, և ձրիաբար դարմանէ իր հիւանդները, խնդրելով նաեւ որ բարեհաճէ զքսուհի Շայլին մօտ, իր կարօտեալներուն նպաստ մը ստանալու համար։ Առաջին խնդրանքին հակառակ է բժիշկը, որովհետեւ չուզեր կրօնքի պաշտօնեաններուն հովանաւորած մէկ հաստատութեան ծառայել։ Իսկ երկրորդին՝ համար խորհուրդ կուտայ եղբօրը, որ անձամբ դիմէ զքսուհիին։ Աբբան ճարահատ կը մեկնի։ Բայց բժիշկին հոգւոյն մէջ սկսած է պայքարը։ Եւ ի վերջոյ կը խոստովանի իր բուռն սէրը հանդէպ զքսուհիին, որ նախապէս անդրդուելի կը ւիներ այս նոր սիրոյն, բայց վերջը տեղի կուտայ եւ կը խոստանայ յաջորդ օրը կրկին այցելել բժիշկին։ Եւ սակայն զքսուհին, խղճահարուած, յաջորդ օրը որոշեալ ժամուն, կ'երթայ... Աբբայ Դանիէլի ձօտ, որ զրաւոր դիմած էր կարօտեալներուն նպաստ մը ստանալու համար։ Այս առիթէն օգտուելով, զքսուհին կը խոստովանի իր նոր մեղքը եւ կ'ուզէ փրկուիլ։ Աբբայ Դանիէլ ի զին ամէն զոհողութեան կ'որոշէ զքսուհիին հաւատութեամբ պալքարիլ փորձիչին դէմ։

Նոյն պահուն սակայն վրայ կը հասնի բժիշկը, եւ տեսնելով իր սիրած կինը եղբօրը տանը մէջ, կ'ուզէ տեսակցիլ զքսուհիին հետ։ Աբբայ Դանիէլ սոսկումած է մահամերձի մը այցելութեան երթալ, եւ կը թողու զանոնք, առանձինն առանց դիտնալու թէ իր եղբայրն է։ Վերադարձին, երբ կը տեղեկանայ իրողութեան, բուռն պայքար մը կը սկսի երկուքին միջեւ, դաղափարներու մենամարտը։ Աբբան կ'ուզէ մեղքի մէջ ինկած կինը ապատել փորձիչէն ճիրաններէն, մինչ բժիշկը կ'ընդդիմանայ, որովհետեւ կ'ուզէ ամուսնանալ իր սիրածին հետ։ Աբբան անդրդուելի է եւ համոզուած, որ բժիշկին սէրը հիմ չունի անողոք կերպով տուներն զուրս կը վռնտէ իր եղբայրը։ Զքսուհիին ամուսինը կը մեռնի դարմանատան մէջ, այլեւս ինքն էր իր սրտին տէրը, ինք եւս կը սկսի սիրել բժիշկը։ Կը տեղեկանայ թէ իր խոստովանահայրը եւ իր սիրականը իրարու եղբայրներ են։ Կը դիմէ Եպիսկ. Պօլէնին և կը բացատրէ իր զրութիւնը։

Եպիսկոպոսը, համոզուած՝ զքսուհիին եւ բժիշկին իրարու հանդէպ ունեցած փոխադարձ սիրոյն անկեղծութեան, կ'ուզէ հեռացնել Աբբայ Դանիէլը, այդ եղբայրասպան պայքարէն եւ տանիլ Զինաստան։

Զքսուհին կը հնազանդի, կը խոստովանի Աբբայ Դանիէլին, թէ կ'ուզէ վերամուսնանալ, եւ այդ ապագայ երջանկութիւնը կը պարտի Աբբայինն։ Նոյն պահուն վրայ կը հասնի Աբբային եղբայրը։ Երկու եղբայր կ'ողջագուրուին։

*Դերակատարներէն՝ Le Bargy, այս զգալուն դերասանը կ'անձնաւորէր L'Abbé Daniel*ի դերը, նուրբ արուեստով եւ հիանալի խաղարկութեամբ մը, որ մրցակից չի ճանչնար։ Lavedan *այս թատերախաղը գրած է 1905ին, եւ անկէ ի վեր 22 տարի միշտ ինք խաղացած է L'Abbé Daniel*ի դերը։

Alexandre *ստանձնած էր բժիշկ Մ'օբէյին դերը, զոր տարաբաղձութեամբ արտայայտելով, անկրօն, խիզախ, բայց սիրով տառապող հոգիի մը առասպանքը։ Դքսուհիին դերը ստանձնած էր Տիկին Ռօպին, որ ապրեցաւ տառապանքի, սիրոյ եւ փոթորկի տեսարանները։*

ՏՐԴԱՏ

ՀԱՅ ԹԱՏՐՈՆ

«ՀԻՆ ԱՍՏՈՒԱԾՆԵՐ»

Մարութեան - Սարեան խումբը Օգոստոս 6 Շաբաթ գիշեր, Մարսիլիոյ «Լը Պօն Թէաթրը»ին մէջ ներկայացուց «Հին Աստուած»ները։

Վեց հարիւր հոգի պարունակող այս սրահը լեցուած էր երկսեռ բազմութեամբ ու շատեր ալ ստիպուեցան ոտքի վրայ մնալ մինչեւ վերջ։

Հետաքրքրութիւնը աննախընթաց էր «Հին Աստուած»ներու հեղինակը, Լ. Շանթ, ծանօթ է Մարսիլիահայ գաղութին։

Խաղը հինի եւ նորի կռիւն է, միտքին ու սիրտին։

Երիտասարդ աբեղայ մը, զգայուն եւ վառվռուն, կը սիրէ իշխանի մը աղջիկը, զոր ազատած էր ծովէն։ Ու, յետոյ, երկար ատեն կը մաքառի, կը վանայ մեղանչելէ, բայց չի կրնար իր բնական զգացումները մեռցնել։ Փոթորկալոյզ ծովը միշտ իր երեւակայութեան առջեւ կը բերէ իշխանին աղջիկը։

Մարութեան, որ ստանձնած էր վանահօր, յետոյ ճգնաւորին դերը, իրական ապրումով մը ցոյց տուաւ իր տաղանդը։ Սարեան եւս Աբեղայի դերին մէջ յաջողութեամբ պատկերացուց յուզումի ու բանականութեան կռիւը։ Յաջող էին նոյնպէս խումբին մնացեալ միւս դերակատարները։

Խաղին կէսին, ժողովուրդին փափաքին ու բուռն ծափերուն վրայ, բեմ բարձրացաւ յայտնի դերասան Զարիֆեան, որ երկու խօսքով շնորհաւորեց իր երիտասարդ արուեստակիցները, որոնք Մարսիլիոյ մէջ յաջողած էին առիթ ստեղծել այսքան տաք մթնոլորտ մը։

Ս. Միլտոնեան

ՀԱՅ ԱՐԻՆԵՐԸ ԲՆՈՒԹԵԱՆ ԾՈՑԻՆ ՄԷՋ

Հասած են արդէն։

Երեսուն Հայ արիներ բանակած են Հիրա պիժոլիի անմատոյց անտառին մէջ, քսան օրուան Համար, Հետու քաղաքէն եւ անոր աւերիչ ազդեցութենէն։

Մինակ չեն։

Անգլիական յիսուն Հոգինոց երկու խումբերու մօտ են մեր տղաքը, դրպի անոնց Հետ, կը խաղան միասին, կը զուարճանան ու կ'երգեն։ Իսկ վարը դղեակին մէջ, յիսուն գերմաներ կան, յիսուն Ֆրանսացիներ, բոլորն ալ եկած միջազգային կանք մը անցընելու սա քանի մը շաբթուան արձակուրդին միջոցին։ Մեզի կը սպասէին շատեր, որովհետեւ Ֆրանսական թերթերէն «Քօթիտիէն», «Փարի-Մաթինալ» եւ «Էքսէլսիօր» խօսած էին արդէն մեր բանակումի վայրին մասին. ահա՛ թէ ինչու Հետաքրքիրներու խումբեր կը խուժեն դէպի Հայերուն բանակավայրը։

Հետաքրքրական է տեսարանը։ Ամէն ոք զբաղած է բանակավայրը շէնցնելու, ոչ մէկը պարապ է. կարծես մեղուներ են, այնքան ժիր ու աշխոյժ են։ Բայց օտարներուն ամէնէն մեծ բաղձանքը բանակումի կրակը տեսնելն է, ուր մեր տղաքը կաթլին պիտի ընեն ցոյց տալու իրենց արժանիքը։

Երբ երկուշաբթի իրիկուն մեր բանակումի կրակը տեղի ունեցաւ, Հարիւր յիսունի մօտ տղաք եւ ժողովուրդ ներկայ էին եւ Հիացումով կը Հետեւէին մեր երգերուն, պարերուն եւ ներկայացուցած պզտիկ կտորներուն, մինչ կրակը կը ճարճատէ եւ կայծերը կը կորսուին ծառերուն գագաթներուն վրայ։ Խօսք կ'առնէ Անգլիացի յայտնի մանկավարժ եւ գիտուն Ցօքթ. Մոր, որ կը բացատրէ քանի մը բառով թէ ինչու ինք Հաւատք ունի երիտասարդութեան վրայ եւ շնորհաւորելով Հայ խումբը, կը վերջացնէ իր խօսքը նախ Հայ խմբապետին ձախ ձեռքը սեղմելով իբր յարիներու խմբապետ եւ յետոյ աջ ձեռքը՝ իբր բարեկամ Հայ խումբին։

Հայ խմբապետը իր կարգին շատ յուզուած, կը բացատրէ թէ ինչու Հայ արիները, Հարազատ գաւակներ տանջուած մեծ ազգի մը, մեծ Հաճոյք կը զգան միջազգային շարժման մասնակցելով ու կը վերջացնէ ըսելով. «Ցոր, սիրելի Ցօքթ. Մոր, ցտեսութիւն մըն է սա, մենք կը Հանդիպինք իրարու»։

Ցուզիչ է տեսարանը, երբ երկու խմբապետները կը գիրկընդխառնուին...

Մառք Սանիէ, որ իր կարեւոր մէկ ճամբորդութիւնը յետաձգած էր մեր բանակումին պատճառաւ, ներկայ էր Հանդէսին, եւ յուզուած շեշտով գեղեցիկ ճառ մը արտասանեց, վերջացնելով ասոնք։

«Սիրելի Հայ բարեկամներ, տարի մը առաջ լուր անգամ չունէի ձեր խումբին մասին, իսկ հիմա ոչ թէ ձեզ կը ճանչնամ, այլ կը Հիանամ ձեր վրայ. այս Հոգը ձեզի ալ կը պատկանի, դուք եւ մենք բոլորս ալ մեկ ազգի կը պատկանինք,— մարդկութիւն է ան— ես Հաւատք ունիմ ձեր վրայ, Հաւատք ունիմ ձեր ապագային վրայ եւ Հաւատք՝ ձեր դժբախտ բայց երիտասարդ Հայրենիքին վրայ...»

Ներկաները Հուռռաներով ողջունեցին մեր անգլիական բարեկամին խօսքերը։ Հանդէսը փակուած յայտարարելէ առաջ գունդեան երեք ազգութեանց քայլերգները. նախ «Մերբրիտանիք», «Լա Մարսէյէզ» յետոյ «Կոտ սէյվ ըը քինկ» մէկն ալ յուզուած էր եւ ոչ մէկուն ալ կրնար ըլլալ։ կրակը էր արդէն. այդ Հսկայ խոյ կայծեր եւ կրակի բեկորներ գած էին միայն, որոնք մէջ մէկ մէկ աչքեր էին կայծ մը կը բառէ աչքերէ մը արտայրելու, եւ Հոն շեր կայծեր կային...

Ս. Տ.

Կարդացէք եւ Տարածեք «Յ Ա Ռ Ա Ջ»ը

ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍ

ՇՐՋԱՓԻԻ ՋԵՐՄՈՒԹԻՒՆԸ ԻՐ ՇԱՐԺԻՉ ՋՕՐՈՒԹԻՒՆ

Պրիւէլարնակ Փրոֆ. Կարինի, որ ծանօթ է իր մաթիւ գիտական հետազոտութիւններով, վերջերս փորձեր Գիտութեանց կաճառին նեղացուց տեղեկագիր մը, որ վերաբերի շրջապատի ջերմութեան (Chaleur ambiante) տագործման՝ իբր շարժիչ բութիւն։

Յիշեալ գիտնականը թէ՝ 6 տարիէ ի վեր կ'ուսնասիրէ ցրտարեր (frigorifique) մեքենային միջոցաւ շրջապատի ջերմութեան ուղղակի տագործման խնդիրը։ Ջերմութեան տագործման խնդրին, սակայն ըստ իրեն ջողութիւնը մօտաւուտ կը վերջնական մեքենան տակաւին չէ շինուած, այսու հանդերձ շրջաբերութիւնը հաստատ է ու հիմնուած անվիճելի բունքներու եւ փորձերու վրայ կը մնան միայն կարգ մը նիք մանրամասնութիւններ Մ. Կարինի կարծիքով տի գայ օր մը — եւ այդ օրը շատ հեռու չէ — ուր ցրտարեր գործութիւնը շարժման մէջ տի դնէ ինքնաշարժ կառք եւ օդանաւերը։ Եթէ իր թիւնները գործնական մէջ մտնեն, խիստ կարճ մանակամիջոցի մը մէջ բաշխական ուժերը, քարհանքածուխը եւ միւս վառելանիւթերուն գործթիւնը աւելորդ պիտի նկատուի։

Ջերմութիւնը, զոր մեզի կը ղրկէ եւ որ կը կազմելու Ջրաբաշխական ժերը եւ վառելանիւթերը չափ ու անսահման է։ Արեւը մեզի կը ղրկէ հաշուով 1300գոլ(calories) քանչիւր մէկ քառակուսի երկրի տարածութեան Գոլը բնագիտութեան մէջ ուած միութիւն մըն է՝ չափ համար ջերմութեան քանութիւնը. այս ան ջերմութիւնը որ անհրաժեշտ է 0—1 ճան ամպրիկրատ բարձրացնելու 1 քիլոկրամ ծանրութիւն ցող հեղուկ ջուրին բարձրութիւնը։

Եւ որովհետեւ երկրիս բնական տարածութիւնը 510 միլիոն քառակուսի մեղր է ուրեմն պիտի կրնայ մեզի հազար միլիոն ձիու ուժ թալթել։

Կարինեի կարծիքով փութ ջերմութեան ուղղակի տագործումը վերջ պիտի քարածուխի հանքերուն գործման, որ թէ մեծ եւ թէ մեծ չարչարանք նութիւն կը պատճառէ գործներուն։

Ցրտարեր մեքենային ժիչ գործութեամբ կարելի ըլլայ դիւրութեամբ իրերկրիս մակերեսէն՝ ուղղակի ջերմութիւնը, մարդկութեան համար բարութեանց անսպառ մը պիտի հանդիսանայ։

Հ. Տ[ՐՈ]

ուած յայտարարելէ առաջ գունեան երեք ազգութեանց քայլերգները. նախ «Մերբրիտանիք», «Լա Մարսէյէզ» յետոյ «Կոտ սէյվ ըը քինկ» մէկն ալ յուզուած էր եւ ոչ մէկուն ալ կրնար ըլլալ։ կրակը էր արդէն. այդ Հսկայ խոյ կայծեր եւ կրակի բեկորներ գած էին միայն, որոնք մէջ մէկ մէկ աչքեր էին կայծ մը կը բառէ աչքերէ մը արտայրելու, եւ Հոն շեր կայծեր կային...

Ս. Տ.

Կարդացէք եւ Տարածեք «Յ Ա Ռ Ա Ջ»ը

ՅՈՒՅՍԻ ԱՎԱՆԳԱՐԴ ՊԱՏՄՎԱԾՔՆԵՐ

(35)

— Ֆաշո, ասում ես՝ մարդ չէ՞ր, ասա՛ ինչ էր, ինչպես էր հագնված, ինչպիսի՞ կազմվածք ուներ, ինչպիսի՞ դեմք ուներ, ինչպիսի՞ աչքեր ուներ, ինչպիսի՞ քիթ ուներ, ինչպիսի՞ բեղեր ուներ, ինչպիսի՞ ականջներ ուներ, ինչպիսի՞ ատամներ ուներ, ինչպիսի՞ ոտքեր ուներ, ինչպիսի՞ ձեռքեր ուներ, ինչպիսի՞ մատներ ուներ, ինչպիսի՞ եղունգներ ուներ, ինչպիսի՞ մազեր ուներ, ինչպիսի՞ գլխարկ ուներ, ինչպիսի՞ կոշիկներ ուներ, ինչպիսի՞ գուլպաներ ուներ, ինչպիսի՞ շալվար ուներ, ինչպիսի՞ վերարկու ուներ, ինչպիսի՞ շապիկ ուներ, ինչպիսի՞ փողկապ ուներ, ինչպիսի՞ ձեռնոցներ ուներ, ինչպիսի՞ ժամացույց ուներ, ինչպիսի՞ գրպանակ ուներ, ինչպիսի՞ դրամապանակ ուներ, ինչպիսի՞ գրքեր ուներ, ինչպիսի՞ թղթեր ուներ, ինչպիսի՞ նամակներ ուներ, ինչպիսի՞ գրիչ ուներ, ինչպիսի՞ մատիտ ուներ, ինչպիսի՞ ջահել էր, ինչպիսի՞ ծեր էր, ինչպիսի՞ միջահասակ էր, ինչպիսի՞ բարձրահասակ էր, ինչպիսի՞ ցածրահասակ էր, ինչպիսի՞ նիհար էր, ինչպիսի՞ գեր էր, ինչպիսի՞ ուսեր ուներ, ինչպիսի՞ կրծքավանդակ ուներ, ինչպիսի՞ որովայն ուներ, ինչպիսի՞ մեջք ուներ, ինչպիսի՞ ազդրեր ուներ, ինչպիսի՞ սրունքներ ուներ, ինչպիսի՞ ծնկներ ուներ, ինչպիսի՞ ոտնաթաթեր ուներ, ինչպիսի՞ մատներ ուներ, ինչպիսի՞ եղունգներ ուներ, ինչպիսի՞ մազեր ուներ, ինչպիսի՞ գլխարկ ուներ, ինչպիսի՞ կոշիկներ ուներ, ինչպիսի՞ գուլպաներ ուներ, ինչպիսի՞ շալվար ուներ, ինչպիսի՞ վերարկու ուներ, ինչպիսի՞ շապիկ ուներ, ինչպիսի՞ փողկապ ուներ, ինչպիսի՞ ձեռնոցներ ուներ, ինչպիսի՞ ժամացույց ուներ, ինչպիսի՞ գրպանակ ուներ, ինչպիսի՞ դրամապանակ ուներ, ինչպիսի՞ գրքեր ուներ, ինչպիսի՞ թղթեր ուներ, ինչպիսի՞ նամակներ ուներ, ինչպիսի՞ գրիչ ուներ, ինչպիսի՞ մատիտ ուներ, ինչպիսի՞ ջահել էր, ինչպիսի՞ ծեր էր, ինչպիսի՞ միջահասակ էր, ինչպիսի՞ բարձրահասակ էր, ինչպիսի՞ ցածրահասակ էր, ինչպիսի՞ նիհար էր, ինչպիսի՞ գեր էր, ինչպիսի՞ ուսեր ուներ, ինչպիսի՞ կրծքավանդակ ուներ, ինչպիսի՞ որովայն ուներ, ինչպիսի՞ մեջք ուներ, ինչպիսի՞ ազդրեր ուներ, ինչպիսի՞ սրունքներ ուներ, ինչպիսի՞ ծնկներ ուներ, ինչպիսի՞ ոտնաթաթեր ուներ, ինչպիսի՞ մատներ ուներ, ինչպիսի՞ եղունգներ ուներ...

— Ինչպե՞ս ասեմ, պարո՛ն, ես ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ մարդ էր, ես ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ հագուստ ուներ, ես ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ կոշիկներ ուներ, ես ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ գուլպաներ ուներ, ես ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ շալվար ուներ, ես ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ վերարկու ուներ, ես ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ շապիկ ուներ, ես ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ փողկապ ուներ, ես ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ ձեռնոցներ ուներ, ես ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ ժամացույց ուներ, ես ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ գրպանակ ուներ, ես ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ դրամապանակ ուներ, ես ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ գրքեր ուներ, ես ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ թղթեր ուներ, ես ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ նամակներ ուներ, ես ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ գրիչ ուներ, ես ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ մատիտ ուներ, ես ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ ջահել էր, ես ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ ծեր էր, ես ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ միջահասակ էր, ես ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ բարձրահասակ էր, ես ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ ցածրահասակ էր, ես ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ նիհար էր, ես ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ գեր էր, ես ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ ուսեր ուներ, ես ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ կրծքավանդակ ուներ, ես ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ որովայն ուներ, ես ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ մեջք ուներ, ես ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ ազդրեր ուներ, ես ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ սրունքներ ուներ, ես ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ ծնկներ ուներ, ես ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ ոտնաթաթեր ուներ, ես ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ մատներ ուներ, ես ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ եղունգներ ուներ...

— Ցնծագին ծիծաղեց Ֆաշո։

— Ախա՛ր, պարո՛ն, ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ հագուստ ուներ, ինչպիսի՞ կոշիկներ ուներ, ինչպիսի՞ գուլպաներ ուներ, ինչպիսի՞ շալվար ուներ, ինչպիսի՞ վերարկու ուներ, ինչպիսի՞ շապիկ ուներ, ինչպիսի՞ փողկապ ուներ, ինչպիսի՞ ձեռնոցներ ուներ, ինչպիսի՞ ժամացույց ուներ, ինչպիսի՞ գրպանակ ուներ, ինչպիսի՞ դրամապանակ ուներ, ինչպիսի՞ գրքեր ուներ, ինչպիսի՞ թղթեր ուներ, ինչպիսի՞ նամակներ ուներ, ինչպիսի՞ գրիչ ուներ, ինչպիսի՞ մատիտ ուներ, ինչպիսի՞ ջահել էր, ինչպիսի՞ ծեր էր, ինչպիսի՞ միջահասակ էր, ինչպիսի՞ բարձրահասակ էր, ինչպիսի՞ ցածրահասակ էր, ինչպիսի՞ նիհար էր, ինչպիսի՞ գեր էր, ինչպիսի՞ ուսեր ուներ, ինչպիսի՞ կրծքավանդակ ուներ, ինչպիսի՞ որովայն ուներ, ինչպիսի՞ մեջք ուներ, ինչպիսի՞ ազդրեր ուներ, ինչպիսի՞ սրունքներ ուներ, ինչպիսի՞ ծնկներ ուներ, ինչպիսի՞ ոտնաթաթեր ուներ, ինչպիսի՞ մատներ ուներ, ինչպիսի՞ եղունգներ ուներ, ինչպիսի՞ մազեր ուներ, ինչպիսի՞ գլխարկ ուներ, ինչպիսի՞ կոշիկներ ուներ, ինչպիսի՞ գուլպաներ ուներ, ինչպիսի՞ շալվար ուներ, ինչպիսի՞ վերարկու ուներ, ինչպիսի՞ շապիկ ուներ, ինչպիսի՞ փողկապ ուներ, ինչպիսի՞ ձեռնոցներ ուներ, ինչպիսի՞ ժամացույց ուներ, ինչպիսի՞ գրպանակ ուներ, ինչպիսի՞ դրամապանակ ուներ, ինչպիսի՞ գրքեր ուներ, ինչպիսի՞ թղթեր ուներ, ինչպիսի՞ նամակներ ուներ, ինչպիսի՞ գրիչ ուներ, ինչպիսի՞ մատիտ ուներ, ինչպիսի՞ ջահել էր, ինչպիսի՞ ծեր էր, ինչպիսի՞ միջահասակ էր, ինչպիսի՞ բարձրահասակ էր, ինչպիսի՞ ցածրահասակ էր, ինչպիսի՞ նիհար էր, ինչպիսի՞ գեր էր, ինչպիսի՞ ուսեր ուներ, ինչպիսի՞ կրծքավանդակ ուներ, ինչպիսի՞ որովայն ուներ, ինչպիսի՞ մեջք ուներ, ինչպիսի՞ ազդրեր ուներ, ինչպիսի՞ սրունքներ ուներ, ինչպիսի՞ ծնկներ ուներ, ինչպիսի՞ ոտնաթաթեր ուներ, ինչպիսի՞ մատներ ուներ, ինչպիսի՞ եղունգներ ուներ...

— Ֆիշ էլ չունի, պարո՛ն, ինչպե՞ս իմանամ, որ ինչպիսի՞ մարդ էր

Տիւրզիները անկախութիւն կ'ուզեն

Դամասկոսի թերթերը կը գրեն թէ տիւրզի պետերը Սուրիոյ եւ Լիբանանի ֆրանսական մարզպան Հանրի Փօնսոյի դիմելով փափաք յայտնած են որ չեն ուզեր կապուիլ Դամասկոսի պետութեան, այլ կ'ուզեն անկախ ըլլալ, Ֆրանսայի կառավարիչի մը իշխանութեան տակ:

Չին ազգայնականներու պարտութիւնը

Քանի մը օրէ ի վեր Չինաստանէն հասած լուրերը կը յայտնեն թէ զօրավար Չանկ-Քայ-Շէքի ազգայնական բանակը կարեւոր պարտութիւններ կրած է զանազան կէտերու վրայ եւ կը նահանջէ դէպի Եանկ-Ցէ-Քիանկ: Նոյնիսկ կ'ըսուի թէ ազգայնականները 5000է աւելի վիրաւոր թողած են Թիէն-Ցինէն Փուքէու տանող երկաթուղիի երկայնքին: Զօրավար Չանկ-Քայ-Շէք հրաման տուած է Շանկայի առջեւ խարսխած 10 թնդանօթակիրներու՝ գետէն դէպի վեր նաւարկել՝ հիւսայիններու սոփպելու համար որ հարաւային եզերքը անցնին:

Քարիւղի տիրապետութեան համար

Նիւ-Եորքէն կը հեռագրեն թէ քարիւղի արդիւնաբերական ամերիկեան ընկերութիւն մը, որ Մեքսիկայի մէջ կարեւոր հանքեր կը շահագործէ, պատուիրակութիւն մը ղրկած է Միացեալ-Նահանգներու արտաքին գործոց նախարարին, խնդրելով միջամտել Մեքսիկեան քարիւղի վրայ դրուած օրէնքին մասին:

Հաւանական է որ նոր բանակցութիւններ կատարուին:

Մարդ մը Վէսուվի բերնին մէջ

Երիտասարդ Իտալացի մը, Ռիվէչչիօ, իր բարեկամներուն հետ, անցեալ օր բարձրացաւ Վէսուվի վրայ: Խառնարանին եզերքը կեցած, ծռեցաւ եւ ուզեց լաւ մը դիտել հրաբուխին բերանէն ներս: Յանկարծ ինկաւ վար, հրաբուխին բերնին մէջ:

Ընկերներուն աղաղակները լսելով, ազատարար խումբը վազեց հասաւ: Ռիվէչչիօ ինկած էր 100 մեդր վար: Ազատիլ՝ քիչ մը դժուար էր: Չուան մը նետեցին, սակայն չուանը այրեցաւ ու փրթաւ: Նետեցին երկրորդ մը, եւ երիտասարդը, սարսափէն կէս մը խենթեցած, յաջողեցաւ դուրս ելլել հրաբուխէն ողջ եւ առողջ:

Լեհ զօրավարի մը անյայտացումը

Վարշաւայէն «Թայմզ»ի կը հեռագրեն թէ մեծ յուզում առաջ բերած է անհետացումը լեհ բանակի նախկին ընդհ. հրամանատար զօր. Զակորսքիի, որ 1923ի մայիսեան յեղափոխութենէն վերջ, ուրիշ սպաներու հետ արգելափակուած էր Վիլնայի բանտին մէջ: Տասնեւհինգ ամիս բանտարկուելէ վերջ, անցած Շաբաթ օր զօր. Զակորսքի ազատ ձգուեցաւ եւ Վարշաւա ղրկուեցաւ:

Երբ մայրաքաղաքին կայարանը հասաւ, սպայ մը յայտնեց իրեն թէ երկուշաբթի իրիկուն կամ երեքշաբթի առաւօտ պէտք է ներկայանայ մարաջախտ Փիլսուտսքիի: Զօրավարը յայտարարեց թէ տուն երթալէ առաջ կը փափաքի թրքական բաղնիք մը առնել: Գոյքերը կայարան ձգեց, անկէ ի վեր մէջտեղ չկայ: Իր կինը թերթերէն իմանալով ամուսինին ազատ արձակումը, ի զուր սպասեց անոր, յետոյ լուր տուաւ զինուորական իշխանութեանց:

Կատարուած քննութենէն հասկցուեցաւ, որ զօրավարին գոյքերը կայարանէն առնուած են ստացականը ներկայացնող անձի մը կողմէ: Այս խորհրդաւոր անյայտացումին առթիւ երկու ենթադրութիւն կ'ըլլայ. կա՛մ այն է որ զօրավարը քաղաքական մահափորձի մը զոհ գնաց, եւ կամ կը վախնայ մարաջախտին ներկայանալէ՝ իր օրով օդանաւի ելմտացոյցին մէջ կարգ մը գեղծումներ երեւան հանուած ըլլալով:

Օդանաւային նոր արշաւներ

Պերլինէն կը հաղորդեն թէ «Պրէմէն» եւ «Եւրոպա» օդանաւերը հաւանաբար մեկնին այսօր ցերեկին, կամ վաղը առաւօտ, եթէ օդը արգելք չպատահի:

Հրաժարած են պատրաստել երրորդ օդանաւ մը, որովհետեւ կուքը պիտի բաւեն փոխադրելու համար հասած նամակները, որոնց թիւն է 2500, իսկ քարթ 1200:

Օդանաւորդները ամէն միջոց ձեռք առած են պաշտպանուելու համար ակամայ ծով իջնելու պարագային: Հագած են մանաւոր զգեստներ, որոնք պիտի ուռին անմիջապէս որ ջուրին դպին: Օդանաւին մէջ շինուած են օդի շտեմարաններ: Մանաւոր միջոցներ ունին, նետելու համար շարժանիւը, երբ հարկ ըլլայ ծովին վրայ թեթեւցնել օդանաւը, որ այսպէսով պիտի կրնայ ծփալ 15 օր ջուրին վրայ:

Քէօնիկզբէկ յայտնեց թէ «Գերմանիա» օդանաւով պիտի մեկնի առաջիկայ շաբթուան մէջ: Եթէ իրմէ առաջ ուրիշներ հասած ըլլան Ամերիկա, ինք իր թռիչքը պիտի երկարէ մինչեւ Ֆիլատէլֆիա, շահելու համար 25,000 տոլարի մրցանակը՝ որոշուած է այդ քաղաքին կողմէ:

Ֆրանսայի մէջ Տրուհէն, Ժիվոն եւ Քորպիւ կը սպասեն օդին նպաստաւորուելուն:

Լեոն Տոտէ Պելճիքա է

Արքայականներու պետը հանգիստ է Պելճիքայի մէջ եւ վեց ամսուան համար տուն մը վարձած է: Խմբագիրի մը հարցումին պատասխանելով Տոտէ յայտնեց թէ դեռ կանուխ է իր փախուստին պատմութիւնը: Բայց եւ այնպէս պիտի օրին մէկը: Յետոյ աւելցուց թէ շուտով պիտի սկսի դասաւոսութիւններ տալ, երբեմն գրական, երբեմն գիտական նիւթերու վրայ:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ առջի գիշերուան կռփամարտի մեծ մրցումին մէջ շրջանի կռիւէ մը յետոյ յաղթական հռչակուեցաւ Տըլանէյ: Ամերիկացի փասթիօ խաղէն դուրս հանուեցաւ օրէնքի հակառակ ւածներու համար:

ՖՈՒԱՏ ԹԱԳԱՒՈՐԸ Օգոստոս 20ին Իտալիայէն պիտի վերադառնայ Եգիպտոս եւ պիտի երթայ Վիշիի ջերմուկները:

ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԺՈՂՈՎ

Հ. Յ. Դ. Փարիզի շրջանային կոմիտէն սախպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի եւ շրջաններու բոլոր ընկերները 15 Օգոստ. Երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8ին, 73 Bld. Montparnasse սրճարանը, Մէթրօ Montparnasse.

Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՅԱՐԳԱՆՔԻ ՑԵՐԵԿՈՅԹ ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՄԷՋ

Անզուգական հերոս Սեբաստիացի ՄՈՒՐԱՏի եւ զինակիցներու յիշատակին:

Հ. Յ. Դ. «Վարուժան» ենթակոմիտէի եւ «Հրայր» խումբին կողմէ Այս կիր. կէսօրէ վերջ ժամը 2ին 84 Rue Chape, Bon Théatreի մէջ

կը խօսի՝ ԸՆԿ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

Երգ, նուագ, արտասանութիւն, պար, եւայլն

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ՇԱՎԻԼԻ ՄԷՋ

կազմակերպուած Տարօն-Տուրուբերանի հայրենակցական միութեան կողմէ, այս կիրակի: Ձոխ պիւֆէ աժան գիներով: Ուզողը ազատ է ճաշը միասին բերել: Բանախօսութիւններ, երգ, հայկական պար եւ նուագ: կը մասնակցի Թառիստ Աբգար, գեղեցիկ անակնկալներ, ուրախ ժամանց, մուտքը ազատ է:

Հաղորդակցութեան միջոցներ.— Մօնփարնասէն շոգեկառք, իջնել Շավիլի կայարանը: Լուվրէն կամ փօրթ տը Սէն Քլուէն առնել թիւ 1 հանրակառքը իջնել Doisu, կայանը: կազմակերպիչները պիտի առաջնորդեն ժողովուրդը ժամը 9—12 եւ 2էն 4:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՍԱՐՍԷԼԻ ՄԷՋ

Հ. Յ. Դ. «Հրայր» ենթակոմիտէի կողմէ այս կիր. ցերեկ ժամը 2.30ին Salle des Fêtes. Rue de Paris

ԱՇԽԱՐՀԻ ԴԱՏԱՍՏԱՆ

եւ խիստ ծիծաղաշարժ քոմէտի մը

Մասնակցութեամբ դերասանուհի Օր. Ա. ԿՈՍՏԱՆԵԱՆԻ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Փարիզի շրջանային կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Ալֆորվիլի ենթակոմիտէն եւ ընկերները այսօր Շաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 4ին՝ Պիւռօ տը Թապայի սրահը:

Հ. Յ. Դ. Ազատամարտի Սեբուհ խումբի ժողովը վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, Քաֆէ Մէթրօ:

Հ. Յ. Դ. Պիյեանքուրի Ջաւարեան խումբի ժողովը վաղը կիր. առաւօտ ժամը 10ին ծանօթ հաւաքատեղին, ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Հ. Յ. Դ. Պէլֆօրի Վազգէն խումբի ժողովը վաղը ժ. 2ին ընկ. Չալըքեանի սենեակը Caserne Offmont. կարեւոր օրակարգ ներկայանալ անդամատետրով, կը խնդրուի Հէրիքուրի ու Պէլֆօրի մինչեւ ցարդ չարձանագրուած ընկերներէն որ ներկայանան արձանագրուելու համար:

Հ. Յ. Դ. Լիոնի կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Գնունի խումբի ընկերները, 16 Օգոստոս երեքշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը. ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է: ներկայանալ անդամատետրներով:

Հ. Յ. Դ. Լիոնի կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ խումբերու պատկանող բոլոր ընկերները վաղը կիրակի առաւօտ ժամը 8.30ին, 162 Rue Duguesclin Գրադարանի սրահը: ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

Հ. Յ. Դ. Վիէնի «Ապառաժ» խումբի ընկերական ժողովը՝ վաղը կիր., կէսօրէ առաջ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին. ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է, ներկայանալ անդամատետրերով,

ՅԱՐԳԻՈՂԻ Թէյասեղանը ի պատիւ գրագէտ Լեւոն Շանթի, այսօր Շաբաթ ժամը 9ին Ֆլօրիայի մէջ: կը հրաւիրուին միայն անդամները:

«ԲԱՐՁՐ-ՀԱՅՔ»ի հայրենակցական միութիւնը ի պատիւ իր հայրենակցին՝ Մամբրէ վրդ. Սիրունեանի սարքած է Թէյասեղան մը վաղը կիր. կէսօրէ յետոյ ժամը 2.30ին, 10 Rue Rampal, հայկ. ճաշարանը:

կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները: Մուտքը ազատ է:

Զ. Ե. Ռ. Միութեան անդամ եւ համակիր բոլոր Առնուվիլցիները խորհրդակցական ժողովի կը հրաւիրուին վաղը կիր. կէսօրէ առաջ ժամը 10.30ին Պ. Նիկողոսեանի սրճարանին մէջ, Առնուվիլի մէջ եւս կազմելու համար Զ. Ե. Ռ. Մ. մասնաճիւղ մը:

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Rosny s. Boisի մասնաճիւղին ֆութպոլի խաղերը տեղի կ'ունենան, վաղը կիր. կէսօրէ վերջ ժամը 2ին. հաւաքավայր Rosnyի Squareին մէջ, կայարանին դէմ:

ՀԱՅ ՄԱՐԶԱԿԱՆ միութեան տարեկան ընդհանուր ժողովը 16 Օգոստ. երեքշաբթի գիշեր ժամը ճիշդ 8.30ին, Café Métroի վերնայարկը, Métro Odéon, Օրակարգ՝ վարչութեան ընտրութիւն: Ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն պիտի համարուի:

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԴԱՍԵՐ.— Ֆրանսերէնի հմուտ երիտասարդ մը խիստ դիւրաւոյց ձեռնարկներով եւ դիւրամատչելի պայմաններով Ֆրանսերէնի դասեր կուտայ: Դիմել 37 Rue de Sèvres, Clamart, *Պ. Եսայեանի:*

ԿԸ ՓՆՏՐՈՒԻ

— կը փնտռուի Խարբերդցի Տիկ. Նուարդ Գինոսեան որ 5 ամիս առաջ Մարսէյլ կրանտ օթէլ տը Տամաս կը բնակէր: Գրել՝ Aram Sarkissianի, Caserne du Bosmont Danjoutin, Belfort:

— Տիկին Սաթենիկ Բիւսկիւլճեան կը փնտռէ իր զաւակը Մանուկ Բիւսկիւլճեան (16 տարեկան) որ Իզմիրի դէպքերուն, անյայտացած է: Լուր ունեցողներէն կը խնդրուի, իմացնել՝ 90 Stanislas Torrents, Marseille: Ազգ. Առաջնորդարանի միջոցաւ:

— կը փնտռուի Շապինքարահիսարցի Գառնիկ Տէրպապեան Թոքատի ճեմարանը աւարտելէ յետոյ, 1915ին Պոլիս ղրկուած է տեղւոյն առաջնորդ Շաւարշ Վրդ. կողմէ: Իմացնել՝ Mihitar Derbabianի Gay-Moraiu et cie, Salaise sur Sanne, France.

— *Կը փնտռեմ եղբայրս, Իզմիթցի Օննիկ Մինէլեան, հօր անուն Ստեփան, մօր անուն Պայծառ: 1916ին տարագրութեան ժամանակ միասին էինք Իսլահիէի մէջ, առաւօտուն մեկնեցաւ եւ ալ չվերադարձաւ առաջին լուր տուողին մեծ նուէր մը: Իմացնել՝* Haigazoune *Մինէլեան* Photo Lauzanne, Place de la Victoire, Auray Morbihan, France.

Կը խնդրուի Սուրիոյ թերթերէն արտատպել:

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՆ

«Լուսաքաղ» մատենաշարէն

ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻԻ
ԱԼՊՈՄԸ (ՀԷՔԵԱԹՆԵՐՈՒ)
40 էջ *ԳԻՆ՝ 3 ՖՐԱՆՔ*

Եւ

ՀԱՐՈՒԱԾԸ

Հեղ. ԱՆՏՈՆ ՉԵԽՈՎ
Թարգ. Վ. ՍԵՒՈՒՆԻ
40 էջ *ԳԻՆ՝ 3 ՖՐԱՆՔ*
ՓՕՍՏԻ ԾԱԽՔ ՉԿԱՅ

Դիմել՝ Vahram Sévouni 5 Av. Quihou, Saint-Mandé. (Seine), *եւ «Լուսաքաղ»ի գործակալներուն:*

ՎԱՐՊԵՏ ԽՈՀԱՐԱՐ ՄԸ

որ 30 տարուան փորձառութիւն ունի գործ կը փնտռէ ըլլայ տունի կամ ճաշարանի մը մէջ, խիստ դիւրամատչելի պայմաններով: Դիմել «Յառաջ»ի Մ. Ա. սկզբնատառերով:

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՆՈՒՇԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՍԻՐԱԿԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ՍԷՆ-ՄԻՇԷԼԻ ՄԷՋ, 15 Rue de la Huchette

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԱՆՈՒՇԵՂԷՆ

Թերթանուշ (պաքլավա) անարատ կարագով.— Թել (քատայիֆ), հում եւ եփած՝ առաջնակարգ ալիւրէ, Լոքում, Հէլվա, կարկանդակ եւայլն:

Ապսպրանքները խնամքով կը կատարուին եւ կը յանձնուին:

ԳԻՆԵՐԸ ԲՈԼՈՐԻՆ ՄԱՏՉԵԼԻ

ՓՈՐՁԵՑԷՔ ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

BANQUE FRANÇAISE D'EPARGNE ET DE CRÉDIT

Կեդրոն, 12 Rue Vivienne, Paris

Գործակալութիւններ, Cousance եւ St. Amour (Jura)

Ի պահ կ'ընդունի դրամներ՝ վճարելի անսօրէն կամ պայմանաժամով.— Ընթացիկ հաշիւ.— Արժեթուղթեր կը պահէ, կարգի կը դնէ.— Շրջաբերութեան հանուած արժեթուղթեր կ'արձանագրէ.— Սակարանի գործառնութիւններ՝ կանխիկ մասնավճարով.— Կտրօններու վճարում.— Արժեթուղթերու գանձում.— Դրամափոխութիւն.— Ելմտական եւ առեւտրական տեղեկութիւններ:

Նախ քան որեւէ ձեռնարկ, դիմել միակ ներկայացուցիչին Կ. ՏԷՐ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆի, 120 Ave. de Versailles, Paris (16e)

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻ՛ՒՆ, ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻ՛ՒՆ,

Անոնք որ կ'ուզեն հայրենիքը յիշելով ապուխտ եւ սուճուխ ուտել, թող դիմեն ծանօթ կեսարացիին՝

A. ALAGUEUZIAN, Chemin de Covelle par Allauche Marseille

Ճաշախորդներու գոհացում տալու համար կ'ընդունին 5 քիլօի ապսպրանքներ: Մաքուր գործ: Չափաւոր գին:

ՍՏԱՑԱՆՔ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ

Հայերէն.— Թուրքերէն երգեր.— Թամպուրի ձէմիլ, Հայ Նաշար, Աշիր, Իպրահիմ, Քէմանի Անաստաս.ի, Թագսիմ, եւ շարքըներ, զեղչեալ գիներով:

Դիմեցէք՝ Արեւելեան նպարավաճառ Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆի
28, Rue Le Sage, PARIS (20e) — Téléphone : Ménil. 61-
Métro Belleville : Tramway 5 et

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Դշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12:

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
126, Rue du Faubourg St. Denis
Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04
Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—Կիրակի եւ տօն օրեր 9-

Ս. ԿԷՄԱԼՄԱՋԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ ՀԻՄՆՈՒԱԾ Է 1915ԻՆ
3, Rue Ste. Barbe, Marseille

Արեւելեան բարակ առաջնակարգ ՍՈՒՐՃ եւ Թարմ ԼԷՊԼԷՊԻ

Անխառդախ եւ աժան: Մեծաքանակ գնողներու համար մասնաւոր գին:

ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Լիոնէն 130 քիլոմէթր անդին գտնուող փիւի տը-Տօմի մանարան գործարանին մէջ աշխատելու համար խնդրանք կայ 14 տարեկանէն վեր կիներու կամ աղջիկներու, որոնք ժամագին պիտի ստանան 1.50 ֆր.: Բնակարան, վառելափայտ ձրի: Ճամբորդութեան ծախքը մանարանատիրոջ կը պատկանի: Նախապատուութիւն կը տրուի միեւնոյն ընտանիքի պատկանողներուն:

.*. Լիոնաբնակ Ֆրանսացիի պատուաւոր տան մը մէջ երկու փոքրիկներ խնամելու համար կը փնտռուի 15էն 20 տարեկան աղջիկ կամ կին մը: Բնակարան, ուտեստ ծառայած տանը մէջ: Եւ 150 ֆր. ալ ամսական:

Դիմել Լիոնի կեդր. վարչութեան, 75 Av. Berthelot.

Վարչութիւն

ՍՊԱՍՈՒՀԻ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Ծանօթ տան մը համար, գոհացուցիչ վճարումով, յանձնարարելի եւ խելահաս սպասուհի մը կ'ուզուի: Դիմել ուղղակի ՄԱՍԻՍ տպարանը, 208bis Լաֆայէթ փողոց:

ՍԱԿԱՐԱՆ

12 Օգոստոս 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ

Սթերլին,	L. St.	[illegible]
Տոլար,	Dollar	[illegible]
Մարք (ոսկի) 100	Mark	[illegible]
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	[illegible]
Թրք. ոսկի	» or	[illegible]
Մէճիտիէ	Médjidié	[illegible]
Լէվա 100 հատր	Léva	[illegible]
Տրախմի »	Drachme	[illegible]
Լիր »	» Lire	[illegible]
Պելճ. ֆրանք »	Frc. Belge	[illegible]
Զուիցր. »	Frc. Suisse	[illegible]
Լէյ 100 հատր	Ley	[illegible]
Չերվոնեց	(10 Roubles or)	[illegible]

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Քր. Ֆօնսիէ I	Cr. Fonc. Eg.	3395
» II	»	2000
» III	»	1670
Թուրքիոյ երկթղ.	Lots turcs	165

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris (10e)

Le Gérant : H. TEURNIER

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԻՆ	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20շ.	40շ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տոլ.	10 տոլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրատուն
208bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE :
NORD 57-82

MÉTRO
LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ
14
ՕԳՈՍՏՈՍ
1927

14 AOUT 1927

Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 415

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Ի՞ՆՉ ԵՆ ԱՆՈՆՔ

Զանազան առիթներով հրապարակը աղմկող մեր հակառակորդներու մասին է խօսքը:

Հ. Յ. Դաշնակցութեան Ամերիկայի Շրջ. ժողովի քաղաքական բանաձեւը, — զոր «Յառաջ» արտատպեց վերջերս — ինչպէս նաեւ Լօզանի դաշնագրին դէմ մղուելիք պայքարին համար կատարուած հանգամանքութիւնները, նորէն առիթ տուած են մեր հակառակորդներուն, բարձրացնելու խժալուր աղմուկ մը:

Սանձակոտոր իրենց սկսած արշաւանքին մէջ, կ'արտայայտեն այնպիսի մտքեր, կը պաշտպանեն այնպիսի տեսակէտներ, որ մարդ ակամայ շփոթութեան մէջ կ'իյնայ ու կը կարծէ թէ գործ ունի ո՛չ թէ հայ քաղաքական կուսակցութիւններու, այլ հայ ժողովուրդի քաղաքական շահերուն դէմ պայքարող թշնամիներու հետ:

Կիրքի ազդեցութեան տակ կը կորսուի ղատողութիւնն ու առողջ տրամաբանութիւնը, ու մարդիկ կը քշուին կ'իյնան ամօթալի անհեթեթութիւններու մէջ:

Որ մենք սխալներ շատ ունեցած ենք, ատոր տարակոյս չկայ, գործող մարդը սխալներ միշտ կ'ունենայ, առաւելապէս հաւաքականութիւնները: Այս աշխարհի, ինչպէս նաեւ երկնքի մէջ՝ չկայ մէկը, որ գործի ընթացքին ինքզինքը անսխալ դաւանի. բայց ասիկա պատճառ մը չէ որ ամէն բան սեւ ակնոցով դիտուի եւ ճշմարտութիւններն ալ գլխիվայր դարձուին:

Միեւնոյն բաները յանկերգի նման կը կրկնուին շարունակ, եւ ամէն պատեհ ու անպատեհ առթիւ: Անոնք ագիտօրէն կը թուեն շարք մը Դաշնակցութեան կատարած «բախտախնդրութիւն»ներէն, որոնց կարգին՝ օրինակի համար Արտահանի ածխահանքերուն գրաւումը:

Զարմանքով մարդոց երեսին կը նայիս, հասկնալու համար թէ ո՞վ են այս խօսողները, Հա՞յ թէ Թուրք:

Արտահանի ածխահանքերը այն ժամանակ Հայաստանի սահմաններուն մէջ էին: Երբ պոլշեւիկները Բագուն գրաւեցին մեղսակցութեամբ հայանուն համայնավարներուն, այլեւս Նաւթերու կարմիր տէրերը կը մերժէին մազութ ծախել Հայաստանի: Երկաթուղին վառելանիւթի պէտք ունի. կառավարութիւնը կը ձեռնարկէ իր սահմաններուն մէջ գտնուող ածխահանքի մը շահագործման: Մեր հարեւան Թուրքերը, քաջալերութեամբ եւ հաւանութեամբ Մոսկուայի ղեկավարներուն, կը դրդեն այդ շրջանի Թուրքերը դիմադրելու կառավարութեան: Այս վերջինը զինուորական ուժով իր կամքը կը պարտադրէ, ճիշտ այնպէս, ինչպէս ո եւ է կառավարութիւն պիտի ընէր իր սահմաններուն մէջ տեղի ունեցող ապստամբութեան մը պարագային:

Ի՞նչ «բախտախնդրութիւն» կայ այս արարքին մէջ: Ինչպէ՞ս կը դատեն մեր հակառակորդները, մե՞նք էինք իրաւացի թէ՝ Թուրքերը: Եթէ մեր կառավարութեան կատարածը «բախտախնդրութիւն» մըն է, ուրեմն Թուրքերը արդար են, իրենք ալ Թուրքերուն հետ են. բայց ո՛չ կողմէն լրենք Հայեր են և Հայուն շահերը պաշտպանելու կոչուած կուսակցութիւն: Ինչպէ՞ս հաշտեցնել այս երկու հակադրութիւնները:

Երկին, Մոսկուայի ղեկավարներու քաջալերութեամբ եւ բարոյական ու նիւթական աջակցութեամբ, Թուրքերը յարձակեցան Հայաստանի վրայ եւ խլեցին մեր երկրի հողերուն մեծագոյն մասը: Իրենց թիկունք ունենալով Խորհրդային Միութիւնը, Լօզանի դաշնագրով փորձեցին այդ յափշտակութեան միջազգային վաւերացում տալ: Բան մը որ պակասաւոր է դատելով այդ դաշնագրի էութենէն, քանի որ անոր մէջ բացորոշակապէս յիշատակուած չէ մեր եւ Թուրքիոյ սահմաններուն մասին ո եւ է խօսք, ոչ ալ Թուրքիոյ եւ Ռուսիոյ սահմաններու մասին:

Թուրքերը ուզեցին նոյն խաղը խաղալ նաեւ Լօզանի մէջ Ամերիկայի հետ կազմելով առանձին դաշնագիր մը: Դաշնակցութեան օժանդակութեամբ, Հայաստանի Անկախութեան Ամերիկեան կոմիտէն աշխատեցաւ եւ յաջողեցաւ արգիլելու անոր վաւերացումը:

Այս հարցին մէջ եւս ո՞վ է անարդարը, Հայաստա՞ն թէ Թուրքիա: Մեր հակառակորդները Հայ ժողովուրդի՞ն հետ են, թէ Թուրքիոյ: Թուրքիոյ շահը կը պահանջէ որ վաւերացուի, իսկ Հայերու քաղաքական շահը կը պահանջէ որ չվաւերացուի: Իրաւունք չունի՞նք մեր հակառակորդները Թուրքի հետ շփոթելու, երբ անոնք ալ կը պահանջեն որ չվաւերացուի: Սակայն ինչպէ՞ս հաշտեցնել այս հակադրութիւնը եւս, քանի որ մեր դիմացինները Հայ են եւ ոչ Թուրք:

Մեր հակառակորդները սարսափի մղձաւանջի մը տակ ըլլալ կը թուին եւ կը կարծեն թէ՝ այսպէս ամէն ճակատի վրայ, թշնամիին առջեւ տեղի տալով միայն կարելի պիտի ըլլայ ապրիլ:

Այս բացէիս այդ փրկարար լաստը կը հանդիսանայ խորհրդային իշխանութիւնը: Արդ, բոլոր այն քայլերը որ հաճելի չեն այդ կառավարութեան եւ անոր դաշնակից Թուրքին, պէտք չէ որ կատարուին:

Այդ պարագային ի՞նչ քաղաքական կուսակցութիւն են, քանի որ իրենց ուժի ինքնավստահութիւնը չունին:

Ժողովուրդի մը ծոցին մէջ ծնած քաղաքական կուսակցութիւնը ամէն բանէ առաջ պիտի ունենայ ինքնավստահութիւն եւ ուրոյն քաղաքական ծրագիր, որքան ալ անոնք անախորժ ըլլան ուրիշներուն: Այս տարրական առաքինութիւններէն զուրկ են մեր հակառակորդները. հետաքրքիր է դիտնալ թէ ի՞նչ են անոնք:

Ա.

ՄԱՄՈՒԼ

ԿԱՐՄԻՐ «ՈՐԴ»ԵՐԸ

Նոր Օր խօսելով Յունաստանի մէջ հայ կարմիրներու խռովարար գործունէութեան վրայ, կը գրէ (4 Օգոստոս).

— «Արտաքին գործոց նախարարութեան բարձր պաշտօնատարներէն մին Ազգ. Կեդր. Վարչութեան յայտարարած է թէ Հայերը համայնավարական պրոպագանդով կը զբաղին, ինչ որ չափազանց դէշ կ'ազդէ կառավարական շրջանակներուն վրայ: Պաշտօնատարը իր ազդարարութիւնը ընելով, կը թելադրէ զգուշացնել հայ գաղթականութիւնը համայնավար դատարկապորտներէն, որոնք դժբախտաբար տխուր դեր կը կատարեն, այդ կերպով կասկածելի դիրքի մէջ դնելով ամբողջ գաղութը:

«Բազմաթիւ առիթներով ըսեր ենք ու դարձեալ կ'ըսենք: Կառավարութիւնը չի քնանար: Իր օրկաններով, ան պահակի պէս կը հսկէ խռովարարներու վրայ: Գիտէ թէ որոնք կը խառնեն գաղթականութեան հանդիստը եւ ինչո՞ւ: Ան պէտք չունի ցուցմունքներու, որովհետեւ հայ համայնավարներու տեղական օրկանը արդէն ամէն օր ինքզինքը կը մատնէ: Անոնք որ եւրեւակայական մատնութիւններով կ'ուզեն շփոթեցնել հանրային կարծիքը, նպատակ ունին գաղտնաբար կատարել Գ. Միջազգայնականի կողմէ իրենց յանձնուած պաշտօնը, որուն փոխարէն կը ստանան լիառատ թօշակ:

«Հայ ժողովուրդին դիրքը շատ պարզ եւ յստակ պէտք է ըլլայ համայնավար «որդ»երու հանդէպ: Հայ գաղթականութեան երախտագիտական զգացումները հանդիսաւոր առիթներով կառավարութեան յայտնելը ոչ մէկ արժէք կը ներկայացնէ, երբ անդին մաս մը ժողովուրդ, որքան ալ աննշան ըլլայ անոր քանակը, Հօկի անունին տակ կը քաջալերէ համայնավարներու գործունէութիւնը:

«Համայնավարական որջերու վերածուած են Հօկերը, առանց բացառութեան ամէն տեղ: Իրենց պրոպագանդը կ'ընեն այդ խողովակով, դրամ կը հաւաքեն, ժողովներ կը սարքեն, հանրային միտքը կը պղտորեն, ազգային կազմակերպութիւնները քայքայելու ծրագիր կը մշակեն: Վերջապէս ամէն չարիք եւ ամէն դժբախտութեան աղբիւր Հօկերու մէջ պէտք է փնտռել:

«Ամէնէն առաջ պէտք է լուծել Հօկերը, որոնք ոչ թէ Հայաստանի վերաշինութեան, այլ գաղութները պառակտելու պաշտօն ունին: Ամերիկայի մէջ ռամկավարները կը քաշուին Հօկերէն, համաձայն չըլլալով անոնց հետապնդած նպատակին եւ գործունէութեան: Հոս, Յունաստանի մէջ, միեւնոյն կուսակցութիւնը աւելի մեծ պատճառներ ունի երես դարձնելու:»

ՔԱՆԻ՞ ՀՈԳԻ ՄՏԱՆ ԱՄԵՐԻԿԱ

Համաձայն Ներգաղթի վիճակագրութեան, վերջին 12 ամսուան ընթացքին, Միացեալ Նահանգները մտած են կէս միլիոն հոգի, իսկ հեռացած են 253,508 հոգի: Ներգաղթողներու մեծ մասը եկած է Քանատայէն, Մեքսիկայէն, Կեդր. Ամերիկայէն եւ Հարաւային Ամերիկայէն:

ՀԱՑԻՆ քիլոն 5 սանթիմ պիտի աժննայ եւ Օգոստոսի 18էն սկսեալ պիտի ծախուի 2 ֆր. 15ի:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՖՐԱՆՍ. ՀՊԱՏԱԿՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐ ՕՐԷՆՔԸ

Պաշտօնաթերթը այսօր պիտի հրատարակէ ֆրանսական հպատակութեան նոր օրէնքը որ վերջերս խորհրդարանին կողմէ քուէարկուած էր: Օրէնքը գործադրութեան պիտի դրուի վաղուընէ սկսեալ:

Կուտանք գլխաւոր կէտերը, քաղելով դատական նախարար Լուի Պարթուի կողմէ նահանգապետներուն ուղղուած շրջաբերականէ մը.—

1.— Հիմնական՝ պայմաններ.—

ա.— Հպատակութեան համար օրինական տարիք նշանակուած է 18՝ փոխանակ 21ի:

բ.— Նախկին օրէնքին մէջ գոյութիւն ունեցող Admission à domicile*ը ջնջուած է: Ատոր փոխարէն, օտարականի մը քաղաքացի դառնալուն համար նախապատրաստական շրջանը 10 տարիէն 3 կամ 1 տարուան գեղչուած է: Նոյնիսկ կարգ մը պարագաներու մէջ, երբ ենթական մասամբ ֆրանսական ծագում ունի, տարիքի կամ նախապատրաստութեան պայմաններն ալ նկատի չպիտի առնուին: Հպատակութեան խնդրանքները քննուած ատեն, պէտք է նկատի առնել խնդրարկուին ձուլուելու ենթակայ ըլլալու պարագան, նայած թէ ի՛նչ ծագում եւ կրթութիւն ունի եւ ի՛նչ միջավայրի մէջ կ'ապրի: Անգեալին մէջ եղածին պէս, ստացական քաղաքացիութիւնը կառավարական շնորհ մըն է, որով պայմանաժամի մասին նոր դիւրութիւններ կարելի չէ տալ. բացառութիւն կը կազմեն միայն ընտանիքի հայրերը: Նոր օրէնքին նպատակն է իսկական ֆրանս. ընտանիքներ կազմել եւ ոչ թէ շատցնել թիւը «Թուղթի վրայ Ֆրանսացիներ»ու:*

գ.— Քաղաքացիութիւն ստացողները պէտք է վճարեն մարդ գլուխ 1300 ֆրանք, համաձայն 1920ի եւ 1924ի օրէնքներուն: Եւ սակայն բազմանդամ ընտանիքներն ու երիտասարդ խնդրարկուները պէտք չէ մերժուին՝ եթէ այդ գումարը վճարելու կարողութիւն չունենան: Կարգ մը պարագաներու մէջ կրնան տուրքէ զերծ մնալ:

2.— Ստացական քաղաքացիութեան հետեւանքները.— *Ա. Քաղաքացի դարձած օտարականները կը վայելեն ֆրանսական քաղաքացիի մը յատուկ բոլոր քաղաքացիական եւ քաղաքական իրաւունքները, մէջն ըլլալով ընտրական իրաւունքը: Միայն հանրային պաշտօններու կոչուելու կամ խորհրդարանի անդամ ընտրուելու համար, քաղաքացի դառնալու թուականէն 10 տարի պէտք է անցնի: Ուրիշ խնդիր, եթէ ենթական ֆրանս. բանակին մէջ զինուորական ծառայութիւն ըրած է եւ կամ բացառիկ շարժառիթներ կան:*

բ.— Ստացական քաղաքացիներու զաւակները ինքնաբերաբար Ֆրանսացի կ'ըլլան, եւ իրաւունք չեն ունենար ֆրանսական հպատակութիւնը մերժելու իրենց չափահասութեան յաջորդող տարուան ընթացքին: Այս շնորհէն կը զրկուին 21 տարեկանէն վար այն զաւակները, որոնք նախապէս վտարուած են Ֆրանսայէն եւ կը ծառայեն կամ ծառայած են իրենց բնիկ երկրի բանակին մէջ:

3. Խնդրագիրներու քննութիւնը.— *Դատական նախարարը մասնաւորապէս կը յանձնարարէ որ դիմումներուն արագ պատասխան տրուի: Նախապատուութիւն տալ անոնց, որոնք ֆրանսական բանակին մէջ ծառայել կ'ուզեն եւ կամ զինուորցու զաւակներ ունին: Գալով օրինական ձեւակերպութեանց, նկատելով որ օտար ծննդեան վկայականներն ու արձանագրութիւնները պաշտօնապէս թարգմանել տալը երկար ծախքերու կը կարօտի, այդ լեզուներուն տեղեակ պատուաւոր մարդոց — ուսուցիչ, թարգման — կողմէ եղած թարգմանութիւնները պիտի ընդունուին:*

Սաքքօ-Վանցեթթիի վճիռը Երեքշաբթի

Պոսթընէն կը հեռագրեն թէ Սաքքօ-Վանցէթթիի մահապատիժը յետաձգուելուն վրայ, ամերիկացի ոստիկանները քիչ մը շունչ առին: Վերջին օրերս գրգռութիւնները մասամբ մեղմացած են, որովհետեւ ներման արժանանալու յոյսերը աւելցած են: Մասաչուսէցի գերագոյն ատեանը իր վճիռը պիտի տայ Երեքշաբթի առաւօտ ժամը 9.30 ին: Հաւանաբար դատը վերաքննելու որոշում տայ: Այդ պարագային երկու անիշխանականները կամ բոլորովին ազատ պիտի արձակուին եւ կամ թեթեւ պատիժի մը պիտի դատապարտուին:

Զանազան կողմեր եղեռնափորձերը կը շարունակուին դարձեալ:

Փէնսիլվանիոյ մէջ, Տոյլսթաունի մօտ, մեծ ճամբու մը վրայ հինգ ռւմբ ռումբեր պայթեցան: Ջարդուեցան քանի մը պատուհաններ: Եղեռնափորձին հեղինակները կարելի չեղաւ գտնել:

Երէկ գրեցինք թէ կատարուած ցոյցերուն պատճառով, ամերիկեան կառավարութիւնը այսուհետեւ աւելի պիտի խստացնէ օտարականներու Միացեալ Նահանգները մուտքի պայմանները:

Աշխատանքի նախարարը Տէյվիս, բոլոր գործատէրերուն հրահանգ պիտի տայ որպէսզի քննեն թէ իրենց մօտ աշխա-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ տօնին պատճառաւ Յառաջի յառաջիկայ թիւը լոյս կը տեսնէ Չորեքշաբթի օր:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՆՈՐ ԳՈՐԾԱՎԱՐՆԵՐԸ

Ս. Դուրգեարեանի տեղ Հայաստանի ներքին գործավար կարգուած է Մելիք-Յովսէփեան, Աշխատանքի գործավար նշանակուած է Ն. Տիրատուրեան:

ՇԻՆԱՐԱՐ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ

Աշտարակի շրջանին մէջ, Յովհան-Նուվանքգիւղին բնակիչները իրենց միջոցներով 3 ամսուան ընթացքին լիճ մը բացին: Լիճին ջուրով կարելի պիտի ըլլայ ոռոգել 150 տեսեանդին հող:

Դարձեալ նոյն գիւղացիները որոշած են Քասախ գետին վրայ կամուրջ մը շինել՝ եւ եօթը օրուան ընթացքին իրենց մէջ հանգանակեցին 700 ռուբլի:

⁂ Բէօյիւք-Վէդիի շրջանին Ղալաղայ գիւղին մէջ, բնակիչները, որոնք Թրքախօս գաղթականներ են, իրենց միջոցներովը սկսած են շինել դպրոց մը, որ կ'աւարտի Հոկտեմբերին:

ՑԻՐՈՒՑԱՆ ՀԱՅԵՐ

Քուպանօ-Հայկական կոչուած կեդր. քաղաքը կը գտնուի Մայկոպի շրջանին մէջ, շրջապատուած 10 փոքրիկ գիւղերով, որոնք հազիւ 2—7 վերստ հեռաւորութիւն ունին: Քաղաքը ունի լաւագոյն դպրոց մը: Կիրակի օրերը գիւղերու ամբողջ հայութիւնը կը թափի քաղաք: Հետաքրքրութեամբ կ'այցելեն գիւղական խորհրդին շէնքը, ներս կը մտնեն ու անմիջապէս դուրս կ'ելլեն՝ ինչո՞ւ: Որովհետեւ, շէնքին բոլորտիքը մեծցած ծառերուն իւրաքանչիւրին տակ են հաւաքուած Քուպանօ-Հայկականի Թղթախաղի խումբերը, որոնք առտուընէ մինչեւ իրիկուն Թուղթ կը խաղան: Ի՜նչ ցաւալի է, որ Թղթախաղի կը նուիրուին նաեւ այս տարի դպրոցը աւարտած պատանիները:

ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ՄԷՋ

Երուսաղէմէն կը հաղորդեն թէ պեղումներու ընթացքին կարեւոր հնութիւններ գտնուեցան Ալ-Սուքէնիքի եւ Թէլ-էլ-Ճէրիսայի շրջանակին մէջ, «Նափոլէոնի բլուրին» տակ,— հոն ուր ֆրանսացի աշխարհակալը գիշեր մը բանակած էր: Պատ մը, նման Երիքովի հին պարիսպներուն, ցածլիկ բազմաթիւ տուներ, եւ բերդ մը, բոլորովին անեղծ: Կարգ մը շէնքերու վրայ նշաններ կան, որ ցոյց կուտան թէ հնութիւնները կը վերաբերին անյագապղինձի դարուն, եւ նախապատմական առարկաներ՝ Հիւքսոսներու շրջանէն:

ԷՍՓԷՐԱՆԹՕ ԴՐՈՇՄԱԹՈՒՂԹ

Էսփէրանթոյի 40ամեակին առթիւ Մոսկուայի մէջ տպուեցան նոր դրոշմաթուղթեր, էսփէրանթոյի հեղինակ՝ տօքթ. Զամէնհոֆի պատկերով:

100,000 ՏՈԼԱՐԻ ՈԳԵԼԻՑ ԸՄՊԵԼԻ

Ամերիկեան եղերապահ նաւերը 100,000 տոլար արժէքով ոգելից ըմպելի գրաւեցին «Օզոնիա» նաւին մէջ, որ կը մօտենար Ատլանտիկ Սիթիի եզերքին: 34 նաւազները ձերբակալուեցան: Գրաւուեցան նաեւ հօթը հսկայ ինքնաշարժներ, որոնք կը սպասէին եզերքին վրայ՝ նաւին բեռը փոխադրելու համար:

ՆՈՐ ՎԱՌԵԼԱՆԻՒԹ ՄԸ.— Լեհաստանի մէջ մեքենագէտ մը յաջողած է ստեղծել նոր հեղուկ մը, քարիւղի եւ ջրածինի բաղադրութեամբ, որ պիտի փոխարինէ պէնզինը: Այս հեղուկը թէ թեթեւ է, այնպէս որ օդանաւերը կրնան մեծաքանակ հեղուկ վերցնել եւ երկար թռիչքներ կատարել, եւ թէ աժան է:

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏԻՊ ԿՈՉ ՀՈԳԱՏԱՐԻՆ

ԽՐԱՏԱՆ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐԻ ՀԱՐՑԵՐԸ

(Ա. ՊԱՐՈՆՅԱՆԻ)

Մեր գրականության մեջ ստեղծագործական ուղի անցած գրողների համար ամենից դժվարը, ամենից ծանրը ինքնաքննադատության ուղին է։ Ինքնաքննադատությունը ոչ միայն ստեղծագործական ուղու ամենակարևոր պայմանն է, այլև ամենից դժվարը։ Ինքնաքննադատությունը ոչ միայն ստեղծագործական ուղու ամենակարևոր պայմանն է, այլև ամենից դժվարը։ Ինքնաքննադատությունը ոչ միայն ստեղծագործական ուղու ամենակարևոր պայմանն է, այլև ամենից դժվարը։

ՅՈՒՍԱՆ ՎԱՂՎԱԾԻ ՍՅՈՒՆԸ

ԵՎ ՆՈՒՅՆ ՕՐԵՐՈՒՆ ՊԱՏՄՈՒԱԾ

— Ես ինքս էլ ոչինչ չգիտեմ, ինչպես ամբողջ Փարիզը, որ հիմա խոսում է միայն «Օրիոն» մեծ հրդեհի մասին։ Ես ասում եմ ձեզ, որ ես ոչ մի բան չգիտեմ։ Ես ոչ մի բան չեմ տեսել, ոչ մի բան չեմ լսել։ Ես ոչ մի բան չեմ հասկանում։ Ես ոչ մի բան չեմ կարող ձեզ ասել։

— Ձեր կարծիքով, ո՞վ է հրկիզել «Օրիոն»-ը։

— Ես ոչ մի կարծիք չունեմ։

— Ձեր կարծիքով, ինչպե՞ս է հրդեհը սկսվել։

— Ես ոչ մի կարծիք չունեմ։

— Ձեր կարծիքով, ինչպե՞ս է հրդեհը տարածվել։

— Ես ոչ մի կարծիք չունեմ։

— Ձեր կարծիքով, ինչպե՞ս է հրդեհը մարվել։

— Ես ոչ մի կարծիք չունեմ։

— Ձեր կարծիքով, ինչպե՞ս է հրդեհը վերջացել։

— Ես ոչ մի կարծիք չունեմ։

— Ձեր կարծիքով, ինչպե՞ս է հրդեհը սկսվել, տարածվել, մարվել և

տող մարդիկ իրաւունք ունի՞ն բնակելու Միացեալ Նահանգներու մէջ: Այս պատճառով, հաւանաբար բազմաթիւ օտարականներ դուրս հանուին Միացեալ Նահանգներէն:

Աշխատանքի նախարարութիւնը խիստ միջոցներ ձեռք առած է օտարականներու ցոյցերուն դէմ: Արդէն ամէն ամիս հազարաւոր օտարականներ կը վտարուին, թէեւ ասոնք «անբաղձալի»ներ են, որոնք Միացեալ Նահանգները մտած են խարդախութեամբ:

Կոմս Թառն տը Ռէվէլ որ պետն է Միացեալ Նահանգներու իտալացի ֆաշիստներուն, Հռոմ հասաւ եւ յայտարարեց թէ Միացեալ Նահանգներու մէջ ներկայիս գոյութիւն ունին հարիւրեակ մը ֆաշիստ խմբակներու, որոնց կ'անդամակցին մօտ 14.000 հոգի: «Մեր նպատակն է, ըսաւ. պայքարիլ համայնավարական եւ յեղափոխական քարոզութիւններու դէմ: Ուրեմն կարելի չէ մեզմէ կասկածիլ թէ ոեւէ համակրութիւն ունինք ծայրայեղներուն հանդէպ: Կառավարիչ Ֆուլլըրի խնդրագիր մը յանձնեցինք, յայտնելով որ «մենք բոլորս ալ պատրաստ ենք զոհաբերելու մեր կեանքը կռուելու համար Սաքքոյի եւ Վանցէթթիի գաղափարներուն դէմ, սակայն անոնք կը գտնուին այնպիսի պարագայի մը մէջ, որ տարրական մարդասիրութիւնը կը պահանջէ վերաքննել անոնց դատը:»

Դատաւոր Թէյըր ուրբաթ օր երկու ժամ տեսակցեցաւ պաշտպան փաստաբաններուն հետ:

Սաքքոյի վիճակը շատ ծանր է: Հակառակ կնոջ աղաչանքներուն, որ կը խնդրէ թեթեւ սնունդներ առնել, Սաքքօ կը յամառի ծոմ պահել: Իսկ Վանցէթթի զուարթ է, կը խմէ արգանակ, թէյ ու սուրճ:

Յունաստանի նախարարական տագնապը

Ինչպէս գրեցինք երէկ, հելլէն միացեալ դահլիճը իր հրաժարականը ներկայացուց հանրապետութեան Նախագահ Քօնտուրիոթիսի, որ նոր դահլիճը կազմելու պաշտօնը յանձնեց դարձեալ վարչապետ Զայիմիսի: Նկատելով որ նախարարական տագնապին պատճառ եղած է միայն Ներքին Նախարար Ցալտարիս, այս վերջինը դուրս պիտի ձգուի նոր դահլիճէն, որ պիտի կազմուի նոյն տարրերով:

ՊՈՒԼԿԱՐԵՒՍԵՐԲ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Սերպիոյ թագաւորը, Ալեքսանդր, այս օրերս կը գտնուի Մինիխի մէկ պանդոկին մէջ՝ կոմս Թոփոլա անունով: Կը կարծուի թէ հոն պիտի տեսակցի Պօրիս թագաւորին հետ՝ պուլկարեւսերպ մերձեցման մասին:

Զօրավարներ մահուան դատապարտուած

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ ռուս նախկին զօրավար Անէքօֆ եւ իր սպայակոյտին պետը, զօրավար Նոնիսօֆ, 1921-1922 տարուան ընթացքին սովետներու դէմ ապստամբութեան մը ամբաստանութեան տակ, ուրբաթ օր դատարանին կողմէ մահուան դատապարտուեցան:

Նոր Լէոն Տօտէի խնդիր մը

Երէկ գրեցինք զօրավար Զակորսքիի խորհրդաւոր անյայտացումը: Նոր լուրերու համաձայն լեհ բանակի նախկին հրամանատարը ոչ թէ ազատ արձակուած, այլ բանտէն փախած է Լէոն Տօտէի պէս եւ արտասահման ապաստանած:

Անցեալ կիրակի, երեք սպաներ կը ներկայանան Վիլնայի բանտը եւ տնօրէնին կը յանձնեն պաշտօնաթուղթ մը, որ կը հրամայէր, պատուոյ խօսք առնելէ յետոյ, անմիջապէս ազատ արձակել զօրավարը, Վարշաւայի մէջ նախագահ Փիլսուցքիի ներկայանալու համար: Բարեմիտ տնօրէնը բանտարկեալը կը յանձնէ սպաներուն, որոնք անմիջապէս կ'անհետանան: Յաջորդ օրը, բանտին տնօրէնը կը հեռագրէ Վարշաւա՝ հասկնալու համար թէ զօրավարը հասա՞ծ է արդէն: Այն ատեն միայն կը հասկնայ խաբէութիւնը: Մինչ այդ, զօրավարը անցած էր սահմանը:

Պետական հարուած Փորթուկալի մէջ

Լիզպոնէն կը հեռագրեն թէ պետական հարուածի փորձ մը կատարուեցաւ ուրբաթ առաւօտ, սակայն ձախողեցաւ:

Կառավարութիւնը կը յայտարարէ թէ տէրն է կացութեան, եւ կրթնած բանակին ջախջախիչ մեծամասնութեան վրայ պիտի կրնայ պաշտպանել հանրապետութիւնը:

Բոլոր նախարարները եւ բանակը միացած են վարչաձեւին պաշտպանութեան համար:

Ապստամբութիւն Պոլիվիոյ մէջ

Պոլիվիայի Փօքօաքա գաւառին մէջ, 2700 հնդիկներ ապստամբելով յառաջացան երկրի աւելի քաղաքակիրթ մասերուն վրայ: Սպաննած ու վիրաւորած են բազմաթիւ ճերմակներ: Կառավարական ուժերը յաջողած են ձերբակալել 37 տարբեր պետերը: Ապստամբութիւնը տարածուած է Զայանթա, Քօլքէչաքաս, Փօքօաթա գաւառներուն մէջ: Պոլշեւիկեան մատ կայ գործին մէջ:

Ուկրայնայի ընդդիմադիրները

Յուլիս 27ին, Մոսկուա, Կրէմլինի պալատին մէջ գումարուեցաւ կեդր. վերահսկիչ Յանձնաժողովին լիակատար նիստը, նախագահութեամբ Օրժոնիկիցէի: Ուկրայնայի ներկայացուցիչը Զարոնսկի, իր զեկուցման ընթացքին, խօսեցաւ նաեւ ընդդիմադիրներու մասին.—

Ընդդիմադիրները Ուկրայնայի մէջ կը կատարեն միեւնոյն հակակուսակցական աշխատանքը, ինչպէս կը կատարուին Մոսկուայի եւ ուրիշ քաղաքներու մէջ: Անոնց գործունէութիւնը ուժեղացաւ մասնաւորապէս վերջերս: Մենք ձեռք ձգեցինք բազմաթիւ վաւերաթուղթեր, որոնք կը հաստատեն թէ ընդդիմադիրները փորձած են կապ հաստատել կուսակցութեան թշնամի տարրերուն հետ:

Վերջին մէկ ու կէս տարուան ընթացքին պատասխանատուութեան կանչուեցան 27 ընդդիմադիրներ, որոնց 12ը արտաքսուեցան կուսակցութենէն: Ի վերջոյ, Զարոնսկի կը ջանայ համոզել իր ընկերները, ընդդիմադիրները հեղինակութիւն չեն վայելեր բանուորներուն մէջ, նոյնիսկ, «քանի մը տեղերէ բողոքած են, թէ ինչո՞ւ համար Վերահսկիչ Յանձնաժողովը մեղմ կը վերաբերուի ընդդիմադիրներու հետ, որոնք խախտած են կուսակցական կարգապահութիւնը:

ԱՅՍՕՐ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԺՈՂՈՎ

Հ. Յ. Դ. Փարիզի շրջանային կոմիտէն ստիպողաբար ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Փարիզի եւ շրջաններու բոլոր ընկերները այսօր կիրակի երեկոյ ժամը 8ին, 73 Bld. Montparnasse սրճարանը, Մէթրօ Montparnasse.

Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ ՇԱՎԻԼԻ ՄԷՋ

կազմակերպուած Տարօն-Տուրուբերանի հայրենակցական միութեան կողմէ, այսօր կիրակի: Ճոխ պիւֆէ աժան գիներով: Ուզողը ազատ է ճաշը միասին բերել: Բանախօսութիւններ, երգ, հայկական պար եւ նուագ: Կը մասնակցի Թաւիստ Աբգար: Գեղեցիկ անակնկալներ, ուրախ ժամանց, մուտքը ազատ է:

Հաղորդակցութեան միջոցներ.— Մոնփարնասէն շոգեկառք, իջնել Շավիլի կայարանը: Լուվրէն կամ փօրթ տը Սէն Քլուէն առնել թիւ 1 հանրակառքը իջնել Doisu, կայանը: Կազմակերպիչները պիտի առաջնորդեն ժողովուրդը ժամը 9—12 եւ 2էն 4:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՍԱՐՍԷԼԻ ՄԷՋ

Հ.Յ.Դ. «Հրայր» ենթակոմիտէի կողմէ այսօր կիր. ցերեկ ժամը 2.30ին Salle des Fêtes. Rue de Paris

ԱՇԽԱՐՀԻ ԴԱՏԱՍՏԱՆ

եւ խիստ ծիծաղաշարժ քոմէտի մը

Մասնակցութեամբ գերասանուհի Օր. Ա. ԿՈՍՏԱՆԵԱՆի

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Ազատամարտի Սեբունդ խումբի ժողովը այսօր կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, քաֆէ Մէթրօ:

Հ. Յ. Դ. Պիյեանքուրի Ջաւարեան խումբի ժողովը այսօր կիր. առաւօտ ժամը 10ին ծանօթ հաւաքատեղին: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Հ. Յ. Դ. Լիոնի կոմիտէն ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Գնունի խումբի ընկերները, 16 Օգոստոս երեքշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը. Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է: Ներկայանալ անդամատետրներով:

Զ. Ե. Ռ. Միութեան անդամ եւ համակիր բոլոր Առնուվիլցիները խորհրդակցական ժողովի կը հրաւիրուին այսօր կիր. կէսօրէ առաջ ժամը 10.30ին Պ. Նիկողոսեանի սրճարանին մէջ, Առնուվիլի մէջ եւս կազմելու համար Զ. Ե. Ռ. Մ. մասնաճիւղ մը:

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Rosny s. Boisի մասնաճիւղին ֆութպոլի խաղերը տեղի կ'ունենան, այսօր կիր. կէսօրէ վերջ ժամը 2ին. հաւաքավայր Rosnyի Squareին մէջ, կայարանին դէմ:

ՀԱՅ ՄԱՐԶԱԿԱՆ միութեան տաբեկան ընդհանուր ժողովը 16 Օգոստ. երեքշաբթի գիշեր ժամը ճիշտ 8.30ին, Café Métroի վերնայարկը, Métro Odéon. Օրակարգ վարչութեան ընտրութիւն: Ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն պիտի համարուի:

«ԲԱՐՁՐ-ՀԱՅՔԻ»ի հայրենակցական միութիւնը ի պատիւ իր հայրենակցին՝ Մամբրէ վրդ. Սիրունեանի սարքած է թէյասեղան մը այսօր կիր. կէսօրէ յետոյ ժամը 2.30ին, 10 Rue Rampal, հայկ. ճաշարանը:

Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները: Մուտքը ազատ է:

Այրի Տիկին Մահրամաճեան, Պ. Պ. Ատոմ եւ Կայծակ Մահրամաճեան, Գասպարեան, Հովիւեան, Օտապաշեան, Էհրամճեան, Գազանճեան, Քիւրտեան, Լիւլէճեան, Մարտիկեան, Սարգիսեան, Համբարձումեան եւ Պէքարեան ընտանիքները իրենց շնորհակալութիւնները կը յայտնեն ամէն անոնց որոնք անձամբ եւ գրաւոր ցաւակցութիւնը յայտնեցին

Պ. ԿԱՐԱՊԵՏ ՄԱՀՐԱՄԱՃԵԱՆԻ

մահուան առթիւ յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ Օգոստոս 7ին իր բնակարանը, 45bis Quai de la Marne, Joinville-le-Pont, (Seine).

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Շապինքարահիսարցի Գառնիկ Տէրպապեան Թորքատի ճեմարանը աւարտելէ յետոյ, 1915ին Պոլիս ղրկուած է տեղւոյն առաջնորդ Շաւարշ վրդ. կողմէ: Իմացնել՝ Mihitar Derbabianի Gay.Moraiu et cie. Salaise sur Sanne, France.

ՎԱՐՊԵՏ ԽՈՀԱՐԱՐ ՄԸ

որ 30 տարուան փորձառութիւն ունի գործ կը փնտռէ ըլլայ տունի կամ ճաշարանի մը մէջ, խիստ գիւրամատչելի պայմաններով: Դիմել «Յառաջ»ի Մ. Ա. սկզբնատառերով:

ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՌ՝ «ԲԱՐՁՐ ՀԱՅՔ»Ի ՀԱՅՐԵՆԱԿՑԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՄՈՒՏՔ.— Անդամավճարներէ 456 ֆր., երեկոյթէն զուտ շահ 828, Շիրակի աղէտեալներու հանգանակութենէն 4390, վիճակահանութենէ 890, գումար 6564 ֆրանք:

ԵԼՔ.— Տրագիր-կանոնագրի տպագրողէք 250 ֆր., Ամերիկեան նպաստամատոյցին յանձնուած 4240, 10 հայրենակիցներու գործազրկութեան առթիւ օժանդակութիւն եղած՝ 1218, զգեստներու փոխադրութեան 54.75, զանազան ծախք 111.25, տոմսակներու տպագրողէք 40, մնտուկը պատրաստ դրամ 650, գումար 6564 ֆրանք:

Այսօր՝ փնտռեցէ՛ք ամէն տեղ «ԼՈՒՍԱՔԱՂ» գրական շաբաթաթերթը, հատը 1 ֆրանք:

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՆ

«Լուսաքաղ» մատենաշարէն

ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻԻ
ԱԼՊՈՄԸ (ՀԷՔԵԱԹՆԵՐՈՒ)
40 էջ ԳԻՆ՝ 3 ՖՐԱՆՔ
եւ

ՀԱՐՈՒԱԾԸ
Հեղ. ԱՆՏՈՆ ՉԵԽՈՎ
Թարգ. Վ. ՍԵՒՈՒՆԻ
40 էջ ԳԻՆ՝ 3 ՖՐԱՆՔ
ՓՕՍՏԻ ԾԱԽՔ ՉԿԱՅ

Դիմել՝ Vahram Sévouni 5 Av. Quihou, Saint.Mandé. (Seine), եւ «Լուսաքաղ»ի գործակալներուն:

ԱՇԱԿԵՐՏՈՒՀԻ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Վէնսէնի մէջ բացած աթըլիէիս համար ասեղնագործ աշակերտուհիի պէտք ունիմ: Առաջին շաբաթէն կը վճարուին: Շուտով դիմել՝ Vahridj Keukjian, 31 Rue Basfroi, Paris, (XIme).

ԾԱԽՈՒ ՏՈՒՆ ԵՒ ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՀՈՂ

Ծախու է օդաւէտ եւ Փարիզի մօտակայ (5 քիլօմ.) Drancy գիւղը հանրակառքի կայանէն հազիւ 2 վայրկեան լաւ գիրք և ընդարձակ պարտէզով կիսաւարտ ու քարաշէն տուն մը, վճարման մեծ դիւրութիւն: Դիմել՝ Պ. Խաչիկ Շահինեանի 11 Av. d'Alsace-Lorraine, Noisy.le-Sec. *Շոգեկառք առնել* Gare de l'Est*ի կայարանէն:*

ՍԱԿԱՐԱՆ

13 Օգոստոս 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.	
Սթերլին,	L. St.	124	03
Տոլար,	Dollar	25	51
Մարք (ոսկի)	100 Mark	606	—
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	12	80
Թրք. ոսկի	» or	107	20
Մէճիտիէ	Médjidié	9	20
Լէվա 100 հատր	Léva	15	80
Տրախմի »	Drachme	33	25
Լիր »	» Lire	139	05
Պելժ. ֆրանք »	Frc. Belge	71	50
Զուից. »	Frc. Suisse	491	75
Լէյ 100 հատր	Ley	15	80
Չերվոնեց	(10 Roubles or)	130	—

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Քր. Ֆոնսիէ 1	Cr. Fonc. Eg.	3400	—
» II	»	2000	—
» III	»	1680	—
Թուրքիոյ երկաթ.	Lots turcs	165	—

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՆՈՒՇԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՍԻՐԱԿԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ՍԷՆ - ՄԻՇԷԼԻ ՄԷՋ, 15 Rue de la Huchette

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԱՆՈՒՇԵՂԷՆ

Թերթանուշ (պաքլավա) անարատ կարագով.— Թել... (քատայիֆ), հում եւ եփած՝ առաջնակարգ ալիւրէ, Լոքում, Հէլվա, կարկանդակ եւայլն:

Ապսպրանքները խնամքով կը կատարուին եւ ... կը յանձնուին:

ԳԻՆԵՐԸ ԲՈԼՈՐԻՆ ՄԱՏՉԵԼԻ

ՓՈՐՁԵՑԷՔ ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

BANQUE FRANÇAISE D'EPARGNE ET DE CRÉ...

Կեդրոն, 12 Rue Vivienne, Paris

Գործակալութիւններ, Cousance եւ St. Amour (Jura)

Ի պահ կ'ընդունի դրամներ՝ վճարելի տեսօրին կամ պա... նաժամով.— Ընթացիկ հաշիւ.— Արժեթուղթեր կը պա... կարգի կը դնէ.— Շրջաբերութեան հանուած արժեթուղ... կ'արձանագրէ.— Սակարանի գործառնութիւններ՝ կանխի... մասնավճարով.— Կտրօններու վճարում.— Արժեթուղ... զանձում.— Դրամափոխութիւն.— Ելմտական եւ առեւտ... տեղեկութիւններ:

Նախ քան որեւէ ձեռնարկ, դիմել միակ ներկայացու... Կ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆի, 120 Ave. de Versailles, Paris (16me)

ԲԺՇԿԱ-ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺ...

ՏՈՔԹ. ՍԷԹԵԱՆ

Téléphone: MARCADET 03-64 ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1900ին
38, Ave. St. Ouen -o- 20, rue Fauvet -o- PARIS (18me)
Մէթրօ NORD SUD: LA FOURCHE

Ընդհանուր հիւանդութիւններ, սեռամիզային, մորթի, ... ախտի, շնչերակային, թոքի, ծննդաբերութեան եւ կա... հիւանդութիւններ. վիրաբուժական գործողութիւն եւ ... արկածներ, ելեկտրադարմանում եւ Ք. ճառագայթ:

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ

Ակռայի դարմանում, առանց ցաւի ակռայ քաշել 10 ... արուեստական ճերմակ ակռայ 20 ֆրանք, ոսկի քուրօ... ֆրանքէն սկսեալ:

ԱՄԷՆ ՕՐ ՈՒ ԿԻՐԱԿԻ ԲԱՑ Է

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻ՛ՒՆ, ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻ՛ՒՆ

Անոնք որ կ'ուզեն հայրենիքը յիշելով ապուխտ եւ սու... ուտել, թող դիմեն ծանօթ կեսարացիին՝

A. ALAGUEUZIAN, Chemin de Covelle par Allauche Mars...

Ցաճախորդներու գոհացում տալու համար կ'ընդունի 5-... քիլօի ապսպրանքներ: Մաքուր գործ: Չափաւոր գին:

ՍՏԱՑԱՆՔ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ

Հայերէն.— Թուրքերէն երգեր.— Թամպուրի ձէմիլ, ... Եաշար, Աշիր, Իպրահիմ, Քէմանի Անասթաս.ի, Թազսիմ, ... եւ շարքըներ, գեղջեալ գիներով:

Դիմեցէք՝ Արեւելեան նպարավաճառ Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆի
28, Rue Le Sage, PARIS (20e) — Téléphone : Ménil. 6...
Métro Belleville : Tramway 5 et...

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-...

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խ... ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ: Աչքի ... գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12:

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹ...
126, Rue du Faubourg St. Denis
Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-0...
Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30_7.30—կիրակի եւ տօն օրեր...

Հ. ԹԵՐՁԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Import - Export, 19 Bld. Montmartre Paris (2e) Tél. Gut. 3...
Ներկայացուցիչ ֆրանս. ֆաբրիքաներու, կը ստանձնէ ... նաբարական գործեր, ամէն երկիրներու համար:
ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ

ՏՕՔԹ. Վ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Ամերիկայէն նոր վերադարձած

ՄԱՍՆԱԳԷՏ, ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹ...

Տարիներէ ի վեր Նիւ-Եորքի յայտնի հիւանդանոցներ... մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած:

Կ'ընդունի ամէն օր 4—7 եւ մասնաւոր ժամադրութ... կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ կէս օր:

16 Bld. Saint-Denis, Paris (10e) Métro: Saint-De...
Télèph. Provence 09-32:

ՍՊԱՍՈՒՀԻ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Ծանօթ տան մը համար, գոհացուցիչ վճարումով, յանձնարարելի եւ խելահաս սպասուհի մը կ'ուզուի: Դիմել ուղղակի ՄԱՍԻՍ տպարանը, 208bis Լաֆայէթ փողոց:

IMPRIMERIE - MASSIS - ...
208bis, Rue Lafayette P...

Le Gérant : H. TEUR...

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
17
ՕԳՈՍՏՈՍ
1927

17 AOUT 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 416 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

Լուբերու առատութեան պատճառաւ այսօրուան խմբագրականը յետաձգուած է:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Նորեմ Իրտական ապստամբութիւն

Սօն Սաաթ «Նորէն գրգռութիւն հար. սահմանին վրայ» խորագրին տակ կը հրատարակէ Էնկիւրիէն ստացած Օգոստոս 9 թուակիր հետեւեալ հեռագիրը —

Լուր առնուած է որ կարգ մը գրգռիչներ ճամբորդութեան ելած են Միջագետքի եւ Մուսուլի շրջանները: Պէտք եղած միջոցները ձեռք կ'առնուին այս դաւաճանական գործունէութիւններու դէմ:

Իսկ քրտական աղբիւրէ կը հաղորդուին հետեւեալ լուրերը.—

Ռամանցի Ապտալլահ և իր եղբօր տղան, իրենց քանի մը մարդերով երբ Մալասախ Տիգօի, Խալիտի եւ Սմօյի ընտանիքները կը փոխադրէին, ճամբան կը հանդիպին 25 հոգինոց Թուրք պահակախումբի մը. երկու ժամ սաստիկ կռիւ մը վերջ գինուորները կը ստիպուին հեռանալ 10 մեռեալ թողելով: Անոնք իրենց ընտանիքները սուրիական սահմանէն ներս փոխադրելէ վերջ, կը վերադառնան և կը միանան շէյխ Խալիտին, որ կը գտնուի Բալուի լեռներուն մէջ եւ ունի պատկառելի գինուած ուժ մը: Շէյխ Խալիտին միացած են նաեւ շէյխ Սայիտի եղբայրը շէյխ Թահիր:

Բալուի լեռներուն վրայ կռիւներ կը շարունակուին եւ մեծ ջանասիրութիւն կը հասցնեն Թուրք գինուորներուն: Թուրքերը շատ մեծ կարեւորութիւն կուտան այս գիծին եւ այդ պատճառաւ ալ կարեւոր ուժեր կեդրոնացուցած են այդ շրջաններուն մէջ:

Զախոյի ճիշտ դիմացը կալիէ կուհա լեռներուն մէջ զանազան տեղերէ հաւաքուած մեծ թիւով Քիւրտ գինուորներ կը գտնուին: Անոնք շարունակ կը գործեն. բազմաթիւ Թուրք գիւղեր կը թալանեն եւ կը հրկիզեն, պահակախումբերու վրայ կը յարձակին: Ամսոյս սկիզբները յարձակման մը ընթացքին երկու քիւրտ գինուորներ գերի կ'իյնան եւ կը տարուին Տիգրանակերտ, ուր կախաղան կը բարձրացուին: Այս լուրը չափազանց կը յուզէ Քիւրտերը, որոնք փոխ վրէժի համար գօրաւոր յարձակում մը կը գործեն 300 հոգինոց Թուրք գինուորներու խումբի մը վրայ եւ անոնց կէսէն աւելին կը սպանեն: Վերջերս Քիւրտերը շատ մեծ կարեւորութիւն կուտան կազմակերպութեան. շատ շրջաններ որոնք ցարդ մասնակցած չէին ապստամբութեան, սկսած են կազմակերպուիլ:

Սասունի մէջ գտնուող չէթէյապետ Մհամատ Ալիի վրայ յարձակումները կը շարունակուին. դուրսերէն մեծ քանակութեամբ քրտական ուժեր օգնութեան կուգան:

Թուրքերը Պիթլիսի մէջ կախաղան հանած են Ալաշկերտէն բերուած 13 քիւրտ գլխաւորները: Պարսկաստանէն վան մտած է 150 հոգինոց քիւրտ խումբ մը, հոն եւս ապստամբութիւնը կազմակերպելու համար: Շատախ արդէն ապստամբած է եւ չէթէական կռիւները սկսած: Թուրքերը այդ շրջաններուն մէջ գօրակոչ յայտարարած են եւ շատ կը վախնան ապագայէն:

Ի՞նչ կը դառնայ պարսիկ սահմանին վրայ

Պարսիկ Թերթերը վերջերս սկսած են բուռն յարձակումներ գործել Թուրքիոյ վրայ, կարգ մը աշիրէթներու սահմանը անցնելուն պատճառաւ: Կիսապաշտօնական Իրան կը գրէ.—

«Ի՞նչ են արդեօք սահմանային այս դէպքերուն պատճառները: Ո՞վ կը գինէ սահմանագլխի աշիրէթները, եւ վերջապէս սահմանին վրայ յարձակողները ո՞ւրկէ կ'առնեն իրենց այդ յանդգնութիւնը: Պարսիկները զոհացուցիչ պատասխաններ կուտեն այս հարցումներուն համար: Թուրքիա, որ ապահովութեան ուխտին համաձայն բարեկամական զգացումներ կը ցուցնէ, ի՞նչ միջոցներ ձեռք առնել կ'ուզէ: Ազգ մը (պարսիկ) որ իր սահմանները կը պաշտպանէ իր փայլուն սուիններովը եւ գինուորներուն կարմիր արիւնովը, պէտք ունի գիտնալու ասոնք...: Եթէ պատմութեան նայինք, կը տեսնենք որ երկու ազգերը երկուերեք դարէ ի վեր իրարու հետ կռուած են: Եթէ գործերը այսպէս պիտի շարունակուին, շատ աղէկ: Թուրքերը Թող մնան իրենց վիճակին մէջ, մենք ալ մեր վիճակին: Փառք Աստուծոյ, ապահով ենք եւ վստահ, մեր քաջարի բանակին շնորհիւ:

Զեխիի վերաբերում մը Պոլսոյ մէջ

Երկուքուկէս ամիս առաջ, Պոլսոյ կուսակալին բնակութեան կատկացուած էր Նշան Թաշի «լքեալ» գոյքերէն գեղեցիկ ապառանք մը, որ կը պատկանէր յոյն հարուստներէն Փորթուքալ Ղլուճի: Կուսակալը տան մէջ տեղաւորուելէն ի վեր դեռ փակ կը մնար նկուղը, ուր կարգ մը գոյքեր կը գտնուէին: Առջի օր երեք պաշտօնեաներ գացին բնակարանը, նկուղը բանալու համար: Դուռը բացուելուն, յանկարծ, պաշտօնեաները ափ ի բերան մնացին անակնկալ տեսարանի մը առջեւ եւ իսկոյն հեռացնեցին կուսակալին, եղելութիւնը պարզելով:

Նկուղին մէջ կը գտնուէին երկու նոր թնդանօթներ, 1912 տարեթիւով, միւսն ալ եօթուկէս չափնոց, Թրքական «մավզեր» մը, ռուսական կարճ հրացան մը եւ գնդացիր մը: Զոնոցմէ զատ, կը գտնուէին նաեւ գանազան մեծութեամբ գնդանօթի ռումբեր, ատրճանակներ եւ նշան տալու ատրճանակներ:

Իրողութիւնը հաղորդուեցաւ գօրաքանակի հրամանատարութեան, ուրկէ մասնաւոր կառքեր ղրկուեցան գէնքերը փոխադրելու համար:

Կուսակալ Սիւլէյման Սամի պէյ, դէպքը հաստատելով կ'ըսէ թէ տանտէր Փորթուքալ Ողլուի փեսան Զօր. Մազարաքիս, ներկայիս պատերազմական նախարար է Յունաստանի դահլիճին մէջ: Կուսակալին յատկացուելէն առաջ, տունը կը գործածուէր իբր լեհական դեսպանատուն: Հասկցուած է, սակայն, որ այդ միջոցին ալ փակ մնացած է յիշեալ նկուղը, այնպէս որ, Թուրք Թերթերը կասկածէ վեր կը նկատեն թէ գէնքերը նկուղին մէջ դրուած են տունին փախստական տէրերուն կողմէ վատ նպատակներով:

Գերական օդանաւորդներու ձախողութեան

Քոլիի եւ Նունկէսէրի դժբախտ փորձէն վերջ, գերման օդանաւորդներն ալ չկրցողեցան կարել Ատլանտեանը մէկ Թռիչքով: Հակառակ անպատշաճ օդին, կիրակի օր Տէսսաուի օդանաւային կայանէն ճամբայ ելան «Պրէմէն» եւ «Եւրոպա» Եռանքերս օդանաւերը, առաջինը ժամը 18.21ին, երկրորդը չորս վայրկեան վերջ: «Պրէմէն»ի մէջ նստած էին օդանաւորդներ Լօոզէ եւ Քէօհլ եւ փորձագէտ մը՝ Հիւնկֆէլտ: «Եւրոպա»ն կը վարէին Ռիսթից եւ Էտցարտ, իրրեւ ճամբորդ ունենալով ամերիկացի լրագրող մը՝ Նիքըրպոքըր: Երկու օդանաւերն ալ անթել ունէին: Մեկնումը կատարուեցաւ մեծ խանդավառութեան մէջ, ներկայութեամբ բազմաթիւ հետաքրքիրներու:

Երկու օդանաւերն ալ սկսան ուղղուիլ դէպի Պրէմէն, ուսկից հիւսիսային ծովուն վրայէն պիտի շարունակէին իրենց ճամբան դէպի Անգլիա եւ Նիւֆաունտլէնտ: Ժամանակ մը միասին ճամբորդելէ վերջ, երկու օդանաւորդները իրարմէ բաժնուեցան: Հիւսիսային ծովուն մէջ տիրող փոթորիկին պատճառաւ «Եւրոպա» չկրցաւ շարունակել ճամբան եւ գիշերը ետ դառնալով Պրէմէնի մէջ ցամաք իջաւ: Գալով «Պրէմէն»ի, երկար ատեն լուր չստացուեցաւ անկէ եւ զրոյց շրջեցաւ թէ Հոլանտա վար իջած է:

Սակայն երկուշաբթի առաւօտ կանուխ տեսնուեցաւ նախ Անգլիոյ, յետոյ Իրլանտայի վրայ, ու կը կարծուէր թէ պիտի շարունակէ իր ճամբան: Անձրեւն ու մշուշը ստիպեցին գինքը, յաճախ ուղղութիւն փոխել: Երբ Ատլանտեան ովկէանոսի վրայ հասաւ, մշուշն ու փոթորիկը արգելք եղան աւելի յառաջանալու, եւ յանդուգն օդանաւորդները չուզելով իրենց կեանքը վտանգել, վճռեցին Գերմանիա վերադառնալ: Ու երկուշաբթի օր ժամը 16.24ին Տուվրի եւ Քալէի ճամբով հասան իրենց մեկնակէտը՝ Տէսսաու, 22 ժամ վտանգաւոր ճամբորդութիւն մը ընելէ վերջ օդին մէջ:

Թէ՛ Գերմանիոյ եւ թէ Միացեալ Նահանգներու մէջ յուսախաբութիւնը մեծ է այս ձախողութեան առթիւ:

Ռիսթից եւ Էտցարտ Պրէմէնէն օդանաւով Տէսսաու եկան: «Եւրոպա»ն պիտի քակուի եւ երկաթուղիով Տէսսաու պիտի փոխադրուի: Գերմանները չեն յուսահատած սակայն, եւ կը պատրաստուին նոր փորձեր ընել: «Եւրոպա»ն բաւական վնասուած է, սակայն «Պրէմէն» շատ լաւ վիճակի մէջ է:

∴ Ֆրանսայի օդանաւորդները կը շարունակեն իրենց պատրաստութիւնները եւ նպաստաւոր օդի կը սպասեն՝ ճամբայ ելլելու համար:

Ռիֆով պատերազմ կը տեսնէ ամէն կողմ

Մոսկուայի կոմունիստ կուսակցութեան ներկայացուցիչներուն հաւաքոյթին մէջ, Ռիքով, կեդր. վերահսկիչ յանձնաժողովին եւ կեդր. կոմիտէին լիակատար ժողովին արդիւնքները քննած պահուն, հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ միջազգային քաղաքական կացութեան մասին.

— *Բազմաթիւ երկիրներու մէջ, պատերազմական վարկերու յաւելումներ եւ ռազմական ճարտարարուեստին ուժեղացումը կը մատնեն այն դժնդակ գործունէութիւնը, որ դրամատիրական աշխարհը ցոյց կուտայ պատրաստուելով նոր պատերազմի մը: Աշխարհակալական քաղաքականութեան հանապազօրեայ ջանքն է ստեղծել միակ ճակատ մը Խորհրդային Ռուսիոյ դէմ: Պատերազմի դիւանագիտական պատրաստութիւնները կը տեսնուին միջազգային բազմաթիւ համաժողովներու, մասնաւորապէս Ազգերու Դաշնակցութեան վերջին նիստին մէջ:*

Սերպիա կը հաղածէ համայնավարները

Վերջերս Սերպիոյ մէջ եւս խիստ հալածանք սկսած է համայնավարներուն դէմ: Զաղրէպի դատարանին առջեւ կը դատուէին վերջերս ձերբակալուած քանի մը համայնավարներ: Գլխաւոր ամբաստանեալը, Իլիա Շումէնովաց, որ յարաբերութիւն կը մշակէր Մոսկուայի Գ. Միջազգայինին հետ, դատապարտուեցաւ երկու տարի ճամբաններու շինութեան:

Սոպոթիցայի մէջ ոստիկանութիւնը ձերբակալեց նախկին փրոֆէսէօր մը Միշել Փէթրովիչ եւ Փէթէր Ցրանսիս Քանովիչ, որոնք ամբաստանուած են թէ Պաթշքայի շրջանին գիւղերուն մէջ համայնավարական քարոզութիւններ կը կատարէին:

Ապստամբութիւն Ուկրայինայի մէջ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ Ուկրայինայի մէջ ծանր դէպքեր կը պատահին: Հակառակ պաշտօնական շրջանակներու լռութեան եւ հերքումներուն, վերջին օրերս կարեւոր զօրամասեր ղրկուած են Ուկրայինա:

Բիւէվ ղրկուած են հետեւակազօրաց 4րդ, 7րդ եւ 13րդ եւ

(Լուրերու չարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՄԱՄՈՒԼ

«ՅՈ՛ՅՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ»

Նէճմէտտին Սատըգ պէյ Աքշամի մէջ այս վերնագրով խմբագրականի մը մէջ դիտել կուտայ (9 Օգոստոս).

— *«Աթէնական Թերթերը, եւ մասնաւորապէս «Էլէֆթէրօն Վիմա» եւ «Էթնոս», Թուրքիոյ վրայ յարձակելու նոր առիթ մը գտած են: Ինչո՞ւ Թուրքիոյ Յոյները երեսփոխան չընտրուիր, կը հարցնեն:*

«Թուրքիոյ Ազգ. Մեծ Ժողովին մէջ յոյն երեսփոխանն՛ը...: Հելլէն Թերթերուն հաղորդենք թէ այս նախադասութիւնը ինքնին երկար պատմութիւն մը եւ անցեալին չափ պերճախօս է մեզի համար: Քով քովի եկող այս բառերը այնքան օտար են իրարու, որ կը ծակեն մեր ականջին թմբուկը եւ կը խոցեն մեր սիրտերը: Եթէ «Էլէֆթէրօն Վիմա» գիտնար թէ այս նախ... դասութիւնը ի՛նչ սոսկալի պա... կերներ կը բերէ մեր ժրաջան դաւաճանութեան ի՛նչ յիշատակներ կ'արթնցնէ, հազար անգամ պիտի ղոլար զայն գրի առնելուն:

«Բայց Թողունք խնդրին այս կողմը: Թուրքիոյ մէջ ընտրութիւն կը կատարուի, եւ օրինական պայմանները լրացնող ամէն հայրենակից ընտրական իրաւունք ունի: Մեր յոյն հայրենակիցները քուէ կուտան: Արդիլող կա՞յ: Եւ կամ կարելի չէ՞ որ փափաքող Թուրքերէն ոմանք Յոյներուն քուէ տան: Յոյն հայրենակիցներն ալ կրնան իրենց ժէ հոչակել իրենց Թեկնածուները, ինչպէս որ Աասրի մը, Հապիպ էֆ., անձնապէս դրաւ իր Թեկնածութիւնը: Իսկ եթէ հելլէն Թերթերը կ'ուզեն որ անպայման մենք Թուրքերս ապահովենք յոյն Թեկնածուներու ընտրութիւնը, ապա ուրեմն բանենք թէ Թուրք հանրապետութեան մէջ այս տեսակ օրէնք չկայ:

«Յետոյ, սահմանադրութիւնը չըսեր թէ անպայման այսքան յոյն երեսփոխան պիտի գտնուի Ժողովին մէջ: Միւս կողմէ, ընտրութիւնները հնթակայ են ժամանակութեան, իսկ Յոյները շատոնց փոքրամանութեան մէջ են: Մինչեւ որ Թուրքերը քուէ չտան, յոյն երեսփոխան չի կրնար ընտրուիլ:

«Այդ չէ, հարցնենք ասոնց.— Էֆէնտիներ՛, դուք ինչո՞ւ դեռ կը խառնուիք այստեղի Յոյներուն գործերուն: Մենք Իզմիրը դեռ չմոռցանք: Զինադադարին ցաւը դեռ թարմ է մեր սիրտերուն մէջ: Խալք կուսակցութիւնը յոյն Թեկնածու կը ներկայացնէ՞. Թուրքերը յոյն Թեկնածուներու ձայն կուտա՞ն: Այս ի՞նչ ախմարութիւն է:»

ԿԵՍԱՐԻՈՅ ՈՐԲԵՐԸ

Կեսարիոյ Առաջն. Տեղապահ Սերովբէ քահանայ Պոլսոյ Ազգ. վարչութեան ղրկած է Կեսարիոյ որբերուն ցանկը, խնդրելով որ անոնք Մելքոնեան եւ նման հաստատութիւններ փոխադրուին: Բազաք. Ժողովը կը զբաղի այս կարեւոր խնդրով:

Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը փափաք յայտնած է որ յիշեալ որբուհիներէն ութը հոգի հիւանդանոց ղրկուին, հիւանդապահուհեան դասընթացքի հետեւելով հիւանդապահ դառնալու համար:

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՆՈՐԱՇԷՆ ԹԱՂԸ

Պէյրութի թաղապետութիւնը խնդրած է կառավարութենէն որ էշրէֆիէէբարձունքին վրայ շինուելիք հայկական թաղամասին տուները այնպէս մը կառուցուին որ իւրաքանչիւր երկու երկյարկանի տուներուն մէջտեղը դեռ տեղուի մէկկարկանի տուն մը, որպէսզի օդ եւ լոյս աղատ մուտք գործեն թաղին մէջ, եւ հիւանդութեանց առաջքը առնուի:

ՀԱՅ ԵԻ ՎՐԱՑԱԿԱՆ ԿՌԻԻ ՄԸ

«Խ. Հայաստան»ի յուլիս 27 Թիւին մէջ կը կարդանք «Հողի համար» վերնագրին տակ.—

Վրաստանի եւ Հայաստանի սահմանին վրայ, Բավրա գիւղին մօտ, հողի բաժանման ատեն կռիւ կը ծագի շահագրգռուող գիւղացիներու միջեւ: Քաղաքապահներու պետը, ներսէս Յտեփանեան կը միջամտէ: Գրգռուած գիւղացիները յարձակելով Յտեփանեանի վրայ, քարերով կը վիրաւորեն զայն:

Ութ առաջիւ ձերբակալուած են 15 կասկածելիներ: Խնդիրը կը քննուի:

ԻԶՄԻՐԻ ՀԱՅՈՑ «ԼՔԵԱԼ» ԴՈՅՔԵՐԸ

«Ձիւմհուրիէթ» կը գրէ Թէ ելմտական գործավարութեան կողմէ վերջերս տրուած հրամանին համաձայն, Թուրք գաղթականներուն պիտի տրուին Իզմիրի Հայոց «լքեալ» կալուածներէն անոնք որ Թէեւ աճուրդով ծախու հանուած են, սակայն փոխանցման գործողութիւնները տեղի չեն ունեցած տակաւին:

ԱՏԱՆԱՅԻ ՄԷՋ ԳՈՐԾԱԴՈՒԻԼ

Ատանայի երկաթուղիին մէջ աշխատող եօթը հարիւր Թուրք պաշտօնեաներու պահանջած յաւելումները ընկերութեան կողմէ ընդունուած չըլլալով, գործադուլ հոչակուած է: կառավարութիւնը հարկ եղած միջոցները ձեռք առած է: Սուրհանդակը եէնիճէէն բեռնատար ինքնաշարժով պիտի փոխադրուի եւ Մէրսին պիտի տարուի: կաթոլիկ Հանննա անուն մեքենավարը գործադուլին չմասնակցելու համար վայրաշարժը Մէրսին տարած է: Ըստիկանութիւնը միջամտած է: Գաղտնի ոստիկան մը 4 ձեռք զէնք պարպած է օդին մէջ: Գործաւոր մը ծեծուած է: 50ի չափ անձեր իսկոյն ութեան տակ առնուած են:

ԱՂԻՔՆԵՐՈՒ ՀԻԱՆԴԻՒԹԻՆ

Ղամարլուի գիւղերուն մէջ ադիքի հաժաճարակ հիւանդութիւն մը ծագած է: Մասնաւորապէս վարակուած են երախաները, այնպէս որ գիւղացիները զանոնք խնամելու համար կ'ընդհատեն իրենց դաշտային աշխատանքները: Բժշկական օգնութիւնը անբաւական է:

ԴԷՊԻ ՋՈՒԻԵՐԸ. ԴԷՊԻ ԳԻՒՂԵՐԸ

Անցեալ տարուան նման, մեծ էր Թիւը անոնց, որ Աստուածածնի տօնին առՔիւ մայրաքաղաքէն մեկնեցան դէպի ջուրերն ու գիւղերը:

Սէն-Լազարի կայարանէն մեկնեցան, յաւելուածական 30 շոգեկառքերով, 95,000 հոգի, կառը լ'Էսթէէն 40,000, Լնվալիտէն՝ 10,000 հոգի, Օրլէանի կայարանէն՝ 16,000, Լիոնի կայարանէն 36,000 հոգի:

ՍՈՒՐԻՈՅ կառավարութիւնը որոշած է բոլոր Թէքքէները փակել եւ անոնց տրուած նպաստը փոխանցել գիտական հաստատութիւններուն:

ԵՐԵՎԱՆԻ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Ֆրանց Կաֆկայի հայրը

Ֆրանց Կաֆկայի հայրը՝ Հերման Կաֆկան, ծնվել է 1852 թվականին Պրահայի մոտ գտնվող Վոսեկ գյուղում։ Նա եղել է հրեա աղքատ գյուղացու որդի։ Տասներկու տարեկանում նա հեռացել է տնից և սկսել ինքնուրույն կյանք վարել։ Նա հաստատվել է Պրահայում և զբաղվել մանր առևտրով։ Հերման Կաֆկան ամուսնացել է Ջուլի Լյովիի հետ, որի հայրը եղել է հարուստ գործարանատեր։ Ջուլի Լյովին ունեցել է գեղեցիկ կերպարանք և ազնվական դաստիարակություն։ Հերման Կաֆկան ամուսնանալով Ջուլի Լյովիի հետ, ձգտել է բարձրանալ հասարակական աստիճանի վրա։ Նա ամուսնացել է ոչ թե սիրուց դրդված, այլ հաշվենկատ նկատառումներով։ Ջուլի Լյովիի հետ ամուսնանալով՝ նա ձգտել է ամրապնդել իր դիրքերը առևտրական աշխարհում։ Հերման Կաֆկան ամուսնացել է 1882 թվականին։ Նրանք ունեցել են երեք զավակ։ Առաջնեկը մահացել է մանկության տարիներին։ Երկրորդ զավակը՝ Ֆրանց Կաֆկան, ծնվել է 1883 թվականի հուլիսի 3-ին։ Ֆրանց Կաֆկան իր մասին գրել է. «Ես ծնվել եմ 1883 թվականին, հուլիսի 3-ին, Պրահայում, Ժողովրդական հրապարակի մոտ գտնվող տան մեջ։ Ես ապրել եմ այդ տանը մինչև 31 տարեկանս։ Ես ատել եմ այդ տունը, որովհետև այնտեղ ամեն ինչ ինձ հիշեցնում էր ինձ սպասվող ապագան

ԿՈՑԻԿ ԽՎՈՐՈՒԿ ՎԴՎՆՈՎԻՀ

ԿԻՆ Ի ՄԱՀՈՒՆ ՈՒՐՈՒՄ ՄԵՂՔ

— Նայ Ընտանի, ասա ինձ, ինչո՞ւ ես այդքան տխուր և սիրտդ ինչո՞վ է ցավում։

Ընտանի ձայն չհանեց։ Նա միայն գլուխը կախեց և սկսեց ավելի դառն լաց լինել։

— Ասա, ասա, ինչո՞ւ ես լաց լինում։

— Ես ինչպե՞ս չլամ, ես ինչպե՞ս չլամ, — ասաց Ընտանին, — երբ ես գիտեմ, որ ինձ մահ է սպասում։

— Ինչո՞ւ, ինչո՞ւ, — հարցրեց Վդովնիհը։

— Ես ինչպե՞ս չիմանամ, — ասաց Ընտանին, — երբ ես լսեցի, որ Ռուստամ Զալը ինձ սպանելու է։

— Ո՞վ է այդ Ռուստամ Զալը, — հարցրեց Վդովնիհը։

— Ռուստամ Զալը Ռուստամ Զալն է, — ասաց Ընտանին, — ես ինչպե՞ս չլամ, ես ինչպե՞ս չլամ։

— Ասա, ասա, ինչո՞ւ ես լաց լինում։

— Ես ինչպե՞ս չլամ, ես ինչպե՞ս չլամ, — ասաց Ընտանին, — երբ ես գիտեմ, որ ինձ մահ է սպասում։

— Ինչո՞ւ, ինչո՞ւ, — հարցրեց Վդովնիհը։

— Ես ինչպե՞ս չիմանամ, — ասաց Ընտանին, — երբ ես լսեցի, որ Ռուստամ Զալը ինձ սպանելու է։

— Ո՞վ է այդ Ռուստամ Զալը, — հարցրեց Վդովնիհը։

— Ռուստամ Զալը Ռուստամ Զալն է, — ասաց Ընտանին, — ես ինչպե՞ս չլամ, ես ինչպե՞ս չլամ։

Ցերեկը Վդովնիհը ելավ ձիու վրա և գնաց որսի։ Նա սպանեց մի մեծ գազան և տարավ իր տունը։ Ընտանին դեռ լալիս էր։

— Ինչո՞ւ ես դու լալիս, — հարցրեց Վդովնիհը։

—

Թնդանօթաձիգներու 4րդ եւ 7րդ զօրագունդերը, «Լէնին». «Հոկտեմբեր», «Փարիզի Կոմունան» եւ «Կարմիր Դրօշակ» զօրախումբերը:

Միւս կողմէ, զրոյց կը շրջի թէ ապստամբներու խումբ մը յաջողած է փճացնել կարմիր բանակին զօրաւոր մէկ ջոկատը, Քիէվէն 20 քիլոմեդր հարաւ գտնուող շրջանի մը մէջ:

∴ Ռիկայէն կը հեռագրեն թէ կէփէուն զէնք կրելու արտօնութիւն տուած է կառավարութեան մէջ պաշտօնավարող բոլոր կուսակցականներուն, որպէսզի անոնք ինքնապաշտպանութեան դիմեն, երբ ընդդիմադիրներու կողմէ զինեալ յարձակման մը ենթարկուին:

Գիւղացին, հունձքին անբաւականութեան պատճառով, սկսած է պահել իր բերքը եւ շուկայ չի հաներ այլեւս: Ու տեսնելով որ, կառավարութեան քմահաճ կարգադրութեամբ, հսկայ տարբերութիւն մը կայ իր բերքին վաճառման եւ ճարտարարուեստական գործիքներու գիներուն միջեւ, պակսեցուցած է իր գնումները: Բազմաթիւ շրջաններու մէջ ալ ալիւրի սով մը կը զգացուի:

Լրտեսներու ձերբակալութիւն Լեհաստանի մէջ

Լէմպէրկի մէջ ձերբակալուեցան քառասնեակ մը լրտեսներ, որոնց մասին կասկած կայ թէ հաղորդակցութեան մտած էին լրտեսական կազմակերպութեան մը հետ, ի հաշիւ սովետական կառավարութեան: Ձերբակալուածներուն մէջ կը գտնուին բազմաթիւ զինուորներ եւ ենթասպաներ:

Զրոյց կը շրջի թէ դեռ ուրիշ ձերբակալութիւններ ալ պիտի կատարուին:

Չեկայի նախագահը շնորհազուրկ

Մոսկուայէն նոր լուրերու համաձայն, Սթալինի եւ Թրոցքիի ծանօթ պայքարը ոչ թէ «վերջացած» է, այլ դեռ նո՛ր կը սկսի: Չեկային նախագահը, Մէնժինսքի, շնորհազրկուեցաւ, որովհետեւ Սթալին մեղադրած էր զայն թէ Ռուսիոյ իսկական մտայնութեան մասին չէր կրցած ճիշդ տեղեկատուութիւն մը ընել, այնպէս որ ինք, ընդդիմադիրներու պետին հետ ծանօթ «զինադադար»ը կնքած պահուն, ստիպուեր էր ընել այնքան զիջումներ, զորս երբեք չպիտի ուզէր ընել:

Անգլիական ռազմափորձեր

Այս շաբթու, Սալիզպըրիի շրջանին մէջ պիտի սկսին անգլիական զօրախումբերուն ռազմափորձերը: Անգլիոյ մէջ առաջին անգամն է որ տեղի կ'ունենայ այսքան մեծ ռազմափորձ, կատարելագործուած արդիական զէնքերով: Զօրախումբերը զինուած պիտի ըլլան, որքան կարելի է շատ պատերազմական զէնքերով: Այս գերազոյն ատրճան սպառազինուած բանակը, զոր Անգլիացիները կը կոչեն «մեքենաշարժ», կեդրոնացած է Թիտուորթի մէջ: Պաշտօնապէս անոր մաս կը կազմեն հետեւակազօրաց 7րդ կիսաբաժինը, օժտուած՝ ռազմական ամէն տեսակ մեքենական զէնքերով, ունի թնդանօթաձիգներու բաժին մը, թեթեւ թնդանօթներու մարտկոց մը, ամրաշէն զինուորներու խումբ մը, Նշանատուներու հատուած մը, թեթեւ հետեւակազօրքի վաշտ մը և երկու գունդ հրասայլերու:

Թուրքիա Ժընեւի մէջ

Թուրք կառավարութիւնը պիտի մասնակցի Օգոստոս 23ին Ժընեւի մէջ գումարուելիք թրանզիթի եւ հաղորդակցութեանց Գ. համաժողովին: Հակառակ անոր որ Թուրքիա Ազգերու Դաշնակցութեան անդամ չէ, ասկէ առաջ ալ մասնակցած է սպառազինութեանց հսկողութեան, միջազգային տնտեսական կացութեան եւ օգնութեան միջազգային ընկերակցութիւն մը կազմելու հարցերով զբաղող խորհրդաժողովներուն, որոնք բոլորն ալ Ազգերու Դաշնակցութեան հովանաւորութիւնը կը վայելէին:

Չիչէրին պաշտօնապէս կը հաղորդէ որ Խորհրդային Միութիւնը չպիտի մասնակցի հաղորդակցութեանց համաժողովին:

Թուրք-սուրիական սահմանը

Թուրք թերթերը կը գրեն թէ Թուրքեւսուրիական սահմանագլխին ճշդման միջոցին Ֆրանսացիները կարգ մը դժուարութիւններ հանած ըլլալով, Էնկիւրի ֆրանսական կառավարութեան ուշադրութիւնը հրաւիրած է այս մասին: Փարիզի Թուրք դեսպանը Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարութեան հաղորդած է խնդիրը:

Միջադէպ մը Իտալիոյ եւ Ալպանիոյ միջեւ

Իտալացիները Շքոտրայի մօտ կ'աշխատէին հիմնել օդանաւային կարեւոր կայան մը: Աշխատութիւնները կը վարէին իտալացի սպաներ: Ալպանացի ցեղախումբերը յարձակեցան կայանին վրայ եւ ուզեցին արգիլել շինութիւնները:

Ալպանական կառավարական զինուորները, հրամանատարութեամբ գնդապետ Ճիլլարտիի եւ իտալացի սպաներու, զէնքով միջամտեցին: Երկու կողմէն բազմաթիւ վիրաւորներ եւ մեռեալներ կան:

Չինական ճակատին վրայ

Չինաստանի ազգայնական բանակին վերին հրամանատար Չանկ-Քայ-Շէք քաշուեցաւ չինական թատերաբեմէն: Զօրավարը ոչ թէ հրաժարած է, այլ Նանքինի մէջ Քուոմինթանկ կուսակցութեան զինուորական համագումարին որոշումով հեռացուած է հրամանատարի իր պաշտօնէն, վերջին օրերս հիւսիսայիններէն կրած իր պարտութիւններուն պատճառով:

Իր գլխաւոր սպաները մերժած էին հնազանդիլ իր հրամաններուն եւ առաջ վարել զինուորները դէպի Փու-Քէու, հակայարձակում մը կատարելու համար հիւսիսայիններու դէմ: Չանկ Քայ Շէք Ամերիկա պիտի երթայ:

Ձերբակալութիւն Իտալիոյ մէջ

Հռոմէն կը հեռագրեն թէ բազմաթիւ «գերապայծառներ» ձերբակալուեցան Իտալիոյ զանազան քաղաքներուն մէջ: Ձերբակալուած եւ Ուտինէի բանտը դրուած են Ճէմոնէի աւագ քահանան, գերապայծառ Սոլիսիցցօ, 72 տարեկան, Ուտինէի մայր եկեղեցիէն՝ կորի, Թարչէնթէի եկեղեցիէն աբբայ Կասփէրօ, գերապայծառ Քոնչինա, Սփիլիմպէրկէն՝ աբբայ Քոլէն, որոնք կը կարծուի թէ պիտի վտարուին: Վատիկանի պաշտօնաթերթը կը բողոքէ այս ձերբակալութիւններուն դէմ:

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ ՆՈՐ ԳՈՐԾԸ
"ԻՄ ԳԻՐՔԸ,,
ԳԻՆ 20 ՖՐԱՆՔ

320 էջ: կը գտնուի *Յառաջ*ի խմբագրատունը, Պալենց գրատունը՝ տպարան Navarre, 5 Rue des Gobelins, Paris եւ Գ. Շահլամեանի վաճառատունը 15 Rue Longue des Capucins, Marseille.

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Ֆօն-տը-Շէրիւի Ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 6.30ին Գրադարանի սրահը: Ներկայաբալ անդամատետրով:

Հ. Յ. Դ. Լիոնի «կայծակ» խումբի ընկերները ժողովի կը հրաւիրուին այս երեկոյ ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահին մէջ:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Լը Մէլ, Գ. Խ.— 70 ֆրանք: Մարսէյլ, Տքթ. Մ. Ք.— 70: Մարսէյլ, Ա. Ս.— 35:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— կը փնտռեմ եղբայրս Պրուսայի մեծ նոր գիւղէն Վահէ Բարունակեան որ տարի մը առաջ Յունաստան կը գտնուէր: իմացնել՝ Մկրտիչ Բարունակեանի՝ 5 Rue Capitaine Fairbeer Issy - les - Moulineaux (Seine) France.

Կը խնդրուի Յունահայ Թերթերէն արտատպել:

— կը փնտռեմ կինս փառանձեմ Քէլէշեան (ծնեալ Շիրինեան) որուն հետ ամուսնացած եմ ներկայ տարւոյ Մարտ 26ին: Մինչեւ Յուլիս իր ծնողքին հետ —հայրը Մամաս, մայրը Սաթենիկ Շիրինեան Աքսեքիրցի— միասին կ'ապրէինք: Գործ փնտռելու համար երբ Քան գացի, վերադարձիս տունս գտայ պարապ. վերոյիշեալները ամէն ինչ առնելով փախած են: իմացնել Օհաննէս Քէլէշեանի, Բիւ տէ Սօլ Թիւ 12 Մարսէյլ:

— կը փնտռուի Շապինքարահիսարցի Գառնիկ Տէրպապեան, որ Թոքատի Ճեմարանը աւարտելէ յետոյ, 1915ին Պոլիս ղրկուած է տեղւոյն առաջնորդ Շաւարշ Վրդ. կողմէ: իմացնել՝ Mihitar Derbabianի Gay-Morain et cie, Salaise sur Sanne, France.

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ

«Լուսաքաղ» մատենաշարէն

ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻԻ

ԱԼՊՈՄԸ (ՀԷՔԵԱԹՆԵՐՈՒ)

40 էջ Գին՝ 3 ՖՐԱՆՔ

եւ

ՀԱՐՈՒԱԾԸ

Հեղ. ԱՆՏՈՆ ՉԵԽՈՎ

Թարգ. Վ. ՍԵՒՈՒՆԻ

40 էջ Գին՝ 3 ՖՐԱՆՔ

ՓՈՍՏԻ ԾԱԽՔ 2ԿԱՅ

Դիմել՝ Vahram Sévouni 5 Av. Quihou, Saint-Mandé. (Seine), *եւ «Լուսաքաղ»ի գործակալներուն:*

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ

ՍԱԼՕՆԻ ԶԱՐԴԸ

ԶԱՆԶՐՈՅԹԻ ԺԱՄԵՐՈՒՆ

ԲԱՐԵԿԱՄԸ

գին՝ 30 ֆրանք

Ամերիկա՝ 1 տոլար 50

ՆՈՐ ԳԻՐՔԵՐ

Աստուածները ծարաւի են 20 ֆրանք, Աֆրոդիտէ 12, Մանչ-Աղջիկը 20, Վարժապետին աղջիկը 20, Ռաֆայէլ 20, Կրացիէլլա 10, Փոցտամի գաղտնիքները 12, Ի՞նչպէս գողցան Ցարերուն Թագը 12.50, Անհետացած սերունդ մը 10, Խաղամոլ Տք. Մապիւսի գաղտնիքները 15, Սիրահարի մը դասերը 12, Պէքրի Մուսթաֆայի զուարճալիքները 6, Տօքթ. Վարդան 7, Ազգ. Բաբերար 4, Մեղքին զաւակը 6, Ընտիր աղջկունք 4, Փոթորիկը 2, Դարձը 10, Դերասանուհին 10, Կինը 7, Վենետիկի վաճառականը 4, Ծապլվար 7, Արսէն Լիւբէն 20, Ռասբուտին 20, Շէրլօք Հօլմսի երեք պատմուածքները 2ական, Թօփալ Օսման 5, Տք. Մօրի վրէժը 5, *Մահացու Սէրը* 3 ֆրանք:

Մերկ կինը 12.50, Յիմար կոյսը 12.50, Կայսրը 10, Օթէլլօ 12.50, Զարշըլը Արթին աղա 6, Ժառանգորդը 5, Սեւ Թէ Ճերմակ (չորս զաւեշտ) 6, Նամուս 10, Չար ոգի 10, Պատուի համար 10, Անուշ 5, Պէպէքս 10, Երկու խուլեր 3, Կառքի արկած մը 2.50, Փարոսի պահապանները 2.50: Երգարան (Ձայնագր.) 10, Նոր երգարան 5, Աշուղ Ղարիպ 5, Քերթուածներ՝ Դուրեանի 5, Օրերի պսակը 12.50 ֆրանք:

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ

ՄԱԿԱԲՈՅԾԸ

(Մագնիսացողի մը սարսափները)

72 էջ 6 ֆր. միայն

Պահանջել գրացուցակը: փոստի ծախք չառնուիր: դիմել նամակով հետեւեալ հասցէին.—

L. Mozian, 51 Bld. Auguste Blanqui, Paris (13e):

ԱՉՔԻ ԵՒ ՆԵՐՔԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՏՕՔ. ՏԷՐ ԴԱՒԹԵԱՆ

Chaville (S. O.) 19bis Rue Anatole France, Villa Félix.

Ամէն օր ժամը 10-12 առ. ժամը 7—8 երեկոները:

Paris, 29 Place des Fêtes Polyclinique Երեքշ. Հինգշ. Շաբաթ ժամը 4—6:

ԺԱՌԱՆԳՈՐԴ

Merlaud, 65 Rue d'Amsterdam, Paris, կը փնտռէ ժառանգութեան համար հետեւեալները, Մանուկեան Յակոբ, Քերոբ, Մարկոս կորիւն, կարապետ, եւ Խանըմ, կը կարծուի որ Մարսէյլ կը գտնուին: Գրել՝ վերոյիշեալ հասցէին փարիզ:

ԾԱԽՈՒ ՏՈՒՆ ԵՒ ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՀՈՂ

Ծախու է օդաւէտ եւ Փարիզի մօտակայ (5 քիլօմ.) Drancy *գիւղը հանրակառքի կայանէն հազիւ 2 վայրկեան լաւ դիրք և ընդարձակ պարտէզով կիսաւարտ ու քարաշէն տուն մը, վճարման մեծ դիւրութիւն: Դիմել՝ Պ. Խաչիկ Շահինեանի 11 Av.* d'Alsace-Lorraine, Noisy-le-Sec: *Շոգեկառք առնել* Gare de l'Est*ի կայարանէն:*

ՍԱԿԱՐԱՆ

16 Օգոստոս 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.	
Սթերլին,	L. St.	124	02
Տոլար,	Dollar	25	51
Մարք (ոսկի) 100	Mark	606	50
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	12	84
Թրք. ոսկի	» or	107	20
Մէճիտիէ	Médjidié	9	20
Լէվա 100 հատը	Léva	15	80
Տրախմի »	Drachme	33	25
Լիր »	» Lire	139	—
Պելժ. ֆրանք »	Frc. Belge	71	50
Զուից. »	Frc. Suisse	491	75
Լէյ 100 հատը	Ley	15	80
Չերվոնեց	(10 Roubles or)	128	—

ԱՐԺԵԹՂԹ

Եգ. Քր. Ֆոնսիէ I Cr. Fonc. Eg.	3430	—
» II »	2035	—
» III »	1680	—
Թուրքիոյ երկթղ. Lots turcs	165	—

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՆՈՒՇԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՍԻՐԱԿԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ՍԷՆ - ՄԻՇԷԼԻ ՄԷՋ, 15 Rue de la Huchette

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԱՆՈՒՇԵՂԷՆՆԵՐ

Թերթանուշ (պաքլավա) անարատ կարագով.— Թելհալվա (քատայիֆ), հում եւ եփած՝ առաջնակարգ ալիւրէ, Լօքմա, Լօքում, Հէլվա, կարկանդակ եւայլն:

Ապսպրանքները խնամքով կը կատարուին եւ տունը կը յանձնուին:

ԳԻՆԵՐԸ ԲՈԼՈՐԻՆ ՄԱՏՉԵԼԻ

ՓՈՐՁԵՑԷՔ ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

ԽԱՂՈՂԻ ԳՈՐԾԻՆ ՀԱՄԱՐ

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՍԿՍՈՒԱԾ ԵՆ ԱՄԷՆ ՏԵՂԻ ՀԱՄԱՐ

COMPTOIR COMMERCIAL DU LEVANTի մօտ

17a, Rue Lafayette, Marseille

Արձանագրութիւնները կը կատարուին ամէն օր առաւօտները ժամը 9—12, կէսօրէ վերջ 3—7, իսկ կիրակի օրերը առաւօտեան ժամը 9—12:

ՀԱՅԿ ՄԻՔԱՅԷԼԵԱՆ, ԱՐՍԷՆ ՄԱՍԼԱՔԵԱՆ

BANQUE FRANÇAISE D'EPARGNE ET DE CRÉDIT

Կեդրոն, 12 Rue Vivienne, Paris

Գործակալութիւններ, Cousance եւ St. Amour (Jura)

Ի պահ կ'ընդունի դրամներ՝ վճարելի տեսօրին կամ պայմանաժամով.— Ընթացիկ հաշիւ.— Արժեթուղթեր կը պահէ և կարգի կը դնէ.— Շրջաբերութեան հանուած արժեթուղթերը կ'արձանագրէ.— Սակարանի գործառնութիւններ՝ կանխիկ և մասնավճարով.— Կտրօններու վճարում.— Արժեթուղթերու գանձում.— Դրամափոխութիւն.— Ելմտական եւ առեւտրական տեղեկութիւններ:

Նախ քան որեւէ ձեռնարկ, դիմել միակ ներկայացուցիչ Կ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆի, 120 Ave. de Versailles, Paris (16me)

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻ՛ՒՆ, ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻ՛ՒՆ,

Անոնք որ կ'ուզեն հայրենիքը յիշելով ապուխտ եւ Սուճուխ ուտել, թող դիմեն ծանօթ կեսարացիին՝

A. ALAGUEUZIAN, Chemin de Covelle par Allauche Marseille

Յաճախորդներու գոհացում տալու համար կ'ընդունի 5—10 քիլօի ապսպրանքներ: Մաքուր գործ: Չափաւոր գին:

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՏԱՌԵՐՈՒ

ՁՈՒԼԱՐԱՆ «ԾԵՐՈՒՆԵԱՆ»

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1887ԻՆ

Ձուլարանս օժտուած ամենավերջին սիսթէմ մեքենաներով կը ձուլէ հայերէն եւ Թուրքերէն ամէն տեսակ տառեր լաւ գոյն եւ տոկուն մետաղի գործածութեամբ:

Ամերիկեան չափերով տառեր եւս կը ձուլուին մասնաւոր խնդրանքի վրայ միայն:

Ձուլարանս կ'ընդունի նաեւ ապսպրանքներ՝ տպագրական, կազմարարական մեքենաներու, գործիքներու եւ ամէն տեսակ պիտոյքներու տպագր. թուղթ, մելան, pâte à rouleau, *պղինձ գիծ եւայլն, զորս Հայթայթէ ֆրանսական ծանօթ տուներէ:*

Դրամ եւ ամէն ապսպրանք ուղղել հետեւեալ հասցէով

V. VARTANOFF, 24 rue Campo-Formio, Paris (13e)

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96 - 61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քիթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12:

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

ԻՐԱՒԱԳԻՏԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

ԱՆՀՐԱԺԵՇՏ ԲՈԼՈՐ ՖՐԱՆՍԱՀԱՅԵՐՈՒՆ

Ամէն տեսակ դատեր, ամէն դատարաններու առջեւ: Թարգմանութիւններ եւ պայմանագրութիւններ ամէն լեզուով: Ամուսնութեան, ամուսնալուծումի, վիզայի, անցագրի եւ անձնագրի գործողութիւններ:

ԱՐԱԳ ՁԵՒԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՖՐԱՆՍԱ ՄՏՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

VAHAN YARJANIAN

CONTENTIEUX

5 Rue Cardinal Mercier Paris, (9e)

Tél. CENTRAL 96-70 կամ 97-39 Métro: CLICHY

» GUTEMBERG 46-65 կամ 71-29 Nord-Sud: TRINITE

Խորհրդակցութիւններ ամէն օր ժամը 9-12 և 2-7 բացի կիրակիէ

ՏՕՔԹ. Ա. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Կ'ընդունի բացի կիրակիէ, կէսօրէ վերջ ժամը 3—8 կամ ժամադրութեամբ:

36 Rue de Bellefond, (9e) Métro: Poissonière կամ Cadet

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris(10e)

Le Gérant : H. TEURNIER

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺՆԵԳԻՆ	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ			250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200 ֆ.

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն

208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 18 ՕԳՈՍՏՈՍ 1927

18 AOUT 1927

Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 417

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԻՆՉՈ՞Ւ ԶԱՐՄԱՆԱԼ

Մեր կեանքին մէջ գրեթէ ամէն տեղ ստեղծուած են այնպիսի երեւոյթներ, որ շատերու զարմանք եւ միաժամանակ յուսահատութիւն կը պատճառեն:

Այս երեւոյթները ունին իրենց պատճառները, զորս պէտք է քննել, երեւան բերել ու ջնջել, եթէ կ'ուզենք մէջտեղէն վերցնել զանոնք:

Ժամանակէ մը ի վեր յաճախ լուրեր կուտանք Հիւսիսային Կովկասի, Քուպանի, Տոնի, Խրիմի եւ այլ հայ խմբակցութիւններու մասին, որոնք անկարեւոր «Մանր լուրեր» կը թուին, սակայն իրենց էութեամբ կենսական նշանակութիւն ունին մեզի համար:

Խրիմի Հայերու թիւի եւ վիճակի մասին խորհրդային հայաստան թերթերը տեղեկութիւն տալու ատեն, ցոյց կուտան գպրոցներու ողբալի եւ անկեալ վիճակը, միւս կողմէն կը յայտնուի թէ մաս մը Հայեր այլ եւս Հայ ըլլալէ դադրած են. անշուշտ Ռուս եղած չեն, չեն կրնար ըլլալ. ի՞նչ եղած են...:

Վերջին 10-20 տարիներու ընթացքին ոչ միայն Խրիմի, այլ առհասարակ Ռուսիոյ տարածութեան վրայ գտնուող հայ կղզեակները արտակարգ կենդանութեան, յառաջդիմութեան և ազգային ոգեւորութեան պատկեր մը կը ցուցադրէին, իսկ հիմա՞...: Քանի մը տարուան խորհրդային վարչաձեւին տակ, անոնք ամբողջովին խամրած են եւ կորսուելու դատապարտուած:

Քուպանի շրջանին մէջ, Մայկոպ քաղաքի եւ շրջակայ 10 գիւղերու բնակիչները, գրեթէ բոլորն ալ Թրքահայ գաղթականներ, իրենց մէջ խիստ վառ կը պահէին ազգային աւանդութիւններն ու ոգին, մեծ եռանդ ու մասնակցութիւն ցոյց կուտային Հայ ազատագրական պայքարին, իսկ ա՞յժմ... «Հետաքրքրութեամբ կ'այցելեն գիւղական խորհուրդին շէնքը, ներս կը մտնեն ու անմիջապէս դուրս կ'ելլեն: Ինչո՞ւ: Որովհետեւ շէնքին բոլորտիքը մեծցած ծառերուն իւրաքանչիւրին տակ են հաւաքուած քուպանօ-հայկական թղթախաղի խումբերը, որոնք առաւօտէ մինչեւ իրիկուն թուղթ կը խաղան»:

Ինչո՞ւ թուղթ կը խաղան, որովհետեւ տիրող գաբշելի վարչաձեւը անոնց մէջ մեռցուցած է հանրային նախաձեռնութեան, ինքնավստահութեան եւ ինքնակառավարութեան ոգին: Արգիլած է ոչ-խորհրդային գրականութեան ընթերցանութիւնը, անոր տեղ հրամցնելով խորհրդային չինարէնը, որմէ ոչինչ կը հասկնայ հայ գիւղացին, որովհետեւ անոր իրթ են չինական յեղափոխութեան նուիրուած մէկուկէս քառակուսի կանգուն բովանդակութեամբ մանուածապատ յօդուածները: Այդ պարագային ուրիշ ճար չունի, իր գայրոյթը սրտին մէջ թաղած՝ հայ գիւղացին թուղթ պիտի խաղայ այնքան, որ իրեն համար ունակութիւն դառնայ:

Երեւանի մէջ քանի մը աւազակներ, Չեկայի պաշտօնաթուղթերով զինուած, կը մտնեն Ամերիկայէն նոր եկած Խարբերդցի Կարապետ Սիմոնեանի սենեակը եւ կը պահանջեն դուռը բանալ խուզարկութեան մը համար, տունի միւս բնակիչներուն ալ հրամայելով, որ քաշուին իրենց սենեակները: Չեկայի կեղծ պաշտօնեաները կը յափշտակեն յիշեալին 4500 տոլարը, ոսկի ժամացոյցը, ատրճանակը, կը սպաննեն զինքը եւ դուռը փակելով հանդարտօրէն կը հեռանան...:

Ուրիշ երկինքի տակ ասիկա շատ զարմանալի պիտի թուէր, բայց խորհրդային իրականութեան մէջ շատ բնական բան մըն է:

Այս երեւոյթը ծագում կ'առնէ այն հանգամանքէն, որ Չեկայի պաշտօնեային ոչ մէկ առարկութիւն կարելի է ընել խորհրդային իրականութեան մէջ, ուր քաղաքացիին անձեռնմխելիութիւնը ապահովող օրէնք գոյութիւն չունի, այլապէս և՛ ենթական՝ ատրճանակը գրպանը, և՛ դրացիները դուրս պիտի նետէին աւազակները:

Հայը իր տան, իր հայրենիքին մէջ իր գլխուն տէրը չէ, իրաւատէր չէ, քաղաքացի չէ: Ստրուկ մըն է՝ ենթակայ իշխանաւորի կամքին եւ քմահաճոյքին: Այդ պարագային, քաղաքացիները հնարաւորութիւն չունին ցանազանելու պաշտօնեան ու աւազակը:

Այս վիճակին մէջ, զարմանալի չէ, որ ժողովուրդը յուսահատութեան ծայր աստիճանին հասած անբանութեան մէջ փնտռէ ինքնամոռացութիւնը:

Ամենօրեայ գանգատները անպակաս են խորհրդային մամուլին մէջ, որ մեր գիւղացիները ոտք չեն դներ ընթերցատուները, գիրքերը փոշիներու տակ թաղուած կը մնան, կը յաճախեն թղթախաղի վայրեր եւ օղետուներ: Գիւղացին մեղաւոր չէ, բերանը չի բացուիր՝ ըսելու թէ ձեր գլխուն տուէք այդ անմիտ ու իմաստակ ցնդաբանութիւնները եւ տուէք մեզի մեր կեանքէն, մեր իրականութենէն բխող գրականութիւն, թոյլ տուէք ազատ խօսիլ ու վիճաբանիլ: Չեկայի սպառնական աչքն ու մտրակը ամէն տեղ է ու ամենազօր, գիւղացին կ'երթայ անբանանալու, զարմանալու բան չկայ:

Այս երեւոյթը համատարած է, ամենուրեք: Ասոր հետեւանքով կը քայքայուի մեր ազգային հաւաքական կեանքը, կը կասի յառաջդիմութիւնը, կը զարգանան ոլութիւններն ու անբարոյականութիւնները եւ իշխանաւորը կը զարմանայ թէ ինչո՞ւ բացասական արդիւնք կուտայ իր «յեղափոխական», «բանւորական» աշխատանքը:

Ինչո՞ւ զարմանանք, քանի որ իշխանութիւնը ինքն է պատճառ այս բոլոր չարիքներուն. վերցուցէք պատճառը, կը դարմանուի չարիքը:

Ս.

ՄԱՄՈՒԼ

ՊՕՅՔՕԹ ՀԱՅ ՊՈԼՇեՒԻԿՆԵՐՈՒՆ

Նոր Օր, կրկին անդրադառնալով յոյնէն կառավարութեան կողմէ յայ պոլշեւիկներուն դէմ սկսուած յալածանքին, կը գրէ (7 Օգոստոս).

— «Կը տեղեկանանք թէ կառավարական ուրիշ գրասենեակ մը քանի մը օրէ ի վեր, Հայերու վերաբերեալ թղթածրարներ կը քննէ, եւ ձեռք անցուած կարգ մը նամակներու հեղինակները ստուգելով կը զբաղի:

«Լարուած «դաւադրութիւնները» մեզ չեն հետաքրքրեր: Մենք գիտենք թէ մատի վրայ համրուող մեր հոկտեմբերիկները եթէ ուժանակ անգամ ըլլան իրենց հիւղը քանդելէ տարբեր արդիւնք չեն կրնար տալ: Օտարները այսպէս չեն մտածեր սակայն: Անոնց աչքին մեծ համեմատութիւններ կը ստանայ խումբ մը դատարկապորտներու արկածախնդրութիւնը: Իրենց խռովարարներէն ձանձրացած, չեն ուզեր ուրիշներ ալ ունենալ, մանաւանդ երբ այդ ուրիշները Հայեր են: Շատ հասկնալի է այս մտայնութիւնը:

«Ասիկա ըմբռնել չեն ուզեր ծանծաղամիտները, որոնք Հոկտեմբերու անիւին լծուած, անտեսել կը ձեւացնեն վերահաս վտանգը: Կառավարութեան համբերութիւնը սահման ունի: Այսօրուան ազդարարութիւնները վաղը կրնան սպառնալիքներու փոխուիլ, եթէ մենք միջոցներ ձեռք չառնենք մեր ներքին թշնամիներուն դէմ: Ներքին թշնամիներն են հայ համայնավարները, տականքները մեր ազգին, իրենց խիղճը վաճառքի հանած քանի մը Չէրվօնէցի համար: Ամբողջ գաղութ մը կը զոհեն իրենց ճամարտակութեանց, իրենց խռովարար խառնուածքին:

«Աւելի մեծ ոճիր չի կրնար ըլլար:

«Գաղթականութեան ողջամիտ մասը կ'ըմբռնէ՝ արդեօք ծանրակշիռ բնոյթը այս կացութեան: Եթէ այո, պէտք է ուրեմն գործի անցնիլ: Չէզոքութիւնը կամ ձեռնպահութիւնը փրկութեան յասա չպիտի ըլլայ ոչ ոքի համար:

«Վաղը հարուածը պիտի հասնի թէ Աթէնքի առեւտրականին, թէ Պիրէսի արհեստագործին, թէ Սինկրուի խանութպանին, թէ Լիփազմայի մանր առեւտրականներուն եւ թէ Քօքինիոյ հաճոյասէր փերեզակներուն:

«Ուրիշ ելք չկայ:

«Բարոյական պօյքօթ հայ համայնավարներու դէմ եւ Մագլըմեան եպս.ի հեռացումը Յունաստանէն:»

ՊՈԼՍՈՅ ՊԵՂՈՒՄՆԵՐԸ

Անգլիացի հնագէտ Պ. Քասէն եւ իր աշխատակիցը, որոնք գարնան պեղումներ կը կատարէին Սուլթան Ահմէտի մէջ, Անգլիոյ մէջ ներկայացուցած են բիւզանդական ձիարձակարանի պեղումներուն առթիւ երեւան յանուած իրողութիւններ, յատակագծին ուրուագիծն ալ պատրաստելով: Անգլիացի հնագէտները Մարտին դարձեալ Պոլիս պիտի գան եւ այս անգամ պեղումներ պիտի կատարեն Այա Սօֆիայի մզկիթէն մինչեւ ծովեզերքը երկարող մասին վրայ, ուր կը գտնուէին բիւզանդական կայսերներու պալատները:

ՀՐԴԵՀ ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՄԷՋ

Յուլիս 22ին հրդեհ ծագած է Էջմիածին, քաղաքացի Ադայեանի տան կտուրի վրայ դիզուած խոտէն: Երեւանէն հրշէջ գունդը հասնելով մարած է կրակը: Վնասները յայտնի չեն:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Քրտական նոր ապստամբութիւնը

Երէկ տեղեկութիւններ հաղորդեցինք քրտական նոր շարժումի մը մասին: Թայմզի Պոլսոյ թղթակիցը Օգոստոս 15 թուականով կը հեռագրէ հետեւեալը.—

Մարտինէն կը հաղորդեն որ ապստամբներու հրոսախումբ մը՝ քիւրտ ցեղապետ Շէյխ Փաշօի հրամանին տակ յարձակած է Թէլլիթի մօտ թուրք գիւղի մը վրայ: Տեղական ոստիկան զինուորները դիմադրելով բռնած են Քիւրտերէն երկուքը:

Միւս կողմէ «Ճիւմհուրիէթ» կը շարունակէ յօդուածներ հրատարակել թուրքեւպարսիկ յարաբերութեանց մասին: Այսօր՝ Վիեննական թերթի մը մէկ յօդուածը արտատպելէ վերջ, կը գրէ.—

«Մեր վախերը թէ Պարսկաստանի մեզի հանդէպ բռնած թշնամական դիրքը անգլիական ազդեցութեան հետեւանք է, կը հաստատուին այս ձեւով»: «Ճիւմհուրիէթ»ի այս յայտարարութիւնը քիչ մը նշանակալից է, որովհետեւ վերջերս այստեղ կասկածներ յարուցուեցան Պարսկաստանի մէջ անգլիական քաղաքականութեան մասին: Կը թուի թէ Թուրքիոյ մէջ կարգ մը շրջանակներ հաւանաբար ներշնչուած սովետներէն, կը փափաքին պղտորել անգլեւթուրք յարաբերութիւնները:

Վերջերս Թուրքիոյ եւ Պարսկաստանի միջեւ յարաբերութիւններու նուազ բարեկամական դառնալուն պատճառներէն մէկը — թերեւս գլխաւորը — այն է թէ Պարսիկները չեն ուզեր գործակցիլ Թուրքերուն հետ, զսպելու համար քրտական շարժումները իրենց միացեալ սահմանագլուխին երկայնքը: Բացարձակապէս կարելի է յայտարարել թէ Պարսկաստանի մէջ անգլիական քաղաքականութիւնը ոչ մէկ կերպով ուղղուած է Թուրքիոյ դէմ:

Թրոցքի՞ յաղթեց թէ Ստալին

Մոսկուայէն կը հեռագրեն.—

Կոմունիստ շրջանակներու մէջ այն ընդհանուր կարծիքը կը տիրէ թէ Թրոցքիի համար պէտք է մեծ յաղթանակ մը նկատել այն պայմանները, զորս Ստալին ստիպուեցաւ ընդունիլ որոշ համաձայնութեան մը գալու համար ընդդիմադիրներուն հետ: Ստալին, այսպէս, ուզելով արգիլել Դ. Միջազգայինի մը կազմութիւնը, ընդունեց Գ. Միջազգայինին մէջ վերանդամակցութիւնը գերման կոմունիստներուն, Մասլովի եւ Ռութ Ֆիշըրի, որոնք արտաքսուած էին նախապէս:

Թրոցքիի յաղթանակը ապահովուեցաւ.

ա — Շնորհիւ այն դիրքին զոր բռնեցին գրեթէ բոլոր զօրծավարներն ու դեսպանները, գլխաւորաբար Ռաքովսքի, Քրէսթինսքի եւ Քամէնէվ, որոնք կը սպառնային անմիջապէս հրաժարիլ, եթէ Թրոցքի արտաքսուէր կուսակցութենէն:

բ — Շնորհիւ այն շարժումներուն, զորս առաջ բերաւ Թրոցքիի կինը Նաթալիա Պէրլինի մէջ, ուր կը գտնուէր, Ստալինի դէմ հանելով արտասահմանի կոմունիստները:

գ — Եւ շնորհիւ այն բողոքի անթիւ բանաձեւերուն, զորս կը ղրկէին ցամաքային ու ծովային ուժերը:

Գերման կոմունիստները, Ռութ Ֆիշըր, Ուրպան եւ Մասլով, հեռագրով շնորհաւորեցին Թրոցքին ու Զինովիէվը, իրենց շահած յաջողութեան համար: Յիշեցնենք թէ այս արտաքսուած գերման կոմունիստները Թրոցքիէն կը խնդրէին որ երբեք համաձայնութիւն չկնքէ իրենց վերանդամակցութեան մասին, մինչեւ որ իրենք անձնապէս ծանօթանան պայմաններուն:

Երբ Թրոցքիի մասին ծանօթ որոշումը տրուեցաւ, Ռիքով անմիջապէս գնաց ընդդիմադիր պետին մօտ, առաջարկելու համար դեսպանի պաշտօն մը: Թրոցքի մերժեց, յայտնելով որ իր հակառակորդներն ու բարեկամները սխալ մեկնութիւններ կրնան տալ:

Նոր պատերազմի մղձաւանջը

Խորհրդային Միութեան գլխաւոր վարիչներէն Կալինին, «Պատերազմը Ռուսիոյ դէմ» նիւթին շուրջ ճառ մը խօսելով, ցաւ յայտնեց որ «կարգ մը շրջանակներ չեն ուզեր հաւատալ պատերազմի հաւանականութեան:

«Մենք պարտք կը համարենք, ըսաւ, ամէն միջոցով, մամուլով եւ կուսակցական խողովակներով, յայտարարել աշխարհի բոլոր բանուորներուն թէ պատերազմը կը մօտենայ, թէ դրամատիրական պետութիւնները կ'աշխատին ու կը պատրաստուին յանկարծակի յարձակիլ մեզի դէմ»:

Ըստ Կալինինի, այս պատերազմը պիտի ըլլայ աննախընթաց ու անօրինակ, այլ եւս աշխարհագրական սահմանները ոեւէ կարեւորութիւն չպիտի ունենան, որովհետեւ աշխարհի բոլոր բանուորները, միանալով Ռուսիոյ, պիտի կռուին իրենց իսկ հայրենակիցներուն դէմ, իսկ հարուստ գիւղացիները (կուլակ) պիտի միանան իրենց երկրի թշնամիներուն: Քաղաքացիական պատերազմ մը պիտի ըլլայ այդ, որ պիտի ծաւալի աշխարհի ամէն կողմերը:

Մեկ վայրկեան յուզում

ՌՈՒՍ ՀԻՒՊԱՏՈՍԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Երկուշաբթի իրիկուն, ռուս բանուոր մը խորհրդային հիւպատոսարանին դիմաց ճաշարան մը մտաւ, գաւաթ մը գինի

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ դ. էջ)

ՊՈԼՍՈՅ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻՆ ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԸ

Տնտեսական խորհուրդը աւարտած է պատրիարքարանի ելմտացոյցին պատրաստութեան աշխատութիւնները: Պատրիարքարանի ելմտացոյցը 20,000 ոսկիէ կը բաղկանայ, բայց այս գումարէն 2000 ոսկին պիտի յատկացուի Պատրիարքարանի հին պարտքերուն, որ կը հասնի 48,000 ոսկիի. ասոր փոխարէն, դրամ եւ արժեթուղթ ըլլալով, 15 հազար ոսկիի գոյք միայն կը գտնուի, որով 33 հազար ոսկիի իրական պարտք մը կը մնայ մէջտեղ: Տնտես. խորհուրդը ծրագրած է ընդհ. ելմտացոյցէն տարեկան 2000 ոսկի բաժին հանել ի հաշիւ պարտքերուն, այնպէս որ 15—16 տարի ետք Պատրիարքարանը ազատած կ'ըլլայ իր պարտքերէն:

Նոր ելմտացոյցին մէջ Պատրիարքին իբր ամսաթոշակ յատկացուած է 200 ոսկի եւ ջնջուած են այն վճարումները որ կ'ըլլային երկու բարձրաստիճան եկեղեցականներու եւ վաղեմի պաշտօնեաներու: Որոշուած է միանուագ մէյմէկ գումար յատկացնել այս անձերուն: Ելմտացոյցին մէջ պահուած է այն 600 ոսկիի տարեկան ծախքը, որ իբր ճամբու ծախք կը յատկացուի Քաղ. ժողովի ատենապետին:

ՀԱՅ-ԹՈՒՐՔ ՓՐՕՖԷՍՕՐ ՄԸ

«Իգտամ» կը գրէ.— «Երկար ժամանակէ ի վեր Թուրքերու ուսումնապէս շատ մը ծառայութիւններ մատուցանող փրոֆ. Յարութիւն էֆ. Թումայեան (Ապտուլլահ) առաջարկած է ծրիապէս աւանդել համալսարանի գրականութեան ճիւղին գերմաներէն լեզուն, ինչպէս նաեւ «Թիւրք Օճաղը»ի մէջ գերմաներէն եւ իտալերէն լեզուները՝ դարձեալ ծրիաբար: Թումայեան Ապտուլլահ էֆ. ասկէ զատ գերմաներէնէ Թուրքերէն բառարան մըն ալ կը պատրաստէ, գերմաներէնը Թուրքիոյ մէջ տարածելու նպատակաւ:

Փրօֆ. Թումայեան ոստիկանական ուսման մէջ ալ մեծ հմտութիւն ձեռք բերած ըլլալով, դիմած է ոստիկանութեան տնօրէնին եւ առաջարկած է ոստիկանական վարժանին եւ նման յարմար վայրերու մէջ բանախօսութիւններ կատարել, նպատակ ունենալով ոճիրներու եւ անձնասպանութիւններուն առաջքը առնել:

ՀԱՅ ՄԸ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ

Սէն-Քլուի փարքին մէջ գտնուեցաւ դիակ մը: Ինքնութեան թուղթերով ճշտուեցաւ որ Հայ մըն է, Գաբրիէլ Տիրիճեան, ծնած 1876 ին, Վ. անի մէջ, արհեստով կաչագործ եւ կը բնակէր Փարիզ, 5 Place Beaugrnelle, աջ ձեռքին մէջ կար ատրճանակ մը, այնպէս որ կը կարծուի թէ անձնասպան եղած է:

ՆԱՒ ՄԸ ԸՆԿՂՄԱԾ

Միջերկրականի ալեկոծութեան ընթացքին, իտալական նաւ մը, «Փրիամար», ընկղմեցաւ եւ ոչ ոք ազատեցաւ: Նաւին մէջ կը գտնուէին, բացի մեծաքանակ ապրանքէ, 14 հոգի:

ԿՈՎԿԱՍԷՆ Թուրքիա բերուելիք գաղթականներուն համար պայմանագրութիւն մը կնքելու մասին բանակցութիւններ կը կատարուին Մոսկուայի Թրք. դեսպան Չէքիայի պէյի եւ ռուս արտաքին գործավարութեան միջեւ:

ՓԱՐԻԶԻ խորհրդային դեսպանը Ռաքովսքի, որ Մոսկուա գացած էր, ճամբայ ելաւ վերադառնալու համար:

ԿԱՂՈՒ Ս՛ՈՒԶԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼԵԼ

(ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՀՈԳԻ ՊԱՀՊԱՆՈՒԹԻՒՆ)

Մեր հին տուներուն մէջ ապրող ամէն ընտանիք ունի իր յատուկ սովորութիւնները, որոնք կը փոխանցուին սերունդէ սերունդ։ Ոմանք կ՛ուրախացնեն, ոմանք կը տխրեցնեն, բայց բոլորն ալ կը կազմեն ընտանեկան կեանքի անբաժան մասը։ Ասոնցմէ մէկն ալ կաղու ս՛ուզական համալն է։

Ամէն տարի Ամանորի գիշերը, ժամը տասներկուքին, մեր տունին մէջ կը հաւաքուէինք բոլորս։ Հայրս կը բանար պահարանի վերի դարակը, կը հանէր հին, մաշած տոպրակ մը, որուն մէջ կային տասներկու կաղու ս՛ուզ։ Ամէն ս՛ուզ կը ներկայացնէր տարուան մէկ ամիսը։ Մենք կը նստէինք սեղանին շուրջ, եւ հայրս մէկ առ մէկ կը հանէր ս՛ուզերը։

Առաջինը միշտ յունուարինն էր։ Ան կը ներկայացնէր ձիւնը։ Ս՛ուզին վրայ նկարուած էր սպիտակ ձիւնածածկ դաշտ մը, եւ անոր մէջտեղ՝ կարմիր ֆէս մը։ Հայրս կ՛ըսէր, որ ֆէսը կը խորհրդանշէ ցուրտ եղանակին հագուելիք ամէն ինչ։ Ես միշտ կը փնտրէի ս՛ուզին վրայ թաքնուած ձիւնանդէսը, որ երբեք չէր երեւար, բայց միշտ կը զգացուէր։

Փետրուարինը սիրտի ս՛ուզ էր։ Ան կը ներկայացնէր սիրտ մը, որուն վրայ գրուած էին տարբեր բաներ։ Մայրս կ՛ըսէր, որ ասիկա ամենէն կարեւոր ս՛ուզն է, որովհետեւ ան կը խորհրդանշէ ընտանիքը։ Այդ օրը ընթրիքին ամէնէն համեղ կերակուրը կ՛ուտէինք, եւ հայրս կը պատմէր, թէ ինչպէս ինք եւ մայրս առաջին անգամ հանդիպած են եղեր։ Ես կը լսէի զանոնք, բայց ուշադրութիւնս կը շեղուէր, որովհետեւ գիտէի, որ ս՛ուզին մէջ ուրիշ բան կայ։

Մարտինը գարնան ս՛ուզ էր։ Ան կը ներկայացնէր ծաղիկներ, ծիածան եւ թռչուններ։ Այդ ամիսը միշտ կը սկսէինք գարնանային մաքրութեան։ Մայրս կ՛ըսէր, որ ինչպէս ս՛ուզը կը մաքրէ մեր տունը, նոյնպէս ալ մենք պէտք է մաքրենք մեր մտքերը։ Ես կ՛ատէի մաքրութիւն ընել, բայց կը սիրէի, որ այդ օրը կարելի էր ուշ քնանալ։

Ապրիլինը ծաղկի ս՛ուզ էր։ Ան կը ներկայացնէր ծաղկեփունջ մը, որուն մէջ կային կակաչներ, մանուշակներ եւ շուշաններ։ Հայրս կ՛ըսէր, որ ասիկա ամենէն գեղեցիկ ս՛ուզն է, որովհետեւ ան կը խորհրդանշէ գեղեցկութիւնը։ Ես կը համաձայնէի, որովհետեւ այդ ս՛ուզին վրայ նկարները իսկապէս շատ գեղեցիկ էին։

Մայիսինը մայրիկի ս՛ուզ էր։ Ան կը ներկայացնէր մայր մը, որ կը գրկէր իր երեխան։ Այդ օրը մենք միշտ կը նշէինք մայրերու տօնը։ Ես միշտ նկար կը նկարէի մայրիկիս համար, եւ ան միշտ կ՛ըսէր, որ ամենէն գեղեցիկ նկարը ստացած է։ Չեմ գիտեր, թէ ճի՞շդ էր, բայց ինծի համար ալ ամենէն գեղեցիկ նկարը մայրիկիս ժպիտն էր։

Յունիսինը ամառուան ս՛ուզ էր։ Ան կը ներկայացնէր արեւ, ծովեզերք եւ ամառնային արձակուրդ։ Այդ ամիսը միշտ կը սպասէինք անհամբեր, որովհետեւ դպրոցը կը փակուէր, եւ մենք կրնայինք ամբողջ օրերը խաղալ։ Հայրս կ՛ըսէր, որ ամառը ժամանակ է հանգստանալու եւ զուարճանալու ընտանիքով։

Յուլիսինը ամառուան կէսն էր։ Ան կը ներկայացնէր ծովափ, լողալ եւ ամառնային խաղեր։ Ես կը սիրէի լողալ, բայց միշտ կը մոռնայի քսել արեւապաշտպան կրեմ, եւ մայրս միշտ կը նկատէր ինծի։ Ան կ՛ըսէր, որ ս՛ուզին վրայ նկարուած արեւը կը նայի մեզի եւ կը պահպանէ մեզ։ Ես կը կարծէի, որ ան կը նայի միայն ինծի։

Օգոստոսինը ամառուան վերջին ս՛ուզն էր։ Ան կը ներկայացնէր ամառնային ծաղիկներ եւ արեւ։ Այդ ամիսը միշտ կը տխրեցնէր զիս, որովհետեւ գիտէի, որ դպրոցը շուտով պիտի սկսի։ Հայրս կ՛ըսէր, որ ամառը միշտ կ՛անցնի շատ արագ, որովհետեւ ան միշտ կը սիրէ զուարճանալ։ Ես կը համաձայնէի, բայց միեւնոյն ժամանակ կը սպասէի նոր տարուան։

Սեպտեմբերինը աշնան ս՛ուզ էր։ Ան կը ներկայացնէր տերեւներ, անձրեւ եւ դպրոցական պայուսակներ։ Այդ ամիսը միշտ կը սկսէինք նոր տարուան պատրաստութիւնները։ Մայրս կ՛ըսէր, որ աշունը նոր սկիզբներու ամիս է։ Ես կը փորձէի հաւատալ անոր, բայց միշտ կը կարօտնայի ամառը։

Հոկտեմբերինը դիմակներու ս՛ուզ էր։ Ան կը ներկայացնէր դիմակներ, դդումներ եւ ուրուականներ։ Այդ ամիսը միշտ կը սպասէինք Հոկտեմբեր 31-ին։ Հայրս կ՛ըսէր, որ ասիկա ամենէն զուարճալի ս՛ուզն է, որովհետեւ ան կը խորհրդանշէ խաղը։ Ես կը համաձայնէի, որովհետեւ այդ ս՛ուզին վրայ նկարները միշտ ալ ժպիտ կը պատճառէին։

Նոյեմբերինը շնորհակալութեան ս՛ուզ էր։ Ան կը ներկայացնէր հիւրասիրութիւն եւ ընտանիք։ Այդ ամիսը միշտ կը հաւաքուէինք մեծ ընթրիքի մը շուրջ, եւ հայրս կը պատմէր, թէ ինչ բաներու համար շնորհակալ է։ Ես կը նկատէի, որ ան միշտ կը նայէր ինծի, երբ կը խօսէր առողջութեան մասին։ Այդ օրը ես կը զգայի, որ ս՛ուզին վրայ նկարուած արեւը իրապէս կը նայի մեզի։

Դեկտեմբերինը ձմեռուան ս՛ուզ էր։ Ան կը ներկայացնէր ձիւն, ձմեռ պապ եւ Նոր Տարի։ Այդ ամիսը միշտ կը սկսէինք ամանորեայ նախապատրաստութիւնները

„ՅՈՒՆԱՁ"Ի ԳՐԻՖԵՐԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՎԱՔՈՒԹԻՒՆ ՄԸ
ԿԱՄ ԻՆՉՊԷՍ ՎԱՂՎԱ ՀԱՅՈՑ
ՀԱՐԱՒՈՐ ՔԱՂԱՔԸ

ԿԱՐԴԱՑ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՒԱՔՈՒԹԻՒՆԸ

Ա

Կիրակի առաւօտ կանուխ, երբ Ամերիկայի Հայ Կաթոլիկ Հաւատացեալներու Միութեան Ազգային Ատենապետ Տ. Ալեքսանդր Ճանաշեան Արքեպիսկոպոս, Ազգային Ատենադպիր Տ. Գրիգոր Աղաճանեան Քահանայ եւ Ազգային Գանձապահ Տ. Գրիգոր Գալուստեան Քահանայ, Ազգային Վարչութեան անդամներ, Ազգային Խորհրդարանի անդամներ, Ազգային Ատենապետութեան Գրասենեակի պաշտօնեաներ, Ազգային Վարչութեան Գրասենեակի պաշտօնեաներ, Ազգային Վարչութեան Գանձապահութեան պաշտօնեաներ, Ազգային Վարչութեան Տպարանի պաշտօնեաներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան պաշտօնեաներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսուցիչներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսուցչուհիներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողուհիներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողներու Ծնողներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողուհիներու Ծնողներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողներու Հարազատներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողուհիներու Հարազատներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողներու Բարեկամներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողուհիներու Բարեկամներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողներու Ընկերներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողուհիներու Ընկերներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողներու Դասընկերներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողուհիներու Դասընկերներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողներու Դասատուներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողուհիներու Դասատուներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողներու Դասատուհիներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողուհիներու Դասատուհիներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողներու Դասատուներ եւ Դասատուհիներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողուհիներու Դասատուներ եւ Դասատուհիներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողներու Դասատուներ, Դասատուհիներ եւ Դասընկերներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողուհիներու Դասատուներ, Դասատուհիներ եւ Դասընկերներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողներու Դասատուներ, Դասատուհիներ, Դասընկերներ եւ Ընկերներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողուհիներու Դասատուներ, Դասատուհիներ, Դասընկերներ եւ Ընկերներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողներու Դասատուներ, Դասատուհիներ, Դասընկերներ, Ընկերներ եւ Բարեկամներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողուհիներու Դասատուներ, Դասատուհիներ, Դասընկերներ, Ընկերներ եւ Բարեկամներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողներու Դասատուներ, Դասատուհիներ, Դասընկերներ, Ընկերներ, Բարեկամներ եւ Հարազատներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողուհիներու Դասատուներ, Դասատուհիներ, Դասընկերներ, Ընկերներ, Բարեկամներ եւ Հարազատներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողներու Դասատուներ, Դասատուհիներ, Դասընկերներ, Ընկերներ, Բարեկամներ, Հարազատներ եւ Ծնողներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողուհիներու Դասատուներ, Դասատուհիներ, Դասընկերներ, Ընկերներ, Բարեկամներ, Հարազատներ եւ Ծնողներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողներու Դասատուներ, Դասատուհիներ, Դասընկերներ, Ընկերներ, Բարեկամներ, Հարազատներ, Ծնողներ եւ Ուսանողներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողուհիներու Դասատուներ, Դասատուհիներ, Դասընկերներ, Ընկերներ, Բարեկամներ, Հարազատներ, Ծնողներ եւ Ուսանողուհիներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողներու Դասատուներ, Դասատուհիներ, Դասընկերներ, Ընկերներ, Բարեկամներ, Հարազատներ, Ծնողներ, Ուսանողներ եւ Ուսանողուհիներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողուհիներու Դասատուներ, Դասատուհիներ, Դասընկերներ, Ընկերներ, Բարեկամներ, Հարազատներ, Ծնողներ, Ուսանողներ եւ Ուսանողուհիներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողներու Դասատուներ, Դասատուհիներ, Դասընկերներ, Ընկերներ, Բարեկամներ, Հարազատներ, Ծնողներ, Ուսանողներ, Ուսանողուհիներ եւ Ուսուցիչներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողուհիներու Դասատուներ, Դասատուհիներ, Դասընկերներ, Ընկերներ, Բարեկամներ, Հարազատներ, Ծնողներ, Ուսանողներ, Ուսանողուհիներ եւ Ուսուցչուհիներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողներու Դասատուներ, Դասատուհիներ, Դասընկերներ, Ընկերներ, Բարեկամներ, Հարազատներ, Ծնողներ, Ուսանողներ, Ուսանողուհիներ, Ուսուցիչներ եւ Ուսուցչուհիներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողուհիներու Դասատուներ, Դասատուհիներ, Դասընկերներ, Ընկերներ, Բարեկամներ, Հարազատներ, Ծնողներ, Ուսանողներ, Ուսանողուհիներ, Ուսուցիչներ եւ Ուսուցչուհիներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողներու Դասատուներ, Դասատուհիներ, Դասընկերներ, Ընկերներ, Բարեկամներ, Հարազատներ, Ծնողներ, Ուսանողներ, Ուսանողուհիներ, Ուսուցիչներ, Ուսուցչուհիներ եւ Տնօրէններ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողուհիներու Դասատուներ, Դասատուհիներ, Դասընկերներ, Ընկերներ, Բարեկամներ, Հարազատներ, Ծնողներ, Ուսանողներ, Ուսանողուհիներ, Ուսուցիչներ, Ուսուցչուհիներ եւ Տնօրէնուհիներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողներու Դասատուներ, Դասատուհիներ, Դասընկերներ, Ընկերներ, Բարեկամներ, Հարազատներ, Ծնողներ, Ուսանողներ, Ուսանողուհիներ, Ուսուցիչներ, Ուսուցչուհիներ, Տնօրէններ եւ Տնօրէնուհիներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողուհիներու Դասատուներ, Դասատուհիներ, Դասընկերներ, Ընկերներ, Բարեկամներ, Հարազատներ, Ծնողներ, Ուսանողներ, Ուսանողուհիներ, Ուսուցիչներ, Ուսուցչուհիներ, Տնօրէններ եւ Տնօրէնուհիներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողներու Դասատուներ, Դասատուհիներ, Դասընկերներ, Ընկերներ, Բարեկամներ, Հարազատներ, Ծնողներ, Ուսանողներ, Ուսանողուհիներ, Ուսուցիչներ, Ուսուցչուհիներ, Տնօրէններ, Տնօրէնուհիներ եւ Հոգաբարձուներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողուհիներու Դասատուներ, Դասատուհիներ, Դասընկերներ, Ընկերներ, Բարեկամներ, Հարազատներ, Ծնողներ, Ուսանողներ, Ուսանողուհիներ, Ուսուցիչներ, Ուսուցչուհիներ, Տնօրէններ, Տնօրէնուհիներ եւ Հոգաբարձուհիներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողներու Դասատուներ, Դասատուհիներ, Դասընկերներ, Ընկերներ, Բարեկամներ, Հարազատներ, Ծնողներ, Ուսանողներ, Ուսանողուհիներ, Ուսուցիչներ, Ուսուցչուհիներ, Տնօրէններ, Տնօրէնուհիներ, Հոգաբարձուներ եւ Հոգաբարձուհիներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողուհիներու Դասատուներ, Դասատուհիներ, Դասընկերներ, Ընկերներ, Բարեկամներ, Հարազատներ, Ծնողներ, Ուսանողներ, Ուսանողուհիներ, Ուսուցիչներ, Ուսուցչուհիներ, Տնօրէններ, Տնօրէնուհիներ, Հոգաբարձուներ, Հոգաբարձուհիներ եւ Հոգաբարձուհիներ, Ազգային Վարչութեան Ընդհանուր Տեսչութեան Ուսանողներու Դասատուներ, Դասատուհիներ, Դասընկերներ, Ընկերներ, Բարեկամներ, Հարազատներ, Ծնողներ, Ուսանողներ, Ուսանողուհիներ, Ուսուցիչներ, Ուսուցչուհիներ, Տնօրէններ, Տնօրէնուհիներ, Հոգաբարձուներ, Հոգաբարձուհի

պարպեց, դուրս ելաւ եւ թեւին տակ պահած առարկան նետեց հիւպատոսարանին պատուհանէն ներս։ Ապակիները ջարդուփշուր թափեցան։ Ճաշարանապետը «ռո՛ւմբ նետեց» պոռալով պահուըտեցաւ սեղանին տակ։ Հիւպատոսարանին բարապանն ալ, որ այդ պահուն հոն կը ճաշէր, լեղապատառ փախաւ անկիւն մը։ Վայրկեան մը սպասեցին որ ռումբը պայթի։ Յանկարծ հիւպատոսարանէն դուրս ելան քանի մը պաշտօնեաներ ու ծառաներ։ Յարձակեցան անծանօթին վրայ, պոռալով ու պոռչտալով՝ «հակայեղափոխակա՛ն, պուրժուա՛, ժողովուրդի թշնամի՛»։ Խեղճ բանւորը ծեծին տակ քուրջի կտոր դարձած էր, երբ ոստիկանները եկան ազատեցին։ Պատուհանէն ներս նետած առարկան... պարապ շիշ մըն էր։ Ուզած էր, ըստ իր խոստովանութեան, վրէժ լուծել՝ սարսափեցնելով հիւպատոսարանին պաշտօնեաները։ Իր կինը, որ 9 տարեկան զաւկին հետ կը գտնուէր Քիեւի մէջ, թշուառ ու անտէր, կ'աշխատէր գալ Փարիզ, իր ամուսինին մօտ։ Սակայն տեղական իշխանութիւնները թոյլ չէին տար, ըսելով,

— Սպասէ որ զաւակդ մեծնայ, այն ատեն զաւակդ պիտի որոշէ թէ ո՞րն է լաւը, սպիտակ հօրը մօ՞տ երթալ, թէ կարմիր բանակին մէջ մնալ։

Սաքքօ-Վանզեթթիի դատը պիտի վերանայուի՞

Երեքշաբթի առաւօտ, Սաքքօ-Վանզեթթիի դատը վերաքննելու առաջարկը խորհրդակցութեան առարկայ դարձաւ Մասաչուսէցի Գերագոյն Ատեանին առջեւ։ Դատարանը պաշարուած էր ոստիկաններով, գաղտնի եւ պաշտօնական։ Շրջակայ բոլոր փողոցներն ալ պաշտպանուած էին։ Աթոռներով եւ նստարաններով պատնէշ մը շինած եւ փակած էին. դատասրահին նրբանցքը։ Խիստ հսկողութիւն մը կը տիրէր դուռներուն առջեւ։ Ներս կ'ընդունուէին միայն այն փաստաբանները, լրագրողները, եւ փոքրաթիւ հանդիսատեսներ, որոնք վստահութիւն կը ներշնչէին։ Հոն էր նաեւ Սաքքօի կինը, սեւեր հագած։

Պաշտպան փաստաբանը, Հիլ, ամբաստանեց դատաւոր Թէյըրը, որ անաչառ չէր եղած, այլ նախապաշարուած էր եղած ամբաստանութիւններուն մասին։ Ընդհանուր դատախազը պաշտպանեց դատաւոր Թէյըրը, որ շարժած է օրէնքին տրամադրութեանց համաձայն։ Նախագահը, երկու հակառակ ճառերը լսելէ յետոյ, փակեց նիստը։

վճիռը հաւանաբար տրուի վաղը։

Միւս կողմէ, ոչ ցոյցերը դադրած են, ոչ ալ սպառնալիքներն ու ռումբերը։ Նիւ Եօրքի մէջ բանւորական կուսակցութիւնը հրահանգած է 24 ժամուան գործադուլ կատարել Օգոստոս 22ին, վճիռին գործադրութեան օրը։ Իտալացի անիշխանական մը ռումբ մը նետեց Պոսթընի մէջ, երդուեալ դատաւորներէն Մաք Հարտիի տանը վրայ։ Ընտանիքին անդամներէն հինգ հոգի վիրաւորուեցան, տունը քանդուեցաւ մասամբ։

Պոսթընի ոստիկանութիւնը դժուարութեամբ յաջողեցաւ ցրուել եօթը հազար ցուցարարներ, որոնք միթինկի կը պատրաստուէին։

Հիւսիսայինները կը յառաջանան

«Թայմզ»ի թղթակիցը Փէքինէն կը հեռագրէ թէ Սուն Շուան Ֆանկի ուժերը գրաւեցին Ցինկ-Քիանկ-Փու քաղաքը եւ կը յառաջանան դէպի հարաւ, հետեւելով Թիէն Ցին-Փուքէուի երկաթուղիի գիծին։ Հարաւայինները կը նահանջեն դէպի այս վերջին քաղաքը։

Ֆէնկ Եու Սիանկի ուժերը, որոնք կը գտնուէին Դեղին գետին հիւսիսային ափերուն վրայ, անցան հարաւ։ Զօրավար Չանկ-Քայ-Շէքի տեղ ազգայնական բանակին փոխ-սպարապետ նշանակուեցաւ Քուանկ Սի նահանգին կառավարիչը զօրավար Լի Շինկ Եէն։

Քոլերայի համաճարակ Սպիտակ Ռուսիոյ մէջ

Վարշաւայէն կը հեռագրեն թէ քոլերայի համաճարակ մը ծագած է Սպիտակ Ռուսիոյ մէջ։ Լեհ իշխանութիւնները ռուսական սահմանագլուխին վրայ ձեռք առած են ամէն կանխազգուշական միջոց, արգիլելու համար քոլերայի տարածումը։

Երկրաշարժ Թուրքիստանի մէջ

Մոսկուայէն հասած հեռագիրի մը համաձայն, հարիւրեակ մը ցնցումներ զգալի եղան Ֆէրկանայի շրջանին մէջ, ուր 34 հոգի մեռան եւ 72 հոգի վիրաւորուեցան։ Նամանկան Նորաշէն քաղաքին մէջ, բոլոր տուներն ալ փլասուեցան։ Հին քաղաքին մէջ 500 տուներ փլատակ դարձան. քանդուեցաւ նաեւ երկաթուղիի կամուրջ մը։ Սմբրղանտէն յանձնախումբ մը գնաց աղէտին վայրը՝ քննութեան համար։

Ովկէանոսները կտրելու համար

Գերման երկու օդանաւերու ձախողութենէն վերջ, հակասական լուրեր կը հասնին Գերմանիայէն օդանաւային նոր արշաւներու մասին։ Կարգ մը լուրերու համաձայն, Գերմանները ի վիճակի չպիտի ըլլան մինչեւ աշուն նոր ալ թռիչք փորձել, մինչ ուրիշ տեղեկութիւններ կը հաստատեն թէ մինչեւ տասը օր նոր փորձեր պիտի ըլլան։

Ամէն պարագայի մէջ գերման երրորդ օդանաւորդ մը՝ Քէօնէքէ, որ Քէօլնի մէջ կը պատրաստուէր «Գերմանիա» անդրատլանտեան օդանաւով Ամերիկա երթալ, գրեթէ վերջացուցած է իր փորձերը եւ քանի մը օրէն կը յուսայ ճամբայ ելլել։ Հաւանաբար իրեն պիտի ընկերանան վերջին թռիչքներու հերոսներէն Լօօզէ եւ Ռիսթից։ Ուրիշ գերման մը, Մէրց, ծրագրած է նոյն թռիչքը փորձել ջրօդանաւով մը, որուն շարժիչ մեքենան 600 ձիու ուժ ունի։

Գերման օդանաւորդուհի օրիորդ Թէա Րաշէ, որ Փարիզէն անցնելով Ամերիկա գացած էր, վերջերս Հըտսընի երկաթուղիի կամուրջին տակէն անցած ատեն ամբողջապէս խորտակեց իր օդանաւը։ Օրիորդը չէ յուսահատած սակայն, եւ Գերմանիայէն «Ֆլամինկօ» օդանաւ մը ապսպրած է՝ Նիւ Եօրքէն Պերլին երթալու համար մէկ թռիչքով։

Ամերիկացիներն ալ կը շարունակեն Խաղաղականը կտրելու փորձերը։ Առջի օր Օքլէնտէն (Քալիֆորնիա) դէպի Հօնօլուլու ճամբայ ելան ինը օդանաւեր, շահելու համար Տօլի մրցանակը՝ 35000 տոլար։ Ներկայ էին 100.000 հանդիսականներ։ Օդանաւերէն մէկը հազիւ բարձրացած էր՝ երրգետին ինկաւ. անձի կորուստ չկայ։ Ուրիշ քանի մը օդանաւեր մեկնելէն քիչ վերջ ետ դարձան՝ մեքենայի խանգարման պատճառաւ։ Երէկ առաւօտ հասած հեռագիր մը կ'ըսէ թէ միայն երեք օդանաւեր կը շարունակեն դեռ իրենց ճամբան, միւսները ձախողած են։ Կտրուելիք ճամբան 4000 քիլոմեթր է եւ ասկէ առաջ քանի մը Ամերիկացիներ յաջողեցան կտրել զայն։

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ Շրջանային կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Պէլվիլի ենթակոմիտէին ենթակայ Արմէն-Գարօ, Ռոստոմ, Գէորգ Չաւուշ եւ Խաժակ խումբերը այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 131 Fbg. du Temple։

Բացակայող ընկերները պատասխանատուութեան պիտի ենթարկուին։

Զ. Ռ. Մ.ԵԱՆ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍԸ

Այս կիրակի առաւօտ ժամը 10ին Meudonի գեղեցիկ անտառին մէջ

Երգ, նուագ, պար, անակնկալներ եւն.։ Պիւֆէ.— Խմիչք եւ մրգեղէններ կը մատակարարուին մատչելի գիներով ճաշարանապետ Պ. Նաւասարդեանի կողմէ։

Invalidesի կայարանէն առնել ելեքտրական թրէնը եւ իջնել Meudon-Val-Fleury.

ՔԱՐԻՖԵԱՆ ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՄԷՋ

Այս կիրակի ժամը 3ին Garden Parkի մէջ, (333 Av. Prado)

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ ՇԷՅՔՍՓԻՐԻ ՕԹԵԼԼՕՆ

կը մասնակցին Մ. Մարութեան եւ Շ. Սարեան

Մուտք.— Ա. կարգ 15, բ. 10, գ. 5 ֆրանք։

ՕՐ. ԱՐՇԱԼՈՅՍ ԺԱՄԿՈՉԵԱՆ

ԵՒ

Պ. ՍԱՀԱԿ ՅՈՎՆԱՆԵԱՆ

ԱՄՈՒՍՆԱՑԱԾ

Փանթէն 13 Օգոստ. 1927

ՑՈՒՑԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Արդութեան ենթակոմիտէի ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, 187 Grand Rue, Chaville. ներկայանալ անդամատետրով։

Հ. Յ. Դ. Փօն-տը-Շէրիւի ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 6.30ին գրադարանի սրահը։ Ներկայաբալ անդամատետրով։

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Պատանեկան միութեան ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին ընթերցարանը 63 Rue de la République։ կարեւոր օրակարգ։

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի «Իշխան» ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական ճաւաքատեղին։ Ներկայանալ անդամատետրներով։ կարեւոր օրակարգ։

Զ. Ե. Ռ. Միութեան ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Ֆլօրիայի մէջ, 61 Rue Monsieur le Prince. խիստ կարեւոր օրակարգ։ Ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն կը նկատուի։

ԼԻՈՆԻ Տարօն-Տուրուբերան Հայրենակցական միութիւնը ժողովի կը հրաւիրէ Տէսինի եւ Լիոնի բոլոր հայրենակիցները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին, Տէսինի վասպուրականի սրճարանին մէջ։

ԼԻՈՆԻ Խարբերդ եւ յար. գաւառներու Հայրենակցական միութեան ընդհ. անդամական ժողովը այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, 127—129 Rue Boileau Էմիլ Զօլա սրճարանի վերնայարկը։ կը հրաւիրուին անդամ եւ ոչ անդամ բոլոր հայրենակիցները։

ՏՕՔԹ. ԿԱՐԱՊԵՏ ԳԱՊԱՏԱՅԵԱՆէ կը խնդրուի իր հասցէն իմացնել «Յառաջ»ի գրաշարներէն՝ Հ. Սրապեանի։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— կը փնտռեմ եղբայրս Պրուսայի մեծ նոր գիւղէն վաճէ Բարունակեան որ տարի մը առաջ Յունաստան կը գտնուէր։ իմացնել՝ Մկրտիչ Բարունակեանի՝ 5 Rue Capitaine Fairbeer Issy - les - Moulineaux (Seine) France.

կը խնդրուի յունահայ թերթերէն արտատպել։

ՅԱՐԴԳՈՂԻ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Յարդգող ձեռնարկած է մեծ վիճակահանութեան մը, որուն հասոյթը պիտի յատկացուի միութեան պարբերականին հրատարակութեան։ Գրուած են արժէքաւոր առարկաներ։ Տոմսերը ցրուած են բոլոր հայ գաղութներու մէջ։ Փափաքողները դիմեն իրենց տեղւոյն հայ թերթերուն, կամ կեդրոնը, Mlle. N. Kalpakianի, 5 Ave. Quihou, St. Mandé: (Seine), France. գին 5 ֆր.

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ Արեւելեան գորգ շինող գործաւորուհիներ։ դիմել՝ I. Papachristo 44, Rue Fessart, Paris, 19 Métro Buttes-Chaumont.

ԾԱՆՕԹԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Լիոնի եւ շրջակայից կեդր. վարչութիւնը, հաւանելով ազգային շրջանակներէ յայտնուած փափաքին, մինչեւ Օգոստոսի վերջ, այսինքն մէկ ամիս եւս երկարաձգած է ազգային տուրքը վճարելու պայմանաժամը, որպէսզի կարելի ըլլայ մասնակցողներու ստուար թիւով մը կատարել յառաջիկայ ընտրութիւնները։ Վարչութիւնս այս կերպով ամէն դիւրութիւն ընծայած կ'ըլլայ ընտրող եւ ընտրելի ազգայիններուն։ Հետեւաբար բաց է արձանագրութեան ամարը թէ Լիոնի եւ թէ թեմերուն մէջ, եւ այսպէս դիտողութեան կամ ոեւէ է բողոքի պատճառ վերցուած կ'ըլլայ ինքնին։

(կեդր. վարչութեան)

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՆ

«Լուսաքաղ» մատենաշարէն

ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻԻ

ԱԼՊՈՄԸ (ՀԷՔԵԱԹՆԵՐՈՒ)

40 էջ *ԳԻՆ՝ 3 ՖՐԱՆՔ*

եւ

ՀԱՐՈՒԱԾԸ

Հեղ. ԱՆՏՈՆ ՉԵԽՈՎ

Թարգ. Վ. ՍԵՒՈՒՆԻ

40 էջ *ԳԻՆ՝ 3 ՖՐԱՆՔ*

ՓՈՍՏԻ ԾԱԽՔ ԶԿԱՅ

Դիմել՝ Vahram Sévouni 5 Av. Quihou, Saint-Mandé. (Seine), *եւ «Լուսաքաղ»ի գործակալներուն։*

ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻ Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Լիոնէն 130 քիլոմէթր սիայն հեռու փիւի տը-Տօմի մանարան գործարանին մէջ աշխատելու համար խնդրանք կայ 14 տարեկանէն վեր կիներու կամ աղջիկներու, որոնք ժամագին պիտի ստանան 1.50 ֆր.։ Բնակարան, վառելափայտ ձրի։ Ճամբորդութեան ծախքը մանարանատիրոջ կը պատկանի։ Նախապատուութիւն կը տրուի միեւնոյն ընտանիքի պատկանողներուն։

.˙. Լիոնաբնակ ֆրանսացիի պատուաւոր տան մը մէջ երկու փոքրիկներ խնամելու համար կը փնտռուի 15էն 20 տարեկան աղջիկ կամ կին մը։ Բնակարան, ուտեստ ծառայած տանը մէջ։ եւ 150 ֆր. ալ ամսական։

դիմել Լիոնի կեդր. վարչութեան, 75 Av. Berthelot.

Վարչութիւն

ՍԱԿԱՐԱՆ

17 Օգոստոս 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.	
Սթերլին,	L. St.	124	02
Տոլար,	Dollar	25	51
Մարք (ոսկի) 100 Mark		606	50
Թրքական Թղթ. L. Trq.		12	84
Թրք. ոսկի	» or	107	20
Մէճիտիէ	Médjidié	9	20
Լէվա 100 հատը	Léva	15	80
Տրախմի »	Drachme	33	25
Լիր »	» Lire	138	70
Պելժ. ֆրանք »	Frc. Belge	71	50
Զուից. »	Frc. Suisse	491	75
Լէյ 100 հատը	Ley	15	75
Չերվոնեց	(10 Roubles or)	128	—

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Քր. Ֆօնսիէ	I Cr. Fonc. Eg.	3430	—
»	II »	2035	—
»	III »	1680	—
Թուրքիոյ երկթղ.	Lots turcs	165	—

ՃԵՐՄԱԿ ՊԱՆԻՐ

Ֆրանսայի մէջ առաջին անգամ ձեռնարկուած ըլլալ... երկար փորձառութիւնով ու խնամքով կը պատրաստենք լաւագոյն ճերմակ պանիրը։

S. VASSILIADIS

9 Rue des Consuls Tél. Manuel 12—84 Marseille

Ամէն քաղաքէ ապսպրանք կ'ընդունուի

ԽԱՂՈՂԻ ԳՈՐԾԻՆ ՀԱՄԱՐ

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՍԿՍՈՒԱԾ ԵՆ ԱՄԷՆ ՏԵՂԻ ՀԱՄԱՐ

COMPTOIR COMMERCIAL DU LEVANTի մօտ

17a, Rue Lafayette, Marseille

Արձանագրութիւնները կը կատարուին ամէն օր առաւօտները ժամը 9—12, կէսօրէ վերջ 3—7, իսկ կիրակի օրեր առտուան ժամը 9—12։

ՀԱՅԿ ՄԻՔԱՅԷԼԵԱՆ, ԱՐՍԷՆ ՄԱՍԼԱՔԵԱՆ

BANQUE FRANÇAISE D'EPARGNE ET DE CRÉDIT

Կեդրոն, 12 Rue Vivienne, Paris

Գործակալութիւններ, Cousance եւ St. Amour (Jura)

Ի պահ կ'ընդունի դրամներ՝ վճարելի տեսօրին կամ պայմանաժամով.— Ընթացիկ հաշիւ.— Արժեթուղթեր կը պահէ, կարգի կը դնէ.— Շրջաբերութեան հանուած արժեթուղթեր կ'արձանագրէ.— Սակարանի գործառնութիւններ՝ կանխիկ մասնավճարով.— Կտրօններու վճարում.— Արժեթուղթեր զանձում.— Դրամափոխութիւն.— Ելմտական եւ առեւտրական տեղեկութիւններ։

Նախ քան որեւէ ձեռնարկ, դիմել միակ ներկայացուցիչ Կ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆի, 120 Ave. de Versailles, Paris (16me)

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻ՛ՒՆ, ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻ՛ՒՆ,

Անոնք որ կ'ուզեն հայրենիքը յիշելով ապուխտ եւ սուճուխ ուտել, թող դիմեն ծանօթ կեսարացիին՝

A. ALAGUEUZIAN, Chemin de Covelle par Allauche Marseille

Ցաճախորդներու գոհացում տալու համար կ'ընդունի 5 քիլօի ապսպրանքներ։ Մաքուր գործ։ Չափաւոր գին։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԳԻՐՔԵՐ

ՆՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Երազահան 6, 8, 10, 12.50, Երգարան 5, 7.50, 10.25, Թուղթի... Տղու հոգիներ 6, Դարձը 8, Կինը 6, Դերասանուհին 8, Անձկութեան... 2, Վերջին բաժակը 10, Աղգ. բարերար 4, Տօքթ. Վարդան 6, Լուսաւ... Անհետացած սերունդ մը 8, Խճմտանքի ձայներ 8, Կեանքը ինչպէս... Կոյսի մը օրագիրը 5, Եօթը պատմուածքներ 5, Բժիշկին գիրքէն... էջեր 12.50, Թաշրա պէյ 5, Պ. Մուսթաֆայի վուարձալիքները... Շուշան 25, Ժպտէքս 30, Ժպտէքսի նոր աւաքէլութիւնը 30, Արմ... Բէօր օղլու 2.50, Ախրդաթ 10, Ռամիութին 15, Տօքթ. Մօրի... Մացառներու մէջ (2 հատ.) 25, Արսէն Լիւբէն 18, Շարլի... Թիւբքըմէններուն կուիւը 8, Ռաֆայէլ 18, Մօբասանի վիպակներ 2,... պատմուածքներ 25, Կարմիր ժամուց 10, Հայուհին 10, Աշուղ... Աւաղակապետը 30, Արձակ էջեր 12.50, Մեր խաչը 8, Աստուածներ... են 20, Ալլոր եղբայր 6, Նամուս 10, Զար Ողի 10, Պատրի... Կայսրը 10, Զարշըլը Արթին 5, Պէպէքս 10, Յիմար կոյսը 10,... 10, Ուշ Լինի 3, Բասն կախաղաններ 10, Յակոբ-Յաբէթ 10, Անոյշ... լալա Մաշարի 5.20, Քերթ. Պ. Դուրեան 5, Ալբիւր անմահութեան... Լոյս զուարթ 3, Ճակատագրի փուշին վրայ 5, Հայաստանի նկարներ... Միսաք Մեծարենց 15, Ինքնուսուցիչ վրացերէն 10, Ալաօթ... ներու 3, Հարուածը 3, Հէքիմարան 50, Մատեան Մանկանց 50, Ի... քիւլօղ 2.50, Վենետիկեան ախտեր 2, ինչպէս նաեւ ամէն տեսակ... խիստ ԱԺԱՆ։ ԳՐԱՑՈՒՑԱԿԸ ՁՐԻ։ Կարդացէ՛ք նաեւ «Լուսաքաղ»ի... թական պրակները։ Դիմել նամակով՝ VAHRAM SÉVOUNI 5 Ave. St. Mandé (Seine).

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻ ԴԱՌՆԱԼ

Քիչ վարձատրութեամբ եւ արագ կերպով

դիմեցէք Վ. ԵԱՐՃԱՆԵԱՆԻ

Իրաւագիտական գրասենեակը անձամբ եւ կամ նամակով

5, Rue Cardinal Mercier, Paris (9e)

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-...

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ։ Աչքի... գէտը կ'ընդունի Դշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քիթի կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երկշ. եւ Շաբաթ օրերը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹ...

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-0...

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օր...

ՍՏԱՑԱՆՔ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ

Հայերէն.— Թուրքերէն երգեր.— Թամպուրի ձէմիլ... Եաշար, Աշիր, Իպրահիմ, Քէմանի Անաստաս.ի, Թաքսիմ... եւ շարքըներ, գեղեցիկ գիներով։

Դիմեցէք՝ Արեւելեան նպարավաճառ Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆ...

28, Rue Le Sage, PARIS (20e) — Téléphone : Ménil...

Métro Belleville : Tramway...

ՏՕՔԹ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ

Նախկին բժշկապետ կարմիր խաչի հայկական հիւանդանոցին. Մասնագէտ ներքին, վեներական, միզասեռական հիւանդութիւններու։

Ամէն օր 5-7, կիրակի 9-12

Rue des Acacias 42, Métro Ternes-Etoile, Tél. Galvani...

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris(10e)

Le Gérant : H. TEURNIER

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԳԱՆԸՆԴԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 ամ.	10 ամ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
խմբագրութիւն 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ
19
ՕԳՈՍՏՈՍ
1927

19 AOUT 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 418 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԿՏԱԿԸ

Այս կտակին շուրջ ստեղծուած վէճերէն մէկը փակուեցաւ Ժխտոտի գործարանի վաճառումով, որ շատ հաճելի չթուեցաւ եգիպտոսի «Արեւ»ին եւ իր ընկերներուն: Ասոր գոյտնիքը իրենք աւելի լաւ գիտեն, քան ուրիշները:

Տարակոյս չկայ թէ կտակը հնչուն դրամի վերածուելով, շռայլուին ու աւելորդ ծախքերը համեմատաբար կր նուազին, որուն համար — բացի շատ մօտէն շահագրգռուողներէն — հայ ժողովուրդը ամբողջութեամբ գոհ է:

Սակայն ասով՝ անոր շուրջ գոյութիւն ունեցող բոլոր վէճերը չեն լուծուած: Այս օրերս Մելքոնեան կտակին շուրջ անհասկնալի աղմուկ յարուցած է Փարիզի խորհրդային «ոչ համայնավար» մունետիկը, որ կը հրատարակէ շարք մը փաստաթուղթեր, ապացուցանելու համար թէ՝ այդ կտակի սեփականատէրն է Հայաստան:

Արդարեւ հրատարակուած բոլոր փաստաթուղթերը, որոնք յատկապէս Հայաստանի Նախկին կառավարութեան արշիւներէն դուրս հանուած ու դրկուած են Փարիզ հրատարակութեան համար, կ'ապացուցանեն մէկ բան, որ Մելքոնեանը իր հարստութիւնը պիտի կտակէր Հայաստանի Հանրապետութեան, որուն քաղաքացի ըլլալու հաճոյքն ալ պիտի վայելէր միաժամանակ, եւ ո՛չ թէ խորհրդային կառավարութեան կամ «Գ. Միջազգայինի կարմիր նպաստամատոյցին» ու Զինաստանի ազգայնական շարժումին:

Սկզբնական շրջանին, ճիշտ է, որ մեծ՝ աշխատանք թափուեցաւ՝ վրիպեցնելու համար կտակը իր նպատակէն, սակայն յաջողութիւնը կասկածելի պիտի ըլլար, եթէ չըլլային կարմիրները :

Ինչպէս կը տեսնուի հրատարակուած փաստաթուղթերէն, իրապէս ալ կտակը Հայաստանի կը թողուէր որոշ պայմաններով, սակայն կարմիրները Հայաստան մտնելով արգելք հանդիսացան ձեռնարկի վերջնական յաջողութեան, որովհետեւ կտակարարը նպատակ չունէր իր հարստութիւնը տրամադրելու կարմիր պրոպագանդի կամ Զինաստանի ու Անգլիոյ բանտարներու բնկերական օգնութեան: Մարդիկ աշխարհի ամէնէն ծանծաղամիտները պիտի ըլլան՝ հաւատալու համար թէ Մելքոնեանները իրենց հարստութիւնը պիտի թողուն այն տարբերուն, որ զինքն ու իր նմանները ոչ միայն քաղաքացիական իրաւունքներէ զրկած են, այլ նաեւ կանուխէն դատապարտած են մահուան՝ իբրեւ «հակայեղափոխական դրամատէր»:

Հաւանաբար միամիտներ պիտի գտնուին, որ պիտի առարկեն թէ այդ գումարը պիտի գործածէին երկրի վերաշինութեան, կամ պիտի յատկացնէին կտակարարի ցոյց տուած նպատակներուն: Այս հաւաստումին հաւատալու համար պէտք է տեսնենք նախընթաց մը: Եղա՞ծ է անանկ բան մը խորհրդային վարչութեան օրով, մենք չենք գիտեր, եթէ գիտցողներ կան, թո՛ղ ցոյց տան մեզի :

Այս րոպէիս մեր ձեռքին տակ չկայ ցանկը կովկասահայ կտակներու, որոնց գումարը միլիոններու կը հասնի: Այս գումարները կը մնային ռուսական դրամատուներէն մէկ, իրրեւ աւանդ, զոր ժառանգեց խորհրդային իշխանութիւնը: Ո՞ւր են այդ գումարները, ինչո՞ւ չեն պահանջուիր Խորհրդային Միութեան կառավարութենէն ու չեն յատկացուիր իրենց նպատակին :

Ռուսական դրամատան մէջ կը գտնուէր նոյնպէս Սանասարեան կտակին մայր գումարը, որ բացառապէս յատկացուած էր Թրքահայ նոր սերունդի կրթութեան: Պէտք չկայ շեշտել թէ այսօր որքան պէտք ունինք այդ հաստատութեան. ինչո՞ւ խորհրդային վարիչները բարի չեն ըլլար այդ գումարը վերադարձնելու պատկան մարմնին. Մելքոնեան կտակին մասին խօսելէ առաջ:

Մեզի կ'ըսեն թէ այդ գումարները պետականացուած են. բայց ի՞նչ ապացոյց կայ որ չպիտի պետականացուի նաեւ Մելքոնեանի կտակը, եթէ իրենց տրամադրութեան տակ դրուի:

Անտարակոյս մենք ալ կողմնակից ենք, որ բոլոր կտակները յատկացուին Հայաստանի, որովհետեւ միակն հոն է, որ անոնք կորստեան չպիտի դատապարտուին ու աստիճանաբար մեր ժողովուրդը հոն հաւաքուելով անոնց բարիքներէն պիտի օգտուի: Սակայն, ատոր համար նախապայման է, պատասխանատու եւ իրաւական կառավարութեան մը գոյութիւնը, որ բխած ըլլայ հայ ժողովուրդի կամքէն: Քանի չկայ այս պայմանը՝ ո՛չ ոք կը համաձայնի իր դրամը չուրը նետելու:

Եթէ խորհրդային գեկավարները կը յաւակնին հակառակը ապացուցանելու, ասպարէզը բաց է, թո՛ղ նախ հաւաքեն ռուսական դրամատուններու մէջ մնացած միլիոններու հասնող կտակի գումարները, թող յատկացնեն զանոնք բուն նպատակին, թող բանան դուռները մեր ժողովուրդին առջեւ ներս մտնելու. այն ատեն հաւաստիք տուած պիտի ըլլան թէ արտասահմանի կտակները չեն կորսուիր, հակառակ մեր եղբայրասպան դրութիւններուն: Այն ատեն նաեւ մենք առաջին ծափահարողը պիտի ըլլանք:

Սակայն առանց այս պայմանին, ոչ մէկ կտակի մասին թող խօսին :

Ա.

ՄԱՄՈՒԼ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՍՈՒՏ ՎԱԽԵՐ

Թան խօսելով վերջին օրերս պոլշեւիկեան վարիչներուն կողմէ մօտալուտ պատերազմի մը մասին արտասանուած ճառերուն վրայ, կը գրէ (18 Օգոստ.).—

«Պայքարը որ կը ձգտի ուսումնասիրողը համոզել թէ պատերազմը անխուսափելի է եւ թէ պէտք է պատրաստուիլ դրամատէր ըսուած պետութեանց յարձակման դէմ պաշտպանուելու համար, կը շարունակուի մեթոտիկ կերպով: Մարդ խիստ որոշապէս այն տպաւորութիւնը ունի, որ այստեղ կայ մանրամասն կերպով պատրաստուած խաղ մը, որուն բոլոր հետեւանքները խնամքով հաշուի առնուած են խորհրդային վարիչներուն կողմէ: Եթէ չհամարձակեցան ընդդիմադիր պետերուն դէմ շարժիլ, եթէ աշխատեցան մերձեցում մը դիւրացնել Սթալինի և Թրոցքիի միջեւ, մանաւանդ անոր համար էր, որ ուզեցին ուսա համարձակ կուսակցութեան մէջ խորունկ հերձուածի մը առաջքն առնել այն պահուն, ուր պէտք է դէմ դնել կարծեցեալ արտաքին վտանգի մը դէմ:

«Իրականութեան մէջ արտաքին վտանգ չկայ: Կրէմլինի դիկտատորները առիկա ստեղծեցին իրենց դատի պահանջին համար: Բացատրել պէտք էր խորհրդային դիւանագիտութեան կրած ձախողանքները Մարթագոյն Արեւելքի եւ նոյնիսկ Եւրոպայի մէջ, օտար երկիրներու մէջ յեղափոխական բոլոր ձեռնարկներու վիժումը, արտասահմանէն վարկերու մերժումը: Պոլշեւիկ վարիչները իրենց սխալներուն, ինչպէս նաեւ իրենց ոճիրներուն համար արդարացում մը գտած ըլլալ կը կարծեն: Անգլեւռուս յարաբերութեանց խզումը լաւ առիթ մը սեպեցին: Շարաթներէ եւ ամիսներէ ի վեր կը մոլորեցնեն ուսա հանրային կարծիքը — եթէ հանրային կարծիք կայ դեռ համայնավար բռնապետութեան տակ ճգմուած այդ մեծ երկրին մէջ — հաստատելով թէ Անգլիա կը ծրագրէ կռուիլ Ռուսիոյ դէմ եւ կ'աշխատի եւրոպական ճշմարիտ միութիւն մը կազմել սովետներուն դէմ»:

Ցիշելէ յետոյ Քալինինի եւ Ռիքովի վերջին ճառերը, կը շարունակէ.

«Պէտք չէ խաբուիլ Մոսկուայի վարիչներուն այս գրգռիչ պայքարին իսկական իմաստին մասին: Անիկա ամէն բանէ առաջ ներքին քաղաքականութեան գարշելի խաղ մըն է: Խորհրդային միութիւնը, ներկայ պայմաններուն մէջ, անկարող է ունէ դրացի պետութեան դէմ պատերազմելու. եւ որովհետեւ ոչ կրօպականմիութիւն մը կազմելու վրայ է իրեն դէմ, եւ ոչ Անգլիա, ոչ ալ ուրիշ ոեւէ պետութիւն կը մտածէ զէնքով կռուիլ խորհրդային վարչաձեւին դէմ, այնքան յամառօրէն մատնանշուած պատերազմի վտանգը միայն պոլշեւիկեան վարիչներու երեւակայութեան մէջ գոյութիւն ունի. միակ նպատակն է իրենց ներքին դժուարութիւնները հարթել, կոմկուսի միութիւնը ապահովել, որովհետեւ կը վախնան պոլշեւիկեան վարչաձեւի քայքայումէն: Կուսակցութեան հերձուածը, որ իրարու դէմ կը հանէ ամէնէն ազդեցիկ վարիչները, առաջ կուգայ այնպիսի ժամու մը, ուր վարչաձեւն իսկ կ'անցընէ ինք տարիէ ի վեր ամէնէն ծանր վտանգը»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ողողումներ Հայաստանի մէջ

«Տէյլի Մէյլի» հասած հեռագիրի մը համաձայն, Դիլիջանի՞ շրջանին մէջ փոթորկալից անձրեւներէ վերջ, լեռներէն իջած սարսափելի հեղեղները քշած տարած են բազմաթիւ գիւղացիներ, մանուկներ և անասունի ամբողջ հօտեր:

Նոյն աղբիւրէն կը հաղորդուի թէ, վերջերս տեղացած տեղատարափ անձրեւներուն պատճառով ողողումներ առաջ եկան և քանդեցին երկաթուղիի 16 կամուրջներ: Սուչանօքի հանքածուխի հորերը դադրեցուցին աշխատանքները: Գիւղացիները բարձրացան բլուրներու վրայ: Տեղական իշխանութիւնները օգնութեան համար միջոցներ ձեռք առին:

Ֆրանկոֆոնական համագայնութիւն

Երեք տարուան տենդոտ բանակցութիւններէ վերջ, Ժորեք-շաբթի առաւօտ Փարիզի մէջ կնքուեցաւ Ֆրանքեզերման տնտեսական համաձայնութիւն մը:

Ֆրանսայի կողմէ ստորագրեց առեւտրական նախարար Պոքանովսքի, Գերմանիոյ կողմէ՝ պատուիրակութեան նախագահ Փոսսէ: Բանակցութիւնները սկսած էին 1924ի Հոկտեմբերին, էոիօի վարչապետութեան օրով. անկէ ի վեր կը ձգձգուէին, ժամանակ մը նոյնիսկ խզումի սպառնալիքներ եղան: Գլխաւոր դժուարութիւնը այն էր, որ Գերմանիա կը պահանջէր «ամենէն նպաստաւորեալ ազգի» պայմաններէն օգտուիլ, մինչ իրաւական արգելք մը թոյլ չէր տար Ֆրանսայի՝ այդ առաւելութիւնները շնորհել Գերմանիոյ: Ամէն տարի Գերմանիա հասկէս միլիառ ֆրանքի ապրանք կը ծախէ Ֆրանսայի, մինչ այս վերջինը 3,600 միլիոն ֆրանքի ապրանք միայն կը գնէ Գերմանիայէն: Առժամեայ համաձայնագրի պայմանաժամը վերջացած ըլլալով, երկու երկիրներու միջեւ փոխանակութիւնները դադրելու վտանգին ենթարկուած էին, քանի որ բարձր մաքսերը արգելք կ'ըլլային ամէն տեսակ առեւտրական գործառնութեանց: Նոր համաձայնագիրը գործադրութեան պիտի դրուի Սեպտեմբեր 6էն սկսեալ և ի գործու պիտի ըլլայ մինչեւ 1928 Դեկտեմբեր 15, երբ վերջնական առեւտրական դաշնագիր մը պիտի կնքուի:

Համաձայնագիրէն մասնաւորապէս կ'օգտուի Ֆրանս. երկրագործութիւնը, բամպակի, բուրդի, մետաքսի ճիւղերը, ինչպէս նաեւ զանազան ճարտարարուեստներ՝ կօշիկ, մետաղագործութիւն, օճառ, անուշահոտութիւն, յախճապակի եւն.: Ֆրանսա ամէն տարի Գերմանիա պիտի ղրկէ 366,000 մեղրական կենդինար գինի:

Իսկ Գերմանիոյ կողմէն օգտուողներն են քիմիական, մեքենական, ելեքտրական մեծ հաստատութիւնները, մանր մետաղագործութիւնը եւն.:

Գերմանիոյ մէջ առհասարակ լաւ ընդունելութիւն գտաւ համաձայնութեան ստորագրութիւնը:

Մոսկուա կ'առձակի ընդդիմադիրները

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ Ուկրայինայի կացութիւնը չափազանց լուրջ է: Մոսկուա հրաման տուաւ արձակել Ուկրայնացի ընդդիմադիրներուն պետը, Շումսքին, իր ձերբակալութենէն երկու օր յետոյ, որովհետեւ Խարքովի ինչպէս նաեւ Տոնեցի հովիտին բոլոր գործարանները սպառնացին գործադուլ ընել:

Համայնավար թերթ մը խափանուած

Ոստիկանական տեսուչ Քիափ հրաման տուաւ գրաւել ու հաւաքել բոլոր լրագրավաճառներուն կրպակներէն իտալերէն համայնավար թերթ մը, «Իլ Լավօրաթօր Իթալիանօ» (Իտալացի Աշխատաւոր), որուն խմբագրատունը կը գտնուի Փիլատօ արուարձանին մէջ: Այս թերթը կը զբաղէր համայնավարական եւ հակաֆինուորական քարոզութեամբ, շարունակ կը միջամտէր ու կը քննադատէր Ֆրանսայի ներքին քաղաքականութիւնը: Վերջերս անհնազանդութեան հրաւիրած էր Ֆրանսացի զինուորները: Անմիջապէս հրաման տրուեցաւ թերթը փակել: Տեղական թերթ մը կը գրէ թէ պիտի փակուին նաեւ նոյն լեզուով հրատարակուող այն բոլոր թերթերը, որոնք միեւնոյն ձգտումները ունին եւ կը հրատարակուին Սէն Նահանգին մէջ:

Յունաստանի նոր դահլիճը

Հրաժ. եալ վարչապետ Զայիմիս յաջողեցաւ կազմել նոր դահլիճը, ինք ստանձնելով վարչապետութիւնն ու ներքին նախարարութիւնը: Միւս նախարարներն են՝ Միխալաքոփուլոս՝ արտաքին, Քաֆանտարիս՝ ելմտական, Մազարաքիս՝ պատերազմական, Մէրլոփուլոս՝ ծովային, Թիւրքովասիլիս՝ դատական, վէլէնցաս՝ ազգային տնտեսութեան, Փափանաստասիու՝ հողագործական, Նիքոլուտիս՝ կրթական նախարար:

Յառն դահլիճին գլխաւոր գործը պիտի ըլլայ բարուքել ելմտական վիճակը: Այս մասին ծրագիր մը պատրաստուած է արդէն ելմտական նախարար Քաֆանտարիսի կողմէ, աշխատակցութեամբ Ազգերու Դաշնակցութեան ելմտ. Ցանձնաժողովին: Ծրագրին գլխաւոր կէտերէն մէկն է շրջարերութեան յատուկ անկախ դրամատուն մը հիմնադրութիւնը: Համաձայնութիւն զոյացած է դրամական կայունացման, հողագործական

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ՀԱՅ ԳԻՒՂԱՏՆՏԵՍ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ

Ազգքսանդրիոյ «Հայ Գիւղատնտես Ուսանողներու Օգնութեան Յանձնախումբ»ը կը հաղորդէ հետեւեալը.—

Շուպրայի Աշխատաւոր տղոց Շօմի ուսուցիչներէն՝ պ. Մանուկ Շահինեան, ոշ անցեալ տարի մեր կողմէ դրկուած էր Ֆլօրիտայի հիմնարկութեան, 100ի վրայ 96.8 միջինով դասարանը փոխած է: Ցիշեալ պարոնը իր դասարանին առաջինը ըլլալով, ամենաբարձր միջին մը ունեցողէն առնուազն 4 կամ 5 թիւ բարձր միջին մը ունի: Իր դասարանը փոխած է առանց տարեկան ընդհանուր քննութեան ենթարկուելու:

Գարնեալ մեր ուսանողներէն՝ պ.պ. Գեղամ կէօքճեան եւ Պետրոս Պօյաճեան, որոնք անցեալ տարի Ֆլօրիտայի երկրագործական քոլէճը դրկուած էին ցունաստանի Շիրայի որբանոցէն, գրաւոր քննութիւններուն ժամանակ ցարիւրի վրայ 90է աւելի միջին ստացած ըլլալնուն համար, առանց քննութեան մասնակցելու, դասարաններին փոխած են:

ցանձնախումբը մէկ շաբթուան մէջ 1200 ֆրանք նպաստ դրկած է Մամիրօլի, Վալապրի եւ նօժան սիւբ Մարնի կաթնատնտեսական վարժարանի հայ ուսանողներուն:

ՇՕՄՔԷՆԻ ՀԱՅՈՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

Շումքէնի Հայոց Աստուածածնայ եկեղեցին, չափազանց հին շէնք մը, ենթարկուած էր փլելու վիճակին: Քաղաքին խորհուրդը հիմնովին նորոգելու համար ձեռնարկած էր հանգանակութեան: Այս առթիւ Շումքէնի նախկին բնակիչներէն եգիպտահայ Պ. Մուրատ Մեօթէմէտեան ստանձնած է նորոգութեան ամբողջ ծախքերը, որ կը գնահատուին 200 սդերլին:

ՂՊՏԻ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ՄԱՀԸ

Օգոստոսի առաջին Կիրակի օրը, Եգիպտոսի մէջ մեռաւ Ղպտի Օրթոտոքս եկեղեցիին հայրապետը, Կիւրղոս Ե., Պապ եւ Պատրիարք Աղեքսանդրիոյ:

Պատրիարքը 96 տարեկան էր, ճգնակեաց մարդ մը, հայասէր ու բարի: Յուղարկաւորութենէն առաջ հանգուցեալը դրին պատրիարքական գահին վրայ, հագած հայրապետական զգեստները, թագը գլխին, գաւազանը ձեռքին:

Յետոյ մտաւ ժամուին դեռնախորհրդարանը:

ՁԻՅՄՍ ՔՈՒԻՐՎՈՒՏԻ ՄԱՀԸ

Ամերիկացի վիպասան Ճէյմս Քուրվուտ մեռաւ իր ծննդավայրին Օվոսոլի մէջ, 49 տարեկանին: Արեան թունաւորութեան պատճառով, բժիշկները ուզեցին արիւն ներարկել, եւ վիպասանին աղջիկը ուզեց իր արիւնը տալ, սակայն հիւանդութիւնը յաղթեց:

Քուրվուտ ճամբորդ մըն էր, լրաբեր եւ օրագրող: Իր արկածախնդրական վէպերէն զատ, հետաքրքրական են այն վէպերը, որոնք նուիրուած են մասնաւորապէս կենդանիներու կեանքին:

ՋԱՂԱՆԻ փաշայի վիճակը ծանրացած է: Եգիպտացի ազգայնականներուն պետը կը տառապի ականջի վերքի մը բորբոքումէն, տաքութիւնը բարձր կը մնայ: երեք մասնագէտներ կը հսկեն:

ԻՏԱԼԱՑԻ անիշխանական Սփարթաքո Թեթանիէթթի, որ աքսորուած էր Ուսթիքա կղզին, աքսորակից ընկերներու հետ կուռած ատեն, ոպանուեցաւ :

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԼՈՆՏՈՆԷՆ

ՆԱԻԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԸ

Զախողեցաւ ժընեւի նաւային խորհրդաժողովը, որուն մասնակցեցան Մեծն Բրիտանիա, Միացեալ Նահանգները եւ Ճափոնը։ Ուրիշ ելք կարելի չէր սպասել, քանի որ երեք պետութիւններէն ո՛չ մէկը վերջնական ծրագիր մը պատրաստած էր ժընեւի երթալէ առաջ, սպասելով ձեւաւորել իր քաղաքականութիւնը հաժաձայն իր դիմացինի ընթացքին։ Պատուիրակները լիազօրուած ալ չէին արդէն. վեց շաբաթ շարունակեցին խորամանկութեան մրցումը, առանց որ ասկէ կամ այն կողմը տեղի տար։

Պարբերաբար միջազգային խորհրդաժողովներ գումարելու այս սովորութիւնը, որ նուիրադործուեցաւ զինադադարէն՝ ասդին, տեսակ մը քաղաքականութիւն է քունի մէջ պահելու համար ժողովուրդները։ Տանկաք անդամներ կանանչ սեղանին շուրջ հաւաքուեցան Մեծերը ի փրկութիւն համաշխարհային խաղաղութեան, որ աւելի վտանգուած է այսօր քան երէկ։ Բայց որքա՜ն քիչ բան իրագործուեցաւ առաջադրուած փայլուն նպատակներէն։

Վէրսալի դաշնագրէն մինչեւ Լոգառնոյի մէջ սրբագործուած անբարոյականութիւնը կամ Լոքառնոյի վաւերաթուղթը, ամբողջ պատմութիւն է եւրոպական պետութիւններու «հաշտարար», «անշահախնդիր» եւ «մարդասիրական» քաղաքականութեան։ Եթէ կան մանր մունր հարցեր, որոնք լուծուեր են վերջին ութ տարուան մէջ, ատիկա կատարեր է ժամանակը։

Զարմանալի չէ այս երեւոյթը, որքան ատեն որ բան չէ փոխուած ժողովուրդներուն հոգեբանութենէն եւ ատելութիւնն ու քաղաքական մրցակցութիւնը կը պահեն իրենց ուժգին թափը։ Պետութիւնները, մեծ ու պզտիկ, համաժողովներու կը մօտենան սրատուռչ խօսքերով, բայց եւ սասկէր տրամադրութիւն մըն է որ չափ կուտայ իրենց գործունէութեան։ Ահաւասիկ Անգլիան, —անսպառ հարստութիւն ու անխորտակելի ուժ— կը խօսի աշխարհի մէկ երրորդին անունով եւ իրմէ դուրս ուրիշ արբութիւն չի ճանչնար։ Ֆրանսան, նոյնքան զօրաւոր, սակայն միշտ կասկածոտ դէպի իր հարեւանները։ Իտալիոյ համար հազիւ թէ որեւէ նշանակութիւն ունին միջազգային ժողովները եւ Մուսոլինիի մէկ խօսքը աւելի կ'արժէ քան ամբողջ Ազգերու Դաշնակցութեան հեղինակութիւնը։ Ամերիկան՝ անջատ եւ ինքնաբաւ աշխարհ մը, չի իր տուպարներուն մասին կը մտածէ. «կը դիտէ» ուրիշներուն վէճերը, բայց «չի մասնակցիր»։ Գերմանիան տակաւին խորթ է իր դրացիներու «եղբայրութեան» եւ շարունակ ենթարկուած կասկածի։ Խորհրդային Ռուսիոյ համար, իր սահմաններէն դուրս ամէն բան սեւ է. Լենին եւ պրոլետարիատ։ Պզտիկ ազգերը կը հետեւին մեծերուն համաձայն իրենց շահերուն, ամուր կառչած ազգային ինքնագիտակցութեան բնազդին, որ հետզհետէ վտանգաւոր կը դառնայ։

Այս կացութեան մէջ, ուրեմն, շատ մը շռնդալից խոստումներ ու ձեռնարկներ դատապարտուած են ապարդիւն մնալու. փաստեր շատ կան այս մասին վերջին տասը տարիներու պատմութեան մէջ։

* * *

Ինչպէս ընթերցողները կը յիշեն, ժընեւի խորհրդաժողովը բացուած Յունիս 20ին նախագահ Ռուլիճի հրաւէրով, նպատակ ունէր սահմանափակել երեք մասնակցող պետութիւններու ծովային ուժերը եւ վերջ տալ նաւատորմիղներու զօրացնելու եւ մրցելու քաղաքականութեան։ Անոնցմէ իւրաքանչիւրը կը մատանդէր առանձնաձայն ժողովի փակման օրը, երկու կողմի թերթերը կծու արտայայտութիւններ կ'արձանագրեն։ Պարզ է որ աշխարհի երկու հզօրները չեն ուզեր տեղի տալ— հաւասար ուժ եւ հեղինակութիւն քաղաքական կամ տնտեսական ասպարէզի մէջ, հետեւաբար հաւասար ծովային զօրութիւն։

Տիրող կարծիքը այն է որ խնդիրը պէտք եղածին չափ հասուն չէր խորհրդաժողովի բերելու համար եւ այդ բանը յայտնի էր առաջին օրէն։ Այդ էր պատճառը որ Փարիզ եւ Հռոմ մասնակցեցան բանակցութիւններուն, դոհանալով չէզոք «դիտող»ներով եւ «տեղեկառու»ներով։

Ամերիկա նիւթական ամէն միջոց ունի ընդարձակելու իր նաւային շինութիւնները եւ արդէն վերջին լուրերու համաձայն նոր յածանաւեր շինելու ծրագիր մը պատրաստած է։ Երբեք վախ չկայ որ Միացեալ Նահանգներու եւ Անգլիոյ ներկայ վէճը սուր բնոյթ ստանայ. յարաբերութիւններն ալ չպիտի ազդուին անկէ։

«Թայմզ» դիտել կուտայ որ խորհրդաժողովը իր որոշ օգտակարութիւնները ունեցաւ, որովհետեւ յայտնի եղաւ թէ ո՛ւր է բուն դժուարութիւնը. յաջող նախապատրաստութիւն մըն էր եղածը։

«Տէյլի Թելէկրաֆ» վախ կը յայտնէ որ նաւային ելմտացոյցին մէջ կատարուելիք կրճատումները դեռ պիտի ուշանան քանի մը տարի։ Ժընեւի խորհրդաժողովը սորվեցուց թէ զինադադարութեան հարցը կարծուածին չափ ալ պարզ չէ, մանաւանդ Մեծն Բրիտանիոյ համար։

«Մօրնինկ Փոսթ» կը բացատրէ որ Անգլիա ոչ մէկուն դէմ թշնամական տրամադրութիւններ ունի, բայց ծովերու ազատութիւնը հրամայողական պահանջ է իր իր կենսունակութեան համար։

Ընկերվարական ղեկավար Մաքտոնըլտ ցաւելով ժընեւի անյաջողութեան վրայ, յոյս կը յայտնէ թէ թէքնիք դժուարութիւնները չպիտի կրնան յեղաշրջել երկու երկիրներու բարեկամութիւնը։

Այս աւուր պատշաճի խօսքերը կ'արտասանուին ամէնուն հանդարտութեամբ, բայց յատկանշական է այն երեւոյթը, որ բովանդակ պատասխանատուութիւնը կը ձգուի Ամերիկայի վրայ։

Հարցը պիտի ձգուի իր վիճակին, դեռ քանի մը տարի եւ պետական դիւանատուններն են որ պիտի մշակուն մանրամասնութիւնները մինչեւ յառաջիկայ խորհրդաժողով։

ԺԻՐԱՅՐ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԻԶՆԵՐԸ

Հայաստանի մէջ, զանազան տեղեր, վերջերս կառավարութիւնը սկսած է «մանկական հրապարակներ» բանալ, մեր լեզուով՝ մանկապարտէզ։ Մասնաւոր «ուսուցիչներ» գիւղերը կը պտտին աշակերտ հաւաքելու համար։ *Խորհրդ. Հայաստանի* մէջ (4 Օգոստ.) աշխատակից մը կը պատմէ թէ ծնողքները չեն ուզեր իրենց երախաները դրկել մանկապարտէզ։ Ինչո՞ւ, որովհետեւ կը վախնան «կը տանէք երեւան, կը յեղափոխէք» կ'ըսեն ծնողքները։

Բայց եւ այնպէս մե՜ծ է հայ մանուկին ծարաւը ուսման հաւմար։ Նոյն թիւթակիցը կը գրէ թէ գեղի մէջ մանուկները կուլան մանկապարտէզ երթալու համար։ Արմաւուի մէջ (Էջմիածին) գիւղացիները իրենց միջոցներով մանկապարտէզ մը կը շինեն ու երախայով կը լեցուի շէնքը։ կոտայքի մէջ երախաները լուսացածին պէս մանկապարտէզ կը վազեն։

կարդացէք եւ Տարածեցէք
« Յ Ա Ռ Ա Ջ »Ը

Վ. ՎԱՐԴԱՊԵՏԵԱՆԻ
ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

(Մեր մասնաւոր թղթակցէն)

ՊԻՔՐՈՒԹ, 3 Օգոստ.

Ինչպէս յայտնի է «Յառաջ»ի ընթերցողներուն, անցեալ տարի Յուլիսին պոլշեւիկ-ամերիկահօկճի խմբակը չարաչար պարտուած գաւառականի ընտրութիւններուն մէջ, ուզեց խառնակութիւններ ստեղծել եւ այսպիսով ձախողեցնել գաւառականի գործունէութիւնը։

Այս խառնակիչ խմբակը կը ղեկավարէր ոճրածին Մինրան Ազգարեան։

Եւ այս այն տեսակ պահուն մը, երբ քանի մը շաբաթ առաջ Լիբանանի երեսփոխանական ժողովի անդամ Պ. Օմար Ցաուք խոստի կը յարձակէր Հայերուն վրայ եւ զանոնք կ'անուանէր «անիշխանականներ», «ոճրագործներ» եւ կ'առաջարկէր «ձուլը թափել այս բազմութիւնը, որ ոտքի կը պատրաստէ։» Այս տեսակ պահու մը շատ բնական է որ ժողովուրդի գիտակից մասը պիտի աշխատէր յանուն այս գաղութի հանգստին, խոհեմութեամբ լուծելու այս հայասնուն գաւառականները, որոնց համար իրենց անձնական կիրքերէն դուրս սուրբ ոչինչ կայ։ Բայց ի հարկէ խոհեմութեան լեզուն չպղտեց մեր խառնակիչ «հերոսներուն» վրայ, որոնք կ'ուզէին կռիւ, արիւն եւ եղբայրասպանութիւն։

Չէ՞ որ հրամանը վերէն է եւ կամակատար ստրուկները չէ՞ որ պարտաւոր են ճշտութեամբ կատարելու բարձրագոյն ֆէրմանը։ Եւ ահա Սեպտեմբեր 28ի գիշերը այս նոյն խմբակը ղեկավարութեամբ ոճրագործ Մինրան Ազգարեանի, գաւադրութեամբ կը յարձակի Գաւառականի գոնփակ ժողովին վրայ՝ կաթողիկոսարանին մէջ եւ կը սպաննէ Պէյրութահայ գաղութի ամէնէն յարգուած դասակներէն մէկը՝ երեսփոխան ընկեր Վահան Վարդապետեանը, որպէսզի յաջողի ցրուել մեծ ջանքերով գումարուած գերագոյն ժողովը եւ այս գաղթական բազմութիւնը ձգէ դարձեալ անղեկ եւ անպաշտպան։

Ոճրագործները հասա՞ն իրենց նպատակին։

Պատասխանը բացասական է ի հարկէ։

Գաւառականը շարունակեց իր ժողովները եւ վարեց իրեն վստահուած գործը, իսկ ոճրագործները ոճիրը կատարելէն անմիջապէս ետք, ծակ փնտռեցին ծածկուելու համար։ Սոդացող ստրուկներու հոգեբանութիւնն է այս։ Եւ արդարութիւնը ի հարկէ ձերբակալեց անմիջապէս յանցաւորները։

Ահա՛ այս ոճիրին դատավարութիւնն էր որ կատարուեցաւ անցեալ շաբաթ եւ տեւեց 4 օր։ Ժողովուրդը մեծ յուզումով հետեւեցաւ անոր՝ սպասելով ոճրագործներու խստիպատժելուն։

Ա՛յլ տիկին Վարդապետեան մի՛այն մէկ փաստաբան ունէր՝ Քամիլ Լատէ, իսկ ոճրագործները վարձած էին վեց փաստաբաններ՝ Ֆապիայի գլխաւորութեամբ։ Ողջ ըլլայ պոլշեւիկեան գանձարկղը։

Լուեցան Գաւառականի բոլոր անդամները, որոնց յայտնութիւնները կը պարզեցին որ Ազգարեան իսկական հեղինակն ու կազմակերպիչն է եղած այս նոզկալի ոճիրին։

Ազգարեան վկաներու հասցէին արտասանեց քանի մը խոսքեր, որոնք ի հարկէ միտքն ծաղ պատճառեցին։ Օրինակ՝ Ցգթմ. Խ. Թիւթիւնճեանի համար ըսաւ թէ հայութեան մէջ ամէնէն մեծ ստախօսն է եւ չընդունիր անոր վկայութիւնը, երբ այս վերջինը դատաւորներուն կը կարդար տեղեկագրի «Պուրիական Պաժարէն» հատուած մը, որմէ կը պարզուի որ այս խմբակը ամիսներ առաջ արդէն արձարձած է սպանութեան միտքը։ Ահա քանի մը տող այդ հատուածէն՝

«Գաղտնակներու գործունէութիւնը պէտք է արգիլել սուրով, այս գաղութը կը խաղաղի Թիւթիւնճեաններու եւ Ցովհաննէսեաններու արիւնով միայն»։

Եւ վերջապէս Օգոստ. 1, ժամը 11ին ժողովուրդը լսեց արդարութեան հուժկու ձայնը, որուն կը սպասուէր տասը ամիսներէ ի վեր։ Եղեռնագատ ատեանի նախագահ Պ. Շհիլպըր հրամայեց ներս բերել շղթայակապ ամբաստանեալները, որոնք ատքի կեցած լսեցին արդար վճիռը, որ ծանօթ է արդէն ընթերցողներուն. այն է՝ Մինրան Ազգարեան, կառապան Նիկողոս եւ Ըբրահամ Թոմարեան իրբեւ հեղինակ Վահան Վարդապետեանի սպանութեան, կը դատապարտուին տասնեւհինգ տարի տաժանակիր աշխատանքի եւ 2500 սուրիական ոսկի տուգանքի, իրբեւ փրկագին ողբացեալ որբերուն։

Պէյրութահայ գաղութը մեծ ուրախութեամբ ընդունեց այս վճիռը, որ գաս մը եղաւ նաեւ այն բոլոր Հաստատուր աղաներուն, որոնք օժանդակեցին ոճրագործ խմբակին՝ առանց հասկնալու անոնց բուն նպատակը։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
ԿՈՄԿՈՒՍՆ ԱԼ ՊԱՌԱԿՏԱԾ

Հայաստանի Թերթերը հետգիհետէ կը խոստովանին ընդդիմադիրներու կատարած գործունէութիւնը կոմունիստ կուսակցութեան մէջ։ Հակառակ ճնշումներուն եւ սպառնալիքներուն, ընդդիմադիրները գլուխ կը ցցեին եւ իրենց երբեմն ծածուկ, երբեմն յայտնի պայքարներով մտահոգութիւն կը պատճառէին օրուան իշխանաւորներուն, որոնք վերջերս գաւառները շրջուն գործիչներ ղրկեցին սպառնալու, սարսափեցնելու եւ պատրաստ բանաձեւ մը ստորագրել տալու համար կուսակցութեան գաւառային կեդրոններուն։ «*Խորհրդ. Հայաստան*»ի 4 Օգոստոս Թիւին մէջ նման բանաձեւ մը, ղրկուած Ղարաքլիսայէն, շատ բան կը խօսի հայ պոլշեւիկներու վախերուն ու ներքին տագնապներու մասին։ Կը ներկայացնենք ըստ իր բնագիրին.—

Ղարաքլիսայի քաղաքային եւ հարկական դինուորական միացեալ ժողովը լսելով Հ. Յովսէփեանի զեկոյցը, կը միանայ կուսակցութեան Կեդր. Կոմիտէի լիակատար ժողովին որոշումներուն։ Հայաստանի կուսակցական կազմակերպութեան մէջ ընդդիմադիրները, որոնք մինչեւ հիմա գաղտնի կը պահէին իրենց դէմքը, տեսնելով որ թիւով քիչ են, եւ ծանօթանալով կուսակցութեան հակաթրոցքիական տրամադրութիւններուն, չէին համարձակեր ասպարէզ գալ, եւ կը բաւականանային անհատական քարոզութեամբ, անկիւնային խօսակցութիւններով։ Սակայն այսօր, անոնք, օգտուելով խորհրդային Ռուսիոյ ներկայ միջազգային ու ներքին բարդ կացութենէն, ու մասնաւորապէս՝ Հայաստանի մէջ, Երեւանի կուսակցական կազմակերպութեան մէջ ծագած տարակարծութիւններէն, գլուխ բարձրացուցած են։

Վերջերս, Երեւանի կուսակցութեան եւ բջիջային ժողովներուն մէջ ընդդիմադիրներու կատարած յարձակումները, ծաղ պատճառեցին։ Օրինակ՝ Ցգթմ. Խ. Թիւթիւնճեանի համար ըսաւ թէ Հայութեան մէջ ամէնէն մեծ ստախօսն է եւ չընդունիր անոր վկայութիւնը, երբ այս վերջինը դատաւորներուն կը կարդար տեղեկագրի «Պուրիական Պաժարէն» հատուած մը, որմէ կը պարզուի որ այս խմբակը ամիսներ առաջ արդէն արձարձած է սպանութեան միտքը։ Ահա քանի մը տող այդ հատուածէն՝

«Գաղտնակներու գործունէութիւնը պէտք է արգիլել սուրով, այս գաղութը կը խաղաղի Թիւթիւնճեաններու եւ Ցովհաննէսեաններու արիւնով միայն»։

Եւ վերջապէս Օգոստ. 1, ժամը 11ին ժողովուրդը լսեց արդարութեան հուժկու ձայնը, որուն կը սպասուէր տասը ամիսներէ ի վեր։ Եղեռնագատ ատեանի նախագահ Պ. Շհիլպըր հրամայեց ներս բերել շղթայակապ ամբաստանեալները, որոնք ատքի կեցած լսեցին արդար վճիռը, որ ծանօթ է արդէն ընթերցողներուն. այն է՝ Մինրան Ազգարեան, կառապան Նիկողոս եւ Ըբրահամ Թոմարեան իրբեւ հեղինակ Վահան Վարդապետեանի սպանութեան, կը դատապարտուին տասնեւհինգ տարի տաժանակիր աշխատանքի եւ 2500 սուրիական ոսկի տուգանքի, իրբեւ փրկագին ողբացեալ որբերուն։

Պէյրութահայ գաղութը մեծ ուրախութեամբ ընդունեց այս վճիռը, որ գաս մը եղաւ նաեւ այն բոլոր Հաստատուր աղաներուն, որոնք օժանդակեցին ոճրագործ խմբակին՝ առանց հասկնալու անոնց բուն նպատակը։

կեդր. կոմիտէի վերջին տար ժողովին մէջ երեք մադիրներու յայտարարող կ'ապացուցանէն որ ընդդիմադիրները արդէն Հայաստանի կազմակերպութեան մէջ կազմակերպչական պաւմներ ունին իրբեւ հետեւեան հոսանք։

Թէեւ մեր ընդդիմադիրները անհամեմատ աւելի քիչ վախկոտ են եւ ակզբունքներին, սակայն ներկայ միջազգային ու ներքին բարդ կացութիւնը պահանջ կը դնէ որ մեր կուսակցական կերպութիւնները պայքար մղեն անոնց դէմ, դարտ պահելու համար կուսակցութեան ակզբունքները պաշտպանելու համար կացութեան միութիւնը, միջոցներով։

Կեդր. Վերահսկիչ Յանձնաժողովը պէտք է ներկայ պահակը մեր կուսակցութեան, սակայն, տարաբար, այդ կեդր. Վերահսկիչ Յանձնաժողովին մէջ կան կերներ, որոնք դէմ են միութեան։ Ժողովս կը պէտք չէ անոնց մասին կազմական կարգադրութիւն նել եւ վտարել կեդր. Վերահսկիչ Յանձնաժողովէն։ Ժողովս կը պահանջէ, ժեշտ պարագային, ո՛չ Լոց խնայել, պաշտպանելու համար Հայաստանի կազմերպութիւնները թրոցքիական ու վտանգէն։

Միւս կողմէ, ժողովս տաւ է կեդր. Կոմիտէի ւանի կազմակերպութեան քերուն մէջ ծագած ձայնութիւնները, եւ կեդր. Կոմիտէին դէմ, անցած է կուսակցութեան նոնագրական սահմանին այս պատճառով կազմակերպութեան մէջ որոշ չափով ցած են կուսակցութեան նակութիւնը եւ կարգապութիւնը։ Այդ պայքարի պատճառով, կեդր. Կոմիտէի գործնական աշխատանքին մէջ պատահած դանագանները ու թերութիւնները զրուեցան Կեդր. Կոմիտէին։

Այս կացութեան առիթով ղովս հաւանութիւն կը կեդր. Կոմիտէի որոշումներուն եւ անհրաժեշտ կը նկատ

Ա.— Խնդրել Կեդր. Կոմիտէն եւ բոլոր կազմակերպութիւններէն, որպէսզի խիստ վճռական պայքար մը բանան բոլոր նոնց դէմ, որոնք կը փորձեն վարկաբեկել Կեդր. Կոմիտէի ղեկավարութիւնը, կամ կը փաքին «փոփոխութիւն» տարել ղեկավարներուն մէջ։

Բ.— Լիակատար ժողովս արդիւնքներուն մասին կացական կազմակերպութիւններու մէջ կատարել դասախօսութիւններ, բացատրելու, պարզաբանելու համար ընդդիմադիրներու դերը, կազմակերպութեան մէջ ծագած ներքին համաձայնութիւնները։

ՈՃՐԱԳՈՐԾ
ՊԻՏԻ ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒԻ

Ինչպէս գրեցինք, ամիսներուն ամերիկահայ թականներէն կարապետ մոնեան կ'երթայ Հայաստան։ Դիշեր մը երկ ծանօթներ, իրբեւ Ձեկայի դասներ, կը մտնեն սենեակ Դրացիներուն միջամտելէ չենթարկուելու համար, աղէ կը կարդան Ձեկայի մանը, զոր իրենք պրած Դրացիները, սահմռկած, կ'նեն իրենց տուները։ Քիչ չեկիստները կը սպասեն մոնեանը, կողոպտելով հարստութիւնը։ Գանի մը վերջ ոճրագործներէն Գարրիէլ Գրիգորեան, նուի։

Դատարանը պղտկութեան դատապարտեց զործը։

Դատախազը պղտկութիւն պահանջած էր, չկրնալու համար արտասնի Դաշնակցականներէն, կը գրէ Խ. Հայաստան (4 Օ

ՅՈՒՍԿ ԽՄԽՄԱԿ ՎԴՎԼՈՎԻԿ

ՎԱՂՊԵԿԼՈՎԻ ԴԱՄԱՆՈՒ ԱՅՎԱ

ԿԱՎԱՅԻ ՎԱԿԱՆ

Ա. ՖԱՍԱԼ ՊՈԼՈՅԱ ՊԵՏ

«Ֆրմա»ի պոլոպ թեմիսթոկլես

ՄԱՀՎԱՆ ՄԵՐ ՊԱՐՏԸ — Ահեղ պատերազմի ժամանակ, երբ 20 տարեկան երիտասարդները զորակոչվում էին բանակ, ես էլ ստացա զորակոչի հրաման: Ես ուրախ էի, որ ինձ էլ կանչում են զինվորական ծառայության, որովհետև ես ուզում էի ապացուցել իմ հայրենասիրությունը: Ես ուզում էի ցույց տալ, որ ես էլ կարող եմ պաշտպանել իմ հայրենիքը: Ես ուզում էի ցույց տալ, որ ես էլ կարող եմ պաշտպանել իմ հայրենիքը:

դրամատան մը ստեղծումին, հողագործական տուրքերու թեթեւցման մասին:

Քաղաքական շրջանակներու մէջ կը կարծուի թէ նոր կառավարութեան առաջին քայլը պիտի ըլլայ Փարիզի դեսպան անուանել Փարիզի Իրաւագիտական Համալսարանի պատուակալ փրոֆէսէօր եւ Նախկին արտաքին Նախարար Փոլիթիսը:

Հիւսիսայիններու նոր յաղթանակը

Շանկայէն կը հեռագրեն թէ հիւսիսային ուժերը գրաւեցին փու-Քէու քաղաքը եւ սկսած են ռմբակոծել Նանքինը: Օտարականները հապճեպով կը հեռանան քաղաքէն: Միւս կողմէ փախստականները կը լեցուին ներս: Գնդացիրներ եւ հրասայլեր դրուած են փողոցներուն եւ ճամբաներուն բերանը: Շրջակաները երկաթէ թելերով պաշտպանուած են: Քսան հազար զինուորներ, հարաւային բանակէն, Վու-Հուէն կը դառնան դէպի Նանքին:

Փու-Քէուէն հասնող ռուս նաւ մը ռմբակոծեց քաղաքը: Հան-Քէուի զօրանոցին մէջ ըմբոստութիւն ծագած է: Զինուորները կը կռուին իրարու դէմ: Հան-Եանկի շուրջ հապճեպով խրամներ կը բացուին: Քաղաքին մէջ բրինձ չէ մնացած:

Ազգայնական բանակը խուճապահար կը փախչի դէպի Շանկայ, ուր կամաւորական միջազգային բանակ մը կազմուած է: Զորս չինացի զօրավարներ դիրք բռնած են շրջակաները:

Զօրավար Տունքան, որ կը հրամայէ անգլիական արշաւախումբին, հրամայեց կտրել Շանկայ-Հանկ Չէու երկաթուղիի գիծը, պատժելու համար Չինացիները, որոնք գրաւած էին չինական հողի վրայ ինկած անգլիական օդանաւ մը: Հակառակ տրուած հրամանին, Չինացիները չէին ուզեր վերադարձնել:

Քորսիկա կղզին կ'այրի

Քորսիքա կղզին, մէկ ծայրէն միւսը, բոցերու մէջ է: Հովը կը քշէ բոցերը հրուանդանէն մինչեւ Փորթովէքքիոյի գեղեցիկ անտառները, Պիկուլլիայի հովիտը, Պոնիֆաչիօ, Վէնաքօ, Օմէսսա: Հեռագրական ձողերը այրած են եւ դժուար է լուր առնել: Բազմաթիւ քաղաքներ պարպուած են: Պորկոյի դաշտին վրայ հովիւ մը եւ իր հօտը այրեցան: Պորկոյի կայարանին մէջ մոխիր դարձան շոգեկառքին վակոնները: Բազմաթիւ ոչխարի հօտեր, ձիթենիի, լեմոնի անտառներ ու այգեստաններ փճացան:

Աղէտ մը, որ նմանը չունի:

Վերջին լուրերու համաձայն, թէեւ հովը քիչ մը մեղմացած է եւ բոցերը այլեւս չեն քալեր, սակայն վտանգը չի կարծուիր որ անհետանայ անմիջապէս: Առ այժմ վնասը կը հասնի 10 միլիոնի, բայց վնասին բուն մեծութիւնը պիտի չափուի հրդեհէն յետոյ:

Հրդեհ անտառներու մէջ

Սպանիոյ հարաւային ծայրին վրայ, Թարիֆայի եւ Ալճէզիրասի միջեւ, կաղնիի հսկայ անտառներու մէջ ծագած է սարսափելի հրդեհ մը, որուն տաքութիւնը կը հասնի մինչեւ Ճիպրալթար, ծովածոցին միւս եզերքը:

Ֆրանսայի հարաւային ծովեզերքը, Էսթէրէլի շրջանակին մէջ եւս սարսափելի հրդեհ մը մոխիրի կը վերածէ Վարի հրաշալի անտառները: Հովը սաստիկ է եւ բոցերը զանազան թեւերով եւ երեք քիլոմեդր ճակատով մը կ'առաջանան:

Ռազմամթերքի պայթում

Պուքրէշէն կը հեռագրեն թէ կալացի մէջ, 11րդ հետեւակ զօրագունդին ռազմամթերքը օդը ելաւ: Պայթիւնները տեւեցին հինգ ժամ անընդհատ: Սպայ մը եւ զինուոր մը վիրաւորուեցան ծանրապէս:

Երկու անծանօթ ձիաւորներ, մօտենալով մթերանոցին, կրակ բացին պահակներուն վրայ: Յետոյ փախան ու աներեւութացան: Աղէտը, որ պատահեցաւ այդ միջադէպէն յետոյ, մեծ յուզում պատճառեց ամէնուն, որովհետեւ, վերջերս, Պեսարապիոյ մէջ երեւան հանուած էր գաղտնի կազմակերպութիւն մը, որ լրտեսութիւն կը կատարէր Ռուսիոյ հաշուոյն:

Բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարուեցան: Ձերբակալուածներուն մէջ կան քաղաքական ծանօթ դէմքեր:

Նիւ Եորք-Հռոմ թռիչը

Նիւ Եորքէն կը հեռագրեն թէ Քըրթիս Ֆիլտի մէջ վերջնական պատրաստութիւնները տեսնուած են եւ վայրկեանէ վայրկեան կը սպասուի, որ Լօյտ Պէրթօտ եւ Ճէյմս Տրուիթ Հիլ «Օլտ կլօրի» օդանաւով ճամբայ ելլեն, մէկ թռիչքով Նիւ-Եորքէն Հռոմ երթալու համար: Ինչպէս կը յիշուի, Պէրթօտ նախապէս պատրաստուած էր Չէմպըրլինի հետ «Միս Քոլոմպիա»յով Գերմանիա գալ, սակայն Լէվինի հետ չէր կրցած համաձայնիլ:

«Օլտ Կլօրի» միայարկ Ֆօքքըր օդանաւ մըն է, ունի 550 ձիու ուժով շարժիչ մեքենայ մը եւ անթել հեռագիր. ամբողջ ծանրութիւնն է 5500 քիլօ, այսինքն Պըրտի օդանաւէն մէկ թոնօ պակաս:

∴ Ֆրանսայի, Գերմանիոյ եւ Անգլիոյ մէջ պատրաստութիւնները կը շարունակուին: Քօսթ եւ Լըպրի առջի օր «Նունկէսէր-Քօլի» օդանաւով թռիչք մը կատարեցին Փարիզէն մինչեւ Շէրպուրկ: Փորձը անցաւ շատ յաջող, թէ օդանաւը եւ թէ անթելի կազմածը լաւ վիճակի մէջ են: Լաւ օդի կը սպասեն Նիւ Եորք մեկնելու համար: Նոյն սպասողական դրութեան մէջ են նաեւ միւսները՝ «Միս Քոլոմպիա», «Թանկօ Թռչուն»ը, եւ «Կապոյտ Թռչուն»ը:

Անգլիացի օդանաւորդ Մինչին Ամսթէրտամ գնաց՝ հոլանտական Ֆօքքըր գործարանին մէջ շինուած օդանաւը փորձելու համար:

Քալիֆորնիա-Հօնօլուլու թռիչքը վերջացաւ յաղթանակովը Արթըր կէօպէլի, որ «Վուլարօք» օդանաւով ամէնէն առաջ հասաւ (26 ժամ 20 վայրկեանէն) եւ շահեցաւ 25.000 տոլարի մրցանակը: Երկու ժամ վերջ հասաւ «Ալօհա» օդանաւը, շահելով 10.000 տոլար: Դեռ լուր չկայ միւս երկու օդանաւերէն, որոնցմէ մէկուն մէջ կին ճամբորդ մը կայ:

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ Շրջանային կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Պէլվիլի ենթակոմիտէին ենթակայ Արմէն-Գարօ, Ռոստոմ, Գէորգ Չաւուշ եւ Խաժակ խումբերը վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 131 Fbg. du Temple:

Բացակայող ընկերները պատասխանատուութեան պիտի ենթարկուին:

Չ. Ռ. Մ.ԵԱՆ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍԸ

Այս կիրակի առաւօտ ժամը 10ին Meudonի գեղեցիկ անտառին մէջ

Երգ, նուագ, պար, անակնկալներ եւն.: Պիւֆէ.— Խմիչք եւ մրգեղէններ կը մատակարարուին մատչելի գիներով ճաշարանապետ Պ. Նաւասարդեանի կողմէ:

Invalidesի կայարանէն առնել ելեքտրական թրէնը եւ իջնել Meudon-Val-Fleury.

ՋԱՐԻՖԵԱՆ ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՄԷՋ

Այս կիրակի ժամը 3ին Garden Parkի մէջ, (333 Av. Prado)

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ ՇԷՅՔՍՓԻՐԻ ՕԹԵԼԼՕՆ

կը մասնակցին Մ. Մարութեան եւ Շ. Սարեան

Մուտք.— Ա. կարգ 15, Բ. 10, Գ. 5 ֆրանք:

ՕՐ. ՍԻՐԱՐՓԻ ՉՐԱՔԵԱՆ

ԵՒ

Պ. ԹՈՐԳՈՄ ԿՏԱԿԵԱՆ

ԱՄՈՒՍՆԱՑԱԾ

Փարիզ 17 Օգոստ. 1927

ՑՈՒՑԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Աղբիւր Սերոբ խումբի ընկերական ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, 26 Rue Blanqui, K. Bicêtre (Seine).

Հ. Յ. Դ. Ալֆորվիլի Սարգիս Մինասեան ենթակոմիտէի դասախօսական ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին:

Հ. Յ. Դ. Արդութեան ենթակոմիտէի ժողովը վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, 187 Grand Rue, Chaville. Ներկայանալ անդամատոմսով:

Հ. Յ. Դ. Կրասի Քրիստափոր ենթակոմիտէի ընկերական ժողովը 22 Օգոստ. Երկուշաբթի. բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է. ներկայանալ անդամատոմսերով:

Հ. Յ. Դ. Սէնթ Էթիէնի կոմիտէի վիճաբանական ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 1.30ին, Café de Palaisի սրահը: Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերները եւ համակիրները:

Հ. Յ. Դ. Փօն-տը-Շէրիի ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը վաղը Շբ. իրիկուն ժամը 6.30ին գրադարանի սրահը: Ներկայաբալ անդամատոմսով:

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Պատանեկան միութեան ընդհ. ժողովը վաղը Շբ. երեկոյ ժամը 8.30ին ընթերցարանը 63 Rue de la République: կարեւոր օրակարգ:

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի «Իշխան» ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը վաղը Շբ. իրիկուն ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղին: Ներկայանալ անդամատոմսերով: կարեւոր օրակարգ:

Չ. Ե. Ռ. Միութեան ընդհ. ժողովը վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Ֆլօրիայի մէջ, 61 Rue Monsieur le Prince. խիստ կարեւոր օրակարգ: Ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն կը նկատուի:

ԼԻՈՆԻ Տարոն-Տուրուբերան Հայրենակցական միութիւնը ժողովի կը հրաւիրէ Տէսինի եւ Լիոնի բոլոր հայրենակիցները այս կիրակի առաւօտ ժամը 9ին, Տէսին Վասպուրականի սրճարանին մէջ:

ԼԻՈՆԻ Խարբերդ եւ յար. գաւառներու Հայրենակցական միութեան ընդհ. անդամական ժողովը վաղը Շբ. իրիկուն ժամը 8.30ին, 127—129 Rue Boileau Էմիլ Զօլա սրճարանի վերնայարկը, կը հրաւիրուին անդամ եւ ոչ անդամ բոլոր հայրենակիցները:

ՆԱՄԱԿ ՈՒՆԻՆ Տիկին Քարտինէ Աղապապեան, Պ. Մարկոս Նաթանեան. դիմել վարչութեան:

Գիւղատնտես գարեգին Սարգիսբէկեան սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանէ իր ընկերներուն, բարեկամներուն եւ ծանօթներուն իր սիրելի մօր՝

ՏԻԿ. ՀՌԻՓՍԻՄԷ ՍԱՐԳԻՍԲԷԿԵԱՆԻ

մահը որ տեղի ունեցած է Երեւան Մայիս 15ին:

Հասցէ՝ Ingénieur Agricole K. Sarkisbekian, Société anonyme La Laitière Française, Langres (Hte Marne).

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒՆՔ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Լիւշոն, Զ. Է.—	70 ֆրանք:
Վալանս, Գործ.—	228.90:
Ռօման, Յ. Վ.—	70:
Մարսէյլ, Մ. Ճ.—	10:
Վիէն, Վ. Հ.—	5:
Մարսէյլ, Յ. Տ.—	10:
Թաւրիզ, Գործ.—	1000:
Արժանթէօյլ, Յ. Փ.—	50:
Քօնպ, Գ. Մ.—	35:
Պուրկ-Արժանթալ, Ա. Պ.—	47:
Հէրիքուռ, Լ. Պ.—	35:
Մարսէյլ, Գործ.—	778:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— կը փնտռեմ եղբայրս Պրուսայի Մեծ նոր գիւղէն Վահէ Բարունակեան որ տարի մը առաջ Յունաստան կը գտնուէր: Իմացնել՝ Մկրտիչ Բարունակեանի՝ 5 Rue Capitaine Fairbeer Issy-les-Moulineaux (Seine) France.

Կը խնդրուի Յունահայ թերթերէն արտատպել:

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ ԵՒ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

Լիոնի, Պոլսոյ եւ շրջակայից Հայրենակցական միութեան կողմէ, իր կազմութեան Ա. տարեդարձին առթիւ, ի նպաստ կարօտ հայրենակիցներու, այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, 144 Av. de Saxe, «Սիկալ» թատրոնին շքեղ սրահին մէջ: Կը հրաւիրուին բոլոր լիոնահայերը:

«ԳԵՂՈՒՆԻ»

Ստացանք Վենետիկի Մխիթարեան Միաբանութեան հրատարակած գրական-գեղարուեստական պարբերականը՝ Գեղունի 79 մեծադիր էջերով, շքեղ տպագրութեամբ եւ ճոխ ու նկարազարդ բովանդակութեամբ:

Յօդուածներ, քերթուածներ եւ ուսումնասիրութիւններ ունին ծանօթ գրողներ: կան բազմաթիւ եւ շքեղ նկարներ՝ յայտնի նկարիչներէ, ընդամէնը աւելի քան հարիւր հատ, մէկ մասը բնական գոյներով:

Կ'արժէ որ ամէն Հայ ունենայ իր գրադարանին կամ տան մէջ այս շքեղ ու ճաշակաւոր հրատարակութիւնը:

Դիմել՝ Վենետիկ, Մխիթարեան տպարան կամ Օթոն Հէքիմեանի, 74 Rue de Lourmel, Paris. (մէթրօ Beaugrenelle).

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ Արեւելեան նոր գորգ շինող գործաւորուհիներ: Դիմել՝ I. PAPACHRISTO 44, Rue Fessart, Paris, 19 Métro Buttes-Chaumont.

ԿՏՈՐԻ ՎՐԱՅ ԱՇԽԱՏՈՂ

Դերձակ մը, մատչելի գիներով գործ կը փնտռէ արհեստանոցներու մէջ եւ կամ իր տունը աշխատելու համար:

Դիմել՝ «Յառաջ»ի միջոցաւ Ա. Ս.ին:

ՃԵՐՄԱԿ ՊԱՆԻՐ

Ֆրանսայի մէջ առաջին անգամ ձեռնարկուած ըլլալով երկար փորձառութիւնով ու խնամքով կը պատրաստենք լաւագոյն ճերմակ պանիրը:

S. VASSILIADIS

9 Rue des Consuls Tél. Manuel 12—84 Marseille

Ամէն քաղաքէ ապսպրանք կ'ընդունուի

ԿԱՇԻԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

TANNERIE DE LA DEULE

9 rue Charlot, Paris. Մէթրօ République, Tél. Archives 05-..

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում ամէն տեսակ կաշիներու, հրապարակի գինէն աժան

Աղաղուած ներքանցու կաշի,

Քուփոն (կռնակի մասը) Ա. կարգի քիլօն 32, 34, 3..

Բ. կարգի քիլօն 24, 26, 28, Գ. կարգինը 20, 22 ֆրանք

Քօլէ (վերի մասը) 14, 16, 18 ֆրանք:

Ֆլան (կողի մասը) 14, 15, 16 ֆրանք:

Մասնաւոր զեղչ հայ կօշկակարներու: Կը խօսուի հայերէն եւ թուրքերէն:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻ՛ՒՆ, ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻ՛ՒՆ,

Անոնք որ կ'ուզեն հայրենիքը յիշելով ապուխտ եւ սուճուխ ուտել, թող դիմեն ծանօթ կեսարացիին՝

A. ALAGUEUZIAN, Chemin de Covelle par Allauche Marseille

Յաճախորդներու գոհացում տալու համար կ'ընդունի 5-.. քիլօի ապսպրանքներ: Մաքուր գործ: Չափաւոր գին:

ՏՕՔԹ. Վ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Ամերիկայէն նոր վերադարձած

ՄԱՍՆԱԳԷՏ, ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵ..

Տարիներէ ի վեր Նիւ-Եորքի յայտնի հիւանդանոցներու մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած:

Կ'ընդունի ամէն օր 4—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ կէս օր:

16 Bld. Saint-Denis, Paris (10e) Métro: Saint-De..

Téléph. Provence 09-32:

Ս. ԿԷՄԱԼՄԱՋԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ ՀԻՄՆՈՒԱԾ Է 1915ԻՆ

3, Rue Ste. Barbe, Marseille

Արեւելեան բարակ առաջնակարգ ՍՈՒՐՃ եւ Թարմ ԼԷՄԼԷ..

Անխարդախ եւ աժան: Մեծաքանակ գնողներու համար ..նաւոր գին:

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-..

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամ.. ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ: Ակչի մաս.. գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժ.. 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12:

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹ..

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro: Gare de l'Est Téléphone: Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր ..

Հ. ԹԵՐՋԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Import - Export, 19 Bld. Montmartre Paris (2e) Tél. Gut. 30-..

Ներկայացուցիչ ֆրանս. ֆաբրիքաներու, կը ստանձնէ յա.. նարարական գործեր, ամէն երկիրներու համար:

ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ

ՄԱՌՇԷԻ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ

ՈՒՆԻՆՔ օրուան նորոյթին համաձայն շինուած .. քօրսաժի, ժիլէյի, փուլ-օվըրի, էշարփի, .. քաշքօլի եւ քօմպինէզօնի պատրաստ մթերք, խիստ նպ.. տաւոր գիներով: Այցելեցէք մեր վաճառատունը ապահով.. համար ձեր շահը: Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէ..

Հասցէ՝ Maison ASLAN - MOURAD 29 Rue Trévise. m.. Cadet Paris (9). Tél. Provence 52-..

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԴԱՍԵՐ.— Ֆրանսերէնի հմուտ երիտասարդ մը խիստ դիւրուսոյց մեթոտներով եւ դիւրամատչելի պայմաններով ֆրանսերէնի դասեր կուտայ: Դիմել 37 Rue de Sèvres, Clamart, Պ. Եսայեանի:

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ

«Լուսաբաց» մատենաշարէն

ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻԻ

ԱԼՊՕՄԸ (ՀԷՔԵԱԹՆԵՐՈՒ)

40 էջ ԳԻՆ՝ 3 ՖՐԱՆՔ

եւ

ՅԱՐՈՒԱԾԸ

Հեղ. ԱՆՏՈՆ ՉԵԽՈՎ

Թարգ. Վ. ՍԵՒՈՒՆԻ

40 էջ ԳԻՆ՝ 3 ՖՐԱՆՔ

ՓՕՍՏԻ ԾԱԽՔ ՉԿԱՅ

Դիմել՝ Vahram Sévouni 5 Av. Quihou, Saint-Mandé (Seine), եւ «Լուսաբաց»ի գործակալներուն:

ՍԱԿԱՐԱՆ

18 Օգոստոս 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ

Սթերլին,	L. St.
Տոլար,	Dollar
Մարք (ոսկի) 100	Mark
Թրքական Թղթ.	L. Trq.
Թրք. ոսկի	» or
Մէճիտիէ	Médjidié
Լէվա 100 հատը	Léva
Տրախմի »	Drachme
Լիր »	Lire
Պելժ. ֆրանք »	Frc. Belge
Զուից. »	Frc. Suisse
Լէյ 100 հատը	Ley
Չերվոնեց	(10 Roubles or)

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Քր. Ֆօնսիէ I	Cr. Fonc. Eg.
» II	»
» III	»
Թուրքիոյ երկաթ.	Lots turcs

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris (10)

Le Gérant: H. TEURNIER

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԻՆ
3 ամս. 6 ամս. Տար.
ՖՐԱՆՍԱ 35ֆ. 70ֆ. 140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ 20 շլ. 40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ » »
ԻՏԱԼԻԱ 250 փրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ 6 տլ. 10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ 100 ֆ. 200 ֆ.

"HARATCH"
Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ
Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN
Rédaction & Administration / Խմբագրութիւն — 208bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)
TÉLÉPHONE : NORD 57-82
MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS
Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ
20
ՕԳՈՍՏՈՍ
1927
20 AOUT 1927

Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 419

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄՈԼՈՐՈՒԹԻՒՆ

Խորհրդային հեղինակաւոր վարիչները մէկիկ մէկիկ խօսեցան՝ մատնանշելով մօտալուտ պատերազմ մը, որ իբր թէ կը պատրաստուի Խորհրդային Միութեան՝ — «բանուորներու շահերու պաշտպան միակ իշխանութեան դէմ»:

Մոլորութեա՞ն մը հետեւանքով է, թէ՛ Ռուսիոյ տգէտ զանգուածները մոլորութեան մէջ ձգելու խորամանկ դիտաւորութեամբ, որ անոնց երեւակայութեան կը ներկայացնեն այսպիսի ահինքնող ու խանդաւառող հեռանկարներ:

Կալինին իր ճառին մէջ կ'ըսէ.

... «Այս պատերազմը պիտի ըլլայ աննախընթաց ու անօրինակ, այլ եւս աշխարհագրական սահմանները ոեւէ կարեւորութիւն չպիտի ունենան, որովհետեւ աշխարհի բոլոր բանուորները, միանալով Ռուսիոյ, պիտի կռուին իրենց իսկ հայրենակիցներուն դէմ, իսկ հարուստ գիւղացիները (կուլակ) պիտի միանան իրենց երկրի թշնամիներուն: Քաղաքացիական պատերազմ մը պիտի ըլլայ այդ, որ պիտի ծաւալի աշխարհի ամէն կողմերը:»

Քաղաքացիական պատերա՛զմ. ահա՛ կոմինտէրնի վարիչներուն մշտական երազը:

Առանց քաղաքացիական պատերազմի, յեղափոխական նուաճումները անհաստատ ու խախուտ են, — կը բացագանչեն անոնք բարձրաձայն:

Քաղաքացիական կռուի հերոսները սակայն կը մոռնան մէկ պարագայ, ա՛յն թէ Արեւմտեան աշխատաւորութիւնը իրենց պէ՞ս կը մտածէ թէ ուրիշ կերպ: Այս հարցի ճիշդ լուսաբանութիւնն է, որ ցոյց պիտի տայ թէ՛ այս վերջինները իրենց հե՞տ պիտի ըլլան, թէ իրենց դէմ:

Կոմինտէրնի քաղաքացիական պատերազմի հիմքը կը կազմէ մէկ դասակարգի միահեծան տիրապետութիւնը, փոքրաթիւ խմբակի մը երկարատեւ դիկտատուրայի միջոցով. միւս դասակարգերը կանուխէն ոչ միայն քաղաքացիական իրաւունքներէ, այլ եւ ապրելու իրաւունքէն զրկուած են:

Իսկ Արեւմուտքի դասակարգային պայքարի հասկացողութիւնը անոր հակադրութիւնն է: Անոնք առանձնաշնորհեալ դասակարգ չեն ճանչնար, անոնց համար բոլոր քաղաքացիները՝ ո՛ր դասակարգին ալ պատկանին, հաւասար իրաւունք պիտի վայելեն պետութեան կամ հաւաքականութեան մէջ: Անոնք խստօրէն կը պաշտպանեն ժողովրդավարութիւնը եւ հակառակ են ո եւ է տեսակի դիկտատուրայի:

Որքան ատեն որ կոմինտէրնի վարիչները չեն հրաժարած իրենց տեսակէտներէն, Արեւմտեան աշխատաւորական զանգուածները — վարձկաններու, բախտախնդիրներու եւ անընականոններու բացառութեամբ — պիտի միան հակառակորդ եւ պայքարող կոմինտէրնի դէմ:

Ջեկուցանող վարիչները պէտք է որ նկատի ունենային մինչ այժմեան փաստերը, որոնք իրենց հաւաստումներուն հակառակ երեւոյթներ կը պարզեն:

Վիէննայի մեծազանգուած աշխատաւորութիւնը իր գեբագրգիռ վայրկեաններուն մէջ իսկ, գտաւ իր պաշտօնը եւ խստօրէն խեղդեց կոմինտէրնի քաղաքացիական կռուի ոճրածին ջանքերը:

Սէնտիքաներու վերջերս գումարուած միջազգային խորհրդաժողովը, հանդիսաւորապէս հակառակ արտայայտուեցաւ կոմինտէրնի տեսակէտներուն:

Անհասարակ Արեւմտեան աշխատաւորութիւնը ամէն երկրի մէջ ալ խստիւ կը դատապարտէ կոմինտէրնի մեթոտները:

Չենք խօսիր բազմամիլիոն գիւղացիութեան մասին, որ կոմինտէրնի անունը անգամ լսել չուզեր:

Այս պայմաններուն տակ ո՞վ է որ պիտի անցնի խորհրդային պետութեան կողմը «կռուելու համար իր հայրենակիցներուն դէմ»:

Հաւանական է, որ աշխատաւորութիւնը զինուի դրամատէրներու ստեղծած պատերազմին դէմ, բայց տրիկա չի նշանակեր թէ պիտի ըլլայ կոմինտէրնի հետ. ան պիտի ըլլայ հակառակ նաեւ խորհրդային պետութեան պատերազմին որովհետեւ պատերազմը միշտ վատ հետեւանքներ կ'ունենայ, ինչ անունով ալ որ մղուի:

Խորհրդային միութեան դէմ դրամատիրութեան կողմէն պատերազմ մը հաւանական չի թուիր, սակայն կը հասունանայ մէկ ուրիշ վճռական ու ճակատագրական պատերազմ մը, Եւրոպայի աշխատաւորութեան կողմէ կոմինտէրնի միջնաբերդին դէմ, միանգամ ընդ միշտ ջնջելու և քայքայելու համար անարդարութեան ու բռնակալութեան բոյնը:

Ահա՛ պատերազմ մը, որ չի գիտցուիր թէ ինչ ձեւով պիտի սկսի եւ որուն մէջ գործածուելիք զէնքերն ալ այժմէն կարելի չէ գուշակել:

Այս պատերազմը դժբախտութիւն մըն է աշխատաւոր զանգուածներու համար, բայց կեանքի հարկադրանքին տակ է, որ պիտի պատրաստուի, մարդկութիւնը մղձաւանջէ մը փրկելու համար:

Արեւմտեան ռամկավար երկիրներու մէջ այսօրուան իշխանութիւններուն տեղը վաղը կրնան գալ աշխատաւորները, եւ այդ օրը շատ հեռու չէ թերեւս: Ու այդ օրը անոնք ոչ թէ պիտի ըլլան կոմինտէրնի հետ «իրենց հայրենակիցներուն դէմ», այլ անխուսափելիօրէն, կոմինտէրնի դէմ, պաշտպանելու համար ժողովրդավարական եւ աշխատաւորական Նոր Նուաճումները:

Ա.

ՄԱՄՈՒԼ

ՌԱՄԿԱՎԱՐՆԵՐԸ ԴԻՄԱԿԱԶԵՐԾ

Նոր Աշխարհ, «օրկան՝ Ամերիկայի բանւորական (կոմունիստ) կուսակցութեան հայկ. ֆրակցիաներու», անգամ մը եւս դիմակազերծ կ'ընէ ռամկավարները, որոնք անգլեւխորհրդային յարաբերութեանց խզումէն ի վեր դիմակ փոխեցին (6 Օգոստ).

«Անգլիոյ և Խորհ. Միութեան յարաբերութեանց խզումը փորձաքար մը եղաւ նաեւ Խորհ. Հայաստանի «բարեկամ», «ազգասէր» և «հայրենասէր» Ռամկ. Ազատական Կուսակցութեան համար: Կեղծիքի քօղը, որ երկար ատենէ ի վեր կը ծածկէր այդ կուսակցութեան իսկական զոյնը միամիտներու աչքէն, վերէն վար պատռեցաւ՝ հրապարակ բերելով ռամկավարական «բարեկամութեան» ամբողջ սուտութիւնը:

«Արեւ կը շեշտէ, թէ Անգլիոյ եւ Խորհ. Միութեան միջեւ տեղի ունեցող պայքարը առաւելապէս դասակարգային է, որը պիտի յանգի «նոր վերիվայրումներու», եւ հաւանօրէն պատերազմ սկսի կապիտալիստական երկիրներու եւ Խորհ. Միութեան միջեւ: Ապա ռամկավար օրկանը կը թելադրէ գաղութահայութեան, որ բացարձակապէս չեզոք մնա այդ կռւին մէջ, զիրք չի բռնէ, որովհետեւ գաղութահայը «պէտք է հաւատարիմ եւ օրինապահ ըլլայ տեղական իշխանութեանց եւ օրէնքներուն»:

«Ահա՛ ռամկավար «հայրենասիրութեան» իսրայատուկ ըմբռնողութիւնը:

«Կարծէք «բարեկամ» ռամկավարներու սիրած Խորհ. Հայաստանը Արուսեակ մոլորակին մէջ ըլլար և ոեւէ առնչութիւն չունենար Խորհ. Միութեան հետ, որու դէմ սուր կը շողացնեն կապիտալիստ երկիրները:

«Ռամկավար օրկանը՝ անամօթ աճպարարութեամբ՝ գաղութահայութիւնը դասալքութեան եւ անհաւատարմութեան կը մղէ հանդէպ Խորհ. Հայաստանի, հաստրակաց հայրենիքը ուրանալու, անոր դաւաճանելու վերին աստիճան ստորին գիրք մէջ դնել կը փորձէ հայ աշխատաւորութիւնը:

«Ռամկավարներու այս դիրքը ո՛չ զգացական է եւ ո՛չ ալ պատահականութեան արդիւնք: Անոնք ըլլալով ազգայնական, կապիտալիզմի երկրպագու, ուրեմն նաեւ պահպանողական, երբեք չեն կրնար հաշտուիլ բանւորագիւղացիական իշխանութեան փաստին հետ: Նախազգալով մօտալուտ պատերազմի մը հաւանականութիւնը՝ խորհուրդներու երկրի և կապիտալիզմի միջեւ՝ առ այժմ չեզոքութեան քարոզ կը կարդան գաղութահայութեան, որպէսզի ժամանակ մ'ալ շարունակեն «բարեկամութեան» կեղծիքը, բայց վճռական րոպէին չպիտի վարանին զէնք վերցնելու այն հայրենիքին դէմ, որու անունով կ'երդնուն օրական քառասուն անգամ:»

Ու կ'եզրակացնէ, ծաղրվարեան ոճով.

«Հայ բանւորնե՛ր, կապիտալիստ պետութիւնները Անգլիոյ առաջնորդութեամբ նոր պատերազմ մը կը պատրաստեն Խորհրդային Միութեան դէմ, կ'ուզեն կործանել բանւորներու իշխանութիւնը, կուզեն խողխողել Խորհ. Հայաստանը, ոտքի ելէ՛ք, բողոքեցէք այդ պատերազմին դէմ, միացէք միջազգային յեղափոխական բանւորութեան, կռւելու եւ ի գլուխ հանելու համար համաշխարհային գիշատիչներու բոլոր կործանիչ փորձերը»:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ռիկովի ռազմաշունչ ճառը

Մոսկուայի մէջ, համայնավար բանուորներու առջեւ ճառ մը խօսելով, Ռիքով ըսաւ.

«Պատերազմի վտանգը ներկայիս աւելի իրական է եւ սենք պէտք է ամէն միջոց գործ դնենք մեր երկիրը պաշտպանելու համար: Խորհրդային Միութեան դէմ մղուելիք յառաջիկայ պատերազմը սկզբունքով պիտի տարբերի 1914ի աշխարհակալական պատերազմէն եւ մինչեւ հիմա մղուած բոլոր պատերազմներէն, ու ընկերային զանազան դասակարգերու միջեւ բացէ ի բաց կռուի մը հանգամանքը պիտի առնէ: Մինչեւ հիմա կռիւները զանազան երկիրներու միջեւ կը կատարուէին. գալիք պատերազմը պիտի ըլլայ քաղքենիութեան եւ աշխատաւոր դասակարգերու միջեւ, որոնք առաջին անգամ ըլլալով համաշխարհային պատմութեան մէջ ներկայացուած են պրոլետարական կառավարութիւնով մը:

«Այս նոր կռիւը շատ կատաղի պիտի ըլլայ եւ անկէ պիտի ծնի նոր կարգախօս մը: Երբ այդ պատերազմը ծագի, Գ. Միջազգայինը ազդանշանը պիտի տայ՝ Լէնինի հետեւեալ խօսքերով. «Լաւագոյն աշխատաւորներու ջոկատները իրարու մօտ շարեցէք, տուէ՛ք անոնց հրացաններ եւ ռումբեր՝ սա կարգախօսով. Բոլորդ ալ մեռէք, բայց թշնամին ներս մի՛ ձգէք»:

«Քաղքենի երկիրներու մէջ պրոլետարներու գլխաւոր գործը պիտի ըլլայ Խորհրդային Միութեան դէմ պատերազմը իրենց երկրին մէջ քաղաքացիական կռիւի վերածել եւ ջանալ իշխանութիւնը աշխատաւոր դասակարգի ձեռքն անցունել: Ինչպէս որ 1914ի պատերազմը գրեթէ ամէն երկրի մէջ խիստ ուժգին յեղափոխական շարժումներ առաջ բերաւ, եւ կռիւէն վերջ յաղթանակը աշխատաւոր դասակարգին տուաւ մեր երկրին, ինչպէս նաեւ Հունգարիոյ ու Պավարիոյ մէջ, այնպէս ալ նոր պատերազմը իր բացորոշ «դասակարգային» հանգամանքով, անխուսափելիօրէն առաջ պիտի բերէ աւելի սաստիկ յեղափոխական շարժումներ:

«Այդ յոյսին մէջ կը կայանայ մեր յաղթանակի ապահովութիւններէն մէկը յառաջիկայ պատերազմին մէջ՝ դրամատէր աշխարհին հետ: Սակայն Եւրոպայի պրոլետարներուն համար բաւական չպիտի ըլլայ նուաճել իրենց երկրին քաղքենիութիւնը, այլ պէտք է որ ամբողջ աշխարհի աշխատաւոր դասակարգերը միանան մեր կռիւին մէջ եւ ապահովեն Խորհրդ. Միութեան յաղթանակը»:

Խռովութիւններ Ռուսիոյ մէջ

«Տէյլի Մէյլ» կը հաղորդէ թէ առջի օր ծանր խռովութիւններ պատահեցան Մոսկուայի հարաւային կողմը, Թուլա քաղաքին մէջ, ուր կը գտնուին բազմաթիւ ռետաղագործական գործարաններ: Բանւորական թափօրներ կազմուեցան եւ շրջեցան փողոցներուն մէջ պոռալով. «Անկցի՛ն սովետները, հա՛ց կ'ուզենք»: Ոստիկանութիւնը հրաման ստացաւ ցրուել ցուցարարները եւ կրակ բանալով սպաննեց 15 բանւորներ, վիրաւորեց 22 հոգի:

Միւս կողմէ Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ Թրոցքի իր բարեկամներուն յայտարարած է որ պիտի տապալէ Ստալինը, նախ քան կոմունիստ համաժողովին գումարումը, Դեկտեմբերի 1էն առաջ: Իսկ Ստալին հրամայած է զինաթափ ընել ընդդիմադիրները եւ զէնքերը յանձնել Կէփէուին:

Ռուսեւպարսիկ մերձեցում ?

Մոսկուայէն «Պէրլինէր Թակէպլաթ»ի կը հեռագրեն.—

Ժամանակէ մը ի վեր Սովետներու եւ Պարսկաստանի միջեւ կատարուող տնտեսական բանակցութիւնները մօտ օրէն պիտի յանգին համաձայնութեան մը: Պարսկաստանի արտաքին Նախարար Ալիգարի անձնապէս կը վարէ բանակցութիւնները Մոսկուայի մէջ տարւոյս սկիզբէն ի վեր:

Տնտեսական բանակցութեանց հետ զուգահեռաբար տեղի կ'ունենան նաեւ քաղաքական խօսակցութիւններ, ինչպէս սահմանային ապահովութեան մասին երկու կողմերու իրաւունքներուն ճշդումը եւլն.: Մէկ խօսքով, մերձեցում մը կայ Ռուսիոյ եւ Պարսկաստանի միջեւ:

Կասպից ծովէն դէպի Պարսից ծոց երկաթուղագծի շինութեան աշխատանքներուն սկսուած է: «Պերլինէր Թակէպլաթ»ի թղթակիցը կ'աւելցնէ թէ Պարսկաստանի հանդէպ Ռուսիոյ բարեացակամութեան պատճառն է Անգլիոյ գործունէութիւնը Փոքր Ասիոյ մէջ:

Հնեւնոսեան բանակը պիտի զեղչուի՞

Ժամանակէ մը ի վեր բանակցութիւններ կը կատարուին Փարիզի, Լոնտոնի եւ Պերլինի միջեւ՝ Հռենոսեան դաշնակից գրաւման բանակը զեղչելու համար: Դաշնակիցները 1925ի Նոյեմբերին արդէն այդ խոստումը տուած էին Գերմաններուն: Լոքարնոյի դաշինքները ստորագրուած ատեն ալ այդ հաւաստիքները կրկնուեցան: Սակայն Ֆրանսա կը հակառակէր, այդ պատճառով ալ կարելի չեղաւ մինչեւ հիմա ո եւ է գործնական քայլ առնել այդ ուղղութեամբ:

Գերմանները կը պնդեն որ դաշնակից ուժերը պէտք է ըլ-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ դ. էջ)

ՍԵԲԱՍՏԻՈՅ ՄԷՋ ՈՉ ԴՊՐՈՑ ԿԱՅ, ՈՉ ԵԿԵՂԵՑԻ

Սեբաստիայէն գրուած նամակէ մը կը տեղեկանանք թէ ազգապատկան բոլոր կալուածները գրաւուած են եւ ներկայիս 2000է աւելի Հայեր առանց եկեղեցիի եւ 300ի մօտ երկսեռ մանուկներ առանց դպրոցի կը մնան: Կալուածները, որոնք ընդհանուր պատերազմին անգամ մը գրաւուելէ վերջ, զինադադարին վերադարձուած էին, 1925ին կրկին գրաւուած են:

Չկայ պաշտօնապէս կառավարութեան ճանչցուած թաղական խորհուրդ մը, որ իրաւունք ունենայ ազգին անունով խօսելու: Ճարահատ՝ Պոլսոյ պատրիարքարանէն կը սպասեն փրկութիւնը:

ՈՂՈՂՈՒՄՆԵՐԸ ՍԻԲԵՐԻՈՅ ՄԷՋ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ խոշոր վնասներ պատճառած է ուրականը, որ անցաւ Սիպերիոյ արեւելքէն: Սիքոթա-Ալինի շրջանին մէջ, 22 գիւղեր կործանած են եւ հազարաւոր ագարակապաններ անապաստան մնացած են: Ուսսուրիի նահանգին մէջ, 4,000 տուներ կիսովին աւերուած են, Վլատիվոսթոքի եւ Քապարովսքի միջեւ հեռաձայնի եւ հեռագիրի հաղորդակցութիւնները խզուած են: Ճամքովքա գիւղին մէջ 30 մեռեալներ կան:

⁂ Մոսկուայէն հեռագիր մը կը հաստատէ Դիլիջանի (Հայաստան) ողողումները:

ՕՐԸ 5 ՄԵՌԵԱԼ 8 ՎԻՐԱՒՈՐ

Ժուռնալ հաշուելով միայն այն ինքնաշարժի արկածները, զորս արձանագրած է իր «Օրուան Դէպքեր»ուն մէջ, կազմած է ցուցակ մը, որու համաձայն, 3 Օգոստոսէն ի վեր ինքնաշարժները սպաննած են 73 եւ վիրաւորած 130 հոգի: Ուրեմն՝ օրական՝ 5 մեռեալ եւ 8 վիրաւոր:

Այս ցուցակին մէջ չեն մտներ օդանաւերու, շոգենաւերու երկաթուղիներու, լողանքներու զոհերը: Եւ յետոյ ցուցակին մէջ կը մտնեն միայն Ֆրանսայի մէկ մասին վրայ պատահածները:

ՊՈԼՇԵՒԻՍՄԻ 10ՐԴ. ՏԱՐԴԱՐՁԸ

Ռուսիա եռանդագին կը պատրաստուի տօնել 1917ի յեղափոխութեան 10րդ. տարեդարձը:

Մասնաւոր յանձնախումբ մը ընտրուած է տօնակատարութեանց համար:

Հինգ մեծ ֆիլմեր կը պատրաստուին այս առթիւ: Ցոյց պիտի տրուին ցարին գահընկէցութեան պարագաները: Նկարիչներ պիտի պատկերացնեն, հսկայ կտաւներու վրայ, վերջին դէպքերը: Այդ առթիւ նկարիչներուն պիտի տրամադրուի ցարին պատմական շոգեկառքը եւ ուրիշ նիւթեր:

15 ճարտարապետներ պիտի զարդարեն մայրաքաղաքն ու Կրեմլինի պալատը:

Հսկայ հանդէս մը պիտի սարքուի երիտասարդութեան կողմէ որոնց գլուխը պիտի գտնուի Լէնինի այրին:

Այս առթիւ պիտի ապուին դրոշմաթուղթեր, որոնք պիտի պահեն յեղափոխութեան յիշատակը:

20 ՄԻԼԻՈՆԻ ԺԱՌԱՆԳ.— Ֆրանսացի ծերունի բժիշկ մը, որ մեռաւ Ցան-Ռէմոյի մէջ, Փարիզի փասթէօրեան հաստատութեան նուիրեց 20 միլիոն ֆրանքի իր ժառանգը: Ուրիշ քանի մը միլիոններ ալ՝ բժշկական զանազան հաստատութիւններու:

ՂՈՎՅՈՒՆԻ ԺՈՂ

ՂՈՎՅՈՒՆԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԻ ԿՈՄԻՏԵԻ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ղովյունի հայկական մասնաճյուղի կոմիտեի նախագահ ընկ. Ա. Ղազարյանի հրավերով Ղովյունի հայ կոմունիստների ժողովը տեղի ունեցավ 1919թ. հունվարի 13-ին։ Ժողովին ներկա էին 52 ընկերներ։ Ժողովի օրակարգում էր հետևյալ հարցը. «Ղովյունի հայկական մասնաճյուղի կոմիտեի հայտարարությունը»։

Ընկ. Ղազարյանը ժողովի բացման խոսքում ասաց, որ Ղովյունի հայկական մասնաճյուղի կոմիտեն ստիպված է եղել հրապարակել իր հայտարարությունը, որովհետև Ղովյունի հայ կոմունիստների մեջ ծագել են տարաձայնություններ։ Ընկ. Ղազարյանը ներկայացրեց կոմիտեի հայտարարությունը, որի մեջ ասված է, որ Ղովյունի հայկական մասնաճյուղի կոմիտեն ստեղծվել է Ղովյունի հայ կոմունիստների ընդհանուր ժողովի որոշմամբ, որ կոմիտեն ստեղծվել է

ՅՈՒՍԱՀԱՅՈՑ ՎԱՂՎԱԾԻԿ

ՀԱՅՐԱՊԵՏԸ ՄԱՀՎԱՆ ՄԱՍԻՆ

— Ընկեր, ինչո՞ւ ես այդքան մեծ կարևորություն տալիս հայրապետի մահվան լուրին, ինչո՞ւ ես ուզում, որ մենք էլ ցավակցենք նրա հարազատներին, ինչո՞ւ ես ուզում, որ մենք էլ սգանք նրան, որ նա մեզ համար ոչ մի նշանակություն չունի, որ նա մեզ համար ոչ մի հետաքրքրություն չի ներկայացնում, որ նա մեզ համար ոչ մի արժեք չունի, որ նա մեզ համար ոչ մի գործ չի արել, որ նա մեզ համար ոչ մի օգուտ չի տվել, որ նա մեզ համար ոչ մի ուրախություն չի պատճառել, որ նա մեզ համար ոչ մի տխրություն չի պատճառել, որ նա մեզ համար ոչ մի ցավ չի պատճառել, որ նա մեզ համար ոչ մի հոգս չի պատճառել, որ նա մեզ համար ոչ մի մտահոգություն չի պատճառել, որ նա մեզ համար ոչ մի անհանգստություն չի պատճառել, որ նա մեզ համար ոչ մի տագնապ չի պատճառել, որ նա մեզ համար ոչ մի վրդովմունք չի պատճառել, որ նա մեզ համար ոչ մի զայրույթ չի պատճառել, որ նա մեզ համար ոչ մի ատելություն չի պատճառել, որ նա մեզ համար ոչ մի զզվանք չի պատճառել, որ նա մեզ համար ոչ մի արհամարհանք չի պատճառել, որ նա մեզ համար ոչ մի ծաղր չի պատճառել, որ նա մեզ համար ոչ մի ծիծաղ չի պատճառել, որ նա մեզ համար ոչ մի կատակ չի պատճառել, որ նա մեզ համար ոչ մի զվարճություն չի պատճառել, որ նա մեզ համար ոչ մի խաղ չի պատճառել, որ նա մեզ համար ոչ մի զբաղմունք չի պատճառել, որ նա մեզ համար ոչ մի զբաղվածություն չի պատճառել, որ նա մեզ համար ոչ մի աշխատանք չի պատճառել, որ նա մեզ համար ոչ մի գործունեություն չի պատճառել, որ նա մեզ համար ոչ մի ակտիվություն չի պատճառել, որ նա մեզ համար ոչ մի շարժում չի պատճառել, որ նա մեզ համար ոչ մի թրթռում չի պատճառել, որ նա մեզ համար ոչ մի ալեկոծություն չի պատճառել, որ նա մեզ համար ոչ մի ցնծություն չի պատճառել, որ նա մեզ համար ոչ մի ոգևորություն չի պատճառել, որ նա մեզ համար ոչ մի հուզմունք չի պատճառել, որ նա մեզ համար ոչ մի հուզում չի պատճառել, որ նա մեզ համար ոչ մի հուզիչ բան

լան այնքան, որքան գերման զինուոր կը պահուէր այդ շրջանին մէջ պատերազմէն առաջ, այն է՝ 45,000։ Ֆրանսացիները կը պնդեն որ 60,000 պէտք է ըլլայ. որուն 50,000ը Ֆրանսացի։ Խնդիրը կը ձգձգուի, որովհետեւ դաշնակիցները համաձայն չեն որ Ֆրանսա այդքան զինուոր պահէ։ Ներկայիս Հռենոսեան շրջանին մէջ կան 56,000 ֆրանսացի, 7000 անգլիացի եւ 7000 պելճիքացի զինուորներ։ Անգլիացիներն ու Պելճիքացիները կ՚առաջարկեն որ իրենց զինուորներէն հազարական հոգի զեղչուի։ Եթէ Ֆրանսացիները հաւանին 11-12,000 զինուոր եւս քաշել, այն ատեն Պելճիքացիներն ու Անգլիացիները 1500ական պիտի քաշեն, սակայն Ֆրանսա անդրդուելի կը մնայ 50,000ի վրայ։

Նախարարական խորհուրդը երէկ առաւօտ Շան զ՚Էլիզէի մէջ Պ. Տումէրկի նախագահութեամբ զբաղեցաւ այս հարցով։

Ապրուստը կ՚աժանանայ Ռուսիոյ մէջ

Խորհրդային Միութեան առեւտրական գործավար Միկոյեան զեկոյցի մը մէջ կը յայտարարէ թէ պետական առեւտուրն ու Գործակցականները Յուլիսի սկիզբէն ի վեր փոքրաքանակ ապրանքներու վրայ հարիւրին 10 զեղչ մը կատարած են։ Արդիւնաբերական գործիքներու վաճառման գիներուն կրճատումով, երկրագործական բերքերուն գիները կը մնան կայուն։ Մայիսի ամսականները, համեմատաբար անցեալ տարուան հետ, հարիւրին 13 յաւելումներ ստացան։

Մանաւանդ առեւտուրը զեղչած է իր գիները միայն 100ին 6-4 համեմատութեամբ։ Աշխատանքի եւ Պաշտպանութեան խորհուրդը որոշած է շարունակել գիներու կրճատման այս քաղաքականութիւնը եւ բարելաւել ճարտարարուեստական արտադրութիւնները։

Թմբ.— Հակառակ այս պաշտօնական հեռագիրներուն եւ խորհրդային գործավարներու յայտարարութիւններուն, Անդրկովկասի, մանաւանդ Հայաստանի թերթերը կուտան «մանրիկ-վաստեր», նոյնիսկ ծաղրանկարներ, որոնք կը հաստատեն թէ գիներու կրճատումը պարզապէս անուանական է։

Նաւթիին ռմբակոծումը կը շարունակուի

Փիւքովի մէջ Հիւսիսայինները կը շարունակեն ռմբակոծել Նանքինը ցամաքէն եւ օդէն։ Քանի մը ռումբ ինկաւ Շանկայ-Նանքին երկաթուղիի կայարանին ածուխի դաշտերուն վրայ։ Ազգայնական զինուորները կը նահանջեն դէպի Ցուշով՝ բոլորովին յուսալքուած վիճակի մէջ։ Երկաթուղագիծը կտրուած ըլլալով, Ազգայնական զինուորներ փոխադրող չորս կառախումբեր գրաւուեցան։ Ռմբակոծումներուն կը մասնակցէին նաեւ անգլիական օդանաւերը։

Վերջին հեռագիրի մը համաձայն, Նանքին գրեթէ ամբողջովին պարպուած է։ Հիւսիսային բանակը չի կրնար գրաւել քաղաքը՝ փոխադրութեանց միջոցներու պակասին համար։ 55,000 հոգի կը փախչին դէպի Շանկայ։

Ազգայնական նոր զօրաբաժին մը կազմուած է հարաւի մէջ, հրամանատարութեամբ Տիկին Սուն Վիյան Սէնի։

Եգիպտ. նաւ մը բռնի Ռուսիա կը տանին

Եգիպտական նաւ մը, «Քօսթի», որ փայտ բեռցած և բազմաթիւ ճամբորդներ առած՝ Վոսփորէն անցնելով կ՚երթար Աղեքսանդրիա, տակաւին չէ հասած իր տեղը։ Կը կարծուի թէ, ճամբորդները, որոնք մեծամասնութեամբ Ռուս են, ստիպած են նաւապետը, որ բռնէ . . . Ռուսիոյ ուղղութիւնը։

Թուրքեւհելղի միջադէպ մը

Աթէնքէն կը հեռագրեն թէ փոքրիկ միջադէպ մը պատահեցաւ թուրքեւհելէն սահմանին վրայ։ Մարիցայի գետաբերանը, թուրք զինուորները կրակ բացին երկու յոյն ձկնորսներու դէմ եւ յետոյ տարին զանոնք թրքական հողին վրայ։ Հելլէն իշխանութիւնը պահանջեց յանձնել ձկնորսները։

Ռուսը մը Նաւսիի իտալ. հիւպատոսարանը

Հինգշաբթի ցորեկին, Նանսիի իտալական հիւպատոսարանին առջեւ գտնուեցաւ ռումբ մը, որուն պատրոյգը վառած էր։

Ժամը 4ին ատենները հիւպատոսը, կաէֆանս վէք քիօթի, որ դուրս կ՚ելլէր հիւպատոսարանէն, ուզեց փակել դուռը, բայց տեսաւ որ ղրան տակ պայուսակ մը կայ եւ ծուխ կ՚ելլէ։ Կարծելով որ սիկարի վառած քիթ մըն է, ոտքը երկարեց կոխելու համար վրան։ Այն ատեն միայն տեսաւ որ վառածը պատրոյգ մըն էր եւ դուրս կ՚երկարէր պայուսակէն։ Անմիջապէս գուշակելով, կանչեց քարտուղարը, և ջուր լեցնելով մարեցին պատրոյգը։ Լուր տուին ոստիկանութեան, որ պայուսակէն հանեց 30 սանտիմետր ռումբ մը։

Կասկածի վրայ, ոստիկանութիւնը կը փնտռէ Իտալացի մը, որ դէպքէն քիչ առաջ դեղին պայուսակով մը հիւպատոսարան մտած, պայուսակը հոն ձգած ու մեկնած էր։

Հար. Ֆրանսայի անհատներէն դեռ կ՚այրին

Կրակի փոթորիկ մըն է, որ կը մռնչէ ու կը ճարճատի Ֆրանսայի հարաւային եզերքներուն մասնաւորապէս Վառի շրջանին վրայ։ Անզուսպ հրդեհը այրած ու մրկած է արդէն, 10,000 հէքթար անտառ։ Սէն-Փօլի, Պանիոլի եւ Ատրէյի հրաշալի անտառները ամբողջովին ածխացած են։ Թանձր մոխիր կը ծածկէ գետինը հսկայ տարածութեան մը վրայ։ Տեղ տեղ կ՚երեւան մերկ ու ծխուն եղեւիններ, գորս բոցերը խանձած են։

Առ այժմ հրդեհին մայր թեւը դադրած է, սակայն վտանգը դեռ չէ փարատած։ Էնարի գետակին մօտ տակաւին բոցերը աւերներ կը գործեն։

Հրդեհը ծագեցաւ շաբաթ օր, յետոյ սարսափելի արագութեամբ մը արշաւեց եւ կազմեց 250 հէքթար տարածութեամբ թեւ մը, որ յառաջ կը խաղար եւ շուտով հասաւ Մօրի լեռնաշղթային։ Հարկ եղաւ կարգ մը գիւղեր պարպել։

Նման հրդեհներ անսովոր չեն անտառներու մէջ, ուր հովիւները կ՚այրեն ցարասխները, արօտ պատրաստելու համար, բայց այս հրդեհը, որ զանազան թեւերով կ՚արշաւէ, անպայման ոճրական նպատակով գործուած է։

Ֆուաս բագաւորը վաղը Փարիզ կը դառնայ

Ֆուատ թագաւորը վաղը, կիրակի, Փարիզ պիտի դառնայ Հռոմէն։ Իր տրամադրութեան տակ դրուած է իտալական արքայական շոգենաւը, որ կը բաղկանայ 9 վագոնէ։ Այս ճամբորդութեան համար պիտի վճարէ 120,000 ֆր.։ Ֆրանսական սահմանէն ասդին գաղտնի ոստիկան մը պիտի ընկերանայ թագաւորին։

Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ Շրջանային Կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Պելվիլի ենթակոմիտէին ենթակայ Արմէն-Գարօ, Ռոսատմ, Գէորգ Զաւուշ եւ Ֆաժակ խումբերը այսօր Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 131 Fbg. du Temple։

Բացակայող ընկերները պատասխանատուութեան պիտի ենթարկուին։

Զ. Ո. Մ. ԵԱՆ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍԸ

Վաղը կիր. առաւօտ ժամը 10ին Meudonի գեղեցիկ անտառին մէջ

Երգ, նուագ, պար, անակնկալներ եւն.։ Պիւֆէ.— Մուիշք եւ մրգեղէններ կը մատակարարուին մատչելի գիներով ճաշարանապետ Պ. Նաւասարեանի կողմէ։

Invalidesի կայարանէն առնել Ելեքտրական Թրէնը եւ իջնել Meudon-Val-Fleury.

ԶԱՐԻՖԵԱՆ ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՄԷՋ

Վաղը կիր. ժամը 3ին Garden Parkի մէջ, (333 Av. Prado)

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ ՇԷՅՔՍՓԻՐԻ **ՕԹԷԼԼՕՆ**

կը մասնակցին Ք. Մարութեան եւ Շ. Սարեան

Մուտք.— Ա. կարգ 15, Բ. 10, Գ. 5 Ֆրանք։

ԵՐԳԱՀԱՆԴԷՍ Ա. ՇԱՀ-ՄՈՒՐԱՏԵԱՆԻ

Տեղի պիտի ունենայ 20 Հոկտեմբեր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին փըթի ժուռնալի սրահը։

Կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԽՆՈՒՍԻ ՀԱՅՐԵՆԿ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍԸ

Վաղը կիր. առաւօտ ժամը 9ին, Մատրաք Պր. փասքալի պարտէզը

Կը հրաւիրուին Մարսէյլի եւ շրջաններու բոլոր հայրենակիցները եւ համակիրները։ Մեկնում առաւօտեան ժամը 8ին։ Փէֆֆէթիւրիաոջեւէն առնել 19 թիւ հանրակարքը, իջնել Թէոմինիւս, ուրկէ մանաւանդ առաջնորդներ պիտի ընկերանան։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Աղբիւր Սերոբ խումբի ընկերական ժողովը վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, 26 Rue Blanqui, K. Bicêtre (Seine).

Հ. Յ. Դ. Ալֆորվիլի Սարգիս Մինասեան ենթակոմիտէի դասախօսական ժողովը վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին։

Հ. Յ. Դ. Ալբոռնեան ենթակոմիտէի ժողովը այսօր շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, 187 Grand Rue, Chaville. Ներկայանալ անդամատետրով։

Հ. Յ. Դ. Կրասի Քրիստափոր ենթակոմիտէի ընկերական ժողովը 22 Օգոստ. երկուշաբթի. բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է. ներկայանալ անդամատետրերով։

Հ. Յ. Դ. Սէնթ Էթիէնի կոմիտէի վիճաբանական ժողովըվաղը կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 1.30ին, Café de Palaisի սրահը։ Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերները եւ համակիրները։

Զ. ե. Ո. Միութեան ընդհ. ժողովը այսօր շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Ֆլօրիայի մէջ, 61 Rue Monsieur le Prince. Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն կը նկատուի։

Լիոնի Ֆարոն-Ֆուրուբերանի Հայրենակցական միութիւնը ժողովի կը հրաւիրէ ցեխնի եւ Լիոնի բոլոր հայրենակիցները վաղը կիր. առաւօտ ժամը 9ին, ցեխնի վասպուրականի սրճարանին մէջ։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Պ. Մկրտիչ Ճունտարիկեան իր շնորհակալութիւնները կը յայտնէ ամերիկաբնակ եւ Ֆրանսաբնակ հայրենակիցներու եւ բարեկամներու, որոնք անձամբ կամ գրաւոր իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին իր ողբացեալ հօր։

ԸՆԿԵՐ ՅԱԿՈԲ ՃՈՒՀԱՐԻԿԵԱՆ

(Խուփս գիւղացի)

մահուան առթիւ, որ տեղի ունեցաւ 3 Յունիս 30ին Ամերիկա Տիթրոյթ քաղաքին մէջ։

ԽՄԲ.— Ընկեր Յակոբ Ճունտարիկեան մէկն էր այն Դաշնակցականներէն որոնք կազմակերպեցին Խուփս գիւղի հայութիւնը որ 95ի Յարդերուն կրցաւ ինքնապաշտպանութեամբ իր ֆիզիքական գոյութիւնը պահել։

Պ. Պ. Վահան Հովիւեան եւ Հրանտ Թորոսեան (Վիէն) իրենց ցաւակցութիւնը կը յայտնեն Պ. Նազար Արապեանի (Մարսէյլ) իր կնոջ ախտր մահուան առթիւ։

Կ՚ՈՒԶՈՒՄԻՆ Աբեւելեան նոր գործ շինող գործատուութիւններ։ Դիմել՝ I. PAPACHRISTO 44, Rue Fessart, Paris, 19 Métro Buttes-Chaumont.

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Ռոտոսթոզի Մկրտիչ Կէլիպօլեանը որ 1923ին կը գտնուէր Պոլիս Պէյազիտ Փանկալթի։ Իմացնել իր եղբօրը՝ Mardirosse Guellibolianի՝ 110 Rue Charles-Cheffson Bois-Colombes (Seine) France.

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ ԵՒ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

Լիոնի, Պօլուի եւ շրջակայից հայրենակցական միութեան կողմէ, իր կազմութեան Ա. տարելիցին առթիւ, ի նպաստ կարօտ հայրենակիցներու, վաղը կիր. կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, 144 Av. de Saxe, «Սիկալ» թատրոնին շքեղ սրահին մէջ։ Կը հրաւիրուին բոլոր լիոնահայերը։

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ

«Լուսաքաղ» մատենաշարէն

ՇՈՒՏԱՐԴ ՆԱՐԴՈՒՆԻԻ

ԱԼՊՕՄԸ (ՀԷՔԵԼԲԵՐԻՈՒ)

40 էջ ԳԻՆ՝ 3 ՖՐԱՆԲ

ԵՒ

ՀԱՐՈՒԱԾԸ

Հեղ. ԱՆՏՈՆ ՉԵԽՈՎ

Թարգ. Վ. ՍԵՒՈՒՆԻ

40 էջ ԳԻՆ՝ 3 ՖՐԱՆԲ

ՓՕՍՏԻ ԾԱԽՐ ՉԿԱՅ

Դիմել՝ Vahram Sévouni 5 Av. Quihou, Saint-Mandé. (Seine), *եւ «Լուսաքաղ»ի գործակալներուն։*

ԿՏՈՐԻ ՎՐԱՅ ԱՇԽԱՏՈՂ

Դերձակ մը, մատչելի գիներով գործ կը փնտռէ արհեստանոցներու մէջ եւ կամ իր տունը աշխատելու համար։

Դիմել՝ «Յառաջ»ի միջոցաւ Ա. Ս.ին։

ԱԿԱՌԱՆ

19 Օգոստոս 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.	
Ստերլին,	L. St.	124	02
Տոլար,	Dollar	25	51
Մարք (ոսկի)	100 Mark	607	25
Թրքական ոսկի	L. Trq.	12	84
Թրք. ոսկի	» or	107	20
Մէճիտիէ	Médjidié	9	20
Լէվա 100 հատ	Léva	15	80
Տրախմի	» Drachme	33	25
Լիր	» Lire	138	85
Պելճ. ֆրանք	» Frc. Belge	71	50
Ֆրանց.	» Frc. Suisse	491	—
Լէյ 100 հատ	Ley	15	75
Չերվոնց	(10 Roubles or)	128	—
ԱՐԺԵԹԻՒՂ			
Եգ. Քր. Ֆոնսէի	I Cr. Fonc. Eg.	3430	—
»	II »	2035	—
»	III »	1680	—
Իտամկի երկթ.	Lots turcs	165	—

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris(10e)

Le Gérant : H. TEURNIER

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՆՈՒՇԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՍԻՐԱԿԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ՍԷՆ-ՄԻՇԷԼԻ ՄԷՋ, 15 Rue de la Huchette

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԱՆՈՒՇԵՂԷՆ

Թերթանուշ (պաքլաւա) անուրաց կարագով.— Թերթ (քատայիֆ), հում եւ եփած՝ առաջնակարգ ալիւրէ, Լոքում, Շէլվա, կարկանդակ եւայլն։

Ապսպրանքները խնամքով կը կատարուին եւ կը յանձնուին։

ԳԻՆԵՐԸ ԲՈԼՈՐԻՆ ՄԱՏՉԵԼԻ

ՓՈՐՁԵՑԷՔ ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

ՁԵՐՄԱԿ ՊԱՆԻՐ

Ֆրանսայի մէջ առաջին անգամ ձեռնարկուած երկար փորձառութիւնով ու խնամքով կը պատրաստենք լագոյն ձերմակ պանիրը։

S. VASSILIADIS

9 Rue des Consuls Tél. Manuel 12—84 Mars

Ամէն քաղաքէ ապսպրանք կ՚ընդունուի

ԿԱՇԻԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

TANNERIE DE LA DEULE

9 rue Charlot, Paris. Մէթրօ République, Tél. Archives 06-

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում ամէն տեսակ կաշիներու, հրապարակի գինէն աժան

Աղաղուած ներբանցու կաշի,

Քուրփօն (կռնակի մասը) Ա. կարգի քիլօն 32, 34,

Բ. կարգի քիլօն 24, 26, 28, Գ. կարգինը 20, 22 ֆր.

Քօլէ (վերի մասը) 14, 16, 18 ֆրանք։

Ֆլան (կողի մասը) 14, 15, 16 ֆրանք։

Մանաւանդ զեղչ հայ գործակատարներու։ Կը խօսուի հայ. եւ թուրքերէն։

ԽԱՂՈՂԻ ԳՈՐԾԻՆ ՀԱՄԱՐ

ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՍԿՍՈՒԱԾ ԵՆ ԱՄԷՆ ՏԵՂԻ ՀԱՄԱ

COMPTOIR COMMERCIAL DU LEVANT ի մաս

17a, Rue Lafayette, Marseille

Արձանագրութիւնները կը կատարուին ամէն օր առաւ ները ժամը 9—12, կէսօրէ վերջ 3—7, իսկ կիրակի օր առտուան ժամը 9—12։

ՀԱՅԿ ՄԻՔԱՅԷԼԵԱՆ, ԱՐՍԷՆ ՄԱՍԼԱՔԵԱՆ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻ՛ՒՆ, ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻ՛ՒՆ

Ինոնք որ կ՚ուզեն հայրենիքը յիշելով ապուխտ եւ ուտել, Թող դիմեն ծանօթ կեսարացիին՝

A. ALAGUEUZIAN, Chemin de Covelle par Allauche Marse

ցաճախորդներու գոհացում տալու համար կ՚ընդունի ձքիլօի ապսպրանքներ։ Մաքուր գործ։ Չափաւոր գին։

ԶԱՆԱԶԱՆ ԳԻՐՔԵՐ

ՆՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

*Երազահան 6, 8, 10, 12.50, Երգարան 5, 7.50, 10.25, Թուղթ Տղու հոգիներ 6, Դարձը 8, Կինը 6, Դերասանուհին 8, Անձկութեան 2, Վերջին բաժակը 10, Ազգ. բարերար 4, Տօքթ. Վարդան 6, Լուսա Անշեփացած սերունդ մը 8, Ծննդեան ձայներ 8, Կեանքը ինչպէս Կոյսի մը օրագիրը 5, Եօթը պատմուածքներ 5, Բժիշկին գիրքէն էջեր 12.50, Թաշրա պէյ 5, Պ. Մուսթաֆայի զուարճալիքները Շուան 25, Փիւտէքս 30, Փիւտէքսի նոր առաքելութիւնը 30, Ալտնա Բէօր օղլու 2.50, Ախրոպիսէ 10, Ռոսթութին 15, Տօքթ. Մօրի վէ Մացառներու մէջ (2 հատ.) 25, Աբուէն Լիւբէն 18, Շարլի Շա Թիւբքրէէններուն կռիւը 8, Ռոճֆայէլ 18, Մօքսանի վիպակներ 2, պատմուածքներ 25, Կարմիր ժամուց 10, Հայուհին 10, Աշուղ Աւազակապետը 30, Արձակ էջեր 12.50, Մեր խաչը 8, Աստուածներն էլ են 20, Աբլոր եղբայր 6, Նամուս 10, Զար Ոգի 10, Պատուի հա Կայսրը 10, Զարշըլը Արթին 5, Պէպէքս 10, Յիմար կոյսը 10, Մ 10, Ուշ լինի 3, Քսան կտիտաղաններ 10, Յակոբ-Յաբէթ 10, Ատոմ Լալա Մահարի 5.20, Քերթ. Պ. Դուբեան 5, Ազբիւր անմահութեան Լոյս գուարթ 3, Ճակատագրի փուշին վրայ 5, Հայաստանի նահապետ Մխաք Մեծարենց 15, Ինքնուսուցիչ գրուցատրութիւն 10, Ալպոմ տե ներու 3, Հարուածը 3, Էէքիմբասը 50, Մասեան Մանկանց 50, Թ քիւլօզ 2.50, Վէնեբական սխտոր 2, ինչպէս նաեւ ամէն տեսակ գ խոտ Աժան։ ԳՐԱՅՈՒԹԱԿԸ ՉՐԻ։ Կարդացէ՛ք նաեւ «Լուսաքաղ»ի թական պրակները։ Դիմել նամակով՝ VAHRAM SÉVOUNI 5 Ave. St. Mandé (Seine).

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բայ է ամէն օր, ուր շատ մը մտանագէտ բժիշկներէ կը խնամ ամէն տեսակ ներքին եւ վէնէրական հիւանդութիւններ։ Աչքի գէտը կ՚ընդունի Գշ., Երշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Բժ. կոքզի ու ատանջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՏՕՔԹ. Ա. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԻՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

կ՚ընդունի բացի կիրակիէ, կէսօրէ վերջ ժամը 3—8 ժամադրութեամբ։

36 Rue de Bellefond, (9e) Métro: Poissonière կամ Cadet

ԵԹԷ Կ՚ՈՒԶԷՔ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻՈՒ ԴԱՌՆԱԼ

Քիչ վարձատրութեամբ եւ արագ կերպով

Դիմեցէք Վ. ԵԱՐՃԱՆԵԱՆ

Իրաւաբանական գրասենեակը անձամբ եւ կամ նամակով

5, Rue Cardinal Mercier, Paris (9e)

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՓՐԱՆՍԱ	35ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ.	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 ոլ.	10 ոլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration Խմբագրութիւն 208bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ 21 ՕԳՈՍՏՈՍ 1927

21 AOUT 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 420

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿԱՒ ԽՕՍՔ

Ո՞ՐՆ Է ՃՇՄԱՐԻՏԸ

Շատ անգամ առիթ ունեցած ենք հաստատելու թէ՝ խորհրդային կառավարութիւնը կոմինտէրնի ենթակայ՝ անոր խոհարարական ձեռնարկներուն ամէնէն օգտակար հաստատութիւններէն մէկն է։

Եթէ անիկա արտաքին երեւոյթով կը ներկայանայ իբրեւ արդիական մտքով կառավարութիւն, միայն կոմինտէրնի թաքուն եւ անթոյլատրելի ձեռնարկները լաւագոյն ձեւով ծածկելու դիտաւորութեամբ է։

Բազմաթիւ միամիտներ կան, որոնք տակաւին կը կարծեն թէ՝ այդ կառավարութիւնը՝ թէեւ համայնավարական սկզբունքներու վրայ հիմնուած, սակայն անկախ կոմինտէրնի ազդեցութենէն, Ռուսիոյ կառավարութիւնն է։

«Մաթէն» (19 Օգոստոս) կը հրատարակէ կարգ մը փաստաթուղթեր, որոնք յստակօրէն կ'ապացուցանեն մեր պնդումները ։

«Մաթէն» կ'ըսէ. « . . . Համայնավար երրորդ Միջազգայինի եւ խորհրդային կառավարութեան դաւաճանութիւնը մէկ է եւ անբաժան » ։

Ու կը հրատարակէ Պերլինի խորհրդային դեսպան Քրիսթինոքիի նամակները՝ ուղղուած Փարիզի խորհրդային դեսպանատան զինուորական կցորդ՝ Վոլքօֆին, օգտագործելով դիւանագիտական սուրհանդակի անձեռնմխելիութեան իրաւունքը։ Այդ նամակներով կը հրահանգէ գործադրութեան դնել կոմինտէրնի ծրագրած ձեռնարկները Մարոքի ֆրանսական եւ սպանիական մասերուն մէջ։ Կը ղրկէ գերմանացի սպաներ, կազմակերպելու եւ մարզելու համար Ռիֆցիները, նոյնպէս կը հրահանգէ ռազմամթերք հասցնել ապստամբներուն։

Ատոնք նորութիւն չեն մեզի համար։ Մենք շատ անգամ մեր մորթին վրայ կրած ու ճաշակած ենք այդ գործունէութեան դառնութիւնները։ Ատոնք կրնան նորութիւն ըլլալ ատոնց համար, որոնք կենդանի փաստեր կ'ուզէին համոզուելու համար թէ խորհրդային կառավարութիւնը կոմինտէրնի հլու և ոճրագործ կամակատարն է։

Կոմինտէրնի ղեկավարները իրենց յոյսը կտրած եւրոպայի աշխատաւորութեան գործակցութենէն, քանի մը տարիէ ի վեր իրենց կռուի կեդրոններ ընտրած են յետամնաց եւ ցեղապետական դրութեամբ կառավարուող երկիրները, «զարգացնելու համար դասակարգային քաղաքացիական պատերազմը»։ Այս շրջաններու մէջ կոմինտէրնի աշխատանքին գլխաւոր մասը կատարած են կառավարութիւնը եւ իր պաշտօնական հաստատութիւնները — դեսպանութիւն կամ առեւտրական հիմնարկութիւններ ։

Խորհրդային կառավարութիւնը, իր պետական գլխաւոր մասը յատկացուցած է այս անմիտ եւ անօգուտ աշխատանքներուն ։

Մանաւորապէս Արեւմտեան ռամկավար աշխատաւորութիւնը պէտք է լաւ ծանօթանայ այս իրողութիւններուն, վերջնապէս համոզուելու համար թէ՝ իրապէս ի՛նչ է «խորհրդային կառավարութիւն» բսուածը։

Պարագայ մը եւս պէտք է պարզ ըլլայ։ Կոմինտէրնի ղեկավարները շարունակ կը պոռան թէ՝ եւրոպական դրամատիրութիւնը պատերազմ կը պատրաստէ Խորհրդային Միութեան դէմ, սակայն անհերքելի փաստերը կուգան ապացուցանելու, որ կոմինտէրնը դրամատիրական պետութիւններէն քանի մը քայլ առաջ անցած է և աւելի ուժեղ կերպով պատերազմներ կը պատրաստէ եւրոպական պետութիւններու դէմ, այնպիսի շրջաններու մէջ, ուր դասակարգային պայքարի խօսքը դատարկ հնչիւն մը եւ ծիծաղելի նշանախօսք մըն է։

Այս գործունէութեան մէջ ինքնին հրապարակ կուգայ դասակարգային պայքարի կեղծիքը, և մեր առջեւ կը ցցուի աշխարհակալական ձգտումներով ազդեցութեան շրջանակներ նուաճելու ցանկութիւնը, որ իր մէջ ոչինչ ունի համաշխարհային աշխատաւորութեան, կամ կոմինտէրնի նպատակներուն ու ձգտումներուն ծառայող։

Եթէ այս է մերկ ճշմարտութիւնը, աշխարհի ռամկավար աշխատաւորութիւնը, ինչպէս կը պայքարի դրամատիրական պետութիւններու պատրաստած պատերազմներուն դէմ, եւս առաւել ուժգին կերպով պիտի պայքարի նաեւ կոմինտէրնի պատրաստած անմիտ պատերազմներուն դէմ, որովհետեւ երկու պարագային ալ աննպատակօրէն, վերջին հաշուով տուժողը կ'ըլլայ աշխատաւոր զանգուածը։

Յետամնաց երկիրներու մէջ կատարուող այս աշխատանքները, յայողութեան պարագային, պիտի ստեղծեն ցեղապետական և աւատապետական ուժեղ խմբակցութիւններ, որոնք պիտի դառնան միջնադարեան վիճակին, ուր, մշտնջենական զինուած ընդհարումներու մէջ պիտի սպառի ու ոչնչանայ հասարակ ժողովուրդը։ Աւելի վատթար վիճակ մը քան այսօրուան եւրոպայի դրամատիրական պետութիւններու «անխիղճ շահագործումը։»

Եւրոպայի ժողովրդավար աշխատաւորութիւնը անվրէպ պիտի ըմբռնէ այս ճշմարտութիւնները։ Անիկա պիտի ըմբռնէ նաեւ որ այս գործելակերպը ահաւոր խոչընդոտ մըն է դասակարգային ուղիղ ու բնականոն պայքարին, որմէ յետոյ կազմակերպուած վիթխարի ուժով մը պիտի մերկացնէ բոլոր կեղծիքները և Կոմինտէրնի գործադիր մարմինն ու Խորհրդային կառավարութիւնը, իրրեւ մէկ անբաժան մարմին, դնէ դասակարգային պայքարի վատագոյն թշնամիներու շարքին մէջ և ըստ այնմ վարուի անոնց հետ։

Այս կը թելադրէ դէպքերու և փաստերու ճշմարիտ վերլուծումը։

Ա.

ՄԱՄՈՒԼ

ԻՆՉՈ՞Ւ ԿԸ ՑՐՈՒԻԵՆ

Շայրենիք, խօսելով Հիւսիսային Կովկասի Հայերուն ցրուելուին վրայ, կը գրէ. (7 օգոստ.)

—«Հիւսիսային կովկասը, ուր 1906 Թուին, երբ գումարուեցաւ ռուսահայ առաջին ազգային ժողովը էջմիածնի մէջ, այն ատենուայ հաշուով ունէր 30,000-ի հասնող հայութիւն մը, շատ բարեկեցիկ եւ բաւականին լաւ կազմակերպուած ազգային տեսակէտով։

«Բնական աճումով եւ նորանոր գաղթերով, որոնց մեծագոյնը տեղի ունեցաւ 1918 Թուին, երբ Թրքական բանակը մտաւ Անդրկովկաս, այդ Թիւը բազմապատկուեցաւ եւ ժամանակ մը հասաւ մօտ 200,000ի։

Թէ այդ Թիւէն որքան պակասած է այժմ՝ ցրուելով ուրիշ շրջաններ, չենք կրնար որոշապէս ըսել՝ չունենալով մեր ձեռքի տակ արժանահաւատ նոր տեղեկութիւններ։ Սակայն, հիմեր ուղնինք կարծելու, որ այդ Թիւը շատ պակասած չէ։

Ըստ «Մուրճ-Մանգադ»ի՝ ամբողջ Հիւսիսային կովկասի մէջ այս տարուայ սկիզբը եղած է 2345 հողագործուկ հայ ընտանիք կամ 10,432 հոգի։

Սակայն, աւելի ուշագրաւ է այն *եղանակը*, որով խորհրդային հողային վարչութիւնը կ'աշխատի «տեղաւորել», բայց աւելի ձիշդը՝ ցրուել այդ հողագործուկ հայ գաղթականները։

Ակներեւ է, որ խորհրդային իշխանութիւնը կ'ուզէ ղրկել անոնք հոն, ուր «ազատ հող» կայ, իսկ աւելի ձիշդը՝ հոն, ուր ինքը յարմար կը տեսնէ։ Մինչդեռ իրենք՝ գաղթականները կը հրաժարին երթալ իրենց ցոյց տրուած վայրերը եւ ստանալ իրենց խոստացուած հողը... Թիւրքմենիստանի մէջ։

«Խորհրդային «բարեխնամ» կառավարութիւնը հողագործներու բեռէն կ'ուզէ ազատիլ միայն՝ քշելով զանոնք ուր որ կարելի է, առանց մտահոգուելու, սակայն, այդ գաղթականներու յարմարութիւններով, ցանկութիւններով եւ շահերով։

«Ազգային եւ նոյնիսկ հակազգային մտայնութիւն ու ձգտումներ ունենալով՝ խորհրդային կառավարութիւնը ոչ միայն չուզեր կեդրոնացնել, մէկ կամ մէկ-երկու տեղ համախմբել միեւնոյն ազգին ցրուած բեկորները, այլ, ընդհակառակը, ամէն ձիգ կը թափէ զանոնք աւելի եւս ցրուելու, որպէսզի աւելի եւս դիւրանայ ազգային խնդրի «պրոլետարական լուծումը» կամ «պրոլետար մեծ յեղափոխութեան» յաղթանակը։»

«ԼՔԵԱԼ» ԳՈՅՔԵՐՈՒ ԱԻԱՐԸ

Գաղթականներու գետեղման Պոլսոյ տնօրէնութիւնը ասկէ առաջ բողոքած էր պատկանեալ իշխանութեան մօտ, թէ պէտք եղածին չափ կալուած չունի։ Այս պատճառով, «լքեալ» գոյքերու վարչութիւնը որոշած է գետեղման տնօրէնութեան տրամադրութեան տակ դնել հայերու եւ Յոյներու լքեալ կալուածներուն մէկ մասը։

Ասկէ զատ, հրահանգ տրուած է որ ձախողին Յոյներու այն «լքեալ» գոյքերը որոնք եա չեն կրնար վերադարձուիլ։ Այս կերպով կալուածներու վաճառումը, որ ասկէ առաջ դադրեցուցած էր, պիտի սկսի դարձեալ։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱԿԱՔԷՄԱԼԱԿԱՆ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԻՒՆԸ ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՄԷՋ

Սեղանաւորական *Սան Ժիլ* Թերթը Օգոստոս 19ի Թիւին մէջ կը հրատարակէ Պոլսոյ մամուլը Թղթակիցին հետեւեալ նամակը.—

Պէտք չէ վստահիլ Թուրքիոյ երեւութական հանդարտութեան վրայ։ Ըսմէթ փաշայի արդիական բարեկործութիւները Հանրապետութեան դէմ ցցած են իսլամ ժողովրդական զանգուածը, մասնաւորաբար Արեւելեան Նահանգներուն մէջ։ Ներկայ վարչաձեւի հակառակորդները լայնօրէն կը շահագործեն իրերու այս վիճակը։ Անոնց Թիւը մեծ է. Մուսթաֆա Քէմալի եւ Ըսմէթ փաշայի դահլիճին բոլոր հակառակորդները, եւ Հանրապետութեան բոլոր Թշնամիները անոնց հետ են։ Ուստի, պատերազմ մը ժողովրդականութիւն չպիտի ունենար, մանաւանդ որ սպաները իրենք ալ դժգոհ են։

Եւ սակայն Էնկիւրիի կառավարութիւնը անհրաժեշտ բոլոր միջոցները ձեռք առած է ընդդիմադիրները բնաջնջելու համար։ Նոր Խորհրդարանը միայն ազգայնական երեսփոխաններ պիտի ունենայ եւ վարչական գործերէն պիտի հանուին բոլոր կասկածելի տարրերը։

Երկու ծանր խնդիրներ կան այսօր Թուրքիոյ առջեւ։ Պէտք է քանդել նախկին խալիֆա Աբտիւլ Մէճիտի կուսակիցներուն գործունէութիւնը եւ արտասահման ապաստանած ընդդիմադիր պետերու մեքենայութիւնները։

Աբտիւլ Մէճիտ Նիս կը բնակի, նախկին վարչապետ Րէուֆ պէյ եւ Թեւֆիկ Իսմայիլ Հաքքը փաշա, զինուորական պիտոյից նախկին նօտքէնը, կկոցի պէս կ'երթեւեկեն Հռոմ, Փարիզ եւ Լոնտոն ։

Ըսմէթ փաշա Յալք կուսակցութեան ամէնէն կարեւոր անդամները խորհրդաժողովի մը հրաւիրեց, որոշելու համար թէ ի՛նչ դիրք պէտք է բռնէ եւ ի՛նչ միջոցներ ձեռք առնել։ Ներկաներուն տուաւ տեղեկութիւններ, զորս կրցած էր քաղել, շնորհիւ Փարիզ բնակող անձնուէր գործակալի մը։ Իր զեկոյցէն վերջ, խորհրդաժողովը որոշեց կազմել Յալք կուսակցութեան անդամներէն բաղկացած մասնաւոր յանձնախումբ մը, որուն պաշտօնը պիտի ըլլայ մօտէն հետեւիլ վերոյիշեալ տարբերու գործունէութեան եւ կուսակցութիւնն ու կառավարութիւնը տեղեակ պահել։

Յիշեալ յանձնախումբին կողմէ պաշտօն յանձնուեցաւ Պերլինի, Պրիւքսէլի եւ Փարիզի դիւանագիտական սուրհանդակ ճէվատ Րէֆիքի՝ հետեւիլ ընդդիմադիրներու եւ նախկին խալիֆայի կուսակիցներուն գործունէութեան։ Րէֆիք պէյ ընդարձակ տեղեկատու սպասարկութիւն մը կազմակերպած է՝ յիշեալ կուսակցութեանց ուշադրաւ դէմքերու գործունէութիւնները հետապնդելու համար։

Նոյնպիսի պաշտօն մը յանձնուեցաւ ճէմալ Հիւսնի պէյի Գերմանիոյ մէջ, եւ Սարաճ օղլու Մէհմէտ Շիւքրի պէյի՝ Պալքաններու մէջ։

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ ԱՌՏՈՒ ՍԱՔՔՕ ԵՒ ՎԱՆՑԷԹԻ ԵԼԵԿՏ. ԱԹՈՌԻ ՎՐԱՅ ՊԻՏԻ ՆՍՏԻՆ

Մասաչուսէց նահանգի վերագոյն դատարանը Ուրբաթ օր մերժեց վերաքննութեան ենթարկել Սաքքօ-Վանցէթթի դատը, ինչպէս կը պահանջէին մահապարտներուն փաստաբանները։ Բացի վերաքննութենէն, դատարանը մերժեց նաեւ զանոնք փրկելու կամ մահապատիժը յետաձգելու համար ներկայացուած բոլոր խնդրանքները։ Այնպէս որ, եթէ ոեւէ արտակարգ միջամտութիւն չպատահի, Սաքքօ և Վանցէթթի ելեկտրական աթոռին վրայ պիտի նստին երեքշաբթի առաւօտ կանուխ։

Երբ Վանցէթթի իմացաւ գերագոյն դատարանի որոշումը, ջղային նոպայի մը ենթարկուեցաւ, գլուխը իր խցիկի պատերուն զարկաւ եւ բողոքի անկապակից բացագանչութիւններ ըրաւ։ Ինքնիր՛էն ելած, հրամայեց որ անթել հեռաձայնի գործիք մը դրուի իր խցիկին մէջ, որպէսզի ամբողջ աշխարհի ուղղուած կոչ մը ընէ՝ զիրենք փրկելու համար։ Իսկ Սաքքօ վճիռը լսելով հանդարտօրէն ըսաւ. «Կը սպասէի ատոր։ Կ'ուզեմ նամակ մը գրել զաւկիս»։

Կէսօրէն վերջ երկու դատապարտեալները կրկին փոխադրուեցան մահապարտներու խցիկը, ուր խիստ հսկողութեան տակ պիտի պահուին մինչեւ երկուշաբթի կէս գիշերէն վերջ, երբ ելեկտրական աթոռին վրայ պիտի նստին։

Երբ վճիռը իմացուեցաւ, Պոսթըն կրկին սկսաւ ալեկոծուիլ. ժողո ուրդը փողոցները ինկաւ բողոքելու համար, սակայն անմիջապէս ոստիկաններ եւ զինուորներ գրաւեցին գլխաւոր փողոցները և ամբոխը ցրուեցին։

Գրգռութիւնը մեծ է նաեւ Փարիզի համայնավարական շրջանակներուն մէջ։ Երկկ գիշեր քսան տեղ բողոքի միթինկներ գումարուեցան։ Այսօր ալ մեծ ցոյց մը ծրագրուած է Փրէ-Սէն-Ժէրվէյի մէջ։ Ուրբաթ կէսօրէն ի վեր զինուորական եւ ոստիկանական զօրաւոր շղթայի տակ առնուած է Փարիզի ամերիկեան դեսպանատունը։ Նմանապէս եւ միւս գաւառներուն մէջ եւս ցոյցեր կր կատարուին։ Պերլինէն, Լոնտոնէն եւ ուրիշ մեծ քաղաքներէ հասած լուրեր նոյնպէս ցոյց կուտան թէ ժողո-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ 4. էջ)

ՆԱՐԵԿ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆԻ ՄԱՀԸ

Մուրիոյ թերթերը կը հաղորդեն մահը ընկեր Նարեկ Աբրահամեանի, 28 տարեկան երիտասարդ հասակի մէջ։ Ողբացեալը Բաքւոյ Ինքնավար Հանրապետութեան Արդարադատութեան Ժողովրդական Կոմիսարն էր Ազրպէյճանի։ Ընկ. Նարեկ Աբրահամեան կը վայելէր Անտիոքի սանճաքի բոլոր ազգաբնակչութեանց անխտիր յարգանքն ու համակրանքը։ Վերջերս անողոք հիւանդութիւն մը ստիպած էր զինքը Լիբանան Համանայի ապաքինարանը երթալ դարմանուելու համար, սակայն հոգի կարօտ ու ժողովուրդի սէրը, անձնուէր գործիչը քաշեցին դէպի հայրենի տուն՝ Սուէտիա, ուր մահը չուշացաւ փակել իր աչքերը ատ յաւէտ։

Յարգա՛նք իր յիշատակին։

ԹՈՒՐՔ ԱՂՋԻԿՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ Թուրք կիներուն կենսակցութեան նախաձեռնութեամբ կազմուած է «Երիտասարդ աղջիկներու բոյն» անունով միութիւն մը։ Միութեան անդամ կրնան ըլլալ տասներեք տարեկանէն մինչեւ քսաներկու տարեկան Թրքուհիները։ Քսաներկուերորդ տարիքը լրացնող անդամ մը իրաւունք կ'ունենայ առանց մասնաւոր արարողութեան անդամակցելու Կանանց ընկերակցութեան։ Միութեան ծրագիրն է «երիտասարդ աղջիկներու ընկերային պարտականութիւններն ու դիրքը ճանչնալ ու ճանչցնել»։

ԴԱՐՁԵԱԼ ՁԷՍԹԸՐԻ ԽՆԴԻՐ

Միլլիյէթ կը գրէ Թէ Թուրք կառավարութիւնը *Պանքա Քոմերչիալէ Իթալիանօ*էն կը պահանջէ վճարել այն 50,000 ոսկին, որ Ֆէնըրտի կողմէ պահ դրուած էր դրամատան մէջ, իբրեւ երաշխաւորագին Ձէսթըրի պայմանագրութեան։ Ձէսթըրի փոխանորդը Ֆէնըրտի մինչեւ հիմա երեւան չէ եկած։ Իսկ դրամատունն ալ կառավարութեան կը պատասխանէ Թէ, պայմանագրին համաձայն, դրամը պիտի յանձնէ միայն այն ատեն, երբ Թրքական դատարան մը քննէ խնդիրը եւ որոշում մը տայ։

կը սպասուի դատին։

ԵՐԿԻՐԸ ՆՈՐԻՑ ՇԱՐԺԵՑԱՒ

Լոնտոնէն կը հեռագրեն Թէ շաբաթ լուսնալիք գիշերը երկրաշարժի ցնցում մը գծեց Քիւի շարժակայանը։ Դեռ յայտնի չէ Թէ երկրաշարժը ո՛ր երկրին գլխուն ձիւն բերաւ նորէն, միայն երկրաշարժին պատահած տեղը Լոնտոնէն 9.000 քիլոմէթր հեռու է ։

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՒ ԳՈՐԾԱԴՈՒԻԼԸ

Կիլիկիոյ երկաթուղիները շատ անկանոն կը գործեն եւ Ատանայի գիծին վրայ խուովութիւնները կը շարունակուին։ Մամուրէի կայարանին մէջ պաշտօնեայ չկայ եւ շոգեկառքը գիծէն ելաւ, երբ ընկերութիւնը օգնութեան համար, ուրիշ շոգեկառք մը ձամբայ հանեց, Թուրք գործաւորներուն կիները խումբով պաուկեցան գիծին վրայ, արգիլելու համար։ Ոստիկանները ջրհոսներով Թրջեցին զանոնք, օգուտ չըրաւ։ Վերջապէս կարելի եղաւ հաստոցել եւ հեռացնել, ընկերութիւնը Հալէպի գիծէն նոր բանուորներ բերաւ, բայց անոնք ալ մրացան բանւորներուն։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ շարժանկարի սեռւտիոներուն համար 52,000 ոսկեդրամ դուրլի արժէքով կազմածներ գնուեցան Ֆրանսայի մէջ, կ'ըսէ «Լէքսէլսիօր»։

ՍԱՀՄԱՆԱՓԱԿՎԱԾ ՎԱՃԱՌՔԻ ՄԵՋ

Իրավունք ունի ասելու,— մտածեցի ես,— որ ինձ համար ոչ մի վաճառական չի կարող ավելի հետաքրքրական լինել, քան ինքս եմ ինձ համար։ Ես ինձ համար ամենամեծ առեղծվածն եմ։ Ես ինձ համար ամենամեծ հետաքրքրությունն եմ ներկայացնում։ Ես ինձ համար ամենամեծ հանելուկն եմ։ Ես ինձ համար ամենամեծ խնդիրն եմ։ Ես ինձ համար ամենամեծ ռեբուսն եմ։ Ես ինձ համար ամենամեծ ցանկությունն եմ։ Ես ինձ համար ամենամեծ ցանկությունն եմ։ Ես ինձ համար ամենամեծ ցանկություն

ՀՈՑՍԿ ԺՈՂՈՎՈՒ ՎԴՎԱԾՈՎԱԿ

ՀՈՒՅՍԻՓՅԱՆ

ՍԱՐԳԻՍ ՀԱՅՐԻԿԻ

(3) Սող— Հօշին։

Ա.

Ցերեկն էլար Լիսեռի վրա,
Ցերեկն էլար Լիսեռի վրա,
Ցերեկն էլար Լիսեռի վրա,

վրդական զայրոյթը մեծ է եւ այսօր ծանր միջադէպերու կը սպասուի։

Վանցէթթիի փաստաբանը կը յայտարարէ թէ վերջին անգամ երբ բանտին մէջ տեսաւ զայն, արդէն խենդութեան նշաններ ցոյց կուտար։ Իսկ Սաքքօ մէկ ամսուան ծոմապահութենէ վերջ, բոլորովին ծիւրած է։ Վանցէթթիի քոյրը Լուիճիա Նիւ Եօրք հասաւ Ուրբաթ օր, երբ արդէն Գերագոյն Դատարանի վճիռը տրուած էր։

Փաստաբան Արթըր Հիլ վերջին գերագոյն փորձ մը կ'ընէ մահապարտները փրկելու համար։ Արդէն Ուաշինկթըն գացած է Դաշնակցային Գերագոյն Դատարանէն խնդրելու որ դատին վերաքննութիւնը հրամայէ։ Կը կարծուի թէ այս վերջին փորձն ալ ի զուր պիտի ըլլայ։

*** Սոֆիայի մէջ ռումբ մը պայթեցաւ պարտէզէ մը, որ կը գտնուի Ամերիկեան դեսպանատան և եմտական նախարար Մոլլոֆի տան միջեւ։ Զոհ չկայ, վնասներն ալ աննշան են։

կեցցէ ազատութիւնը...

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ կէփէուին բոլոր գրասենեակներուն մէջ Զեկայի պետ Մէնժէնսքիի ստորագրութեամբ ազդեր փակցուած են պատերուն վրայ, որով արտասահման մեկնող բոլոր սովետական քաղաքացիներուն կ'արգիլուի յարաբերութեան մտնել ռուս տարագիրներուն, նոյնիսկ անոնց մօտիկ ազգականներուն հետ։

Ասկէ զատ արտասահման գտնուող սովետ կառավարութեան իւրաքանչիւր հպատակ պէտք է արձանագրուի խորհրդային դեսպանատան կամ պատուիրակութեան մօտ, տալով իր ճիշտ հասցէն եւ անունները այն բարեկամներուն, որոնց կը յաճախէ։

Ընդդիմադիրներն Ուկրայինայի մէջ

Ուկրայինայէն հասած լուրերը հետզհետէ մտատանջութիւն կը պատճառեն։ Ներկայիս երեք հակառակորդ խումբեր կը կռուին խորհրդային կառավարութեան դէմ։ Առաջին խումբը կը պահանջէ ուկրայնական անկախ հանրապետութեան մը ստեղծումը, երկրորդը՝ կազմուած է սպիտակ Ռուսերէ, որոնք կատաղի պայքար մը բացած են պոլշեւիկներուն դէմ, երրորդը՝ վերջապէս կը բաղկանայ կոմունիստ կուսակցութեան ընդդիմադիրներէն։

Ռուսիա կ'արտածէ՞ թէ կը ներածէ

Աշխատանքի եւ Պաշտպանութեան խորհուրդին մէջ առեւտրական գործավար Մ. Կոյեան Ռուսիոյ հիմա նիւթերուն արտածման ու ներածման մասին զեկոյց տալով, ըսաւ.

— *Հիմա նիւթերու խնդիրը կապ ունի արտածման ու ներածման հարցին հետ։ Պատերազմէն առաջ աւելի շատ հիմա նիւթ կ'արտածէինք քան կը ներածէինք, մինչ այժմ հակառակն է որ տեղի կ'ունենայ։ 1925-1926ին ներածեցինք 87 միլիոն րուբլիի հում նիւթ աւելի՝ քան մեր արտածումը։ 1926-1927ի ընթացքին, արտասահմանէն ներածեցինք 157 միլիոն րուբլիի հում նիւթ աւելի՝ քան մեր արտածումը։ Մեր արդիւնաբերութեան զարգացման և արտածումի շահերը մեզի կը պարտադրեն միջոցներ ձեռք առնել, աւելցնելու համար մեր հում նիւթերը։*

Մասնաւոր ուշադրութիւն պէտք է դարձնել նաեւ երկրագործական ճարտարարուեստին զարգացման, մասնաւորապէս գիւղացիական տնտեսութեան, սորվեցնելով արհեստական պարարտացումի մեթոտները։ Անհրաժեշտ է դարձեալ բարւոքել տուրքերու խնդիրները և ջնջել անամնաբուծութեան զարգացման արգելքները։

*** Վիճակագրութեան մը համաձայն, անցեալ տարի Ռուսիա տուած է 1 միլիառ 101 միլիոն րուբլիի արտադրութիւն, իսկ գալ տարի կը նախատեսուի, 1 միլիառ 126 միլիոն րուբլի։

Հանքածուխը 1913ին կը հասնէր 28,3 միլիոն թոնոյի, 1927-1928 տարուան ընթացքին կը նախատեսուի 33,5 միլիոն թոնս։

Պիտի արտահանուի 12 միլիոն թոնս քարիւղ։ Բամպակի արտադրութիւնը պիտի հասնի 357 հազար թոնոյի։ Երկրագործական մեքենաներու շինութիւնն ալ բարձրանալով պիտի հասնի 132 միլիոն րուբլիի։

Ծաւիր կացութիւն Չինաստանի մէջ

Ազգայնականներու վերջին նահանջէն յետոյ ընդհանուր շփոթութիւն մը կը տիրէ Նանքինի շրջանին մէջ։ Հարաւային բանակին գինուորները, փոխանակ Նանքինի պաշտպանութեան մասին խորհելու, սկսան թալել ու կողոպտել քաղաքը, որ տակնուվրայ եղած է։ Գինուորները չեն հնազանդիր սպաներուն ու կը շարունակեն կողոպուտը։

Քանթոնի մէջ ձերբակալուեցան 68 կարմիրներ, որոնք ամբաստանուած են իբրեւ խռովարար և մահնիչ։

Մոսկուայի մէջ Օգոստոս 25ին պիտի գումարուի ժողով մը, որուն պիտի մասնակցին կարմիր բանակին հրամանատարները, գործավարները, քաղաքական պիւրօն եւն.։

Խորհրդաժողովին մէջ պիտի քննուի քաղաքական և գինուորական այն նոր ճամբան, որուն պիտի հետեւի սովետ կառավարութիւնը Չինաստանի մէջ։ Ժողովը պիտի տեւէ երկու օր։

Անգլիական մեծ ռազմախոհները

Ինչպէս գրեցինք, Սալիզպըրիի դաշտին վրայ տեղի կ'ունենան Անգլիոյ «մեքենաշարժ» բանակին ռազմախոհները։ Մեքենաշարժ բանակին մէջ գինուորները մտած են բժժոժակառքերու մէջ, որոնք զանազան տեսակ են։ Պաշտպանողական բանակը կը բաղկանայ հսկայ զրահակառքերէ, բոլորովին նորահնար, իսկ յարձակողական բանակը՝ փոքրիկ հրասայլերէ, չափազանց արագաշարժ։

Այս հրէշային մեքենաներու թափօրը կը հպատակէր նշաններու եւ անթելի հրամաններու, զոր կուտար մասնաւոր զրահակառք մը, մինչդեռ օդէն նաւատնակները –կը ռմբակոծէին անընդհատ։ Ռազմափորձը այնքան իրական էր, որ հսկայ ամբոխ մը դիրք բռնած կը դիտէր հետաքրքրութեամբ։

ՓԱՆԿԱԼՈՍԵԱՆՆԵՐՈՒ ՆՈՐ ՇԱՐԺՈՒՄԸ

Փանկալոսի կուսակիցներէն խումբ մը սպաներ կրկին ըմբոստացան, սակայն կարելի եղաւ զսպել։ Հրամանատար Փաուակոփուլոս եւ Ա.Թէնքի հետեւակ զօրագունդէն 35 սպաներ զադրի ժողովներ կը գումարէին ապստամբութիւն մը պատրաստելու համար։ Սպայ մը մատնեց եւ Ուրբաթ լուսնակիւք գիշերը ձերբակալուեցան։

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ ՆՈՐ ԳՈՐԾԸ
"ԻՄ ԳԻՐՔԸ,,
ԳԻՆ 20 ՖՐԱՆՔ

320 էջ։ կը գտնուի *Յառաջի* խմբագրատունը, պալենց գրատունը, տպարան Navarre, 5 Rue des Gobelins, Paris եւ Գ. Շահլամեանի վաճառատունը 15 Rue Longue des Capucins, Marseille.

Զ. Ո. Մ.ԵԱՆ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍԸ

Այսօր կիր. առաւօտ ժամը 10ին Meudonի գեղեցիկ անտառին մէջ

Երգ, նուագ, պար, անակնկալներ եւն.։ Պիւֆէ.— Խմիչք եւ մրգեղէններ կը մատակարարուին մատչելի գիներով ճաշարանապետ Պ. Նաւասարեանի կողմէ։

Invalidesի կայարանէն առնել ելեքտրական թրէնը եւ իջնել Meudon-Val-Fleury.

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Ազբիւր Մերոբ խումբի ընկերական ժողովը այսօր Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին, 26 Rue Blanqui, K. Bicêtre (Seine).

Հ. Յ. Դ. Ալֆօրվիլի Սարգիս Մինասեան ենթակոմիտէի դասախօսական ժողովը այսօր Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին։

Հ. Յ. Դ. Կրասի Քրիստափոր ենթակոմիտէի ընկերական ժողովը վաղը Երկուշաբթի. բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է. ներկայանալ անդամատեարներով։

Հ. Յ. Դ. Լիոնի «Կուկունեան» խումբի ընդհանուր ժողովը 25 Օգոստ. Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը։ Ներկայանալ անդամատեարներով։

Պէլճօրի Կէվէրէկցիներու հայրենակցական միութեան ընդհ. ժողովը այսօր Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին Caserne Offmont, կարեւոր օրակարգ, անդամներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹ

ՍՏԱՑԱՆ Ֆ

ԼԱՆՔՈՒԴ, Գ. Ս.— 70 ֆրանք։
ԼԻՈՆ, Գործ.— 373.80։
Վ.Ո-Ա.Ն-Վ.ԵԼԷՆ, Մ. Գ.— 35։
ՆԻԿՈՍԻԱ, Կ. Թ.— 2 անգլ.։
ՍԷՆ ԼՕՒԷՆ ՏԻ ՎԱՒ, Յ. Տ.— 140 ֆրանք։
ՔՕՆՍԹԱՆՑԱ, Գործ.— 630։
ՄԱՒՐՔ, Մ. Տ.— 15.50։

ԿԸ ՓՆՏՌՒԻ

— կը փնտռեմ եղբայրս Գրիգոր Աւետիսեանը որուն մէկ տարիէ ի վեր Haute Loire նահանգը ըլլալը հաստատուած է։ Գրել փանոս Աւետիսեանի, 120 Rue Colombes Asnières (Seine).

— Ովաճըգ գիւղէն տիկ. Սըբբուհի Չինօեան, որ իր մկրտիչ զաւակով Սալին գիւղը կը գըտնուի, կը փնտռէ իր հօրաքրոջ զաւակները վահան, Ագրիպաս եւ Թաքուտ վարդերեսեան, իրենց մայրը տիկին Էլմոնիա վարդերէսեանը եւ իրենց հայրը, որ Պրուսացի է եւ Պոլսոյ Թաշ խանէն եկած եւ փարիզ հաստատուած ըլլալը կը կարծուի։ Իմացնել՝ Sourpouhi Tchinoian, Société Cotonnière du Sud-Est, Savines (Hautes Alpes).

— կը փնտռեմ եղբայրս Պրուսայի մեծ նոր գիւղէն վահէ Բարունակեան որ տարի մը առաջ ցունաստան կը գտնուէր, իմացնել՝ մկրտիչ Բարունակեանի՝ 5 Rue Capitaine Fairbeer Issy - les - Moulineaux (Seine) France.

կը խնդրուի ցունաիայ Թերթերէն արտատպել։

«ՖԷՊԻՈՍ»Ը ԺՐՆԵԻ ՄԷՋ

Կը տեղեկանանք թէ ծանօթ լուսանկարիչ Յակոբ Մէմէրճեան (Photo Phébus) հայ սրբերու հայրիկ Պ. Բրաքթ-Պոնարի հրաւէրով ժընեւ մեկնած է լուսանկարելու համար Պընեէնի և Ժընեւի հայ վարժարաններու աշակերտները։

ԱՅՍՕՐ հրապարակ եկաւ «Լուսաքաղ»ի հրատարակը։ Դիմել՝ Vahram Sévouni 5 Ave. Quihou, Saint Mandé (Seine).

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵՂԱՒ

«Լուսաքաղ» մատենաշարէն

ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻԻ

ԱԼՊՕՄԸ (ՀԷՔԵԱԹՆԵՐՈՒ)

40 էջ ԳԻՆ 3 ՖՐԱՆՔ

եւ

ՀԱՐՈՒԱԾՔ

Հեղ. ԱՆՏՈՆ ՉԵՀՈՎ

Թարգ. Վ. ՍԵՒՈՒՆԻ

40 էջ ԳԻՆ՝ 3 ՖՐԱՆՔ

ՓՕՍՏԻ ԾԱԽՔ ՉԿԱՅ

Դիմել՝ Vahram Sévouni 5 Av. Quihou, Saint-Mandé. (Seine), *եւ «Լուսաքաղ»ի գործակալներուն։*

ՖՐԱՆՍԵՐԷՆ ԴԱՍԵՐ.—Ֆրանսերէնի հմուտ երիտասարդ մը խիստ դիւրաւսոյց ձեթոտներով եւ դիւրամատչելի պայմաններով ֆրանսերէնի դասեր կուտայ։ Դիմել 37 Rue de Sèvres, Clamart, Պ. Եսայեանի։

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ Աբեւելեան նոր գործաւորուհիներ։ Դիմել՝ I. PAPACHRISTO 44, Rue Fessart, Paris, 19 Métro Buttes-Chaumont.

DOCTEUR PROY
Ex - Interne des Hopitaux
Médaille d'argent
Տօքթ. Յ. ԽՈՒՊԷՍԷՐԵԱՆԻ
Աշխատակցութեամբ
Կը խնամէ ներքին, կանանց, մորթային, վէներական հիւանդութիւնները։ Բակալայնութիւններու (varices) հիմնական դարմանում առանց գործադրութեան։
Ամէն օր ժամը 10-12, եւ 2-8, Կիրակի եւ տօն օրեր 9—12։
142 R. DU FB. St. DENIS
Կառ տը լ'Էսթի մօտ,
Հեռաձայն՝ Nord 31—49։

ԱԿԱՄԱՆ

20 Օգոստոս 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.	
Սթերլին,	L. St.	124	02
Տոլար,	Dollar	25	50
Մարք (ոսկի) 100 Mark		607	25
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	12	84
Թրք. ոսկի	» or	107	20
Մէճիտիէ	Médjidié	9	20
Լէվա 100 հատ	Léva	15	80
Տրախմի	» Drachme	33	25
Լիր	» » Lire	138	75
Պելճ. ֆրանք	» Frc. Belge	71	50
Ջուից.	» Frc. Suisse	491	75
Լէյ 100 հատ	Ley	15	70
Չերվոնեց	(10 Roubles or)	128	—

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Ֆր. Ֆոնսիէ I Cr. Fonc. Eg.		3430	—
»	II »	2035	—
»	III »	1680	—
Ռումելի երկաթ.	Lots turcs	165	—

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris(10e)
Le Gérant : H. TEURNIER

ԲԱՑՈՒԱԾ Է
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՆՈՒՇԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՍԻՐԱԿԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ
ՍԷՆ - ՄԻՇԷԼԻ ՄԷՋ, 15 Rue de la Huchette
ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԱՆՈՒՇԵՂԷՆՆԵՐ
Թերթանուշ (պաքլաւա) անարատ կարագով.— Թելիսա (բատայիֆ), հում եւ եփած՝ առաջնակարգ ալիւրէ, Լօքում, Լօքում, Հելվա, կարկանդակ եւայլն։
Ապսպրանքները խնամքով կը կատարուին եւ տուն կը յանձնուին։
ԳԻՆԵՐԸ ԲՈԼՈՐԻՆ ՄԱՏՉԵԼԻ
ՓՈՐՁԵՑԷՔ ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

ՁԵՐՄԱԿ ՊԱՆԻՐ
Ֆրանսայի մէջ առաջին անգամ ձեռնարկուած ըլլալով երկար փորձառութիւնով ու խնամքով կը պատրաստենք լաւագոյն ձերմակ պանիրը։
S. VASSILIADIS
9 Rue des Consuls Tél. Manuel 12—84 Marseille
Ամէն քաղաքէ ապսպրանք կ'ընդունուի

ԿԱՇԻԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
TANNERIE DE LA DEULE
9 rue Charlot, Paris. Մէթրօ République, Tél. Archives 05—
Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում ամէն տեսակ կաշիներու, հրապարակի գինէն աժան
Աղտոտած ներբանցու կաշի,
Քուսիօն (կռնակի մասը) Ա. կարգի քիլօն 32, 34, 3
Բ. կարգի քիլօն 24, 26, 28, Գ. կարգինը 20, 22 ֆրանք
Քօլէ (վերի մասը) 14, 16, 18 ֆրանք
Ֆլան (կողի մասը) 14, 15, 16 ֆրանք
Մասնաւոր զեղչ հայ կօշկակարներու։ Կը խօսուի հայերէն եւ թուրքերէն։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻ՛Ւն, ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻ՛Ւն,
Ամենք որ կ'ուզեն հայրենիքը յիշելով ապուխտ եւ յուշ ուտել, Թող դիմեն ծանօթ կեսարացիին՝
A. ALAGUEUZIAN, Chemin de Covelle par Allauche Marseille
Յաճախորդներու գոհացում տալու համար կ'ընդունի նաեւ քիլօի ապսպրանքներ։ Մաքուր գործ։ Չափաւոր գին։

ԲԺՇԿԱ-ՎԻՐԱԲԱԻԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺՈՒՄ
Տօքթ. ՍԷԹԵԱՆ
Téléphone: MARCADET 03-64 ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1900ին
38, Ave. St. Ouen -o- 20, rue Fauvet -o- PARIS (18me)
Մէթրօ NORD SUD: LA FOURCHE
Ընդհանուր հիւանդութիւններ, սեռամիզային, մորթի, ֆրանսախտ, շնչերակային, թոքի, ծննդաբերութեան եւ կանանց հիւանդութիւններ. վիրաբուժական գործողութիւն եւ գրկածներ, էլեկտրադարմանում եւ Ռ. Տառապայթ։
ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ
Ակռայի դարմանում, առանց ցաւի ակռայ քաշել 10 ֆր. արուեստական ճերմակ ակռայ 20 ֆրանք, ոսկի քուրան ֆրանքէն սկսեալ։
ԱՄԷՆ ՕՐ ՈՒ ԿԻՐԱԿԻ ԲԱՑ Է։

ՏԻԿԻՆ ԳՈՀԱՐ ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ
ԿԱՐՈՒՇԻ
12 Rue St. Sulpice Paris (6e) Métro Odéon
Փորձառու եւ մասնագէտ մանթոյի, գիշերանոց եւ ցերեկոյեան գուստաներու։ Կը պատրաստէ վերջին նորաձեւութեամբ Հագուստներ շատ արագ եւ խնամքով կատ։
Իսկ Կիրակի օրերը բացուած է մասնաւոր դասընթացք մը ձեւերու եւ կարի։
Կիրակի առաւօտ 9—12, եւ 2—5։ Անոնք որ կ'աշխատին եւ ժամ չունին, կրնան օգտուիլ։

Տօքթ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ
Նախկին բժշկապետ կարմիր խաչի հայկական հիւանդանոցի մասնագէտ ներքին, վէներա՛կան, միզասեռական հիւանդութիւններու։
Ամէն օր 5-7, կիրակի 9-12
Rue des Acacias 42, Métro Ternes-Etoile, Tél. Galvani, 9

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Տէր եւ Տնօրէն՝ **Տ Օ Ք Թ. Գ Ր Գ Ո Յ Ե Ա Ն**
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամ ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի գէտը կ'ընդունի Գ., Ե., եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քթի կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 12։ Կիրակի 9—12

ՍՏԱՑԱՆՔ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ
Հայերէն.— Թուրքերէն երգեր.— Թամպուրի ձէմ, Չիճաթ, Աշիր, Բայրաճիմ, Քէմանի Ատաթաս.թ, Թապուր, եւ շարքըներ, գեղչեալ գիներով։
Դիմեցէք՝ Արեւելեան նպարավաճառ Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆ
28, Rue Le Sage, PARIS (20e) — Téléphone : Ménil.
Métro Belleville : Tramway

Տ Օ Ք Թ. Լ. Գ Ր Ի Գ Ո Ր Ե Ա Ն
ՄԱՆԱՆԱՑԻՑ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
126, Rue du Faubourg St. Denis
Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04
Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—Կիրակի եւ տօն օրեր 9-12

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺՆԵԳԻՆ

	3 ամս. 6 ամս. Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ. 70 ֆ. 140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շ. 40 շ.
ԵԳԻՊՏՈՍ	» »
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ. 10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ. 200 ֆ.

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration
Խմբագրութիւն
208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 23 ՕԳՈՍՏՈՍ 1927

23 AOUT 1927

Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 421

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԵՐԱՆԵԼԻՆԵՐ...

Ի՜նչ քաղցր բան է աչքերը փակել իրականութեան առջեւ եւ անուշ երազներ տեսնել...։

Կարգ մը երանելի հրապարակագիրներ թաղուած են այսպիսի երազանքի մէջ — յուսահատ եւ անձիղ մարդոց վերջին ապաւէնը։

Հայաստանի ժողովուրդը, ամփոփուած սեղմ սահմաններու մէջ, ի շնորհս խորհրդային բարերարներու, գերեզմանային լուռ խաղաղութեան մը մէջ կ'ապրի։ Այս խաղաղութեան մեծապէս կը նպաստէ նաեւ «եղբայրական» ու «ժողովրդապետական Թուրքիան»։

Ու այս անուշ երազներու խաղաղութեան մէջ, Դաշնակցութեան Ամերիկայի Շրջ. ժողովի քաղաքական որոշումները առումբի պայթիւնի ներգործութեամբ՝ խուճապ մը կը ստեղծեն երազողներու մէջ։

Շրջանային ժողովը կը խօսի Հայաստանի սպառնացող վտանգի մասին։ Խօսքը կ'ընէ հայ ժողովուրդի ուժերուն եւ դիմադրական արժէքին, աւելցնելով որ հայ ժողովուրդը պէտք է համախմբուի միակ զօրաւոր կազմակերպութեան մը մէջ. բայց... ի՞նչ վտանգ... քանի կայ ու կը մնայ կարմիր բանակը...։

Վտանգը անոր մէջ է որ «Այդ վտանգը կասեցնելու միջոցներէն մէկը չէ Ռուսիոյ պաշտպանութիւնը ապահովելը (որուն դէս պատերազմ պիտի բանանք «ազատ, անկախ ու պատմական» Հայաստան պահանջելով)...» (Արեւ)։

Աւելի սարսափելին։ Այդ որոշումներուն մէջ սպառնալիք կայ անոնց դէմ, որ չպիտի ուզեն «համերաշխ գործակցութեան համազգային կառքին լծել հայկական բոլոր ուժերը։ Անոնք պիտի իյնան Դաշնակցութեան երկաթէ բռունցքին տակ...» (Արեւ)։

Առողջ բանականութիւնը եւ դէպքերու լուրջ տրամաբանութիւնը շատոնց խոյս տուած են երազողներէն, իրենց համար երէկի պատմութիւնը եւ այսօրուան իրականութիւնն ու դէպքերը գոյութիւն չունին, կայ միայն քաղցր- մշուշային երազ։

Հարցերու խորը մտնել եւ վերլուծել վտանգաւոր գործ կը համարեն անոնք, ի՞նչ պէտք կայ ատոր։ Մէկ խօսքով կը յայտարարեն թէ բոլոր վտանգները երեւակայութիւն են, իսկ եթէ վտանգ կայ, աւելի մեծ երեւակայութիւն է հաւատալ թէ՝ հայ ժողովուրդը իր ուժերով պիտի կրնայ դիմադրել։

Ու այս բոլորէն յետոյ անշուշտ Դաշնակցականները խելագարներ են «որ հայ ժողովուրդի— ան ալ միայն արտասահմանի մէջ— մէկ փոքր մասը կազմելով, հայ ժողովուրդի անունով Միացեալ ու Անկախ Հայաստան կը հետապնդեն, որ «պատճառ պիտի ըլլայ հայ արեան մինչեւ վերջին կաթիլը թափելու...։»

Այս մարդիկ քունէն ու թմբիրէն չեն արթննար, տեսնելու եւ համոզուելու համար թէ, մատնանշուած վտանգը, արդիւնք է այն բանին, որ, ոչ թէ մենք պատերազմ յայտարարած ենք ու կը յայտարարենք Ռուսիոյ (խորհրդային) դէմ, այլ ան է որ զինակցած ընկեր Քէմալի հետ, քանի մը տարիէ ի վեր պատերազմ յայտարարած է հայ ժողովուրդին դէմ։ Այս պատերազմի հետեւանքով է որ այսօր 700,000 Հայեր օտար երկիրներու մէջ կը թափառին։

Այս բոլորը չեն կրնար սթափեցնել երազողները, բաւական է որ իրենց անուշ երազները չխանգարուին եւ Հայաստանի այժմու լռութիւնը աղմուկի չփոխուի, հոգ չէ թէ անոնք լռութեան մէջ հալին եւ չքանան այս աշխարհէն։

Անոնք պէտք չունին իրենց հանգիստ քունը խանգարելու, պէտք չունին դատարկ աղմուկի ականջ դնելու, հայանուն համայնավարներուն խմբավայրէն կը հնչէ անուշ մեղեդի մը, որ առանց մեզի ալ մեր բախտը վճռելու պատգամը կու տայ։

Այս անգամ խաբեբայ Եւրոպայի հետ գործ չունինք, այլ պարկեշտ եւ ուղղամիտ քաղաքական շրջանակներու, խորհրդային եւ քէմալական կառավարութիւններու հետ...։

... «Հայ ժողովուրդի եւ գաղթականութեան տեղաւորման հարցերը պիտի կապուին սովետական միութեան ու նոր Թիւրքիոյ հետ։»

... «Այդ երկու ուժերն են որոնցից կախուած է, Թիւրքահայ գաղթականութեան հարցի արմատական լուծումը։ Սովետական միութիւնըիրվրա է վերցնելու գաղթականութեան տեղափոխութեան ողջ ծանրութիւնը, իսկ քէմալական Թիւրքիան, որ հակառակորդ է Համիդական ու երիտասարդ Թիւրքերի գործելակերպին... իր արեւելեան հողային մեծ ֆոնտէն բաժին պիտի հանէ Թրքահայութեան մնացորդներուն, որոնց զանգուածային ու անողոք տարագրութեան ու ջարդերու պատճառը եղած են, քէմալի իսկ խոստովանութեամբ, իր նախորդները՝ երիտասարդ Թիւրքերը։ (Գաղափար, Թիւ 80)։

Երկու կողմի այս երանելի երազողները պէտք չեն տեսներ ճշտելու թէ ո՛վ է պատասխանատուն միլլի շարժումի ընթացքին Կիլիկիոյ պարպումին ու կոտորածին, Իզմիրի հրդեհին ու ջարդին, Կարսի ու շրջաններու արիւնահեղութեանց, Թրքահայերու մնացորդներու աքսորանքին։

Այնու ամենայնիւ, այս երազանքներու մէջ ապրող երանելիներուն ծիծաղելի բացագանչութիւններն ու հրամցուած խաբուսիկ դեղահատերը պատճառ չեն կրնար ըլլալ, որ Դաշնակցութեան եւ՝ Ամերիկայի եւ՝ բոլոր տեղերու մարմինները բաց աչքերով չտեսնեն թէ ուկի՛ց կուգայ վտանգը եւ ի՞նչ պէտք է ընել անոր դիմագրաւելու համար։

Քունի մէջ երազողները թող հանգիստ ըլլան, Դաշնակցութեան պահանջած զոհողութիւնը եւ ցոյց տուած բռունցքը անոնց համար է միայն, որ բաց աչքերով այս աշխարհին մէջ կ'ապրին, կը զգան, կը խորհին ու կը տրամաբանեն, եւ ոչ թէ անոնց, որ յաւիտենական քունի մը բռնուած բաց աչքերով կ'երազեն։

Ա.

ՄԱՄՈՒԼ

ՈՒՐԲԱԹԻ ՏԵՂ ԿԻՐԱԿԻ

Եօնուս Նատի պէյ ճիւմհուրիյէթի մէջ թուելով Ուրբաթի դադարին անպատեհութիւնները, կ'ըսէ.

— «Եւրոպական դրամատուններ շաբաթ կէսօրէ յետոյ մինչեւ երկուշաբթի գոց են, որով Թուրքիոյ դրամատուններն ալ ստիպուած են այդ միջոցին լուրջ գործեր չընել։

«Այս պարագաները նկատի առնելով, Առեւտրական Սենեակը գրութեամբ մը առաջարկեց կիրակին ընդունիլ իբր դադարի օր։

«Եթէ կառավարութիւնն ալ համոզուի մատնանշուած անհրաժեշտութեան, այն ատեն նոր օրինագիծ մը կը ներկայացնէ Ազգ. ժողովին։

«Միւս կողմէ կառավարութիւնն ալ գործեր եւ յարաբերութիւններ ունի Եւրոպայի հետ, եւ անկասկած նկատի պիտի ունենայ զանոնք դադարի խնդիրը քննած ատեն։

«Եւ ոեւէ անպատեհութիւն չկայ կիրակին ընդունելու մէջ։ կարելի է նոյնպէս փոխել կիրակիի անունը, եւ զայն Ուրբաթ կոչել։ Հաշիւ եղած է որ, 1927 դեկտ. 31ի օրը շաբաթ օրուան կը զուգադիպի։ Արդ, կարելի է օյէնք մը հրատարակել, եւ 1928ի առաջին օրը իբր Ուրբաթ ընդունիլ։ Այս ձեւով, միայն Ուրբաթը տեղափոխուած կ'ըլլայ, իսկ անունները նոյնը կը մնան։

«Միայն պզտիկ սրբագրութիւն մը կատարելու է, օրերու օտար անունները թարգմանած ատեն։»

ՊՈԼՍՈՅ ՌՈՒՍԵՐԸ

Ինչպէս գրած ենք, Պոլսոյ ճերմակ Ռուսերը մինչեւ փետր. 8 պիտի մեկնին Թուրքիայէն։ Այս առթիւ զինուցում կատարուած է նաեւ Ազգերու Դաշնակցութեան Պոլսոյ պատուիրակին, որ Ռուսերու խնդրով կը զբաղի։ Պոլիս հրատարակուող ռուսերէն թերթ մը, սակայն, յոյս կը յայտնէ թէ որոշումը պիտի փոխուի ու դեռ ատեն մը եւս թոյլ պիտի տրուի Ռուսերուն Պոլսոյ մէջ մնալու։ Թուրք թերթերը բացարձակապէս կը հերքեն այս հրատարակութիւնները եւ կը թելադրեն որ Ռուսերը չխաբուին ու իրենց պատրաստութիւնները տեսնեն, յետոյ յանկարծակիի չգալու համար։

ԱՄՈՒՍՆԱԼՈՒԾՈՒՄԻ ՄՐՑԱՆԻՇ

Միացեալ Նահանգներուն մէջ կարծես մրցում կայ ամուսնալուծում կատարելու։ 22 Նահանգներու հրատարակած կանոնաւոր վիճակագրութեան համաձայն, վերջին մէկ տարուան ընթացքին ամուսնալուծման պարագաները չորս անգամ աւելի շատցած են, բաղդատմամբ նախորդ տարուան թիւերուն, բարձրանալով 42,000էն 175,000ի։

Այս տարուան առաջին եռամսեային, ամուսնալուծումներու դատերը արդէն հասած էին 310,000ի։ Միայն Միչիկընի եւ Նէպրասքայի նահանգներուն մէջ ամուսնալուծումները աւելի շատ են քան ամուսնութիւնները։

ՁԻՒՆ ԿԸ ՏԵՂԱՅ

Նիւ Եորքէն կը հեռագրեն թէ ձիւն կը տեղայ քաղաքին վրայ։ Ամէնէն ծերուկ բնակիչն իսկ չի յիշեր որ ձիւն եկած ըլլայ Օգոստոսի մէջ քաղաքին վրայ։

** Իսկ Մոսկուայի մէջ հասարակածային տաք մը կ'ընէ։ Կիրակի (երբ Փարիզ անձրեւին տակ կը մսէր), Մոսկուայի ջերմաչափը հասաւ 50 աստիճանի։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Հայ մը զոհ Սաքքօ-Վանցէթթիի

Մարսիլիայէն Օգոստոս 21 թուականով կը հեռագրեն.—

Երէկ ժամը 22. 30ին ատեններ Վիքթոր Հիւկօ փողոցին մէկ սրճարանին մէջ Սաքքօ-Վանցէթթիի խնդրին առթիւ վէճ մը ծագեցաւ 31 տարեկան Սմբատ Գէորգեան (այլ անունով Միշէլ) անուն հայ բանւորի մը եւ անծանօթներու միջեւ։ Յանկարծ ատրճանակի ձայներ լսուեցան եւ Հայը գետին ինկաւ՝ ծանրապէս վիրաւորուած կռնակէն։ Անմիջապէս փոխադրուեցաւ Օթէլ-Տիէօ հիւանդանոցը, ուր մեռաւ քիչ վերջ։

Անծանօթ մարդասպանները յաջողեցան փախչիլ։

∴ Տեղական ուրիշ թերթեր ալ կը հաղորդեն այս լուրը, շեշտելով որ Գէորգեան սպաննուեցաւ Սաքքօ-Վանցէթթիի ի նպաստ կատարուած ցոյցերուն առթիւ ծագած կռուի՝ մը ընթացքին։

ՄԱՍԵՀԵԱՆ ԽԱՆ ԼՈՆՏՈՆԻ ԴԵՍՊԱՆ

Թէհրանէն կը հաղորդեն թէ պարսիկ Խորհրդարանի հայ երեսփոխան Յովհաննէս խան Մասեհեան հրաժարական տուաւ։ Ժողովը ընդունեց։ Պարսիկ երեսփոխան մը ցաւ յայտնեց այս հրաժարման առթիւ, միեւնոյն ատեն աւելցնելով թէ Յովհաննէս խան շուտով կարեւոր պաշտօնի մը պիտի կոչուի։

Քանի մը օր հազիւ անցած, արդէն յայտնի եղաւ որ հայ պատգամաւորը ինչո՞ւ հրաժարած էր։ Պարսիկ կառավարութիւնը, ուզելով աւելի ամրացնել իր յարաբերութիւնները Անգլիոյ հետ, որոշած էր Մասեհեան խանը Լոնտոնի դեսպան կարգել։ Եւ որովհետեւ երեսփոխան մը չի կրնար միեւնոյն ատեն պաշտօնեայ ըլլալ, հարկ եղաւ որ հրաժարի երեսփոխանութենէ։

Մասեհեան խան շատ ծանօթ եւ յարգուած անձնաւորութիւն մըն է Պարսկաստանի մէջ։ Ասկէ առաջ տարիներով դիւանագիտական պաշտօն վարած է, իբրեւ դեսպանատան խորհրդական։ Քաջ անգլիագէտ է, եւ ծանօթ՝ իբրեւ Շէյքսփիրի թարգմանիչ։ Ուրիշներ ալ հայերէնի թարգմանած են Շէյքսփիրի գործերը, բայց ոչ մէկը կրցած է Մասեհեանի չափ հարազատ ու գեղեցիկ թարգմանութիւն ընել։

Յովհաննէս խան շուտով կը մեկնի Լոնտոն, ուր արդէն լայն կապեր ունի քաղաքական շրջանակներու հետ։

Նոր յետաձգումի յոյսեր

Պոսթընէն հասած վերջին հեռագիրները յոյս կը յայտնեն թէ կառավարիչ Ֆուլլըր դարձեալ պիտի յետաձգէ Սաքքօի եւ Վանցէթթիի մահապատիժին գործադրութիւնը։ Մահապարտներու փաստաբան Արթըր Հիլ նամակ մը ուղղեց կառավարիչին յայտնելով թէ դատին վերաքննութեան համար դիմած է Ուաշինկթընի դաշնակցային գերագոյն ատեանին, հետեւաբար մինչեւ այս վերջինին վճիռ արձակելը պէտք է սպասել։ Կառավարիչը շաբաթ օր իր ամառանոցը մեկնած ըլլալով, Նամակը երկուշաբթի միայն պիտի կրնայ ստանալ եւ շատ քիչ ժամանակ պիտի ունենայ, վերջին պահուն յետաձգում մը հրամայելու համար։ Բացի այս դիմումէն, կը կարծուի թէ վերջին շաբաթներս աշխարհի բոլոր ծագերէն հասած բողոքի հեռագիրները եւս ազդած են կառավարիչին վրայ։

Կը յուսացուի նոյնիսկ որ Նախագահ Քուլիճ պիտի կրնայ միջամտել ի հարկին, ինչպէս Ուիլսըն ներում շնորհած էր 1917ին Քալիֆօրնիոյ Նահանգային ատեանին կողմէ մահուան դատապարտուած Մունէյի եւ Պիլինկսի։

Սաքքօի կինը եւ Վանցէթթիի քոյրը բանտին մէջ այցելեցին իրենց սիրելիներուն։ Օր. Վանցէթթի Պոսթընի կարտինալ օ'Քոննէլի դիմեց, խնդրելով որ իր եղբօր ի նպաստ միջամտէ կառավարիչ Ֆուլլըրի մօտ։

Ցոյցերը կը շարունակուին ամէն տեղ։ Ամերիկայի մեծ քաղաքներուն մէջ հսկողութիւնը աւելի եւս խստացուած է։ Բանտին շուրջ երեք շարք զինուորներ կը հսկեն, զինուած գնդացիրներով։ Կիրակի օր Փարիզի համայնավարները Սէնժէրվէի մէջ մեծ ցոյց մը կազմակերպեցին։ Անձրեւին պատճառաւ շատ բազմութիւն չկար։ Ոեւէ միջադէպ չպատահեցաւ։ Հավրի մէջ Նաւահանգիստի բանւորները կիրակի ցոյց մը ուզեցին ընել։ Թաղապետութիւնը արտօնած չըլլալով, ոստիկանները ուզեցին ցրուել բազմութիւնը։ Կռիւ ծագեցաւ, վիրաւորուեցան 20 ցուցարար եւ 5 ոստիկան։ Ցոյցեր կատարուեցան նաեւ Մարսիլիոյ, Նիսի, Նիմի, Ավինիոնի, Ռուպէի եւ այլ գաւառներու մէջ։ Լոնտոնի մէջ 12,000 բանւորներ հաւաքուեցան Հայտ-Փարքի մէջ կլասկօի, Պերլինի, Պրիւսէլի, Լիէժի, Բազալլանքայի եւն. մէջ միթինկներ եղան։ Արժանթինի եւ Մեքսիկայի մէջ բանւորները ընդհ. գործադուլ պիտի ընեն։

Մէկ միլիոն անպաշտպան մանուկ

«Ազգամ» կը գրէ թէ Թուրքիոյ մէջ կան մէկ միլիոն մանուկներ, բոլորն ալ անպաշտպան, եւ հանրային գթութեան կարօտ։ Միայն Պոլսոյ դպրոցներուն մէջ կան 10,000 տղաներ, որ մինչեւ չունին ամբողջ օրուան ընթացքին պատառ մը ուտելիք գտնելու։

Մանկապաշտպան ընկերութիւնը անցեալ տարի 80,000 տղոց

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԵՀՈՎԱՅԻՆ ՋԱՅՐՈՅԹԸ ՄԵՂՄԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Պուլկարիոյ Լովինիցա գիւղին մէջ երկարատեւ երաշտութեան պատճառաւ, ցորենի հունձքը, բանջարեղէններն ու պտուղները բոլորովին փճացած էին։ Գիւղին բնակիչները ատոր մէջ տեսան երկնային պատիժ մը եւ որոշեցին Աստուծոյ բարկութիւնը մեղմելու համար անոր ողջակէզ ընել իրենց մէջէն ամէնէն մեղաւորները։ Հաւաքուեցան գիւղին հրապարակը եւ մահուան դատապարտեցին երեք մեղաւորներ, որոնց առաջինը ապօրէն յարաբերութիւններ ունէր քենիին հետ, երկրորդը ծախած կաթին մէջ ջուր կը խառնէր, երրորդն ալ գիւղին երիտասարդներուն բախտախաղ կը սորվեցնէր։

Վճիռը գործադրուեցաւ անմիջապէս եւ տեղւոյն վրայ։

Իշխանութիւնները տեղեկանալով, ձերբակալեցին շատ մը մարդեր, որոնք պիտի դատուին իբրեւ մարդասպան։

ԱՒԵԼԻ ԲԱՐՁՐ ՔԱՆ ԷՅՖԷԼԸ

Պերլինի մէջ կը խորհին 1930ին բանալ շինութեանց տեխնիքական ցուցահանդէս մը, որ բաց պիտի մնայ ամբողջ 10 տարի։ Այս առթիւ գերման ճարտարագէտները ծրագրած են իրենց արտակարգ շինութեանց կարգին հիմնել աշտարակ մը, որ պիտի ունենայ 500 մեդր բարձրութիւն, Էյֆէլէն 200 մեդր աւելի բարձր։

ԳԵՏՆՈՒՂԻ ՄԱՆՇ ԾՈՎԻՆ ՏԱԿ

Հին է ծրագիրը Մանշի ընդծովեայ գետնուղիին, որ պիտի կապէ Ֆրանսան Անգլիոյ։ Բանակցութիւններն ու խորհրդակցութիւնները կը շարունակուին տարուէ տարի՝ գետնուղին, ճարտարապետական դժուարութիւններէ զատ, քաղաքական եւ զինուորական նշանակութիւններ ալ ունի՝ երբեմն զրոյց կը շրջի թէ կողմերէն մէկը հրաժարած է հետապնդելէ ծրագիրը։ *Քաւիպ*-*թալի* մէջ երեսփոխան Լը Թրօքէ այս մասին կը գրէ.—

«Եթէ ոմանք կը վախնան, որ գետնուղին Անգլիոյ պաշտպանութեան համար վտանգներ կը ներկայացնէ, թող մտածեն թէ բազմաթիւ միջոցներ կան, պաշտպանուելու համար արշաւանքի մը դէմ գետնուղիին ճամբով,— ջուրով ողողել, դադրեցնել մեքենաշարժ գործարանները Անգլիոյ մէջ, քանդել գետնուղիին ելքի միջոցները։

«Աւելի կարեւոր հարց մըն է զինուորական տեսակէտը։ Հարցը կը կայանայ ոչ թէ գետնուղիին դէմ պաշտպանութեան, այլ բուն իսկ գետնուղին պաշտպանելուն մէջ։ Որովհետեւ գետնուղիին կամարները, որոնք պիտի գտնուին ծովին յատակէն 30—35 մեդր վար, կրնան վնասուիլ ընդծովեայ ռումբերէն։

«Եւ սակայն կը յուսանք թէ անդրբաղկանտեան կողմը չպիտի յամառի ընդդիմանալ գետնուղիին շինութեան, որովհետեւ այս ճամբով պիտի մտերմանան ու իրարու կապուին երկու ժողովուրդներուն յարաբերութիւնները։»

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ վերջին ապստամբական շարժումին մէջ յանցաւոր կը նկատուի նաեւ Փանկալօսի կինը, որ դատի պիտի կանչուի հարցաքննիչ դատաւորին կողմէ։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ Քրէտի Ֆօնսիէի 15 Օգոստոսի վիճակահանութեան մէջ 50,000ական ֆրանք շահեցան հետեւեալ թիւերը.— 35,098 (1886ի պարտաթուղթերէն), 486,275 (1903) եւ 187,550 (1911)։

ՊԵՏԱԿԱՆ - ԳՈՒՅՔԱՅԻՆ ԿՈՊԵՐԱՏԻՎ ՀԱՄԱՐԿՈՒԹՅԱՆ ԳԵՂԱՐՎԵՍՏԱԿԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅՈՒՆ

ՍՍՀՄ

Ցուլիս 29—Օգոստ. 9 ԱՀԿԻ ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ՀԱՏՈՒԿ ՎԱՃԱՌՔՈՎ ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ Է ՄԱՍՆԱՃՅՈՒՂԵՐԻ ՄԵԾԱԾՈՒ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ

«Սովետական Հայաստան» հրատարակչության «Գրական թերթ» ամսագրի խմբագրությունը հրատարակում է, տպագրում և ամբողջ աշխարհում առաջին անգամ թարգմանաբար հրատարակում է Ռուբեն Դարբինյանի «Ռուսական ռեալիզմի պատմություն» մեծածավալ աշխատությունը, որի առաջին հատորը լույս կտեսնի 1938 թվականի հունվարին։

Ռուբեն Դարբինյանը ռուսական գրականության ամենաերիտասարդ պատմաբանն է։ Նա ռուսական գրականության պատմության ամբողջ դասընթացը կարդացել է Մոսկվայի համալսարանում։ Նրա ուսանողական տարիներին ռուսական գրականության պատմության

ՅՈՒՍԻՍ ԱՎԱՐՏԻ ՎԱԽՎԱՆԻՆ

ԵՎ ՈՒՐԻՇ ՄԱՐԴԻԿ ՄԱՐԴԱՍՊԱՆ

— Ես ... ինչ:

— Ուշադրություն դարձրեցիր, որ ամբողջ ժամանակ ես միայն ինձ էի նայում, ոչ մեկ ուրիշի:

— Ես ... ինչ:

— Ուշադրություն դարձրեցիր, որ ես միայն քեզ էի նայում

օգնած է։ Ուրեմն ոչ իսկ մէկ տամներորդը օգնութիւն կը ստանայ։ Թերթը կ'առաջարկէ ուժ տալ մանկապաշտպան գործին, եւ կը հրաւիրէ Թուրք հանրմները որ ոգեւորուին ու աշխատին այս ասպարէզին մէջ։

Պառակտումը Թիւրք Օճաղին մէջ

Անցեալ տարի, Թիւրք Օճաղներու տարեկան ընդհ. ժողովին մէջ բաւական աղմկալից վիճաբանութիւններ եղան կարգ մը անձերու Օճախին անդամակցութեան շուրջ. ի վերջոյ յանձնախումբ մը կազմուեցաւ եւ Էնկիւրիէն Պոլիս եկաւ քննութիւններ կատարելու։ Յանձնախումբը նախապէս երեք անձեր դուրս հանեց Օճախի անդամակցութենէն եւ քանի մը հոգի ալ, իբր պատիժ, զրկեց վարչական խորհուրդի ընտրութենէ։ Խնդիրը այս կերպով փակուած կը նկատուէր, մինչդեռ մաքրագործման յանձնախումբը, յետոյ, իր իրաւասութիւնը աւելի ընդարձակելով չորս հազարի չափ անդամներու անունները աւրեց տետրակէն, Օճախէն դուրս հանելով զանոնք։ Այս կերպով հազիւ երկու հարիւր անդամ մնաց Օճախին մէջ։

Այս որոշումը վաւերացուած էր Էնկիւրիի մէջ գումարուած 1926ի համաժողովին կողմէ. իսկ 1927ի համաժողովը մերժեց այս որոշումը եւ պահանջեց որ առանց պատճառի Օճախէն հանուած անդամները ընդունուին դարձեալ։

Հռենոսի ամբողջական պարպումը կ'ուզեն

Այս օրերուս, Մակտէպուրկի մէջ տեղի կ'ունենայ Հռենոսցիներու համաժողովը։ Կիրակի օր կատարուեցաւ հսկայ ցոյց մը, որ անթելով հաղորդակցութեան մէջ դրուեցաւ Պերլինի եւ ամբողջ Գերմանիոյ հետ։ Բազմաթիւ ճառեր արտասանուեցան։ Լուտվիկսհաֆէնի քաղաքապետը Վայս, իր ճառին մէջ ընդունելով հանդերձ որ գրաւման խիստ վարչաձեւը 1923էն ասդին բաւական մեղմացած էր, յայտարարեց թէ ասոր համար Ֆրանսացիները երախտագիտութեան արժանի չեն։ Անոնք կատարեցին պարզապէս իրենց պարտականութիւնը, համաձայն դաշնագիրին պահանջներուն։

Վայս, գնահատելով Ֆոն Քարտորֆի ճառը գրաւման դէմ, բսաւ թէ քանի մը հազար զինուոր պակսեցնելը ոեւէ կարեւորութիւն չունի։ Հռենոսցիները կը պահանջեն որ երկիրը պարպուի ամբողջովին, ինչպէս կը տրամադրէ Լոքարնօ։ Ակնարկելով Ֆրանսայի մէջ նախագծուած կարգ մը ծրագիրներուն, որոնց համաձայն Հռենոսի գրաւման եղանակը փոփոխութիւն պիտի կրէր եթէ Գերմանիա ընդունէր զանազան զիջումներ, Վայս զայրոյթով դէմ մրտայայտուեցաւ եւ բսաւ.

— Հռենոսեան երկիրներու ազատութիւնը, մեզի շնորհուած է Ֆրանսայի եւ Դաշնակիցներուն կողմէ։ Մենք կը խնդրենք կառավարութենէն, որ ոչինչ տայ փոխարէն։ Եթէ անոնք մերժեն տալ առանց փոխարինութեան, մենք կը նախընտրենք գրաւման վարչաձեւը մինչեւ 1935։

Այս ճառէն յետոյ, համաժողովը քուէարկեց բանաձեւ մը, խնդրելով կառավարութենէն միջամտել իր բոլոր ուժովը, փութացնելու համար հռենոսեան երկիրներու պարպումը։

Գերմանիա չճանչնար թուղթէ սահմանները

Գերման կարգ մը թերթեր կը գրեն թէ Եունկտէօյչէր Օրտէն (Երիտասարդ Գերմաններու Ընկերակցութիւն), որ ներշնչուած է տեւտոնեան ասպետներու հին կարգերու աւանդութիւններէն, ժողով կը գումարէ արեւելեան Փրուսիոյ մէջ։

Ընկերակցութեան պետը, Ֆլինտթ, այս առթիւ արտասանեց ճառ մը, պարզելով իրենց գուծունէութեան եղանակները։

— «Եունկտէօյչէր Օրտէն»ը հիմնուեցաւ ցոյց տալու համար թէ գերման ազգը չպիտի ճանչնայ այն «թուղթէ սահմանները» զորս գծած են դաշնագիրները։ Մեր գերագոյն նպատակն է գրաւել բոլոր այն հողերը, զորս կորսնցուցինք պատերազմին մէջ։ Եւ մեր Ընկերակցութիւնը կը հետապնդէ այդ նպատակին իրագործումը։ Մենք կը նկատենք խաղաղասիրութիւնը պարզ շատախօսութիւն, եւ միակ միջոցը, որ մեզ պիտի հասցնէ մեր նպատակներուն, պատերազմն է։

Գերման նաւատորմին վերակազմումը

«Թէկլիշէ Ռունտշաու» թերթը գոհունակութեամբ կը նկատէ որ գերման պատերազմական նաւատորմը հետզհետէ կը վերականգնի Վէրսայլի դաշնագիրին պայմանադրութեանց շրջանակին մէջ։

«Քարլսրուհ»էն Քիլի մէջ ծով իջած է, իսկ այս աշնան երկու նոր մարտանաւեր պիտի իջնեն Վիլհէլմսհաֆէն, երրորդ մը, «Քէօնիկսպէրկ» յածանաւը պատրաստ պիտի ըլլայ առաջիկայ ամառ։

Անթել եւ օդանաւի կայաններ Ժընեւի մէջ

Ներկայիս Ժընեւի մէջ կը գումարուի Ազգերու Դաշնակցութեան Թրանզիթի եւ հաղորդակցութեանց յանձնաժողովը, որուն կը մասնակցին բոլոր երկիրները, մէջն ըլլալով Թուրքիա։ Ժողովը գնահատեց փորձագէտներուն նախապատրաստական աշխատանքները անթել հեռագիրի եւ հեռաձայնի կայանի մը հաստատման, օդանաւային կայանի մը շինութեան եւ Ժընեւի եւ մայրաքաղաքներու միջեւ հաղորդակցութեանց բարելաւման մասին։

Սասէնօ կղզին կը պահանջեն

Ալպանացի ազգայնականները կառավարութենէն կը խնդրեն, որ Իտալիայէն պահանջէ Սասէնօ կղզին։ Եթէ կառավարութիւնը չուզէ կամ անկարելի գտնէ խնդրել կղզիին պարպումը, պիտի դիմեն Ազգերու Դաշնակցութեան։

Սասէնօ կղզին կը գտնուի Վալոնայի ծովածոցին բերանը, եւ գրաւուած է Իտալիոյ կողմէ 1921ին։

Կին զինուորներ Ռուսիոյ մէջ

Ռուսական վերջին ռազմափորձերուն մասնակցեցան կին զինուորներ։ Ռուսիոյ մէջ, այրեւկին բանակին փորձերը գոհունակութիւն պատճառած են։ Միեւնոյն ատեն, կը հաղորդուի թէ բարոյալքումը, գեղծումները եւ խարդախութիւնները համաճարակ դարձած են կարմիր բանակին մէջ։

ՕՐ. Ս. ԿԻԼՊԱՍՏԵԱՆ
ԵՒ
Պ. Վ. ԳԱՍԱՊԵԱՆ
ԱՄՈՒՍՆԱՑԱԾ

Մարսէյլ

ՑՈՒՑԱՏԵՍԻ

Հ. Յ. Դ. Լիոնի «Կուկունեան» խումբի ընդհանուր ժողովը 25 Օգոստ. Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Դրադարանի սրահը։ Ներկայանալ անդամատետրներով։

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ԺՈՂՈՎԸ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Արեւմ. Եւրոպայի Շրջանային Պատգամաւորական ժողովին գումարման առիթով յանձնախումբս կոչ կ'ուղղէ Հ. Մ. Ը. Մ.էն դուրս մնացած բոլոր հայ մարզական միութիւններուն, իրենց լիազօր ներկայացուցիչները ղրկելու Սեպտ. 16ի բացման ժողովին, ուր պիտի քննուին զիրենք Հ. Մ. Ը. Մ.էն հեռու պահող պատճառները եւ տարակարծութիւնները բառնալով մէկ դրօշակի տակ հաւաքուելու կարելիութիւնը։

Նոյնպէս կը հրաւիրուին Հ. Մ. Ը. Մ.ի այն բոլոր նորակազմ մասնաճիւղերուն ներկայացուցիչները, որոնք երեք ամիսէ պակաս կեանք ունենալով, ուղղակի հրաւէր չեն ստացած, գալ խորհրդակցական ձայնով ներկայ գտնուելու համար ժողովի նիստերուն։

Ժողովները տեղի պիտի ունենան միութեանս Փարիզի մասնաճիւղի կեդրոնատեղին, 74 Rue Lafayette, եւ կը սկսին իրիկուան ժամը 9ին։

Շրջ. Պատգմ. Ժողովի
Յանձնախումբ

Մարսէյլի Եկեղեցւոյ միութեան վարչութիւնը եւ բոլոր հայրենակիցները իրենց ցաւակցութիւնը կը յայտնեն Այրի Տիկին Մաքրուհի Գաբրիէլօֆի, Պ. Միհրդատ Գաբրիէլօֆի եւ պարագաներուն իրենց սիրելի որդւոյն, եղբօր եւ ազգականին

Պ. ԳՈՒՐԳԷՆ ԳԱԲՐԻԷԼՕՖԻ

տխուր մահուան առթիւ։

ՆՈՒԷՐԱՏՈՒՈՒԹ

ՍՏԱՑԱՆՔ

ՕՊԼՆԱ, Մ. Պ.— 20 ֆրանք։
ՆԻՍ, Թ. Կ.— 120։ Կարգադրեցինք։
ՀԱԼԷՊ, Մ. Յ.— 20։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը Փնտռեմ Արաբկիրցի Մարիցա, Մամա եւ Սամենիկ Կարապետ Աչըգեան, Պրուսացի։ Ամուսնացած եմ Մարիցա Շիբինեանին հետ 1927 Մարտ 26ին։ Լասիօթայի մէջ։ Մինչեւ երեք ամիս իր ծնողքին հետ միասին ապրեցանք։ Անգործութեան պատճառով, Բան գացի. մէկ շաբաթ աշխատելէս վերջ, երբ վերադարձայ, տունս գտայ պարապ։ Վասնզի կինս եւ իր ծնողքը ունեցածներս առած ու փախած են։ Լուր ունեցողներէն կը խնդրեմ մարդասիրաբար իմացնել հետեւեալ հասցէիս.— Օհաննէս Բէլէշեան, 10 րիւ տէ Սօլ Մարսէյլ։ Լուր տուողին 500 ֆրանք նուէր։

— Երզրումցի Տիկ. Վերոնիքա Այվազեան, կը փնտռէ իր աղջիկը Տիկին Նուշան Բէշիրեանը, որ Ջինադադարէն յետոյ Կովկասէն Պոլիս եկած էր իր ամուսնոյն Յարութիւն Բէշիրեանի եւ աղջկան Եպրաքսէի հետ։ Բէմալական դէպքերու առթիւ ամուսինը Պուլկարիա, իսկ ինքը Նախիջեւան (Կովկաս) մեկնած է։ Այժմ յուր առնուած է որ Լիոն գործարանի մը մէջ կ'աշխատի։ Տիկ. Նուշան Բէշիրեանի մասին ոեւէ տեղեկութիւն ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝ Տիկ. Վերոնիքա Այվազեանին, c/o M. Herartean, B. P. 280 Alep, Syrie։

— Կը փնտռեմ եղբայրս Գրիգոր Աւետիսեանը որունմէկ տարիէ ի վեր Haute Loire նահանգը ըլլալը հաստատուած է։ Գրել փանոս Աւետիսեանի, 120 Rue Colombes Asnières (Seine)։

— Օվաճըգ գիւղէն Տիկ. Սրբուհի Չինօեան, որ իր Մկրտիչ զաւակով Սավին գիւղը կը գտնուի, կը փնտռէ իր ծորաքրոջ զաւակները վաճան, Ագրիպաս եւ Մաքսուտ Վարդերեսեան, իրենց մայրը տիկին Էլմոնիա Վարդէրէսեանը եւ իրենց հայրը, որ Պրուսացի է եւ Պոլսոյ Թաշխանէն եկած եւ Փարիզ հաստատուած ըլլալը կը կարծուի։ Իմացնել՝ Sourpouhi Tchinoian, Société Cotonnière du Sud-Est, Savines (Hautes Alpes).

— Կը փնտռեմ եղբայրս Պրուսայի Մեծ Նոր գիւղէն Վաճէ Բարունակեան որ տարի մը առաջ Յունաստան կը գտնուէր։ Իմացնել՝ Մկրտիչ Բարունակեանի՝ 5 Rue Capitaine Fairbeer Issy - les - Moulineaux (Seine) France.

Կը խնդրուի Յունահայ Թերթերէն արտատպել։

ՅԱՐԴԳՈՂԻ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Յարդգող ձեռնարկած է մեծ վիճակահանութեան մը, որուն հասոյթը պիտի յատկացուի միութեան պարբերականին հրատարակութեան։ Դրուած են արժէքաւոր առարկաներ։ Տոմսերը ցրուած են բոլոր հայ գաղութներու մէջ։ Փափաքողները դիմեն իրենց տեղւոյն հայ թերթերուն, կամ կեդրոնը, Mlle. N. Kalpakiani, 5 Ave. Quihou, St. Mandé: (Seine), France. Գին 5 ֆր.

«ՄՈՎ.Ք-ԿԷՕԼ.ՃԻԿ» որ մեծ ուշադրութիւն գրաւեց ամէն տեղ կը պատմէ Մովքի ծագումը, այրիացումը, հայ գիւղացիին նաև, հայրենական կեանքը։ Արտասովոր մանրամասնութեամբ կը պատկերացնէ 1915ին Խարբերդի մէջ կատարուած Հայկ. զինաթափումը, տարագրութիւնները եւ կոտորածները։ Դիմեցէք՝ Փարիզ, «Յառաջ»ի խմբագրատունը եւ Պալենց գրատունը, Լիոն, Պ. Յ. Հացագործեանի 64 Rue Rabelais, Վալանս. Պ. Ղուկաս Մարտիրոսեանի 9, Rue Baltazar Baro։ Կրաս՝ Պ. Արա Տ. Վարդանեանի։ Մարսէյլ՝ հեղինակին G. Khraian Poste Restante.

«ԳԵՂՈՒՆԻ»

Ստացանք Վենետիկի Մխիթարեան Միաբանութեան հրատարակած գրական-գեղարուեստական պարբերականը՝ Գեղունի 79 մեծադիր էջերով, շքեղ տպագրութեամբ եւ ճոխ ու նկարազարդ բովանդակութեամբ։

Յօդուածներ, քերթուածներ եւ ուսումնասիրութիւններ ունին ծանօթ գրողներ։ Կան բազմաթիւ եւ շքեղ նկարներ՝ յայտնի նկարիչներէ, ընդամէնը աւելի քան հարիւր հատ, մէկ մասը բնական գոյներով։

Կ'արժէ որ ամէն Հայ ունենայ իր գրադարանին կամ տան մէջ այս շքեղ ու ճաշակաւոր հրատարակութիւնը։

Դիմել՝ Վենետիկ, Մխիթարեան տպարան կամ Օթոն Չէքիմեանի, 74 Rue de Lourmel, Paris. (Մէթրօ Beaugrenelle).

ՍԱԿԱՐԱՆ

22 Օգոստոս 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ

		Ֆր.	
Սթերլին,	L. St.	124	02
Տոլար,	Dollar	25	50
Մարք (ոսկի) 100 Mark		607	25
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	12	73
Թրք. ոսկի	» or	107	20
Մէճիտիէ	Médjidié	9	20
Լէվա 100 հատը	Léva	15	80
Տրախմի »	Drachme	33	25
Լիր »	» Lire	139	75
Պելճ. ֆրանք »	Frc. Belge	71	50
Զուից. »	Frc. Suisse	491	75
Լէյ 100 հատը	Ley	15	70
Ձերվոնեց	(10 Roubles or)	128	—

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Քր. Ֆոնսիէ I	Cr. Fonc. Eg.	3370	—
» II	»	2000	—
» III	»	1660	—
Ռումելի երկթ.	Lots turcs	165	—

ՏՕՔԹ. Վ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Ամերիկայէն նոր վերադարձած
ՄԱՍՆԱԳԷՏ, ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹ[ԵԱՆՑ]
տարիներէ ի վեր Նիւ-Եօրքի յայտնի հիւանդանոցներուն մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած։
Կ'ընդունի ամէն օր 4—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ կէս օր։
16 Bld. Saint-Denis, Paris (10e) Métro: Saint-Denis
Téléph. Provence 09-32:

ՃԵՐՄԱԿ ՊԱՆԻՐ

Ֆրանսայի մէջ առաջին անգամ ձեռնարկուած ... երկար փորձառութիւնով ու խնամքով կը պատրաստենք ... լաւագոյն ճերմակ պանիրը։
S. VASSILIADIS
9 Rue des Consuls Tél. Manuel 12—84 Marseille
Ամէն քաղաքէ ապսպրանք կ'ընդունուի

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՏԱՌԵՐՈՒ
ՁՈՒԼԱՐԱՆ «ԾԵՐՈՒՆԵԱՆ»
ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1887ԻՆ
Ձուլարանս օժտուած ամենավերջին սիսթէմ մեքենաներով, կը ձուլէ հայերէն եւ Թուրքերէն ամէն տեսակ տառեր ... գոյն եւ տոկուն մետաղի գործածութեամբ։
Ամերիկեան չափերով տառեր եւս կը ձուլուին մասնաւոր խնդրանքով։
Ձուլարանս կ'ընդունի նաեւ ապսպրանքներ՝ տպագրական, կազմարական մեքենաներու, գործիքներու եւ ամէն տեսակ պիտոյքներու, տպագր. թուղթ, մելան, pâte à rouleau, ...
Հայթայթէ ֆրանսական ծանօթ տուներէ։
Դրամ եւ ամէն ապսպրանք ուղղել հետեւեալ հասցէով
V. VARTANOFF, 24 rue Campo-Formio, Paris (13e)

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻ ԴԱՌՆԱԼ
Քիչ վարձատրութեամբ եւ արագ կերպով
դիմեցէք Վ. ԵԱՐՃԱՆԵԱՆԻ
Իրաւագիտական գրասենեակը անձամբ եւ կամ նամակով
5, Rue Cardinal Mercier, Paris (9e)

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE
Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ
29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61
Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ։ Աչքի մասնագէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քիթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երկ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ
ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹ[ԵԱՆՑ]
126, Rue du Faubourg St. Denis
Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04
Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր ...

ՍՏԱՑԱՆՔ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ
Հայերէն.— Թուրքերէն երգեր.— Թամպուրի ձէմիլ, Հաֆըզ Նաշար, Աշիր, Իպրահիմ, Քէմանի Անաստաս.ի, Թաքսիմ, կարգ եւ շարքըներ, գեղջեւալ գիներով։
Դիմեցէք՝ Արեւելեան նպարավաճառ Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆի
28, Rue Le Sage, PARIS (20e) — Téléphone : Ménil. 61-...
Métro Belleville : Tramway 5 et ...

ՄԱՌՑԷԻ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ
ՈՒՆԻՆՔ օրուան նորոյթին համաձայն շինուած ... քօրսաժ, ժիլէ, փուլ-օվըր, էշարփ, ... քաշքօլ եւ քօմպինէզօնի պատրաստ մթերք, խիստ ... տաւոր գիներով։ Այցելեցէք մեր վաճառատունը ապահովելու համար ձեր շահը։ Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն։
Հասցէ՝ Maison ASLAN - MOURAD 29 Rue Trévise. ... Cadet Paris (9). Tél. Provence 52-17.

ԲՈԼՈՐԻ՛Ն, ԲՈԼՈՐԻ՛Ն, ԲՈԼՈՐԻ՛Ն
ՊՈԼՍՈՅ „ՀԱՅԿԱՇԷՆ" ԳՐԱՏՈՒՆ[Ը]
ՈՐ ՈՒՆԻ ՍԵՓԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ՃՈԽ ՄԹԵՐՔ
պատրաստ է ձեզի հայթայթելու ո՛ր եւ է գիրք, ... գրադարանի կամ դպրոցի համար, դիւրամատչելի ... մաններով։
ՀԱՅԿԱՇԷՆն է հրատարակիչը Լ. Շանթի ԼՈՒՍԱԲԵՐ ընթերցարաններու շարքին, որ տարիներէ ի վեր իր մրցակիցը չունեցաւ հրապարակին վրայ։
Կ'ընդունուին ամէն տեսակ ապսպրանք։ Կարեւոր ... մեծաքանակի համար։
Հասցէ.— A. Missakian, Librairie Haïgachène, 9 Agopian Han, Tchakmakdjilar, Stamboul.

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՆ
«Լուսաբաց» մատենաշարէն
ՇԱՒԱՐՇ ՆԱՐԴՈՒՆԻԻ
ԱԼՊՈՄԸ (ՀԷՔԵԱԹՆԵՐՈՒ)
40 էջ ԳԻՆ՝ 3 ՖՐԱՆՔ
եւ
ՀԱՐՈՒԱԾԸ
Հեղ. ԱՆՏՈՆ ՉԵԽՈՎ
Թարգ. Վ. ՍԵՒՈՒՆԻ
40 էջ ԳԻՆ՝ 3 ՖՐԱՆՔ
ՓՈՍՏԻ ԾԱԽՔ 2ՀԱՅ
Դիմել՝ Vahram Sévouni 5 Av. Quihou, Saint-Mandé. (Seine), եւ «Լուսաբաց»ի գործակալներուն։

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ Արեւելեան նոր գործ... նոր գործաւորուհիներ։ I. PAPACHRISTO 44, Rue Bo... sart, Paris, 19 Métro Chaumont.

ՎԱՐՁՈՒ սենեակներ յարմար գին... դիմեցէք՝ պարոն Արամ... 36 Rue Damesmes, Paris 13 Մէթրօ Իթալի։

IMPRIMERIE - MASSIS - EDITEUR
208bis, Rue Lafayette Paris
Le Gérant : H. TEURN...

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration / Խմբագրութիւն : 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ			250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200 ֆ.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 24 ՕԳՈՍՏՈՍ 1927

24 AOUT 1927

Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 422

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՈՒ՞Ր Է ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՎՏԱՆԳԸ

Թուրքիոյ խորհրդարանային ընտրութիւններու նախօրեակին կը գտնուինք եւ կ'արժէ այս առթիւ երկու խօսք ընել:

Թշնամիներ չենք, ու առկէ չի բխիր մեր ըսելիքը: Քաղաքականութեան մէջ թշնամանքէ ու ատելութենէ բխած խօսքերը արժէքէ զուրկ են, որովհետեւ ատելութեան առջեւ ալ ողջ դատողութիւնն ու տրամաբանութիւնը կը չքանան:

Անցեալ օր թերթ մը՝ «Սան Ֆիլ» կ'ըսէր թէ «պէտք չէ վստահիլ Թուրքիոյ երեւութական հանդարտութեան վրայ»: Իբրեւ ապացոյց՝ ամփոփ կերպով կուտար կարգ մը լուրջ պատճառներ:

Եւրոպական մամուլի մէկ մասը — թերեւս բացարձակ անկեղծութեամբ հեռուէն դիտելով Թուրքիոյ քաղաքական կեանքը եւ հոն կատարուող բարենորոգչական ձեռնարկները,— առանց խորը թափանցելու երկրի ներքին կեանքին, ժողովուրդի քաղաքական պատրաստութեան եւ կրօնական ու ընկերային հոգեբանութեան, լաւատես վճիռներ կուտայ:

Կը թուի թէ Թուրքիոյ վարիչները, փոթորիկի մը ահեղ հոսանքներուն մէջ ըլլալով հանդերձ, որոշ չափով կ'ըմբռնեն այն վտանգները, որոնք դուրսէն ու մասնաւորապէս ներսէն կը սպառնան իրենց: Ընտրութիւններու ձեռնարկուած եղանակը աւելի եւս կը շեշտէ այս իրողութիւնը:

Էնկիւրիի ղեկավարները գիտակցելով ազատ ու անկաշկանդ ընտրութիւններէն բխելիք ահաւոր վտանգը, պիրկ ձեռքով մը կ'աշխատին ընտրութիւնները մտցնել իրենց ուզած հունին մէջ: Խալք կուսակցութիւնն է միայն որ հրապարակի վրայ կ'երեւայ իբրեւ ընտրելի եւ ընտրող: Ուրիշ կուսակցութիւններ չկան հրապարակի վրայ եւ չեն կրնար ըլլայ:

Իսկ Խալք կուսակցութիւն՝ բառին իրական ըմբռնումով, գոյութիւն չունի: Խալք կուսակցութիւնը Մուսթաֆա Քեմալն է. ու եթէ այս վերջինը մէջտեղէն վերնայ կամ քաշուի, կուսակցութիւն չի մնար: Այսօրուան կուսակցական զանգուածը հացկատակներէ ու մորակի առջեւ պարողներէ կը բաղկանայ:

Ընտրութիւնը պարզ խեղկատակութիւն մըն է. անոր չեն մասնակցիր, իսկական թուրք ժողովուրդը, երէկուան ազգային շարժման մասնակցող հոյլ մը ղեկավար դէմքեր եւ իրական ընդդիմադիրները: Մասնակցութիւն չունին նաեւ փոքրամասնութիւնները — Հայ, Յոյն եւ Քիւրտ զանգուածները: Այս վերջինները կը հարկադրուին, ինչպէս Համիտի օրերուն, տիրողի արեւշատութեան համար աղօթք ու մաղթանք կարդալ:

Այս է փափաքը Քէմալին եւ իր շրջապատին: Պէտք է կազմուի «Ազգային Մեծ Ժողով» մը միայն հացկատակներէ, առանձնաշնորհեալ «էֆէ»ներէ (Քէլ Ալի, Քըլըճ Ալի եւայլն) ու մորակի առջեւ պարողներէ, որոնց վրայ յենած Ըսմէթ փաշա կարենայ երկաթէ բռունցքով փշրել ամէն ընդդիմութիւն, «էֆէ»ներէ կազմուած Չեկայի մը միջոցով (Անկախութեան Դատարան):

Այս ձեւով կատարուող ընտրութիւն մը — որ վտանգի գիտակցութենէն բխած՝ ծայրայեղ զգուշաւորութեան մը հետեւանք է —, կ'ապացուցանէ ա՛յն՝ որ Թուրքիոյ վարիչները գիտեն թէ գոյութիւն ունեցող հանդարտութիւնը երեւութական է, որուն տակ ծածկուած է Թուրքիոյ տնտեսական, կրօնական եւ ընկերային ալեկոծուող հրաբուխը:

Անոնք որ թուրք ժողովուրդը մօտէն կը ճանչնան, շատ լաւ կ'ըմբռնեն թէ՝ այն բոլոր պարտադիր բարենորոգումները, որոնք շարժանկարի երիզի մը նման արագօրէն կ'անցնին Թուրքիոյ ընկերային եւ քաղաքական կեանքին մէջէն, բացարձակապէս անմարսելի են անպատրաստ ու անընդունակ այդ ցեղին:

Եթէ հիմա կախաղանի սարսափին տակ զանգուածները լռութեամբ եւ առերեւոյթս կը համակերպին, ատիկա չի նշանակեր թէ անոնց մէջ չի կուտակուիր գալոց մեծ փոթորիկը:

Այս աշխարհի վրայ հրաշք չի կատարուիր, մասնաւորապէս Թուրքիոյ մէջ: Իւրաքանչիւր ժողովուրդ աստիճանական զարգացումով մը միայն կրնայ իւրացնել ու մարսել արդիական գաղափարներն ու ձեւերը, եւ ոչ թէ բռնութեամբ, առաւելապէս թուրք ժողովուրդը, որուն մշակութային մակարդակը մեղի ծանօթ է:

Գիտողներ կան թէ գաւառներու եւ նոյնիսկ «քաղաքակրթուած» Պոլսոյ մէջ խոշոր թիւ մը կը կազմեն անոնք, որ պարտադիր եւրոպական գլխարկը չգործածելու համար կամաւոր բանտարկութեան դատապարտուած են:

Քաղաքական գործօն կեանքէ դուրս շպրտուած բազմաթիւ ազդեցիկ զինուորականներ ու քաղաքական գործիչներ կան երկրին ներսն ու դուրսը, որոնք կախաղաններու անտառներուն շարքը չխտացնելու համար հրապարակ չեն ելլեր բաց պայքար մղելու համար: Սակայն անոնք, անտարակոյս պիտի օգտագործեն ժողովուրդին մէջ գոյութիւն ունեցող դժգոհութիւնը ի նպաստ իրենց գաղտնի ձեռնարկներուն:

Որքան աւելի խիստ ըլլան այժմու վարիչները երկաթէ շրջանակի մը մէջ սեղմելու համար դժգոհութիւնը, այնքան աւելի մեծ չափով պիտի ուժեղնայ պատրաստուող հրաբուխը: Իսկ այժմու հանդարտութիւնը պիտի ըլլայ երեւութական ու ժամանակաւոր:

Դեռ չվերջացուցինք:

Ա.

ՄԱՄՈՒԼ

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ

Հայրենիք, խօսելով Ամերիկայի եւ Թուրքիոյ յարաբերութիւններուն մասին, կը գրէ (10 Օգոստոս).

— *«Ամերիկեան տեղեկատու բիւրօն, որուն կեդրոնը Ուաշինկթըն կը գտնուի եւ որ հաբիւրաւոր թերթերու լուրեր կը հաղորդէ Միացեալ Նահանգներու ազգային կեանքի վերաբերեալ, վերջերս հրատարակած էր երկարատեւ խիստ ուշագրաւ յօդուած մը այն ներքին եւ արտաքին ամէնէն հրատապ խնդիրներու մասին, որոնք դրուած են ամերիկեան Ծերակոյտի օրակարգին մէջ, առաջիկայ (Դեկտեմբեր) նստաշրջանին համար:*

«Թուրքիոյ մասին Ուաշինկթընի կիսապաշտօն թերթը կ'ըսէ.—

...«Թուրքիա փոթորիկի միւս բունն է Ծերակոյտի մէջ: Վարչութեան ծրագիրը դեսպան ղրկելու այդ երկիրը եւ նոր ճիգեր թափելու՝ Լօզանի դաշնագրի վաւերացումը ապահովելու համար՝ առաջ բերաւ Հայերու բաբախիւններուն ցասումը:»

«Այս առթիւպէտքկըտեսնենք ըսելու, թէ Ուաշինկթընի ներկայ Հանրապետական վարչութիւնը, նշանակելով դեսպան մը Թուրքիա ղրկելու համար, իրականին մէջ ոտնակոխ բրաւ ամերիկեան Սահմանադրութիւնը եւ այդպիսով ինկաւ Լօզանի դաշնագրի հակառակորդներու ծուղակը:

«Նկատի ունենալով ծերակուտական Սվանսընի յայտնած կարծիքը, ինչպէս նաեւ Լօզանի դաշնագրին դէմ պայքարող ամերիկեան կոմիտէի յայտարարութիւնները, մենք կը խորհինք, թէ ամերիկեան Ծերակոյտը հազիւ թէ հաստատէ Գրիւի նշանակումը Թուրքիոյ ամերիկեան դեսպան: Իսկ Լօզանի դաշնագրի վաւերացումը աւելի եւս անհաւանական եւ գրեթէ անկարելի դարձած է ներկայ պայմաններու մէջ:»

«ԼՔԵԱԼ» ԳՈՅՔԵՐՈՒ ՑՈՒՑԱԿԸ

Պոլսոյ «Լքեալ» գոյքերու տնօրէն խմայիլ Հագգը պէյ *Միլլիյէթի մէկ խմբագրին ըսած է.*

— *Նախ պէտք է ճշդուի թէ Պոլիս ո՛րչափ գաղթական կայ ու յետոյ հոս ո՛րքան տրամադրելի լքեալ գոյք կը գտնուի: Երկրորդ՝ եթէ մեր ունեցած կալուածները գաղթականներուն թիւին հետ բաղդատմամբ անբաւական գան, այն ատեն գաղթականները պէտք է ուրիշ նահանգներ երթան եւ իրենց իրաւունքը պաշտպանեն: Այս մասին գաղթականներու տեղաւորման վարչութիւնը պէտք է մեզ գիտցնէ թէ ո՞ր շէնքերը ցարդ գաղթականներուն յանձնուած է: Սակէ զատ կուսակալութիւնն ալ եթէ մեզ օժանդակէ, գաղթականներու տեղաւորման խնդիրը կը լուծուի:*

Լքեալ գոյքերու տնօրէնութիւնը այժմ կը պատրաստէ Հայերու եւ Յոյներու «լքեալ» գոյքերու մանրամասն ցուցակը: Կալուածներէն շատերուն մասին դատավարութիւններ տեղի կ'ունենան, որով կարելի չէ այս շէնքերը գաղթականներուն յատկացնել:

Կառավարութիւնը Պաքըր գիւղի շրջակաները գրաւած էր «Նաքքաշ»,«Մէնէքշէ» եւ ուրիշ չորս ագարակներ: Ասոնց հայ տէրերը իրենց ագարակները վերստանալու համար լքեալ գոյքերու տնօրէնութեան դէմ դատ բացած էին: Այս վերջինը դատարանին գրած է թէ լքեալ ագարակները 6 Օգոստոս 1924 թուականէն առաջ գրաւուած ըլլալով, կարելի չէ իրենց տէրերուն վերադարձնել: Այս ագարակներէն մէկ մասը գաղթականներուն տրամադրուած է:

ԵՐԵՔ ՀՆՉԱԿԵԱՆՆԵՐ ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒԱԾ

X *Քաղաքէն Օգոստոս 2ին կը գրեն* Նոր Երկիր.—

«Գօրիսում մօտ 8 ամիս առաջ գնդակահարեցին մեր երկու լաւ ընկերներէն՝ Համբարձում Տէր-Յովհաննէսեանին եւ Թավաքալեանին, որոնք չէին կամեցել մտնել մեր մի երրորդ ընկերոջ Արմենակ Պարոնեանին, որուն նոյնպէս գնդակահարեցին մեղադրելով որպէս դաշնակցական: Արմենակ Պարոնեանը Բագուի պաշարման օրերուն Հնչակեան սալաներէն մէկն էր եւ կռւում էր Տաճիկներու դէմ: Համբարձում Տէր-Յովհաննէսեանը երկար ժամանակ Բալախանիի Հնչակեան Մասնաճիւղի վարչութեան անդամ եղել եւ գործը կազմակերպողը:

Այս մասին Նոր միայն կարողացանք յայտնել ձեզ:»

ԳԵՐԻ ԹՈՒՐՔԵՐԸ

Կարմիր Խաչիկի ընկերութիւնը, ֆրանսական, անգլիական եւ ռուսական կարմիր խաչերու օժանդակութեամբ, Հնդկաստանի, Սիպերիոյ եւ Հարաւային Ռուսիոյ մէջ փնտռտուքներ կը կատարէր, պատերազմի ընթացքին կորսուած թուրքերը գտնելու համար: Մինչեւ հիմա երկու հարիւր յիսուն Թուրք գերիներու մասին լիակատար տեղեկութիւններ ստացուած են: Ասոնցմէ 120 հոգին Ռուսիոյ մէջ ամուսնացած եւ տուն տեղ եղած են, 50 հոգին Հնդկաստանի մէջ կը գտնուին եւ առեւտուրով կը զբաղին, 80 հոգի ալ հոս ու հոն անգործ կը թափառին կերպով մը ապրելով:

Կարմիր Մահիկը միջոցներ ձեռք առած է այս 80 Թափառականները երկիր վերադարձնելու համար:

ՕԴԱՅԻՆ ԹՌԻՉՔՆԵՐԸ

Երկու ամերիկացի օդանաւորդներ, Էտուըրտ Շլօ եւ Ուիլեըմ Պրօք, Երկուշաբթի օր Տիմբոյթի օդային կայանէն մեկնեցան կատարելու համար աշխարհի շրջանը, 22 օրուան ընթացքին:

⁂ *Անգլիական առեւտրական օդանաւ մը, որ կը բանէր Ամսթէրտամ—Լոնտոն գիծին վրայ, Երկուշաբթի, Լոնտոնէն մեկնած պահուն, գահավիժեցաւ վար եւ ջախջախուեցաւ օդանաւը: Սատիկ հով մը խլած էր ղեկը, այնպէս որ օդանաւորդը չյաջողեցաւ ուղղութիւնը գտնել եւ ջախջախուեցաւ գետնին վրայ: Հոլանտացի եւ անգլիացի եօթը ճամբորդներ վիրաւորուեցան, իսկ օդանաւորդը մեռաւ:*

⁂ *Սան-Ֆրանչիսքօ-Հօնօլուլու գիծին վրայ կորսուած երկու օդանաւերը չգտնուեցան տակաւին: Օդանաւորդ Էրուին եւս, որ փնտռելու ելած էր, դեռ չէ վերադարձած: Ամերիկեան ծովային իշխանութիւնները կը շարունակեն փնտռտուքները: Երկու օդանաւերուն մէջ կային հինգ հոգի, որոնց մէկը Օր. Տօրըն: Ասկէ առաջ եօթը օդանաւորդներ եւս նոյն ճամբուն վրայ մեռան: Այնպէս որ, եթէ չգտնուին վերջին օդանաւերը, զոհերուն թիւը կը հասնի 13ի:*

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Սաքքօ, Վանցեթթիի եւ Մատէյրօսի ելեկտրահար

Հակառակ Երկուշաբթի առաւօտեան լաւատես լուրերուն, իրիկուան դէմ հասած հեռագիրները այլեւս ոեւէ յոյս չէին թողուր երկու մահապարտներու ազատման համար: Իրիկունը արդէն ամէն բան պատրաստ էր Սաքքօն եւ Վանցեթթին ելեկտրական աթոռին վրայ նստեցնելու համար: Պաշտօնական դահիճը՝ Ռոպըրթ Էլիօթ Երկուշաբթի առաւօտ Չարլսթաունի բանտը եկաւ՝ քննելու համար թէ ելեկտրահարման գործիքը լաւ կը բանի՞: Հրաւէր ղրկուեցաւ նաեւ վկաներուն, որ մինչեւ գիշերուան ժամը 11.30ը բանտը գան, ներկայ ըլլալու համար մահապատիժի գործադրութեան:

Այդ միջոցին պաշտպան փաստաբան Հիլ իր գերագոյն ջանքերը կը թափէր՝ իր պաշտպանեալները ազատելու համար: Վերջին յոյսը դրած էր դատաւորներ Հարլան Սթոնի եւ Ուիլեըմ Թէֆթի վրայ, որոնք երկուքն ալ մերժեցին մահապատիժը յետաձգել: Վերջինը, որ արձակուրդով Քանատա կը գտնուի, հեռագրով հաղորդեց իր մերժումը: Մասաչուսէցի կառավարիչ Ֆուլլըր ալ յայտնեց թէ ինք բացարձակապէս համոզուած է Սաքքօի եւ Վանցեթթիի յանցապարտութեան, եւ բնաւ մտադիր չէ նոր յետաձգում մը շնորհելու:

Միւս կողմէ Նախագահ Քուլիճ, որմէ նոյնպէս շնորհ կը սպասուէր, իր ամառանոց Րէփիտ Սիթիէն Եէլլօսթոն Փարք գնաց, հրամայելով որ իրեն հաղորդեն միայն խիստ կարեւոր խնդիրները. այնպէս որ Սաքքօ-Վանցեթթիի համար եկած հեռագիրներով չէր ուզեր խանգարուիլ:

Մահապարտները այլեւս ամէն յոյս կտրած էին: Սաքքօ ցորեկին նամակ մը գրեց իր տղուն, որուն մէջ կ'ըսէ.

«փոխանակ լալու զօրաւոր եղիր: Մխիթարէ՛ մայրդ: Հանդարտ գիւղերը տար զայն՝ վայրի ծաղիկ քաղելու: Հովանուտ ծառերու տակ հանգչեցէք, այցելեցէք մայր բնութեան խաղաղ ծոցին մէջէն հոսող գետերը: Յիշէ՛ միշտ թէ պէտք է օգնել տկարներուն, որոնք օգնութիւն կ'աղաղակեն...: Օգնէ՛ հալածուածներուն, որովհետեւ անոնք մեր ընկերներն են, որոնք մեզի համար պայքարեցան...: Պատմէ թէ ի՛նչպէս հայրդ եւ Պարթոլէմէօ կռուեցան եւ ինկան բոլոր խեղճ բանուորներու յաղթանակին, ուրախութեան եւ ազատութեան համար: ...Անոնք կրնան խայթել մեր մարմինը, բայց չեն կրնար մեռցնել մեր հոգիները:»

Ժամը 23. 40ին մեռելատուն հասան վկաները. որոնց մէկը լրագրող մըն է: Փաստաբան Մըսմաննօ ուզեց քանի մը վայրկեան խօսիլ մահապարտներուն հետ, սակայն բանտին տնօրէնը մերժեց: Սաքքօ եւ Վանցեթթի մերժեցին ընդունիլ քահանան:

Կէս գիշերէն 2 վայրկեան վերջ ելեկտրական աթոռին վրայ ղրկուեցաւ փորթուկալցի ոճրագործ Մատէյրոսը, զոր քունէն նոր արթնցուցած էին: Եօթ բոպէ վերջ մեռած էր: Յետոյ մահուան խցիկը բերուեցաւ Սաքքօ, որ ելեկտրական աթոռին վրայ նստելէ առաջ «կեցցէ՛ անիշխանութիւնը» պոռաց, պահակներու ձեռքը սեղմեց, «Մնաք բարով, մայրս» ըսաւ, ու աչքերը գոցեց: Դահիճը իր պաշտօնին ձեռնարկեց: Ժամը 0.11ին ներս բերուած էր, մեռաւ 0.19ին: Վայրկեան մը վերջ ներս բերուեցաւ Վանցեթթի, որ ըսաւ թէ ինք անմեղ է: Ժամը 0.26ին պաշտօնապէս հաղորդուեցաւ անոր ալ մահը:

Երեք դիակները քննուեցան բժիշկներուն կողմէ, որմէ վերջ դիահերձարան ղրկուեցան:

Փարիզի բանուորական շրջանակներուն մէջ մեծ գայրոյթ առաջ բերաւ այս լուրը: Երէկ իրիկուան համար հսկայ ցոյց մը ծրագրուած էր մեծ պուլվառներուն վրայ, մասնակցութեամբ ընկերվարականներուն, համայնավարներուն եւ անիշխանականներուն: Այս վերջինները ժողովուրդը կը հրաւիրէին ցոյց կատարել ամերիկեան դեսպանատան առջեւ: Մասնաւորապէս հրահանգուած է բանուորներուն քաջէթ եւ զէնք չկրել: Ոստիկանութիւնը նրէկ առաւօտէ սկսեալ խիստ միջոցներ ձեռք առաւ: Եէնայի հրապարակը դեսպան Մայրըն Հէրրիքի բնակարանին եւ Րիւ Շայեօի դեսպանատան առջեւ հսկողութիւնը քառապատկուեցաւ: Շրջակայ բոլոր փողոցներուն մէջ ոստիկաններ կը սպասեն՝ շոգիի վրայ: Ոստիկանական խոշոր ինքնաշարժներ կազմ ու պատրաստ կը սպասեն Սիթէի մէջ՝ առաջին առթիւ ճամբայ ելլելու ուզուած ուղղութեամբ: Կառավարութիւնը պիտի արգիլէ ցոյցը:

Իտալիա գաղթավայր կը փնտռէ

Հասմի թերթերը արձագանգ կուտան զրոյցի մը թէ Իտալիա համաձայնութիւն մը կնքած է Գերմանիոյ հետ գաղթային հարցերու շուրջ:

Երբ հոգատարութեանց նոր բաշխում կատարուի, Իտալիա պիտի պահանջէ իր առաջնութեան իրաւունքը: Մեծ թիւ մը չեն կազմեր այն երկիրները, ուր կ'ուզէ ղրկել, ապագային, իտալացի բանուորները, եւ ուր պիտի ուզէ գործել: Խօսք կայ Պրազիլիոյ մասին: Սակայն կարելի չէ եղած ոեւէ համաձայնութեան գալ այդ երկրին հետ: Միւս կողմէ Իտալիա յաջողութեան յոյսեր ունի Փոքր Ասիոյ, ու մասնաւորաբար Եթովպիոյ մէջ:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

CCCP.

ՍԹԱԼԻՆ - ԹՐՈՑՔԻ ԿՌՓԱՄԱՐՏԸ

ՍԹԱԼԻՆ ՊԱՐՏՈՒԱԾ

Բ.

Եթէ Սթալին եւ իր կուսակիցները լայն հնարաւորութիւն ունին խօսելու ու գրելու եւ ըստ ամենայնի ազատ են իրենց կարծիքներն արտայայտելու եւ պաշտպանելու, ընդդիմադիրներէ զուրկ են բոլոր միջոցներէ։ Անոնց խօսածներն ու տուած գրութիւնները կը պահուին գաղտնի եւ մինչեւ որ «անհասանելի» միջոցներով չերեւան արտասահմանեան ազատ մամուլի մէջ, կը մնան անծանօթ հասարակութեան։ Ընդդիմադիրներու արծարծած գաղափարներու մասին ստիպուած ենք տեղեկութիւն քաղել բուն իսկ Սթալինեան աղբիւրներէ։

Կեդր. կոմիտէի եւ կեդր. վեր. յանձնախումբի ընդունած բանաձեւի մէջ "հետեւեալ կերպով կը ներկայացուին ընդդիմադիրներու տեսակէտները.

1.— «Ընդդիմադիրները (ընկ. Թրոցքի, Զինովիեվ) իրենց հատուածամոլ կուրութեան մէջ կը գլորուին ճամբու մը վրայ, որ դէմ կը հանէ զիրենք Խորհրդային Միութեան անպայման եւ անառարկելի պաշտպանութեան գաղափարին, էմփէրիալիստական միջամտութեան դէմ ժող պայքարի ընթացքին եւ իրենց այդ սխալ ուղղութիւնը կը փորձեն հիմնաւորել այն բանով, որ կոմկուսի եւ Խորհրդային Միութեան արդի ղեկավար մարմինները, իբրեւ թէ «թերմիտորական են» եւ այդ պատճառով, ընդդիմադիրներու կարծիքով, անհրաժեշտ է փոխել այդ մարմինները եւ յետոյ միայն կազմակերպել Խորհրդային Միութեան ինքնապաշտպանութեան մասին՝ օրինակ բերած է Քէմանսօն եւալլն, բայց ի՞նչ են իր եւ հակառակորդներու վէճի մանրամասնութիւնները — պարզ չէ։ Որոշ է միայն այն, որ ընդդիմադիրներու կարծիքով ներկայ Խորհրդային Միութիւնը պատերազմի պարագային, չի կրնար իրեն համար բաւարար չափով ապահովել արտասահմանեան բանուորութեան աջակցութիւնը, քանի որ խորհրդային իշխանութիւնը եւ կոմկուսը բռնած են թէրմիտորի ճամբան, այսինքն՝ դարձած են Ռուսաստանի ազգային կազմակերպութիւն, զաւեճանած են համաշխարհային յեղափոխութեան եւ սկսած կտրուիլ միջազգային բանուորական շարժումէն։ Առարկօրէն դատելով, ի հարկէ, ընդդիմադիրներու ըսածը ճիշտ է։ Խորհրդային Միութիւնը շատոնց դադրած է միջազգային բանուորական շարժման յառաջապահը ըլլալէ։

2.— «Ընդդիմադիրները (Լ. Թրոցկի, Զինովիեվ) կը կանգնին կոմինտէրնի պատակտման ճամբուն վրայ՝ կազմակերպելով Գերմանիոյ մէջ երկրորդ կուսակցութիւն մը՝ իբրեւ ղեկավար ունենալով Կոմինտէրնէն վտարուած Մասլովը եւ Ռութ Ֆիշերը եւ այդ կուսակցութիւնը վերածելով կոմինտէրնի եւրոպական ուրիշ հատուածներու պատակտման գործիքի մը։»

3.— «Ընդդիմադիրները (Ընկ. Թրոցկի, Զինովիեվ) կը կանգնին համամիութենական կոմ. կուսակցութեան հանդէպ նոր կուսակցութեան մը կազմութեան բացայայտ պատակտումի ճամբուն վրայ՝ անշեղ կերպով խախտելով մեր կուսակցութեան որոշումները, քայքայելով կուսակցականութիւնն ու կուսակցական կարգապահութիւնը եւ առաջ իսկ նպաստելով Խորհրդային Միութեան բանուորութեան զինախափման վերահաս պատերազմական սպառնալիքի առջեւ։»

«Իզվէստիա»ի (10 Օգոստ.) խմբագրականը կ'աւելցնէ նաեւ, որ «ընդդիմադիրները կը մերժեն մեր երկրի մէջ ընկերվարութիւն հաստատելու հնարաւորութիւնը»։ «Թրոցկին միշտ այն կարծիքէն է եղած, թէ յաղող բանուորական յեղափոխութիւնը, ինչպէս ընկերվարութեան յաղող կառուցումը՝ հնարաւոր է միայն այն պայմանով, որ բանուորական յեղափոխութիւն տեղի ունենայ իրենց տնտեսական զարգացումով վճռական արժէք ունեցող երկիրներու մէջ, այլապէս բանուորութիւնը չի կրնար իր ձեռքին մէջ պահել իշխանութիւնը։ Առանց այս պայմանին, բանուորական դիկտատորութեան կը սպառնայ անխուսափելի ալլաստրում»։

Ընդդիմադիրները ամենախիստ կերպով քատափետած են Սթալին-Պուխարինի վարած արկածախնդրական քաղաքականութիւնը Չինաստանի մէջ։ Այդ «ոճրապարտ» քաղաքականութիւնն է պատճառ չինական յեղափոխութեան պարտութեան։

Ընդդիմադիրները բուռն կերպով քննադատած են նաեւ կոմկուսի ներքին քաղաքականութիւնը, որու հետեւանքով երկրի մէջ կ'ուժգնայ քաղքենիական տարերքը, որ աւելի եւ աւելի իր ազդեցութեան տակ կ'առնէ պետական անտեսութիւնը։ Գիւղի մէջ—ընդդիմադիրներու կարծիքով— կը նկատուի սեպհականատէր խաւերու զարգացում. միջին գիւղացիութիւնը կը հարստանայ, հարուստները ա՛լ աւելի կը ուժգնէն իրենց ստացուածքը։ Կը սաստկանայ ներհակութիւնը ունեւոր եւ աղքատ գիւղացիութեան միջեւ, գիւղը նորէն կը մտնէ դասակարգային պայքարի ընթացքին մէջ։ Կը խորանայ վէճը նաեւ գիւղի եւ քաղաքի միջեւ։ Անհրաժեշտ է պայքարիլ ատոր դէմ եւ այդ նպատակով պէտք է բռնի փոխառութեան միջոցով դրաւել գիւղացիութեան մօտ ամբարուած մօտ երեք քառորդ միլիոն փութի հասնող հացահատիկը եւ յատկացնել քաղաքային արդիւնաբերութեան ճոխացման։

Եւ, վերջապէս, կոմկուսը ընդդիմադիրներու կողմէ կը ներկայացուի, իբրեւ հոլս «անմիա քուէարկող հօտ մը» («Փրաւտա», 1209), որ կամակատարութեամբ կը կատարէ վերէն ստացած բոլոր հրամանները եւ դուրկ է յեղափոխական ազատ կամքէ։

Ընդդիմադիրներու այս բոլոր յանցանքներն ու մոլորութիւնները աչքի առաջ ունենալով, կեդր. վեր. յանձնախումբը առաջարկ բերած է կոմկուսի կեդր. կոմիտէէն հեռացնել Զինովիեվը եւ Թրոցքին, թէեւ 10րդ համագումարի եւ կուսակցական կանոնադրութեան հակառակ բոլոր ընդդիմադիրները պէտք է վտարուէին կուսակցութեան շարքերէն։

Թէ ընդհանուր ժողովի մէջ ինչ է անցած-դարձած, յայտնի չէ, բայց «կեդր վեր. յանձնախումբի նախագահութիւնը եւ կեդր. կոմ.ի եւ կեդր. վեր. յանձնախումբի ընդհանուր ժողովը' ուզելով ելք ցոյց տալ իրենք զիրենք փակուղիի մէջ փակած "ընդդիմադիր պետերուն եւ հեշտացնել խաղաղութեան գործը կուսակցութեան ներսը' վերջին փորձ մըն ալ ըրաւ պահելու համար ընկ. Թրոցքին եւ Զինովիեվը կեդր կոմ.ի մէջ' առաջարկելով անոնց կարդ մը տարրական պայմաններ, որոնք բացարձակօրէն պարտաւորեցուցիչ են պոլշեւիկ կուսակցութեան անդամներու եւ կուսակցութեան մէջ խաղաղութիւնը պահպանելու համար»։ Այդ պայմաններն են.

1. — Հրաժարիլ Թրոցքիի կէս պարտուողական տեսութենէն պատերազմական վտանգի առջեւ, անպայմանօրէն կանգնիլ երկրի պաշտպանութեան տեսակէտի վրայ եւ «դատապարտել ընդդիմադիրներու զբաղարտութիւնը մեր կուսակցական եւ խորհրդային դեկավարներու թերմիտորական ալլաստրման մասին։

2. — Հրաժարիլ Կոմունիստական Միջազգայինը պատակտելու քաղաքականութենէն, դադարեցնել գերման ընդդիմադիրներ Մասլովը եւ Ռութ Ֆիշերը եւ առանց առարկութեան ենթարկուիլ Կոմինտէրնի բոլոր վճիռներուն։

3.— Հրաժարիլ Համամիութենական Կոմկուսը պատակտելու քաղաքականութենէն, դադարեցնել երկրորդ կուսակցութիւն ստեղծելու փորձը, լուծել ընդդիմադիր հատուածը եւ անպայման ենթարկուիլ կոմկուսի բոլոր վճիռներուն։

Բայց, կ'ըսէ բանաձեւը, «ընդդիմադիրներու պետերը մերժեցին ընդունիլ այս պայմանները»։

Ատոր վրայ, ընդհանուր ժողովը հարկադրաբար որոշած է Զինովիեվը եւ Թրոցքին կեդր. կոմիտէէն վտարելու առաջարկը սկզբունքով ընդունիլ եւ այդ հիման վրայ բանաձեւ կազմել։ Եւ միայն այս որոշումէն ետք «ընդդիմադիրները անհրաժեշտ համարեցին նահանջել, հրաժարիլ իրենց սխալներու մէկ քանիէն եւ, թէկուզ որոշ վերապահութեամբ, համաձայնիլ կեդրոնական կոմիտէի եւ կեդր. վեր. Յանձնախումբի ընդհանուր ժողովի առաջարկած հիմնական կէտերուն։

«Այս պատճառով կեդր. կոմիտէի եւ կեդր. Վեր. Յանձ.ի միացեալ ընդհանուր ժողովը որոշեց հանել քննութենէն ընկ. Զինովիեվը եւ Թրոցքին կեդր. կոմիտէէն արտաքսելու հարցը եւ յայտարարել անոնց խիստ յանդիմանութիւն եւ նախազգուշացում»։

Յանդիմանութիւն եւ նախազգուշացում —ատիկա, ի հարկէ, պատիժ չէ համեմատած այն ծանր ամբաստանութիւններու հետ, որոնք կ'ուղղուէին ընդդիմադիրներու հասցէին։ Միանգամայն պարզ է, որ Սթալին դիմած է անփառունակ նահանջի։ Ինչո՞ւ այդպէս։ Ի՞նչ է Սթալինի պարտութեան պատճառը թէ, գուցէ, ընդդիմադիրները, իրո՞ք, զղջացած ու հրաժարած են իրենց մոլորութիւններէն ու հակակուսակցական գործունէութենէն։

Քննենք այս հարցն ալ։

Ս. ՄԱՍՈՒՐԵԱՆ

ՔԱՂՑԿԵՂԸ ԲՈՒԺԵԼԻ (*)

Անգլիական բժշկական թերթ մը, «Լանսէթ», որ շատ կը զբաղի քաղցկեղի դարմանաբանական հարցերով, կը գրէ թէ երկու անդլիացի գիտնականներ, Թոմաս Լըմստըն եւ Ճօն Կօուէր Սթէֆընս, յաջողած են բուժել քաղցկեղը ... մուկերուն վրայ։

Բժիշկները 24 մուկ առին, եւ ջրախառն ատրէնալին նեարկեցին փոքրիկ հիւանդներուն վարակուած մասերուն եւ ժամանակ մը պահեցին (կատուներէ հեռու)։

Առին նոյնպէս 60 մուկեր, որոնց ներարկեցին ջրախառն ատրէնալին, յետոյ հակաքաղցկեղային շիճուկ։

Արդ, բժիշկները տեսան որ 60 մուկերէն 39ը, երկու ներարկում ստացած, աղէկցան, իսկ 24 մուկերէն, —որոնք մէկ ներարկում ստացած էին, — բուժուեցան միայն վեց մուկ։ Բացի բժշկուելէն, մուկերը ստացան ապահետաւորութեան (im. munité) յատկութիւն, այսինքն այլեւս անդամ մըն ալ չեն բռնուիր քաղցկեղի։

ՀԻՆԳ ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ ԹՈՇԱԿ

Պերլին հրատարակուող առաւերէն թուլ թերթին մէջ, վերջին նախկին համարնաւոր մը կը գրէ թէ Մուսկուա, գերմանական համարնաւոր կուսակցութեան ամսական 200,000 տոլար (5 միլիոն ֆր.) կը վճարէ։

"ՆՈՐ ԱՐԱՔՍ,,Ի ՇՈՒՐՋ

Վերջերս Պոլսոյ «Ժամանակ» թերթին մէջ Եռվք Արմէն յօդուած մը հրատարակած էր Պարիի «Նոր Արաքս» հայկական գիւղի գաղութին եւ անոր հիմնադրին՝ Հրանտ Նազարեանցի դէմ։ Այս առթիւ Պարիի մէր թղթակիցը կը գրէ թէ Պարիի կառավարիչ, երեսփոխան եւ ֆաշիստ վարիչներէն Արալտո տի Քրօլլալանցա նամակով մը հրահանգած է Պոլսոյ իտալական ընդհ. հիւպատոսին, որպէսզի Եռվք Արմէնի գրածները հերքուին պաշտօնապէս։

Եռվք Արմէնի յիշեալ յօդուածը բուռն կերպով պախարակուած է արդէն շատերու կողմէ եւ հայ մամուլէն։ Գահիրէի «Ընթաց»ը կը գրէ որ, այդ յօդուածով «Եռվք Արմէն ինքզինքն է որ խայտառակած է մեծապէս, բարոյապէս, վերջնականապէս»։ իսկ «Յուսաբեր» կ'ըսէ. «Գարշեցանք թէ՛ նիւթէն, թէ՛ ձեւէն եւ թէ իրմէ՛ ե. Արմէնէ, ու նաեւ, ինչո՞ւ չխոստովանիլ՝ այս ամէնը հիւրընկալող «Ժամանակ» թերթէն... ահաւո՛ր բաթքեր...»։

Ահա կառավարիչին նամակէն կարգ մը մէջբերումներ.—

«Յիշեալ Եռվք Արմէնը, ի մէջ այլոց, կը յայտարարէ որ «Պարիի Հայերը շարունակ բարոյական եւ նիւթական խոշտանգումի ենթարկուած են» ու «կ'ապրին ողորմութեամբ»։ Պէտք է յստակօրէն ծանօթացուի, որ Պարիի հայ գաղութը կազմուած է Հրանտ Նազարեանցի նախաձեռնութեամբ եւ օժանդակութեամբ իտալական կառավարութեան, բոլոր տեղական իշխանութեանց եւ նշանաւոր իտալացի անձնաւորութեանց։

«Իր նախաձեռնութիւնը իրականացնելու համար, ֆաշիստ կառավարութիւնը ծախսեց աւելի քան մէկմիլիոնլիրէթ ամբողջ հայկական գիւղ մը կառուցանելու համար, բնակարաններու կահաւորման եւ մշակելի հողաբաժինի մը տրամադրելիութեանը համար։

«Գիւղին մէջ ապահովականութիւն գտած գաղթական Հայեր, որոնք հասան Պարի ամէն բանէ զուրկ, ու գտան արժանաւոր օգնութիւն եւ աշխատանք. այնպէս որ ո՛չ մէկուն երբեք պակասած չէ ինչ որ հարկաւոր է ապրելու բարեկեցօրէն ու պարկեշտօրէն։

«Պարի քաղաքին կառավարութիւնը իր կողմէն հոգացած է գիւղի լուսաւորութիւն ու ըմպելի ջուրի ձրի հայթայթումը, ծախսելով աւելի քան հարիւր յիսուն հազար լիրէթ, շուտով գիւղը պիտի ունենայ իր եկեղեցին ու հիւանդանոցը։

«Վերոյիշեալ պատկերացումէն կը յայտնուի, որ Պարիի մէջ ինչպէս Իտալիոյ ամէն կողմը, նուիրական չ'ասպնջականութեան զգացումը, որուն համար կառավարութիւնը, իշխանութիւնները եւ քաղաքացիները ամենայն փութկոտութեամբ եւ եռանդով կատարած են միշտ իրենց պարտականութիւնը։ կը փափաքինք ուրեմն, որ Ձեր ազնուութեան պաշտօնական միջամտութեամբ Իտալիոյ եւ Պարի քաղաքին բարի անունը իր արդար պաշտպանութիւնը գտնէ»։

* * *

ԽՄԲ.— Աւելցնենք որ այս առթիւ ստացած ենք նաեւ երկար հերքմնագիր մը փոլայի գինուորական սպայից համալսարանի ռազմագիտութեան փրոֆէսէօր ու հազարապետ Ֆրանչէսքօ Թուրքիարուլօի կողմէ, որ մանրամասն փաստերով կը ջրէ եռվք Արմէնի վերագրումները։

«Ժամանակ» իր Օգոստոս 13ի թիւին մէջ կը հրատարակէ պ. Հրանտ Նազարեանցի մէկ նամակը, որուն մէջ կ'ըսուի.

... Ինդիրը յանձնած եմ իտալական իշխանութեան ու ժամանակին պիտի ստանաք Ե. Արմէնի ըրած զրպարտութեանց եւ ստութեանց փաստացի հերքումը։

Կ'ուզեմ որ դիտնաք հիմակուընէ որ մեր գաղութին վարչական գործերը իտալական բարձրագոյն իշխանութեանց կողմէ յանձնուած են մեծանուն հայասէր կոմս Ռամպէրթի Մանօթթի Պիանգուի, որ երեք տարիէ ի վեր կը վարէ զանոնք ու իր ձեռքով կատարուած են Պարիի հայ գաղութին եղած բոլոր օժանդակութիւնները եւ նպաստները, որոնց մանրամասն հաշիւները պիտի հրատարակուին քիչ առենէն պաշտօնապէս իտալօհայ յանձնախումբի օրկանին մէջ։

Հետեւապէս Եռվք Արմէնի ինծի բրած դիտումնաւոր զրպարտութիւնները ինքնին գոյութիւն ունենալէ կը դադրին և օր մը կ'իմանաք այդ զրպարտութեանց դարշելի նպատակները։

Ասկէ պատ պ. Նազարեանց Եւրոպայի կաթոլիկոսական պատուիրակ Պալաքեան եպիսկոպոսի ուղղուած նամակով մը կը խնդրէ որ «ամենամանրակրկիտ քննութիւն մը բանայ իր պղսէն հետանաւուն պատճառներուն եւ ձեւին վրայ, իր Պարիի եւ ամբողջ Իտալիոյ մէջ ինպաստ ամբողջ հայ գաղութին կատարած աշխատութեանց վրայ, գաղութին վիճակին եւ անոր վարչութեանը վրայ եւ ուրիշ ոեւէ ինդրի վրայ, որու մասին կ'ուզուի տեղեկացուիլ»։

ՋՈՒՐԻՆ ՏՕՆԸ

Պիրակի ընձրեւ մը ցուրտ մագերու պէս կը կախուի փարիպի վրայ։

Այսօր պիտի կատարուի ջուրին ցօղը սէն գետին մէջ։ Ցոթեկին լուղորդներու մրցում, գիշերը լուսավառութիւն ջուրին ժապաւէնին վրայ։

Լուղորդները հաւաքուած են սէն-Ղիքոլա։ երկինքը մութ է կուպրի պէս, սէն գետը կը ծակծկի անձրեւէն։ 25 լուղորդ աղջիկներ մտած են նաւ մը, որ կը տատանի, ինչպէս մակոյ թռչունները կը ճօճին ճիւղի մը վրայ։ Ցուզումէն կարմրած են անոնց երեսները, վարդի թուփ մըն է անոնց մերկ մարմինը։

Որսորդի փողերը կը փչեն։ Լուղորդները, մանչ ու աղջիկ, կը նետուին ջուրը։

Նաւակներ ու նաւակներ։ գոյնզգոյն դրօշակներ, որ ջուրը կ'արիւնեն, ալիքներու նման վեր կը գայտեն։ Ծապաւէնները, որ դուրս կը թափին գունաւոր տեբեւերու պէս, թաղարաձեւ նաւակներէն։

Ծողովարտը կախուած է մեղուապարի մը նման սէն գետին թումբերէն։ կը ճչայ, կ'երգէ։ երկինք տխուր երաժշտութեամբ մը կը շոյէ ականջները։

սէն գետը կը քրքջայ ու ճերմակ ջուրի խուրձեր կը նետէ մարդկային ողկոյզներուն վրայ, որոնք վար են կախուեր։ կաժուրջներուն վրայ հովանոցները սեւ պապարի պէս։ Ջուրին վրայ լուղորդ աղջիկներուն գլուխը, կարմիր գդակներով պաշտպանուած, ծաղիկի բաժակներու պէս։ Ընձոյզ ազուր բազուկները նման են փղոսկրեայ սուրերու, որոնք ջուրը կը ճեղքեն։ Ա.յրերը թռուն են, կաւ նման։ Ա.յժմ խառնուած են աղջիկներուն։ Եւ սէն գետը կը շողայ մութ ճամբու մը նման, վրան ծաղիկներու թափօրով մը։

Քայց լուղորդներ կան, որ կը լքեն մրցումը, եւ նաւակ մը, ուրուն վրայ կարմիր խաչեր կը թռչին, ներս կ'առնէ պատ Ընձոյզ շրթները կապուտցած շնչատ ու տժգոյն։

Մրցման վերջին պահը։ Պատոյի նշանաւոր լուրը, Ռէպէյրոլ, որ ամէն տարի շահի մրցանակը, կը պատրաստի իտալացի երիտասարդի մը թոլիի հետ։ քոսթոլի, հինգ ղորդ աղջիկներու մէջ ամենէն կրտսերը, անխոնջ կը ճնդքէ գլխով ու թեւերով։

Այժմ սանդուղին վրայ նաւերը կը սուլեն փողերը հնչեն, ծափերը կը ճաղփան։

Ցժգոյն արեւը մը կ'ելլէ մետաքս կը քսէ երկու ղորդներուն աղուոր արձանները։

Մրցման վճիռը։ քոսթոլի առաջինն է։ Ռէպէյրոլ երկրորդ։ Ծափ ծափ։ Աղջիկներուն առաջինը՝ Մուանթիէ, ջուրին ուժածի մը պէս անուշ ու պարսպաչ մխիթ կը սարսռայ վրան։

Հիմա իրիկուն է։

կախարդակա՛ն տեսարան։ Երփներանգ լոյսը բոլորտայ կէն գետին։

Երկինք. անձրեւով լուացուած, կը շողայ երկրային դերուն ցոլարձակումէն։ Կէն մետաքսէ ճամբայ մըն է, վրայ կ'ոստոստեն բոցէ թիթեռնիկներ։ Ծաղովուրդը կը շտեմ եզերքին վրայ։ Լուսարձակները իրենց երկար ու մոգական ձեռները կ'երկարեն ու կը գրկեն գետին ջուրն ու աղուոր աղջիկները։ Ա.յրերը թռուն են, կաւ նման։ Ա.յժմ խառնուած են աղջիկներուն։ Եւ սէն գետը կը շողայ մութ ճամբու մը նման, վրան ծաղիկներու թափօրով մը։

Քայց լուղորդներ կան, որ կը լքեն մրցումը, եւ նաւակ մը, ուրուն վրայ կարմիր խաչեր կը թռչին, ներս կ'առնէ պատ Ընձոյզ շրթները կապուտցած շնչատ ու տժգոյն։

Մրցման վերջին պահը։ Պատոյի նշանաւոր լուրը, Ռէպէյրոլ, որ ամէն տարի շահի մրցանակը, կը պատրաստի իտալացի երիտասարդի մը թոլիի հետ։ քոսթոլի, հինգ ղորդ աղջիկներու մէջ ամենէն կրտսերը, անխոնջ կը ճնդքէ գլխով ու թեւերով։

Այժմ սանդուղին վրայ նաւերը կը սուլեն փողերը հնչեն, ծափերը կը ճաղփան։

Ցժգոյն արեւը մը կ'ելլէ մետաքս կը քսէ երկու ղորդներուն աղուոր արձանները։

Մրցման վճիռը։ քոսթոլի առաջինն է։ Ռէպէյրոլ երկրորդ։ Ծափ ծափ։ Աղջիկներուն առաջինը՝ Մուանթիէ, ջուրին ուժածի մը պէս անուշ ու պարսպաչ մխիթ կը սարսռայ վրան։

Հիմա իրիկուն է։

կախարդակա՛ն տեսարան։ Երփներանգ լոյսը բոլորտայ կէն գետին։

*Երկինք. անձրեւով լուացուած, կը շողայ երկրային դերուն ցոլարձակումէն։

ՅՈՒՅՍ ԱՎԱՐՏԻ ՎԱՂՎԱԾՈՎԻ

ՅԱՌԱՋ-Ի ԲԵՐԹՈՂԸ

Ա. ՍԱՐՅԱՆ

Ա՛խ, ո՛ւր, ո՛ւր, ո՛ւր...

Մուսոլինի փրանսական նոր օրէնքին դէմ

Իտալական մամուլը երկարօրէն կը գրագի Ֆրանսական հպատակութեան նոր օրէնքով, որ վերջերս հրատարակուեցաւ: Ֆրանսական վիճակագրութիւնները ցոյց կուտային թէ ամէնէն աւելի ձուլման ենթակայ տարրը Իտալացիներն են, ու այս պարագան կը սարսափեցնէ ֆաշիստները, որոնք կ'ուզեն աճիլ ու բազմանալ:

Ֆրանսական նոր օրէնքը պատճառ պիտի ըլլայ որ Մուսոլինի աւելի մեծ զարկ տայ հողագործութեան զարգացման, որուն սկսած էր արդէն Իտալիոյ մէջ:

Նոր շրջաբերականով մը, ուղղուած բոլոր նահանգապետներուն եւ ոստիկանապետներուն, Իտալիոյ դիկտատորը կ'արգիլէ անցագիր տալ գիւղացիներուն ու բանուորներուն, որոնք կ'ուզեն գաղթել արտասահման, եթէ նոյնիսկ անոնք ունենան աշխատութեան պայմանագրութիւն մը արտասահմանի հետ:

Մուսոլինի չուզեր որ գաղթին պատճառով կորսուին հարիւր հազարներով քաղաքացիներ, որոնք կրնան օգտակար ըլլալ երկրին մէջ:

Ճիշտ է որ ներկայ տնտեսական նեղութիւնները պատճառ կ'ըլլան գործազրկութեան աճելուն, սակայն իտալական կառավարութիւնը գործազրկութիւնը կը նկատէ իբրեւ տնտեսական կայունացման տարր մը: Նկատի ունի գործածել զանազան հաստատութիւններու փակման պատճառով տրամադրելի բանուորները, բանալով հսկայ աշխատանքներու ծրագիր մը, որով պիտի բարելաւուին պետական կալուածները եւ պիտի մշակուին Իտալիոյ ներկայ անմշակ հողերուն կէսէն աւելին: Թերեւս հրաւիրէ օտար, մասնաւորաբար ամերիկեան դրամագլուխը, դիւրացնելու համար այս ընդարձակ ծրագիրը:

Այսպէս կառավարութիւնը կը հաստատէ թէ բնակչութիւնը, ոչ թէ գերաճման մէջ է, այլ անբաւական է, եւ պէտք ունի 60 միլիոն բնակիչի:

Մամուլը կը շարունակէ խոշոր գիրերով արձանագրել ծնունդներուն նուազումը եւ մահերուն աճումը:

.·. Այս առթիւ *Թայմզի* Հռոմի Թղթակիցն ալ հետեւեալը կը հեռագրէ.—

Արտագաղթի համար նոր խստութիւններ պիտի գործադրուին Սեպտեմբեր 1էն սկսեալ: Այդ թուականէն վերջ անցագիր պիտի տրուի միայն այն բանուորներուն, որոնք օտար գործատէրէ մը կանոնաւոր պայմանագրութիւն կը ներկայացնեն եւ կամ բանաւոր պատճառ ունին արտասահմանի մէջ մօտիկ ազգականներու մօտ երթալու համար:

Այս խստութիւններուն նպատակն է զարկ տալ ներգաղթին, համաձայն անցեալ Մայիսին Երեսփ. Ժողովին մէջ Մուսոլինիի ըրած այն յայտարարութեան թէ Իտալիա պիտի կրնայ գործ գտնել իր բոլոր զաւակներուն համար, եւ «ֆաշիստական կամքի մէկ ճիգով» դարմանել Միացեալ Նահանգներու եւ ուրիշ երկիրներու կողմէ իտալական գաղթականութեան դէմ ձեռք առնուած խստութիւնները: 1924ին Իտալիայէն դուրս ելան 408,000 գաղթականներ, այս թիւը երթալով զեղչուեցաւ եւ 1926ին 293,000 հոգի գաղթեցին: Ներկայ տարուան առաջին 6 ամիսներու ընթացքին մեկնողներու թիւն է միայն 54,378 հոգի:

Ի՞նչ կ'ըսէ Մարաջախտ Ֆօշ

Մարաջախտ Ֆօշ անգլիական կիրակնօրեայ *Րեֆըրի* Թերթի խմբագիրին հետեւեալ յայտարարութիւններն ըրաւ.

— Ես չեմ կարծեր որ Ռուսիա միշտ պոլշեւիկ մնայ: Կը կարծեմ սակայն որ սովետները երկար պիտի կրնան մնալ իշխանութեան գլուխը, այն պատճառով միայն, որ Ռուսները միս մինակ անընդունակ են պայքարելու անոնց դէմ: Ռուսիա հոգեպէս ոչ բոլորովին արեւմտեան է, ոչ ալ բոլորովին արեւելեան, եւ իր գերաճող բնակչութիւնը թաթարական անգթութիւնը կը միացնէ յեղափոխութեան ցանկութեան: Փոքրամասնութիւն մը ստեղծած է բռնապետութիւն մը, որ կը կործանէ ամէն անհրաժեշտ հաստատութիւն եւ կը սպառնայ ընկղմել արեւմտեան աշխարհն ալ, եթէ մենք չգիտնանք հասարակաց ճակատ մը կազմել դէմը: 1919 Փետրուարին, դեսպաններու ժողովին, յետոյ փորձագէտներու հաւաքոյթին մէջ առաջարկեցի զինել Ռուսիոյ սահմանակից երկիրները ռազմական ու զինուորական ամէն պահանջներով, ջախջախելու համար պոլշեւիկ Ռուսիան: Մտիկ չըրին, առարկելով թէ աշխարհ յոգնած է պատերազմէն: Այժմ, պոլշեւիկներուն սպառնալիքին դէմ, միակ միջոցը կը կայանայ անգլեւֆրանսական համաձայնութեան մը մէջ, միեւնոյն ատեն յուսալքելով այն միամիտ վաճառականները, որոնց աչքը միշտ դարձած է Սովետ Ռուսիոյ կողմը: Գերմանիա եւս, որ միշտ ներողամիտ աչքով մը նայեցաւ Ռուսիոյ, պէտք է Ֆրանսայի հետ ճակատ կազմէ Ռուսիոյ դէմ:

Գերմանական հարցին մէջ, դարձեալ անհրաժեշտ է անգլեւֆրանսական համաձայնութիւնը: Անգլիոյ համար, աշխարհագրական, քաղաքական եւ տնտեսական պատճառներով, կարեւոր հարց է Ֆրանսայի ապահովութիւնը: Փափաքելի է տեսնել սիրալիր համաձայնութիւն մը Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ միջեւ, սակայն ցանկալի է նոյնպէս որ Գերմանիա լուծէ իր զինուորական ընկերակցութիւնները, ջնջէ զինարանները եւ քանդէ արգիլեալ ամրութիւնները:

Զինաթափութիւնը երազ է, որովհետեւ կարելի չէ համեբաշխել այս հարցին շուրջ: Եթէ Ֆրանսա եւ Անգլիա միշտ միացած ըլլային, վերջին պատերազմը տեղի չէր ունենար: Համաշխարհային խաղաղութիւնը կ'ապահովուի այնքան ատեն, որ միացած ըլլան Անգլիա եւ Ֆրանսա:

Մամուլի միջազգային համաժողով

Այսօր Ժընեւի մէջ կը բացուի մամուլի համաժողով մը, որ պիտի աշխատի բարելաւել հաղորդակցութեան միջոցները Ազգերու Դաշնակցութեան կեդրոնին եւ միջազգային մամուլին միջեւ:

Ժողովին պիտի նախագահէ «Տէյլի Թէլէկրաֆ»ի տէր եւ տնօրէն Լորտ Պըրնէյմ. ֆրանսական մամուլը կը ներկայացնեն երեք թերթերու տնօրէններ ու երեք խմբագիրներ: Թուրքերու ներկայացուցիչներն են Անատոլու գործակալութեան տնօրէն Ալաէտտին պէյ եւ Մամուլի ընկերութեան տնօրէնը:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ
ԵՒ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

կազմակերպուած՝ Մարաշի Հայրենակցական միութեան կողմէ՝ տեղի կ'ունենայ այս կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ Grand Café des Sportsի մէջ

ՑՈՒՑԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. եռագոյն խումբի ժողովը այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8ին, 80 Rue Charles Chéfson Bois Colombes, ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Հ. Յ. Դ. Լիոնի «Կուկունեան» խումբի ընդհանուր ժողովը վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Գրադարանի սրահը: Ներկայանալ անդամատետրներով:

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ԺՈՂՈՎԸ

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Արեւմ. Եւրոպայի Շրջանային Պատգամաւորական ժողովին գումարումին առիթով յանձնախումբս կոչ կ'ուղղէ Հ. Մ. Ը. Մ.էն դուրս մնացած բոլոր հայ մարզական միութիւններուն, իրենց լիազօր ներկայացուցիչները ղրկելու Սեպտ. 16ի բացման ժողովին, ուր պիտի քննուին զիրենք Հ. Մ. Ը. Մ.էն հեռու պահող պատճառները եւ տարակարծութիւնները բառնալով մէկ դրօշակի տակ հաւաքուելու կարելիութիւնը:

Նոյնպէս կը հրաւիրուին Հ. Մ. Ը. Մ.ի այն բոլոր նորակազմ մասնաճիւղերուն ներկայացուցիչները, որոնք երեք ամիսէ պակաս կեանք ունենալով, ուղղակի հրաւէր չեն ստացած, գալ խորհրդակցական ձայնով ներկայ գտնուելու համար ժողովի նիստերուն:

Ժողովները տեղի պիտի ունենան միութեանս Փարիզի մասնաճիւղի կեդրոնատեղին, 74 Rue Lafayette, *եւ կը սկսին իրիկուան ժամը 9ին:*

Շրջ. Պատգ. ժողովի յանձնախումբ

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռեմ եղբայրս Նշան Հազարապետեանը որ Սուրիա կը գտնուի. լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել իր եղբօր Պրն. Աբիկ Հազարապետեանի (Պարթընցի), րիւ տը լա ֆար թիւ 13, Մարսէյլ:

Կը խնդրուի արտատպել սուրիական թերթերէն:

— Էրզրումցի Տիկ. Վերոնիքա Այվազեան, կը փնտռէ իր աղջիկը Տիկին Շուշան Քէշիշեանը, որ Զինադադարէն յետոյ Կովկասէն Պոլիս եկած էր իր ամուսնոյն Յարութիւն Քէշիշեանի եւ աղջկան Եպրաքսէի հետ: Քեմալական դէպքերու առթիւ ամուսինը Պուլկարիա, իսկ ինքը Նախիջեւան (Կովկաս) մեկնած է: Այժմ լուր առնուած է որ Լիոն գործարանի մը մէջ կ'աշխատի: Տիկ. Շուշան Քէշիշեանի մասին որեւէ տեղեկութիւն ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝ Տիկ. Վերոնիքա Այվազեանին, c/o M. Herartean, B. P. 280 Alep, Syrie:

— Կը փնտռեմ եղբայրս Գրիգոր Աւետիսեանը որուն մէկ տարիէ ի վեր Haute Loire նահանգը ըլլալը հաստատուած է: Գրել փանոս Աւետիսեանի, 120 Rue Colombes Asnières (Seine).

— Օվաճըգ գիւղէն Տիկ. Սըրբուհի Չինօեան, որ իր Մկրտիչ զաւակով Սավին գիւղը կը գտնուի, կը փնտռէ իր հօրաքրոջ զաւակները Վահան, Ագրիպաս եւ Մաքսուտ Վարդերեսեան, իրենց մայրը Տիկին Էլմօնիա Վարդերէսեանը եւ իրենց հայրը, որ Պրուսացի է եւ Պոլսոյ Թաշխանէն եկած եւ Փարիզ հաստատուած ըլլալը կը կարծուի: Իմացնել՝ Sourpouhi Tchinoian, Société Cotonnière du Sud-Est, Savines (Hautes Alpes).

— Կը փնտռեմ եղբայրս Պրուսայի Մեծ Նոր գիւղէն Վահէ Բարունակեան որ տարի մը առաջ Յունաստան կը գտնուէր: Իմացնել՝ Մկրտիչ Բարունակեանի՝ 5 Rue Capitaine Fairbeer Issy - les - Moulineaux (Seine) France.

Կը խնդրուի Յունահայ Թերթերէն արտատպել:

ՆՈՐ ԳԻՐՔԵՐ

Ստացուածները ծախուի են 20 ֆրանք, Աֆրոդիտէ 12, Մանչ-Աղջիկը 20, Վարժապետին աղջիկը 20, Ռաֆայէլ 20, Կրացիէլլա 10, Փոցտամի գաղտնիքները 12, Ի՞նչպէս գողցան ցարերուն Թագը 12.50, Անհետացած սերունդ մը 10, Խաղամոլ Տը. Մապիւսի գաղտնիքները 15, Սիրահարի մը դասերը 12, Պէքրի Մուսթաֆայի զուարճալիքները 6, Տօքթ. Վարդան 7, Ազգ. Բարբերար 4, Մեղքին զաւակը 6, Ընտիր աղջկունք 4, Փոթորիկը 2, Դարձը 10, Դերասանուհին 10, Կինը 7, Վենետիկի վաճառականը 4, Ծապլվար 7, Արսէն Լիւբէն 20, Ռասբութին 20, Շէրլօք Հօլմսի երեք պատմուածքները 2ական, Թօփալ Օսման 5, Տը. Մօրի վրէժը 5, *Մահացու Սէրը* 3 ֆրանք:

Մերկ կինը 12.50, Ցիմար կոյսը 12.50, Կայսրը 10, Օթէլլօ 12.50, Զարշըլը Արթին աղա 6, Ժառանգորդը 5, Սեւ թէ ճերմակ (չորս զաւեշտ) 6, Նամուս 10, Չար ոգի 10, Պատուի համար 10, Անուշ 5, Պէպէքս 10, Երկու խուլեր 3, Կառքի արկած մը 2.50, Փարոսի պահապանները 2.50: Երգարան (Զայնագր.) 10, Նոր երգարան 5, Աշուղ Ղարիպ 5, Քերթուածներ՝ Դուրեանի 5, Օրերի պսակը 12.50 ֆրանք:

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱՒ

ՄԱԿԱԲՈՅԾԸ

(Մագնիսացողի մը սարսափները)

72 էջ 6 Ֆր. միայն

Պահանջել գրացուցակը: Փօսթի ծախք չառնուիր: Դիմել նամակով հետեւեալ հասցէին.—

L. Mozian, 51 Bld. Auguste Blanqui, Paris (13e):

ԿԱՐԴԱՑԷՔ՝

ԿԱՐՕ ՍԱՍՈՒՆԻԻ

ՏԱՃԿԱՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՏԻՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ

(1914 - 1918)

ԳԻՆ 15 ՖՐԱՆՔ

Դիմել՝ «Յառաջ»ի խմբագրութեան:

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ, ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ, ԺԱՌԱՆԳԱԿԱՆ դատերու, ամէն տեսակ պաշտօնական գործերու օրինաւոր եւ ապահով ձեւակերպութեան համար դիմել ամէն օր 9—12 *ՍՎԱՃԵԱՆի*, 21, Rue Vivienne, Paris (2me) —Métro Bourse— Tél. Louvre 16-32:

ՎԱՐՁՈՒ սենեակներ կան յարմար գիներով դիմեցէք՝ պարոն Արսլանեանի, 36 Rue Damesmes, Paris 13me. *Մէթրօ Իթալի:*

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ Արեւելեան նոր գորգ շինող գործաւորուհիներ: Դիմել՝ I. PAPACHRISTO 44, Rue Fessart, Paris, 19 Métro Buttes-Chaumont.

ՍԱԿԱՐԱՆ

23 Օգոստոս 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.	
Սթերլին,	L. St.	124	02
Տոլար,	Dollar	25	50
Մարք (ոսկի) 100 Mark		607	25
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	12	73
Թրք. ոսկի	» or	107	20
Մէճիտիէ	Médjidié	9	20
Լէվա 100 հատը	Léva	15	80
Տրախմի »	Drachme	33	25
Լիր » »	Lire	139	75
Պելճ. ֆրանք »	Frc. Belge	71	50
Զուից. »	Frc. Suisse	491	75
Լէյ 100 հատը	Ley	15	70
Չերվոնեց	(10 Roubles or)	128	—

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Քր. Ֆոնսիէ I	Cr. Fonc. Eg.	3370	—
» II	»	2000	—
» III	»	1660	—
Օսմնեան երկթղ.	Lots turcs	165	—

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS 208bis, Rue Lafayette Paris(10)

Le Gérant : H. TEURNIER

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՆՈՒՇԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՍԻՐԱԿԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ՍԷՆ - ՄԻՇԷԼԻ ՄԷՋ, 15 Rue de la Huchette

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԱՆՈՒՇԵՂԷՆՆ...

Թերթանուշ (պաքլավա) անպարտ կարագով.— Թեյի... (քատայիֆ), հում եւ եփած՝ առաջնակարգ ալիւր, Լօքմ... Լօքում, Հէլվա, կարկանդակ եւայլն:

Ապսպրանքները խնամքով կը կատարուին եւ ... կը յանձնուին:

ԳԻՆԵՐԸ ԲՈԼՈՐԻՆ ՄԱՏՉԵԼԻ

ՓՈՐՁԵՑԷՔ ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

ՃԵՐՄԱԿ ՊԱՆԻՐ

Ֆրանսայի մէջ առաջին անգամ ձեռնարկուած ըլլ... երկար փորձառութիւնով ու խնամքով կը պատրաստենք ... լագոյն ճերմակ պանիրը:

S. VASSILIADIS

9 Rue des Consuls Tél. Manuel 12—84 Marse...

Ամէն քաղաքէ ապսպրանք կ'ընդունուի

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻ՛ՒՆ, ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻ՛ՒՆ,

Անոնք որ կ'ուզեն հայրենիքը յիշելով ապուխտ եւ Սուճ... ուտել, թող դիմեն ծանօթ կեսարացիին՝

A. ALAGUEUZIAN, Chemin de Covelle par Allauche Marse...

Յաճախորդներու գոհացում տալու համար կ'ընդունի 5-... քիլօի ապսպրանքներ: Մաքուր գործ: Չափաւոր գին:

Հ. ԹԵՐԶԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

Import - Export, 19 Bld. Montmartre Paris (2e) Tél. Gut. 30-...

Ներկայացուցիչ ֆրանս. ֆապրիքաներու, կը ստանձնէ ... նարարական գործեր, ամէն երկիրներու համար:

ԴԻՒՐԱՄԱՏՉԵԼԻ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ

ՉԱՆԱԶԱՆ ԳԻՐՔԵՐ

ՆՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Երազահան 6, 8, 10, 12.50, Երգարան 5, 7.50, 10.25, Թուղթի... Տղու հոգիներ 6, Դարձը 8, Կինը 6, Դերասանուհին 8, Անձկութեան ... 2, Վերջին բաժակը 10, Ազգ. բարբերար 4, Տօքթ. Վարդան 6, Լուս... Անհետացած սերունդ մը 8, Խճմանքի ձայներ 8, Կեանքը ինչպէս... Կայսի մը օրագիրը 5, Եօթը պատմուածքներ 5, Բժիշկին գիրքէն ... էջեր 12.50, Թաշրա պէյ 5, Պ. Մուսթաֆայի զուարճալիքները ... Շուշան 25, Ժիւտէքս 30, Ժիւտէքսի նոր արարքլութիւնը 30, Արափ... Քէօր օղլու 2.50, Աֆրոդիտէ 10, Ռասփութին 15, Տօքթ. Մօրի վրէ... Մագաղներու մէջ (2 հատ.) 25, Արսէն Լիւբէն 18, Շարլի Շա... Թիւրքմէններուն կուիւը 8, Ռաֆայէլ 18, Մօբասանի վիպակներ 2, ... պատմուածքներ 25, Կարմիր ժամուց 10, Հայուհին 10, Աշուղ ... Սաւաղակապետը 30, Արձակ էջեր 12.50, Մեր խաչը 8, Սատուածներ... ւի են 20, Ավլոր եղբայր 6, Նամուս 10, Չար Ոգի 10, Պատուի հա... Կայսրը 10, Զարշըլը Արթին 5, Պէպէքս 10, Ցիմար կոյսը 10, Մ... 10, Ուշ լինի 3, Բառն կախաղաններ 10, Յակոբ-Յոբէթ 10, Անոյշ ... Լալա Մաշարի 5.20, Քերթ. Պ. Դուրեան 5, Աղբիւր անմահութ... Լոյս զուարթ 3, Ճակատագրի փուշին վրայ 5, Հայաստանի նկարիչ... Միսաք Մեծարենց 15, Ինքնուսուցիչ գրուցարութիւն 10, Ալպօմ ... ներու 3, Հարուածը 3, Հէքիմարան 50, Մատեան Մանկանց 50, Բ... քիւլօզ 2.50, Վեներական ախտեր 2, ինչպէս նաեւ ամէն տեսակ ... խիստ ԱԺԱՆ: ԳՐԱՑՈՒՑԱԿԸ ՁՐԻ: Կարդացէ՛ք նաեւ «Լուսաբաց»... թական սրակները: Դիմել նամակով՝ VAHRAM SÉVOUNI 5 Ave. ... St. Mandé (Seine).

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVIL...

Տէր եւ տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամ... ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ: Աչքի ... գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քիթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ... 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12:

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹ...

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—Կիրակի եւ տօն օրեր ...

ՄԱՌՇԷԻ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ

ՈՒՆԻՆՔ օրուան նորոյթին համաձայն շինուած ... *քօրսաժի, ժիլէյի, փուլ-օվըրի, էշարփի, ... քաշքօլի եւ քոմպինէզօնի* պատրաստ մթերք, խիստ ... տաւոր գիներով: Այցելեցէք մեր վաճառատունը ապահով... համար ձեր շահը: Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէ...

Հասցէ՝ Maison ASLAN - MOURAD 29 Rue Trévise. ... Cadet Paris (9). Tél. Provence 52-17

ՏՕՔԹ. Ա. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Կ'ընդունի բացի կիրակիէ, կէսօրէ վերջ ժամը 3—8 ... ժամադրութեամբ:

36 Rue de Bellefond, (9e) Métro: Poissonière կամ Cadet

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ			250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200 ֆ.

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration — Խմբագրութիւն — 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82 — MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 25 ՕԳՈՍՏՈՍ 1927

25 AOUT 1927

Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 423 — ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՊԻՏԻ ՏԵՍՆԵ՞Ն ՎՏԱՆԳԸ

Թուրք ընդդիմադիր պետերը միայն թուրք ժողովուրդի ներքին ու թաքուն կուտակուած դժգոհութիւնը չէ որ պիտի շահագործեն իրենց գաղտնի նպատակներուն համար։ Կայ ուրիշ կարեւոր հարց մը, որ յենարան կը ծառայէ դժգոհներու, բայց այժմու ղեկավարները յաղթանակի գինովութեան մէջ կարեւորութենէ զուրկ կը համարեն։

Թուրքիոյ այժմու բնակչութեան մէջ — իրենց իսկ վիճակագրութեամբ — քիւրտ ժողովուրդը կը կազմէ 100ին 25ը։ Այս ժողովուրդը խառնուած չէ թուրք ժողովուրդին հետ. կ'ապրի բոլորովին անջատ եւ աշխարհագրական նպաստաւոր պայմաններու մէջ։ Աւելին. այդ շրջաններու մէջ բնակող թուրք ժողովուրդը թիւի եւ ուժի տեսակէտէն զանցառելի քանակ մը կը կազմէ։ Քիւրտ ժողովուրդն ալ ունի իր ուրոյն ազգային, կրօնական եւ քաղաքական ձգտումներն ու ցանկութիւնները։ Իբրեւ հաւաքականութիւն չի կրնար ու չուզեր մտնել թրքական կաղապարին մէջ. կ'ըմբոստանայ եւ զէնք կը վերցնէ իր շահերը պաշտպանելու համար։

Ընտրութիւններու ընթացքին շարք մը թուրք, կամ թրքացած քիւրտ հացկատակներ երեսփոխան կը նշանակուին Ազգ. Մեծ Ժողովին մէջ ներկայացնելու համար Քիւրտերը։ Սակայն այս մարդիկը իրենք են, որ կը պահանջեն կառավարութենէն քրտական հարցը լուծել զէնքով ու տեղահանութիւններով։ Ո՛չ ոք այնքան մոլեռանդ կերպով քրտական ցանկութիւններուն դէմ նիզակ չէ ճօճած, որքան Սղերդի երեսփոխան Մահմուտ պէյը։

Այսպէսով Թուրքիոյ սահմաններուն մէջ ապրող երկու միլիոնոց քիւրտ բնակչութիւնը ոչ միայն զրկուած է ընտրութիւններու եւ առհասարակ կառավարութեան ազատօրէն մասնակցութիւն ունենալու իրաւունքէն, այլ դրուած է տեղահանութեան եւ ոչնչացման ճամբուն վրայ, որուն զէնքով դիմադրելու միջոցը միայն մնացած է։

Տարակոյս չկայ թէ այս ներքին ծանր տագնապը, վտանգաւոր խոց մըն է ներկայ Թուրքիոյ կողին վրայ բացուած, զոր անպայման պիտի փորձեն խանչտկել ու բորբոքել ոչ միայն ընդդիմադիր ղեկավարները, այլ նաեւ շահագրգռուող օտար պետութիւնները։

Մեզի շատ լաւ ծանօթ է նաեւ թէ՝ Թուրքիոյ այժմու պետական պիւտճէն խոստոր կը համեմատի Թուրքիոյ քանի մը միլիոնոց ազգաբնակչութեան տնտեսական տարողութեան հետ եւ որուն ծանր բեռին տակ կը քամուի ամէն օր, սակայն անհնար կ'ըլլայ այդ անիրատակ կարասը լեցնել։

Իրապէս Թուրքիոյ մէջ գիտական հիմունքներով կազմուած պիւտճէ գոյութիւն չէ ունեցած միլլի շարժումէն ի վեր, այլ պիւտճէի ծաղրանկար մը, որուն հասոյթի գլուխները կազմուած չեն իրական տուեալներու վրայ։

Պիւտճէի հասոյթներու խոշոր բացը միշտ լրացուած է պետական թալաններով— բռնի հանգանակութիւն, «լքեալ» գոյքեր, արտաքսուածներու շարժական եւ անշարժ հարստութեան յափշտակութիւն եւայլն։

Պիւտճէն կրճատել եւ համաձայնեցնել Թուրքիոյ ժողովուրդի տնտեսական տարողութեան, անհնարին բան է, առանց վտանգելու կառավարութեան ստանձնած խոշոր պարտաւորութիւնները։ Ան պարտաւոր է պիւտճէն յարմարցնել հսկայ երկրի մը վարչական ու զինուորական պաշտպանութեան անհրաժեշտ պահանջներուն։

Այս հակասութիւնը ահաւոր դժուարութիւն մըն է, որուն առջեւ Թուրքիոյ վարիչները շուարած պիտի մնան, երբ ցամքին թալանի աղբիւրները։

Այս բոլոր դժուարութիւնները յստակօրէն ցոյց կուտան թէ Թուրքիոյ այժմու վարիչները կը քալեն փակուղիի մը մէջ, ուրկէ դուրս գալ անհնար է առանց խոշոր ցնցումներու, եթէ շարունակեն ընթանալ ներկայ քաղաքական ճամբէն։

Այս ծանր վիճակին գլխաւոր պատճառներէն մէկն է անոնց տարամերժ ազգայնականութիւնը, ուրիշներու հողային իրաւունքներու յափշտակութիւնը։ Այնքան առատ եւ ընդարձակածաւալ հողե, որոնց պէտք չունի փոքրաթիւ թուրք ժողովուրդը, ոչ Թուրքիան ֆիզիքական ու նիւթական հնարաւորութիւն ունի զանոնք լեցնելու եւ ոչ ալ թուրք ժողովուրդը կրնայ տեւականօրէն իր ճղճիմ ուժերով պաշտպանել զանոնք։

Միւս կողմէն զրկուած ազգերը աւելի պիտի բարդացնեն այս կնճիռը, որովհետեւ հաւանական չի թուիր որ իրաւազրկուած ազգերը հաշտուին կատարուած յափշտակութեան հետ եւ Թուրքիան չղնեն դժուարութեան առջեւ։

Այդ զոհերէն մէկն է հայ ժողովուրդը, որ այսօր ահաւոր տառապանքէ մը կ'անցնի իր հողերէն զրկուած ըլլալուն համար, եւ եթէ այսօր անիկա հանդարտ է, չի նշանակեր թէ հաշտուած է այս եղելութեան հետ։ Ընդհակառակը։

Քիւրտիստանը այսօր իսկ մահացու պայքարի մը լծուած է փրկելու համար իր հայրենի երկիրը։

Թուրքիոյ վարիչները շփացած երէկի աժան յաջողութիւններէն եւ երես առած այսօրուան քաղաքական դասաւորումէն, անտեղիտալիօրէն կը յամառին իրենց ձեռքին մէջ պահելու այժմու սահմանները։

Ահա այն պատճառներէն մէկ քանին, որ Թուրքիոյ երեւութական հանդարտութեան տակ կը պատրաստեն փոթորիկ մը, ուրկէ խուսափելու հնար չունի Էնկիւրի, եթէ հիմնովին չդարմանէ յիշեալ սխալները։

Ա.

ՄԱՄՈՒԼ

ՖՐԱՆՍԱ ԿԸ ԿՈՐՏԱՆԻ...

Ֆիկարօ, քննադատելով հպատակութեան նոր օրէնքը, կը գրէ (23 Օգոստոս).

— «Զինուորական ծառայութեան եւ ուրիշ շատ մը հանրային կամ մասնաւոր պաշտօններու համար, Ֆրանսացիները պէտք է անցնին քննիչ մարմիններու առջեւէն, բժշկական քննութեան ենթարկուին եւ ապացուցանեն թէ ժառանգական կամ անհատական ախտերէ զերծ են։ Ուրիշ երկիրներու մէջ, նման միջոցներ ձեռք կ'առնուին այն օտարականներուն դէմ, որոնք կ'ուզեն այդ երկրին մէջ հաստատուիլ կամ պարզապէս բնակիլ։ Միացեալ Նահանգները զանոնք բերող շոգենաւով ետ կը ղրկեն կասկածելիները — ֆիզիքապէս, բարոյապէս եւ մտաւորապէս կասկածելիները։ Մեր մօտ, ոչինչ. ո՛չ մէկ պաշտպանութիւն, դուռը լայն բացուած է մարդկային սեռի թափթփուքներուն առջեւ. ինչ որ կը նետուի ուրիշ տեղ, կ'իյնայ «գեղեցիկ Ֆրանսա»յի գլխուն։

«Երեք միլիոն առոյգ, առողջ, քաջ ու պարկեշտ Ֆրանսացիներ սպանդանոց քշուեցան, որպէսզի անոնց տեղ փոխարինեն աշխարհի ստիճները։ Աշխարհ «կը պաշտէ Ֆրանսան», ինչպէս վիշապը կը սիրէ ճագարը։

«Մեր հայրենիքը միշտ հիւրընկալ, մայրական եղած է օտարներուն համար։ Կառավարութիւնը որոշած է Ֆրանսայի մէջ Ֆրանս. ցեղին տեղ դնել նոր ցեղ մը. նախ իրական Ֆրանսացիներու բնաջնջումը կազմակերպեց. յետոյ ալ նոր Ֆրանսացիներու մուտքը կը կազմակերպէ. ու միջազգայնական ամբոխավարները իր հրամանները կը կատարեն։

«... Հպատակութեան նոր օրէնքը ֆրանս. ազգը մահուան վտանգին առջեւ կը դնէ։ Մինչ բոլոր պետութիւնները կ'աշխատին ազգայնականութիւնը զօրացնել իրենց մօտ եւ ցեղը ապահովել, մեր մօտ ո՛չ մէկ բանի առջեւ կանգ կ'առնեն, քանդելու համար աւանդութիւնները, ցեղին խիղճը եւ նոյնինքն ցեղը։ Եթէ Երկնային Արդարութիւնը հրաշք մը չգործէ փրկելու համար Ֆրանսան՝ դարերու ընթացքին մարդկութեան համար իր ըրած ճիգերուն եւ զոհողութիւններուն սիրոյն, մեր ազգը պիտի կորսուի։ Եւ կամ ժամանակին պիտի կրնա՞յ ինքզինքը գտնել՝ այս հրաշքը կատարելու համար։»

Ֆիկարօ թուելով նոր օրէնքին անպատեհութիւնները, կը յարձակի վարչապետ Փուանքարէի եւ դատական նախարար Պարթուի վրայ։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԸ

Ընդհ. մարդահամարի պատրաստութիւնները կը շարունակուին։ Տուներու թուակութեան գործը գրեթէ աւարտած է։ Մարդահամարին օրը, 28 Հոկտեմբերին, իւրաքանչիւր պաշտօնեայ պիտի արձանագրէ 50-70 տուն։ Հաշուի եղած է որ մօտ 60.000 պաշտօնեայ պիտի աշխատին մարդահամարի համար։

Մարդահամարի գործողութիւնները ամէն կողմ պիտի սկսին նոյն օրը, նոյն ժամուն, արդիւնքը պիտի հաւաքուի կուսակալին մօտ եւ Նոյեմբեր 2ին պիտի հաղորդուի կառավարութեան։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՌՈՒՍԵՒԹՈՒՐՔ ԶԻՆՈՒՈՐ. ԴԱՇԻՆՔ ՄԸ

ԳԵՐՄԱՆ ՕԴԱՆԱՒԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԷՍՔԻՇԷՀԻՐԻ ՄԷՋ

Ցայտնի գերման հրապարակագիրներ Հանս Շվան եւ Քարլ Մէրթէնս խիստ լաւատեղեակ աղբիւրներէ քաղելով «Միլիթար ունտ Վիրթշաֆթսփոլիթիշէ Քորէսփոնտէնց»ի մէջ կը գրեն թէ գերման Եունքերս եւ Ռորպախ ընկերութիւնները անցեալ Մարտ ամսուն Էսքիշէհիր փոխադրած են իրենց պատերազմական օդանաւերու շինութեան գործարանները, որոնք մինչեւ այն ատեն Թիֆլիս եւ Մոսկուա հաստատուած էին։ Իրենց պաշտօնէութեան մէջ կան Ռայխսվէրի 75 սպաներն ու ենթասպաները, որոնք մասնաւոր արձակուրդ ստացած են։

Այս տեղափոխութիւնը կատարուեցաւ համաձայն ռուսեւթուրք զինուորական դաշնագրին։ Ըստ այդ դաշնագրին, սովետները յանձն առած են Թուրքիոյ հայթայթել 32 օդանաւային տորմիղներ, ամէն դասակարգէ, 9 հրասանդեր՝ եզերքները պաշտպանութեան համար, 21 ընդծովեայ, 20.000 հրացան եւ 500 ամրաշէն սպաներ։

Այս բոլոր ռազմական հրանօթները պիտի յանձնուէին Տէսսաուի Եունքերս եւ Էսսէնի Քրուփ տուներուն մասնաճիւղերուն կողմէ, մինչեւ այն ատեն հաստատուած Թիֆլիսի եւ Մոսկուայի մէջ։ Թուրքեւռուսեւգերման այս համաձայնութիւնը պատրաստած է գնդապետ Նիքոլայի, որ ծանօթ է Պալքաններու մէջ իր քաղաքական մեքենայութիւններով, իսկ վերջնական ձեւը տուին գերման պատերազմական նախարարութեան զինուորական կրթութեան ճիւղէն գնդապետ Հէն, գեր-գնդապետ Վիլպէրկ, բանակի զինուորական ճիւղէն, եւ հազարապետ Վ. Ռապէնաու։

Փարիզի անհամակերպաց ցոյցերը

Ինչպէս կը նախատեսուէր, Երեքշաբթի գիշեր աննախընթաց ցոյցեր կատարուեցան Փարիզի մէջ Սաքքօ-Վանցէթթիի համար։ Ժամը 6ին արդէն խլրտումներ կը տեսնուէին։ Պահակազօրքը, հրացանը ուսին, սաղաւարտակիր հեծելազօրքին գլխաւորութեամբ պաշարած էր Եէնայի հրապարակը։

Ժամը 9ին 1500 հոգինոց ցուցարարներու խումբ մը Կրանտ-Արմէ պողոտայէն վար իջաւ, սակայն հանդիպեցաւ ոստիկանական ուժեղ պատնէշի մը։ Բախումը թեթեւ էր, քանի մը հոգի ձերբակալուեցան, միւսները ցրուեցան։

Պուլվար Փուասոնիէրի եւ Ռուժմօն փողոցին անկիւնը ցուցարարները խռնուած էին։ Ոստիկանները ուզեցին ցրուել։ Ուժգին բախումէ վերջ ցուցարարներու բանակը երկու մասի բաժնուեցաւ։ Առաջին խումբը, իջնելով Մոնմարթր, հանդիպեցաւ ոստիկանական խումբի մը, որուն գլխուն թափեց սրճարաններուն առջեւէն վերցուցած գաւաթները, շիշերը, պնակները։ Երկրորդ խումբը լուրջ դիմադրութիւն մը փորձեց Ֆոպուր Փուասոնիէրի փողոցին մէջ։ Քանի մը անգամ պահակազօրքը պատրաստուեցաւ կրակելու։ Կռուին ընթացքին հրացան մը պայթեցաւ, առանց վնաս պատճառելու։

Պուլվար Սէպասթոփոլը ամէնէն շատ վնասուեցաւ։ Ցուցարարները պատնէշներ շինեցին, արգիլելու համար ձիաւոր ոստիկաններուն անցքը։ Ասոր համար կառքերով լեցուցին, արմատախիլ ըրած ծառերով գոցեցին ճամբան։ Ծառերուն երկաթէ պահպանակները հանեցին եւ նետեցին ոստիկաններուն։ Կատարեալ պատերազմական տեսարան։ Ոստիկանները կրակի սպառնալիքին տակ ստիպեցին նահանջել ցուցարարները, որ իրենց անցքին վրայ ջարդուփշուր ըրին բոլոր հսկայ վաճառատուներուն ապակիները։ Հանրակառք մը գրաւեցին եւ կոտրեցին ապակիները։ Օպրի-լը-Պուշէ փողոցին մէջ կրակ բացին ոստիկաններուն վրայ։ 600 հոգինոց խումբ մը Պուլվար Ռօշըշուարէն անցնելով քարկոծեց բոլոր վաճառատուները, ջարդեց ապակիները։ «Մա՛հ Ֆուլլէրի» աղաղակելով, հասան «Մուլէն-Ռուժ» եւ ջարդեցին փշրեցին ապակիները, կոտրեցին ինքնաշարժները։ Գրգռութիւնը մեծ էր մասնաւորապէս Մոնմարթրի մէջ, ուր կը յաճախեն հարուստ Ամերիկացիները։ Նոյն տեսարանը Շան զ'Էլիզէի վրայ։

Կէս գիշերին դադրած էր ցոյցը։ Ձերբակալուած ցուցարարներու թիւը կը հասնի 200ի։ Բազմաթիւ ոստիկաններ վիրաւորուեցան։

Գաւառներու մէջ եւս առաւել կամ նուազ սաստկութեամբ ցոյցեր կատարուեցան։ Ռուանի մէջ բուռն ցոյցեր եղան եւ ոստիկաններէն ու ցուցարարներէն վիրաւորներ կան։ Զանազան Քաղաքապետարաններ կէս դրօշակ պարզած էին։ Մոնփէլիէի մէջ երկու ռումբեր նետուեցան, ոստիկան մը վիրաւորուեցաւ։

∴ Ամերիկայի զանազան քաղաքներուն մէջ եւս եղան ցոյցեր, զորս ոստիկանութիւնը ուզեց արգիլել։ Բազմաթիւ վիրաւորներ կան։ Փէնսիլվանիոյ մէջ զինուոր մը սպաննուեցաւ, երբ կը ցրուէր ցուցարարները։ Սէնթ Ճօզէֆի վանքին մէջ (Քլիվլէնտ) ուժանակներ պայթեցան, մեծ վնասներ պատճառելով։ Մասաչուսէցի քաղաքներէն մէկուն մէջ եւս ռումբեր նետուեցան։

Ժընեւի մէջ, հակառակ անձրեւին, ցուցարարները հաւաք-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ գ. էջ)

Հ. Յ. Դ. ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ՆԻՒԹԵՐԸ

Իզվեստիա կը գրէ թէ խորհ. իշխանութեանց ձեռքը անցած է Ա. Քէրէնսքիի Արշիւը, որ մնացած էր Ռուսիոյ մէջ։ Այս թանկարժէք նիւթերը ամբողջութեամբ յանձնուած են Յեղափոխական թանգարանին։ Արշիւին մէջ կարեւոր տեղ մը կը գրաւեն Հ. Յ. Դաշնակցութեան գատավարութեան վերաբերեալ նիւթերը։

Ինչպէս յայտնի է, Ա. Քէրէնսքի Դաշնակցութեան մեծ դատավարութեան ատեն պաշտպան փաստաբաններէն էր։

ԹՈՒՐՔ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐՈՒՆ ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԸ

Կիլիկիոյ երկաթուղիի աշխատաւորներուն գործադուլը աւելի սաստկացած է։ Մէրսինի աշխատաւորներն ալ միացան Ատանայի բանթողներուն։ Միայն Տարսոնի կայարանապետն է որ կը շարունակէ պաշտօնը եւ երեք քրիստոնեայ պաշտօնեաներու հետ կը հսկէ շոգեկառքին երթեւեկին, որ շատ անկանոն է։ Արկածները անպակաս են եւ ժողովուրդը չի վստահիր ու ինքնաշարժով կը կատարէ իր ճամբորդութիւնը։

ՊՈԼՍՈՅ ԱՆՏԱՌՆԵՐՆ ԱԼ Կ'ԱՅՐԻՆ

Պոլիս, Պէյքոզի մօտ Զավուշ անտառին մէջ հրդեհ ծագեցաւ եւ ամբողջ անտառը մոխիր դարձաւ։ Գիւղացիները, որ փայտ կտրելու գացած էին, հազիւ կրցան փախչիլ։ Պօզ Պրունի կողմերն ալ հրդեհ ծագած է ուրիշ անտառի մը մէջ։

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԹԱԳՈՒՀԻՆ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Եգիպտոսի թագուհին Նազլը, որ Աղեքսանդրիայէն «Մահրուսէ» զբօսանաւով Մարսիլիա եկած էր, Երեքշաբթի առաւօտ Փարիզ հասաւ։ Իրեն կ'ընկերանային հայրը Սապրի փաշա, եղբայրը Շէրիֆ Սապրի պէյ եւ Փարիզի դեսպան Ֆախրի փաշա։ Թագուհին հագուած էր եւրոպական ձեւով։ Լուսանկարիչներուն արգիլուեցաւ թագուհիին պատկերը առնել։ Ֆուատ թագաւորն ու թագուհին քանի մը օրէն Վիշի պիտի մեկնին օդափոխութեան։

ԱԽՈՅԵԱՆ ԴԱՐՁԵԱԼ ՅԱՂԹԱԿԱՆ

Սէնթրըլ Ափորթինկ Քլըպի մէջ առջի գիշեր տեղի ունեցաւ կոփամարտի մրցում մը Աւետիս Ախոյեանի (Պէչիր) եւ ֆրանսացի յայտնի կոփամարտիկ Պուվէի միջեւ։ Ութը շրջանի խաղէ մը վերջ, կէտերու առաւելութեամբ յաղթական հռչակուեցաւ մեր հայրենակիցը։

ԽԱՂԱՂԱԿԱՆԻ ԶՈՀԵՐԸ

Սան Ֆրանչիսքօ — Հօնօլուլու ճամբուն վրայ կորսուած երեք օդանաւերը գտնելու համար փնտռտուքներ կը կատարեն 58 ամերիկեան մարտանաւեր։ 15 Թորփիլահալածներ եւ մէկ թեթեւ յածանաւ եւս հրահանգ ստացան միանալու անոնց։ Գրեթէ ամէն յոյս կորսուած է գտնելու համար զանոնք։

ՓԱՐԻԶԻ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ դեսպանատունը դատ բացած է Մաթէնի դէմ, որ իր Օգոստ. 19ի թիւին մէջ կարգ մը պոլշեւիկեան վաւերաթուղթեր հրատարակած էր։ Դեսպանատունը կ'ըսէ թէ այդ նամակները կեղծ են եւ վերջերս գտնուած էին կեղծարար Սոլովեքի վրայէն։ Դեսպանատան փաստաբանն է Հանրի Թորէս։

ՈՐՈՇ ԽՈՍՔԵՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Ընկեր Ստալինի ելույթը Կարմիր բանակի ակադեմիաների շրջանավարտների առաջ

Ընկեր Ստալին. Ընկերներ շրջանավարտներ. Ձեզ շնորհավորում եմ ռազմական ակադեմիաների ավարտի կապակցությամբ։ Ձեզ սպասում է ծանր ու պատասխանատու աշխատանք։ Ձեզ սպասում է աշխատանք ոչ թե ինչ-որ մի առանձին զորամասում, այլ զորքերի ամենաբարձր միավորումներում՝ դիվիզիայում, կորպուսում, բանակում։ Ձեզ սպասում է աշխատանք ոչ թե խաղաղ պայմաններում, այլ ռազմական պայմաններում, երբ ամեն մի սխալ, ամեն մի թերացում կարող է հանգեցնել զոհերի, կարող է հանգեցնել ձախողման։ Ձեզ սպասում է աշխատանք ոչ թե հին տեխնիկայի հիման վրա, այլ նոր տեխնիկայի հիման վրա, որը շարունակ զարգանում է և կատարելագործվում։ Ձեզ սպասում է աշխատանք ոչ թե հին, հնացած կանոնների հիման վրա, այլ նոր կանոնների հիման վրա, որոնք ստեղծվում են ռազմական գործողությունների փորձի հիման վրա։ Ձեզ սպասում է աշխատանք ոչ թե հին, հնացած զենքերի հիման վրա, այլ նոր զենքերի հիման վրա, որոնք ստեղծվում են ռազմական տեխնիկայի զարգացման հիման վրա։ Ձեզ սպասում է աշխատանք ոչ թե հին, հնացած մարտական կանոնադրությունների հիման վրա, այլ նոր մարտական կանոնադրությունների հիման վրա, որոնք ստեղծվում են ռազմական գործողությունների փորձի հիման վրա։ Ձեզ սպասում է աշխատանք ոչ թե հին, հնացած ուսումնական ծրագրերի հիման վրա, այլ նոր ուսումնական ծրագրերի հիման վրա, որոնք ստեղծվում են ռազմական գործողությունների փորձի հիման վրա։ Ձեզ սպասում է աշխատանք ոչ թե հին, հնացած ուսումնական ձեռնարկների հիման վրա, այլ նոր ուսումնական ձեռնարկների

ՀՈՑՍԻ ԺԱՄՈՒՆԻ ՎՂՎԼՈՎԻՀ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՄԻՔՈՅԵԱՆ ՀԱՅԿ

— Ինչպե՞ս չէ, պարոն, ինչպե՞ս չէ, ամեն ինչ պատրաստ է, ամեն ինչ կարգին է, միայն թե դուք հրամայեցեք, ես ամեն ինչ կանեմ, ինչ որ ձեր սիրտն ուզի, ես ամեն ինչ կանեմ, միայն թե դուք հրամայեցեք...

Ասում էր Ռոստոմ Ռոստոմյանցը, որ ինքն էր ինքնագլուխ ընտրել իրեն այդ պաշտոնը, և որ ամեն առավոտ, ինչ որ ժամ էլ լիներ, ինքն էր գնում Ռոստոմյանցի մոտ, որ հարցնի նրանից, թե ինչ հրաման կա նրա համար։

Ռոստոմյանցը, որ ամեն առավոտ ինքն էլ չգիտեր, թե ինչ հրաման կարող է լինել իր համար, ամեն անգամ ստիպված էր լինում մտածել, որ հրաման տա մի բան, որ Միքոյեանը կատարի։ Եվ ինչպես որ ամեն անգամ, այդպես էլ այդ անգամ նա ստիպված էր լինում մտածել, որ հրաման տա մի բան, որ Միքոյեանը կատարի։

— Ես ուզում եմ, որ դուք գնաք Ռոստոմ Ռոստոմյանցի մոտ, ասաց Միքոյեանը, որ ինքն էլ չգիտեր, թե ինչ պիտի ասի։

— Ինչպե՞ս չէ, պարոն, ինչպե՞ս չէ, ամեն ինչ պատրաստ է, ամեն ինչ կարգին է, միայն թե դուք հրամայեցեք, ես ամեն ինչ կանեմ, ինչ որ ձեր սիրտն ուզի, ես ամեն ինչ կանեմ, միայն թե դուք հրամայեցեք...

Ասում էր Ռոստոմ Ռոստոմյանցը, որ ինքն էր ինքնագլուխ ընտրել իրեն այդ պաշտոնը, և որ ամեն առավոտ, ինչ որ ժամ էլ լիներ, ինքն էր գնում Միքոյեանի մոտ, որ հարցնի նրանից, թե ինչ հրաման կա նրա համար։

Միքոյեանը, որ ամեն առավոտ ինքն էլ չգիտեր, թե ինչ հրաման կարող է լինել իր համար, ամեն անգամ ստիպված էր լինում մտածել, որ հրաման տա մի բան, որ Ռոստոմյանցը կատարի։ Եվ ինչպես որ ամեն անգամ, այդպես էլ այդ անգամ նա ստիպված էր լինում մտածել, որ հրաման տա մի բան, որ Ռոստոմյանց

ուեցան ամերիկեան դեսպանատան մօտ, ուզեցին անցնիլ պատնէշը: Մէկ հոգի սպաննուեցաւ, վիրաւորուեցան 25 հոգի, որոնց 6ը ոստիկան: Ազգերու Դաշնակցութեան քարուղարութեան շէնքն ալ մեծ վնասներ կրեց: Ամսթէրտամի մէջ քարեր նետեցին ամերիկեան դեսպանատան վրայ:

Զանազան երկիրներու մէջ պօյքօթ հռչակուեցաւ ամերիկեան ապրանքներուն դէմ:

Լոնտոն, Հայտ Փարքի մէջ միթինկի մը ընթացքին վիրաւորուեցան չորս կիներ. 10,000 հեծեալ ոստիկաններ կը հսկէին կարգապահութեան, Օքսֆորտ Սթրիթի մէջ ոստիկանութիւնը միջամտեց ցոյցերուն, եւ խառնաճաղանճին մէջ քանի հոգի մը վիրաւորուեցան:

Սաքքօ եւ Վանցէթթի մարմինները յանձնուեցան իրենց պարագաներուն: Վանցէթթիի մարմինը Իտալիա պիտի փոխադրուի իր քրոջ կողմէ: Սաքքօ-Վանցէթթիի Պաշտպան կոմիտէն ծրագրած էր երկու անիշխանականներուն մարմինները պտտցնել ամբողջ Ամերիկայի մէջ, սակայն ոստիկանութիւնը արգիլեց:

Մահ Զաղլուլ փաշայի

Գահիրէէն հեռագիր մը կը ծանուցանէ մահը ազգայնականներու պետ եւ նախկին վարչապետ Սաատ Զաղլուլ փաշայի, որ 15 օրէ ի վեր հիւանդ պառկած էր գիւղի իր բնակարանին մէջ: Մահուան լուրը լսուելուն պէս, ֆէլլահ կիներ ու աղջիկներ անոր տան շուրջ հաւաքուած եղերամայրերու պէս ողբ ու կոծ արձակեցին, իրենց հագուստները պատռելով:

Զաղլուլ փաշա ծնած էր 1860ին ֆէլլահ ծնողքէ: Գահիրէի Էլ-Ազհար համալսարանը աւարտելէ վերջ պաշտօնեայ դարձաւ: 1882ին Արաբներու ապստամբական շարժումին մասնակցած ըլլալով, բանտարկուեցաւ երբ Անգլիացիները Եգիպտոսը գրաւեցին: Յետոյ փաստաբանութիւն ըրաւ. 1906ին կրթական նախարար եղաւ: Մեծ պատերազմի ատեն խորհրդարանի փոխ նախագահ էր: Զինադադարէն վերջ շատ մեծ համբաւ շահեցաւ, անցնելով Եգիպտոսի կատարեալ անկախութիւնը պահանջող Վաֆտ կուսակցութեան գլուխը: Առաջարկեց որ եգիպտ. պատուիրակութիւն մը. ղրկուի Լոնտոն՝ այս մասին բանակցելու համար: Անգլ. կառավարութիւնը հակառակեցաւ եւ զինքն ու երեք ընկերները Մալթա աքսորեց: Ասիկա ազդանշանը եղաւ Եգիպտոսի 1919-20ի ըմբոստական շարժումին: Անգլիացի պաշտօնեաներ ու զօրականներ սպաննուեցան. Գահիրէի հայ գաղութն ալ անմասն չմնաց, քանի մը Հայեր տուներու վերի յարկէն փողոց նետուեցան եւ բազմաթիւ հայ տուներ ու խանութներ թալանուեցան, Հէլիոպոլիսի մէջ հայկական գաղթակայան մը կազմուեցաւ:

Զաղլուլ փաշա յետոյ վարչապետ Ատլի փաշայի հետ Լոնտոն գնաց, 1921ին Եգիպտոս դառնալով նոր պայքարի սկսաւ: Դարձեալ խռովութիւններ ծագեցան, այս անգամ Սէյշէլ աքսորուեցաւ, յետոյ ալ Ճիպրալթար:

1923ին ազատուելով Ֆրանսա եկաւ. յետոյ Եգիպտոս դառնալով երեսփոխան ընտրուեցաւ եւ վարչապետ դարձաւ: Անգլիոյ այն ատենի վարչապետ Մաքտոնըլտէն պահանջեց Եգիպտոսի եւ Սուտանի կատարեալ անկախութիւնը: Մաքտոնըլտ մերժեց. Զաղլուլ հրաժարեցաւ. Թագաւորը չընդունեց: Ճատ չանցած ուսանող մը մահափորձ կատարեց իր վրայ, զայն շատ չափաւոր գանելով: 1924ի Նոյեմբերին անգլիացի Սէրտարլի Սթէքի սպանութեան հետեւանքով վարչապետութենէ հրաժարեցաւ: Նոր խորհրդարանին մէջ նախագահ եղաւ: Տարիէ մը ի վեր իր առողջական վիճակը զինքը հեռու կը պահէր քաղաքական գործօն կեանքէ:

Հելլէն նոր դահլիճը

Զայիմիսի նոր դահլիճը խորհրդարանին առջեւ ներկայանալով կարդաց Նախարարական յայտարարութիւնը: Դահլիճը պիտի շարունակէ միացեալ կառավարութեան արտաքին քաղաքականութիւնը: Յայտարարութիւնը կ՚ըսէ. «Սակայն մեր գլխաւոր գործը պիտի ըլլայ ելմտական վերականգնումը: Մեր ծրագրին էական կէտերն են ելմտացոյցին տեւական հաւասարակշռութիւնը, երերուն պարտքին ջնջումը, գաղթականներու տեղաւորումը եւ հանրային վարկի ամրապնդումը: Այս ծրագիրը իրականացնելու համար օգտակար նկատուեցաւ Ազգերու Դաշնակցութեան բարոյական աջակցութիւնը: Արդէն Յունիսի նստաշրջանին խիստ կարեւոր արդիւնքներ ձեռք բերուեցան: Կառավարութիւնը անհրաժեշտ կը նկատէ անմիջական միջոցներ ձեռք առնել դրամ շրջաբերութեան հանող կեդրոնական դրամատուն մը հաստատելու եւ դրամը ամրապնդելու համար:

∴ Նկատելով որ Ազգերու Դաշնակցութեան Սեպտեմբերի նստաշրջանին մէջ Յունաստանի մասին կարեւոր որոշումներ պիտի տրուին, նոր կառավարութիւնը Ժընեւ պիտի ղրկէ զօրաւոր պատուիրակութիւն մը: Այս առթիւ խնդրած է Վէնիզէլոսէն, որ պատուիրակութեան նախագահութիւնը ստանձնէ. միւս անդամները պիտի ըլլան արտաքին Նախարար Միխալաքոփուլոս, Փարիզի դեսպան Փոլիթիս եւ Լոնտոնի դեսպան Քաքլամանոս:

Անգլիա դէմ կը նայածէ պոլշեւիկները

Անգլիոյ Ներքին Նախարարը ազդարարեց ռուսական քարիւղի ընկերութեան մը (Russian Oil Products) երկու տնօրէններուն, որ անմիջապէս Անգլիոյ սահմաններէն դուրս ելլեն: Յիշեալ ընկերութիւնը ռուսական քարիւղ կը ծախէր Անգլիոյ մէջ: Ներքին նախարարը իր հրատարակած զեկոյցին մէջ կ՚ըսէ թէ այս վտարումին նպատակը ռուսական քարիւղի վաճառումին վնասել չէ, այլ պարզապէս գործադրութիւնը կառավարութեան նախապէս տուած որոշումին: Ընկերութիւնը կը յայտարարէ թէ քարիւղի վաճառումը պիտի շարունակէ:

Օդանաւի գործարան մը օդը հանուած

Պերլինէն կը հեռագրեն 23 Օգոստոս թուականով.—

Կեդրոնական Ռուսիոյ քաղաքներէն Ճարճուիի մէջ երէկ գիշեր եղեռնափորձ մը կատարուեցաւ օդանաւի ընկերութեան մէկ մեծ գործարանին դէմ: Իրարմէ տասը վայրկեան միջոցով երկու ահռելի պայթիւններ տեղի ունեցան: Բոլոր աշխատանողները ինչպէս նաեւ գրասենեակները քանդուեցան: Եօթ բանուորներ մեռան, վիրաւորուեցան 20 հոգի, որոնց մէջ նաեւ գործարանին տնօրէնը: Շինութիւնը վերջացած չորս օդանաւեր փճացան: Կորուստ կը հաշուուի երկու միլիոն րուբլի:

Պատրաստուեցէ՛ք

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆԻՆ

կիր. 18 Սեպտ. P. U. C.ի մարզադաշտը, Porte Dorée

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

ԵՒ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

կազմակերպուած՝ Մարաշի Հայրենակցական միութեան կողմէ տեղի կ՚ունենայ այս կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ Grand Café des Sportsի մէջ

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ ՆՈՐ ԳՈՐԾԸ
“ԻՄ ԳԻՐՔԸ„
ԳԻՆ 20 ՖՐԱՆՔ

320 էջ: կը գտնուի Յառաջի խմբագրատունը, Պալենց գրատունը՝ տպարան Navarre, 5 Rue des Gobelins, Paris եւ Գ. Ճաճլամեանի վաճառատունը 15 Rue Longue des Capucins, Marseille.

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Փարիզի շրջանային կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Քաշանի, Ժանթիյիի, Մօն Ռուժի, Առքէօյի, Պանեէօի, Պուրկ լա Ռէնի եւ Անթօնիի շրջանի արձանագրուած եւ ոչ արձանագրուած բոլոր ընկերները այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին ընկերներ Սեդրակ Գարակէօզեանի եւ Մինաս Այթունեանի բնակարանը 17—19 Rue Ampère, Chalet Mira, Cachan: Փօրթ տ՚Օռլէանէն առնել 88 թիւ թրամվէյը եւ իջնել Arrêt Bagneux.

Հ. Յ. Դ. Եռագոյն խումբի ժողովը վաղը Ուր. երեկոյ ժամը 8ին, 80 Rue Charles Chéfson Bois Colombes, ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Հ. Յ. Դ. Զաւարեան խումբի ընդհ. ժողովը տեղի կ՚ունենայ այս Կիրակի ժամը 10ին, սովորական հաւաքատեղին:

Հ. Յ. Դ. Արդութեան ենթակոմիտէն սախպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին ծանօթ հաւաքատեղին. ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Ներկայանալ անդամատետրով:

Հ. Յ. Դ. Փօն տ՚Օպնայի Կարին ենթակոմիտէի ընդհ. անդամական ժողովը Կիրակի 28 Օգոստ. կէսօրէ վերջ ժամը 2ին ընկեր Մանուկի բնակարանը կարեւոր օրակարգ. բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է, ներկայանալ անդամատետրերով:

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Բրիստափոր ենթակոմիտէի ընդհանուր ընկերական ժողովը 29 Օգոստ. Երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին սովորական սրահին մէջ: Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Առնուվիլ-լէ-Կօնէսի նորակազմ մասնաճիւղի առժամեայ վարչութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Առնուվիլի, Սարսէլի եւ Կուսանվիլի Հ. Մ. Ը. Մ.ի անդամ եւ համակիր բոլոր հայրենակիցները, այս Կիրակի կէս օրէ առաջ ժամը 10ին Պ. Նիկողոսեանին սրճարանը 121 Ave. de l'Union, Arnouville les-Gonesse.

Կարեւոր օրակարգ:

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Bois Colombesի մասնաճիւղի բոլոր անդամները կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ այս Շաբաթ կէսօրէ վերջ Stade Colombesի յարակից դաշտը տեղի ունենալիք փորձերուն:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Կազմակերպուած Ալֆորվիլի Երիտ. Միութեան վարչութեան կողմէ, իր ակումբին մէջ. 28 Օգոստ. Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին:

ԿԱՐԴԱՑԷ՛Ք

ԿԱՐՕ ՍԱՍՈՒՆԻԻ

ՏԱՃԿԱՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՏԻՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ

(1914 - 1918)

ԳԻՆ 15 ՖՐԱՆՔ

Դիմել՝ «Յառաջ»ի խմբագրութեան:

«ԳԵՂՈՒՆԻ»

Ստացանք Վենետիկի Մխիթարեան Միաբանութեան հրատարակած գրական-գեղարուեստական պարբերականը՝ Գեղունի 79 մեծադիր էջերով, շքեղ տպագրութեամբ եւ ճոխ ու նկարազարդ բովանդակութեամբ:

Ցոլուածներ, քերթուածներ եւ ուսումնասիրութիւններ ունին ծանօթ գրողներ: կան բազմաթիւ եւ շքեղ նկարներ՝ յայտնի նկարիչներէ, ընդամէնը աւելի քան հարիւր հատ, մէկ մասը բնական գոյներով:

Կ՚արժէ որ ամէն Հայ ունենայ իր գրադարանին կամ տան մէջ այս շքեղ ու ճաշակաւոր հրատարակութիւնը:

Դիմել՝ Վենետիկ, Մխիթարեան տպարան կամ Թոռոս Հէքիմեանի, 74 Rue de Lourmel, Paris. (մէթրօ Beaugrenelle).

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Էրզրումցի Տիկ. Վերոնիքա Այվազեան, կը փնտռէ իր աղջիկը Տիկին Շուշան Քէշիշեանը, որ Զինադադարէն յետոյ Կովկասէն Պոլիս եկած էր իր ամուսնոյն Յարութիւն Քէշիշեանի եւ աղջկան Եպրաքսէի հետ: Քէմալական դէպքերու առթիւ ամուսինը Պուլկարիա, իսկ ինքը Նախիջեւան (Կովկաս) մեկնած է: Այժմ լուր առնուած է որ Լիոն գործարանի մը մէջ կ՚աշխատի: Տիկ. Շուշան Քէշիշեանի մասին ոեւէ տեղեկութիւն ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝ Տիկ. Վերոնիքա Այվազեանին, c/o M. Herartean, B. P. 280 Alep, Syrie.

— Օվաճըգ գիւղէն Տիկ. Սըրբուհի Չինօեան, որ իր Մկրտիչ զաւակով Սամին գիւղը կը գտնուի, կը փնտռէ իր հօրաքրոջ զաւակները Վ.ահան, Ագրիպաս եւ Մաքսուտ Վարդերեսեան, իրենց մայրը տիկին Էլմօնիա Վարդէրէսեանը եւ իրենց հայրը, որ Պրուսացի է եւ Պոլսոյ Թաշ խանէն եկած եւ Փարիզ հաստատուած ըլլալը կը կարծուի: իմացնել՝ Sourpouhi Tchinoian, Société Cotonnière du Sud-Est, Savines (Hautes Alpes).

ՍԱԿԱՐԱՆ

24 Օգոստոս 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.	
Սթերլին,	L. St.	124	02
Տոլար,	Dollar	25	51
Մարք (ոսկի) 100	Mark	608	—
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	12	73
Թրք. ոսկի	» or	107	20
Մէճիտիէ	Médjidié	9	20
Լէվա 100 հատը	Léva	15	80
Տրախմի »	Drachme	33	25
Լիր »	» Lire	139	10
Պելճ. ֆրանք »	Frc. Belge	71	50
Զուից. »	Frc. Suisse	492	—
Լէյ 100 հատը	Ley	15	70
Չերվոնեց	(10 Roubles or)	128	—

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Քր. Ֆոնսիէ I	Cr. Fonc. Eg.	3370	—
» II	»	2000	—
» III	»	1660	—
Թուրքիոյ Երկթ.ղ.	Lots turcs	165	—

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris(10)

Le Gérant : H. TEURNIER

ՃԵՐՄԱԿ ՊԱՆԻՐ

Ֆրանսայի մէջ առաջին անգամ ձեռնարկուած երկար փորձառութիւնով ու խնամքով կը պատրաստուի լաւագոյն ճերմակ պանիրը:

S. VASSILIADIS

9 Rue des Consuls Tél. Manuel 12—84 Mar[...]

Ամէն քաղաքէ ապսպրանք կ՚ընդունուի

ԿԱՇԻԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
TANNERIE DE LA DEULE

9 rue Charlot, Paris. Մէթրօ République, Tél. Archives 05-[...]

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում ամէն տեսակ կաշիներու, հրապարակի գինէն աժան

Աղաղուած ներբանցու կաշի,

Քռուփօն (կռնակի մասը) Ա. կարգի քիլօն 32, 34,

Բ. կարգի քիլօն 24, 26, 28, Գ. կարգինը 20, 22 ֆրանք

Քօլէ (վերի մասը) 14, 16, 18 ֆրանք:

Ֆլան (կողի մասը) 14, 15, 16 ֆրանք:

Մասնաւոր զեղչ հայ կօշկակարներու: Կը խօսուի հայերէն եւ թուրքերէն:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻ՛ՒՆ, ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻ՛ՒՆ

Անոնք որ կ՚ուզեն հայրենիքը յիշելով ապուխտ եւ սուճուխ ուտել, թող դիմեն ծանօթ կեսարացիին՝

A. ALAGUEUZIAN, Chemin de Covelle par Allauche Mars[eille]

Յաճախորդներու զոհացում տալու համար կ՚ընդունի 5 քիլօի ապսպրանքներ: Մաքուր գործ: չափաւոր գին:

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹ[...]

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30_7.30—Կիրակի եւ տօն օրեր [...]

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-[...]

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամ[ուին] ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ: Աչքի [...] գէտը կ՚ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քիթ, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը [...] 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12:

ՏՕՔԹ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ

Նախկին բժշկապետ կարմիր խաչի հայկական հիւանդանոցին [...] Մասնագէտ ներքին, վեներական, միզասեռական հիւանդութիւններու:

Ամէն օր 5-7, կիրակի 9-12

Rue des Acacias 42, Métro Ternes-Etoile, Tél. Galvani, 28-[...]

ԲՈԼՈՐԻ՛Ն, ԲՈԼՈՐԻ՛Ն, ԲՈԼՈՐԻ՛Ն
ՊՈԼՍՈՅ „ՀԱՅԿԱՇԷՆ” ԳՐԱՏՈՒՆ

ՈՐ ՈՒՆԻ ՍԵՓԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ՃՈԽ ՄԹԵՐ[Ք] պատրաստ է ձեզի հայթայթելու ո՛ր եւ է գիրք, [...] գրադարանի կամ դպրոցի համար, դիւրամատչելի [պայ]մաններով:

ՀԱՅԿԱՇԷՆն է հրատարակիչը Լ. Շանթի ԼՈՒՍԱԲԵՐ ընթ[ե]ցարաններու շարքին, որ տարիներէ ի վեր իր մրցակիցը [չու]նեցաւ հրապարակին վրայ:

Կ՚ընդունուին ամէն տեսակ ապսպրանք: կարեւոր զեղ[չ] մեծաքանակի համար:

Հասցէ.— A. Missakian, Librairie Haïgachène, 9 Agop[ian] Han, Tchakmakdjilar, Stamboul.

ԵԹԷ Կ՚ՈՒԶԷՔ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻ ԴԱՌՆԱԼ

Քիչ վարձատրութեամբ եւ արագ կերպով

Դիմեցէք Վ. ԵԱՐՃԱՆԵԱՆԻ

Իրաւագիտական գրասենեակը անձամբ եւ կամ նամակ[ով]

5, Rue Cardinal Mercier, Paris (9e)

ՍՏԱՑԱՆՔ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ

Հայերէն.— Թուրքերէն երգեր.— Թամպուրի ձէմիլ, [...] Եաշար, Աշիր, Իպրահիմ, Քէմանի Անաստաս.ի, Թաքսիմ, [...] եւ շարքըներ, զեղչեալ գիներով:

Դիմեցէք՝ Արեւելեան նպարավաճառ Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆ

28, Rue Le Sage, PARIS (20e) — Téléphone : Ménil. 61-[...]

Métro Belleville : Tramway 5 et [...]

Կ՚ՈՒԶՈՒԻՆ Արեւելեան նոր գործ չինող գործաւորուհիներ: դիմել՝ I. PAPACHRISTO 44, Rue Fessart, Paris, 19 Métro Buttes-Chaumont.

ԱՇԱԿԵՐՏՈՒՀԻ Կ՚ՈՒԶՈՒ[Ի] Վ.էնսէնի մէջ բացուած լիէիս համար աստղագործ կերտուհիի պէտք ունի [...] ջին շաբաթէն կը վճար[ուի] ճուտով դիմել՝ Vahridj Ke[...] 31 Rue Basfroi, Paris. (XIe)

ԱՉՔԻ ԵՒ ՆԵՐՔԻՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՏՕՔ. ՏԷՐ ԴԱՒԹԵԱՆ

Chaville (S. O.) 19bis Rue Anatole France, Villa Félix. Ամէն օր ժամը 10-12 առ. ժամը 7—8 երեկոյները:

Paris, 29 Place des Fêtes Polyclinique Երեքշ. Հինգշ. Շաբաթ ժամը 4—6:

[illegible]

ՎԱՐՁՈՒ սենեակներ կան յարմար գիներով դիմեցէք՝ պարոն Արսլանեանին, 36 Rue Damesmes, Paris 13me. Մէթրօ Իթալի

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

"HARATCH"

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ			250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200 ֆ.

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration / Խմբագրութիւն : 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՈՒՐԲԱԹ 26 ՕԳՈՍՏՈՍ 1927

26 AOUT 1927

Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 424

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԽՕՍՔԷՆ ԳՈՐԾԻ ԱՆՑՆԻՆՔ

Կը մօտենանք նոր տարեշրջանի դպրոցական վերամուտին: Բնականաբար գաղութային մեր կրթական գործը պիտի սկսի այն վիճակով, որով փակուեցաւ անցեալ տարեշրջանը:

Արձակուրդի քանի մը ամսուան շրջանին նոր փոփոխութիւն մը, կամ հանրային կազդուրիչ երեւոյթ մը չարձանագրուեցաւ տակաւին: Փարիզի կրթական կեդրոնական Խորհուրդը Ֆրանսայի կրթական գործին շուրջ հաւաքական աշխատակցութեան անյաջող փորձէ մը յետոյ, այլ եւս լուռ մնաց. կը սպասէինք նոր ձեռնարկի մը, որ տակաւին հրապարակ չեկաւ:

Տնտեսապէս աւելի տկար գաղութները, տակաւին անցեալի բացերը չփակած, նիւթական ծանր մտահոգութիւններով բեռնաւորուած՝ իրենք զիրենք պիտի գտնեն նոր տարեշրջանին առջեւ:

Այլ եւս բացայայտ է թէ՝ գաղութներու նորահաստատ զանգուածները իրենց բոլոր բարի կամեցողութիւններովը, հնարաւորութիւն չպիտի ունենան փակելու իրենց դպրոցական ծախքերը: Եթէ այս վիճակը շարունակուի, ստիպմանաբար լաւագոյն ուսուցիչները չկարենալով տոկալ նիւթական խեղճութեան, իրենց բախտը պիտի փնտռեն ուրիշ ասպարէզներու մէջ, թողլով դպրոցները միայն անճարակ եւ ապիկար ուսուցիչներու:

Գաղութահայ կրթական գործի այս տխուր պատկերը պարտադիր կը դարձնէ կազմութիւնը կրթական Միութեան մը, որու մասին գրած ենք աւելի առաջ:

Գաղութային զանգուածները պիտի ընեն իրենց կարելին, հոգալու համար ծախքերու մեծագոյն մասը, իսկ մնացածը պիտի լրացնէ Միութիւնը: Այն շրջանները, ուր անհնար է տեղական ուժերով հոգալ դպրոցը, Միութիւնը ամբողջապէս իր վրայ պիտի վերցնէ ծախքերը:

Ուրիշ առթիւ բսած էինք թէ Հայ Բարեգործական Ընդհ. Միութիւնը ամէն յարմարութիւն ունի այս նախաձեռնութիւնը ստանձնելու:

Այս հաստատութիւնը ցարդ լուռ մնաց: Միւս կողմէն, հաւանաբար իր ներշնչումներով, կը խօսուի այդ գործը ամբողջապէս Բարեգործականին յանձնելու մասին, քանի որ իր կանոնագրին մէջ այդ տրամադրութիւնը ունեցող յօդուած մը կայ եղեր:

Շա՛տ բարի: Ո՞վ է հակառակ: Փոխանակ նոր միութիւն մը ստեղծելու դժուարութիւնը քաշելու, պիտի ունենանք պատրաստ, կազմակերպուած, ուժեղ ու հարուստ Միութիւն մը:

Սակայն անհրաժեշտ է որ Բարեգործական Միութիւնը հրապարակով յայտարարէ, եւ կամ գործով ապացուցանէ թէ ինք ստանձնած է այդ պարտաւորութիւնը:

Կանոնագրի այդ յօդուածը միշտ գոյութիւն ունեցած է, սակայն զայն իրականացնելու ճիգը՝ չընելու համար ոչինչ, շատ քիչ եղած է:

Կեանքն ու գործը պէտք է տան ապացոյցը, իսկ մենք դժբախտաբար այդ կողմէն ժխտական պատասխան ունինք:

Յունահայ գաղութի դպրոցներուն մէջ հաւաքուած են քանի մը հազար աշակերտներ, տեղական ուժերը անբաւարար են, Բարեգործականը հազիւ ամսական քանի մը ոսկերլին յատկացուցած է իբրեւ օգնութիւն: Տարեշրջանի փակման առթիւ գոյացած խոշոր բացը փակելու համար տուած է միայն 50 ոսկերլինի չնչին գումար մը: Նոյնը նաեւ ուրիշ գաղութներու համար: Այսինքն կը տրուի այնքան գումար, որ յաճախ հաւասար է ո եւ է մէկու մը տեղի կամ անտեղի առաքելութեան համար իբրեւ ամսական տրուած գումարին...:

Կրթական մեծ Միութենէ մը պահանջուածը այս չէ, այլ շատ աւելին: Այս տեսակէտէն Միացեալ Ընկերութեան պատմութիւնը շատ հրահանգիչ է:

Եթէ Բարեգործական Միութիւնը կ՚ուզէ իր վրայ վերցնել այս պարտաւորութիւնը, պէտք է համապատասխան աշխատանքներով ցոյց տայ թէ ինք ընդունակ է բաւարարութիւն տալու: Անգամ մը որ արդիւնքը տեսնուի, մեր ժողովուրդին խոշոր զանգուածը օժանդակ պիտի հանդիսանայ անոր՝ լայն բանալով իր քսակը:

Այսպիսի ժողովրդական միութիւն մը դառնալու համար, Բարեգործականը պէտք է որ մինչայժմեան իր կազմակերպական հինցած մեթոտները մէկդի նետէ եւ արդիացնէ զայն, որպէսզի կազմակերպութիւնը դառնայ լայն զանգուածներու սեփականութիւնը, եւ անոր մէջ մտնեն թարմ եւ ձեռներէց ուժեր: Այդ պարագային կը հաւատանք թէ Բարեգործականը ոչ միայն կը դառնայ պատկառելի համազգային մեծ միութիւն մը, այլ նաեւ վերջ կը գտնեն աւելորդ մախումները:

Սակայն եթէ Բարեգործականը հնարաւորութիւն կամ կամք չունի այս գործը իր վրայ առնելու, լաւ պիտի ըլլայ որ հրապարակաւ ըսէ եւ նախաձեռնարկ ըլլայ նման միութեան մը կազմութեան. այդ պարագային գոնէ անոր շուրջ ըլլալիք վէճերն ալ պիտի նուազին:

Պէտք է աճապարենք որովհետեւ ժամանակը չի սպասեր:

Ա.

ՄԱՄՈՒԼ

Ո՞ՒՐ ԵՆ ՈՐԲԵՐԸ

Պէյրութի Ազդակը, խօսելով որբերու տխուր վիճակին վրայ, կը գրէ (17 օգոստոս).

— «Ո՞ւր են մեր բազմահազար ծնողազուրկ դժբախտ որբերը, որոնք Լօզանի ամօթապարտ դաշնագրի ձախորդ կնքումէն յետոյ, Կիլիկիայէն, Կեսարիայէն, Խարբերդէն եւ Թուրքիոյ զանազան կողմերէն փոխադրուեցան Սուրիա: Ժամանակ մը Սուրիոյ մէջ 20,000 երկսեռ որբեր կը հաշուուէին՝ այժմ հազարը չանցնիր անոնց թիւը: Ո՞ւր մնացին մեր հազարաւոր սրտահատորները, որոնք մեզի ժառանգուած են մեր մեծ մարտիրոսներուն կողմէ:

«Շատեր անչափահաս տարիքի մէջ, չհիրացած արհեստի մը նախնական գիտելիքներուն, դուրս հանուեցան որբանոցներէ եւ քանի մը ամիս Ամերիկեան Նպաստամատոյցի հոգածութեան արժանանալէ վերջ, մոռցուեցան:

«Աւելի դժբախտ մաս մը ագարակներու մէջ գործելու համար Ֆրանսա տարուեցաւ. եւ ի՜նչ խոստումներ: Դեռ շատ թարմ են մեր յուշերը: Այդ ժամանակուան տնօրէնը՝ Պ. Ֆառլ, բեմէն հրապարակաւ կը յայտարարէր համոզելու համար որբերը, որոնք կը դժկամակէին Ֆրանսա երթալու. «Իւրաքանչիւր ագարակի մէջ 5ական հոգի միատեղ պիտի մնաք, կանոնաւոր հայերէն թերթեր եւ գիրքեր պիտի ստանաք եւ հայ պաշտօնեաներ միշտ պիտի այցելեն ձեզ. այս նպատակներուն համար Նպաստամատոյցը առանձին պիւրօ մը յատկացուցած է:»

«Հարիւրաւոր «համոզուածներ» կարաւան առ կարաւան փոխադրուեցան Ֆրանսա, բաժնուեցան ագարակներու մէջ, բայց չրայլուած խոստումներէն ոչ մէկը գործադրուեցաւ: Անոնք ցրուեցան գիւղերու եւ ագարակներու մէջ, զրկուած հայ գիրէն ու եկեղեցիէն, շատեր այլասերեցան, իսկ շատեր ալ մոռցան իրենց լեզուն ու ազգութիւնը: Եւ ի՜նչ կեանք: Ոմանք ախոռներու մաքրութեամբ կը զբաղին եւ հասարակ ծառայի պէս չոր հացի մը համար՝ օրն ի բուն կ՚աշխատին, ուրիշներ անգործութենէ կը տառապին. մէկ խօսքով բոլորն ալ դժբախտ: Բայց այդ բոլորէն աւելորը այլասերումի եւ անհետացումի սպառնալիքն է, որուն ենթարկուած են մեր որբերը:

«Ո՞վ կրնայ հաշիւ տալ մեզ մեր կորսուող որբերու մասին:

«Իսկ մեր որբուհինե՞րը. դժբախտ քոյրեր. հարիւրաւորներ յափշտակուեցան օտար ընտանիքներու կողմէ, սպասուհիութեան համար: Հայաստան պաշտօնեաներ չքաշուեցան ամենամօթալի ձեւով վաճառքի հանելու զանոնք. քանի մը «անուանեալն մայրիկ»ներու սխրագործութեանց պատմութիւնները դեռ կը խօսուին բերաններու մէջ: Համմանայի թուքախտաւորներու հիւանդանոցին մէջ տասնեակներով որբուհիներ կը պառկին, որոնք ոչ այցելողներ ունին եւ ոչ ալ մխիթարողներ:

«Կա՞յ անոնց վիճակով հետաքրքրուող մարմին մը. եթէ կայ, ի՞նչ միջոցներ ձեռք առած են այս անհաճոյ դրութեան վերջ տալու համար:»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Անհելի հրդեհ Սկիւտարի մէջ

Պոլիսէն կը հեռագրեն Օգոստոս 24 թուականով.

Առջի օրուընէ ի վեր ահռելի հրդեհ մը կը լափէ Սկիւտարի մէկ թաղը: Թէեւ հովին պատճառաւ հրդեհը արագօրէն կը ծաւալի: Մինչեւ հիմա այրեցան 600 փայտաշէն տուներ: Հիւանդանոց փոխադրուեցան ութ անձեր, որոնց երեքը մահամերձ վիճակի մէջ: Հրդեհը կարելի չեղաւ մարել դեռ: Երկու հազար հոգի առանց ապաստանի կը մնան:

.˙. Վերջին հեռագիր մը կ՚ըսէ թէ կարելի եղած է հրդեհը մարել:

Վանի քարիւղները

Գրած էինք թէ Թուրք համալսարանի ուսուցիչներէն երկրաբան Աճմէտ Մալիք եւ Համիտ Նաֆիզ, Սորպոնի ուսուցիչներէն փրօֆ. Պէրթրանի ընկերակցութեամբ կ՚ուսումնասիրեն Վանի շրջանի քարիւղի հանքերը: Ֆրանսացի փրօֆէսէօրը արդէն Պոլիս դարձած է: Թուրք երկրաբանները հետեւեալ յայտարարութիւնները կ՚ընեն Թուրք թերթերուն.—

Մեր ճամբորդութիւնը երկու նպատակ ունէր, մասնաւոր եւ ընդհանուր:

Մասնաւոր կերպով, մեր նպատակն էր ուսումնասիրել Արեւելեան նահանգներուն, մանաւանդ Վանի եւ Հասան-Ղալէի քարիւղի հանքերը: Ընդհանուր կերպով, քննել արեւելեան նահանգներուն երկրաբանական կազմութիւնը: Արեւելեան նահանգները աշխարհի ամէնէն գեղեցիկ ու դրախտային տեղերն են: Վան կը յիշեցնէ Զուիցերիոյ Ալպեան լեռնային շրջանը: Նահանգին մէջ, ամէն կողմ շինարարական աշխատանքներ սկսած են: Իբրեւ արդիւնք մեր քննութեանց, Վանի մօտ ցոյց տրուած տեղերու վրայ այժմ սկսած են պեղել քարիւղի համար հորեր:

Գալով արեւելեան նահանգներուն երկրաբանական ուսումնասիրութեան, պէտք է ըսել որ մեր երկրին արեւմտեան երկրամասին շուրջ բաւական գիրքեր եւ աշխատութիւններ կան, մինչդեռ արեւելեան նահանգներուն մասին շատ քիչ բան գիտենք: Այդ տեղերուն վրայ երկրաբանական ուսումնասիրութիւն մը առեւտրական, երկրագործական, զինուորական, հանրօգուտ շինութեանց ու կրթական ասպարէզներուն մեծ օգտակարութիւն կրնայ տալ: Մեր այս ուսումնասիրութեամբ պիտի աշխատինք նաեւ այդ նահանգները սիրցնել մեր երիտասարդներուն:

Թուրքիոյ ընտրութիւնները

Թայմզի Պոլսոյ թղթակիցը Օգոստ. 23 թուականով կը հեռագրէ.—

Պաշտօնաթերթ «Հաքիմիյէթը Միլլիյէ» կը հրատարակէ զեկոյց մը թէ ընդհանուր ընտրութիւնները պիտի կատարուին Սեպտեմբերի սկիզբը: Վերջին Ազգային Մեծ Ժողովի անդամներուն վերընտրութիւնը կախուած է Մուսթաֆա Քէմալի, Ըսմէթ փաշայի եւ քէմալական խալք կուսակցութեան ընդհ. քարտուղար Սաֆվէթ պէյի կամքէն: Յիշեալ զեկոյցին մէջ կ՚ըսուի նաեւ.

«Յառաջիկայ տարիներուն փոփոխութիւններ պիտի ըլլան պետական բոլոր պաշտօնատուններու մէջ, հետեւաբար հակակշռողներ եւ կազմակերպիչներ անհրաժեշտ են: Ապագայ Ազգային Մեծ Ժողովը պէտք է բաղկանայ զօրաւոր եւ մտացի մարդերէ, որոնք ամբողջովին տոգորուած պէտք է ըլլան հանրապետական սկզբունքներով: Այսպէս է Մուսթաֆա Քէմալ փաշայի փափաքը:»

Կ՚ըսուի թէ Մուսթաֆա Քէմալ փաշա չի փափաքիր որ նոր երեսփոխանները առեւտրական եւ ելմտական գործերու խառնուին, ու կը նախընտրէ որ անոնք իրենց բոլոր ժամանակը յատկացնեն վարչական եւ քաղաքական պարտականութեանց: Ասիկա կը նշանակէ թէ շատ մը երեսփոխաններ— մէջն ըլլալով խիստ ուշագրաւ դէմքեր— ստիպուած պիտի ըլլան ընտրութիւն կատարել երեսփոխանութեան եւ տնօրէնութեանց միջեւ. ընտրութիւնը դիւրին չպիտի ըլլայ, որովհետեւ երկու պաշտօններն ալ շահաւոր են:

Նոր ցոյցեր Սաքքօ-Վանցէթթի համար

Չորեքշաբթի երեկոյ, դարձեալ կռիւներ պատահեցան Պուլվար Սէպասթոփոլի վրայ ցուցարարներու եւ ոստիկաններու միջեւ: Սէն Տընիի մէջ, միթինկ մը գումարուելէ յետոյ, ցուցարարները ուշ ատեն դարձան Փարիզ եւ հաւաքուեցան Պուլվար Սէպասթոփոլի վրայ, ուր արդէն բազմութիւն մը կը դիտէր կոտրած ապակիները, տախտակով փակուած խանութները: Ոստիկանները համնելով ուզեցին ցրուել: Պզտիկ կռիւ մը սկսաւ: Երեք անգամ ատրճանակի ձայներ լսուեցան:

Ցոյցերու առթիւ, Երեքշաբթի եւ Չորեքշաբթի, ձերբակալուեցան 211 հոգի. 35ը կը գտնուին ծանր ամբաստանութեան տակ: Հարցաքննութիւնները սկսած են, եւ սովորականէն աւելի պատիժներ կը տրուին: Վիրաւորուած ոստիկաններուն թիւը կը հասնի 121ի: Ցոյցերուն ընթացքին, Ոստիկանական Տեսուչ՝ Քիափի վրայ եւս ատրճանակ պարպուած բայց վրիպած է:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ԱՐԱԳԱԾԻ ՎՐԱՅ

Լէնինկրատի երկրաբնագիտական կայաններու վարիչ Պ... պով եւ խումբ մը գիտուններ Լ... բեւանէն գացին Աշտարակ բարձրանալու համար Արագած գագաթը:

Գալովի յայտարարութեան համաձայն, արշաւախումբը պիտի ուսումնասիրէ Արագածի վրայ այն վայրը, ուր երկրաբնագիտական կայան մը պիտի հաստատուի: Այդ կայանը հետզհետէ պիտի վերածուի դիտարանի, որ իր բարձրութեամբ պիտի ըլլայ առաջինը ամբողջ Ռուսիոյ մէջ: Ներկայիս Ռուսիոյ ամենաբարձր դիտարանը կը գտնուի Խրիմ, Այ-Պետրի լերան վրայ (1700 մեդր բարձր), մինչ դեռ Արագած ունի 4,100 մեդր բարձրութիւն: Դիտարանին հաստատման համար ղրկուած արշաւախումբը պիտի ուսումնասիրէ նաեւ Արագածի ջրային վիճակը:

Արշաւախումբը 10 օրուան մէջ կը յուսայ աւարտել իր աշխատանքը:

Արշաւախումբին կը միանայ Փրօֆ. Լէբէդինսկիի խումբը, որ երկրաբանական ուսումնասիրութիւններ կը կատարէ, և երկրաբան Լէվինսըն-Լէսինկը:

Խումբերը յետոյ պիտի մեկնին Սեւան, քննելու համար տեղական կայանները:

Արշաւախումբը ղրկուած է Աշխատանքի եւ Պաշտպանութեան Անդրկովկասեան Յանձնախումբին կողմէ:

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ ՈՎԿԻԱՆՈՍԻՆ ՄԷՋ

Նիւ Եորքէն կը հեռագրեն թէ ֆրանսական անդրատլանտեան ընկերութեան Ֆրանս նաւը, որ Չորեքշաբթի Ամերիկա հասաւ, ճամբան գիշեր ատեն Ֆայր Այլէնտ կղզիին մօտերը սոսկալի ցնցում մը կրած է: Բոլոր ճամբորդները իրենց մահիճներէն դուրս ինկած են եւ շատեր վիրաւորուած են: Մեծ դժուարութեամբ կարելի եղած է առաջքն առնել խուճապի մը: Կէս ժամ վերջ ովկիանոսը խաղաղած եւ շոգենաւը ճամբան շարունակած է:

ԿԵՂԾ ՔԻՒՐՏ ԻՇԽԱՆԸ

Պէլկրատի մէջ ձերբակալուեցաւ Եգիպտացի մը, որ իբրեւ Քիւրտիստանի իշխան շատ մարդիկ խաբած ու դրամ շորթած է:

Կեղծ իշխանը եգիպտացի դերձակ մըն է՝ Սայիտ Մուհամմէտ Քասէյօ, որ սակայն կը յաճախէր բարձր դասին ու ազնուականներուն: Պերլինի ոստիկանութիւնը զգուշացնելու համար յայտարարութիւն մը ղրկած էր գլխաւոր մայրաքաղաքները եւ այս յայտարարութեան վրայ անմիջապէս ճանչցուեցաւ ու ձերբակալուեցաւ:

Կ՚ըսուի թէ Քիւրտիստանի իշխանը Ամերիկայի մէջ յաջողած է ունկնդրութեան ընդունուիլ նախագահին կողմէ: Ներկայացած է զանազան դեսպաններու, շրջած է Անգլիա, Գերմանիա, Աւստրիա՝ խաբելով բազմաթիւ մարդիկ: Քանի մը անգամ ալ՝ բանտարկուած:

«ԴԻԼԻՋԱՆԸ ԿԵՂՏՈՏ Է».— Խորհրդ. Հայաստանի մէջ (10 Օգոստոս) կը կարդանք.— Դիլիջանի փողոցները կեղտոտ են ու փոշոտ, մեծ փողոցներն իսկ լոյս չունին, աղբը օրերով կը մնայ փողոցներուն մէջ եւ գարշահոտութիւն կը պատճառէ: Կալինին փողոցէն չես կրնար անցնիլ, առանց քիթդ ու բերանդ խփելու

ՄՈՍԿՎԱ-ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԿՈՓԵՐԱՑԻԱՆ

9.

ՄՈՍԿՎԱՅԻ ՀԱՄԱՐ ԴԱՇՆԱԿՑԱԿԱՆ

1926 էտու. 16ի ընթ. ժամերուն «դաշնակցական» դերասանական խումբը «Ազգային» դահլիճին մէջ ներկայացուց Ա. Ծ. Ծ. Ի. Ի. Ի

ՅՈՒՍԱՀ ՀԱՅՐՈՒՆԻ ՎԴՎԱԼՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ ԴԱՎԱՆԱՆՔՈՎ

«ՊՈԼՍԱԿԱՆ ՎՈՒՐԴԸ»-Ի ԹՂԹԱԿՑԻՆ

ՀԱՐՑ Ա

— Ե՛ս, տեսա շրթունքները ինչպես կը շարժուէին, ականջներս ալ լսեցին ինչ որ ըսաւ, բայց ուղեղս չհասկցաւ ոչինչ։ Ինչ որ ըսաւ՝ ան ալ չգիտէ։ Ինչպէ՞ս կրնայ ան գիտնալ, երբ ես ինքս չգիտեմ։ Ես ինքս ալ չեմ գիտեր, թէ ինչ ըսի

Օրաթերթերու լրաբերներն ալ, ցոյցերուն ընթացքին, ենթարկուեցան ոստիկանական խստութիւններու։

Ներքին նախարար Սարօ, որ հրաման տուած էր խիստ շարժիլ, թէեւ գոհ ոստիկաններուն ցոյց տուած աշխուժութենէն, կը խորհի աւելի զօրացնել ոստիկանական կազմը։ Նոյն պահանջը ներկայացուց Քիափ։

Իսկ ո՞վ պիտի վճարէ վնասները, որոնք կը հասնին մէկ միլիոնի։ Քաղաքապետական Օրէնքին համաձայն (յօդ. 106), երբ փողոցներուն մէջ պատահած կռիւներուն ընթացքին վնասներ հասնին, պետութիւնը եւ քաղաքապետութիւնը պարտաւոր են նորոգել կամ վճարել, առաջինը աւելի մեծ համեմատութեամբ։ Իսկ քաղաքապետութիւնը իրաւունք ունի դատի կանչելու պատասխանատուները։

Սաքքօ եւ Վանցէթթիի յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի կիրակի օր Պոսթընի մէջ։ Հակառակ ոստիկանական արգելքին, մեծ թափօր մը պիտի հետեւի դագաղներուն։ Յուղարկաւորութենէն վերջ երկու Իտալացիներուն մարմինները պիտի տանի Իտալիա, սակայն առակէ առաջ պիտի ցուցադրէ Եւրոպայի գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։ Իսկ Սաքքօի կինը ճախնր պարունակող տուփը պիտի պահէ իր տան մէջ։

**** Սաքքօ-Վանցէթթիի Պաշտպանութեան կոմիտէն կը ծրագրէ «Մուգի Օր» հռչակել Սեպտեմբեր 19ը։*

Պրիւքսէլի մէջ հսկայ միթինգ մը գումարուեցաւ։ Ցետոյ ցուցարարները 2000 հոգի, գլխաւոր փողոցներուն մէջ բախեցան ոստիկաններուն, որոնք յաջողեցան ցրուել զանոնք։ Ցուցարարները կոտրեցին թափեցին սրճարաններու ապակիները։

Պերլինի մէջ 20,000 հոգինոց միթինգ մը գումարուեցաւ։ Ճառախօսները բողոքեցին ու դատապարտեցին ամերիկեան արդարութիւնը եւ պահանջեցին կառավարութենէն, որ արձակուին քաղաքական բանտարկեալները։ Միջադէպ տեղի չունեցաւ։ Համպուրկի մէջ ցուցարարները երբ կ'երթային ամերիկեան հիւպատոսարանին առջեւ, բախեցան ոստիկաններուն, որոնք յաջողեցան ցրուել զանոնք։

**** Պոսթընէն կը հեռագրեն թէ զանազան կազմակերպութիւններ Նիւ-Եորքի մէջ ժողով մը պիտի գումարեն, հաստատելու համար Սաքքօ-Վանցէթթիի անմեղութիւնը, յետոյ քննութիւն կատարել տալու համար դատական կազմին մասին։ Օգնութիւն մը պիտի կազմակերպուի նաեւ Սաքքօի եւ Վանցէթթիի ընտանիքին եւ գաւակներուն համար։*

Թուրքիա փոխադրութիւն չի կնքեր

Ենիկիւրիէն կը հեռագրեն Օգոստոս 24 թիւով.— Պոլիս հրատարակուող «Վաքըթ» թերթը գրած էր թէ եւմտական գործակալութիւնը մը կնքած է շուէտական դրամատուններէն։ Անատոլուի Գործակալութիւնը ձեռնհաս շրջանակներու մօտ քննութիւն կատարելով հաստատած է թէ Թուրք կառավարութիւնը ոչ մէկ ձեռնարկ կատարած է՝ փոխադրութիւն մը կնքելու համար։

Զաղլուլ փաշայի յուղարկաւորութիւնը

Ցուսաց թագաւոր անմիջապէս որ իմացաւ Զաղլուլ փաշայի մահը, փարիզէն ստիպողաբար հրահանգ ղրկեց որ պետական ծախքով կատարուի յուղարկաւորութիւնը։ Եգիպտոսի զանազան կողմերէն 1000է աւելի ցաւակցական հեռագիրներ հասան հանգուցեալի ընտանիքին։ Մասնաւոր կառախումբեր Եգիպտոսի զանազան քաղաքներէն Գահիրէ բերին յուղարկաւորներու ահագին բազմութիւններ։ Մօտ 250,000 կը հաշուուի յուղարկաւորութեան մասնակցողներու թիւը։ Թափօրի անցքը երկու ժամ տեւեց։ Ճամբուն երկայնքը ժողովուրդը տանիքներն ու պատուհանները լեցուած էր։ Ծանրաբեռնուած պատղամ մը փլաւ. 12 հոգի փողոց ինկան. 3 հոգի մեռան վայրկենական։ Գահիրէէն կը հեռագրեն թէ մինչեւ հիմա այսքան փառաւոր յուղարկաւորութիւն երբեք չէ տեսնուած փարաւոններու երկրին մէջ։ Մասնաւորաբար աչքի կը զարնէին ուսանողներու եւ աշխատաւորներու պատուիրակութիւնները։

Դագաղը տունէն դուրս հանուելէ առաջ եզ մը մորթուեցաւ դրան սեմին վրայ, ըստ աւանդական սովորութեան։ Ջինուորական պատիւներ եղան հետեւակազօրքի չորս վաշտերու, հեծելազօրքի երկու գունդերու եւ թնդանօթաձիգներու մէկ ջոկատի կողմէ, որ մեռելակառքին առջեւէն կ'երթային։ Կառավարութեան հրամանով բոլոր պաշտօնատուները, նոյնպէս շատ մը վաճառատուներ փակուած էին եւ իրիկունը ոչ մէկ զուարճութեան վայր բաց էր ժողովուրդին առջեւ։

Մարմինը թաղուեցաւ իմամ էլ Շաֆիի գերեզմանատունը։

Ռուս կին մը գնդապետուած

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ կեղր. գործադիր կոմիտէն հաստատեց Տիկին Քլէփիքովայի մահավճիռը, մերժելով անոր ի նպաստ կատարուած դիմումները։ Կինը գնդակահարուեցաւ։ Տիկին Քլէփիքովա մահուան դատապարտուած էր պալթիկան նաւատորմին յեղափոխական դատարանին կողմէ, ամբաստանուած ըլլալով որ, օտար պետութեան մը հաղորդած է կարեւոր վաւերագրեր։ Ինչպէս կը յիշուի, ասկէ առաջ ալ նոյն ամբաստանութեամբ գնդակահարուած էր այս կնոջ ամուսինը։

Միջխորհրդարանական համաժողովը

Երէկ Լիւքսէմպուրկի պալատին մէջ բացուեցաւ Միջխորհրդարանական Համաժողովին առաջին նիստը, Նախագահութեամբ ծերակոյտի նախագահ փօլ Տումէրի։ Փուանքարէ, որ ներկայ էր, ճառ մը խօսեցաւ։

Համաժողովին հրաւիրուած են 50 խորհրդարաններ։ Անգլիա ղրկած է 28 ներկայացուցիչ, Միացեալ Նահանգները՝ 20, Գերմանիա՝ 46, Թուրքիա՝ 40, Ռումանիա՝ 40, Պելճիքա՝ 40։

Ի պատիւ օտար պատուիրակներուն, փարիզի մէջ ընդունելութիւններ պիտի կատարուին։ Շաբաթ օրուան նիստը յատկացուած է օրակարգի մաքսային հարցին։ Երկուշաբթի օրուանը՝ գինաթափութեանց հարցին։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԳԼԻՈՅ վարչապետը Քանատայի համբորդութենէն Լոնտոն վերադարձաւ։ Պոլտուին կորած է 11,000 մղոն ճամբայ եւ 19 օրուան մէջ 26 ճառ խօսած է. իրեն կ'ընկերանային Անգլիոյ գահաժառանգն ու անոր եղբայրը։

ՍԵՐՊԻՈՅ թագաւորին մեծ եղբայրը իշխան Եորկիոս, որ խենթացաբութեան պատճառաւ գահէն հրաժարած էր, մահամերձ է։

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

ԵՒ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻԻՆ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

կազմակերպուած՝ Մարաշի Հայրենակցական Միութեան կողմէ

ցեղի կ'ունենայ այս կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ

Grand Café des Sportsի մէջ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Փարիզի շրջանային կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Քաշանի, Ժանթիլլիի, Մօն Ռուժ, Առքէօյի, Պանեէօի, Պուռկ լա Ռէյնի եւ Անթօնիի շրջանի արձանագրուած եւ ոչ արձանագրուած բոլոր ընկերները այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին ընկերներ Սեդրակ Դարակէօզեանի եւ Մինաս Ալթունեանի բնակարանը 17—19 Rue Ampère, Chalet Mira, Cachan։ Փոթ ս'Օռլէանէն առնել 88 թիւ թրամվէյը եւ իջնել Arrêt Bagneux։

Շ. Յ. Դ. եւագոյն խումբի ժողովը այսօր ՈՒր. երեկոյ ժամը 8ին, 80 Rue Charles Chéfson Bois Colombes, ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Հ. Յ. Դ. Զաւարեան խումբի ընդհ. ժողովը տեղի կունենայ այս կիրակի ժամը 10ին, սովորական հաւաքատեղին։

Հ. Յ. Դ. Արղութեան ենթակոմիտէն ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին ծանօթ հաւաքատեղին. ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Ներկայանալ անդամատերտով։

Հ. Յ. Դ. Փոն ս'Օպնայի կոթիւն ենթակոմիտէի ընդհ. անդամական ժողովը կիրակի 28 Օգոստ. կէսօրէ վերջ ժամը 2ին ընկեր Մանուկի բնակարանը. կարեւոր օրակարգ. բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է, ներկայանալ անդամատերտներով։

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Քրիստափոր ենթակոմիտէի ընդհանուր ընկերական ժողովը 29 Օգոստ. Երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին սովորական սրահին մէջ։ Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Շ. Ց. Դ. Վիէնի Շրջանային կոմիտէի ընդհ. ընկերական ժողովը այս կիրակի առաւօտ ժամը 9.30ին հայ ժողովրդային լսարանը, բոլոր ընկերներու ներկայութիւն պարտաւորիչ է։

Շ. Ց. Դ. Սէնթ-Էթիէնի ընդհ. ընկերական ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ, ժամը 1.30ին ֆաքէ տը փալէի սրահը։ կարեւոր օրակարգ, բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Շ. Ց. Դ. Մարսէյլի Պատանեկան միութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, 63 բիւ տը լա Րէպիւպլիք սրահին մէջ։ Ներկաներու թիւը մեծաժամնութիւն կը համարուի, ներկայանալ անդամատերտնեբով։

Ջ. Ե. Ո. Միութեան Դ. Պատժագիտական արշաւը այս կիրակի ժամը 2.30ին Էնվալիտի գինուրական Թանգարանին, առաջնորդութեամբ Պ. Պ. Մարկոս Նաթանեանի եւ կ. բաժամաջեանի։ Դասախօսութիւն Նավոլէոնի մասին։

Ժամադրավայր մէթրօ Invalides ժամը 2ին։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Առնուվիլ-լէ-Կոնէսի Նորակազմ մասնաճիւղի առաջամեայ վարչութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Առնուվիլի, Սարսէլի եւ Կուսանվիլի Հ. Մ. Ը. Մ.ի անդամ եւ համակիր բոլոր հայրենակիցները, այս կիրակի կէս օրէ առաջ ժամը 10ին Պ. Նիկողոսեանին սրճարանը 121 Ave. de l'Union, Arnouville les-Gonesse։

Կարեւոր օրակարգ։

Շ. Մ. Ը. Մ.ի փարիզի եւ բոլոր արուարձաններու մասնաճիւղերու մարզիկներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ ամէն կիրակի առաւօտ Montrougeի մարզադաշտը տեղի ունենալիք ընդհ. փորձերուն։ Ժամադրավայր Métro Porte d'Orléans ժամը 9ին, փորձերը կը սկսին ժամը ճիշտ 10ին։ Ան բոլոր մարզիկները՝ որոնք փորձերու չեն մասնակցիր իրաւունք չպիտի ունենան ողիմպիականին մասնակցելու։

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Bois Colombesի մասնաճիւղի բոլոր անդամները կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ վաղը Շբ. կէսօրէ վերջ Stade Colombesի յարակից դաշտը տեղի ունենալիք փորձերուն։

ՏԱՐՕՆ-ՏՈՒՐՈՒԲԵԼԱՆի Հայրենակցական միութեան ժողովը այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին քաֆէ օ ֆլէռ տը Լիւն, մէթրօ Ռոթալի։

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹ

ՍՏԱՑԱՆՔ

ՏԻԹՐՈՅԹ, Դ. Ա.— 150 ֆր.։
ՐԼԱՄՕՒՌ, Մ. Ա.— 35 ֆր.։
Սկսանք ղրկել։
ԼՐ ՓԻԻՐ, Շ. Թ.— 37։
ՊԻԼՖՕՈ, Վ. Հ.— 35։
ԱՆԻԷՌ, Ա. Ա.— 20։
ԼԱ ԼՕՆՏ ԼԷ ՄՕՌ, Օ.Մ.—70։
ՄԱՐՍԷՅԼ, Դոթ.— 870։
ԻՒՍԷԼ, Ղ. Ք.— 35։
ՓԱՐԻԶ, ճէզ.— 20։
ՔԱՆ, Ա. Ա.— 38 ֆր.։ Երկրորդ հատորը հրապարակ չելաւ։ Զեր ուզած հասցէն, Mlle. S. Agopian 5 Rue des Gobelins. Paris (13me)։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ

Կազմակերպուած Ալֆօռվիլի երիտ. Միութեան վարչութեան կողմէ, իր ակումբին մէջ. 28 Օգոստ. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին։

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ ՀԱՆԴԷՍ

Ալֆօռվիլի մանկապարտէզի ամավերջի հանդէսը տեղի պիտի ունենայ գիւղին մատրան կից դաշտին մէջ (կամ մատուռին մէջ, եթէ օդը Թոյլատու չըլլայ) այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, ներկայութեամբ կրթական խորհուրդի անդամներուն։

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ, ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ, ԺԱՌԱՆԴԱԿԱՆ դատերու, ամէն տեսակ պաշտօնական գործերու օրինաւոր եւ ապահով ձեռնակերպութեան համար դիմել ամէն օր 9—12 *ՄՎԱՃԵԱՆԻ*, 21, Rue Vivienne, Paris (2me) —Métro Bourse— Tél. Louvre 16-32։

DOCTEUR PROY

Ex-Interne des Hopitaux

Médaille d'argent

Տօքթ. Յ. ԽՈՒՊԷՍԷՐԵԱՆԻ

Աշխատակցութեամբ

Կը խնամէ ներքին, կանանց, մորթային, վէներական հիւանդութիւնները։ Երակալայնութիւններու (varices) հիմնական դարմանում առանց գործողութեան։

Ամէն օր ժամը 10-12, եւ 2.8, կիրակի եւ տօն օրեր 9—12։

142 R. DU FB. St. DENIS

Կառ տը լ'Իսթի մօտ,

Հեռաձայն՝ Nord 31—49։

ՍԱԿԱՐԱՆ

25 Օգոստոս 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ			Ֆր.
Սթերլին,	L. St.	124	02
Տոլար,	Dollar	25	51
Մարք (ոսկի)	100 Mark	607	50
Թրքական Ոգի.	L. Trq.	12	63
Թրք. ոսկի	» or	106	70
Մէճիտիէ	Médjidié	9	20
Լէվա	100 Ցատր Léva	15	80
Տրախմի	» Drachme	33	20
Լիր	» » Lire	139	—
Պելճ. Ֆրանք	» Frc. Belge	71	50
Ցուից.	» Frc. Suisse	491	75
Լէյ	100 Ցատր Ley	15	70
Ցերվոնեց	(10 Roubles or)	124	—

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ			
Եգ. Ֆր. Ցնոսիէ	I Cr. Fonc. Eg.	3390	—
»	II »	1995	—
»	III »	1660	—
Ռումելի երկաթ.	Lots turcs	165	—

ՁԵՐՄԱԿ ՊԱՆԻՐ

Ֆրանսայի մէջ առաջին անգամ ձեռնարկուած երկար փորձառութիւնով ու խնամքով կը պատրաստուի լագոյն ձերմակ պանիրը։

S. VASSILIADIS

9 Rue des Consuls Tél. Manuel 12—84

Ամէն քաղաքէ ապսպրանք կ'ընդունուի

Տօքթ. Վ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Ամերիկայէն նոր վերադարձած

ՄԱՍՆԱԳԷՏ, ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

Տարիներէ ի վեր Նիւ-Եորքի յայտնի հիւանդանոցի մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած։

Կ'ընդունի ամէն օր 4—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ կէս օր։

16 Bld. Saint-Denis, Paris (10e) Métro: Saint-Denis Téléph. Provence 09-32։

ՋԱՆԱՋԱՆ ԳԻՐՔԵՐ

ՆՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Երազահան 6, 8, 10, 12.50, Երգարան 5, 7.50, 10.25, Թուղթ Տղու հոգիներ 6, Դարձը 8, Կինը 6, Դերասանուհին 8, Անձկութեան 2, Վերջին բաժակը 10, Ազգ. բարերար 4, Տօքթ. Վարդան 6, Լուսնակ Անհետացած սերունդ մը 8, Խճճմտանքի ձայներ 8, Կեանքը ինչպէս կոյսի մը օրագիրը 5, Եօթը պատմուածքներ 5, Բժիշկին գիրքէն էջեր 12.50, Թաշրա պէյ 5, Գ. Մուսթաֆայի զուարճալիքները Շուան 25, Փիւտէքս 30, Փիւտէքսի նոր առաքելութիւնը 30, Արքէօր օղլու 2.50, Աֆրոդիտէ 10, Ռասփութին 15, Տօքթ. Մօրթ Մացառներու մէջ (2 հատ.) 25, Արսէն Լիւբէն 18, Շարլէմ Թիւրքմէններուն կռիւը 8, Ռաֆայէլ 18, Մօբասանի վիպակները 2, պատմուածքներ 25, Կարմիր ժամուց 10, Հայուհին 10, Աշուղ Աւազակապետը 30, Արձակ էջեր 12.50, Մեր խաչը 8, Աստուածներ էի են 20, Աքլոր եղբայր 6, Նամուս 10, Զար Ոգի 10, Պատճէն Կայսրը 10, Զարշըլը Արթին 5, Պէպէքս 10, Յիմար կոյսը 10, Ուշ լինի 3, Քսան կախաղաններ 10, Յակոբ-Յաբէթ 10, Աստղ լալա Մահարի 5.20, Քեռի Գ. Դուրեան 5, Աղբիւր անմահական Լոյս գուարթ 3, Ճակատագրի փուշին վրայ 5, Հայաստանի նկարագիր Մխաք Մեծարենց 15, Ինքնաւստիչ գրաւցասրութիւն 10, Ալպոմներու 3, Հարուածը 3, Էէքթիմարան 50, Մատեան Մանկանց 50, քիւլօզ 2.50, Վէներական ախտեր 2, ինչպէս նաեւ ամէն տեսակ խոտ Ամէն, ԳՐԱՅՈՒՅԱԿԸ ՁՐՒ։ Կարդացէ՛ք նաեւ «Լուսաբեր» թական պրակները։ Դիմել նամակով՝ VAHRAM SÉVOUNI 5 Ave. St. Mandé (Seine).

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻ՛ՒՆ, ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻ՛ՒՆ

Անոնք որ կ'ուզեն հայրենիքը յիշելով ապուխտ եւ քաղցր ուտել, թող դիմեն ծանօթ կեսարացիին՝

A. ALAGUEUZIAN, Chemin de Covelle par Allauche Marseille

ցաճախորդներու գոհացում տալու համար կ'ընդունի նաեւ քիլօի ապսպրանքներ։ Մաքուր գործ։ Ցափաւոր գին։

Տօքթ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՑԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro: Gare de l'Est Téléphone: Nord 84-

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Ցէր եւ Ցնօրէն՝ **Տ Օ Ք Թ. Գ Ր Գ Ո Յ Ե Ա Ն**

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներ կը խնամեն ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ։ Աչքի բժիշկը կ'ընդունի Գշ., Երբ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5։ Քիթ, կորգի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը 1—3։ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19։ Կիրակի 9—12։

ՍՏԱՑԱՆՔ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ

Հայերէն.— Թուրքերէն երգեր.— Թամպուրի ճէմիլ, Եաշար, Աշիր, Իպրահիմ, Քէմանի Անաստաս, Թազսիմ, եւ շարքերներ, զեղչեալ գիներով։

Դիմեցէք՝ Արեւելեան Նպարավաճառ Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆԻ

28, Rue Le Sage, PARIS (20e) — Téléphone: Ménil.

Métro Belleville: Tramway

ԲՈԼՈՐԻ՛Ն, ԲՈԼՈՐԻ՛Ն, ԲՈԼՈՐԻ՛Ն

ՊՈԼՍՈՅ „ՀԱՅԿԱՁԷՆ" ԳՐԱՏՈՒՆ

ՈՐ ՈՒՆԻ ՍԵՓԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ձոն ՄԹԵՐ պատրաստ է ձեզի հայթայթելու ո՛ր եւ է գիրք, տետր գրագարանի կամ դպրոցի համար, դիւրամատչելի պայմաններով։

ՀԱՅԿԱՁԷՆՆ Է հրատ. ընկիչը Լ. Շանթի ԼՈՒՍԱԲԵՐ ընտանեցարանները շարքին, որ տարիներէ ի վեր իր մըցակիցը չունեցաւ հրապարակին վրայ։

Կ'ընդունուին ամէն տեսակ ապսպրանք։ կարեւոր գործերու մեծաքանակի համար։

Հասցէ՝— A. Missakian, Librairie Haïgachène, 9 Agop Han, Tchakmakdjilar, Stamboul.

Ս. ԿԷՄԱԼՄԱՋԵԱՆ

Վ. ԱՃԱՊԱՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ ՀԻՄՆՈՒՄԱՒ Է 1915ին

3, Rue Ste. Barbe, Marseille

Արեւելեան բարակ առաջնակարգ **ՍՈՒՐՃ** եւ Թարմ ԼԷՊԼԷ

Ընտարդաս եւ աժան։ Մեծաքանակ գնողներու համար նաեւ գին։

Կ'ՈՒԶՈՒՄԻՆ Արեւելեան նոր գործ շինող գործաւորուհիներ։ Դիմել՝ I. PAPACHRISTO 44, Rue Fessart, Paris, 19 Métro Buttes-Chaumont.

IMPRIMERIE - MASSIS - 208bis, Rue Lafayette Paris

Le Gérant: H. TEURK

ՅԱՌԱՋ

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ԲԱԺԱՆԵՐԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շլ.	40 շլ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ		250 ֆրանք	
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200 ֆ.

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration / Խմբագրութիւն : 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՇԱԲԱԹ 27 ՕԳՈՍՏՈՍ 1927

27 AOUT 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 425

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

"ԱՐՔԱՅՆ ԶՐՕՍՆՈՒ,,

Արդիական Հանրապետութեան նախագա՞հ մըն է, թէ միջնադարեան կայսր մը, որ այս միջոցիս կը զբօսնու պատմական Բիւզանդիոնի գեղածիծաղ ապարանքներուն մէջ։

Քանի մը ամիս առաջ Պոլսոյ «Միլլիյէթ»ին մէջ Սղերդի երեսփոխան Մահմուտ պէյ կ'ըսէր թէ՝ Թուրքիոյ հանրապետական օրէնքները, ո՛չ միայն ետ չեն ճնար եւրոպական յառաջդիմական օրէնքներէն, այլ նոյնիսկ անոնցմէ շատ աւելի յառաջդիմական են։

Վիճելու պէտք չունինք. շատ հաւանական է, որ դիւանատուներու կամ արխիւներու մէջ հանգիստ քուն կը քաշեն աւելի արդիական օրէնքներու կապոցներ։ Սակայն այլ բան է օրէնքներ ունենալ, այլ բան զանոնք կեանքի մէջ կիրարկել։ Աւելի լաւ բան է, ունենալ ժողովուրդ մը, որ կը հասկնայ օրէնքները, կ'իւրացնէ զանոնք եւ տէր կը դառնայ այդ օրէնքներով սահմանուած իր իրաւունքներուն։ Մուսթաֆա Քէմալի ընթացքը Պոլսոյ մէջ եւ Թուրք ժողովուրդի ստրկական ծառայականութիւնը յարգանքի պատրուակին տակ. տխուր ապացոյցներ են, պարզելու համար թէ՝ Թուրքիոյ երկինքին տակ ոչինչ կայ փոխուած, բացի անձնաւորութիւններէն ու դերակատարներէն։

Պոլսէն նոր հասած օտարական մը կը պատմէր թէ՝ Պոլսոյ քաղաքապետութիւնը իր ունեցած նիւթական բոլոր միջոցները սպառած է եւ դիմած է եւրոպական ճիւղին դրամ ինդրելու, որպէսզի հնարաւորութիւն ունենայ հասնելու Մ. Քէմալի կատարած յարաճուն ծախքերուն։

Պոլսական թերթերու ամէնօրեայ տեղեկութիւնները կ'ապացուցանեն այս ճշմարտութիւնը։ Քաղաքապետութիւնը կը գնէ նախկին պալատներ եւ կը նուիրէ կազի փաշային։ Կը կատարուին արքայական խրախճանքներ ու պտոյտներ, մեծածախս խնջոյքներ եւլլն.։

Ի՞նչ է տարբերութիւնը նախկին ինքնակալ Սուլթաններուն եւ այժմու Հանրապետական նախագահին միջեւ։

Աշխարհի վրայ բազմաթիւ Հանրապետական նախագահներ կան, որոնց կեանքին ու գործունէութեան տեղեակ ենք. կա՞յ մէկը անոնց մէջ, որ հնարաւորութիւն ունենայ օրէնքի սահմաններէն դուրս գալով ինքնակալական հովեր առնելու, կամ պետական ու հանրային գանձին հետ կամայականօրէն վարուելու։ Չկայ ու չի կրնար ըլլալ, որովհետեւ հոն ժողովուրդը իր իրաւունքներուն տէրն է եւ թոյլ չի տար, որ օրէնքը ոտնակոխուի։

Այստեղ ի հարկէ Հանրապետութեան նախագահը չէ մեղաւորը, այլ ժողովուրդը, որ դարերէ ի վեր վարժուած է գլուխ ծռել ամէն տեսակի ինքնակալներու։ Իրեն համար երկրին պետը նոյնն է, ինչ անունով ալ ներկայանայ անիկա, Սուլթան թէ Հանրապետութեան նախագահ։

Մեզի համար հետաքրքիր չէ թէ ի՛նչպէս «զբօսնու արքայն», ո՛չ ալ թէ ո՞վ կը հոգայ այդ հսկայ ծախքերը կամ քանի՞ պալատներ կը նուիրուին անոր. կ'ուզէինք միայն պարզել թէ հանրապետական վարչաձեւի մը պատրուակին տակ անփոփոխելիօրէն նոյն բռնակալութիւնը կը շարունակուի Թուրքիոյ մէջ։

Իսկ այս կեղծիքը օտար քաղաքական շրջանակներու մէջ կը մեկնաբանուի իբրեւ արդիականութիւն եւ համակրութեան կ'արժանանայ։ Պրոպագանդ մըն է ասիկա, որ մեծապէս կը վնասէ ոչ միայն այն տարրերուն, որ վերջին տասնեակ տարիներու ընթացքին զոհը եղած են աննախընթաց բռնութիւններու, այլ նաեւ Թուրք ժողովուրդին, որ զինովութեան ենթարկուած գետնամած ստրուկը կը դառնայ նորաձեւ բռնապետութեան մը ու կը դադրի իր ազգային վերածնունդի մեծ գործը։

Մէկդի ձգելով արտաքին ձեւերն ու բառերը, 1908-1914 թթ. հիմնատակական պատմութիւնն է որ կը կրկնուի այսօր։ Աստիճանը Թուրք ժողովուրդին շատ սուղի նստաւ, այս վերջինն ալ ուրիշ հետեւանք չի կրնար ունենալ։

Մտրակի առջեւ գլուխ ծռող Թուրք մտաւորականութիւնը փոխանակ գիտակից ինքնախարէութեամբ մը, ներկայ խաբուսիկ երեւոյթները թմրկահարելով սոնքալու, աւելի լաւ պիտի ընէր, որ աշխատէր պատրաստելու Թուրք ժողովուրդը հանրապետական եւ ոամկավարական տարրական հասկացողութեան, որպէսզի անիկա գոնէ կարենար զանազանել Հանրապետութեան Նախագահը եւ ինքնակալը։ Իր ազգային արժանապատուութիւնը աւելի բարձր համարէր քան անհատը, որքան ալ մեծ ծառայութիւն մատուցած ըլլար այս վերջինը եւ ըմբռնէր թէ անհատները հաւաքականութեան համար են եւ ոչ թէ հակառակը։

Ապահովաբար այդքան հասունութեան հասած ժողովուրդ մը պիտի ըմբռնէր իր ազգային ճիշտ շահերը եւ պիտի դադրէր շուքի եռեւէ վազելէ։

Այդ պարագային մենք ալ պիտի ազատուէինք զանազան ինքնակալներու յարուցած դաժան ու տեւական մղձաւանջէն։

Այլապէս, մեզի համար հետաքրքիր չէ. թո՛ղ «Արքայն զբօսնու»։

Ա.

ՄԱՄՈՒԼ

ՈՉ-ԻՍԼԱՄ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ

Թուրք թերթերը կը շարունակեն գրաղիլ ոչ-իսլամներու երեսփոխան ընտրուելու իարցով։ Աքչամէն վերջ այս անգամ ալ Ճիւմհուրիյէթ կը գրէ (21 Օգոստոս).

— «Նախ դիտել կուտանք թէ ընտրութիւնները չեն կատարուիր այս կամ այն տարրին համար։ Օսմ. կայսրութեան ատեն նկատի կ'առնուէին ոչ-իսլամ գանազան հասարակութեանց դիրքը, մինչ այսօր օսմ. կայսրութեան յաջորդած է Թուրք ազգային պետութիւնը։ Ինդիրը չի կայանար այժմ այս կամ այն տարրէն քաղաքացիներ ընտրելու, այլ լոկ այնպիսիներ որ ամէնէն աւելի կարող են, արժանիք ունին եւ ամէնէն աւելի հաւատարիմ են հայրենիքին ու ազգին։ Չկա՞ն մի՞թէ այսպիսիներ Յոյներուն, Հրեաներուն եւ Հայերուն մէջ։ Անշուշտ կան եւ մենք պատրաստ ենք ամէն ազատական Թուրքի նման տեսնելու ծագիլը այն օրուան ուր պիտի ունենանք ոչ-իսլամներէն ալ երեսփոխաններ։

« ... Բայց եթէ չենք տեսներ դեռ ոչ-իսլամ թեկնածուներ, պատճառը այլուր պէտք է փնտռել. կեցցէ՛ վէնիզելոս աղաղակները դեռ կը հնչեն մեր ականջներուն։ Հիմա իւրաքանչիւր ոք իր անկիւնը պէտք է մնայ մինչեւ որ ժամանակը ամէն ինչ մոռցնէ։

«Յայտնի է թէ Հայերը եւս հրաժարեցան իրենց փոքրամասնութեան իրաւունքներէն Հրեաներուն նման, բայց դեռ երէկ էր որ կատարուած էին եղերական դէպքերը որ չեն մոռցուած։ Յետոյ հանդուցեալ օսմ. կայսրութեան հաշուեյարդարութիւնը ամրողջովին աւարտած չէ երկրին կարգ մը մասերուն մէջ, ուր շահագրգռուած են զանազան տարրեր։

« ... Անշուշտ մեղադրելի չենք եթէ կը դողանք կեանքին վրայ այս հայրենիքին զոր փրկեցինք անդունդէն։ Մինչ այս մինչ այն, կը բաղձանք որ, ամէն հայրենակից մրցի իրարու հետ՝ ապացուցանելու համար իր սէրը հայրենիքին եւ ազգին։»

ՋԻՒՆ ՈՒ ՓՈԹՈՐԻԿ

Միջերկրականի եղերքներուն վրայ սարսափելի ուրկան մը կ'ուռնայ։ Բազմաթիւ ձկնորսանաւեր ալեկոծութեան բռնուեցան։

Պերէնեան լեռներուն վրայ ձիւն տեղաց։

Նովեմբեր շրջանին մէջ փոթորիկ մը կը տիրէ։ Քառորդ ժամ անընդհատ փայլատակներով ճեղքուեցաւ երկինքը, յետոյ տեղատարափ անձրեւ մը իջաւ։ Բազմաթիւ կայծակներ ինկան եւ սպաննեցին դաշտերու մէջ անասուններ։

Սոն գետին շրջանակին մէջ երեք օր կանոնաւոր տեղատարափ մը տեղաց եւ գետը յորդեցաւ, սարսափի մատնելով հովտագործներն ու այգեգործները։

ԱՆՏԱՌԻ ՆՈՐ ՀՐԴԵՀՆԵՐ

Վառի շրջանին մէջ, Քօմ լերան կողերուն վրայ զարձեալ հրդեհ ծագեցաւ։ Հովը տարածեց կրակը, որ նոր վախեր կը պատճառէ տեղացիներուն։ Ծուխի հսկայ սիւներ փաթթուած են լերան։ Հրդեհ ծագած է Սէնթ-Պօմի անտառներուն մէջ, Փալիվէսթրի օդային կայանին վրայ եւ Հիւերի հովերը։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Իտալիա կը պայմարի արտագաղթին դէմ

Գրեցինք թէ վերջին օրերս, մանաւանդ Ֆրանսական հպատակութեան նոր օրէնքին հետեւանքով, շարժում մը սկսած է Իտալիոյ մէջ, արգիլելու համար իտալացի բանուորներու եւ երկրագործներու արտագաղթը։ Իտալական մամուլը ահազանգը հնչեցուցած է եւ բուռն պայքար մը կը մղուի այս ուղղութեամբ։

Արհեստակցական Միութեանց կեդրոնական պաշտօնաթերթ «Լավօրօ տ'Իթալիա» կ'ըսէ թէ եկած է ժամանակը ուժնօրէն հաստատելու թէ սահմաններէն դուրս աշխատելու գացող հարիւր հազարաւոր քաղաքացիները երկրին տնտեսական, գիւղատնտեսական եւ քաղաքական պիւտճէին համար շահ մը չեն, այլ կորուստ մը։ Կը յիշէ Մուսօլինիի վերջին շրջաբերականը, որուն մէջ նահանգապետներուն կ'ըսուէր թէ այն նահանգները, որոնք պիտի կրնան երկրին մէջ պահել իրենց բոլոր զաւակներուն բազուկները՝ անոր պաշտպանութեան եւ բարգաւաճումին նուիրուելու համար, հայրենիքին արժանի գործ մը տեսած պիտի ըլլան։ «Բոլոր արտադրողները իրենք զիրենք բարոյապէս եւ նիւթապէս զօրաշարժի ենթարկուած պէտք է նկատեն։ Դժբախտաբար Իտալիոյ շատմը շրջաններուն մէջ լայն միջոցներ ունեցող մարդիկը ներկայ դժուարութեանց պատուակին տակ յանցաւոր անգործութեան մը եւս ապաստանած են։ Պէտք է արթնցնել այս թմրած կորովները, պէտք է որ բախտին առանձնաշնորհեալները վճռեն օգտակար ձեռնարկներ ընել ազգին բարօրութեան համար։ Հոմի վրայ ֆաշիստական արշաւէն մինչեւ այսօր աշխատաւորները իրենց դիրքին վրայ են եւ կ'երազեն իրենց քրտինքը թափել այն հողին վրայ, որ տեսաւ իրենց ծնիլը եւ որ կը ծածկէ իրենց մեռելները։»

Կիսապաշտօն շրջանակներու մէջ կ'ըսուի թէ արտագաղթը բոլորովին արգիլուած չէ. միայն թէ երկրէն դուրս ելլելու պիտի արտօնուին միայն անոնք, որոնք ապրելու միջոցներ ունին եւ երաշխաւորութիւններ պիտի տան թէ անխախտօրէն հաւատարիմ են մայր հայրենիքին։

Անգլեւճափոնի նաւային գաղտնի դաշինք մը

«Ուաշինկթըն Փոսթ» կը գրէ թէ Անգլիա եւ Ճափոն, տեսնելով որ Ամերիկա չուզեր ընդունիլ Ժընեւի Զինաթափութեան Մորհրդաժողովին ներկայացուած անգլիական վերջին նաւային ծրագիրը, կնքեցին համաձայնութիւն մը, որ գոհ կը ձգէ երկու կողմերն ալ նաւային ապագայ տիրապետութեան հարցին մէջ։ Թերթը կ'աւելցնէ թէ «այս գաղտնի համաձայնագրին գլխաւոր գիծերը յայտնի չեն, են հաւանական չէ որ ամերիկեան պաշտօնական շրջանակները որոշ բան մը գիտնան բովանդակութեան մասին։ Կառավարական շրջանակներու մէջ վիճաբանութեան նիւթ դարձած է համաձայնագիրը եւ հաւանական հետեւանքները։ Ճափոնական եւ անգլիական ներկայացուցիչները կը շարունակեն վիճաբանութիւնները, վերաքննելու համար 1911ի անգլեւճափոնական դաշինքը, որ վերջ գտած էր 1921ի Ուաշինկթընի նաւային համաժողովին։

∴ Մրացեալ Նահանգներու արտաքին փոխ-նախարարը կը հերքէ այս լուրը։

Յոյները կը շարունակուին

Հինգշաբթի գիշեր եւս մեծ պուլվարներուն եւ պուլվար Սէպաստոփոլի անկիւնը բախում մը տեղի ունեցաւ ոստիկաններու եւ ցուցարարներու միջեւ։ Ոստիկանները ցրուեցին զանոնք եւ ձերբակալեցին 48 հոգի, 22ը օտարական։ Յետոյ, մինչեւ ուշ ատեն, կը կեցնէին ամէն կասկածելի անցորդ եւ ինքնութեան թուղթ կը պահանջէին։

Վալանսիէնի մէջ համայնավարական գրքոյկներ ցրուեցին, իսկ ուրիշներ քարկոծեցին Տրնէնի երեսփոխան-քաղաքապետին տունը։

Ժընեւի մէջ ալ ցոյցերը կրկնուեցան։ Բազմաթիւ նոր ձերբակալութիւններ կատարուեցան։ Օտարականներ ալ կան, որոնց մասին Դաշնակցային Մորհուրդը առանձին կարգադրութիւններ պիտի ընէ։

Ընկերվարական երեսփոխան Փօլ Ֆօր հարցապնդում պիտի ուղղէ երեսփոխանական ժողովին մէջ, «հասկնալու եւ ամոնալու համար ցոյց կատարելու իրաւունքն ու ոստիկաններուն դերը»։

Համպուրկի մէջ, Սաքսօ-Վանցէթթիի ցոյցերուն առթիւ, սպաննուեցաւ ոստիկան մը։ Ուրիշ ոստիկան մըն ալ, որ ծանրօրէն վիրաւորուած էր, մեռաւ հիւանդանոցին մէջ։

Ուրիշ փողոց մը, տունէ մը գէնք արձակեցին ոստիկաններուն վրայ։ Ոստիկան մը եւ ցուցարար մը վիրաւորուեցան։ Այս դէպքերուն վրայ, ոստիկանութիւնը արգիլեց ամէն ցոյց։

Միջխորհրդարանական համաժողով

Ինչպէս երէկ գրեցինք, Միջխորհրդարանական Համաժողովը գումարուեցաւ Հինգշաբթի առաւօտ։ Միութեան Վարչական Մորհուրդին նախագահը, Շուէտացի պատուոյ Ատէլսուառտ կատարեց բացումը։ Նախագահ ընտրուեցաւ Փօլ Տումէր, որ պատմականը ըրաւ Միութեան, եւ բաղդատութիւնը ըրաւ քոյր միութեան՝ Ազգերու Դաշնակցութեան։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՄԵԾ ԱՐԿԱԾՆԵՐ ՅԱՄԱՔԻ ԵՒ ՇՈՎԻ ՎՐԱՅ

Հինգշաբթի առտու, Սէքնօքսի կայարանին մօտ, անգլիական ճեպընթացը գիծէն ելաւ այն պահուն երբ կ'անցնէր կամուրջի մը տակէն։ Վակոնները զարնուեցան կամուրջին ոտքին։ Երբ փարատեցաւ թանձր ծուխը, որ ծածկած էր աղէտը, տեսնուեցաւ որ վակոնները երկու կտոր եղած են։ 14 հոգի մեռան եւ 20 հոգի վիրաւորուեցան։ Վեց ճամբորդներու դիակները անճանաչելի են։

⁂ *Հինգշաբթի իրիկուն Շամոնիքս — Մէր տը Կլաս գիծին վրայ երկաթուղի մը գիծէն դուրս ելաւ։ Վայրաշարժն ու առաջին վակոնը ձորի մը մէջ իյնան։ Վայրկենական մեռան 15 հոգի, որոնց 10ը կին. վիրաւորներու թիւն է 28, որոնց մեծ մասը ծանրապէս։ Կառախումբը կը փոխադրէր մօտ 50 ճամբորդներ։ Քաղաքապետը ճարտարագէտի մը հետ արկածին վայրը գնաց օգնութեան գործը կազմակերպելու եւ քննութիւն բանալու համար։*

∴ *Ճափոնական յածանաւ մը բախեցաւ Թորփիլահալածի մը, որ Մայցուրուի բացերը գիշերային ռազմափորձեր կը կատարէր։ Թորփիլահալածը 15 վայրկեանէն ընկղմեցաւ։ 90 նաւագներ եւ 12 սպաներ խեղդուեցան։ Ազատուեցան միայն 22 հոգի։*

Նոյն պահուն, երկու ուրիշ պատերազմական նաւեր, ռազմափորձին վայրը, բախեցան իրարու եւ մեռան 27 հոգի։

⁂ *Սաստիկ երկրաշարժ մը տեղի ունեցաւ Ֆօրմօզա կղզիին մէջ, 200 տուներ փլատակ դարձան, 40 մեռեալ եւ հարիւրներով վիրաւորներ կան։ Սպահովաբար երկիրը ծերացած է եւ հիւանդ։*

ԱՆԹԱՆՕՔ ՋԻՆՈՒՈՐԻՆ ՎՐԱՅ

Օգոստոս 23ին Սաքքօ-Վանցէթթիի համար կատարուած ցոյցերու ընթացքին կարգ մը ծայրայեղներ անարգած էին Անթանօքթ Ջինուորի գերեզմանը։ Ասիկա դարմանելու համար երէկ իրիկուն համակրական ցոյց մը տեղի ունեցաւ յաղթական կամարին առջեւ, մասնակցութեամբ նախկին զինուորներու։

ԱՒԱՆՑ ՀԱՆԳՐՈՒԱՆԻ ԹՈՒՂԹՆԵՐ

Ամերիկացի օդանաւորդ Փօլ Ռէտֆըրն առջի օր կէս օրին Միացեալ Նահանգներու ճորճիա նահանգէն ճամբայ ելաւ մէկ թռիչքով Պրազիլիոյ մայրաքաղաքը Ռիօ տը Ժանէյրօ երթալու համար (4600 մղոն)։ Մեկնած ատեն կինը, որ ներկայ էր, մաքեցաւ։ Պիտի հետեւի հետեւեալ ճամբուն.— Պահամա կղզիները, Փորթօ-Ռիքօ, Կարաիպեան ծով, Թրինիտատ, Թոպագօ կղզիները, հոլանտական Կինէա։ Ակէ վերջ ցամաքի վրայէն պիտի ճամբորդէ։ Երէկ կէս օրին դեռ ո՛եւէ լուր չկար իրմէ։

∴ *Ուրիշ երկու Ամերիկացիներ՝ Էտուըրտ Շլի եւ Ուիլբըմս Պրօքս հինգշաբթի օր ճամբայ ելան՝ աշխարհի շրջանը կատարելու համար։ Նիւֆաունտլէնտի մէջ քիչ մը հանգչելէ վերջ հետգհետէ պիտի այցելեն Իրանսա, Պարսկաստան, Հնդկաստան, Ջինաստան, Ճափոն, ու խաղաղականի ճամբով պիտի դառնան Քալիֆորնիա։*

⁂ *Առնցմէ քանի մը ժամ վերջ հարիւրապետ Լօրէնս Թըլլի եւ տեղակալ Թըլլի, իրենց հետ ունենալով ուրիշ երկու ճամբորդներ, Օնթարիօ նահանգին Լոնտոն քաղաքը գացին, անկից ալ Անգլիոյ մայրաքաղաքը Լոնտոն պիտի երթան, եթէ օդը նպաստաւոր ըլլայ։*

ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅՈՍՈՓԻՍԻ ԱՎԱՆԻ - ՂԱՂՈՒՅՈ

ՅՈՒՍԻՍ ՀԱՄՅՈՒՆ ՎԱՀԱՆՅԱՆԻ

ՎԵՊ

«ՄՈՍԿՎԱՅԻ ՎՈՂՈՂՆԵՐԸ»

— Հրա՛շք է, ինչպե՞ս կարող է ինքնաթիռը թռչել ամպերի միջով, ինչպե՞ս կարող է ինքնաթիռը ամպերի միջից դուրս գալ, ինչպե՞ս կարող է ինքնաթիռը ամպերի միջից դուրս գալ ու նորից ամպերի միջ մտնել։ Ես չեմ հասկանում, ես չեմ հասկանում։

Ես լսում եմ Ալեքսանդրա Ալեքսանդրովնայի ձայնը, ես տեսնում եմ նրա աչքերը, որոնք ինչ-որ անհասկանալի զարմանքով նայում են ինձ։

— Ես չեմ հասկանում, ես չեմ հասկանում։

Ես ուզում եմ ասել նրան, որ ինքնաթիռը ամպերի միջով թռչելիս ամպերի միջ չի մտնում, որ ինքնաթիռը ամպերի միջից դուրս գալիս ամպերի միջ չի մտնում, ես ուզում եմ ասել նրան, որ ինքնաթիռը ամպերի միջով թռչելիս ամպերի միջ չի մտնում, ես ուզում եմ ասել նրան, որ ինքնաթիռը ամպերի միջից դուրս գալիս ամպերի միջ չի մտնում։

«Ազգերու Դաշնակցութիւնը կ'ապրի, կ'աշխատի եւ կը լուծէ կարելի ծանր հարցեր, այնքան փափկութեամբ եւ խոհեմութեամբ։ Միջխորհրդարանային Միութիւնը նոյնպէսկը լուծէ ծանր հարցեր, կը թելադրէ ծրագիրներ աւելի մեծ ազատութեամբ եւ անուղղակի ու նուազ ծանր պատասխանատուութեամբ։»

Փուանքարէ բեմ բարձրանալով գովաբանեց Ազգերու Դաշնակցութիւնը, ժողովուրդներու համերաշխութիւնը եւ խաղաղութիւնը։ «Եւ սակայն անսպասելի պարագաներ, հակամարտ շահեր, պատուհասիդրական մրցակցութիւններ, նոյնիսկ յետին մտածումներ պատճառ կը դառնան որ խանգարուի խաղաղութիւնը։ Ցաւնուն մեր ժողովուրդին ու կառավարութեան, կը վստահեցնեմ ձեզ, որ դուք պիտի գտնէք ամէն օժանդակութիւն, ամրապնդելու համար խաղաղութիւնը։»

Ռայխսթագի նախագահը, ընկերվարական Լէօպէ բեմ բարձրանալով գերմաններէն ճառ մը խօսեցաւ։ Չաւատքը յայտնելէ յետոյ խաղաղութեան եւ Ազգերու Դաշնակցութեան վրայ, ցաւ յայտնեց որ Ժընեւի Զինաթափութեան Համաժողովը արդիւնք չտուաւ, իսկ Ազգերու Դաշնակցութիւնը չափազանց դանդաղ կ'աշխատի։ «Անհրաժեշտ է խօսքէն գործի անցնիլ։ Եթէ Ֆրանսա յայտարարէ թէ, Յունուար 1928էն սկսեալ, գերման հողերուն վրայ մէկ զինուոր չպիտի մնայ, ծառայած պիտի ըլլայ մարդկութեան դատին։

Կէս օրէն յետոյ խօսք առաւ Չանրի տը Ժուվընէլ։ «Խաղաղութեան համար երեք պայմաններ կան։ Առաջինը կը կայանայ անցեալին մոռացութեան մէջ, ինչպէս ըսաւ Լէօպէ։ Մենք մեր միտքը պիտի պահենք միայն անցեալին դասերը, մոռնալով ամէն բան։ Երկրորդ պայմանն է այն, որ պետութիւնները պէտք չէ հիմնեն իրենց քաղաքական անկախութիւնը իրենց տնտեսական անկախութեան վրայ։ Երրորդ՝ գիտնալ թէ խաղաղութիւնը ամբողջութիւն մըն է, եւ մէկ մասնիկ մը փրցնելով կը փլի ամբողջը։

«Լոքարնոյի դաշրագիրէն ի վեր տեսակ մը վարանում կը տեսնուի խաղաղութեան համար։ Որովհետեւ եթէ Լոքարնօ առաւելութիւնը ունեցաւ ամրապնդելու եւրոպական արեւմուտքը, տուաւ նաեւ այն անպատեհութիւնը, որ ստեղծեց երկու Եւրոպաներ, արեւմտեան եւ արեւելեան։ Եւ այս երկուութիւնը աւելի վտանգաւոր է քան այն, որ ստեղծեց Գերմանիա, 1926ին, համաձայնելով Ռուսիոյ հետ։ Այսպէս, անհամաձայնութեան մը պարագային, Ազգերու Դաշնակցութիւնը այլեւս չպիտի կրնայ գործել։

«Լէօպէ կ'առաջարկէ պարպել Գերմանիան։ Պարպելէ յետոյ ին'չ պիտի ըլլայ մեր կացութիւնը, եթէ Գերմանիա չճարէ և արեւելեան հիւանդութիւնը աճի։»

Գերման պատուիրակները տեղեկացուցին թէ պիտի պատասխանեն ժուվընէլի։

Չեխոսլավաք ծերակուտական Հէլլէր յայտարարեց անմիջապէս թէ Ռուրի գրաւումը երաշխիք մը չէ խաղաղութեան համար։ Իսկ Գերմանները յայտնապէս դժգոհ ժուվընէլի ճառէն, բողոքի աղաղակներ բարձրացուցին եւ ոմանք իրենց ձեռքը սեղանին կը զարնէին։ Նիստը յետաձգուեցաւ։

Նոր գնդապետներ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ կեդր. Գործադիր Կոմէտէն մերժեց մահապարտ երկու զօրավարներու՝ Անէնքովի եւ Տէնիզովի ներում շնորհելու համար կատարուած խնդրանքները։ Վերջերս երկու անգամ զրոյց ղրջեցաւ որ պիտի ներուին, սակայն առջի օր գնդակահարուեցան առանց այլեւայլի։

Ասոնցմէ զատ գնդակահարուեցան նաեւ երեք մաքսային պաշտօնեաներ՝ Հիքով, Փլեթէրլայթէր եւ Պորիսովսքի, լինչպէս նաեւ Քիմման անուն վաճառական մը, զեղծումի համար։

Պոխաւոմսի Քանւատայի մէջ

Ֆրանսական առեւտրական նախարար Պոքանովսքի, որ Նիւ-Եորքէն Պայրտի օգնաւով ճամբայ ելած էր դէպի Քանատա, սաստիկ հովին պատճառաւ ստիպուեցաւ գիշեր ատեն իջնել Պիւֆֆալօ։ Առաւօտուն դարձեալ օդանաւը բարձրացաւ եւ հասաւ Թորոնթօ։

Պոքանովսքի ներկայ գտնուեցաւ Գանատայի փաստաբանները ընկերակցութեան տարեկան ժողովին եւ ընդունուեցաւ պատուակալ անդամ։

Սոֆիայի ոստիկանապետը առեւանգուած

Սոֆիայէն «Թայմզ»ի կը հեռագրեն թէ երեք ամիս առաջ անծանօթներ խորհրդաւոր կերպով յարձակած էին ընդհանուր ապահովութեան տնօրէն Աթանասօֆի վրայ եւ ատրճանակով ծանրապէս վիրաւորած գային։ Այդ թուականէն իվեր հիւանդանոցին մէջ կը դարմանուէր։ Նոյն անծանօթները այս անգամ ալ հիւանդանոցին վրայ յարձակելով առեւանգեցին Աթանասօֆն ու կինը։ Առաջինը կրկին վիրաւորուեցաւ։ Կը կարծուի թէ յարձակողները Մակեդոնացիներ են, որոնք գային կ'ամբաստանէին թէ լրտեսութիւն կ'ընէ ի հաշիւ Սերպերուն։

Շիլներու Միջագետքի մէջ

Պասրայէն «Թայմզ»ի կը հեռագրեն թէ Իրաքի Շիի իսլամները հիմնած են շաբաթը երեք անգամ հրատարակուող թերթ մը՝ «Էն Նատհաթ իւլ Իրաքիյէ»՝ պայքարելու համար կառավարական կուսակցութեան դէմ։

Պալքարը սաստիկ է Սիւննի եւ Շիի իսլամներուն միջեւ։ Այս վերջինները պաղտատի կառավարութեան մէջ միայն մէկ նախարար ունին, կը պահանջեն հինգ, Ֆէյսալ թագաւորը հաւանեցաւ երկու նախարար տալ, սակայն անոնք մերժեցին գործակցիլ դահլիճի մը, որուն մէջ մեծամասնութիւնը Սիւննիները կը կազմեն։

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ԴԵՐՄԱՆԻԱ 125 միլիոն մարք ոսկի վճարեց Դարմանումներու ցանցնաժողովին ներկայացուցիչին, ի հաշիւ երրորդ տարուան երկրորդ վեցամսեայի։

ՎԷՆԻԶԷԼՈՍ մերժեց Ազգերու Դաշնակցութեան մօտ հելլէն պատուիրակութեան նախագահի պաշտօնը։

ՀԵԼԼԷՆ կառավարութիւնը որոշեց կրետէի կղզին աքսորել փանկալոսեան կուսակցութենէն 150 անդամներ եւ ֆիլ. փանկալոսը։

ՍՈՒԻՐԻՈՅ մարզպանին իրամանով լուծուեցաւ Դամասկոսի գաղութապետութիւնը եւ փոխարէն վեց երեւելիներէ առժամեայ խորհուրդ մը նշանակուեցաւ։

ՀԱՆԴԷՍ-ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

Հայ ժող. Լսարանի կողմէ 4 Փետր. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին փոնթէվէքի սինեմայի սրահը։ Բանախօսութիւն, երգ, նուագ եւայլն

ՄՈՒՏՔ՝ 5, 3, եւ 2 ՖՐԱՆՔ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Ց. Դ. Մարսիլիոյ շրջ. կոմիտէն ընկերական ընդհ. խառն ժողովի կը հրաւիրէ վարուժան, Քրիստափոր, Իշխան, Վահագ, Ռոստոմ, Քրիս, Վարդգէս, Զաւարեան, Հրայր, Ակնունի ենթակոմիտէները իրենց բոլոր ընկերներով անխտիր վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին, 4 Rue Saint Jacques, սալօն սէն ժաքի վերի սրահը։ Օրակարգ. Շրջ. ժողովի եւ ընդհ. ժողովի օրակարգերու որոշ կէտերու շուրջ զեկուցում եւ վիճաբանութիւն։

Հ. Ց. Դ. Փարիզի շրջանային կոմիտէն ժողովի կը հրաւիրէ Քաշանի, Ժանթիյիի, Մօն Ռուժի, Առքէօյի, Պանէէօի, Պուսկ լա Ռէյնի եւ Անթօնիի շրջանի արձանագրուած եւ ոչ արձանագրուած բոլոր ընկերները այսօր Շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին ընկերներ Սեդրակ Գարակէօզեանի եւ Մինաս Ալթունեանի բնակարանը 17—19 Rue Ampère, Chalet Mira, Cachan։ Փոխն ի՛Օռլէանէն առնել 88 թիւ թրամվէյը եւ իջնել Arrêt Bagneux։

Հ. Ց. Դ. Ազատամարտի Սերտուղ խումբի ժողովը վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Քաֆէ մէթրօ Օռէօն։

Հ. Ց. Դ. Զաւարեան խումբի ընդհ. ժողովը տեղի կունենայ վաղը կիր. ժամը 10ին, սովորական հաւաքատեղին։

Հ. Ց. Դ. Արդութեան ենթակոմիտէն ստիպողաբար ժողովի կը հրաւիրէ իր ընկերները այսօր Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին ծանօթ հաւաքատեղին. ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Հ. Ց. Դ. Փօն ի՛Օպնայի կոմիտէն ենթակոմիտէի ընդհ. անդամական ժողովը վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին ընկեր Մանուկի բնակարանը. կարեւոր օրակարգ. բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է, ներկայանալ անդամատետրերով։

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի «Հրայր» ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը վաղը կիրակի առաւօտ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին (Նախկին գաղթականեան, Քան Օտտօլի քովի սրճարանը). բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է. ներկայանալ անդամատետրերով։

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի «Ռոստոմ» ենթակոմիտէի ժողովը վաղը կիրակի ժամը 8.30ին, ծանօթ հաւաքատեղիին մէջ։

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի Քրիստափոր ենթակոմիտէի ընդհանուր ընկերական ժողովը 29 Օգոստ. Երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին սովորական սրահին մէջ։ Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Հ. Ց. Դ. Վիէնի շրջանային կոմիտէի ընդհ. ընկերական ժողովը վաղը կիր. առաւօտ ժամը 9.30ին հայ ժողովրդային լսարանը, բոլոր ընկերներու ներկայութիւնն պարտաւորիչ է։

Հ. Ց. Դ. ՍԷնթ-Էթիէնի ընդհ. ընկերական ժողովը վաղը կիր. կէս օրէ վերջ, ժամը 1.30ին քաֆէ տը փալէի սրահը։ կարեւոր օրակարգ, բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի Պատանեկան միութեան ընդհ. ժողովը վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին, 63 բիս տը լա Բէփիւպլիք սրահին մէջ։ Ներկաներու թիւը մեծամասնութիւն կը համարուի ներկայանալ անդամատետրերով։

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի Քրիստափոր ենթակոմիտէի ընդհանուր ընկերական ժողովը 29 Օգոստ. Երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին սովորական սրահին մէջ։ Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։

Հ. Ց. Դ. Վիէնի շրջանային կոմիտէի ընդհ. ընկերական ժողովը վաղը կիր. առաւօտ ժամը 9.30ին հայ ժողովրդային լսարանը, բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Ներկայանալ անդամատետրով։

Հ. Ց. Դ. Փօն ի՛Օպնայի կոմիտէն ենթակոմիտէի ընդհ. անդամական ժողովը վաղը կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 2ին ընկեր Մանուկի բնակարանը. կարեւոր օրակարգ. բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է, ներկայանալ անդամատետրերով։

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի «Հրայր» ենթակոմիտէի ընդհ. ժողովը վաղը կիրակի առաւօտ ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին (Նախկին գաղթականեան, Քան Օտտօլի քովի սրճարանը). բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է. ներկայանալ անդամատետրերով։

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի Պատանեկան միութեան

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ԲԱԺԱՆԳԻՆ	3 ամս.	6 ամս.	Տարի
ՖՐԱՆՍԱ	35ֆ.	70ֆ.	140ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20շլ.	40շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ			250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ		6տլ.	10տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100ֆ.	200ֆ.

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration / Խմբագրութիւն : 208bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԿԻՐԱԿԻ 28 ՕԳՈՍՏՈՍ 1927

28 AOUT 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 426 — ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ — ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

"ՈՂԲԱ՛Մ ՔԵԶ ՀԱՅՈՑ ԱՇԽԱՐՀ,,

Շատ տարիներ առաջ այս ողբը երգող բանաստեղծը եթէ ողջ ըլլար, հազար անգամ աւելի իրաւունք պիտի ունենար կրկնելու «Ողբա՛մ զքեզ Հայոց աշխարհ»։

Այս գեղեցիկ նախադասութիւնը ստեղծող հայ միտքը իր երեւակայութեան առջեւ կը պատկերացնէր այն ահաւոր չարիքները, որոնք կը տեղային հայ ժողովուրդին գլխուն, անոր մտքի եւ մշակոյթի թշնամի օտար տիրապետող տարրերու կողմէն, բայց օր մը օրանց մտքէն չէր կրնար անցունել թէ աւելի վատթար վանտալութիւն մը պիտի կատարուի իր մտքին, լեզուին ու մշակոյթին դէմ հայանուն մարդոց կողմէն։

Այս տմարդի աղանդամոլները եւ անոնց ընկերացող կարմիր ինքնավաճառ վարձկաններու վոհմակ մը, օտար սուիններու անտառով շրջապատելով փոքր իկ Հայաստանի սահմանները, ժողովուրդը անմիջապէս կտրած են դրսի աշխարհի հայկական հատուածներէն։

Մեր լեզուն, գիրը, գրականութիւնը, գեղարուեստը («հակայեղափոխական.°»), բացարձակապէս անաթեմայի ենթարկուած են եւ անոնց մուտքը խստիւ արգիլուած է։ Ժողովրդային զանգուածներուն հրամցուած է անճոռնի, աղճատ եւ անհասկնալի «հայերէն» լեզու մը, որ նմանութիւն չունի մարդկային լեզուի։

Ահա այս լեզուով, միակողմանի, հրամանի վրայ ապսպրուած անճոռնի գրականութիւն մը պարտադրած են մեր թշուառ ժողովուրդին, որ կրաւորական եւ յամառ պոյքօթի մը կ՚ենթարկէ զանոնք։

Մեր գիրն ու գրականութիւնը ստեղծուելէն ի վեր, պատմութիւնը արձանագրած չէ այսպիսի բարբարոսութիւն մը։

Այս մութ անապատին մէջ ապսպրանքի վրայ ստեղծուած անգրագէտ գրողներու հոյլի մը կողմէ հրապարակը ողողած են, համայնավարական կաղապարի եւ խորհրդային լեզուի յարմարցուած գրքոյկներու դէզերով, որոնք մեր ժողովուրդի սրտին, մտքին ու հոգիին բան մը չեն խօսիր. ընդհակառակն զզուանք կը պատճառեն։

Գիւղացին, խանութպանը, արհեստաւորը, նոյնիսկ մտաւորականը կ՚առնէ թերթն ու գիրքը, կը նայի անոնց վրայ. Ս. Մեսրոպի տառերով շարուած են. կը փորձէ կարդալ, չհնարէնի պէս կը հնչէ. խորշանքով կը նետէ մէկդի. փոշիներու տակ թաղուելու համար։

Բթացած մտքերով, քարացած խիղճերով վարձկաններն անգամ կը հասկնան, կ՚ըմբռնեն թէ վերջին տասը տարիներու ընթացքին գրականութիւն չէ ստեղծուած Հայաստանի սահմաններէն ներս։Պետական Հրատարակչականի միլիոնները ծախսուած են տպագրութիւններու համար, որոնք նպարավաճառներուն կշիռքով ծախելու ալ յարմար չեն։ Կը փորձեն այդ գրական անապատային վիճակը արդարացնել իրենցմէ դուրս ուրիշ պատճառներով, չեն մտածեր թէ «կկուին բոյնը հոտած է»։

Թողունք կաղապարի տակ գրուած անմիտ ու ապուշ «պրոլետ» գրականութեան միակողմանի ու միօրինակ բովանդակութիւնը, լեզո՛ւն...։ Սրբազան, անուշ, քաղցր եւ քնարական հայերէն լեզուն դարձուցած են կոպիտ, անտաշ, խորթ և դժուարահնչիւն լաբիւրինթոս մը, այնպէս որ ոեւէ պատուաւոր մարդ առանց հայհոյելու չի կրնար աչք պտտցնել թերթին կամ գրքին վրայ։

Վերցուցէք պատահական գիրք մը կամ թերթ մը, բացէք ծալքը եւ կարդացէք հանդիպած տողերը։ Այսպէս.

... «Առաջին պատճառը, վոր տարիներից ի վեր արգելք է հանդիսացել պրոլետ գրականության զարգացմանը, դա վ.արդինովշչինան ե, որ մինչեւ այժմս ել գոյութիւն ունի...

... Հ Պ Գ Ասոցիացիան, 1925 թվի վերջերին պատասխանելով Հ Պ Գ «Նոյեմբեր» միության դեկլարացիային ու պլատֆորմին, գրել եր «Խորհրդային Հայաստան»ում, վոր կուսակցութեան ու Վ Ա Պ Պի բանաձեւերի մէջ, վոչ մի տարբերութիւն չկայ...»։

«Մեր մօտ «պերեվալ» չկա, «կրուգ» չկա։ «Պերեվալ»ցիներ եւ «կրուգ»ցիներ դառնալու համար պրոլեագրողների մի ութիւնը քիչ անդամներ չունի (Խորհրդ. Հայաստան 7 Օգոստոս)։

Ահա՛ ուրիշ գլուխ գործոց մըն ալ.

«Սկսած տարրական հանրահաշվի կոմբինատորիկայից եւ դենը՝ անընդմեջ կոտորակներ Ֆունկսիոնների տեսակավորումը, հարակից հարցեր կարիք ունեն վորոշակի, հատուկ տերմինոլոգիայի։»

Գիւղացիին եւ աշխատաւորին չեմ դիմեր, այլ գրագէտին ու մտաւորականին, թո՛ղ կարդան ու հասկնան այս հայերէն տառերով գրուած լեզուն։

Մեր բարեկամներէն մէկը, սրամտութեամբ մեզի կ՚ըսէ թէ՝ «ի՞նչ կը մտատանջուիք, աւելի լաւ, որ այդպիսի անհասկնալի լեզուով մը կը հրատարակուին թերթերն ու գիրքերը, այսպէսով մեր ժողովուրդը չի կրնար հասկնալ եւ անհաղորդ կը մնայ հրամցուած թոյնին»։

Կը մոռնան սակայն, որ այսօր մեր ժողովուրդը բարոյապէս ու հոգեպէս կը տուայտի մեր մաքուր լեզուի եւ գրականութեան պակասէն։ Կանգ կ՚առնէ անոր յառաջդիմութիւնը։ Չի կրնար քալել ժամանակակից մարդկութեան հետ։

Աւելի սարսափելին։ Մտրակի շաչիւնով այս անմարսելի յիմարութիւնները կը մտցնեն հայ դպրոցի սեմէն ներս եւ նոր սերունդի գլուխը կը լեցուի ցնդաբանութիւններով, կ՚աղճատուի լեզուն կը փճանայ ամբողջապէս եկող սերունդը։

Ահա՛ թէ ուր կը հասնի հայանուն սնամէջ, անմիտ ու ամբարտաւան ցնդաբաններուն հասցուցած անդարմանելի վնասը։

«Ողբա՛մ զքեզ Հայոց աշխարհ»։

Ա.

ՄԱՄՈՒԼ

ՄԵՐ ԸՍԱԾԻՆ ԵԿԱՆ

Պայքար, Ամերիկայի ռամկավարներուն բերանը, որ մինչեւ այսօր լործնաշուրթն կը փառաբանէր Հայաստանի վարիչները, յանդգնե՛ր է կարգ մը «դաշնակցական» դիտողութիւններ ընել անոնց հասցէին, արտասահմանեան կտակներու Հայաստան փոխադրութեան խնդրին առթիւ (13 Օգոստոս).

— «Բայց, եթէ գաղութները պատրաստ են իրենց ուժերն ու միջոցները անվերապահ նուիրել հայրենաշինութեան գործին, նոյնքան պարզ ու յայտնի իրողութիւն է որ անոնց աջակցութիւնը, ի՛նչ չափերով որ ալ ըլլայ, չի կրնար, մեծ դեր մը կատարել ու բաւել երկրի պէտքերուն։ Արտասահման գտնուող ազգային հաստատութիւններու ամբողջական գումարը, Հ. Բ. Ը. Միութեան հիմնական ու մասնաւոր դրամագլուխը, Մելգոնեան նուիրատուութիւնը, Սանասարեանը, բոլոր կտակներն ու Հայրենակցական Միութիւններու պահեստի դրամներն ի միասին, 3—4 միլիոն տոլարէն անդին չեն անցնիր, իսկ բոլոր գաղութներ, որքան ալ յօժարակամ ըլլան, տարեկան քանի մը հարիւր հազար տոլարէ աւելի չեն կրնար գոյացնել օժանդակելու համար երկրի վերաշինութեան։

«Անշուշտ փափաքելի է որ Հայաստանի տնտեսական զարգացումը շուտով հասնի այնպիսի աստիճանի մը, որ արտաքին օժանդակութեան պէտք չմնայ։ Բայց, մինչեւ այդ ժամանակ, Հայաստան իրաւունք ունի Խորհրդային Միութեան ընդհանուր ելեւմտացոյցին Անդրկովկասի յատկացուած տարեկան գումարէն, ոչ թէ Վրաստանի ու Ատրպէյջանի հետ իր բնակչութեան համեմատութեամբ, այլ իր պէտքերուն չափով բաժին ստանալու։ Վրաստանի ու Ատրպէյջանի կողմէ ասոր դէմ առարկութիւնը ոչ հիմնաւոր եւ ոչ բանաւոր կրնայ ըլլալ։ Այդ երկու երկիրներ ալ շատ բան կը պարտին Կովկասի հայութեան։

«Թիֆլիսի ու Բագուի տնտեսական բարգաւաճումը մեծ մասամբ արդիւնք է Հայոց ձեռներէցութեան ու տարիներու աշխատութեան, եւ այդ երկու քաղաքներու մէջ միայն Հայերու պետականացուած հարստութիւնն ու ստացուածքը բազում միլիոններու կը հասնի եւ կրնայ քանի մը անգամ շինել Հայաստանը։ Հայաստանի վարիչները, եթէ զանազան նկատումներով յարմար չեն տեսներ այս մասին խնդիր յուզել, ինչո՞ւ գոնէ Հայաստանի պէտքերուն մասին չեն պնդեր, ու չեն ստիպեր որ թէ Մոսկուա եւ թէ Անդրկովկասեան Հանրապետութեան Կեդր. Իշխանութիւնը նկատի ունենան զանոնք, տարեկան ելեւմտացոյցի պատրաստութեան եւ իւրաքանչիւր հանրապետութեան բաշխման պահուն։ Յետոյ, եթէ արտասահմանի մէջ կան ազգային հաստատութիւններ, նոյնքան կարեւոր ազգային գումարներ ու ստացուածք կան թէ Անդրկովկասի եւ թէ Ռուսիոյ մէջ, որոնք պետականացուած են։

«Ինչո՞ւ Հայաստանի մամուլն ու վարիչները ասոնց մասին օր մը չեն արտայայտուիր»։

Նո՛ր խելքի եկաք, կամաւոր կոյրի՛ք։

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԻՏԱԼԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԹՈՒՐՔԻԱՆ ՊԻՏԻ ԲԱԺՆԵՆ ԻՐԵՆՑ ՄԻՋԵՒ?

Լոնտոնէն Օգոստ. 26 Թուականով կը հեռագրեն Շիքակօ Թրիպիւնի.—

Կը տեղեկանամ թէ իտալական կառավարութիւնը կատարելապէս տեղեակ էր եւ իր հաւանութիւնը տուած է այն կարգադրութիւններուն, զորս Գերմանները ըրին երկաթուղիներ շինելու համար Թուրքիոյ մէջ։ Իտալիա այդ գիծերը օգտակար կը գտնէ իրեն համար, երբ կատարէ իր ծրագրած յարձակումը Թուրքիոյ դէմ։

Կ՚ըսուի թէ այս գործողութիւնը երկու ազգերուն միջեւ կնքուած գաղտնի համաձայնութեան մը մաս կը կազմէ։ Ասոր փոխարէն, Գերմանիա կ՚ակնկալէ որ Իտալիա աջակցի իրեն, երբ ֆաղթային հոգատարութեան պահանջներ ներկայացնէ Թուրքիոյ հողերէն դուրս (արդեօք նե՞րս ըսել կ՚ուզէ, խմբ.) եթէ Թուրքիա պիտի անհետանայ քարտէսէն։

Շատ նշանակալից կը նկատուի այն պարագան թէ իտալական բանակի երկաթուղիի ճարտարագէտներէն մեծ մաս մը դեռ նոր Իտալիա դարձաւ Գերմանիայէն, ուր գացած էր տեսնելու երկաթուղիի կազմած ծախող գերման գլխաւոր տուները։ Հոն մանրամասնօրէն անոնց ցոյց տրուած են Թուրքիա ղրկուած կազմածներու նմոյշները, անոնց գործածութեան լիակատար բացատրութիւններով։

Համայնավարները կը հետապնդուին

Նախարարական խորհուրդը իր Ուրբաթ օրուան նիստին մէջ զբաղեցաւ Սաքքօ-Վանցէթթիի հարցին Ֆրանսայի համայնավարներուն կողմէ շահագործուելուն խնդրով։ Ներքին Նախարար Ալպէր Սարոյի առաջարկով, որոշուեցաւ հետապնդել «Իւմանիթէ»ի խմբագրապետ եւ երեսփոխան Վայեան-Քութիւրիէն, որ բուռն պայքար մը սկսած է Ամերիկեան Լեգէոնին դէմ։ Ինչպէս յայտնի է, ֆրանսական ճակատին վրայ կռուող ամերիկացի զինուորներու միութեան կողմէ արդէն պատուիրակութիւն մը եկած է եւ ուրիշներ ալ պիտի գան մեծ թիւով Սեպտեմբերի երկրորդ կիսուն։ Պաշտօնական հանդիսութեանց օր նշանակուած է Սեպտեմբեր 19-24։ Համայնավարները կը պատրաստուին խանգարել այդ հանդէսները, իբրեւ պատրուակ ցոյց տալով հեռագիր մը, որ կ՚ըսէր թէ Ամերիկեան Լեգէոնէն պատուիրակութիւն մը կառավարիչ Ֆուլլըրի մօտ գացած է մահապատիժին գիշերը, թելադրելով չթուլնալ։

Օտար ցուցարարները պիտի վտարուին

Նախարարական խորհուրդը զբաղեցաւ նաեւ օտար ցուցարարներու խնդրով։

Ներքին Նախարարը տեղեկութիւններ տուաւ թէ Փարիզի վերջին ցոյցերուն ընթացքին ձերբակալուածներուն մէջ բազմաթիւ օտարականներ կան։

Կառավարութիւնը որոշեց ի հարկին խմբովին արտաքսել խռովարար օտարականները։ Միւս կողմէ Սավուայի երեսփոխանը, Ֆալքոզ, որ յայտնի է օտարներու դէմ իր անցած տարուան պայքարով, մտադիր է խորհրդարանի վերամուտին հարցապնդել կառավարութիւնը այն միջոցներուն մասին, զորս անհրաժեշտ կը նկատէ «արգիլելու համար ասկէ վերջ փողոցներու ցոյցերը եւ մաքրելու համար երկիրը օտար անբաղձալի եւ հիւրընկալութեան անարժան տարրերէն»։

Նախարար Ալպէր Սարօ նախարարական խորհուրդին մէջ յայտարարեց թէ պիտի աւելցուին ոստիկանական ուժերը, պիտի ստեղծուին հաղորդակցութեան նոր միջոցներ, աւելի արագօրէն ոստիկան հասցնելու համար անհրաժեշտ պարագաներուն։ Որոշուեցաւ վերջին ցոյցերուն մասնակցող օտարականները վտարել երկրէն, իբրեւ անբաղձալիներ։

Յարձակում ամեր. հիւպատոսարանի վրայ

Սաքքօ-Վանցէթթիի ցոյցերը կը շարունակուին դեռ աշխարհի զանազան կողմերը։ Փարիզի մէջ ձեռք առնուած խիստ միջոցներու շնորհիւ երկու օրէ ի վեր նոր դէպք չպատահեցաւ։ Շէրպուրկի մէջ 2000 բանուորներ Ուրբաթ իրիկուն միթինկ մը գումարեցին, քաղաքապետութեան արտօնութիւնով։ Միթինկէն վերջ «Էնթէրնասիոնալ»ը երգելով ուղղուեցան դէպի ամերիկեան հիւպատոսարանը։ Ճամբան ոստիկանները քարկոծեցին։ Հրշէջ զինուորներ եւ ժանտարմներ օգնութեան փութացին։ Ցուցարարները իրենց յարձակումները կրկնեցին մինչեւ գիշերուան ժամը 11։ Զոհ չկայ։

450 գաղթականներ ծովը թափուած ?

Հավանայի (Քուպա) ոստիկանութիւնը տեղեկագիր մը կը հրատարակէ խարդախ միջոցներով Միացեալ Նահանգները մտնող օտարականներու մասին։ Տեղեկագրին մէկ էջին վրայ կը պատմուի թէ Քուպայէն գաղտնի Ամերիկա մեկնած 800 օտարականներէն, մեծ մասամբ Յոյներ եւ Լեհեր, կորսուած են 450 հոգի։

Քուպայի ոստիկանութիւնը կը կարծէ թէ այս դժբախտները պարզապէս ծով թափուած են շոգենաւերու նաւազներուն կողմէ, որոնք կը զբաղին այս տեսակ մաքսանենգութեամբ, ստանալով հսկայ գումարներ։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ դ. էջ)

ԱՇԽԱՐՀԱԿԱՆ ՏԵՂԱՊԱՀԸ

Գրած էինք թէ Պոլսոյ կուսակալութիւնը հաստատած է Հայ Հռոմէականներու աշխարհական պատրիարք Յովհաննէս պէյի ընտրութիւնը։ Անցած կիրակի օր Պատրիարքարանին մէջ կարդացուեցաւ այս մասին եկած պաշտօնագիրը, Սիւլէյման Սամի պէյի ստորագրութեամբ եւ ուղղուած Ալիքսանեան պէյի։ Պաշտօնագիրը կ՚ըսէ.

«Կառավարութիւնը տեղեկացած է թէ դուք կանոնական քուէարկութեամբ Հայ Կաթոլիկներու Պատրիարքական Տեղապահ ընտրուած էք։»

Պաշտօնագրին ընթերցումէն յետոյ, աշխարհական պատրիարքը ոտքի ելլելով շնորհակալութիւն յայտնեց։ Յետոյ խօսք առաւ վ.արչութեան ատենապետ Պ. Մանուկ Մարիկեան, եւ Թուրքերէն ճառով մը յայտնեց թէ այս փաստաթուղթը յաղթանակն է լուսաւորեալ դասին մղած պայքարին։ «Մեր այս վճռական յաջողութիւնը կը պարտինք հանրապետական վարչաձեւին եւ անոր հիմնադիր մեր ազատարար կազի փաշային (բուռն ծափեր)։ Մեր համայնքը, որ միշտ հաստատած է իր կապը Թուրքին եւ Թուրք հայրենիքին հետ, այսուհետեւ աւելի սիրով պիտի փարի կառավարութեան։»

Յետոյ յոյս յայտնեց որ իրենց պիտի գործակցին բոլոր անոնք, որ տարակոյս ունէին իրենց յաջողութեան վրայ։

ԱՆՏԱՌԻ ՀՐԴԵՀՆԵՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻՆ

Վառի շրջանին անտառի հրդեհները կը շարունակուին։ Շիպրոնի բանակատեղիին մօտ Քիւժի անտառները իւղի պէս կ՚այրին։ Շիթօրընար, Փիւի-տ՚Ընքասթրը բոցերու մէջ են։ Սաստիկ հովէն՝ բոցեր կը թռչին ու կը լափեն։ Շիլպրոնի շրջանը մոխիրի դաշտի մը վերածուած է։ Նիսէն ճամբայ ելալ ժանդարմաթաձիգներու զօրախումբը, օգնութեան համար. սակայն ոչինչ կրցաւ ընել։ Արդէն, կը կասկածին որ հրդեհը արդիւնք է հրացանածգութեան կամ ժանդարմաձգութեան փորձերու։

Միւս կողմէ կը թուի թէ անուշադրութեան հետեւանք են։

Հրդեհին այն թեւը, որ կը խաղայ դէպի Թուլոն, դժոխային մոլեգնութեամբ կը բոցավառի Քասթելլէի, Քիւժի, Սէյրէսթի, Սինեի շրջաններուն վրայ։ Թուլոն-Մարսէյլ գիծը փակուած է բոցերով։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ԱՐԿԱԾԸ

Շամոնիքս—Մոնթէնվէր երկաթուղիի գիծին արկածին ընթացքին մեռնողներու ընդհ. թիւը կը հասնի 22ի, վիրաւորներունը՝ 40ի։ Արկածէն քիչ վերջ կը հասնէր երկրորդ շոգեկառքը, որ աշտահովաբար պիտի ենթարկուէր նման ծանր արկածի մը, եթէ կին մը, հակառակ մառախուղին եւ թանձր ձիւնին որ կը տեղար, չհասնէր գիծին վրայ՝ ու նշան չտար։

100 ՀՈԳԻՆՈՑ ՕԴԱՆԱՒ ՄԸ

Նիւ Եորքէն կը հեռագրեն թէ Ամերիկացիները ձեռնարկած են շինել հսկայ օդանաւ մը, որ 100 ճամբորդ պիտի կրնայ փոխադրել։ Պիտի կշռէ 100,000 լիպրա եւ 100 ոտք երկայնութիւն պիտի ունենայ. թեւերուն երկայնքը պիտի ըլլայ 200 ոտք։ Վեց օդանաւորդներ պիտի վարեն զայն եւ ժամը 105 մղոն պիտի կրնայ կտրել։ Ճամբորդները երկու կէտի վրայ պիտի բաժնուին եւ ճամբորդութեան ընթացքին պիտի կրնան ճաշել, շարժական սեղաններու վրայ։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐ ԺՈՂՈՎՐԴԻ ՕՐԳԱՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ Է ԱՄԵՆ ՕՐ ԲԱՑԻ ԿԻՐԱԿԻ

Հասցե՝ Երևան, Աբովյան փող. № 3

Հեռախոսներ՝ 56-68, 56-69, 56-70

Տպագրված է Հայկական ՍՍՀ Ժողտնտխորհրդի տպարանում

Ամերիկյան ֆինանսական աշխարհի հսկաները Հայաստանում

Ամերիկյան ֆինանսական աշխարհի հսկաները՝ Ռոքֆելլերները, Մորգանները, Դյուպոնները, Մելլոնները, Ֆորդերը, Վանդերբիլտները, Գուգենհայմերները, Ռոթշիլդները, Կուններ-Լյոբերը, Լեհմանները, Գոլդման-Սաքսները, Լիմանները, Կրոքերները, Ռոքֆելլեր-Ռոքֆորդները, Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլերները, Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլերները, Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլերները, Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլերները, Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլերները, Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլերները, Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլերները, Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլերները, Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլերները, Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլերները, Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլերները, Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլերները, Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլեր-Ռոքֆելլերները, Ռոքֆելլեր-

ՆՈՑՍԿ ՀԱՄՈՄԱՆ ՎԱԳՎԱՆՈՎԻ

21 ՄԱՅԻՍ

«ՄԱՐԴԱՀԱՄԵՐ ՎԻՆԱԳՈՒՆԻՆ»

Հոմանց ոչխարաց հետ, ուր ամէն տարի կ՚երթայ ու կը դառնայ ի ժամուն, ունէր Մարդահամեր Վինագունի մը նաեւ ինքնագործ ոչխարանոց մը, որ կ՚ապրէր ի հաճոյս տիրոջ եւ ի նախանձ հարեւանց։ Ամէն տարի, ոչխարները ձմրան ետ դառնալէ առաջ, Մարդահամեր Վինագունի կ՚ուզէր որ անոնք ալ մասնակցին ամէն տարի կատարուող մարդահամարին։ Ասոր համար ալ, ամէն տարի, ոչխարները կը հաւաքէր ու կը տանէր Մարդահամեր Վինագունի տունը։

Յարձակումներ Գերմանիոյ դէմ

Միջխորհրդարանային համաժողովը կը շարունակէ իր նիստերը: Ֆրանքեւգերման բանավէճը, որ սկսած էր առաջին օրէն, շարունակուեցաւ յաջորդ օրն ալ, առնելով աւելի լայն ծաւալ, որովհետեւ Պելճիքացիներն ալ մասնակցեցան վէճին՝ Գերմանիան հարուածելու համար: Պելճիքացի ծերակուտական Շառլ Մանեէթ երկար ճառ մը խօսելէ վերջ, ներկայացուց բանաձեւ մը, որով կը դատապարտուի 1914ին Պելճիքայի վրայ կատարուած յարձակումը:

Անգլիացի երեսփոխան Ռէննի Սմիթ ցաւ յայտնեց որ ժողովին մէջ լայնօրէն խնդրոյ առարկայ կը դառնան ազգային հարցերը: «Գալով պատերազմի պատասխանատուութեան, ըսաւ, բոլոր արժանահաւատ պատմագիրները կը հաստատեն թէ անիկա կարելի չէ վերագրել միայն մէկ երկրի»:

Գերման պատուիրակութեան նախագահ Շուքինկ պատասխանելով Հանրի տը Ժուվընէլի ճառին, ըսաւ թէ ինք եւ ընկերները կը զարմանան թէ Հռէնոսեան հողամասերու գրաւումը կը ներկայացուի իբրեւ միակ ազդու երաշխաւորութիւնը Եւրոպայի խաղաղութեան:

«Մենք այն կարծիքէն ենք թէ՝ ըստ դաշնագրի իրաւունք ունինք պահանջելու Հռէնոսի պարպումը: Ասկէ զատ Լոքառնոյով եւ Գերմանիոյ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ մտնելով ստեղծուած նոր կացութիւնը միւս ազգերուն վրայ պարտաւորութիւն կը դնէ Գերմանիան ազատել զինուորական գրաւման բեռէն, որ ինը տարիէ ի վեր կը շարունակուի»:

Շուքինկ, որ գերմաներէն կը խօսէր, ծափահարուեցաւ մաճառ եւ անգլիացի երեսփոխաններուն կողմէ:

Սուրիոյ նախկին մարզպանը յանդուգն պատասխանով մը ապշեցուց ժողովականները. «Գերման պատուիրակութեան աչքին, ըսաւ, Լոքառնօն բաւական է. մեր աչքին՝ ոչ»: Վերջացնելով շեշտեց որ միջխորհրդարանային միութեան գործը պիտի ըլլայ խաղաղութիւնը «իրականութիւններու վրայ հիմնելու աշխատիլ»:

Նիստերը կը շարունակուին:

Գրաւման բանակը պիտի զեղչուի

Հռէնոսեան գրաւման բանակի քանակը զեղչելու մասին ֆրանսական ծանուցագրին պատասխանը անգլիական դեսպանը առջի օր յանձնեց արտաքին Նախարար Պրիանի: Երկու կողմերն ալ կ'ընդունին որ 1925ին Գերմանիոյ խոստացած են զեղչել դաշնակից զինուորներու թիւը, համաձայն ոչ թէ Գերմաններու փափաքին, այլ Անգլիացիներու, Ֆրանսացիներու եւ Պելճիքացիներու կողմէ հաւաքաբար տրուած որոշման մը: Տեսակէտի տարբերութիւն կայ միայն 56,000ի եւ 60,000ի քանակին մասին:

Անգլիացիները թէքնիք պատճառներով եւ զինուորական արժանապատուութեան համար կ'ուզեն որ Հռէնոսի անգլիական ու ֆրանսական զինուորները համապատասխան թիւով ըլլան:

Չէմպըրլէյն ժընեւ երթալու առթիւ Երեքշաբթի օր Փարիզի մէջ պիտի տեսակցի Պրիանի հետ, այս խնդրին մասին վերջնական կարգադրութեան մը գալու համար:

«Մօրնինկ Փօսթ»ի համաձայն, Ֆրանսացիները իրենց զինուորներուն թիւէն 8000 պիտի զեղչեն, իսկ Պելճիքացիներն ու Անգլիացիները 2000ական:

Պոլշեւիկներու դէմ հալածանք

Գրեցինք թէ անգլիական կառավարութիւնը սահմանէն դուրս ելլելու հրաման տուած է Լոնտոնի ռուս քարիւղի ընկերութեան երկու ներկայացուցիչներուն: Զանոնք ազատելու համար դիմում կատարուած ըլլալով, Անգլիոյ Ներքին Նախարարը հետեւեալ յայտարարութիւնը կը հրատարակէ.—

«Կառավարութիւնը չուզեր ո և է արգելք յարուցանել Անգլիոյ եւ Ռուսիոյ միջեւ վաճառականութեան համար, այնքան ատեն որ ռուս վաճառականները համայնավարական քարոզութիւններ չընեն եւ դէմ չերթան պետութեան շահերուն: Իւրաքանչիւր ռուս պաշտօնեայի պարագաները քննուած են եւ անոնցմէ ոչ ոք պիտի վտարուի, եթէ Ներքին Նախարարութիւնը յանուն հանրային շահերուն յարմար չտեսնէ վտարումը: Ռուսական քարիւղի ընկերութեան երկու ներկայացուցիչներուն հրաման տրուած է հեռանալ Անգլիայէն, համաձայն այս որոշման»:

Նոր ճակատ պոլշեւիկներուն դէմ

Ռէվալի սովետական շրջանակներուն մէջ այն կարծիքը կը տիրէ թէ քաղաք զօրագունդերու պետը Սէմէնօֆ փէքին այցելելով կ'ուզէ չինական կառավարութեան օժանդակութիւնը ապահովել Ռուսիոյ դէմ կատարուելիք ըմբոստութեան մը պահուն:

Սէմէնօֆ ստանձնած է ճերմակ Ռուսերու հրամանատարութիւնը: Շանկայի եւ Հօնկ-Քօնկի դրամատուներուն մէջ ունի 100 միլիոն եէնի վարկ մը:

Հսկայ զեղծումներ Ռումանիոյ մէջ

Պուքրէշէն կը հեռագրեն թէ ռումանական պաշտօնաթերթին տնօրէնը, Թօրէսքու, որ անձնասպան եղաւ, նամակով մը ծանր յայտնութիւններ կ'ընէր հսկայ զեղծումներու մասին, որոնք կատարուած են Ազգային տպարանին մէջ:

Տպարանին տնօրէնը, Սալէվիանու, գլխաւոր հեղինակն է զեղծումներուն, մեղսակցութեամբ՝ կարգ մը պաշտօնեաներու, որոնց սպառնացած է: Ընդհ. տնօրէնը եւ իր քարտուղարը անմիջապէս ձերբակալուեցան: Սալէվիանու խոստովանեցաւ որ քանի մը տարիէ ի վեր գողցած է 92 միլիոն լէյ: Իսկ գողութեան ընդհանուր գումարը կը հասնի 100 միլիոն լէյի:

ՄԱՆՐ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՑԻՆ գինը 5 սանթիմ պիտի սղէ Սեպտեմբեր 1էն սկսեալ, քիլօն պիտի ծախուի 2 ֆրանք 20ի:

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ Թագաւորը, ընկերակցութեամբ պուլկար դեսպանին, այցելեց Պրիանի: Պորիս Թագաւորը անծանօթ զինուորին վրայ ալ ծաղկեպսակ մը դրաւ:

ՊՈԼՇԵՒԻԿՆԵՐԸ գրաւեցին ռուս յայտնի երգիչ Շալիափինի բոլոր կալուածները եւ անկէ առին «ռուս ազգային երգիչ» տիտղոսը: Պատճառը այն է որ Շալիափին արտասահմանի մէջ նիւթապէս օգնած է բազմաթիւ «հակայեղափոխական» հայրենակիցներու:

Պատրաստուեցէ՛ք

Հ. Մ. Ը. Մ.ի ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆԻՆ

կիր. 18 Սեպտ. P. U. C.ի մարզադաշտը, Porte Dorée

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Ազատամարտի Սեւրունդ խումբի ժողովը այսօր Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Քաֆէ մէթրօ Օտէօն:

Հ. Յ. Դ. Զաւարեան խումբի ընդհ. ժողովը տեղի կունենայ այսօր Կիր. ժամը 10ին, սովորական հաւաքատեղին:

Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Քրիստափոր ենթակոմիտէի ընդհանուր ընկերական ժողովը վաղը Երկուշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին սովորական սրահին մէջ: Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է:

Զ. Ե. Ռ. Միութեան Գ. պատմագիտական արշաւը այսօր կիր. ժամը 2.30ին Էնվալիտի զինուորական Թանգարանին, առաջնորդութեամբ Պ. Պ. Մարկոս Նաթանեանի եւ Կ. Բասմաջեանի: Դասախօսութիւն Նափոլէոնի մասին:

Ժամադրավայր մէթրօ Invalides ժամը 2ին:

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Առնուվիլ-լէ-Կօնէսի նորակազմ մասնաճիւղի առժամեայ վարչութիւնը ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Առնուվիլի, Սարսէլի եւ Կուսանվիլի Հ. Մ. Ը. Մ.ի անդամ եւ համակիր բոլոր հայրենակիցները, այսօր Կիրակի կէս օրէ առաջ ժամը 10ին Պ. Նիկողոսեանին սրճարանը 121 Ave. de l'Union, Arnouville les-Gonesse.

Կարեւոր օրակարգ:

Հ. Մ. Ը. Մ.ի Փարիզի եւ բոլոր արուարձաններու մասնաճիւղերու մարզիկներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ ամէն կիրակի առաւօտ Montrougeի մարզադաշտը տեղի ունենալիք ընդհ. փորձերուն: ժամադրավայր Métro Porte d'Orléansժամը 9ին, փորձերը կը սկսին ժամը ճիշտ 10ին: Այն բոլոր մարզիկները՝ որոնք փորձերու չեն մասնակցիր իրաւունք չպիտի ունենան Ողիմպիականին մասնակցելու:

ԱՐՄԷՆԻԱ. Ֆութպօլ-քլիւպը այսօր Կիրակի ժամը 2.30ին պիտի մրցի 1ère divisionի խումբերէն C. A. d'Enghien —S. O. Ermont միացած խումբերուն դէմ. ժամադրավայր Gare-du-Nord ժամը 13.50ին:

ՏԱՐՕՆ-ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆԻ. Հայրենակցական միութեան ժողովը այսօր կիր. կէսօրէ վերջ ժամը 2.30ին քաֆէ օ Թլէռ տը Լիւն, մէթրօ իթալի: կարեւոր օրակարգ եւ զեկուցում: Բոլոր անդամներուն ներկայութիւնը ստիպողական է:

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Կազմակերպուած Ալֆօրվիլի Երիտ. Միութեան վարչութեան կողմէ, իր ակումբին մէջ. այսօր Կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին:

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ ՀԱՆԴԷՍ

Ալֆօրվիլի մանկապարտէզի ամավերջի հանդէսը տեղի պիտի ունենայ գիւղին մատրան կից դաշտին մէջ (կամ մատուռին մէջ, եթէ օդը թոյլատու չըլլայ) այսօր կիր. կէս օրէ վերջ ժամը 3ին, ներկայութեամբ կրթական խորհուրդի անդամներուն:

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris(10)

Le Gérant: H. TEURNIER

«ՖԷՊԻՒՍ» ՎԵՐԱԴԱՐՁԱԾ

Պ. Յակոբ Սէմէրճեան Ժընեւէն վերադարձած ըլլալով, ըստ առաջնոյն կ'ընդունի իր յաճախորդները, 37 Rue de Poissonnière, Մաթէնի շէնքին դէմ:

ԽԱՐՏՈՒՇ

Լոյս տեսաւ վերջին թիւը, սրամիտ ծաղրանըկարներով եւ ցոխ ու զուարթ բովանդակութեամբ:

ԳԻՆ ՄԷԿ ՖՐԱՆՔ

փնտռեցէք ամէն կողմ:

ՎԱՐՁՈՒ ՅԱՐԿԱԲԱԺԻՆՆԵՐ

Arnouvilleի կայարանէն 3 վայրկեան, (20 վայրկեան Gare du Nordէն): Գիներ՝ 130, 160, 190 ֆրանք:

Դիմել՝ Mr. Boudakianի, 5 Rue Bonnet, Arnouville les Gonesse. (S. et O.)

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ, ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ, ԺԱՌԱՆԳԱԿԱՆ դատերու, ամէն տեսակ պաշտօնական գործերու օրինաւոր եւ ապահով ձեւակերպութեան համար դիմել ամէն օր 9—12 ՍՎԱՃԵԱՆԻ, 21, Rue Vivienne, Paris (2me) —Métro Bourse— Tél. Louvre 16-32:

ԱԶԴ

Վէնսէնի եւ Սարսէլի ասեղնագործութեան աթըլիէներուս համար պէտք ունիմ աշակերտի եւ աշխատաւորի: Կ'ընդունուին 14էն վեր աղջիկներ, ինչպէս նաեւ մինչեւ 40 տարեկան կիներ, որոնց յարմարող աժուռ եւ նման դիւրին գործեր ունիմ: Վէնսէն կը յարմարի քաղաքին մէջ եւ արեւելեան պանլիէօյի մէջ բնակողներուն. իսկ Սարսէլ՝ կար տիւ Նօրէն մեկնող պանլիէօյին համար: Նաեւ պէտք ունիմ քաղաքի թէ պալիէօյի մէջ իրենց տունը աշխատող գործաւորուհիներու:

Դիմել ամէն օր

1. Mme. Vartanoucheի, 7 Rue Raymond du Temple à Vincennes.

2. Mme. Kerkbechian, Rue du Moulin à Vent, Sarcelles (S. et O.).

3. Ժամը 8—9.30 կամ 1.30-2.30ին Mr. Keukdjianի, 31 Rue Basfroi, XI (մէթրօ Պասթիյ):

ՍԱԿԱՐԱՆ

27 Օգոստոս 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.	
Սթերլին,	L. St.	124	02
Տոլար,	Dollar	25	51
Մարք (ոսկի) 100	Mark	607	—
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	12	63
Թրք. ոսկի	» or	106	70
Մէճիտիէ	Médjidié	9	20
Լէվա 100 հատը	Léva	15	80
Տրախմի »	Drachme	33	20
Լիր »	» Lire	138	75
Պելժ. ֆրանք »	Frc. Belge	71	50
Զուից. »	Frc. Suisse	491	75
Լէյ 100 հատը	Ley	15	90
Չերվոնեց	(10 Roubles or)	124	—

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Քր. Ֆոնսիէ I	Cr. Fonc. Eg.	3390	—
» II	»	1995	—
» III	»	1660	—
Օսմանեան երկաթ.	Lots turcs	465	—

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՆՈՒՇԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՍԻՐԱԿԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ՍԷՆ - ՄԻՇԷԼԻ ՄԷՋ, 15 Rue de la Huchette

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԱՆՈՒՇԵՂԷՆՆ...

Թերթանուշ (պաքլավա) անարատ կարագով.— Թելհալ... (քատայիֆ), հում եւ եփած՝ առաջնակարգ ալիւրէ, Լոքում, Հէլվա, կարկանդակ եւայլն:

Ապսպրանքները խնամքով կը կատարուին եւ տու... կը յանձնուին:

ԳԻՆԵՐԸ ԲՈԼՈՐԻՆ ՄԱՏՉԵԼԻ

ՓՈՐՁԵՑԷՔ ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

ԲԺՇԿԱ-ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐ...

ՏՕՔԹ. ՍԷԹԵԱՆ

Téléphone: MARCADET 03-64 ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1900ին

38, Ave. St. Ouen -o- 20, rue Fauvet -o- PARIS (18me)

Մէթրօ NORD SUD: LA FOURCHE

Ընդհանուր հիւանդութիւններ, սեռամիզային, մորթի, ֆրա... ախտի, շնչերակային, թոքի, ծննդաբերութեան եւ կանա... հիւանդութիւններ. վիրաբուժական գործողութիւն եւ գործ... արկածներ, ելեկտրադարմանում եւ Ք. ճառագայթ:

ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱՐԱՆ

Ակռայի դարմանում, առանց ցաւի ակռայ քաշել 10 ֆր... արուեստական ճերմակ ակռայ 20 ֆրանք, ոսկի քուրոն ... ֆրանքէն սկսեալ:

ԱՄԷՆ ՕՐ ՈՒ ԿԻՐԱԿԻ ԲԱՑ Է

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻ՛ՒՆ, ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻ՛ՒՆ,

Անոնք որ կ'ուզեն հայրենիքը յիշելով ապուխտ եւ Սուճու... ուտել, թող դիմեն ծանօթ կեսարացիին՝

A. ALAGUEUZIAN, Chemin de Covelle par Allauche Marseille

Յաճախորդներու գոհացում տալու համար կ'ընդունի 5—... քիլօի ապսպրանքներ: Մաքուր գործ: Չափաւոր գին:

ՃԵՐՄԱԿ ՊԱՆԻՐ

Ֆրանսայի մէջ առաջին անգամ ձեռնարկուած ըլլալ... երկար փորձառութիւնով ու խնամքով կը պատրաստենք լա... լագոյն ճերմակ պանիրը:

S. VASSILIADIS

9 Rue des Consuls Tél. Manuel 12—84 Marseille

Ամէն քաղաքէ ապսպրանք կ'ընդունուի

ԿԱՇԻԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

TANNERIE DE LA DEULE

9 rue Charlot, Paris. Մէթրօ République, Tél. Archives 05-...

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում ամէն տեսակ կաշիներու, հրապարակի գինէն աժան

Աղաղուած ներքանցու կաշի,

Քրուփօն (կռնակի մասը) Ա. կարգի քիլօն 32, 34, 36

Բ. կարգի քիլօն 24, 26, 28, Գ. կարգինը 20, 22 ֆրանք

Քօլէ (վերի մասը) 14, 16, 18 ֆրանք:

Ֆլան (կողի մասը) 14, 15, 16 ֆրանք:

Մասնաւոր զեղչ հայ կօշկակարներու: Կը խօսուի հայերէն եւ թուրքերէն:

ՄԱՌՑԷԻ ԱՌՒՏՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ

ՈՒՆԻՆՔ օրուան նորոյթին համաձայն շինուած ռօպ... քօրսաժի, ժիլէյի, փուլ-օվըրի, էշառփի, շալ... քաշքօլի եւ քօմպինէզօնի պատրաստ մթերք, խիստ նպա... տաւոր գիներով: Այցելեցէք մեր վաճառատունը ապահովել... համար ձեր շահը: կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն

Հասցէ՝ Maison ASLAN - MOURAD 29 Rue Trévise. mét... Cadet Paris (9). Tél. Provence 52—17.

ՔՍԱՆ ՖՐԱՆՔՈՎ եթէ կ'ուզէք կատարել ձեր նամ... Լիդամսոնի, անցագրի, գարթ ... թիթէի, ամուսնական, պաշտոններու ծննդեան եւլն.ի օրինական ձեւակ... թիւնները՝ դիմեցէ՛ք

OFFICE FRANÇAIS de RENSEIGNEMENTS

45, Rue de Laborde-:-PARIS (8e). 4րդ յարկ թիւ 20 Métro: St. Aug...

Բաց է ժամը 2էն 6.30, շաբաթ՝ մինչեւ ժամը 7:

ԵԹԷ Կ'ՈՒԶԷՔ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՔԱՂԱՔԱՑԻ ԴԱՌՆԱԼ

Քիչ վարձատրութեամբ եւ արագ կերպով

դիմեցէք Վ. ԵԱՐՃԱՆԵԱՆԻ

Իրաւագիտական գրասենեակը անձամբ եւ կամ նամակով

5, Rue Cardinal Mercier, Paris (9e)

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամ... ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւններ: Աչքի մաս... գէտը կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քիթ, ... կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ... 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19, Կիրակի 9—12:

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro: Gare de l'Est Téléphone: Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ տօն օրեր՝ 9-12

ՏՕՔԹ. Վ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Ամերիկայէն նոր վերադարձած

ՄԱՍՆԱԳԷՏ, ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Տարիներէ ի վեր Նիւ-Եորքի յայտնի հիւանդանոցներու մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած:

Կ'ընդունի ամէն օր 4—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամբ: կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ կէս օր:

16 Bld. Saint-Denis, Paris (10e) Métro: Saint-Denis, Téléph. Provence 09-32:

ՍՏԱՑԱՆՔ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ

Հայերէն.— Թուրքերէն երգեր.— Թամպուրի ձէմիլ, Հաֆըզ ... Եաշար, Աշիր, Իպրահիմ, Քէմանի Անաստաս.ի, Թագսիմ, կարգ ... եւ շարքըներ, զեղչեալ գիներով:

Դիմեցէք՝ Արեւելեան նպարավաճառ Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆԻ

28, Rue Le Sage, PARIS (20e) — Téléphone: Ménil. 61-85

Métro Belleville: Tramway 5 et 26

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

"HARATCH"

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration / Խմբագրութիւն — 208bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC OU JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ԲԱԺԱՆԵԳԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ		20 շլ.	40 շլ.
ԵԳԻՊՏՈՍ		»	»
ԻՏԱԼԻԱ			250 ֆրանք
ԱՄԵՐԻԿԱ		6 տլ.	10 տլ.
ԵՒՐՈՊԱ		100 ֆ.	200 ֆ.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 30 ՕԳՈՍՏՈՍ 1927

30 AOUT 1927

Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 427

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԽՐԿԱՅԻ ԽՕՍՔ

ԲԱԲԵԼՈՆ...

Կը թուի թէ Բաբելոնի աշտարակաշինութեան առասպելէն մինչեւ հիմա չէ եղած ժամանակաշրջան մը, ուր միջազգային անհասկացողութիւնն ու փոխադարձ անվստահութիւնը այնքան արտառոց եւ վտանգաւոր կերպարանք մը ստանար, որքան այժմ:

Այս միջոցիս Փարիզի մէջ կը գումարուի միջպետական (միջազգային չէ) խորհրդարանի համաժողովը: Ներկայ են Եւրոպայի մեծ ու պզտիկ բոլոր երկիրներու խորհրդարաններէն պատուիրակութիւններ: Ուշադիր հետեւող մը պիտի տեսնէ թէ, այս պատուիրակութիւնները եկած են ոչ թէ ճանապարհ հարթելու դէպի միջազգային համերաշխութիւն եւ համակեցութիւն, այլ ընդհակառակն:

Ֆրանսական Ներկայացուցիչը — Թերեւս իրաւամբ — պէտք կը տեսնէ ճառով մը յայտարարելու թէ ո՛չ Գերմանիոյ մուտքը Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ, ո՛չ ալ Լոքառնոյի դաշինքները, կրնան վստահութիւն ներշնչել Ֆրանսայի ապահովութեան ու զանձումներուն:

Պելճիքայի Ներկայացուցիչը հրապարակ կը բերէ Պելճիքայի չէզոքութեան խախտումը եւ զօրաւոր գրաւականի մը պէտքը կը ցուցնէ՝ Գերմանիոյ կողմէն նման արարքի մը կրկնութեան առջեւն առնելու համար:

Գերման Ներկայացուցիչը զարմանքով կը հարցնէ թէ ի՞նչ կը նշանակէ Ազգերու Դաշնակցութեան մէջ մտնել, ի՞նչ իմաստ ունի Լոքառնոյի դաշինք կնքել, երբ ասոնք արժէքէ զուրկ պիտի ըլլան եւ միակ վստահելի երաշխաւորութիւնը պիտի համարուի Հռենոսի 60 հազարնոց դաշնակից գրաւման բանակը: «Պատերազմի պատասխանատուութիւնը ծըղելու տեղը չէ հոս, բայց չէ՞ որ նախորդ կառավարութիւնը չկայ ու նոր մը յաջորդած եւ մտած է Ազգերու դաշնակցութեան մէջ ու կնքած է Լոքառնոյի դաշինքը»:

—«Գերմանիոյ համար վստահութիւն ներշնչող պայմաններ կրնան ըլլալ ատոնք, բայց ոչ Ֆրանսայի», կ'ըսէ Պ. Ժուվընէլ:

Միւս կողմէն Ռումանիոյ Ներկայացուցիչը կը խօսի ազգերու ինքնորոշման իրաւունքներու, ուրիշներ բոլորովին այլ հարցերու մասին: Հռետորական կրկէս մը, ուր կը խօսին առանց իրար հասկնալու եւ մանաւանդ առանց իրարու վստահելու: Միջխորհրդարանային այս խորհրդաժողովը քիչ մը աւելի կիրքերը կը լարէ, փոխանակ մեղմելու, քիչ մը աւելի անվստահութիւն կը սերմանէ, փոխանակ՝ փոխադարձ կասկածները փարատելու:

Ու Ազգերու Դաշնակցութիւնը՝ պառաւած ու թուլցած՝ Ժընեւի չորս պատերուն մէջ կը նիրհէ:

Իր քունէն արթնցնելու եւ զայն իր միջազգային իրաւունքներուն տէր դարձնելու հնարաւորութիւն չկայ, կ'ըսէ Պ. Ժուվընէլ եւ կը հրաժարի իր պաշտօնէն:

Լորտ Սէսիլ եւս կը հրաժարի բրիտանական Ներկայացուցիչի պաշտօնէն, որովհետեւ կառավարութեան քաղաքական ուղղութիւնը Ազգերու Դաշնակցութեան նկատմամբ ջլատիչ է:

Գաղտնի դաշնագիրները — Նզովեալ ըլլան, որ պատերազմ կը բուծանեն — ճեպընթացօրէն կը կնքուին մութին մէջ, այս կամ այն պետութիւններու միջեւ, իսկ Ազգերու Դաշնակցութեան կը ղրկուին միայն անփոյթ ու անմեղ յօդուածները... արձանագրուելու համար ի գիտութիւն:

Վերջ տրուած է գաղտնի դիւանագիտութեան...:

Իտալիա Ալպանիոյ հետ ապահովութեան դաշինք մը կը կնքէ: Ամբողջ Եւրոպա խուճապի կ'ենթարկուի: Նզովեալ Պալքանները... ո՞վ մոռցած է 1914ի բռնկումը Պալքաններէն...:

Այս օրերս ալ կը կնքուի ֆրանքօ-սերբ ապահովութեան դաշինքը: Ի՞նչ գեղեցիկ գիւտ է այս «ապահովութիւն»ը:

Ժընեւի ծովային ուժերու գումարումին մէջ կարելի չըլլար արձանագրել պարտուողն ու յաղթողը: Կը թողուն, կը հեռանան առանց քննուելու: Վտանգաւոր բան է քէն ընել, որովհետեւ հակառակորդը կասկածանքի մէջ կը ձգես...

Ծովային ուժերու գերակայութեան դաշինք մը կը ստորագրուի Անգլիոյ եւ Ճափոնի միջեւ: Կը հերքուի սակայն, գիտենք թէ «կրակ չեղած տեղը ծուխ չելլեր»:

Կան պետութիւններ ալ, որոնք պէտք չեն տեսներ այս կամ այն միջպետական հաստատութիւնները ոտք կոխելու: Անկեղծօրէն կը դաւեն, առանց ծածկելու: Այսպէս կ'ըմբռնեն իրենց քաղաքական շահը:

Միւս կողմէն Խորհուրդներու Հանրապետութիւնը հրձիգի ջահ մը ձեռքը բռնած՝ ամէն տեղ կրակ կը տարածէ, քաղաքական եւ կենցաղագիտական բոլոր ձեւերէն դուրս: Իրեն համար ընդունելի համարուած մեթոտով մը կը դաւէ ե՛ւ բարեկամին ե՛ւ թշնամիին առանց խտրութեան, ուր որ յարմար տեսնէ: Եթէ արգելք չես իր դաւերու տարածման, բարեկամ է քեզի, երբ փորձես արգելք հանդիսանալ, թշնամի է քեզի:

Այս բոլորին հանդէպ ի հարկէ Ազգերու Դաշնակցութիւնը, երբ ժամանակ ունենայ քունէն արթննալու եւ աչքերը բանալու, պարտաւոր է բոլորին ալ ժպիտ ցոյց տալու, անոնց արկութիւնը չհրաւիրելու համար:

Իսկական Բաբելոն...

Ա.

ՄԱՄՈՒԼ

ՑՈՅՑԵՐՈՒՆ ՀԵՏԵՒԱՆՔԸ

Լ՛Էնթրանսիժան, քննադատելով անցած շաբթուան ցոյցերը, կը գրէ (29 Օգոստոս).

— «Անցած Երեքշաբթի օրուանին պէս ցոյց մը կրնայ ծանր հետեւանքներ ունենալ: Մեր պետճանքի ճարտարարուեստը կրնայ մասնակի դադարի ենթարկուիլ, ու կը ծնի գործազրկութիւնը: Կրնայ ապրուստի սղութիւն պատճառել, որմէ կը փնտռուին բանուորները, պաշտօնեաները ինչպէս նաեւ «պուրժուա»ները, որոնց ապակիները ջարդեցին:

«Ինչ ալ ըսենք ու ընենք, բոլորս իրարու կապուած ենք: Ընտանիք մըն ենք, ուր մէկ կործանումը միւսներուն կործանումը կրնայ առաջ բերել: Զբօսաշրջիկներուն երեսէն կ'ապրին մեծ ինքնաշարժերու վարիչները, պանդոկատէրն ու գործատէրը:

«Ատենօք «ազգայնական»ները կ'ամբաստանէին իբր օտարատեաց: Ի՛նչ արտառոց յեղաշրջումով մը այսօր միջազգային կուսակցութիւնն է որ օտարատեացպրոպագանդի ձեռնարկած էև կը քարոզէ պոյքօթի ենթարկել բարեկամ ազգ մը, որուն զինուորները մերիններու կողքին կռուեցան: Զենք հասկնար: Զենք կընար ընդունիլ, որ ասիկա տրամաբանական ըլլայ:»

ՕՏԱՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Ոստիկանութիւնը անցած գիշեր յանկարծական խուզարկութիւն մը կատարեց այն պանդոկներուն մէջ, որոնք մօտ կը գտնուին Սեպաստափոլի պուլվարին, որուն վրայ տեղի ունեցան վերջին ցոյցերը: Ժամը գիշերուան 11էն մինչեւ առաւօտեան 3ը, ոստիկանները պանդոկներու մէջ հարցաքննեցին 300 հոգի, 34ը օտարական, եւ ձերբակալեցին 11 հոգի: Իսկ Փօն-Նուվէլ թաղին մէջ ձերբակալուեցան տասնեակ մը օտարականներ, որոնք օրինական թուղթեր չէին կրցած ցոյց տալ: Լուվրի թաղամասին մէջէն ձերբակալուեցան 9 հոգի, որոնք բնակութեան արտօնութիւն չունէին: Ուրիշ թաղերու մէջ կատարուած խուզարկութիւնները արդիւնք մը չտուին: Գաղտնի ոստիկաններու խումբ մըն ալ փողոցներէն հաւաքեց 89 հոգի, որոնց 17ը օտարական: Երեք հոգի, որոնց մասին նախապէս վտարման որոշում տրուած էր, անմիջապէս պիտի ղրկուին սահմանագլուխ: Իսկ 10 հոգի հաւանաբար վտարուին, եւ 12 հոգի գաւառները ղրկուին:

Այս առթիւ, կը յիշեցուի որ սահմանագլուխներու մօտակայ քաղաքներու ոստիկանապետները իրաւունք ունին վտարելու օտարականները, առանց ներքին գործոց նախարարին դիմելու: Փարիզի ոստիկանութիւնը թէեւ սահմանուած է այդ մասին արտօնութիւն խնդրելու, սակայն Ներկայիս կ'աշխատին աւելի արագութիւն տալ ոստիկանութեան:

ՀԱԼԷՊԻ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐԸ

Հալէպի քաղաքապետութիւնը հրամայած է քանդել հայ գաղթականներու տաղաւարներուն մէկ մասը, տեղ բանալու համար շինութիւնք ճամբու մը:

Առաջնորդը գրաւոր եւ բերանացի դիմումներ կատարած է կուսակալին, խնդրելով որ փլուզումը յետաձգուի: Ցեսող, արտօնուած է որ այդ տաղաւարները պետական գետիններու վրայ նորէն հաստատուին:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Սաքքօ—Վանցէթթիի յուղարկաւորութիւնը

Շաբաթ օր Պոսթընի մէջ 50,000 մարդ հաւաքուած էր Սաքքօ-Վանցէթթի մարմիններուն առջեւ: Իսկ հարիւրներով հետաքրքիրներ, անձրեւին տակ, դուրսը, պոչ բռնած էին: Ոստիկանութիւնը հրաման տուաւ որ յուղարկաւորութեան հանդէսը տեղի ունենայ չափազանց կարճ: Կառավարութիւնը արգիլեց դիակներուն ցուցադրութիւնը միւս քաղաքներուն մէջ: Տրուած հրահանգներուն համաձայն, Պոսթընի պանդոկները չուզեցին ընդունիլ դագաղները եւ փակուեցաւ մահասրահն ալ: Սաքքօ-Վանցէթթի կոմիտէին բնակած պանդոկը հսկայ գեբաններով փակեց իր դուռը: Կոմիտէն ճարտարապետի մը յանձնարարեց շինել փոքրիկ սրահ մը, ուր ցուցադրուեցաւ դիակը:

Կիրակի օր, չորս հարիւր հազար մարդ կը հետեւէր դագաղներուն, մինչեւ գերեզման: Ոստիկանութիւնը ճամբան կիսեց ցուցարարներուն բազմութիւնը, սակայն անոնք դարձեալ միացան: Հինգ հարիւր ոստիկաններ կը հետեւէին բազմութեան եւ դեռ պահեստի ուժեր պատրաստ կը սպասէին: Գերեզման մտնել յաջողեցան միայն 200 հոգի: Կոմիտէին կողմէ անդամ մը կարճ ճառով մը ներկայացուց «մարտիրոս»ներուն կեանքը: Յետոյ դիակները դրուեցան փուռին մէջ, ուր շուտով մոխիր դարձան: Տիկին Սաքքօ, Վանցէթթի կրտսեր քոյրը եւ Սաքքօի տղան ինքնաշարժով կը հետեւէին դագաղներուն:

∴ Լոնտոն, Թրաֆալկար Սքուէրի մէջ համայնավարները դարձեալ ցոյց մը կատարեցին: Ալլան Ֆինլէյ կրակոտ ճառ մը խօսեցաւ: Յետոյ բոլորը երգեցին «Կարմիր Դրօշ»ին երգը, որուն չափ կուտար Քուք, շարժելով կարմիր դրօշակը: Այսպէս, ընդունուեցաւ բանաձեւ մը, ուր կ'ըսուէր թէ «երբեք չպիտի ներենք»: Ցոյցին վերջաւորութեան, բազմութիւնը պատռեց ամերիկեան դրօշակ մը եւ կտորները բաժնեց ամէնուն:

Նման ցոյցեր տեղի ունեցան Անգլիոյ բազմաթիւ կարեւոր քաղաքներուն մէջ:

Ամսթէրտամի մէջ ցոյցերը այնքան վրդովիչ հանգամանք մը առին, որ կառավարութիւնը պատերազմական վիճակ յայտարարեց:

Կոմունիստ Միջազգայինը նոր յայտարարութիւն մը տալով անհրաժեշտ կը գտնէ շարունակել Սաքքօ-Վանցէթթիի ցոյցերը, ամէն գինով:

Միւս կողմէ Ամերիկեան Լէգէոնականները պաշտօնապէս կը հերքեն այն զրոյցը թէ իրենց կողմէ պատուիրակութիւն մը թելադրած է կառավարիչ Ֆուլլըրի, որ անպայման ելեկտրական աթոռի վրայ նստեցնէ Սաքքօն եւ Վանցէթթին:

Սաքքօ-Վանցէթթիի աճիւնները Մոսկուա

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ բազմաթիւ լրագիրներ խնդրագիր մը ներկայացուցած են ամերիկեան կոմունիստ կուսակցութեան, խնդրելով որ կատարէ անհրաժեշտ կարգադրութիւնները, որպէսզի Սաքքօ-Վանցէթթիի աճիւնները փոխադրուին Մոսկուա եւ ցուցադրուին Քրեմլինի պալատին մէջ:

Նոյն թերթերը կ'աւելցնեն թէ ռուս կառավարութիւնը մտադիր է Տիկին Սաքքօն հրաւիրել Ռուսիա, «ուր պիտի գտնէ ռուս ժողովուրդին ցաւակցութիւնը:»

Այրածը Սկիւտարի բրխակն քաղն է

Պոլիսէն հասած լրացուցիչ լուրերու համաձայն, Սկիւտարի հրդեհը սկսած է Օգոստոս 23ին ժամը 2.15ին Թօփթաշըի մօտակայ Վալիտէ Ճամի թաղէն, Էմինէ հանըմի տունէն, զոր վարձած էր Զիա պէյ: Ոստիկանական պաշտօնական տեղեկագիրը կ'ըսէ թէ հրդեհի ծորակներուն մէջ ջուր չգտնուելուն պատճառով կրակը տարածուեցաւ եւ ամբողջութեամբ այրեցան 300 տուն, վեց խանութ, մզկիթ մը, մէկ «քափու աղասը», ոստիկանատուն մը եւ փակուած «թէքքէ» մը:

Հրդեհին տարածման նպաստած են ոչ միայն հիւսիսային քամին, այլ մանաւանդ ջուրի նուազութիւնը: Հրշէջները հասնելնուն բոլորովին չուարուն վիճակ մը ստացած են, ծորակները պարապ գտնելով: Ամէն կողմ «ջո՛ւր, ջո՛ւր» կը պոռային, մինչ կրակը շուրջանակի կը տարածուէր զարհուրելի արագութեամբ: Հրշէջներն ու զինուորներ կրակին մէջ նետուած էին եւ կեռերով ու տապարներով կ'աշխատէին բռնկած տուները փլցնել, բոցերուն ճամբան խափանելու մտադրութեամբ:

Հրշէջները անձնուրաց արիութեամբ բոցերուն մէջ կը նետուէին, իրենց կարելին ընելու համար, մինչ ծերեր ու մանուկներ աղեկտուր կուլային բոցերուն դէմ, իրենց ընտանիքի անդամները կանչելով: Մարդկային կորուստ չկայ, կորսուածները հետզհետէ մէջտեղ ելան, ոմանք թեթեւակի վիրաւորուած եւ խանձած:

Մուսթաֆա Բէյ, որ Տօլմա Պաղչէի պալատէն տեսած էր հրդեհը, աղէտին վայրը ղրկեց իր թիկնապահը՝ Րուսուխի պէյ, որ կազինին հրամանները հաղորդեց, ամէն ճիգ ի գործ դնելու աղէտը սահմանափակելու համար:

Այրած տուները բոլորն ալ Իսլամներու կը պատկանին, Հրկիզեալ թաղերը Թրքաբնակ ըլլալով: Հրկիզեալներէն մեծ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Գ. էջ)

ԱՇԽԱՐՀԻ ՇՐՋԱՆԸ ՕԴԱՆԱՒՈՎ

Ամերիկացիները անգամ մըն ալ յաջողեցան օդանաւով կտրել Ատլանտեան ովկիանոսը: Երկու օդանաւորդներ, Ուիլիըմ Պրոք եւ Էտուըրտ Շլի, որոնք ծրագրած են կատարել աշխարհի շրջանը, Նիւ-Ֆաունտլէնտէն ճամբայ ելան եւ 23 ժամ 19 վայրկեան յետոյ իջան Անգլիա,

Կիրակի առաւօտ կանուխ, ժողովուրդը խռնուած ու դիրք բռնած էր օդային կայանին շուրջը: Արեւը ծագեցաւ եւ դեռ օդանաւ չէր երեւար:

Յանկարծ դեղին օդանաւ մը որ արեւէն կը պսպղար, ուղիղ գիծով մը կտրեց հորիզոնը եւ գետին իջաւ: Ամբոխը թափեցաւ օդանաւին վրայ, սակայն փոխանակ երկու հոգիի, երեք օդանաւորդներ կային, որոնք անգլիերէն չէին գիտեր: Հասկցուեցաւ որ Իտալացի օդանաւորդներ են, որոնք ճամբան կորսնցուցած ըլլալով, ստիպուեր են վար իջնել: Անհրաժեշտ տեղեկութիւնները ստանալէ յետոյ, Իտալացիները հազիւ ճամբայ ելած, հեռուէն կ'երեւի «Փրայտ ավ Տիթրոյթ» օդանաւը:

Ժողովուրդը, առանց մտիկ ընելու ոստիկաններուն, դարձեալ կը թափի օդանաւին վրայ: Օդանաւորդները «սիկա՛ր, սիկա՛ր տուէք» կը պոռան:

Օդանաւորդները աղուոր օդով ճամբայ ելլելէ յետոյ, ովկիանոսին վրայ 15 ժամ անընդհատ կը ճախրեն մառախուղին եւ անձրեւին մէջէն: Միայն կողմնացոյցն է որ ուղղութիւն կուտայ իրենց: Երբ անգլիական ցամաքին վրայ կը հասնին, չեն կրնար ճշտել թէ ո՞ր երկրին վրայ կը գտնուին: Ծովեզերքին վրայ կը տեսնեն ծովապահներ, վար կը նետեն խաւաքարտներ, որոնց վրայ գրած էին. «Ծովեզերքի աւազին վրայ խոշոր գիրերով գրեցէք ձեր քաղաքին եւ երկրին անունները»: Այսպէս հասկնալէ յետոյ իրենց գտնուած տեղը, քանի մը շրջան ընելէ յետոյ, կը հասնին օդանաւային կայանին վրայ:

Երկու օդանաւորդները աշխարհի շրջանը պիտի կատարեն անցնելով հետեւեալ հանգրուաններէն.— Միւնիխ, Պելկրատ, Պոլիս, Հալէպ, Պաղտատ, Պէնտէր-Ապպաս, Քարաչի, Ալլահապատ, Կալկաթա, Ռանկուն, Հոնգ, Մանիլլա, Թոքիօ, Միտվայի կղզիները, Հօնօլուլու, Սան-Ֆրանչիսքօ, Շէյէն, Շիքակօ, Տիթրոյթ և Հարպըր Կրէյս, ուրկէ մեկնած էին: Ամբողջ շրջանը կը բաղկանայ 35,535 քիլոմեթրէ:

⁂ Փարիզի օդային կայանին մէջ յոյս չկայ որ Ֆրանսացիները ճամբայ ելլեն: Հովը սաստիկ է դեռ:

Միւս կողմէ Մարմիէ եւ Ֆավրօ, շաբաթ օր Վէլիզի-Վիլլաքուպլէի կայանէն ճամբայ ելան, կտրելու համար հեռաւորութեան աշխարհի մրցանիշը ուղիղ գիծով: Ոմանք կ'ըսեն թէ օդանաւին ուղղութիւնն է Սիպերիա:

Հ. Մ. Ը. Մ. ՅԱՂԹԱԿԱՆ

Հ. Մ. Ը. Մ. ֆութպոլի եղանակը սկսաւ նոր յաղթանակով մը: Կիրակի օր Villemomble-Sportի հետ ֆութպոլի մրցումը վերջացաւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի ջախջախիչ յաղթանակով՝ 2ի դէմ 7 նշանակէտով: Մանրամասնութիւնները վաղուան թիւով:

ՉԻԼԼԷՆ կառավարութիւնը յատկացուց 60,000 ֆրանքի վարկ մը Փրանս. բնալուծական տան համար, ի պատիւ Մ. Պէրթըլոյի:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԱՐՏԱՔԻՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԸ

Հայկական Սովետական Արտաքին Մեքենաների Գործարանը (Ռուսերեն՝ Армянский Советский Завод Внешних Машин) գտնվում է Երևանում, Կոմունիստական պողոտայի 5 հասցեում (Ռուսերեն՝ Коммунистический проспект, 5).

Գործարանը հիմնադրվել է 1931 թվականին։ Նրա կազմակերպման գործում մեծ օգնություն է ցույց տվել Ռուսական Սովետական Ֆեդերատիվ Սոցիալիստական Հանրապետությունների Միության Արտաքին Մեքենաների Գործարանը (Ռուսերեն՝ Завод Внешних Машин Союза Советских Социалистических Республик)։

Հայկական Սովետական Արտաքին Մեքենաների Գործարանը արտադրում է 40 հզ. ձիաուժ հզորությամբ գոլորշու տուրբինների մասեր, 3 հզ. ձիաուժ հզորությամբ գոլորշու տուրբինների մասեր, 1000 փոքր ներքին այրման շարժիչներ, 400 հզ. ձիաուժ հզորությամբ էլեկտրական շարժիչներ, 17 տեսակ տրանսֆորմատորներ, 1000 փոքր էլեկտրական շարժիչներ, 1000 փոքր ներքին այրման շարժիչներ, 1000 փոքր էլեկտրական գեներատորներ, 1000 փոքր էլեկտրական տրանսֆորմատորներ, 1000 փոքր էլեկտրական

«ՅՈՒՍԱՆ Ի ԲԱՐՖՈԼՈՄԵՅ»

— Դուք...

Ոստիկանն էլ չուզեց հետաքրքրվել, թե ինչ է պատահել այդ մարդուն, միայն ասաց.

— Ձեր ճանապարհը ազատ է, պարոն, կարող եք գնալ:

Եվ Ջոնը գնաց:

Նա գնում էր, ոտքերը ինքնաբերաբար տանում էին նրան դեպի տուն, իսկ գլխում միայն մի միտք էր պտտվում՝ ինչպես կարելի է ամենաարագ ճանապարհով հասնել Ռոզամունդի մոտ, ինչպես կարելի է ամենաարագ ճանապարհով հասնել Ռոզամունդի մոտ...

Ջոնը ոչ մի անգամ չէր մտածում, որ Ռոզամունդը կարող է չներել իրեն, որ Ռոզամունդը կարող է ասել, թե ինքն էլ ուրիշ մարդ ունի, որ Ռոզամունդը կարող է ծիծաղել նրա վրա, ինչպես ծիծաղում էին ուրիշները

մաս մը ազգական չունենալով եւ ամէն բան կորմնցուցած, դիշերը անցուցին մզկիթներու բակին մէջ: Այս առթիւ անոնք բողոքած են, ըսելով թէ հակառակ իրենց աղաչանքներուն Թոյլ չեն տուած որ մզկիթին մէջ գիշերեն, առարկելով թէ մզկիթները կ'աղտոտին:

Հելլենեւսերով վէճ ալ

Երբ դեռ Փանկալօս իշխանութեան գլուխն էր, 1926 Օգոստոս 17ին Աթէնքի մէջ կնքուեցաւ հելլենեւսերով դաշինք մը, որով Սելանիկ-Կէվկէլի գիծին վրայ Թրանզիթի դիւրութիւններ կը տրուէին Սերպիոյ, որ նոյնպէս ազատ գօտի մը կ'ունենար Սելանիկի նաւահանգիստին մէջ: Դաշնագրի ստորագրութենէն հինգ օր վերջ Փանկալօս տապալեցաւ, որով կարելի չեղաւ այն տեղն Խորհրդարանին ներկայացնել զայն, վաւերացուելու համար: Քանի մը օր առաջ այս հարցը դրուեցաւ հելլէն երեսփ. ժողովի օրակարգին մէջ եւ ժողովը միաձայնութեամբ որոշեց ջնջել զայն:

Սերպիոյ արտաքին նախարար Մարինքովիչ այս առթիւ յայտարարեց.

«Այս դաշինքը կնքուեցաւ երկու երկիրներու շահերը նկատի առնելով եւ երկար բանակցութիւններէ վերջ: Եօքը Յունաստան առաջարկեց վերաքննել զայն: Սպասեցինք որ հելլէն կառավարութիւնը որոշ առաջարկ ներկայացնէ: Յունաստան թելադրեց նոր բանակցութեանց սկսիլ: Այս առաջարկը կարելի չէր նկատի առնել, նախ՝ ուրիշ երկիրներու հետ մեր յարաբերութեանց փափուկ վիճակին պատճառաւ, յետոյ նոր բանակցութիւնները աւելի պիտի դժուարացնէին նախկին-դիկտատորին կացութիւնը, քանի որ այդ դաշինքը իրեն ղէմ եղած ամբաստանութեանց մաս կը կազմէ: Մեր կողմէ ընդունելիք ոեւէ զիջում կամ փոփոխութիւն դատարանի մը առջեւ իրեւ վաստ կրնար ծառայել թէ Աթէնքի դաշնագրով հելլէն գերիշխանութիւնը վնասած էր: Չէինք կրնար ընդունիլ այսպիսի հաւանականութիւն մը»:

Սերպ մամուլը դժգոհութիւն կը յայտնէ հելլէն Խորհուրդարանի որոշումին համար:

*** Հելլէն երեսփ. ժողովը գիշեր ցորեկ նիստ կը գումարէ քուէարկելու համար կարգ մը ստիպողական օրէնքներ:*

Թրոցքիի պատասխանը Ամերիկացիներուն

«Թայմզ»ի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ քանի մը օր առաջ Մոսկուայի մէջ Թրոցքի ընդունեց 26 ամերիկացի բանւորական եւ քաղքենի պատուիրակներ, որոնք անոր ուղղեցին գրաւոր 20 հարցումներ, մեծ մասը բաւական վտանգաւոր: Թրոցքի պատասխանեց անոնց մեծ մասին, եւ կարգ մը հարցումներու պատասխանը գրելէ խուսափեցաւ: Դրսեցիներու համար Թրոցքիի պատասխանները կրնան նկատուիլ խսկական պոլշեւիկեան տեսակէտներու պաշտպանութիւն, քանի որ Թրոցքի կը գովէ խորհրդային կարգերը, շատ կը պզտիկցնէ կուսակցական պայքարը եւ պոլշեւիսմի համաշխարհային առաքելութեան մասին իր հաւատքը կը հոչակէ: Մինչդեռ «Փրավտա» մասնաւոր «պաշտօնական յօդուած»ի մը մէջ խստիւ կը քննադատէ Թրոցքին, ըսելով որ անիկա դարձեալ կուսակցութիւնը վար կը դարնէ եւ կը հասկցնէ թէ ժողովուրդին մէջ դժգոհութիւն կը տիրէ:

Ամերիկացիները հարցուցած էին թէ Խորհրդային Միութեան մէջ ժողովրդավարութիւն կա՞յ, ինչո՞ւ խորհրդային երկրին մէջ մամուլի եւ խօսքի ազատութիւն չկայ եւ թէ ժողովուրդը դժգո՞հ չէ ասոր համար: Թրոցքի պատասխանեց խուսափողական ձեւերով: Ըսաւ թէ ամերիկեան ժողովրդավարութիւնը կեղծիք մըն է՝ ծածկելու համար դրամատիրական դիկտատորութիւնը, մինչ Խորհրդային Միութեան մէջ դիկտատորութիւնը առանց քօղի է, որովհետեւ պէտք չկայ խաբելու այնտեղի աշխատաւոր դասակարգը: Ամերիկայի եւ ուրիշ քաղքենի երկիրներու մէջ մամուլի եւ խօսքի ազատութիւնը նոյնպէս կեղծիքներ են, որովհետեւ բոլոր տպարաններն ու թուղթի մթերքները «պուրժուա»ներու սեփականութիւնն է. նոյնպէս բանւորները չեն կրնար ազատ խօսքի համար սրահներ ունենալ, քանի որ անոնց տէրերն ալ «պուրժուա»ներն են: Գալով թէ ինչու Խորհրդային Միութեան մէջ մամուլի ազատութիւն չկայ, Թրոցքի ըսաւ. «երբ մարդու մը կեանքը վտանգի մէջ է, անիկա կը գործածէ իր բոլոր ունցքները, ծունկերը, ոտքերը եւ ակռաները՝ առանց յարգելու կոփածարտի օրէնքները: Մեր թշնամիները այսպէս կոչուած ժողովրդավարական ազատութիւն կ'ուզեն մեզի դէմ պայքարելու համար. ատիկա չպիտի ունենան»:

«Փրավտա» կը քննադատէ Թրոցքին, որ կ'ընդունի թէ Խորհրդային Միութեան մէջ ժողովուրդը դժգոհ է: «Թրոցքի պէտք է ըսեր Ամերիկացիներուն թէ ժողովրդավարութեան լաւագոյնը Խորհրդային Միութիւնն է, թէ քաղաքացիները կարծիքի ազատութիւն կը վայելեն եւն.: Ընդհակառակն իր պատասխանները այժմ պիտի շահագործուին ամերիկեան պատուիրակներուն կողմէ ի վնաս Խորհրդային Ռուսիոյ:»

Զաղլուլ փաշայի յուշարձը

Եգիպտական ազգայնական կուսակցութեան անդամները ժողով գումարեցին, քննելու համար քաղաքական կացութիւնը, որ ստեղծուեցաւ իրենց պետին՝ Զաղլուլ փաշայի մահով: Եւ որոշեցին ստիպողաբար Գահիրէ կանչել արտասահմանի իրենց կուսակիցներն ալ, նշանակելու համար Զաղլուլ փաշայի յաջորդը բոլորին ներկայութեան:

Համաշխարհային քանւորական ժողովը

Համաշխարհային երեսփոխան Ա. Տարէ Մարթի, որ գինուորները անհնազանդութեան հրաւիրող յօդուածներու համար բանտարկուած է երկու շաբաթէ ի վեր, քանի մը օր առաջ Սանթէյի բանտին քաղաքական բանտարկեալներու բաժնէն փոխադրուեցաւ հասարակ գողերու եւ ոճրագործներու բաժինը: Պատճառը «Իւմանիթէ»ի Օգոստոս 26ի թիւին մէջ Մարթիի ստորագրութեամբ հրատարակուած յօդուած մըն է՝ իբրեւ պատասխան մարաջախտ Ֆոշի ծանօթ յայտարարութեանց:

Միւս համաշխարհային բանտարկեալները զատական նախարարին ուղղուած նամակով մը բողոքեցին իրենց ընկերոջ դէմ եղած այս անիրաւութեան համար, ու եթէ գոհացում չգտնեն, հաւանաբար հացադուլ պիտի ընեն: Համաշխարհային երեսփոխանները այս առթիւ հարցապնդում պիտի ուղղեն կառավարութեան:

Պատրաստուկներ

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆԻՆ

կիր. 18 սեպտ. P. U. C.ի մարզադաշտը, Porte Dorée

ՀԱՆԴԷՍ-ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

Հայ ժող. Լսարանի կողմէ 4 սեպտ. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին փոնթէվէքի սինէմայի սրահը: Բանախօսութիւն, երգ, նուագ եւայլն

ՄՈՒՏՔ՝ 5, 3, եւ 2 ՖՐԱՆՔ

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆԻ ՆՈՐ ԳՈՐԾԸ "ԻՄ ԳԻՐՔԸ,,

ԳԻՆ 20 ՖՐԱՆՔ

320 Էջ: կը գտնուի *Յառաջի* խմբագրատունը, Պալենց գրատունը՝ տպարան Navarre, 5 Rue des Gobelins, Paris եւ Գ. Շահլամեանի վաճառատունը 15 Rue Longue des Capucins, Marseille.

ՕՐ. ԱՐՈՒՍԵԱԿ ՍԱՐԳՍԵԱՆ

ԵՒ

ՌՈՒԲԻԿ ՇԱՀՄԻՐԵԱՆ

ՆՇԱՆՈՒԱԾ

Ընիէր 28 Օգոստ. 927

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Փոն տը Շէրբիւի հինգերորդ դասախօսական ժողովը այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 7ին Դաշնակցութեան գրադարանը. դասախօսն է Ընկ. Գ. Քիլարճեան:

Հ. Յ. Դ. Լիոնի «Կայծակ» խումբի դասախօսական ժողովը Հորեքշաբթի երեկոյ, ժամը 8.30ին կը հրաւիրուին բոլոր ընկերները եւ համակիրները. դասախօս Ընկ. Ջ.:

ՆԱՄԱԿԱՑՈՒԹ

ՍՏԱՑԱՆ Ք

Շառն, Ա. Պ.— 35 ֆրանք.
Շավիլ, Մ. Մ.— 35:
Մարթիկ, Ե. Գ.— 20:
Քրէօզօ, Հ. Ֆ.— 25:
Էթիւի, Ն. Շ.— 35:
Լէքթուռ, Գ. Ա.— 20 ֆր.:

Ղրկեցինք:

Լիոն, Պ. Պ.— 5:
Մարսէյլ, Գ. Օ.— 35:
Քօվէյ, Ե. Օ.— 50:
Փոն տ'Օպընա, Գ.— 50:
Տէսին, Մ. Ն.— 20 ֆրանք:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Մարաշցի Սամուէլ կիւլիւգեան, 20—21 տարեկան, մօր անունը Տուտու, հօրը անունը Շիւքրի, որ քանի մը տարի առաջ Սուրիոյ ձիպէյլի որբանոցէն փոխադրուած է Մարսիլիա եւ կը կարծուի թէ այժմ Ֆրանսա կը գտնուի: Գրել՝ Chahinian frères, Côte du Fumel, (Lot et Garonne), France.

— Էրզրումցի Տիկ. Վերոնիքա Այվազեան, կը փնտռէ իր ազջիկը Տիկին Շուշան Քէշիշեանը, որ Զինադադարէն յետոյ Կովկասէն Պոլիս եկած էր իր ամուսնոյն Յարութիւն Քէշիշեանի եւ աղջկան Եպրաքսէի հետ: Քէմալական դէպքերու առթիւ ամուսինը Պուլկարիա, իսկ ինքը Նախիջեւան (Կովկաս) մնացած է: Այժմ լուր առնուած է որ Լիոն գործարանի մը մէջ կ'աշխատի: Տիկ. Շուշան Քէշիշեանի մասին ոեւէ տեղեկութիւն ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝ Տիկ. Վերոնիքա Այվազեանին, c/o M. Herartean, B. P. 280 Alep, Syrie:

— Օվաճըգ գիւղէն Տիկ. Սըբուհի Չինօեան, որ իր մկրտիչ զաւակով Սավին գիւղը կը գըտնուի, կը փնտռէ իր հօրաքրոջ զաւակները Վահան, Ագրիպաս եւ Մաքսուտ Վարդերեսեանը, իրենց մայրը տիկին Էլմաճիա Վարդերէսեանը եւ իրենց հայրը, որ Պուռսացի է եւ Պոլսոյ Թաշ խանէն եկած եւ փարիզ հաստատուած ըլլալը կը կարծուի: իմացնել՝ Sourpouhi Tchinoian, Société Cotonnière du Sud-Est, Savines (Hautes Alpes).

— Սմբատ Բալեան, 25 տարեկան ծնած Պարսկաստան, հօր անուն Օհաննէս, մօրը՝ Նինա, որ երկար ժամանակ կովկաս մնացած է, 1919ին հեռացած է Թիֆլիզէն, Ֆրանսա գտնուիլը կ'ենթադրուի: Ցեղեկացնել՝ B. Bagdassarian. P. R. Terreaux, Lyon.

ՆՈՐ ԳԻՐՔԵՐ

Աստուածները ծարաւի են 20 ֆրանք, Ափրոդիտէ 12, Մանչ-Աղջիկը 20, վարժապետին աղջիկը 20, Ռաֆայէլ 20, կրացիէլլա 10, փոցտամի գաղտնիքները 12, Ի՞նչպէս գողցան ցարերուն Թագը 12.50, Անհետացած սերունդ մը 10, Խաղամոլ Տը. Մալիւսի գաղտնիքները 15, Սիրահարի մը դասերը 12, Պէքրի Մուսթաֆայի զուարճալիքները 6, Տօքթ. Վարդան 7, Ագգ. բարերար 4, Մեղքին զաւակը 6, Ընտիր աղջկունք 4, Փոթորիկը 2, Դարձը 10, Դերասանուհին 10, կինը 7, Վենետիկի վաճառականը 4, Ցապլվար 7, Արսէն Լիւբէն 20, Ռասբուէյին 20, Շերլօք Հոլմսի երեք պատմուածքները 2ական, Թօփալ Օսման 5, Տը. Մօրի վրէժը 5, *Մահացու Սէրը* 3 ֆրանք:

Մերկ կինը 12.50, Ցիմար կոյսը 12.50, կոյսերը 10, Օթէլլօ 12.50, Զարշըլը Աբթին աղա 6, Ճառանգորդը 5, Սեւ Թէ Ցերմակ (Լորս գաւեշտ) 6, Նամուս 10, Զար ոգի 10, Պատուի համար 10, Պնուշ 5, Պէպէքս 10, երկու խուլերը 3, կառքի արկած մը 2.50, փարոսի պահապանները 2.50: Երգարան (Զայնագր.) 10, Նոր երգարան 5, Աշուղ Ղարիպ 5, Քերթուածներ՝ Դուբեանի 5, Օրերի պսակը 12.50 ֆրանք:

ՀՐԱՊԱՐԱԿ ԵԼԱԻ

ՄԱԿԱԲՈՑԹԸ

(Մագնիսացողի մը սարսափները)

72 Էջ 6 ֆր. միայն

Պահանջել գրացուցակը: փոստի ծախք չառնուիր: Դիմել նամակով ետեւեւալ հասցէին.—

L. Mozian, 51 Bld. Auguste Blanqui, Paris (13e):

ՀԱՅՈՒՆԻՒՆ ԴԻՄԷ՝
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ
Շ Ն Ո Ր Հ Ա Լ Ո Ւ Մ Ի Մ Ե Ւ Հ Ո Ղ Ա Ր Ձ Ո Ւ Մ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ
ՕԳՈՏ Ց ՂԱԶՈՒ
ՎԱՐՁԱԳԻՆ
ENSEIGNES ETIQUETTES

ԱԿԱՄԱՐԱՆ,

29 Օգոստոս 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.	
Սթերլին,	L. St.	124	02
Տոլար,	Dollar	25	51
Մարք (ոսկի)	100 Mark	606	50
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	12	63
Թրք. ոսկի	» or	106	70
Մէճիտիէ	Médjidié	9	20
Լէվա 100 հատ	Léva	15	75
Տրախմի	» Drachme	33	20
Լիր	» » Lire	139	—
Պելճ. ֆրանք	» Frc. Belge	71	50
Զուից.	» Frc. Suisse	492	—
Լէյ 100 հատ	Ley	15	80
Չերվոնեց	(10 Roubles or)	124	—

ԱՐԺԵՒԻՒՂ

Եգ. Քր. Ֆոնտիէ	I Cr. Fonc. Eg.	3390	—
»	II »	1995	—
»	III »	1660	—
Թուռքիի երկաթ.	Lots turcs	165	—

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS
208bis, Rue Lafayette Paris(10e)
Le Gérant : H. TEURNIER

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻ՛Ւն, ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻ՛Ւն,

Ամէնք որ կ'ուզեն հայրենիքը յիշելով ազուխտ եւ Սուրճ ուտել, Թող դիմեն ծանօթ կեսարացիին՝

A. ALAGUEUZIAN, Chemin de Covelle par Allauche Marseille

Ցանգաւորդներու գոհացում տալու համար կ'ընդունի 5—10 քիլօի ապսպրանքներ: Մաքուր գործ: Չափաւոր գին:

ՁԵՐՄԱԿ ՊԱՆԻՐ

Ֆրանսայի մէջ առաջին անգամ ձեռնարկուած ըլլալով երկար փորձառութիւնով ու խնամքով կը պատրաստենք լաւագոյն ձերմակ պանիրը:

S. VASSILIADIS

9 Rue des Consuls Tél. Manuel 12—84 Marseille

Ամէն քաղաքէ ապսպրանք կ'ընդունուի

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՏԱՌԵՐՈՒ

ՉՈՒԼԱՐԱՆ «ԾԵՐՈՒՆԵԱՆ»

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1887ԻՆ

Չուլարանս օժտուած ամենավերջին սիսթեմ մեքենաներով կը ձուլէ հայերէն եւ Թուրքերէն ամէն տեսակ տառեր լաւագոյն եւ տոկուն մետաղի գործածութեամբ:

Ամերիկեան չափերով տառեր եւս կը ձուլուին մասնաւոր խնդրանքով:

Չուլարանս կ'ընդունի նաեւ ապսպրանքներ՝ տպագրական, կազմարարական մեքենաներու, գործիքներու եւ ամէն տեսակ պիտոյքներ տպագր. Թուղթ, մելան, pâte à rouleau, պլինճ գիծ եւայլն, զորս կ'հայթայթէ ֆրանսական ծանօթ տուներէ:

Դրամ եւ ամէն ապսպրանք ուղղել հետեւեալ հասցէով

V. VARTANOFF, 24 rue Campo-Formio, Paris (13e)

ՁԱՆԱԶԱՆ ԳԻՐՔԵՐ

ՆՈՐ ԳԻՆԵՐՈՎ

Երազահան 6, 8, 10, 12.50, Երգարան 5, 7.50, 10.25, Թուղթի փող 2, Տղու հոգիները 6, Դարձը 8, Կինը 6, Դերասանուհին 8, Անհետացած սերունդ մը 8, Ամմոնանքի ձայները 8, Կեանքը ինչպէս որ է Կոյսի մը օրագիրը 5, Եօթը պատմուածքներ 5, Բժիշկին գիրքէն փրկէջը 12.50, Թաշտրա պէյ 5, Պ. Մուսթաֆայի զուարճալիքները 5, Շուշան 25, Ժիւտէքս 30, Ժիւտէքսի նոր առաքելութիւնը 30, Արտիստը 2.50, Սափրոդիտէ 10, Ռասփութին 15, Տօքթ. Մօրի վրէժը Մացառներու մէջ (2 հատ.) 25, Արսէն Լիւբէն 18, Շարլի Շարլի Թիւրքմէններուն կռիւը 8, Ռաֆայէլ 18, Մօքասանի վիպակները 2, Պատմուածքներ 25, Կարմիր ժամուց 10, Հայուհին 10, Աշուղ Ղարիպ Աւազակապետը 30, Արձակ էջեր 12.50, Մեր խաչը 8, Սատուածները էլ են 20, Աբլոր եղբայր 6, Նամուս 10, Զար Ոգի 10, Պատուի համար 10, Կոյսերը 10, Զարշըլը Աբթին 5, Պէպէքս 10, Ցիմար կոյսը 10, Մերկ կինը 10, Ուշ լինի 3, Քսան կախաղաններ 10, Յակոբ-Յաբէթ 10, Անոյշ 5, Պատերազմ Աշխարհի 5.20, Քերթ. Պ. Դուբեան 5, Աղբիւր անմահութեան 5, Լոյս գուարթ 3, Ճակատագրի փուշին վրայ 5, Հայաստանի նկարիչները 5, Մխաք Մեծարենց 15, Ինքնուսուցիչ գրուցատրութիւն 10, Ալպոմ Հէքիաթներու 3, Հարուածը 3, Հէքիմբարան 50, Մատեան Մանկանց 50, Թիւրքիւլօզ 2.50, Վէներական ախտեր 2, ինչպէս նաեւ ամէն տեսակ գիրք խոստ ԱԺԱՆ: ԳՐԱՁՈՒՑԱԿԸ ԶՐԻ: Կարդացէ՛ք նաեւ «Լուսաբաղ»ի շաբաթական պրակները: Դիմել նամակով՝ VAHRAM SÉVOUNI 5 Ave. Quinet St. Mandé (Seine).

ԲՈԼՈՐԻ՛Ն, ԲՈԼՈՐԻ՛Ն, ԲՈԼՈՐԻ՛Ն

ՊՈԼՍՈՑ «ՀԱՅԿԱՇԷՆ» ԳՐԱՏՈՒՆԸ

ՈՐ ՈՒՆԻ ՍԵՓԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՒ ԶՈՒՏ ՄԹԵՐՔ պատրաստ է ձեզի հայթայթելու ո՛ր եւ է գիրք, տումարի գրատարանի կամ դպրոցի համար, դիւրամատչելի պայմաններով:

ՀԱՅԿԱՇԷՆՆ է հրատ. բակիչը Լ. Շանթի ԼՈՒՍԱԲԵՐ ընծեցարաններու շարքին, որ տարիներէ ի վեր իր մրցակիցը չունեցաւ հրապարակին վրայ:

Կ'ընդունուին ամէն տեսակ ապսպրանք: կարեւոր զեղչ մեծաքանակի համար:

Հասցէ.— A. Missakian, Librairie Haïgachène, 9 Agopian Han, Tchakmakdjilar, Stamboul.

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris, XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամուին ամէն տեսակ ներքին եւ վէներական հիւանդութիւններ: Աչքի մասնագէտ կ'ընդունի Գշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քթի, կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երեք. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺԸ ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12:

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՆԱՆԱՑԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹՈՒԱՅԻՆ ԵՒ ՎԷՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵՒՆՆԵՐՈՒ

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est . Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30-7.30—կիրակի եւ. ոտն օրեր՝ 9-12

ՏՕՔԹ. Ե. ՄԻՆԱՍԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ կարմիր թաչի հայկական հիւանդանոցին: Մասնագէտ ներքին, վէներական, միզասեռական հիւանդութիւններու:

Ամէն օր 5-7, կիրակի 9-12

Rue des Acacias 42, Métro Ternes-Etoile, Tél. Galvani 28-51

LE PREMIER QUOTIDIEN ARMÉNIEN EN EUROPE

ՀԱՐԱՉ

"HARATCH"

ԲԱԺԱՆԵԴԻՆ

	3 ամս.	6 ամս.	Տար.
ՖՐԱՆՍԱ	35 ֆ.	70 ֆ.	140 ֆ.
ԱՆԳԼԻԱ	20 շ.	40 շ.	
ԵԳԻՊՏՈՍ	»	»	
ԻՏԱԼԻԱ	250 ֆրանք		
ԱՄԵՐԻԿԱ	6 տլ.	10 տլ.	
ԵՒՐՈՊԱ	100 ֆ.	200 ֆ.	

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Directeur-Propriétaire : SCHAVARSCH MISSAKIAN

Rédaction & Administration, Խմբագրութիւն : 208 bis, Rue Lafayette - PARIS (10e)

TÉLÉPHONE : NORD 57-82

MÉTRO LOUIS-BLANC ou JAURÈS

Հասցէի փոփոխութեան համար պէտք է վճարել 2 ֆրանք

ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 31 ՕԳՈՍՏՈՍ 1927

31 AOUT 1927

Գ. ՏԱՐԻ Թիւ 428

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԳԻՆ՝ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՏԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՄԲԱԿՈՒԹԻՒՆ

Ահա՛ ինչ որ կը ցուցադրուի խորհրդային հայաստան մամուլին մէջ, կամ բեմերու վրայ հայանուն համայնավարներու կողմէն, ամէն անգամ, երբ, տեղի կամ անտեղի, պէտք կը տեսնեն յարձակելու նախկին քաղաքական գործիչներու կամ յեղափոխական կուսակցութիւններու վրայ։

Մասնաւորապէս անգլեւխորհրդային խղումէն յետոյ, աւելի յաճախ կը հոլովուի տաղտկալի եւ միօրինակ ծասծմոց մը.

— Հայ ժողովուրդը, քաղաքական ու յեղափոխական գործիչներն ու կուսակցութիւնները, գործիք եղած են օտար, մասնաւորապէս անգլիական աշխարհակալութեան, որու հետեւանքով հայ ժողովուրդը կոտորածներու ենթարկուած է։

Հայ ժողովուրդի դարաւոր ոչնչացումին ու պարբերական կոտորածներուն ուրիշ պատճառ չկայ, ուրիշ բացատրութիւն չունին։

Ճիշտ ու ճիշտ թուրք գիշատիչ մամուլի մէկ խեղկատակ արձագանգն է որ կը լսենք համայնավար ղեկավարներու բանակետէն։

Թողունք այն պարագան թէ իսկապէս այդ պատճառո՞վ էր, որ հայ ժողովուրդը կը կոտորուէր ոչ թէ վերջին քանի մը տասնամեակներու, այլ հարիւրաւոր տարիներու ընթացքին։ Միայն առնենք այս ամբաստանութիւնը՝ տեսնելու համար թէ որքա՞ն հիմք ունի։

Տարակոյս չկայ, որ հայ ժողովուրդը դարերով յոյսը դրած էր քրիստոնեայ պետութիւններու վրայ, բայց ասիկա շատ բնական զգացում մըն էր ֆիզիքապէս տկար եւ տիրապետող «հեթանոս»ի կողմէն ահաւոր հալածանքի ենթարկուած փոքր ժողովուրդի մը համար։ Սակայն սխալ է այն կարծիքը թէ ան՛նիկա իր յոյսը դրած էր Անգլիոյ վրայ, որովհետեւ բնազդօրէն կը զգար թէ Ալպիոնը նենգաւոր է. ապացոյցներ շատ կային. ընդհակառակն, գլխաւորապէս իր յոյսը կեդրոնացուցած էր «խաչապաշտ» Ռուսին վրայ։ Նախընթացներ շատ կային եւ պատճառներ ունէր յուսալու։

Իսկ յեղափոխական կուսակցութիւններուն ու գործիչներուն վերագրել նման մեղք մը, կը նշանակէ ոչ միայն անծանօթութիւն մեր երկրի կեանքին, այլ նաեւ արգահատելի տգիտութիւն մեր յեղափոխական շարժումներու մասին։

Դպրոցի երախաներն անգամ գիտեն թէ՝ յեղափոխական կուսակցութեանց սկզբնական գոյութիւն, իրաւունքը կը կայանայ դիւանագիտութեան ու անոր խոստումներուն չհաւատալուն մէջ։

Պերլինի 78ի վեհաժողովէն յետոյ Սրիմեանի «Թուրքէ եւ երկաթէ չերեփ»ի պատմութիւնը մարտական նոր սերունդի հաւատոյ հանգանակն էր։

Բրքրեցէք երեսուն տարուան պատմութիւնը։ Կարդացէք յեղափոխական ամբողջ գրականութիւնը, ծանօթացէք նաեւ բանաւոր քարոզի նիւթերուն ու պիտի տեսնէք թէ՝ օտար դիւանագիտութեան վրայ յոյս դնելու բացարձակ ժխտումն է անիկա։

Հայ մարտնչող սերունդը իր զէնքին ու բազուկին վրայ դրած էր իր յոյսը ամէն բանէ առաջ։ Բայց ասիկա չէր նշանակեր թէ իր շահերը պէտք չէր հաշտեցներ իրեն ամէնէն մօտ կանգնած պետութեան կամ պետութիւններու շահերուն հետ։

Շօշափելի դարձնելու համար, ըսենք թէ՝ 1914ի Մեծ Պատերազմին, իր աշխարհագրական դիրքով եւ քաղաքական վիճակով անիկա պարտաւորուած էր իր պաքարը կապելու մէկ կամ միւս կողմին, ուրիշ կերպ չէր կրնար ընել։ Այդ պարագային անիկա պարտաւորուած էր միանալու իր յայտնի թշնամիի հակառակորդներուն, իրրեւ փոքրագոյն չարիք։ Ոչ մէկ Հայ գտնուած է իր առենին, որ ասոր հակառակը պնդէր։

Ժողովրդական առածը կ'ըսէ «քու աչքիդ գերանը թողուցած, ուրիշին աչքին շիւղը կ'ուզես հանել»։ Ու ասիկա կատարելապէս ճիշտ կը յարմարի իրենց բերանը աւրող «Խորհրդ. Հայաստան»ի համբակներուն։

Եթէ հայ քաղաքական կուսակցութիւններն ու գործիչները մեղք գործած են, իրենց պայքարի ընթացքին ո եւ է ձեւակերպութիւն սպասելով շահագրգռուող օտար պետութիւններէ, ո՛րքան աւելի մեծ մեղք պէտք է համարել, երբ իրենք, այսքան փորձերէ յետոյ, ամբողջ ազգին ճակատագիրը կապած են օտար պետութեան մը, որուն արտաքին անունը Ռուս է, բայց ներքինը, ոչ ոք գիտէ թէ ի՛նչ է. օտար պետութեան մը, որ ոչ թէ քաղքենի պետութիւններուն նման խաբած է, այլ թշնամիին ձեռքէն բռնած ու առաջնորդած է Հայաստան։ Այս արարքը լրիւ կ'ապացուցանեն բոլոր այն դաշնագրերը, որոնք ստորագրուած են էնկիւրիի եւ Խորհուրդներու կառավարութեան միջեւ։

Մեր հայանուն համայնավարները հետեւողական ըլլալու համար պէտք էր անմիջապէս դուրս հանէին իրենց աչքին գերանը, որպէսզի իրաւունք ունենային ուրիշի աչքին մէջ եղած շիւղին մասին խօսելու։

Այսօր ալ հայ մարտական սերունդը իր ճակատագիրը չուզեր կապել այս կամ այն օտար պետութեան պաշտպանութեան, իր յոյսը կը դնէ ամէն բանէ առաջ իր ըրայ։ Ու այդ մարդին պարագային անիկա պարտաւորուած էր միանալու իր յայտնի թշնամիի հակառակորդներուն, իրրեւ փոքրագոյն չարիք։ Ոչ մէկ Հայ գտնուած է իր առենին, որ ասոր հակառակը պնդէր։

Ժողովրդական առածը կ'ըսէ «քու աչքիդ գերանը թողուցած, ուրիշին աչքին շիւղը կ'ուզես հանել»։ Ու ասիկա կատարելապէս ճիշտ կը յարմարի իրենց բերանը աւրող «Խորհրդ. Հայաստան»ի համբակներուն։

Եթէ հայ քաղաքական կուսակցութիւններն ու գործիչները մեղք գործած են, իրենց պայքարի ընթացքին ո եւ է ձեւակերպութիւն սպասելով շահագրգռուող օտար պետութիւններէ, ո՛րքան աւելի մեծ մեղք պէտք է համարել, երբ իրենք, այսքան փորձերէ յետոյ, ամբողջ ազգին ճակատագիրը կապած են օտար պետութեան մը, որուն արտաքին անունը Ռուս է, բայց ներքինը, ոչ ոք գիտէ թէ ի՛նչ է. օտար պետութեան մը, որ ոչ թէ քաղքենի պետութիւններուն նման խաբած է, այլ թշնամիին ձեռքէն բռնած ու առաջնորդած է Հայաստան։ Այս արարքը լրիւ կ'ապացուցանեն բոլոր այն դաշնագրերը, որոնք ստորագրուած են էնկիւրիի եւ Խորհուրդներու կառավարութեան միջեւ։

Մեր հայանուն համայնավարները հետեւողական ըլլալու համար պէտք էր անմիջապէս դուրս հանէին իրենց աչքին գերանը, որպէսզի իրաւունք ունենային ուրիշի աչքին մէջ եղած շիւղին մասին խօսելու։

Այսօր ալ հայ մարտական սերունդը իր ճակատագիրը չուզեր կապել այս կամ այն օտար պետութեան պաշտպանութեան, իր յոյսը կը դնէ ամէն բանէ առաջ իր ըրայ։ Ու այդ մարդին

Ժողովրդական առածը կ'ըսէ «քու աչքիդ գերանը թողուցած, ուրիշին աչքին շիւղը կ'ուզես հանել»։ Ու ասիկա կատարելապէս ճիշտ կը յարմարի իրենց բերանը աւրող «Խորհրդ. Հայաստան»ի համբակներուն։

Եթէ հայ քաղաքական կուսակցութիւններն ու գործիչները մեղք գործած են, իրենց պայքարի ընթացքին ո եւ է ձեւակերպութիւն սպասելով շահագրգռուող օտար պետութիւններէ, ո՛րքան աւելի մեծ մեղք պէտք է համարել, երբ իրենք, այսքան փորձերէ յետոյ, ամբողջ ազգին ճակատագիրը կապած են օտար պետութեան մը, որուն արտաքին անունը Ռուս է, բայց ներքինը, ոչ ոք գիտէ թէ ի՛նչ է. օտար պետութեան մը, որ ոչ թէ քաղքենի պետութիւններուն նման խաբած է, այլ թշնամիին ձեռքէն բռնած ու առաջնորդած է Հայաստան։ Այս արարքը լրիւ կ'ապացուցանեն բոլոր այն դաշնագրերը, որոնք ստորագրուած են էնկիւրիի եւ Խորհուրդներու կառավարութեան միջեւ։

Մեր հայանուն համայնավարները հետեւողական ըլլալու համար պէտք էր անմիջապէս դուրս հանէին իրենց աչքին գերանը, որպէսզի իրաւունք ունենային ուրիշի աչքին մէջ եղած շիւղին մասին խօսելու։

Այսօր ալ հայ մարտական սերունդը իր ճակատագիրը չուզեր կապել այս կամ այն օտար պետութեան պաշտպանութեան, իր յոյսը կը դնէ ամէն բանէ առաջ իր ըրայ։ Ու այդ մարդին մէկ կամ միւս կողմին, ուրիշ կերպ չէր կրնար ընել։ Այդ պարագային անիկա պարտաւորուած էր միանալու իր յայտնի թշնամիի հակառակորդներուն, իրրեւ փոքրագոյն չարիք։ Ոչ մէկ Հայ գտնուած է իր առենին, որ ասոր հակառակը պնդէր։

Ժողովրդական առածը կ'ըսէ «քու աչքիդ գերանը թողուցած, ուրիշին աչքին շիւղը կ'ուզես հանել»։ Ու ասիկա կատարելապէս ճիշտ կը յարմարի իրենց բերանը աւրող «Խորհրդ. Հայաստան»ի համբակներուն։

Եթէ հայ քաղաքական կուսակցութիւններն ու գործիչները մեղք գործած են, իրենց պայքարի ընթացքին ո եւ է ձեւակերպութիւն սպասելով շահագրգռուող օտար պետութիւններէ, ո՛րքան աւելի մեծ մեղք պէտք է համարել, երբ իրենք, այսքան փորձերէ յետոյ, ամբողջ ազգին ճակատագիրը կապած են օտար պետութեան մը, որուն արտաքին անունը Ռուս է, բայց ներքինը, ոչ ոք գիտէ թէ ի՛նչ է. օտար պետութեան մը, որ ոչ թէ քաղքենի պետութիւններուն նման խաբած է, այլ թշնամիին ձեռքէն բռնած ու առաջնորդած է Հայաստան։ Այս արարքը լրիւ կ'ապացուցանեն բոլոր այն դաշնագրերը, որոնք ստորագրուած են էնկիւրիի եւ Խորհուրդներու կառավարութեան միջեւ։

Մեր հայանուն համայնավարները հետեւողական ըլլալու համար պէտք էր անմիջապէս դուրս հանէին իրենց աչքին գերանը, որպէսզի իրաւունք ունենային ուրիշի աչքին մէջ եղած շիւղին մասին խօսելու։

Այսօր ալ հայ մարտական սերունդը իր ճակատագիրը չուզեր կապել այս կամ այն օտար պետութեան պաշտպանութեան, իր յոյսը կը դնէ ամէն բանէ առաջ իր ըրայ։ Ու այդ մարդին

Ս.

ՀԱԿԱՀՐԷԱԿԱՆ ՄԵԾ ՑՈՅՑԵՐ ԻԶՄԻՐԻ ՄԷՋ

Անցած շաբաթ գրեցինք թէ պոլսոյ մէջ փաշայի մը տղան՝ Օսման բաժրալ գազանաբար սպանուած է Հրեայ գեղանի աղջիկ մը՝ Էլզա Նիէկօ, որ չէր ուզեր ամուսնանալ իրեն հետ։ Այս սպանութիւնը մեծ գրգռութիւն առաջ բերաւ պոլսոյ Հրեաներուն մէջ, որոնք բուռն ցոյցեր կատարեցին աղջկան յուղարկաւորութեան օրը։ Այս առթիւ բազմաթիւ Հրեաներ ձերբակալուեցան եւ դատարան յանձնուեցան։ Թուրք թերթերը բուռն յարձակում մը սկսան Թուրքիոյ Հրեաներուն դէմ պոլիսէն վերջ ամա՛ Իզմիրի Թուրքերն ալ ասպարէզ կուգան։ Թուրք թերթերէն քաղելով, կուտանք հետեւեալ մանրամասնութիւնները։

Սօն Սաաթ կը գրէ.—

«Էլզա Նիէկօյի յուղարկաւորութեան առթիւ Պոլսոյ Հրեաներուն կատարած ցոյցը խոր տպաւորութիւն առաջ բերած է Իզմիրի մէջ։ Իզմիրի Թուրք երիտասարդները քաղաքին հրապարակներն ու փողոցները պտտելով վար առած են հրեայ հաստատութիւններու վրայ գտնուող երբայեցերէն նշանատախտակները եւ բողոքագիրներ ու յայտարարութիւններ պատրաստելով թերթերուն յանձնած են։ Միւս կողմէ Թիւրք Օճաղներն ալ առանձին յայտարարութիւններ հրատարակած են մամուլին մէջ։ 600 ուսուցիչներ ժողով մը գումարելով բողոքագիր մը պատրաստած եւ յանձնած են Իզմիրի կուսակալութեան։»

Իզմիրի Անատօլու Թերթը կը գրէ.—

«Քանի մը երիտասարդներ Քապաթաշի հրեայ հիւանդանոցը երթալով տնօրէնէն պահանջեցին վար առնել հիւանդանոցին դուռին վրայ գետեղուած նշանատախտակը, ուր երբայեցերէն վերտառութիւններ կը պարունակէր։ Հիւանդանոցի տնօրէնը պատասխանեց թէ վարչական ժողովին որոշումով միայն կարելի է նշանատախտակը վար առնել։ Ասոր վրայ քառորդ ժամ յետոյ քանի չափ երիտասարդներ հիւանդանոցին դուռին վրայ գտնուող նշանատախտակը վար առնելով, ուղղակի գացին Նախամապետարան, որու պատին վրայ փակցուած երբայեցերէն մէկ յայտարարութիւնն ալ պատռեցին։ Այս ազգը ցոյց կուտար Նախամապետարանի բացման եւ փակման ժամերը։

«Նոյն երիտասարդները յետոյ ըրկատ փազարին երթալով, սենէմայի մը տնօրէնէն պահանջեցին ջնջել ծանուցումներուն մէջ գտնուող երբայեցերէն բառերը։ Սինէմայի տնօրէնը խոհոյն վերցուց խնդրոյ առարկայ ծանուցումները։ Երիտասարդները ճամբան հանդիպեցան «Լալէ» սինէմայի ցրուիչին, որ մէկ կողմէ Թուրքերէն եւ միւս կողմէ երբայեցերէն գրուած սինէմայի ծանուցումներ կը բաշխէր, երիտասարդները ցրուիչին հրամայեցին երբայեցերէն ծանուցումները չցրուել։

«Գիշերը նոթանատունի չափ երիտասարդներ Թիւրք Օճաղըի պաշտօնատունը գացած են, սակայն չեն կրցած գտնել նախագահը։ Այս երիտասարդները բողոքագիր մը պատրաստած են, որու ղլխաւոր մասերը հետեւեալներն են.

«Երիտասարդութիւնը զգուանք կը յայտնէ պարզ ոճիրի մը առթիւ Պոլսոյ Հրեաներուն կատարած լերը ցոյցերուն եւ յարձակումներուն առթիւ եւ կը խնդրէ որ հանրապետական կառավարութիւնն ու ազգային հաստատութիւնները հետեւեալ կէտերը գործադրեն. 1. Թուրքիոյ մէջ հրէական հրատարակութիւնները արգիլել։ 2. Հրեայ դպրոցները ջնջել։ 3. Խնամական կազմակերպութիւնը ջնջել, կրօնական արարողութիւններու համար անհրաժեշտ խախանիները բացառութիւն ըլլալով բոլոր խախանիները երկրէն վտարել։ 4. Երկրէն վտարել այն բոլոր Հրեաները, որոնք չեն կատարած իրենց զինուորական պարտաւորիչ ծառայութիւնը։ 5. Թուրքիա մուտքը արգիլել այն բոլոր հրէական հրատարակութիւններուն, որոնք արտասահմանի մէջ լոյս կը տեսնեն։

«Հայրենակիցնե՛ր, Ա. Թուրք հայրենիքին մէջ Թուրքերէնէ տարբեր լեզու խօսիլը կը նշանակէ Թուրքը անարգել. Բ. Այս երկրին մէջ տեղ չունին անոնք որ Թուրքերուն պէս չեն մտածեր, Թուրքերուն պէս չեն զգար. Գ. Այս երկրին մէջ միակ խէալ մը կայ, այն է Թիւրքճիութիւնը, Դ. Ամէն Թուրք պարտաւոր է իր լեզուն պաշտպանել։

Եէնի Ասըր կը գրէ.— Երէկ գիշեր (23 Օգոստոս) խումբ մը երիտասարդներ խմբագրատուն այցելելով հետեւեալ յայտարարութիւնը յանձնեցին մեզի՝ հրատարակութեան խնդրանքով.

«Ո՛վ սուրբ եւ նուիրական հայրենիք, որու ծոցը կը հանգչին մեր հերոսներուն սառած արիւնը։ Ո՛վ սուրբ հայրենիքին ազնիւ պահապանը, ո՛վ ազնուական Թուրք, դարձեալ դաւաճանեցին քեզի, դարձեալ անարգեցին քեզ, անցեալին չարագուշակ պոռչտուքները դարձեալ ականջներդ վիրաւորեցին. հայրենակիցնե՛ր, հայրենիքին հաւատարիմ իրենց հողին ու արիւնը նուիրող հերոսները ձեր հայրերն ու եղբայրները չե՞ն։ Մենք պատրաստ ենք ապացուցանելու թէ մեր երակներուն արիւնը մաս կը կազմէ հերոսներու սուրբ արիւնին։

«Հայրենակից, անարգանքներու առջեւ աչքերդ ու ականջներդ ալ գոցե՛ր. անոնք Թշնամի են քեզի եւ քու խէալներուդ։ Այս երկրին մէջ խէալդ միայն գոյութիւն պէտք է ունենայ. հայրենիքը քուկդ է. մի կենա՛ր, աշխատէ՛, պոռա՛։»

Միւս կողմէ Պուրնովայի (Իզմիրի արուարձաններէն) Թիւրք Օճաղըի վարչական ժողովը հետեւեալ յայտարարութիւնը կը հրատարակէ Հավատիսի մէջ.

«Դարերէ ի վեր Հրեաները չեն կրցած դիրք բռնել ազգերու կողքին. ընդհակառակն ամէն տեղ գոյութեան իրաւունքը զլացուած է այս ազգին, ազնիւ Թուրք ազգը միայն գթալով իր դիրկը ընդունած է Հրեաները, որոնք հաւասար իրաւունքներ կը վայելեն հանրապետական Թուրքիոյ սահմաններուն մէջ։ Հակառակ այս բոլորին, ապերախտ Հրեաները վերջերս Պոլսոյ դաշտ անին առջեւ յանդգնած են Թրքութեան արժանապատուութիւնը վիրաւորել։ Այս պարագան բոլոր Թիւրք Օճաղըներու մէջ բուռն զրգռութիւն առաջ բերած ըլլալով, անհամբերութեամբ կը սպասենք որ արժանի պատիժը կրեն այս Թշուառականները, որոնք Թուրք ազգին կողին վրայ հաստատուած վտանգաւոր փուշեր են»։

Իզմիրի երիտասարդները հետեւեալը յայտարարած են *Ահէնկի* խմբագրին.—

«Հրեաներու վերջին ընթացքը ցոյց տուաւ թէ հրէական կազմակերպութիւնը քաղաքական բնոյթ մը ունի. մինչդեռ մենք Հրեաները Թուրք կը կարծէինք, վերջին միջադէպին առթիւ հասկցանք որ անոնք բաժնուած են մեզմէ, եւ առիթի կը սպասեն իրենց բաժանումը արտայայտելու համար։ Թուրքիոյ մէջ Թուրք Հրեաներու գոյութեան միայն կրնանք հաշտ աչքով նայիլ. այլապէս ոչ ոք կրնայ համակերպիլ որ անոնք համայնքային կազմակերպութիւն առեղծեն եւ առիթը ներկայացածին պէս իրենց գոյնը երեւան հանեն։

«Քանի որ Թուրք ենք կ'ըսեն, պէտք է իրենց դպրոցները փակեն եւ իրենց զաւակները մեր վարժարանները ղրկեն, առանձին վարժարանի, հրէական դաստիարակութեան ի՛նչ պէտք կայ։ Թուրքիոյ մէջ մէկ ազգութիւն միայն գոյութիւն ունի, համայնքային կեանքը ի՛նչ պիտի ըլլայ նոքա. եթէ մեզմէ են, պէտք չէ առանձին կազմակերպութիւն ունենան։ Բազմաթիւ խախանիներ ունին, որոնք բացարձակապէս անպէտք են։ Թուրք ենք կ'ըսեն, բայց երբայեցերէն կը խօսին, հրէական կեանք կ'ապրին, երբայեցերէն հրատարակութիւններ կ'ընեն։ Մէկ խօսքով հրէութիւն չենք ուզեր. մեզի հետ եւ մեզի պէս թող ապրին. մեզի թող խառնուին. այլապէս քաղաքական նպատակներ հետապնդող կազմակերպութիւնները տեղ չունին մեր հայրենիքին մէջ։»

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ինչպէս կը խաբեն Հայերը

Մոնփելիէէն կը գրեն Օգոստոս 29 Թուականով—

Մարսէյլի մէջ գործակալութիւն մը այգեկութի համար կ'արձանագրէ 152 Հայեր, իւրաքանչիւրէն գանձելով 40 ֆրանք. շոգեկառքի տոմսակը (գինը 36 ֆր. 80 ս.) կը յանձնէ իրենց եւ կը ղրկէ Մոնփելիէ։ Երբ Հայերը Մոնփելիէ հասան, տեսան որ իրենց խոստացուած գործը... սուտ է։

Քաղաքապետութիւնը զանոնք բնակեցուց անդամահատեալներու դպրոցին տաղաւարներէն մէկուն մէջ։ Ոստիկանութիւնը ձերբակալեց երկու հոգի, որոնք անոնց կ'ընկերանային։ Նոյնպէս հետապնդումի պիտի ենթարկուին Մարսէյլի գործակալութեան վարիչները, իրրեւ դրամաշորթ եւ տեղաւորման գրասենեակներու յատուկ օրէնքներուն հակառակ գործելու ամբաստանութեամբ։

Մասեհեան Խան Լոնտոնի մէկնած

Գրած էինք թէ պարսիկ Խորհրդարանի հայ անդամներէն Յովհաննէս խան Մասեհեան հրաժարած է երեսփոխանութենէն, ստանձնելու համար Լոնտոնի դեսպանութիւնը։ Մեր առած լրացուցիչ տեղեկութեանց համաձայն, պարսիկ կառավարութիւնը մեծ դեսպանի տիտղոսը տուած է հայ դիւանագէտին, անուանելով զայն Յովհաննէս խան Մասեհ էլ Սալթանա։ Դեսպանը արդէն մեկնած է Թէհրանէն, ձեռնարկելու համար իր նոր պաշտօնին։

Պոլիս մայրաքաղա՞ք կը դառնայ

«Թայմզ»ի Պոլսոյ թղթակիցը կը հեռագրէ թէ արդէն գործավարներէն շատեր էնկիւրիէն Պոլիս հասած են եւ Մուսթաֆա Քէմալի նախագահութեան տակ Տօլմա Պաղչէի պալատին մէջ ժողով պիտի գումարեն։ Գործավարներու խորհուրդը պիտի զբաղի վարչապետ Ըսմէթ փաշայի էնկիւրիէն մեկնելէն ի վեր կուտակուած կարեւոր բոլոր խնդիրներով։ Մասնաւորաբար խնդրոյ առարկայ պիտի դառնայ բնտրական հարցը եւ պիտի պատրաստուի Նոր Ազգային Ժողովին ներկայացուելիք դահլիճի ծրագիրը։

Քանի՞ տուն այրեցաւ Սկիւտարի մէջ

Սկիւտարի հրդեհին մասին քաղաքապետութեան գիտական բաժնի տնօրէնութիւնը քննութիւններ կատարած եւ հրկիզեալ վայրին յատակագիծը պատրաստած է։ Այս քննութեան համաձայն այրած տուներու ընդհ. թիւն է 183, մինչդեռ ոստիկանական տեղեկագիրը 300 տուն ցոյց կուտար։

Կազի փաշան 5000 ոսկի նուիրած է հրկիզեալներուն։ Կարմիր Մահիկը վրաններ բացած է, ուր պատսպարուած են հրկիզեալները եւ ամէն օր հաց ու տաք կերակուր կը ստանան։

Ռուպէրթ Սէսիլ հրաժարականը

Հակառակ վարչապետ Պալտուինի միջամտութեան, լորտ Ռոպըրթ Սէսիլ առջի իրիկուն պաշտօնապէս հաղորդեց իր հրաժարականը անգլիական դահլիճի անդամակցութենէն եւ ժընեւ չպիտի երթայ իրրեւ պատուիրակ Ազգերու Դաշնակցութեան։ Նամակով մը կը յայտնէ իր որոշումին պատճառները, որոնցմէ գլխաւորն է զինաթափութեան խնդրին մասին իր անհամաձայնութիւնը դահլիճի անդամներուն հետ։ Իր կարծիքով սպառազինման ընդհանուր սահմանափակում մը անհրաժեշտ է համաշխարհային խաղաղութեան համար։

Ռուսիա եւ Աֆղանիստան

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ Աֆղանիստանի կառավարութիւնը ազդարարած է խորհրդային գինուորական մարգիչներուն եւ խորհրդային ճարտարագէտներուն՝ երկրէն մեկնիլ

(Յուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԱՂԹԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

Մեզի մօտ սպասիվ մնում են շատ մը հարցեր, որոնց պատասխանները կրնան մեծ ծառայութիւն մատուցանել Հայաստանի գաղթականութեան։ Ուստի կը հրատարակենք զանոնք, յուսալով, որ իրենց պատասխանները կը ստանանք։

1.— Ի՞նչ է ձեր կարծիքով գաղթականութեան ներկայ վիճակը։

2.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան վերաբերեալ ներկայ կացութիւնը փոխելու համար։

3.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ տնտեսական վիճակը բարելաւելու համար։

4.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ հոգեկան վիճակը բարելաւելու համար։

5.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ կրթական վիճակը բարելաւելու համար։

6.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ առողջական վիճակը բարելաւելու համար։

7.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ կենցաղային վիճակը բարելաւելու համար։

8.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ընկերային վիճակը բարելաւելու համար։

9.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ քաղաքական վիճակը բարելաւելու համար։

10.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ կրօնական վիճակը բարելաւելու համար։

11.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

12.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

13.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

14.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

15.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

16.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

17.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

18.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

19.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

20.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

21.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

22.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

23.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

24.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

25.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

26.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

27.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

28.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

29.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

30.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

31.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

32.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

33.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

34.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

35.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

36.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

37.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

38.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

39.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

40.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

41.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

42.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

43.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

44.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

45.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

46.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

47.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

48.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

49.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

50.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

51.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

52.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

53.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

54.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

55.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

56.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

57.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

58.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

59.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

60.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

61.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

62.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

63.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

64.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

65.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

66.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

67.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

68.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

69.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

70.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

71.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

72.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

73.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

74.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

75.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

76.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

77.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

78.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

79.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

80.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

81.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

82.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

83.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

84.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

85.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

86.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

87.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

88.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

89.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

90.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

91.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

92.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

93.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

94.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

95.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

96.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

97.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

98.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

99.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

100.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԱՂԹԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

Մեզի մօտ սպասիվ մնում են շատ մը հարցեր, որոնց պատասխանները կրնան մեծ ծառայութիւն մատուցանել Հայաստանի գաղթականութեան։ Ուստի կը հրատարակենք զանոնք, յուսալով, որ իրենց պատասխանները կը ստանանք։

1.— Ի՞նչ է ձեր կարծիքով գաղթականութեան ներկայ վիճակը։

2.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան վերաբերեալ ներկայ կացութիւնը փոխելու համար։

3.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ տնտեսական վիճակը բարելաւելու համար։

4.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ հոգեկան վիճակը բարելաւելու համար։

5.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ կրթական վիճակը բարելաւելու համար։

6.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ առողջական վիճակը բարելաւելու համար։

7.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ կենցաղային վիճակը բարելաւելու համար։

8.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ընկերային վիճակը բարելաւելու համար։

9.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ քաղաքական վիճակը բարելաւելու համար։

10.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ կրօնական վիճակը բարելաւելու համար։

11.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

12.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

13.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

14.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

15.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

16.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

17.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

18.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

19.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

20.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

21.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

22.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

23.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

24.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

25.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

26.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

27.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

28.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

29.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

30.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

31.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

32.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

33.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

34.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

35.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

36.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

37.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

38.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

39.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

40.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

41.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

42.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

43.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

44.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

45.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

46.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

47.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

48.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

49.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

50.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

51.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

52.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

53.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

54.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

55.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

56.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

57.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

58.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

59.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

60.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

61.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

62.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

63.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

64.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

65.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

66.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

67.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

68.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

69.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

70.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

71.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

72.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

73.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

74.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

75.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

76.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

77.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

78.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

79.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

80.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

81.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

82.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

83.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

84.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

85.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

86.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

87.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

88.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

89.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

90.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

91.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

92.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

93.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

94.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

95.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

96.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

97.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

98.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

99.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

100.— Ի՞նչ պէտք է ընել գաղթականութեան ներկայ ազգային վիճակը բարելաւելու համար։

ՅՈՒՍԻՍ ՎԱՂՎԱՆԻ

«ՅԱՐՈՒՆ ՈՐԸ»

Ընտանեկան վիպակ

— Ես, իհարկե, ոչ մի բան չեմ ասի, ասելիքը ձերն է, ես միայն կցանկանայի իմանալ, թե ինչպես եք դուք պատկերացնում ձեր ապագան, ձեր ընտանեկան կյանքը, ձեր...

— Ամուսնությունը, այո՛, ամուսնությունը, ինչո՞ւ չեք ասում, ինչո՞ւ եք վախենում, ես ձեզ ասել եմ, որ ես ամեն ինչ գիտեմ, ուրեմն ինչո՞ւ եք ինձ խաբում, ինչո՞ւ եք ինձ ստիպում, որ ես ինքս ասեմ ձեզ այն, ինչ դուք պետք է ինքներդ ասեք ինձ, ինչո՞ւ եք ինձ ստիպում, որ ես ինքս ասեմ ձեզ, որ ես ամեն ինչ գիտեմ, որ ես ամեն ինչ գիտեմ, որ ես ամեն ինչ գիտեմ

1928 Յունուար 1էն առաջ: Կ'ըսուի թէ Աֆղանիստանի կառավարութիւնը դժգոհ է՝ իրենց երկրին մէջ հետզհետէ շատցող պոլշեւիկեան պրոպագանդէն:

Մանափոռձ պուլկար վարչապետին դէմ

Սոֆիայէն 29 Օգոստոս թուականով կը հեռագրեն թէ վարչապետ Լիափչէֆի ինքնաշարժին վրայ ատրճանակի հարուածներ պարպուած են: Վարչապետը այդ միջոցին կառքին մէջ չէր գտնուեր: Վարիչը առանց պաշարիչը կորսնցնելու, արագացուց քալուածքը եւ կառատուն հասաւ առանց ո եւ է հարուած ստանալու:

Պոլշեւիկ թղթակից մը վտարուած

Ներքին Նախարարը վտարման հրամանագիր մը ստորագրեց «Թաս» Գործակալութեան Փարիզի թղթակից Ժիւլ Պրունի դէմ: Այս վերջինը Օգոստոս 23ի եւ 24ի ազմկալից ցոյցերուն մասին չափազանցուած եւ խեղաթիւրուած լուրեր հաղորդած էր: Խորհրդային դեսպանատունը միջամտած է որպէսզի յիշեալը չվտարուի, սակայն ապարդիւն:

Պիտի վտարուին նաեւ այն բոլոր օտարականները, որոնք դիտումնաւոր եւ սուտ լուրեր կը հրատարակեն կամ կը տարածեն Ֆրանսայի կացութեան մասին:

Ատրպատականի մէջ ըմբոստութիւն?

Լոնտոնէն Օգոստ. 24 թիւով կը հեռագրեն Անատոլուի գործակալութեան.—

Թէհրանէն ստացուած հեռագիրներու համաձայն, ապստամբութիւն մը ծագած է պարսկական Ատրպատականի մէջ: Կառավարական ուժերը յաջողած են զսպել ըմբոստական շարժումը, եւ գնդակահարած են ազգայնականներու պարագլուխներէն չորս հոգի: Ըմբոստներուն նպատակն էր վերոյիշեալ շրջաններուն մէջ անկախ հանրապետութիւն մը հաստատել:

Սաքքօ—Վանցէթթիի աճիւնները գրաւուած?

Պոսթընէն կը հեռագրեն թէ Սաքքօ Վանցէթթիի յուղարկաւորութեան համար ծախք եղած է 700 տոլար: Այս գումարը վճարուած չըլլալով, թաղման յանձնառուն Լակօն գրաւի տակ առած է երկու անիշխանականներու աճիւնները եւ չպիտի վերադարձնէ զանոնք՝ մինչեւ որ դրամը չվճարուի:

Լէվին փախաւ իր օդանաւով

Չարլս Լէվին, որ Չէմպըլինի հետ մէկ թռիչքով Ամերիկա-Գերմանիա գիծը կարեւէ յետոյ Ֆրանսա անցած էր, ամէն օր իր վրայ խօսեցնել կուտար: Այս միլիոնատէր Հրեան կը թուի թէ նոր զգայնութիւններու ծարաւն ունի. ձգած իր միլիոնները, զանազան վտանգներու կը դիմէ:

Երկուշաբթի օր, սակայն, ապշեցուց ամէն մարդ: Ֆրանսացի օդանաւորդ Տրուհէնի հետ պայմանագրութիւն մը կնքելէ յետոյ, հսկողութեան տակ առնուած էր իր օդանաւը, վախնալով որ Ամերիկացին յանկարծ միտքը կը փոխէ, կը փախչի կամ կը խանգարէ օդանաւը: Վախերը ստոյգ էին:

Լէվին երկուշաբթի առաւօտ այցելեց Պուրժէ, տեսնելու համար օդանաւը: «Միս Քոլոմպիա»ն դուրս հանել տուաւ: Լէվին դարձաւ շուրջը, աչք մը պտտցուց, յետոյ վերարկուն անփութութեամբ նետեց խցիկէն ներս, ելաւ նստաւ օդանաւորդին տեղը: Քանի մը ձախլիկ ու վտանգաւոր փորձերէ յետոյ, յանկարծ օդանաւը երկինք բարձրացաւ: Ամէն մարդ կը զարմանար, որովհետեւ կը կարծուէր թէ Լէվին վարել չի գիտեր: Օդանաւը շտկեց քիթը՝ դէպի Անգլիա: Քանի մը ժամ վերջ թառեցաւ Քրոյտընի կայանը, չորս անգամ իջնել փորձելէ յետոյ:

Թէ անգլիացի եւ թէ ֆրանսացի օդանաւորդները զարմացած են որ առանց քարտէսի, առանց փորձառութեան Լէվին ի՛նչպէս յաջողեցաւ օդանաւը հասցնել Լոնտոն: Կը կարծուի թէ, առանց Ֆրանսա դառնալու, անգլիա ի միականի օդանաւորդ Հինքլիֆի հետ Ամերիկա պիտի երթայ: Տրուհէն շուարած է եւ չի գիտեր թէ ի՛նչ պիտի ընէ:

Լէվին այժմ կը գտնուի զանազան ամբաստանութեանց տակ: Նախ, հակառակ միջազգային օրէնքներու, առանց անցագիրը վիզէ ընելու, մեկնեցաւ Ֆրանսայէն: Երկրորդ, չէ վճարած վարձքը, զոր կը պարտի Պուրժէի կայանին: Երրորդ, օդանաւորդի վկայական չունի: Այս պատճառներով, հեռագիր ղրկուած է Լոնտոն, գրաւելու համար օդանաւը եւ պատժելու համար զինք:

∴ Ամերիկացի օդանաւորդներ՝ Պրօք եւ Շլի, որոնք աշխարհի շրջանը կը կատարեն Լոնտոնէն մեկնելէ վերջ կորսնցուցին իրենց ճամբան եւ իջան Միւնիխ: Անմիջապէս պահանջեցին Միւնիխի նշանաւոր գարեջուրը: Օդանաւորդները երէկ առաւօտ մեկնեցան՝ Պելկրատ եւ Պուքրէշի ճամբով երթալու համար ուղղակի Պոլիս, անկէ ալ Հալէպ ու Պաղտատ:

∴ Լոնտոնէն (Ամերիկա) Լոնտոն (Անգլիա) թռիչքը ձախողեցաւ: Օդանաւորդները ամերիկեան Լոնտոնէն մեկնելէ երկու ժամ յետոյ թանձր մառախուղի մը եւ ջրհեղեղեան անձրեւի մը հանդիպելով, ստիպուեցան ետ դառնալ:

∴ Երկուշաբթի օր, ֆրանսացի օդանաւորդ Քալիզօ, որ երկու անգամ շահած էր բարձրութեան մրցանիշը, այս անգամ կոտրեց իր մրցանիշը հասնելով 13.000 մեդր բարձրութեան մը: Սակայն այնքան տկարացած էր, որ ցամաք իջած պահուն, կիսովին նուաղած ըլլալով՝ ուժգին էջք մը կատարեց, անիւները կոտրեցան եւ շարժանիւը մխուեցաւ հողին մէջ:

∴ 13 օդանաւորդներ, 7ը սերպ. 3ը լեհ, 3ը չեխ, Երկուշաբթի Փրակայէն թռան դէպի Վարշաւա, յետոյ Պելկրատ հասնելու համար: Այս մրցումը սկսաւ ծղերական արկածով մը:

Սերպ օդանաւորդ ենթասպայ մը, մեքենայի խանգարման պատճառով, անկարգելով ուղեց վար իջնել 600 մեդր բարձրութենէ մը: Սակայն անկարգելը չբացուեցաւ եւ օդանաւորդը ջարդուփշուր եղաւ:

Անտառի հրդեհները կը շարունակուին

Դարձեալ հրդեհ ծագեցաւ Կորպիոյի, Ռօքպրիւնի, Քափ Մարթէնի եղեւնեաց անտառներուն մէջ: Երիտասարդ մը, որ կ'աշխատէր հրշէջներուն հետ, ծանրապէս վիրաւորուեցաւ ու մեռաւ: Խոշոր քար մը ինկած էր գլխուն վրայ: Հրդեհին պատճառ կը նկատեն որսորդ մը, որ սիկարը նետած էր չոր ցարասիներուն մէջ: Այժմ ձերբակալուած է:

Պատրաստուեցէ՛ք

Հ. Մ. Ը. Մ.Ի ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆԻՆ

կիր. 18 Սեպտ. P. U. C.ի մարզադաշտը, Porte Dorée

ՀԱՆԴԷՍ-ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ՎԻԷՆԻ ՄԷՋ

Հայ ժող. Լսարանի կողմէ 4 Սեպտ. կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին փոնթէվէքի սինէմայի սրահը: Բանախօսութիւն, երգ, նուագ եւայլն

ՄՈՒՏՔ՝ 5, 3, ԵՒ 2 ՖՐԱՆՔ

ՑՈՒՑԱՏԵՏՐ

Հ. Յ. Դ. Եռագոյն խումբի ժողովը այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8ին, 80 Rue Charles-Chefson Bois-Colombes: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

Հ. Յ. Դ. Փոն տը Շէրիւի հինգերորդ դասախօսական ժողովը այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 7ին Դաշնակցութեան գրադարանը. դասախօսն է Ընկ. Գ. Քիլարճեան:

Զ. Ե. Ո. Միութեան Պէլվիլի, Մէնիլմոնթանի, Վիլէթի եւ Շափէլի շրջաններուն բոլոր անդամներն ու համակիրները խորհրդակցական ժողովի կը հրաւիրուին նոր մասնաճիւղ մը կազմելու համար, այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին. 14 Rue Clovis Hugueo մէթրօ Jaurès կամ Bolivar:

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ՍԱՀԱԿ-ՄԵՍՐՈՊ ԳՐԱԴԱՐԱՆԸ

ՊՈՒԱ ՔՕԼՕՄՊԻ ՄԷՋ

Կը խնդրուի Պուա Քօլօմպի, Անիէռի, Արժանթէօյլի եւ Քօլօմպի հայրենակիցներէն օժանդակել նորակազմ գրադարանին որ միակ ազդակը պիտի ըլլայ այս շրջանի ցրուած հայութեան մտաւոր զարգացման:

Ուեւէ գիրք կամ նուէր ղրկել միմիայն Hagop Hissayanի 87 Rue de la Renaissance, Bois Colombes, Seine. Կը խնդրուի հայ հեղինակներէն որ բարեհաճին իրենց երկերէն մէկ մէկ օրինակ տրամադրել նորաբաց գրադարանին:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Վալանս, Գ. Գ.— 20 ֆրանք:

Ղրկեցինք:

Վիլնէօվ-սը-Պէռք, Գ.Ս.— 20:

Լիոն, Ա. Գ.— 35:

Վէնսէն, Գ. Հ.— 35:

Պերլին, Հ. Ե.— 100 ֆրանք:

Սկսանք ղրկել:

Թուլոն, Տէր Ա.— 70:

Թաւրիզ, Յ. Ա.— 50:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Մարաշցի Սամուէլ Կիւլիւզեան, 20—21 տարեկան, մօր անունը Տուտու, հօրը անունը Շիւքրի, որ քանի մը տարի առաջ Սուրիոյ ձիպէյլի որբանոցէն փոխադրուած է Մարսիլիա եւ կը կարծուի թէ այժմ Ֆրանսա կը գտնուի: Գրել՝ Chahinian frères, Côte du Fumel, (Lot et Garonne), France.

— Սմբատ Բալաեան, 25 տարեկան ծնած Պարսկաստան, հօր անունն Օհաննէս, մօրը՝ Նինա, որ երկար ժամանակ կովկաս մնացած է, 1919ին հեռացած է Թիֆլիզէն, Ֆրանսա գտնուիլը կ'ենթադրուի: Տեղեկացնել՝ B. Bagdassarian. P. R. Terreaux, Lyon.

ԿԱՐԴԱՑԷՔ՝

ԿԱՐՕ ՍԱՍՈՒՆԻԻ ՏԱՃԿԱՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՏԻՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ

(1914 1918)

ԳԻՆ 15 ՖՐԱՆՔ

Դիմել՝ «Յառաջ»ի խմբագրութեան:

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ, ԱՄՈՒՍՆԱԿԱՆ, ԺԱՌԱՆԳԱԿԱՆ դատերու, ամէն տեսակ պաշտօնական գործերու օրինաւոր եւ ապահով ձեւակերպութեան համար դիմել ամէն օր 9—12 *ՍՎԱՃԵԱՆի*, 21, Rue Vivienne, Paris (2me) —Métro Bourse— Tél. Louvre 16-32:

ԱԶԴ

Վէնսէնի եւ Սարսէլի սեղնագործութեան աթըլիէներուս համար պէտք ունիմ աշակերտի եւ աշխատաւորի: Կ'ընդունուին 14էն վեր աղջիկներ, ինչպէս նաեւ մինչեւ 40 տարեկան կիներ, որոնց յարմարող աժուռ եւ նման գիւղին գործեր ունին: Վէնսէն կը յարմարի քաղաքին մէջ եւ արեւելեան պանլիէօյի մէջ բնակողներուն. իսկ Սարսէլ՝ կար տիւ Նորէն մեկնող պանլիէօյին համար: Նաեւ պէտք ունիմ քաղաքի թէ պալիէօյի մէջ իրենց տունը աշխատող գործաւորուհիներու:

Դիմել ամէն օր

1. Mme. Vartanoucheի, 7 Rue Raymond du Temple à Vincennes.

2. Mme. Kerkbechian, Rue du Moulin à Vent, Sarcelles (S. et O.).

3. *Ժամը 8—9.30 կամ 1.30-2.30ին* Mr. Keukdjianի, 31 Rue Basfroi, XI (մէթրօ Պասթիյ):

ՍԱԿԱՐԱՆ

30 Օգոստոս 1927

ԴՐԱՄՆԵՐ		Ֆր.	
Սթերլին,	L. St.	124	02
Տոլար,	Dollar	25	51
Մարք (ոսկի)	100 Mark	606	50
Թրքական Թղթ.	L. Trq.	12	63
Թրք. ոսկի	» or	106	70
Մէճիտիէ	Médjidié	9	20
Լէվա 100 հատը	Léva	15	75
Տրախմի »	Drachme	33	20
Լիր »	» Lire	139	—
Պելճ. ֆրանք »	Frc. Belge	71	50
Զուից. »	Frc. Suisse	492	—
Լէյ 100 հատը	Ley	15	80
Չերվոնեց	(10 Roubles or)	124	—

ԱՐԺԵԹՈՒՂԹ

Եգ. Քր. Ֆօնսիէ I Cr. Fonc. Eg.	3390	—
» II »	1995	—
» III »	1660	—
Թուրքի երկաթ. Lots turcs	165	—

IMPRIMERIE - MASSIS - ÉDITIONS

208bis, Rue Lafayette Paris(10)

Le Gérant : H. TEURNIER

ՄԱՌՇԷԻ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒՆ

ՈՒՆԻՆՔ օրուան նորոյթին համաձայն շինուած *ռօպի, քօրսաժի, ժիլէյի, փուլ-օվրռի, էշարփի, շալի, քաշքօլի եւ քօմպինէզօնի* պատրաստ մթերք, խիստ նպաստաւոր գիներով: Այցելեցէք մեր վաճառատունը ապահովելու համար ձեր շահը: Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէն:

Հասցէ՝ Maison ASLAN - MOURAD 29 Rue Trévise. metro Cadet Paris (9). Tél. Provence 52—17.

ՍՏԱՑԱՆՔ ՆՈՐ ՓԼԱՔՆԵՐ

Հայերէն.— Թուրքերէն երգեր.— Թամպուրի ձէմիլ, Հաֆըզ Նաշար, Աշիր, Իպրահիմ, Բէմանի Անաստաս.ի, Թագսիմ, կագէլ եւ շարքըներ, գեղչեալ գիներով:

Դիմեցէք՝ Արեւելեան նպարավաճառ Յ. ԱՐԹԻՆԵԱՆի

28, Rue Le Sage, PARIS (20e) — Téléphone : Ménil. 61-85

Métro Belleville : Tramway 5 et 26

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԱՆՈՒՇԵՂԷՆՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՍԻՐԱԿԱՆ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍԵԱՆ

ՍԷՆ - ՄԻՇԷԼԻ ՄԷՋ, 15 Rue de la Huchette

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՒ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՄԷՆ ԿԱՐԳԻ ԱՆՈՒՇԵՂԷՆՆ...

Թերթանուշ (պաքլավա) անարատ կարագով.— Թեյիֆ... (քատայիֆ), հում եւ եփած՝ առաջնակարգ ալիւրէ, Լօքմ... Լօքում, Հէլվա, կարկանդակ եւայլն:

Ապսպրանքները խնամքով կը կատարուին եւ ... կը յանձնուին:

ԳԻՆԵՐԸ ԲՈԼՈՐԻՆ ՄԱՏՉԵԼԻ

ՓՈՐՁԵՑԷՔ ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

ՏՕՔԹ. Վ. ՊՕՂՈՍԵԱՆ

Ամերիկայէն նոր վերադարձած

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵ...

Տարիներէ ի վեր Նիւ-Եորքի յայտնի հիւանդանոցնե... մէջ մասնագիտութիւնը կատարելագործած:

Կ'ընդունի ամէն օր 4—7 եւ մասնաւոր ժամադրութեամ... կիրակի եւ տօն օրերը մինչեւ կէս օր:

16 Bld. Saint-Denis, Paris (10e) Métro: Saint-Denis Téléph. Provence 09-32:

ՃԵՐՄԱԿ ՊԱՆԻՐ

Ֆրանսայի մէջ առաջին անգամ ձեռնարկուած ըլլալ... երկար փորձառութիւնով ու խնամքով կը պատրաստենք ... Լագոյն ճերմակ պանիրը:

S. VASSILIADIS

9 Rue des Consuls Tél. Manuel 12—84 Marseille

Ամէն քաղաքէ ապսպրանք կ'ընդունուի

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻ՛ՒՆ, ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻ՛ՒՆ,

Անոնք որ կ'ուզեն հայրենիքը յիշելով ապուխտ եւ Սուճու... ուտել, թող դիմեն ծանօթ կեսարացիին՝

A. ALAGUEUZIAN, Chemin de Covelle par Allauche Marseille

Յաճախորդներու զիջում տալու համար կ'ընդունի 5—... քիլօի ապսպրանքներ: Մաքուր գործ: Չափաւոր գին:

ԱՄԷՆՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

Մեր մօտ կը գտնուին ԴՐՕՇԱԿի, Հ. Յ. Դ. ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԵԱՆ ... ՄԻՆՆԵՐՈՒ եւ ծանօթ հեղինակներու հին եւ նոր հրատարակ... թիւնները:

ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ՝ Իմ գիրքը 20 ֆրանք, Ճամբորդը 20, Ա... ճանապարհին 20, կաթուշկը 4: ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ՝ Հոսանքներ 10, ... շարժման նախապատմութիւն (Ա. եւ Բ. հատոր) 15ական ֆր... ղոքը նորագոյն պատմութեան մէջ 15, Համայնավարութիւն ... մաշխարհային յեղափոխութիւն 15: ՆԱԽԱՍԱՐԴԵԱՆ՝ Դաշնակցու... անիլքը 10, Դաշնակցութեան Լիկվիդացիան 9, Ընկերվարու... եւ Դեմոկրատիզմ 3, Դաշնակցութեան քաղաքական ուղին 9, Հայ... տանի անկախութիւնը 4: ՉԱՐԵԽԱՆ՝ Կենա՜նք հաշտուիլ թու... հետ եւ միացեալ Անկախ Թուրանիա 16: ՍԱՍՈՒՆԻ՝ Տաճկահայա... ռուսական տիրապետութեան տակ 15: ԽՇԽԱՆԵԱՆ՝ Երկու ... բոլշեւիկեան բանտում 13: ՇԱՆԹ՝ Կայսրը 10: Արեւելեան վիպ... մինաս Չերազ 20, Նոյէ-Կէօլճիւք 22, Տեսական խնդիրներ 4, ... Ուղիներ 12, Ի՞նչ պատմեց Թրեքոնէմը կամ Սիֆիլիզը 6, «Փոթ... 5, «Մայիս 28» 5, Էջեր իմ օրագրէն 6, Յօյսեր եւ Երազներ 12...

ՈՒՆԻՆՔ՝ Քրիստափոր Միքայէլեանի, Հայկ. Ազատամարտի... փոխական հերոսներու եւ հայդուկային խումբերու նկարներ... տարբեր մեծութիւններով 3, 2 եւ 1.50 ֆր. քարտ փոստեր 0.25... թիւ. փոստի ծախք չառնուիր Ֆրանսայի համար:

Դիմել՝ ՅԱՌԱՋի խմբագրատունը L. KÉVONIANի

ԿԱՇԻԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

TANNERIE DE LA DEULE

9 rue Charlot, Paris. Մէթրօ République, Tél. Archives 05-...

Մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ վաճառում ամէն տեսակ կաշիներու, հրապարակի գինէն աժան

Ազադուած ներքանցու կաշի,

Քռուփօն (*կռնակի մասը*) Ա. կարգի քիլօն 32, 34, 36

Բ. կարգի քիլօն 24, 26, 28, Գ. կարգինը 20, 22 ֆրանք

Քօլէ (*վերի մասը*) 14, 16, 18 ֆրանք:

Ֆլան (*կողի մասը*) 14, 15, 16 ֆրանք:

Մասնաւոր զեղչ հայ կօշկակարներու: Կը խօսուի հայերէն եւ թուրքերէն:

ՔՍԱՆ ՖՐԱՆՔՈՎ

եթէ կ'ուզէք կատարել ձեր ... Լիզասիոնի, անցագրի, ... թիւէի, ամուսնական, զաւակներու ծննդեան եւլն.ի օրինական ... թիւնները՝ գիմեցէ՛ք՝

OFFICE FRANÇAIS de RENSEIGNEMENTS

45, Rue de Laborde-:-PARIS (8e). 4րդ յարկ թիւ 20 Métro : St. Aug...

բաց է ժամը 2էն 6,30, շաբաթ՝ մինչեւ ժամը 7:

ՀԱՅԿ. ԲՈՒԺԱՐԱՆ - POLYCLINIQUE de BELLEVILLE

Տէր եւ Տնօրէն՝ ՏՕՔԹ. ԳՐԳՈՅԵԱՆ

29, Rue (Place) des Fêtes, Paris. XIX. Tél. Nord 96-61

Բաց է ամէն օր, ուր շատ մը մասնագէտ բժիշկներէ կը խնամ... ամէն տեսակ ներքին եւ վեներական հիւանդութիւնները: Աչքի ... գէտը կ'ընդունի Դշ., Եշ. եւ Շաբաթ օրերը ժամը 3—5: Քթի ... կոկորդի ու ականջի մասնագէտը ամէն Երկշ. եւ Շաբաթ օրերը 1—3: ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺը ամէն օր ժամը 9էն 19: Կիրակի 9—12:

ՏՕՔԹ. Լ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՆԵՐՔԻՆ ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵ...

126, Rue du Faubourg St. Denis

Metro : Gare de l'Est Téléphone : Nord 84-04

Ընդունելութեան ժամեր՝ Ամէն օր 2.30_7.30—կիրակի եւ տօն օրեր 9...